

ÅLANDS LANDSKAPSSTYRELSE

FÖRSLAG TILL

BUDGET

FÖR LANDSKAPET ÅLAND

2004

Till Ålands lagting

ALLMÄN MOTIVERING

EKONOMISK ÖVERSIKT

Den internationella utvecklingen

Trots tecken på en begynnande uppgång inom världsekonomin och det nu militärt sett avslutade kriget i Irak, är osäkerheten om styrkan och omfattningen i den globala konjunkturförbättringen påtaglig. En vanlig bedömning tycks dock vara att den globala tillväxten under innevarande år stannar på ca 3 procent och under de närmaste två åren tar klivet upp mot 3,5 till 4 procent. De säkraste indikatorerna på en ekonomisk återhämtning finns i USA och delar av Östasien, medan uppsvinget fortsättningsvis lyser med sin frånvaro eller är väldigt trögt inom stora delar av EU-området.

Den över lag allt positivare bedömningen av utveckling inom den amerikanska ekonomin bygger på rapporter om stigande BNP-tillväxt under årets första sex månader och en kombination av expansiv finanspolitik, förhållandevis svag dollar samt en under senare månader klar uppgång, inte bara i konsumenternas framtidstro, utan också i detaljhandeln och tjänstesektorns försäljningsvolym. Den amerikanska uppgången är starkt beroende av stigande privat konsumtion, fortsatt tillväxt inom det militärindustriella komplexet samt en ökad export, inte minst till EU. Detta förutsätter i sin tur bestående låga räntenivåer och skatter, stigande aktiekurser, höga belåningsvärden på fastigheter, fortsatt militär upprustning samt en bibehållen svag dollarkurs. Trots många potentiella osäkerhetsfaktorer - t.ex. det omfattande bytesbalansunderskottet, den växande instabiliteten i efterkrigs-Irak och därmed ett fortsatt högt oljepris - anses den amerikanska BNP-tillväxten allmänt med god marginal överstiga 2 procent i år och under nästa år stanna vid dryga 3,5 procent.

Utvecklingen inom euroområdet påverkas i hög grad av förhållandena inom den amerikanska ekonomin, men naturligtvis även av den internationella ekonomin i övrigt. Trots de allt tydligare tecknen på en begynnande USA-ledd internationell uppgång, är motsvarande tendenser ändå betydligt svagare och mer osäkra inom euroområdet, och då inte minst i de två största euroekonomierna Tyskland och Frankrike. Euroområdet nådde dock sannolikt botten på sin ekonomiska kräftgång under andra kvartalet i år med en samlad BNP-tillväxt på bara 0,4 procent på årsbasis. Trots den tillväxtuppgång som därefter noterats, anses det allmänt att den samk-

de tillväxten under innevarande år inte ens uppnår fjolårets rekordlåga tillväxt på 0,8 procent. Flertalet bedömare ligger i stället på intervallet 0,5 – 0,7 procent.

På grund av en mycket långsam ökning i sysselsättningen förväntas arbetslösheten kvarstå på nuvarande höga 9-procentsnivån åtminstone fram till slutet av nästa år. Härtill kommer fortsatt osäkerhet kring viktiga makroekonomiska faktorer som den slutliga utformningen av nödvändiga strukturreformer, svårhanterliga budgetunderskott inom några av de största euroekonomierna, utvecklingen av eurons externa kurs, oljepriset och, inte minst, omfattningen av den så viktiga draghjälpen från uppgången i omvärlden.

Den samlade bedömningen pekar trots allt ändå fram emot en gradvis ökande tillväxt inom euroområdet, en tillväxt som redan under nästa år bör kunna uppgå till strax under 2-procentsnivån och under år 2005 stanna på storleksordningen 2,5 procent.

Utvecklingen i Finland och Sverige

Sedan våren och försommaren förefaller tillväxtförutsättningarna inom den finska ekonomin förbättrats och enligt flera konjunkturexperter står landet nu inför en uppgång efter en treårsperiod av förhållandevis låg ekonomisk tillväxt. Förutom en fortsatt hög privat konsumtion och växande konsumentförtroende påverkas konjunkturbilden positivt av den begynnande internationella återhämtningen med åtföljande uppgång i exportefterfrågan. Detta förväntas leda till att den negativa tendensen under årets första del bryts och att en uppgång under årets andra halva medför att BNP-tillväxten under år 2003 kommer upp över enprocentsnivån (1,2 procent enligt finansministeriets septemberprognos). Detta innebär nära nog en halvering av fjolårets tillväxt på 2,2 procent. Den viktigaste faktorn bakom den tillväxt som innevarande år ändå medför torde vara den privata konsumtionen - inte minst av servicetjänster - som går starkt fram med god draghjälp av en stegring i hushållens disponibla inkomster, som i år beräknas uppgå till omkring 3 procent.

Flera andra faktorer medverkar dock till en över lag något mer optimistisk bedömning av den finländska ekonomins tillväxtförutsättningar under de närmaste åren framöver. Ett förhållandevis lågt kapacitetsutnyttjande, låga räntor och statliga skattesänkningar borgar således för fortsatt stark inhemsk konsumtionsvolym utan någon större risk att detta leder till några mer kännbara prisstegringar. Även om priserna åter visat en svagt stigande tendens sedan sommaren, förväntas inflationen sjunka något under innevarande och nästa år jämfört med år 2002 – från 1,6 procent till en bit under 1 procent. Först från och med år 2005 beräknas inflationstakten åter stiga något och närma sig 2-procentsnivån.

Sammantaget medför dessa förhållandevis positiva ekonomiska signaler att den samlade tillväxten inom finsk ekonomi bör kunna stiga till 2-3 procent/år under den närmaste tvåårsperioden.

Det finns dock en del orosmoln gällande den offentliga ekonomin, där inkomsterna framöver ser ut att öka betydligt långsammare än utgifterna. Det här betyder att det tidigare så stabila överskottet i statens finanser sannolikt kommer att försvinna under innevarande och nästa år. Något större underskott i likhet med situationen under delar av 1990-talet är det dock inte frågan om. Den kommunala sektorns ekonomi går sedan en tid tillbaka på minus, något som förväntas fortsätta, eller till och med förvärras, åtminstone under innevarande och nästa år.

Den svenska ekonomin har under senare tid uppvisat en hyfsad tillväxttakt – åtminstone med genomsnittliga europeiska ögon sett. Den förhållandevis goda tillväxten är främst driven av låga räntor och växande privat konsumtion. Botten bedöms nu även vara nådd för den tidigare nedgången i investeringarna vilka med hjälp av låga räntor och sakta växande produktion beräknas ge ett mer påtagligt BNP-bidrag från och med slutet av år 2003. Detta gäller även för exporten som, tack vare en förbättrad efterfrågesituation i omvärlden, efter två år

av mycket svag volymutveckling sedan början av detta år åter visar något mer positiva tillväxtsiffror.

Den samlade effekten av den trots allt rätt svaga uppgången i omvärlden och den sannolikt först mot slutet av året mer påtagliga svenska produktionsförbättringen, gör dock att den samlade BNP-tillväxten under år 2003 sannolikt kommer att stanna någonstans kring 1,5 procentsnivån. Under år 2004 förväntas dock den svenska tillväxten, inte minst med draghjälp från ökade investeringar och en växande export, nå upp till en nivå på ungefär 2,5 procent.

Svenskarnas nej till EMU och euron förväntas inte medföra några mer omfattande effekter på den nu aktuella svenska konjunkturcykeln. De negativa effekterna av den jämfört med konkurrentländerna inom euroområdet något högre räntenivån motverkas sålunda av de positiva exporteffekterna av en på sikt eventuellt svagare krona. Hittills har dock utvecklingen efter folkomröstningen varit närmast den motsatta; kronan har kraftigt förstärkts och räntetrycket är snarare neråt än uppåt. På litet längre sikt kan dock negativa samhällsekonomiska effekter i form av minskade utländska investeringar, valutainstabilitet och andra valutagränsproblem inte uteslutas.

Den åländska konjunkturbilden

Den osäkra, men trots allt försiktigt optimistiska, synen på omvärldens konjunkturläge präglar även mycket av den åländska konjunkturbilden. Som vanligt försvåras dock bedömningen av de långsiktiga tillväxtförutsättningarna avsevärt av det osäkra läget inom rederinäringen, och då särskilt färjnäringen. Om kostnadsläget för den åländska färjnäringen inte kan fås i paritet med åtminstone det konkurrerande svenska tonnage kommer nya utflaggningar att leda till en påtaglig reduktion av ekonomins tillväxtpotential, eventuellt med en direkt tillbakagång i dess volymutveckling under de kommande åren.

Den åländska ekonomin växte stadigt under senare halvan av 1990-talet. Efter rekordåret 1997 (+ 10 procent) har dock tillväxten avtagit ordentligt. Enligt ÅSUBs beräkningar minskade den ekonomiska volymen under år 2001 med närmare 2 procent (- 1,7 procent) för att under fjolåret åter krypa upp mot en realltillväxt i närheten av 1-procentsnivån (+ 0,8 procent). I år pekar prognosen på en förnyad uppgång på 3,4 procent. Årets uppgång jämfört med fjolårets siffror beror främst på förbättrade tillväxtsiffror från den privata sektorn som i år ser ut att vända fjolårets produktionsnedgång på 0,6 procent till en uppgång på 3,2 procent. Den största expansionen återfinns dock inom den offentliga sektorn (+ 3,4 procent), något som karakteriserat utvecklingen sedan flera år tillbaka. Inom den offentliga sektorn är tillväxten störst bland kommunerna.

ÅSUB:s preliminära prognos för BNP-tillväxten under år 2004 pekar på en nedgång från årets 3,4 till under en procent (0,7 %). Uppbromsningen under nästa år beror främst på en lägre tillväxttakt inom näringslivet. Huvudorsaken till nedgången är konsekvenserna av den utflaggning av åländskt tonnage som skett under året. Om ytterligare utflaggningar genomförs under nästa år kommer konsekvenserna för den privata sektorns BNP-bidrag under nästa och därpå följande år att bli än mer märkbara. Även inom den offentliga sektorn förväntas nästa år medföra en tillbakagång i tillväxttakten.

Den ekonomiska utvecklingen under de senaste åren och prognosen för perioden fram till utgången av det kommande budgetåret redovisas i nedanstående tabell:

	1999	2000	2001*	2002*	2003**	2004**
Eurozonen	2,6	3,4	1,5	0,8	0,6	1,8
USA	4,1	3,8	0,3	2,4	2,5	3,5
Finland	3,4	5,1	1,2	2,2	1,2	2,4
Sverige	4,6	4,4	1,1	1,9	1,5	2,4
Åland	2,3	1,7	- 1,7	0,8	3,4	0,7

*Förhandsuppgift ** Prognos

BNP-tillväxt åren 1999 - 2004 (%)

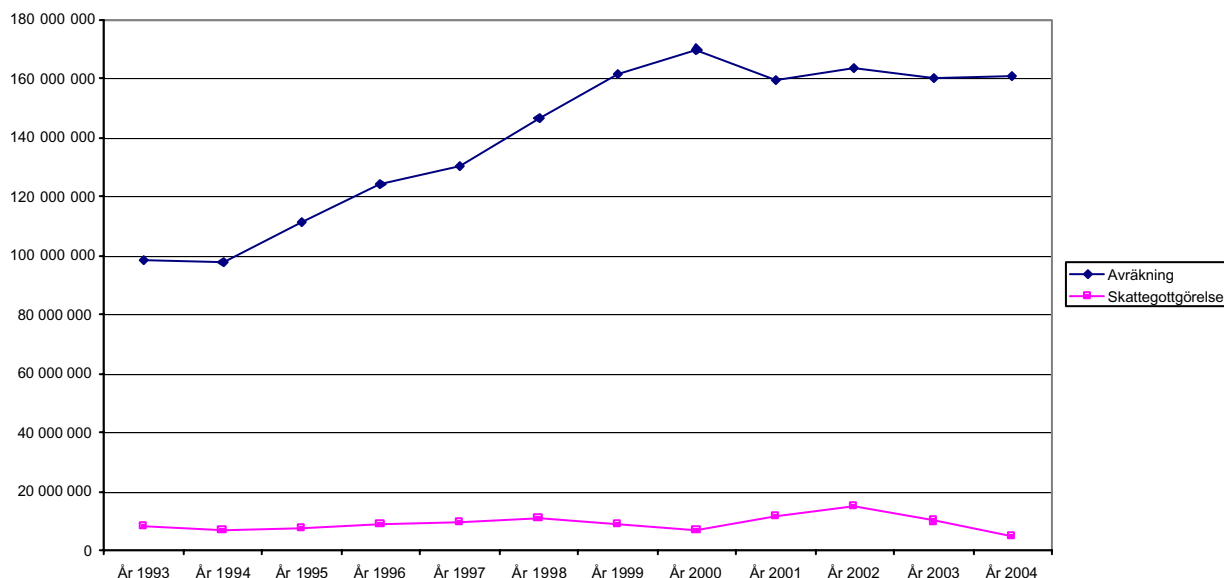
Den avtagande tillväxten inom den åländska totalproduktionen har dock ännu inte gett några mer påtagliga effekter inom arbetsmarknaden. Arbetslösheten är fortsättningsvis låg, men har sedan snart ett år tillbaka tenderat att öka något jämfört med motsvarande period i fjol. Den totala arbetslöshetsgraden stannade på 2,1 procent och den öppna arbetslösheten på 1,8 procent år 2002. I september månad i år var den totala arbetslöshetsgraden 2,0 procent vilket är 0,1 procentenheter över motsvarande månadssiffra i fjol. Trots tendensen till en gradvis försvagning av arbetsmarknaden måste ändå sysselsättningsläget på Åland som helhet fortsättningsvis anses vara gott. För ungdomsarbetslösheten ser situationen dock inte fullt så ljus ut. Arbetslöshetsgraden bland personer under 25 år var i september 5,0 procent, en ökning från fjolårets septembersiffra på 4,3 procent.

EKONOMISK POLITIK

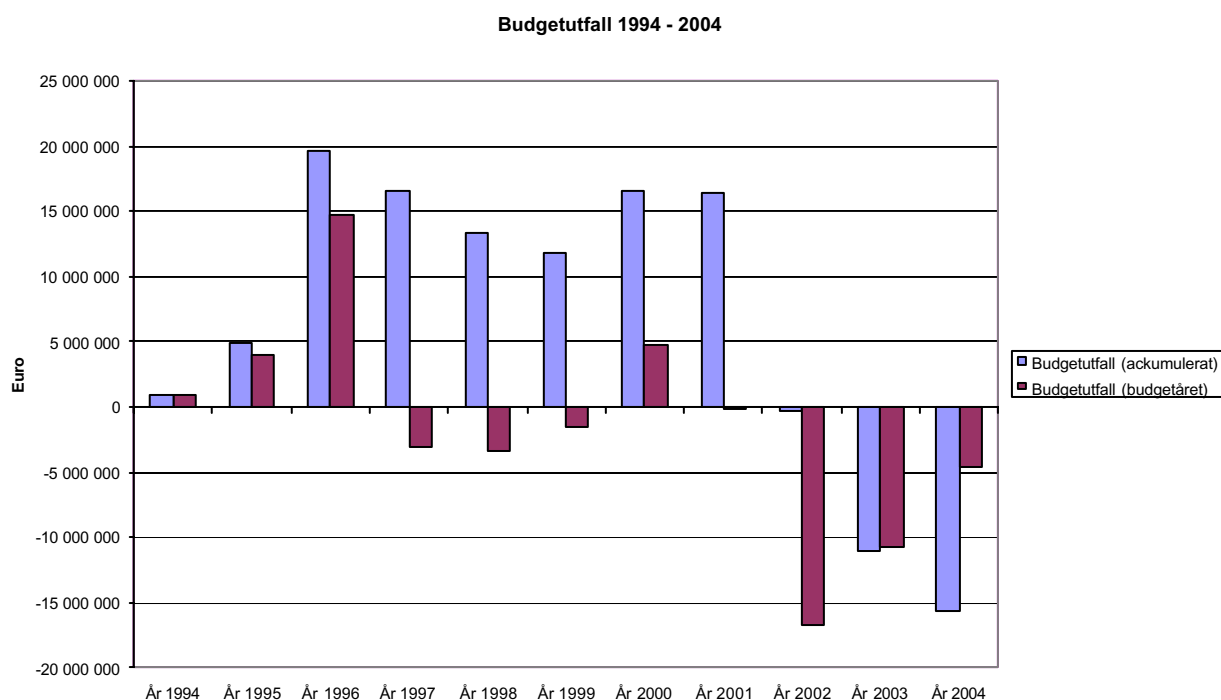
Budgetsituationen

Såsom av allmänna motiveringarna till de senaste årens budgetförslag har framgått är landskapets budgetsituation allvarlig. En av huvudorsakerna till den uppkomna situationen är att de huvudsakliga inkomsterna d.v.s. överföringarna från riket i form av avräkningsbeloppet och skattegottgörelsen stagnerat efter en period med snabb tillväxt parat med vissa tillfälliga inkomster under senare delen av 1990-talet. Utvecklingen av dessa inkomster under den tid den nya självstyrelselagen tillämpats framgår av nedanstående diagram där de angivna värdena är enligt det år på basen av vilket beloppet beräknats vilket inte till alla delar sammanfaller med vare sig hur de influtit eller budgeteringen.

Utvecklingen av avräkningsbelopp och skattegottgörelse enligt basår

Den positiva utvecklingen under 1990-talet gjorde det möjligt att möta behoven av såväl utvecklad service som investeringar inom den offentliga sektorn på ett sätt som byggt upp såväl landskapets kostnadsstruktur som allmänhetens förväntningar på vad samhället kan tillhandahålla. Av detta har följt att landskapets budgetutgifter ökats i motsvarande takt som inkomsterna och successivt byggt upp landskapets åtaganden och kostnader. Stagnationen på inkomstsidan i kombination med utgiftsutvecklingen har sålunda lett till att landskapets grundbudgetförslag respektive det förverkligade budgetutfallet uppvisat budgetöverskott respektive -underskott enligt nedanstående diagram. I diagrammet visas budgetutfallet dels ackumulerat och dels så att inverkan av överföringarna mellan åren rensans för att tydliggöra respektive års egentliga utfall. Observeras bör även att år 1998 års budgetutgifter belades med en överföring om 10,1 miljoner euro till pensionsfonden samt att för år 1999 ingår en extra överföring till utjämningsfonden om 13,5 miljoner euro.

Trots att åtstramande åtgärder vidtagits i linje med det som beskrivits i de allmänna motiveringarna till budgetförslagen för åren 2002 och 2003 beräknas det ackumulerade budgetunderskottet vid 2003 års utgång uppgå till omkring 11 miljoner euro för att utgående från föreliggande budgetförslag vid utgången av år 2004 uppgå till omkring 15,6 miljoner euro. Ökningen av det ackumulerade budgetunderskottet begränsas av att skattegottgörelsen för skatteåret 2002 i budgetförslaget för år 2004 beräknats till hela 15 miljoner euro. Landskapsstyrelsen räknar dock med att landskapets ekonomiska utveckling under de närmaste åren till följd av problemen inom sjöfarten kommer att vara relativt sett svagare än i riket och att skattegottgörelsen därmed successivt sjunker. Redan för de följande åren är situationen för landskapets hushållning sålunda mer svåröverblickad men det kan uppskattas att det ackumulerade underskottet utan ytterligare åtgärder kommer att växa med i storleksordningen 15 miljoner euro per år. Beloppet är i hög grad beroende på hur omfattande investeringsverksamhet som landskapet och kommunerna upprätthåller. Observera även att de utgivna bostadslånen, ca 5 miljoner euro per år, ingår i budgetunderskottet. En närmare överblick över den ekonomiska situationen ges i bilaga 3.

I det föreliggande budgetförslaget har landskapsstyrelsen fortsatt linjen med allmän åtstramning inom de egna verksamheterna utgående från prioritering av kärnverksamheterna - vård, skola och omsorg - och med kraftigare ifrågasättande av mer perifera verksamheter. Det har dock visat sig att åstadkommandet av mer struktu-

rella åtgärder fordrar såväl omfattande planeringsarbete som diskussion för att åtgärderna skall kunna riktas rätt och få den acceptans som ett framgångsrikt genomförande kräver.

Såsom av nedanstående tabell med jämförelse av utgifter och inkomster åren 2003 - 2004 framgår beräknas budgetutgifterna öka med 3,0 %. Ökningen föranses främst av anslaget, 11 miljoner euro, för täckande av det beräknade ackumulerade underskottet i budgetekonomin vid utgången av år 2003. Detta anslag obeaktat minskar budgetomslutningen med 1,6 %.

Trots att lönenivåerna enligt de ingångna tjänste- och kollektivavtalen under år 2004 beräknas ligga 2,0 % högre än under innevarande år beräknas konsumtionsutgifterna totalt minska med 0,1 %. Överföringsutgifterna minskar med ca 9 % nominellt. Till stor del beror detta dock på en föreslagen omstrukturering av överföringarna till kommunerna parat med slopandet av det allmänna avdraget i kommunalbeskattningen som har endast marginell kommunalekonomisk effekt totalt sett. I övrigt beror minskningen på minskat stöd för kommunala investeringar, budgeteringen av stödet till näringslivet och vissa justeringar av förmåner inom bl.a. studie-stödssystemet.

Investeringsutgifterna upptar anslag för två stora projekt som vardera beräknas framskrida så långt att byggnadsarbetena inleds under första delen av år 2004, nämligen om- och tillbyggnaderna av Ålands lyceum respektive Ålands centralsjukhus.

Lån och finansinvesteringar består huvudsakligen av bostadslån, 5 miljoner euro, samt förmedlade regionallån, 2,5 miljoner euro, varvid de sistnämnda motsvaras av en lika stor inkomstpost.

Landskapsstyrelsen konstaterar att de hittills vidtagna åtgärderna inte är tillräckliga varför ytterligare åtgärder måste vidtas. Då dessa kommer att ställa utökade krav på såväl förvaltningen som det politiska beslutsfattandet överväger landskapsstyrelsen som bäst vilka förändringar som är ändamålsenliga att vidta såväl i själva budgetprocessen som i den mer långsiktiga budgetplaneringen.

JÄMFÖRELSE AV UTGIFTER OCH INKOMSTER ÅREN 2003 - 2004								
HUVUDTITEL	UTGIFTER			INKOMSTER		NETTOUTGIFTER		
	År 2003 Grund+ll tb 1.000 euro	År 2004 Ls:s förslag 1.000 euro	Förändring 2003 - 2004 %	År 2003 Grund+ll tb 1.000 euro	År 2004 Ls:s förslag 1.000 euro	År 2003 Grund+ll tb 1.000 euro	År 2004 Ls:s förslag 1.000 euro	Förändring 2003 - 2004 %
HT 41 LAGTINGET	2 290	2 363	3,2%	4	2	2 286	2 361	3,3%
Konsumtionsutgifter	2 290	2 363	3,2%					
HT 42 LANDSKAPSSTYRELSEN	2 063	2 283	10,7%	208	184	1 855	2 099	13,2%
Konsumtionsutgifter	2 063	2 283	10,7%					
HT 43 KANSLIIVDELNINGEN	19 367	18 218	-5,9%	4 295	6 443	15 072	11 775	-21,9%
Konsumtionsutgifter	8 838	8 553	-3,2%					
Överföringsutgifter	5 117	4 465	-12,7%					
Investeringsutgifter	350	200	-42,9%					
Lån och övriga finansinv.	5 062	5 000	-1,2%					
HT 44 FINANSIVDELNINGEN	29 555	28 147	-4,8%	15 264	15 858	14 291	12 289	-14,0%
Konsumtionsutgifter	16 682	17 488	4,8%					
Överföringsutgifter	10 173	6 609	-35,0%					
Investeringsutgifter	200	1 550	675,0%					
Lån och övriga finansinv.	2 500	2 500	0,0%					
HT 45 SOCIAL- OCH MILJÖ- AVDELNINGEN	85 520	88 468	3,4%	8 791	10 114	76 729	78 354	2,1%
Konsumtionsutgifter	60 855	62 507	2,7%					
Överföringsutgifter	22 195	21 826	-1,7%					
Investeringsutgifter	2 335	4 000	71,3%					
Lån och övriga finansinv.	135	135	0,0%					
HT 46 UTBILDNINGS- OCH KULTUR- AVDELNINGEN	51 276	49 183	-4,1%	2 976	3 127	48 300	46 056	-4,6%
Konsumtionsutgifter	27 484	26 436	-3,8%					
Överföringsutgifter	21 120	18 928	-10,4%					
Investeringsutgifter	2 631	3 773	43,4%					
Lån och övriga finansinv.	41	46	12,2%					
HT 47 NÄRINGSVDELNINGEN	27 342	26 148	-4,4%	5 216	6 050	22 126	20 098	-9,2%
Konsumtionsutgifter	6 305	6 029	-4,4%					
Överföringsutgifter	18 746	18 743	0,0%					
Investeringsutgifter	590	10	-98,3%					
Lån och övriga finansinv.	1 701	1 366	-19,7%					
HT 48 TRAFIKVDELNINGEN	23 283	22 031	-5,4%	1 033	1 303	22 250	20 728	-6,8%
Konsumtionsutgifter	19 764	18 491	-6,4%					
Överföringsutgifter	1 380	1 200	-13,0%					
Investeringsutgifter	2 139	2 340	9,4%					
HT 49 FINANSIERINGSUTGIFTER	1 448	12 450	759,8%	204 357	206 210	-202 909	-193 760	-4,5%
Övriga utgifter	1 448	12 450	759,8%					
TOTALT	242 144	249 291	3,0%	242 144	249 291			
Konsumtionsutgifter	144 281	144 150	-0,1%					
Överföringsutgifter	78 731	71 771	-8,8%					
Investeringsutgifter	8 245	11 873	44,0%					
Lån och övriga finansinv.	9 439	9 047	-4,2%					
Övriga utgifter	1 448	12 450	759,8%					

Det ekonomiska systemet

Det ekonomiska system som infördes med den nya självstyrelselagen har nu tillämpats för ett helt decennium. Landskapsstyrelsen konstaterar såsom ovan framgått att den ekonomiska utdelningen under den senare delen av nittioalet varit god. Samtidigt har det dock visat sig att systemet har vissa nackdelar som, förutom att landskapet inte har det inflytande över beskattningen som kan förväntas av en autonomi, främst består i att systemet för att ändra avräkningsgrunden är så oflexibelt. Detta visas av att ingen av de involverade aktörerna, trots att förändringar som uppfyller villkoren enligt 47 § självstyrelselagen rimligen ägt rum, bedömt det realistiskt

att åstadkomma en sådan ändring av avräkningsgrunden som skulle kunna godkännas av såväl riksdagen som lagtingen.

Landskapsstyrelsen har under år 2003 i diskussionerna med riksmyndigheterna fortsättningsvis lyft fram behovet av att åstadkomma en process för att reformera det ekonomiska systemet så att landskapets behörighet på beskattningsområdet samtidigt utökas. Riksmyndigheterna har härvid hänvisat till att det sedan flera år pågår en gemensamt överenskommen utredning som har som mål att klargöra hur det finansiella systemet enligt 45 - 51 §§ självstyrelselagen fungerat och att denna utredning först bör färdigställas. Landskapsstyrelsen konstaterar att utredningen dragit ut på tiden och att det därför förefaller finnas problem för utredarna att nå gemensamma ståndpunkter och skrivningar som vardera parten anser objektivt beskriva sakförhållandena. I avvaktan på att utredningen avslutas avser landskapsstyrelsen initiera en process för att åstadkomma en officiell granskning av avräkningsgrunden mot bakgrund av de förändringar som genomförts och planeras i grunderna för statsbokslutet.

Landskapet och kommunerna

Landskapsstyrelsen och Ålands kommunförbund k.f., som representant för den kommunala sektorn, har även inför budgetåret 2004 fört överläggningar om landskapsandelssystemet och övriga ekonomiska relationer mellan landskapet och kommunerna. Under förhandlingarna har parterna gemensamt konstaterat att betydande åtgärder är nödvändiga i den offentliga ekonomin. Under överläggningarna har förhandlingarna därför gemensamt försökt sätta sig in i möjligheter och hotbilder för olika delar av den offentliga sektorn med tonvikt på den verksamhet som bedrivs av den kommunala sektorn i enlighet med den normgivning som landskapslagstiftningen och övrig landskapsreglering uppställer. Förhandlingarna har då kunnat konstatera att utvecklingen gått mot en reglering av medborgarnas rättigheter och ramlagstiftning vilket lett till att kommunerna upplever att detaljregleringen ökat och att den kommunala självstyrelsen i praktiken minskat. Kommunerna anser att denna detaljreglering betydligt ökar deras utgifter för verksamheterna. En av landskapsstyrelsen tillsatt kommitté skall, utgående från en beskrivning av den rådande strukturen och uppgiftsfördelningen inom de landskapsandelssystemstödta kommunala verksamheterna där såväl brister som förtjänster med den nuvarande ordningen identifieras, föreslå system och förfaringsätt som underlättar att i all reglering beakta det kommunala självstyrelseperspektivet. Kommittén kan även föreslå förändringar i den lagstiftning och i de regelverk som styr kommuninvånarnas rättigheter i syfte att öka flexibiliteten i de kommunala kärnverksamheterna och förbättra förutsättningarna för en fungerande målstyrning av dessa.

Förhandlingarna har även utgående från det som framkom i det av landskapsstyrelsen anordnade seminarieriet "Allianser för tillväxt" konstaterat att ett utökat samarbete fordras för att i praktiken åstadkomma de processer och de gemensamma målsättningar som är nödvändiga för att trygga välbefindandet och näringslivsutvecklingen på Åland. Parterna avser därför gemensamt överväga hur fora för detta samarbete kan utvecklas. Avsikten är även att utreda ett system som i landskapsandelssystemet inför incitament att föra en näringslivsutvecklande politik och samtidigt som det utjämnar olikheter i skattekraft.

I enlighet med överläggningarna och den överenskommelse som nåddes beträffande åtgärder för år 2004 föreslår landskapsstyrelsen att det allmänna avdraget i kommunalbeskattningen slopas redan från och med år 2004. Som en följd av detta slopas även det s.k. justeringsbeloppet som är en avräkning mot varje enskild kommun av det inkomstbortfall avdraget vållat kommunen i förhållande till en beräknad s.k. ÅHS-avgift (eg. kommunernas deltagande i finansieringen av Ålands hälso- och sjukvård) i den form den tidigare uppbars av kommunerna. För att undvika ett återinförande av ÅHS-avgiften utan att förändra nettostödet till kommunerna föreslår landskapsstyrelsen, i enlighet med överenskommelsen, vissa förändringar i landskapsandelssystemet som främst berör kompletteringen av skatteinkomsterna och de allmänna landskapsandelarna så att ett nytt utjämn-

ningssystem införs. Till denna del hänvisar landskapsstyrelsen till den framställning med förslag till ändringar i kommunalskattelagen och landskapsandelslagstiftningen som separat överlämnats till lagtinget.

I övrigt ingår i överenskommelsen att anläggningskostnadsandelarna ses över så att fastställda enhetspriser för godtagbara kostnader nås och så att andelarna sänks till 25 - 65 % från nuvarande 40 - 65 % beroende på bostättningsstrukturgrupp. Även höjning av den nivå när landskapet deltar höjs och graderas tydligare i förhållande till kommunens storlek. Avsikten är även att förnya bestämmelserna enligt vilka andelarna utbetalas.

Landskapsstyrelsen har således inte i det föreliggande budgetförslaget medtagit åtgärder som i realiteten och totalt sett skulle minska landskapets stöd för den kommunala sektorns driftsekonomi. Landskapsstyrelsen anser att de åtgärder som vidtogs under år 2003 och vars fulla kostnadseffekt uppkommer under år 2004, d.v.s. främst att kommunerna börjar erlagga pensionspremier för anställda inom grundskoleväsendet, i det här skedet är tillräckliga. Däremot såg landskapsstyrelsen det inte under förhandlingarna möjligt att tillmötesgå kommunernas begäran om kompensation för den utökning av förvärvsinkomstavrdraget som genom systemet med blankettlagstiftning för kommunalbeskattningen utökas även på Åland. Landskapsstyrelsen avser dock att i tilläggsbudget föra frågan till lagtinget genom ett förslag om kompensation. Landskapsstyrelsen avser även att granska kommunalskattesystemet med målsättningen att lagtinget tar uttrycklig ställning till förändringar i kommunalbeskattningen som ett led i den ekonomiska politiken.

BOSTADSPOLITIKEN

Bostadspolitiken spelar en stor roll då det gäller välfärden i samhället. Utgiften för boendet utgör en stor del av hushållets ekonomi och en bra bostad till en rimlig kostnad i en fungerande boendemiljö påverkar vår livssituation i allra högsta grad. Det övergripande målet för bostadspolitiken är att verka för att tillgången på bostäder är tillräcklig så att bristen på bostäder inte utgör ett hinder för en gynnsam samhällsutveckling.

De realekonomiska förutsättningarna för fortsatta betydande satsningar på boende finns; räntorna ligger på en låg nivå, arbetslösheten är låg samtidigt som hushållens disponibla inkomster inte har minskat. Ett problem är den höga efterfrågan på byggmarknaden vilket bidrar till att höja kostnaderna för bostadsproduktionen.

Ansvarsfördelningen mellan bostadspolitiken aktörer är klar; landskapet ansvarar för lagstiftning och de finansiella förutsättningarna, medan kommunernas ansvarsområde är att genom markplanering och kommunalteknik skapa de fysiska förutsättningarna för byggandet av bostäder.

Landskapsstyrelsen stöder både hyres- och ägarbostadsproduktion. De huvudsakliga ekonomiska verktygen i bostadspolitiken är räntestöd, direkta lån, borgen och i vissa fall bidrag. Bidragen används huvudsakligen som stödinstrument för speciella åtaganden såsom reparationer av pensionärers och handikappades bostäder, avlägsnande av sanitära olägenheter, åtgärder i bostäder med kulturhistoriskt värde och för anskaffning av flyktbostäder.

Finansieringen av ägarbostäder kommer fortsättningsvis att baseras på räntestöd, vilket har visat sig fungera tillfredsställande. Målgruppen kommer att begränsas såtillvida att endast nybyggda bostäder kan erhålla räntestöd. I rand- och skärgårdskommunerna kompletteras räntestödet med en möjlighet till fyllnadsborgen för att underlätta ställandet av säkerhet för bostadslån.

Införandet av direkta lån från och med år 2002 för byggande av hyresbostäder har visat sig fungera på avsett sätt. Byggandet har stimulerats med lån som är synliga i den årliga budgeten men som återbetalas på sikt.

Utmaningarna inför de kommande åren ligger dels i att tillgodose en växande befolkning med ett varierat utbud av bostäder, dels i att skapa ett utbud av bostäder som är jämnt utspritt över hela landskapet. Bostadspolitiken har således en direkt koppling till den regionala utvecklingspolitiken.

SOCIAL- OCH MILJÖPOLITIK

Landskapsstyrelsen har till uppgift att allmänt planera, leda, utveckla, samordna, följa upp och utöva tillsyn över social-, hälso- och sjukvården.

Den 1.12.2003 träder klientlagstiftningen i kraft (79/2003) och enligt den skall för varje klient utarbetas en service-, vård-, rehabiliterings- eller någon annan motsvarande plan som behövs för att förverkliga socialservicen på ett bra sätt. Målsättningen under året är att kartlägga och utveckla planerna särskilt inom barn- och äldreomsorgen samt handikappservicen.

Arbetet med att stöda utvecklandet av den pedagogiska verksamheten inom barnomsorgen och att främja samarbetet mellan barnomsorgen och skolan fortsätter under år 2004.

År 2002 antog landskapsstyrelsen ett alkohol- och narkotikapolitiskt program för åren 2002 - 2005. Målet för alkoholpolitiken är att minska alkoholkonsumtionen och skadeverkningarna samt att höja alkoholdebutåldern. För narkotikapolitiken är målet ett narkotikafritt Åland. Delmålen är att minska berusningsdrickandet, göra alkoholen mindre tillgänglig för minderåriga och förändra attityderna till alkohol och därmed minska efterfrågan på alkohol, stoppa utbudet och efterfrågan på narkotika, tidigt upptäcka alkohol- och narkotikamissbruk och tillhandahålla förebyggande åtgärder, vård och behandling för alla. En politisk referensgrupp och en styrgrupp tillsattes år 2003 för att förverkliga programmet och samordna alkohol- och narkotikapolitiska verksamheter på Åland. Grupperna har hitintills valt att ha gemensamma möten för att uppnå effektivare samordning av gruppernas arbete. Dessutom tillsattes en arbetsgrupp för planering av grundskolans drogundervisning i årskurs 4 - 9. Arbetsgruppens uppdrag, som slutförs under år 2004, är att kartlägga drogundervisningen i de åländska grundskolorna och utarbeta en plan för drogundervisningen, rekommendationer om undervisningsmaterial samt en modell för utvärdering. En deltidsanställd projektledare fortsätter under år 2004 att leda ett projekt inom ÅHS vars mål är att i ett tidigt skede upptäcka alkohol- och narkotikamissbruk och på så vis förebygga skador. Projektledaren kommer att utforma en alkoholskadeförebyggande plan för ÅHS. Planen skall även omfatta förebyggandet av skador som narkotikan kan ge upphov till. Vidare ordnar projektledaren den utbildning personalen behöver för att utveckla sitt förebyggande arbete inom vården. Förverkligandet av det alkohol- och narkotikapolitiska programmet år 2004 omfattar dessutom kompetensutveckling, informationsverksamhet och åtgärder för att förändra attityder såsom riskreduceringskurser för ungdomar i gymnasialstadieåldern.

Enligt 3 § lagen om missbrukarvård (FFS 41/1986), se även 71 § självstyrelselagen, skall kommunen sörja för att vården av missbrukare ordnas så att den till sin innebörd och sin omfattning motsvarar behovet i kommunen. Även om det således är kommunernas lagstadgade ansvar att se till att det finns tillräckliga resurser inom missbrukarvården föreslår landskapsstyrelsen att resurserna tillfälligt under år 2004 ökas genom att understöda kommuner för nätverksuppbyggnad och stöd till föräldrar samt annan drogförebyggande och hälsofrämjande verksamhet på lokal nivå. År 2004 prioriteras projekt med målet att ge stöd till föräldrar. Dessutom har upptagits anslag för en ungdomsbehandlartjänst i Mariehamns stad som även kan utnyttjas av de övriga kommunerna.

Det gällande avtalet för ambulanshelikoptertjänster löper ut i oktober 2004. Under det första halvåret utarbetas på basen av erfarenheterna hittills och de tillgängliga resurserna en kravspecifikation för en upphandling för

ett nytt, preliminärt 5-årigt, avtal. Proceduren kan främst på kostnadssidan kompliceras av implementeringen av nya internationella säkerhetsbestämmelser fr.o.m. början av år 2005 rörande helikopterns prestanda och bemanning. Före en eventuell upphandling kommer landskapsstyrelsen att se över behovet av flygresurser för räddning av liv, hälsa, miljö och egendom.

Utvärderingen och utvecklingen av vårdkedjorna inom hälso- och sjukvården fortsätter. Serviceutbudet för barn och ungdomar och företagshälsovården i ÅHS's regi tas in som nya objekt. På barn- och ungdomssidan är avsikten att granska hela fältet, primärvård, specialiserad sjukvård inklusive psykiatri samt rehabilitering. Företagshälsovårdens ställning och utveckling inom ÅHS utreds mot bakgrunden av att behovet av företagshälsovårdsservice i landskapet vida överskrider utbudet.

Den redan inledda utvärderingen av vårdkedjan inom äldreomsorgen fortsätter med tonvikten på att utreda behoven av och förutsättningarna för att involvera de olika instanserna och servicenivåerna i ett gemensamt datasystem, att utvärdera den tillgängliga programvaran samt skapa betingelser för en upphandling inklusive stödfunktioner och utbildning.

Med utvärderingen av sammanslagningen av hälso- och sjukvårdsinstitutionerna, den s.k. Sonkinrapporten och dess behandling samt de erfarenheter man gjort under och efter vårdstrejken som grund, avser landskapsstyrelsen att i samråd med ÅHS utarbeta ett beslutsunderlag för en organisatorisk vidareutveckling av den offentliga hälso- och sjukvården.

MILJÖMEDICINSK POLITIK

Det övergripande målet inom det miljömedicinska området är tryggheten av konsumentskyddet, bekämpning av sjukdomars spridning och en del i detta är även djurskyddet. Till följd av den stora uppmärksamhet som förekomsten av flera för hälsan skadliga ämnen i olika livsmedel skapat har livsmedelssäkerheten blivit allt viktigare. Landskapsstyrelsens målsättning är att högklassig livsmedelskvalitet skall garanteras i hela livsmedelskedjan.

Syftet med djurskyddet är att säkerställa att djur skyddas mot lidande samt att främja deras välbefinnande. Under året är landskapsstyrelsens målsättning att revidera djurskyddslagstiftningen för att möjliggöra en smidigare ärendehantering och ändamålsenligare ansvarsfördelning då djurägaren eller -innehavaren handlar i strid med djurskyddslagstiftningen.

För att säkra konsumentskyddet genomförs årligen ett övervakningsprogram på den inre marknaden. Medlemsstaterna inom EU skall se till att varor avsedda att sändas till andra medlemsstater kontrolleras med samma omsorg som de som är avsedda att saluföras inom det egna landet. I detta syfte genomförs övervakningsprogram av främmande ämnen i livsmedel, bl.a. rester av läkemedel och bekämpningsmedel. Livsmedelskvaliteten beträffande lokalt producerade livsmedel och algtoxiner i vatten undersöks under året.

För bekämpande av smittsamma sjukdomar hos djur förintas självdöda djur och s.k. specifikt högriskmaterial som uppstår vid slakten i särskilda för ändamålet godkända anläggningar. EG-förordningen 1774/2002/EG som trädde i kraft 1.5.2003 förutsätter hantering av högriskavfall i s.k. destruktionsanläggningar. För att landskapet skall uppfylla de krav på nämnda hantering av riskavfall som regelverket förutsätter utreds under år 2004 behovet av en lokal destruktionsanläggning.

Arbetsuppgifterna inom miljöhälsovården har ökat markant. En utredning om en samordning av miljöhälsovårdens arbetsuppgifter vid landskapsstyrelsen och Ålands hälso- och sjukvård har gjorts och en slutrapport

har presenterats den 30.9.2003. Slutrapporten beskriver den framtida strukturen för miljö-, hälso-, livsmedels- och djurskydd inom förvaltningen. Ett förverkligande av samordningen av miljöhälsovården enligt rapporten kräver dock ännu överväganden bl.a. gällande ändringar i lagstiftningen och frågor om utrymmesbehov och lokalisering varför arbetet för att nå en slutlig lösning kommer att fortgå under budgetåret 2004.

MILJÖPOLITIK

Målsättningen för landskapsstyrelsens miljöarbete är att alla verksamheter i landskapet skall bidra till en hållbar utveckling. För att detta skall kunna förverkligas skall ett hänsynstagande till miljön vara integrerat i alla samhällssektorer.

Landskapsstyrelsen har det lagstadgade ansvaret för miljötillsynen. Tillsynen omfattar cirka 900 objekt - huvudsakligen verksamheter som har tillstånd, kräver tillstånd, är anmälda och skall anmälas. För att tillsynen skall kunna anses vara effektiv säkerställs tillräckliga personalresurser för miljötillsynen.

Arbetet med en bättre miljöanpassning av landskapsstyrelsens allmänna förvaltning, underlydande myndigheter och institutioner fortsätter under år 2004. Landskapsstyrelsen har antagit en miljöpolicy för allmänna förvaltningen. Med policyn som grund har övergripande miljömål och detaljmål för år 2003 fastslagits och fastställts en organisationsplan för arbetet samt påbörjats förverkligandet av målsättningarna. Under år 2004 är målsättningen att ytterligare utveckla miljöanpassningsarbetet.

De väsentligaste övergripande målsättningarna för naturvården är att fortsättningsvis underhålla och vårda landskapets naturreservat samt att på lämpligt sätt informera allmänheten om områdenas naturvårdsvärden och möjligheterna till friluftsliv inom dessa att utföra de tillsyns- och övervakningsuppgifter som enligt naturvårdslagstiftningen ankommer på landskapsstyrelsen att tillse att inga arter av växter och djur i landskapets flora och fauna eller särskilt skyddsvärda biotoper hotar att försvinna och att tillse att landskapsstyrelsen uppfyller sina internationella förpliktelser enligt EU:s naturvårdsdirektiv, i första hand genom att följa upp och förverkliga Natura 2000-programmet samt ge kommissionen den information den kräver. Eftersom särskilt de mest publikinriktade naturreservaten är s.k. vårdbiotoper exempelvis lövängar, hagar och strandängar krävs det kontinuerliga arbetsinsatser såsom slåtter, hamling och röjning för att dessa reservats naturvårdsvärden skall fortbestå. Genom fortgående hävd bibehålls eller förbättras dessa områdens biologiska mångfald gradvis. En utebliven hävd, även under en kortare tid, leder till att frukten av flera års arbete förloras. Landskapsstyrelsen strävar efter att skötselåtgärderna inom naturreservaten i så stor utsträckning som möjligt handhas av arbetskraft i regionerna.

De övergripande målen för vattenvården i landskapet är att verka för ett hållbart nyttjande av vattenmiljön, att minska utsläppen av näringsämnen och substanser som är främmande för vattenmiljön, att bevara eller förbättra vattenkvaliteten i havet, sjöar och grundvatten samt att kontinuerligt övervaka vattenkvaliteten i hav, sjöar och grundvatten. Det nya handlingsprogrammet för vattenvården 2004 - 2007 innehåller en mängd konkreta åtgärder för att nå målen. De viktigaste åtgärdsområdena är fiskodling, jordbruk, avloppsvattenutsläpp och luftutsläpp från sjöfarten. Utsläppen av näringsämnen och andra miljöförorenande ämnen måste fortsatt minskas. I första hand styrs de vattenpåverkande verksamheterna av miljöskyddslagstiftningen och vattenlagstiftningen. Tillståndsprövningen vid Ålands miljöprövningsnämnd är en viktig del i miljöskyddsarbetet för vattenmiljön liksom även den tillsyn som utförs vid landskapsstyrelsens miljöbyrå. Det avgörande är dock att få verksamhetsidkarna att självmant vidta de nödvändiga miljöskyddsåtgärderna.

Avloppsvattenbehandling har tre viktiga funktioner; hindra smittspridning via avloppsvatten, minska utsläpp av närsalter och miljöfrämmande ämnen till recipienten samt återföra näringsämnen till jordbruket. Ansträng-

ningarna för att förbättra behandlingen av avloppsvatten fortsätter under år 2004. En viktig åtgärd är att avleda avloppsvatten från Finström, Sund, Saltvik och Hammarland till Lotsbroverket i Mariehamn. En annan åtgärd är om- och tillbyggnaden av Lotsbroverket. I årets budget har upptagits anslag för att stöda dessa projekt. Landskapsstyrelsen planerar att anta skärpta krav för avloppsvattenbehandling i enskilda avloppsanläggningar och kommer att utreda de ekonomiska konsekvenserna av detta.

Ett årligt vattenövervakningsprogram genomförs främst av Ålands miljölaboratorium med syfte att ge en sammanhängande och heltäckande översikt av vattenmiljöns tillstånd i hela det åländska havsområdet inklusive de inre vikarna samt de viktigaste vattentäkterna. I programmet ingår att undersöka vattenkvaliteten i skärgården och i sjöar med tonvikt på övergödningen. Det innefattar undersökningar av kemisk-fysikalisk vattenkvalitet, bottenfauna och alger inklusive förekomsten av giftalger samt att mäta belastningen av näringsämnen från luften och diken.

Arbetet fortsätter med de undersökningar av kustvatten, sjöar och grundvatten som måste göras enligt EG:s ramvattendirektiv. Till arbetet under år 2004 hör att slutföra typindelningen av sjöar och kustvatten och att ta fram ett första förslag till klassificering av de olika vattentyperna. Arbetet koordineras med motsvarande arbete i riket och i Sverige. Vidare skall ett register över skyddade områden upprättas och en ekonomisk analys av vattenanvändningen genomföras. Samarbetet med forskningsinstanser för att få underlag för förslag till kostnadseffektiva vattenskyddsåtgärder fortsätter. En viktig instans är Husö biologiska station. Ett bredare forskningssamarbete pågår även med ett tiotal forskningsinstanser i Finland där bl.a. vattenströmning undersöks.

Den övergripande målsättningen för att få en hållbar avfallshantering i enlighet med avfallsplanen för landskapet Åland är att minska mängden avfall, särskilt avfall som måste deponeras, användningen av hälso- och miljöfarliga ämnen, miljöpåverkan genom hushållning med material och energi, m.a.o. öka återanvändningen och återvinningen av avfall och nedskräpningen genom att ta hand om avfall på ett säkert sätt. Kommunerna har enligt renhållningslagen (3/1981) det primära ansvaret för att målsättningen uppnås. Landskapsstyrelsen har det övergripande ansvaret. För närvarande sköts det kommunala samarbetet genom Ålands Problemafäll Ab och Ålands Miljöservice k.f. I Ålands Miljöservice k.f. ingår nio kommuner. Det är landskapsstyrelsens förhoppning att det kommunala samarbetet skall utvecklas så att kommunerna kan enas om en gemensam avfallsstrategi. Avfallsdeponierna i kommunerna, undantaget deponien vid Svinryggen, har stängts av miljöskäl. Hittills har det inte varit möjligt att komma överens om ett nytt gemensamt avfallsupplag för hela landskapet. Avfall som måste deponeras forslas därför bort ifrån landskapet. Erfarenheterna av avfallstransporterna till deponier utanför Åland kommer under de närmaste åren att visa om Åland kan klara sig utan en egen deponeringsanläggning. Nedbrytbart avfall får inte deponeras efter den 1.1.2005. En privat komposteringsanläggning för behandling av biologiskt avfall planeras. Landskapsstyrelsen har reserverat stöd för anläggningen liksom för hemkompostering av hushållens matavfall. Landskapsstyrelsens arbete att minska nedskräpningen och få ett slut på okontrollerad avfallsförbränning fortsätter. Effektiv information och tillsyn krävs. Åtgärder enligt förpackningsförordningen vidtas för att öka återanvändningen och återvinningen av förpackningsavfall samt för att skapa förutsättningar för ett utökat s.k. producentansvar. Tillämpningen av EG-förordningen om avfallsstatistik förväntas även underlätta arbetet.

Ålands miljöprövningsnämnd är tillståndsmyndigheten enligt vattenlagen för landskapet Åland (61/1996), landskapslagen om renhållning (3/1981), landskapslagen om hälsovården (36/1967) samt landskapslagen om miljöskydd och miljötillstånd (30/2001), se landskapslagen om Ålands miljöprövningsnämnd (65/1997). Miljöprövningsnämnden består av fem ledamöter med kompetens inom områdena juridik, biologi, teknik, ekonomi samt en ledamot med särskild kännedom om näringslivet. Handläggningen av nämndens ärenden och verksamhet sköts av fem beredande tjänstemän och en byråsekreterare. På grund av den komplexitet som finns i de olika typerna av miljötillståndsärenden som handläggs av nämnden behövs bred kompetens bland personalen.

Från och med den 1 juli 2001 överfördes prövningen av de tidigare lufttillstånden, avfallstillstånden och förläggningstillstånden på miljöprövningsnämnden genom den nya miljöskydds- och miljötillståndslagstiftningen enligt det omfattande IPPC-direktivet om samordnade miljötillstånd. Detta ökade miljöprövningsnämndens arbetsmängd. Enligt nämnda lag kommer alla nu givna tillstånd som berör miljöfrågor att förfalla den 31 december 2004. För närvarande handläggs drygt 90 ärenden hos nämnden. Den förväntade arbetsbelastningen kräver att den tillfälliga förstärkningen av personalresurserna bibehålls under budgetåret.

ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Enligt LL om hälso- och sjukvården (60/1993) skall Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) handha den hälso- och sjukvård som befolkningen i landskapet behöver. I sin serviceproduktion skall ÅHS utgå från vars och ens hälsotillstånd samt de resurser, som anvisats ÅHS. Enligt samma lag skall också veterinärvården ombesörjas av ÅHS. I anslutning till ÅHS finns en hälsonämnd vars uppgift är att verka som miljö-, tillsyns- och tillståndsmyndighet i enlighet med stadganden i andra landskapslagar.

Årligen uppgörs en hälso- och sjukvårdsplan, som mera i detalj beskriver de uppgiftshelheter som åläggs ÅHS. Hälso- och sjukvårdsplanen utgör också en verksamhetsplan för budgetåret och är alltså det viktigaste styrinstrumentet för hälso- och sjukvården på Åland. Den preliminära planen för år 2004 är fogad till landskapsstyrelsens budgetförslag som underlag för budgetbehandlingen (se bilaga 1). Hälso- och sjukvårdsplanen för år 2004 har samma struktur som föregående plan: Texten under varje enhets rubrik beskriver i korta ordalag verksamheten med betoning på ändringar i förhållande till tidigare år, resurserna beskrivs med uppgifter om enheternas inrättade tjänster för åren 2001, 2002 och 2003 samt tjänsteplanen för år 2004. Antalet bäddplatser anges i de fall sådana finns. Prestationstal, som belyser enheternas verksamhet, finns beskrivna för åren 2000-2003 och den planerade verksamheten för år 2004.

Visionen för verksamheten är att Ålands hälso- och sjukvård skall framstå som en förebild genom vårdkvalitet, patientbemötande och en för samhället god total ekonomi samt som en arbetsplats där personalen känner sig motiverad i sina uppgifter. Samarbetet mellan specialistsjukvården och primärvården utvecklas så att patienterna alltid befinner sig på rätt vårdnivå, så att information om patienterna alltid finns tillhands vid rätt tidpunkt och så att ingen patient upplever sig bortglömd i remitteringen mellan vårdinstanserna.

En fungerande sjukvård förutsätter ett gott samarbete med kommunernas socialvård, så att patienterna vid utskrivning vid behov kan få nödvändig hjälp och service av den kommunala hemtjänsten. Detta ligger också i kommunernas intresse, så att de inte drabbas i onödan av avgifter för s.k. ”klinikfärdiga” patienter inom specialistsjukvården.

Personaltillgången kommer att vara en avgörande faktor för möjligheterna att bibehålla en välfungerande hälso- och sjukvård. Därför blir en välfungerande organisation där personalen upplever att de kan komma till tals, omsorgen om de anställdas trivsel och motivation i arbetet, ändamålsenliga anställningsvillkor samt rekryteringsåtgärder kritiska framgångsfaktorer.

Personalutbildningen, både den interna och den externa, och handledning av personalen är ett prioriterat område för att upprätthålla god kvalitet i vården. Trots nedskärningar inför budgetåret 2004 bibehålls personalutbildningsanslaget på samma nivå som under år 2003.

Den fortsatt strama ekonomiska situationen innebär att även budgetåret 2004 kommer att präglas av verksamhetsdiskussioner i syfte att se över ledningsstrukturerna, rationalisera vården, granska rutiner, noggrant överväga anskaffningar och skapa kostnadsmedvetenhet på alla nivåer. Nya verksamhetsformer kan tas i bruk en-

dast genom omfördelning av befintliga resurser. Anslaget för vikarier har dragits ner, vilket innebär att vissa verksamhetsenheter blir tvungna att hålla stängt några veckor per år. Fyra nya tjänster föreslås få inrättas och samtidigt indras två tjänster. Nio tillfälliga tjänster ombildas till ordinarie tjänster med motiveringen att dessa tjänster kommer att behövas under överskådlig framtid och att det ur rekryteringssynpunkt är viktigt att kunna erbjuda ordinarie tjänst.

En av styrelsen utsedd arbetsgrupp kommer hösten 2003 att ge sitt förslag till förändringar i organisationsstrukturen. Under året utreds också hur grundbemanningen på de olika enheterna förhåller sig till bemanningen på närregionens sjukhus och hälsocentraler.

Anslaget för anskaffningar och byggnadsrenoveringar har bibehållits på samma nivå som under år 2003. Detta innebär att endast de absolut nödvändigaste renoveringarna kan genomföras och att anskaffningar måste begränsas till att ersätta apparatur som går sönder eller annars blir obrukbar. Anskaffningar görs enligt de prioriteringar som resultatenhetscheferna gör tillsammans med basenhetscheferna.

Större investeringar (över 100.000 euro) presenteras i investeringsplanen, som är 3-årig. Hela investeringsanslaget år 2004 går till det byggnadsprojekt som skall ge centralsjukhuset nytt kök, matsal, centrallager, tekniska utrymmen och ett auditorium.

Strukturerat miljöarbete påbörjas utgående från den miljöutredning som gjorts år 2003.

UTBILDNINGS- OCH KULTURPOLITIK

Utbildningspolitiken

Det ställs idag allt högre krav på formell utbildning och kompetens. Informationsmängden ökar och förändras i snabb takt. Nya rön tvingar fram ständiga revideringar och kompletteringar av kunskaper och kompetenser. Internationaliseringen och europafrågorna tillför vår kultur och vårt samhälle nya utmanande element. Livslångt lärande är ett vedertaget begrepp och anses vara en förutsättning för en god samhällsutveckling.

Enligt landskapsstyrelsens mening skall det åländska utbildningssystemet utformas så att det motsvarar samhällets specifika behov. Förändringar i omvärlden och i det åländska samhället, i närings- och sysselsättningspolitiken, skall återspeglas i utbildningssystemet. Högskolan på Åland skall genom utbildnings-, forsknings- och utvecklingsverksamhet stöda utvecklingen och fungera som kunskapsgenerator t.ex. inom sjöfarten.

Utbildningen skall utveckla de studerandes sociala kompetens och förmedla en god allmän bildningsnivå inom såväl tekniska och naturvetenskapliga som humanistiska och samhällsvetenskapliga kunskapsområden. Utbildningen skall vara av hög kvalitet och ligga på en internationellt jämförbar nivå. Kvaliteten i utbildningen skall granskas och kvalitetssäkras genom ett utvärderingsförfarande.

Utbildningssystemet skall även fungera som ett instrument för att bevara och utveckla den åländska kulturen, självstyrelsen och det svenska språket.

Kommunernas och landskapsstyrelsens ansvar för utbildning och undervisning

Alla elever i grundskolan skall få en likvärdig allmänbildande grund för fortsatta studier oavsett boningsort och skolans läge. En central läroplan för grundskolan fungerar som grund och garanti för målsättningen att man inom kommunerna skall uppnå en landskapsomfattande enhetlighet i undervisningen.

På basis av principen om regional rättvisa och i syfte att öka inflyttningen och därmed bidra till en positiv befolkningsutveckling avser landskapsstyrelsen ägna särskild uppmärksamhet åt skärgårdskommunernas handlingsutrymme och utvecklingsmöjligheter att upprätthålla grundskoleundervisning även i sina mycket små skolor. Enligt landskapsstyrelsens bedömning befrämjar de små skärgårdsskolorna inte bara elevernas lärande, trygghet och trivsel utan även den åländska identiteten och det åländska kulturarvet.

Landskapsstyrelsens övergripande uppgift är att följa upp och utvärdera hur målsättningen att upprätthålla en landskapsomfattande enhetlighet har uppfyllts i grundskolan. Mot denna bakgrund avser landskapsstyrelsen att under året bistå kommunerna då det gäller att utvärdera skolornas inlärningsresultat, att utveckla undervisningen också för de elever som behöver specialundervisning och särskilt stöd, att uppmärksamma föräldrarna på deras roll då det gäller barns och ungas trygghet, sociala trivsel och attityder till tobak, alkohol och andra droger.

Landskapsstyrelsens målsättning är att alla elever som genomgått grundskolan och önskar studera vidare, skall erbjudas en studieplats på gymnasialstadiet. Utbildningen på gymnasialstadienivån skall utformas både med hänsyn till de studerandes yrkesrelaterade och personliga tillväxt. Den åländska arbetsmarknadens behov, de studerandes önskemål och eventuella behov av särskilda insatser för att aktivt befrämja en önskad åländsk samhällsutveckling, utgör grund för landskapsstyrelsens fördelning av utbildningsutbud och utbildningsplatser. Även studieintresserade äldre ungdomar och vuxna skall ges möjlighet att studera, såväl inom den studieförberedande som den yrkesinriktade utbildningen.

I förhållande till landskapets nuvarande ekonomiska resurser och handlingsutrymme har landskapsstyrelsen försökt finna alternativa lösningar för att så långt som möjligt upprätthålla det långsiktiga utbildningsutbud och de utbildningsplatser som tidigare planerats. Trots att landskapsstyrelsen prioriterar utbildningen på gymnasialstadienivå innebär de kommande budgetåren att det i besparingssyfte krävs förändringar i skolornas verksamhet och i utbildningsstrukturen. Landskapsstyrelsen avser att i samråd med skolornas direktorer under året göra förändringar i skolornas utbud av valbara ämnen, antalet lärarledda undervisningstimmar per studievecka, studiegruppernas storlek, studiestöden och de studiesociala förmånerna beträffande studerandes boende och möjlighet att erhålla avgiftsfri lunch. Strukturella förändringar i utbildningsutbudet åstadkoms genom att utbildningen vid Ålands husmodersskola ställs in. Som ett led av den ekonomiska situationen föreslås vidare att undervisningen vid Högskolan på Åland inte expanderar och att högskolans driftskostnader inte ökas.

Alternativa möjligheter att skaffa sig olika former av ny kunskap och nya kompetenser, fortbildning och tilläggstudier efterfrågas alltmer bland de vuxna. Landskapsstyrelsen föreslår därför att den försöksverksamhet som bedrivits vid lärcentret Navigare skall permanentas. Verksamheten innebär att lärcentret erbjuder tekniskt stöd vid nätbaserad utbildning för vuxna. Landskapets skolor skall ansvara för den pedagogiska handledningen och utvecklingen av det nätbaserade utbildningsutbudet inom sin skola. Landskapsstyrelsen avser alltså inte att tillhandahålla resurser för tekniska plattformar för nätbaserad utbildning i de enskilda skolorna. Navigare skall erbjuda handledning och tekniskt stöd även för studerande som i egen regi studerar nätbaserat utanför Åland.

Kommunernas och landskapsstyrelsens ansvar vad gäller lokaler avsedda för undervisnings- och kulturverksamhet

Då det gäller lokaler inom undervisnings- och kulturverksamheten (anskaffning, nybyggnation, om- och tillbyggnad, renovering och sanering av lokaler för skol- och biblioteksverksamhet) har landskapsstyrelsen och kommunerna ett gemensamt ansvar för

- hur befintliga skol- och biblioteksbyggnader används (ytor och nyttjandegrad) samt

- hur byggandet av nya lokaler dimensioneras så att lokalernas utformning och samverkansformer mellan olika undervisnings- och kulturverksamheter befrämjas.

Då ytorna bestäms skall hänsyn tas till kommunens skolnät och -struktur, elevprognoser och befolkningstal samt skolans och bibliotekets pedagogiska och kulturella inriktning. En allmän målsättning är att kommunernas biblioteks- och skolfunktioner så långt som möjligt samordnas och att lokaliteterna och anskaffningarna används gemensamt.

Landskapsstyrelsens anvisningar och riktlinjer för utrymmesbehovet i skolor av olika storlek, som för närvarande revideras och utvecklas i samråd med kommunerna, utgör grund då ett anläggningsprojekts landskapsandelsberättigade ytor för olika undervisnings- och verksamhetsutrymmen fastställs och de landskapsandelsberättigade kostnaderna bestäms.

De kommunala anläggningsprojekt som enligt landskapsstyrelsens finansieringsplan planeras under perioden 2004 - 2008 bedöms vara nödvändiga antingen med anledning av ett beräknat växande elev- och befolkningstal, nya pedagogiska behov eller på grund av sanitära och sociala omständigheter.

Som huvudman för utbildningen efter grundskolan har landskapsstyrelsen det övergripande ansvaret för landskapets skolfastigheter. De kommande årens ökning av antalet elever i grundskolans avgångsklasser innebär att gymnasialstadiets undervisningsutrymmen bör ses över och i vissa avseenden byggas om och förstoras.

Enligt landskapsstyrelsens mening skall skolornas utrymmen och lokaler användas gemensamt och resurserna samordnas så långt som möjligt - både av de olika utbildningarna på gymnasialstadienivå och av utbildningen inom Högskolan på Åland.

För den kommande treårsperioden föreslås

- att en ombyggnad av taket på Ålands folkhögskola genomförs under budgetåret
- att en om- och tillbyggnad av Ålands lyceum färdigställs så att skolan årligen fr.o.m. hösten 2004 kan ta in ett utökat antal studerande. De avsedda byggnadsarbetena föreslås påbörjas i början av budgetåret och vara färdigställda till medlet av vårterminen 2005
- att en om- och tillbyggnad av Ålands hotell- och restaurangskola förverkligas utifrån tidigare fastställt rumsprogram och fastställda skissritningar. Efter pågående projektering och detaljplanering kan de avsedda byggnadsarbetena påbörjas. Projektet möjliggör en utökad antagning av studerande på det treåriga utbildningsprogrammet (från 36 till 50). Tillbyggnaden ger även förbättrade möjligheter att fördjupa och specialisera yrkeskunskaper inom bageri- och konditoribranschen
- att den planerade om- och tillbyggnaden av Ålands sjömansskola flyttas fram. Användningsgraden och möjliga förändringar i användningen av skolans simhall bör utredas och klarläggas. Planeringen bör beakta hela utbildningssektorns behov av tilläggsutrymmen
- att förutsättningar för och konsekvenser av att driva landsvägsfärjan m/s Viggen som en kombinerad landsvägsfärja och skolfartyg utreds
- att undervisningsutrymmen för högskolans behov skall reserveras i nuvarande befintliga skolenheter och skolbyggnader
- att fastigheten Ålands husmodersskola säljs samt
- att en ombyggnad av utrymmen i Ålands naturbruksskola samt en nybyggd verkstad planeras och projekteras så att utrymmena färdigställs för att användas av Ålands hantverksskola från och med år 2006. En ny verkstadsbyggnad planeras därmed inte för Ålands hantverksskolas räkning i Tosarby.

Kulturpolitiken

I enlighet med det kulturpolitiska programmet för landskapet Åland (1999) vill landskapsstyrelsen bedriva en kulturpolitik vars huvudsakliga mål är

- att stimulera till ett kulturliv där människor deltar och själva skapar
- att lyfta fram kulturens betydelse för självstyrelseviljan och en stark åländsk identitet
- att ta ansvar för kulturarvet
- att främja konstnärlig och kulturell förnyelse och kvalitet
- att ge kulturlivet förutsättningar att vara en dynamisk och obunden kraft i samhället
- att bidra till att i och utanför landskapet öka kunskap om och intresse för självstyrelsen och dess grundvalar
- att främja internationellt kulturutbyte och
- att verka för att göra kultur tillgänglig för alla.

Sedan år 1997 handhar Ålands kulturdelegation en del av landskapsstyrelsens kulturpolitik. En genomgång av delegationens verksamhet skall göras under år 2004. Syftet är att se om verksamheten är ändamålsenlig i förhållande till kulturlivets behov. Även det gällande kulturpolitiska programmet skall revideras under året.

Under år 2003 genomförde kulturdelegationen ett försök med en professionell teatergrupp. Försöket skall utvärderas under år 2004 för att se om det finns förutsättningar för en permanent teater på professionell grund. Medel för en omedelbar fortsättning av försöket har dock hittills inte budgeterats.

Första delen av projektet Bomarsunds minnesår 1854 - 2004 planeras för närvarande och föreslås genomfört under år 2004. Projektet är inriktat på händelserna i Bomarsund år 1854 och på kulturarvet efter den ryska tiden. År 2006 inriktas projektet på ett fredsperspektiv med Ålands demilitarisering som ett resultat av fredsförhandlingarna i Paris år 1856.

Landskapsprojektet Åländskt ordbruk har avslutats under år 2003. En eventuell fortsättning av de mest framgångsrika delarna av Åländskt ordbruk kan enligt landskapsstyrelsens mening lämpligen ske i samarbete med initierade föreningar.

Trots krav på minskning av de offentliga utgifterna strävar landskapsstyrelsen till att i stort sett bibehålla landskapsstödet till det åländska kulturlivet, bibliotekssektorn och det fria bildningsarbetet på samma nivå som under föregående år.

Kulturarvspolitiken

Kulturarvet är en viktig del av landskapsstyrelsens kulturpolitik och ekonomiskt väldigt omfattande. I landskapets ägo finns rikligt med kulturminnen och samlingar som behöver vårdas och underhållas för att också visas för eftervärlden och kommande generationer.

Landskapsstyrelsen, som ansvarar för hur landskapets kulturarv omhändertas, anser att sektorns arbete måste omfattas av ett särskilt program med strategier som inkluderar kulturarvet - strategier för hur kulturarvet kan definieras, respekteras och omhändertas.

På basis av strategierna är det önskvärt att innevånarna i landskapet aktivt visar sitt intresse att ta del i arbetet för en hållbar samhällsutveckling med ett lokalt kulturarv som grund. I ett ekonomiskt klimat där de offentliga medlen krymper samtidigt som driftkostnaderna stiger är det nödvändigt att strategierna tas fram genom kreativa lösningar, engagemang och i samarbete med andra.

Landskapsstyrelsens strävan är att strategierna för omhändertagandet av kulturarvets historiska dimension, kulturmiljöförvaltningen och museiverksamheten utvecklas så att de motsvarar det åländska samhällets behov och intressen. Landskapsstyrelsens handlingsplan och program för kulturarvet kommer att färdigställas under året.

Ungdomspolitik

I enlighet med det ungdomspolitiska programmet för landskapet Åland (2003) är landskapsstyrelsens riktlinjer inom ungdomspolitikerna avsedda

- att främja ungdomarnas delaktighet och inflytande i samhällsfrågor
- att främja ungdomarnas intresse för och kunskap i samhällsfrågor
- att klarlägga behoven av ungdomspolitiska insatser, såväl på kort som på lång sikt samt
- att visa hur landskapsstyrelsen tänker organisera ungdomspolitikerna.

År 2003 antog landskapsstyrelsen det första ungdomspolitiska programmet för landskapet. I enlighet med programmet har ett nytt ungdomsråd utsetts. Mandatperioden är två år. Nytt i jämförelse med de ungdomsråd som verkade på 1990-talet är att detta råd inte består av partipolitiskt aktiva ungdomar. Istället har medlemmarna utsetts bland studerande i landskapets gymnasialstadieskolor. Detta för att minska ungdomsrådets partipolitiska bindningar.

Landskapets ungdomspolitik skall stimulera ungdomarna till egna initiativ. Ungdomsrådet skall fungera som remissinstans i ungdomsfrågor men också som en aktiv kontaktlänk mellan de unga och landskapsstyrelsen. Under år 2004 avser landskapsstyrelsen fortsätta de påbörjade åtgärderna för att i enlighet med det ungdomspolitiska programmet främja ungdomarnas delaktighet och medinflytande.

Landskapsstyrelsen strävar framöver till att i stort sett bibehålla anslaget för ungdomsarbete på ungefär samma nivå som tidigare.

Idrottspolitik

Landskapsstyrelsen avser föra diskussioner med idrottsrörelsen på framför allt följande områden

- idrottsföreningarnas evenemang är inte bara viktiga ur idrottslig synvinkel; de utgör också en specialiserad form av turism. De återkommande större idrottsarrangemangen resulterar i ca 75.000 övernattningar per år. Idrottsturismens betydelse för landskapet bör diskuteras tillsammans med idrottsrörelsen
- tävlingsidrotten är en viktig kontaktskapande aktivitet samtidigt som den utgör en drivkraft för många unga idrottare. Idag dras de åländska idrottsföreningarna med mycket höga kostnader för sin tävlingsidrott utanför Åland (seriespel och liknande). Dessa kostnader inverkar stort på föreningarnas övriga verksamhet, bland annat vad gäller träningsmöjligheter på hemmaplan och juniorverksamheten samt
- planeringen av ett program för en idrottsutbildning bör återupptas och andelen idrottsundervisning bör ökas i samtliga utbildningsprogram på gymnasialstadiet. Utbildningsmöjligheter på Åland skulle gynna åländsk tävlingsidrott genom att ett större antal lovande idrottare kunde vistas på Åland under en längre tid av sin idrottsliga utveckling.

Landskapsstyrelsen strävar till att kommande anslag för idrottsverksamhet hålls på åtminstone samma nivå som tidigare. På sikt kan ett utökat anslag för idrottsevenemang vara befogat.

NÄRINGSPOLITIK

Det övergripande målet för näringspolitiken är att bidra till att skapa förutsättningar för ett livskraftigt och lönsamt näringsliv som bidrar till den ekonomiska tillväxten och ger möjlighet till sysselsättning på hela Åland.

För att nå det övergripande målet har landskapsstyrelsen definierat följande delmål

- ökad tillväxt (genom bl.a. fler företag och fler växande företag)
- breddad näringsstruktur (bl.a. genom innovationer)
- bevarad och utvecklad sjöfart med starkare kringnäringar
- fler arbetsplatser på landsbygd och i skärgård
- ökad export av varor och tjänster samt
- fortsatt inflyttning.

Det är många politikområden som bidrar till att skapa ett gynnsamt företagsklimat på Åland. Det kräver en betydligt bättre samordning och en gemensam syn för att skapa goda förutsättningar för näringslivet, så att det kan utvecklas på ett för det åländska samhället gynnsamt sätt och bidra till en positiv tillväxt.

Det europeiska målet är i enlighet med den s.k. Lissabonstrategin att EU skall vara den mest konkurrenskraftiga regionen i världen år 2010. Det finns flera dokument som beskriver vilka åtgärder medlemsländerna bör vidta för att målet ska uppnås.

Grönboken om entreprenörskap i Europa tar bland annat upp entreprenörskapets betydelse för ökad konkurrenskraft och ekonomisk tillväxt, ramvillkor för entreprenörskap och nyföretagande, hinder för nystart, registrering av företag, finansiering och individ- respektive samhällsperspektiv på entreprenörskap.

Kommissionens meddelande om industripolitiken i ett utvidgat Europa tar fasta på att en väl fungerande industripolitik är avgörande för Europas tillväxt och konkurrenskraft. Kunskaper, innovationer och entreprenörskap lyfts fram som särskilt viktiga att fokusera på för att få en väl fungerande industripolitik.

Kommissionen har tillsammans med medlemsstaterna utvecklat ett ramverk för kvantitativa mål för näringslivspolitik. Dessa bör under året analyseras och för den åländska näringspolitiken bör kvantitativa mål anges som årligen går att följa upp. Det är ett utvecklingsarbete där även ÅSUB bör vara involverad. Med kvantitativa mål får näringspolitiken en mer precis och konkret dimension. Tänkbara områden där målen bör definieras är bl.a.

- företagande
- rättsliga och administrativa villkor
- kapitaltillgång
- tillgång till humankapital
- innovation och kunskapsspridning
- tillgång till IKT samt
- öppna och väl fungerande marknader.

Inom det nordiska samarbetet ligger tyngdpunkten på att främja Norden som en intern gränslös och bättre fungerande marknad, skapa en konkurrenskraftig miljö för företagens utveckling och öka deras internationella konkurrenskraft. Man arbetar vidare för att främja entreprenörskapet, utveckla innovationssystemen och olika kluster.

Den åländska lagstiftnings- och förvaltningsbehörigheten inom det näringslivsfrämjande området och traditionen har gjort att landskapsstyrelsens arbete huvudsakligen har inriktats på företagsstöd i form av bidrag, lån, garantier och aktieteckning. Dessa insatser är sett ur företagens perspektiv inte de mest avgörande förutsättningarna för utveckling. I de konjunkturbedömningar som görs två gånger per år har företagen under flera år svarat på frågan om vad som är det största hindret för företagens utveckling. På första plats kommer hård kon-

kurrens, sen följer; bristen på kompetent personal, skattegränsen, säkerhet, transportkostnaderna, för liten efterfrågan på produkterna/tjänsterna och byråkratin.

Landskapsstyrelsen avser att undersöka hur arbetet i förvaltningen kan förändras till att i större utsträckning fokusera på att undanröja hinder för företagsverksamheten och att stimulera näringslivsutvecklingen.

Innovation utgör en politisk prioritering i samtliga EU-länder. Innovationssystemet är komplext och inbegriper utbildningssystemet, regleringar, rättsliga och skattemässiga ramar, konkurrenssituationen, lagstiftning om patent- och immaterialrätt, forskningsinfrastrukturer samt stödtjänster för innovation. Flera av dessa områden innefattas inte av den åländska behörigheten. I syfte att stöda innovationer och utveckling av ett brett näringsliv, avser landskapsstyrelsen att inom ramen för sitt behörighetsområde arbeta för en regional innovationspolitik. Denna avses omfatta bl.a. ett ökat samarbete mellan högskolan, förvaltningen och näringslivet, i syfte att främja och utveckla ny teknik till nya affärsidéer. Detta görs bl.a. genom att utveckla s.k. inkubatorverksamhet där man erbjuder en gynnsam miljö och särskild rådgivning. Verksamheten inrättas därför nära näringslivet, i den s.k. teknikbyn. Ett fungerande innovationssystem handlar också om att föra över kunskap från forskningsprojekt med kommersiell potential till kommersiellt utnyttjande. Det är här också viktigt att ha ett nära samarbete med riskkapitalbranschen, där Ålands Utvecklings Ab spelar en särskild roll. På längre sikt bör möjligheterna till och intresset för kapitalinsatser i bolaget från det privata näringslivet utredas.

I syfte att förbättra förutsättningarna, utveckla och stöda de tekniska innovationerna och främja forskningsverksamhet inom ramen för Högskolan på Ålands verksamhet, avser landskapsstyrelsen vidare att undersöka på vilket sätt samarbete med TEKES kan etableras.

Turismen

Landskapsstyrelsens övergripande mål för turismen är att Åland ska ha hög attraktionskraft, turismnäringen ska vara långsiktigt hållbar samt verka över hela Åland. Attraktionskraften hos en destination är summan av många beståndsdelar, så som det totala utbudet av turismprodukter och intrycket av samhället i övrigt, naturen, serviceviljan, öppettider, kvalitet m.m.

I begreppet hållbar turism ingår lönsamhet för företagen utan att destinationen överexploateras.

För att Åland ska kunna ha framgång inom turismen krävs en fortlöpande utveckling av näringen och landskapsstyrelsen har ställt följande mål

- att den landbaserade turistsektorns förädlingsvärde uppgår till 63 miljoner euro år 2010
- att turisterna stannar i genomsnitt tre nätter på Åland år 2010 samt
- att övernattningarna fördelas jämnare över året och högsäsongen är längre.

För att uppnå målen har landskapsstyrelsen antagit en ny turismstrategi för Åland vilken man avser att ha som ett viktigt instrument i det fortsatta arbetet.

Industrin och tjänstesektorn

I syfte att bredda näringsstrukturen och öka exporten avser landskapsstyrelsen att under år 2004 initiera en utredning om det landbaserade näringslivet, härvid avses huvudsakligen tillverkningsindustrin och viss tjänstesektor.

Fokus i utredningen ska vara att studera företagen och dess betydelse för den åländska ekonomin. Syftet med utredningen är att ge underlag för inriktningen på det näringsfrämjande arbetet som avses bli mer utvecklingsorienterat och att ge underlag för uppföljningen av budgetmålen.

Sjöfarten

Den övergripande hotbilden för sjöfarten idag är att rederierna flaggar om sina fartyg till en mer konkurrenskraftig flagg för passagerar- och kryssningsfartygen. Det kommer att innebära många förlorade arbetsplatser samt medför också stora ekonomiska konsekvenser där många av de åländska kommunerna kan bli drabbade. Problemet kan ses ur två aspekter; konsekvenserna för det åländska samhället och för sjöfarten som näring.

För det åländska samhället är hotbilden

- på grund av ojämlika konkurrensförutsättningar med grannländerna är risken för utflaggning av den åländska sjöfarten stor med allvarliga följder för den åländska ekonomin och sysselsättningen. En omfattande utflaggning skulle undergräva det åländska skatteunderlaget och göra landskapet helt beroende av ett faktiskt nettounderstöd från staten
- för de enskilda personer som är sjöanställda, får eventuella omflaggningar sannolikt mindre konsekvenser. Nettoförtjänstnivån blir i stort densamma som nu samtidigt som det är fullt möjligt att bibehålla sin bosättning på Åland även om en formell bosättning på annan ort kan medföra fördelar
- på lite längre sikt kommer utvecklingsförutsättningarna inom sjöfartsbranschen med största sannolikhet att få mer långtgående konsekvenser för kommunernas skattebas. Flaggbysten innebär avbräck i såväl samfundsskatten som förvärvsinkomstskatterna
- för övrigt näringsliv och underleverantörer på Åland får en minskad sjöfart sannolikt ytterst stora konsekvenser
- en minskad sjöfartsnäring utgör också ett hot för sjöfartsutbildningen på Åland. Läggs utbildningen ned utarmas på sikt sjöfartskunskapen på Åland samt
- de sjöanställda på Åland utgör ca 12 % av alla sysselsatta. En omflaggning eller drastisk minskning av arbetsplatserna kan även medföra en omfattande utflyttning och därmed ett minskat befolkningsunderlag.

För näringen själv är hotbilden

- konkurrensen från låglöneländer och EU-länder med större subventioner och/eller lägre kostnadsnivå tilltar i samband med EU utvidgningen samtidigt som Finland endast delvis EU-anpassar sjöfartens konkurrensvillkor. Detta kan leda till en gradvis avveckling av rederiverksamheten i landet
- kapitalkostnaderna är så stora att det förhindrar och försvårar nyinvesteringar
- många sjöanställda närmar sig pensionsåldern vilket kan leda till obalans mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft
- skatteregler och arbetsmarknadslagstiftning försvårar rederiverksamheten
- byråkrati och stränga regelverk försvårar entreprenörskapet inom rederisektorn
- näringen hävdar också att blockadinstrumentet ger arbetstagarparten möjlighet att blockera hela verksamheten och kan utgöra ett reellt hot med allvarliga konsekvenser
- passagerarfartygens lönsamhet påverkas av nya regler om alkohol- och tobaksinförsel samt harmoniseringen av de finska och svenska reglerna om alkoholbeskattning samt
- den framtida hotbilden är följande; möjliga kommande beställningar registreras annanstans än i Finland, vilket leder till att hundratals, och med beaktande av klusterverkningarna tusentals arbetsplatser inom sektorn går förlorade. Detta skulle ha ytterst negativa följder i synnerhet för Ålands ekonomi. En sådan utveckling skulle också innebära en ny bedömning av de resurser som riktats till branschens utbildning.

De grundläggande problemen ifråga om sjöfartsnäringens konkurrenskraft är desamma på Åland som i riket och därför är också de grundläggande lösningarna desamma. Landskapsstyrelsen understryker behovet av att Finland vidtar åtgärder på ett sådant sätt att konkurrenskraften vidmakthålls och att nuvarande fartyg bibehålls under finsk flagg varvid

- stöden till sjöfarten tillämpas i enlighet med EU-kommissionens riktlinjer för statsstöd till sjötransporter

fullt ut

- för att stimulera nyinvesteringar under finsk flagg bör tonnageskattelagen revideras omedelbart
- åtgärder måste vidtas för att minska bemanningskostnaderna på passagerarfärjorna. De huvudsakliga metoderna är; a) det nuvarande stödsystemet utvidgas till att gälla passagerarfartygen fullt ut, b) frågan om möjligheten att använda blandbesättning löses på ett för de berörda parterna tillfredsställande sätt och c) arbetsmarknadsparterna kommer överens om sådana ändringar av kollektivavtalen som medför kostnadsbesparingar
- man bör avväga att revidera stödsystemet, så att man kan använda en kombination av återbärings- och nettolönesystemet, för att minska budgetkonsekvenserna
- en analys över möjligheterna att införa någon form av investeringsstöd för fartyg som har högre miljöstandard än vad allmänna regler förutsätter samt är anpassade till trafik i svåra vinterförhållanden bör göras i snabb takt
- statsgarantisystemet för säkerheter i samband med fartygsinvesteringar i intervallet 60-100% bör ses över i snabb takt samt
- de nationella regelverken angående fartygens utformning och utrustning går igenom och revideras så att onödiga avvikelser i förhållande till internationella konventioners och EU-rättens krav elimineras för att undvika merkostnader under finsk flagg.

Landskapsstyrelsen avser fortsättningsvis att försöka förmå riksstyrelserna att vidta åtgärder så att det åländska sjöfartspolitiska handlingsutrymmet kan utökas. I enlighet med betänkandet från Ålands sjöfartsarbetsgrupp, en av kommunikationsministeriets tillsatt arbetsgrupp där representanter för landskapsstyrelsen ingick, borde en arbetsgrupp med uppdrag att arbeta fram ett konkret lagförslag gällande ett åländskt fartygsregister tillsättas.

Det är viktigt att försäkra sig om en god rekrytering till sjöfartsutbildningarna eftersom en kompetent personal krävs inte bara till sjöss utan också inom sjöfartsklustret som helhet både inom rederiverksamheten samt den offentliga sektorn. I sammanhanget kan framhållas att

- det är något oklart vem som är behörig myndighet för att godkänna den åländska sjöfartsutbildningen. En översyn av det berörda regelverket, behörighetsfördelningen och de internationella konventionsförpliktelserna kunde göras vid lämplig tidpunkt för att klargöra eventuella oklarheter i denna fråga
- den bild som framgår av medierna om allmän osäkerhet, utflaggning, strejker och varvskriser påverkar rekryteringen mycket negativt och man måste arbeta snabbt och göra omfattande satsningar för att förbättra bilden för sjöfarten. Det är viktigt att arbetsgivarna, arbetstagarorganisationerna och landskapsstyrelsen deltar i det här arbetet med sina organisationer. Riktade reklamkampanjer som lyckas och som baserar sig på forskning och effektiv uppföljning och styrning lockar även i framtiden ungdomar till branschen på Åland, sjöfararnas åldersstruktur ökar pressen för rekryteringen samt
- arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, utbildningsväsendet och myndigheterna bör tillsammans utarbeta en informationsstrategi i syfte att öka kunskapen i samhället om sjöfartens betydelse och framtida expansionsmöjligheter i synnerhet för att bidra till mer miljövänliga transportalternativ.

Det torde vidare finnas möjligheter för Högskolan på Åland att tillsammans med näringen profilera sig inom sjöfartsområdet och inleda forskningsverksamhet i samarbete med andra högskolor och universitet i Norden.

Primärnärings

Landskapsstyrelsens övergripande mål är att skapa ett stabilt och konkurrenskraftigt lantbruk som utvecklas på ett långsiktigt hållbart sätt och som producerar säkra och högkvalitativa produkter. Lantbruket skall dessutom utgöra basen för samt tjäna till att bibehålla och utveckla förutsättningarna för en levande landsbygd och skärgård med bibehållen sysselsättning och öppna landskap.

Lantbruket och livsmedelsindustrin är viktiga för Åland ur flera aspekter än i dess funktion att hålla landskapet öppet. Lantbruket tillsammans med primärnäringarna och livsmedelsindustrin är enligt en utredning som ÅSUB gjort (Rapport 2003:2) den bransch som ger de största kringeffekterna inom den åländska ekonomin i form av ökad efterfrågan och viss tillägssysselsättning inom andra branscher.

Verksamhetsförutsättningarna för det åländska lantbruket har förändrats kraftigt i omgångar under de senaste tio åren. Ministerrådet inom EU har nyligen igen fattat beslut om nya reformer inom jordbrukspolitiken, vilket innebär förändringar på såväl EU-nivå som nationell nivå för jordbruket. Verksamhetsförutsättningarna inom det åländska lantbruket påverkas ytterligare av andra faktorer såsom utvidgningen av EU med tio nya medlemsländer under 2004 samt WTO:s krav om nya regler gällande frihandel av jordbruksprodukter. WTO ställer dessutom krav på att EU måste marknadsanpassa eller miljö- och strukturanpassa den gemensamma jordbrukspolitiken. Utöver detta kan jordbruket och livsmedelsindustrin förmodligen förvänta sig ökade miljö-, kvalitets-, hygien- och avfallshanteringskrav som påverkar kostnaderna i negativ riktning. Livsmedelshandelns globalisering och koncentreringsbeskrivs ofta som ett hot mot småskaligt jordbruk då inköpen centraliseras och leverantörernas ställning försvagas. Lantbrukets verksamhetsförutsättningar påverkas med andra ord ständigt av starka internationella krafter.

Finland har under hösten 2003 omförhandlat artikel 141 i anslutningsfördraget, stöd för södra Finlands jordbruk i samband med EU-medlemskapet. Det nuvarande stödet är i kraft till den 31 december 2003. Förhandlingarna har varit komplicerade och EU-kommissionen har drivit en hård linje med utgångspunkt i att stödprogrammet med artikel 141 som grund kraftigt skall trappas ned för att ersättas med stöd som tydligt utvecklar strukturen och konkurrenskraften inom det finländska jordbruket. I mitten av oktober kom Finlands jord- och skogsbruksminister och EU:s jordbrukskommissarie överens om riktlinjerna för det nya stödprogrammet. Lösningen innebär en höjning av stödnivåerna inom såväl miljö- som LFA-stödet vilket uteslutande sker med nationella medel. Dessutom förutsätter överenskommelsen att Finland och Åland utnyttjar de maximala stödnivåer som gemenskapen tillåter i investeringsstödsprogrammet. Detta får konsekvenser för den åländska lantbruksförvaltningen eftersom samtliga åtgärder har beröringspunkter till stöd som ligger inom landskapets behörighet. Därtill skall det nationella växtodlingsstödet, som är ett inkomststöd och tillämpats i Finland sedan år 1997, betalas som ett tilläggsstöd med miljöstödet som grund från och med år 2004. Eftersom stödet i landskapet sålunda skall erläggas i enlighet med villkoren i landskapets miljöstödsprogram har jord- och skogsbruksministeriet och landskapsstyrelsen överenskommit om att landskapet handhar administrationen av stödet men att ministeriet ersätter de kostnader som åsamkas landskapet. Sammantaget föranleder dessa förändringar förhöjningar av anslagen för stöd till jordbruket redan under år 2004 för miljöstödet och nivån för investeringsstödet del samt under år 2005 för LFA-stödets del.

Landskapsstyrelsen lät under åren 2002 - 2003 genomföra en omfattande utredning om det åländska jordbrukets framtida utvecklingsförutsättningar. Med den som grund, halvtidsutvärderingen av landsbygdsprogrammet, EU-beslut gällande jordbrukspolitiken samt resultatet av artikel 141-förhandlingarna, avser landskapsstyrelsen att se över det övergripande målet för lantbruket samt utveckla en strategi, anpassad efter rådande verksamhetsförutsättningar, för att nå den övergripande målsättningen.

Fiskeripolitik

Landskapsstyrelsens övergripande mål för fisket är att främja en hållbar utveckling av såväl fiske som vattenbruk samt befrämja och utveckla lönsamheten och konkurrenskraften hos det småskaliga kustnära fisket.

Begreppet hållbar bör ses ur ett helhetsperspektiv, innefattande såväl miljömässiga som socioekonomiska bedömningar.

År 2003 reviderades EU:s gemensamma fiskeripolitik, som dock bör ses som en fortgående process. Grunderna för revideringen för fiskets del är i huvudsak inte tillämpbara för de åländska förhållandena men medför konsekvenser för det yrkesmässiga fisket även inom landskapet, främst så att möjligheterna att via strukturprogrammet för fiskerihushållningen att bevilja stöd för utbyggnad och modernisering av fiskeflottan begränsas. EU:s förnyade fiskeripolitik innebär dessutom att vattenbrukets utvecklingspotential bör utnyttjas bättre genom vidtagande av en rad olika åtgärder.

Landskapsstyrelsens åtgärder för att befrämja och utveckla fiskerinäringen anpassas till och utarbetas utgående från de generella riktlinjer och förändringar av verksamhetsförutsättningarna som följer av EU:s beslut.

Riktlinjerna baserar sig på tre grundprinciper

- hållbart fiske och vattenbruk
- rena och trygga livsmedel för konsumenterna samt
- bättre samverkan mellan förvaltning, forskning och berörda näringsidkare.

Landskapsstyrelsen anser att man inom ramen för den åländska fiskeripolitiken förutom lagstadgad fiskeridministration bör satsa på att i samråd med näringen och andra berörda parter samla in bättre bedömningsunderlag för en hållbar utveckling av såväl fiske som vattenbruk samt befrämja och utveckla lönsamheten och konkurrenskraften hos det småskaliga kustnära fisket. Målsättningen förutsätter utökat samarbete och kontakter såväl inom landskapet som med närregionerna, aktiva intresseorganisationer samt effektiv information till olika parter i samhället.

Fiskerinäringen som helhet bedöms befinna sig i en tung depressionsperiod, förorsakad av flera samverkande faktorer, vilken riskerar att hota dess framtid. Åländsk fisk, såväl vildfångad som odlad, bör profileras och verksamheterna rationaliseras för att förbättra lönsamheten. Fiskeribrans roll för utvecklandet av sport- och turistfisket bör även klargöras och förtydligas.

De sedan början av 1990-talet dramatiskt ökade skadorna förorsakade av säl anses allmänt utgöra det största enskilda hotet mot näringens framtid. Utvecklingen riskerar även ha betydande negativ inverkan på möjligheterna att utveckla sportfisketurismen. Ett åtgärdsprogram för att minimera sälskadorna på fiskerinäringen bör i brådskande ordning utarbetas under år 2004 innefattande möjligheterna att utveckla och utöka jakten, utprova förebyggande åtgärder inklusive säkrare fångstmetoder och i någon mån ekonomiskt kompensera näringen för skadorna.

ARBETSMARKNADSPOLITIK

Landskapsstyrelsens övergripande arbetsmarknadspolitiska mål är att sträva till en fortsatt låg arbetslöshet samt en ökad sysselsättningsgrad, en regionalt balanserad utveckling av arbetsmarknaden, kvinnors och mäns rätt till arbete på lika villkor samt att underlätta för personer med svag ställning på arbetsmarknaden att få arbete samt att förhindra utslagning från arbetsmarknaden.

Inom Europeiska Unionen är den övergripande frågan hur man kan täcka upp arbetskraftsbristen med ökad mobilitet.

Inom det nordiska samarbetet fokuseras åtgärderna närmast på att utveckla en internordisk arbetsförmedling samt att genom att undanröja olika former av gränshinder underlätta flödet på arbetsmarknaden. Landskapsstyrelsen avser att vara initiativtagare till och erbjuda sig att ta ansvar för driften av ett informationscenter för bi-

laterala frågor gällande företag, organisationer och privatpersoner mellan Sverige och Finland. Avsikten är att projektet finansieras till lika delar av Finland, Sverige och Åland.

Den åländska sysselsättningssituationen har varit mycket god under en lång period. Samtidigt som vikande konjunkturer i våra närområden lett till relativt höga arbetslöshetsgrader så är det fortfarande arbetskraftsbristen som hämmat tillväxt i det åländska samhället och utgjort ett strukturellt problem.

Ett diversifierat och starkt näringsliv med god tillväxt är en förutsättning för att nuvarande välfärds- och servicenivå skall kunna bibehållas. De framtida stora pensionsavgångarna, osäkerheten inom sjöfartsbranschen samt utvidgningen med nya medlemsländer i EU ger hotbilder men också stora utvecklingsmöjligheter.

Landskapsstyrelsens mål är att avlämna en framställning med förslag om ny arbetsmarknadslagstiftning till lagtinget och att beslut om lagstiftningen kan fattas så att den kan tillämpas senast fr.o.m. år 2005.

Landskapsstyrelsen avser vidare att utveckla kontakterna till de nya medlemsländerna i vår närhet, framförallt Baltikum, när det gäller arbetsmarknadspolitiska frågor.

REGIONALPOLITIK

Landskapsstyrelsen tar under året ställning till de nya förslagen till EG-rättsakter om strukturfondspolitiken 2007-2013. Utgångspunkten är de positioner som landskapsstyrelsen godkände under år 2003 och som innehåller bl.a. konkreta målsättningar om att Åland under den kommande programperioden ska ta del av strukturfondsmedel, att lagstiftande regioner får en tydligare roll i genomförandet av EU:s strukturpolitik och i regelverket, att öar och skärgårdssamhällen bör tillerkännas en särställning vid urval av regioner som mottar strukturfondsmedel samt att administrationen bör förenklas avsevärt.

Landskapsstyrelsen avser att fortsättningsvis satsa på goda projekt i skärgården i syfte att ytterligare öka inflyttningen och därmed bidra till en positiv befolkningsutveckling.

TRAFIK- OCH TRANSPORTPOLITIK

Allmänt

Inom trafik- och transportpolitiken ligger den största utmaningen i att med tillgängliga resurser göra riktiga prioriteringar mellan intressen som delvis står mot varandra. Trafiken på fasta Åland och skärgårdstrafiken bör utformas utgående från en även i framtiden upprätthållbar servicenivå för bofasta, näringslivet och besökare samtidigt som en rimlig driftsekonomi bör uppnås. Målsättningen är sålunda att upprätthålla en rimlig nivå på trafiken med tanke på skärgårdens överlevnad och utveckling.

Landskapsstyrelsens uppgift är att genom trafikavdelningen upprätthålla, utveckla och förnya landskapets infrastrukturrella trafiknät inom ramen för landskapets budget, landskapsstyrelsens handlingsprogram, av landskapsstyrelsen fattade beslut samt av gällande trafiksäkerhetsplan och trafikplan, beaktande lagstiftning och övriga bestämmelser. Trafiknätet är en av landskapets viktigaste anläggningstillgångar och bör därför förvaltas på ett samhällsekonomiskt försvarbart sätt.

Verksamheten förväntas under de närmaste åren möta höga krav på kostnadseffektivitet, varför verksamhetens effektivisering måste fortgå.

För att bemöta uppställda kostnadsinbesparingar vidtas åtgärder beträffande trafikutbudet, samtidigt som avgifter justeras i den mån det är möjligt.

Konkurrensutsättning övervägs i de fall där förutsättningar för konkurrens kan väntas råda och därmed fortgående kostnadsinbesparingar kan uppnås.

Avdelningens organisation skall utvecklas och förbättras så att naturliga avgångar kan ge möjlighet till personalminskning.

Flygtrafiken

Reguljär flygtrafik till och från Åland, både österut och västerut, antas under året upprätthållas på marknadsmässiga villkor.

Kollektivtrafiken

Busskollektivtrafiken stöds enligt nu gällande principer samtidigt som ett förslag till revidering av den lagstiftning som reglerar busskollektivtrafiken tas fram.

Sjötrafiken

Budgetförslaget innebär en minskning av trafiken jämfört med nu gällande turlista. Under året utreds anskaffning av ett nytt bokningsprogram, vilket bör möjliggöra viss bokning eller information via Internet och därigenom bättre utnyttjande av transportkapaciteten.

Genom rikets förordning (FFS 1307/99) har rådets direktiv nr 98/18/EG om säkerhetsbestämmelser för passagerarfärjor implementerats i Finland. Eftersom behörigheten till denna del är rikets gäller denna förordning även i landskapet. Enligt artikel 6 i direktivet skall existerande passagerarfartyg i klass D (landskapets frigående färjor) följa nationella bestämmelser gällande vissa säkerhetskrav (bl.a. läckstabilitet) som skall vara likvärdiga med dem som avses i kapitlen II-1 och II-2 i bilagan till nämnda direktiv. Utgående från att identiska regler med de i bilagan angivna bestämmelserna skulle gälla verkar detta medföra att landskapets samtliga frigående färjor utom m/s Viggen skulle behöva ersättas med nytt tonnage under åren 2008 - 2010.

Direktivet ger även möjligheter till vissa undantag. Även i den nämnda riksförordningen har möjligheterna till undantag intagits. Vilka undantag som i praktiken är möjliga beträffande skärgårdsfärjorna är ännu i dagsläget oklart varför landskapsstyrelsen under det kommande året avser utreda detta.

Vägunderhållet

Målsättningen är att kostnadseffektivera vägunderhållet så att den nuvarande standarden i stort kan bibehållas. Vägunderhållet kan utföra arbeten åt utomstående förutsatt att den egna verksamheten ej blir lidande.

Projekteringen

Projekteringen av vägarbeten utförs i egen regi samt av utomstående konsulter. Projekteringen faktureras internt till full kostnadstäckning exklusive kontorshyror och andra centralt belastade kostnader. Även projekteringen kan utföra arbeten åt utomstående vilka då faktureras enligt marknadsmässiga taxor.

Vägnätet

Vägförbättringar genomförs där så krävs. Upprustningen och beläggningen av glesbygdsvägar fortsätter enligt tidigare tillämpad princip om att vägens linjeföring i huvudsak följer den tidigare linjeföringen. Satsningarna på den lätta trafiken fortsätter.

Verkstad och lager

Verksamheten vid verkstaden och lagret fortsätter nettobudgeterad, vilket medför att arbeten och tjänster debiteras så att full kostnadstäckning erhålles.

Trafiksäkerhet

Trafiksäkerhetsarbetet skall i högre grad genomsyra allt arbete inom trafikavdelningen, från projektering till underhåll. Som allmän målsättning gäller att antalet olyckor med dödlig utgång skall elimineras medan antalet olyckor med bestående skador som följd skall minimeras.

Miljö

Största möjliga hänsyn bör tas till sannolik miljöpåverkan. Målet är att minska trafikens negativa inverkan på miljön bl.a. så att miljökrav ställs på entreprenörer. Vintersaltningen för halkbekämpning har i stort redan upphört medan sommarsaltningen för dammbindning på grusvägar minskas ytterligare.

Miljöarbetet inom sjötrafiken fortgår genom fortsatta steg mot en miljöcertifiering.

PRINCIPER FÖR ÖVERLÅTELSE AV LANDSKAPETS FASTIGHETER

Landskapet äger ett stort antal fastigheter. För flertalet av dessa fastigheter finns en klar användning och ett huvudintresse som motiverar innehavet. Landskapsstyrelsen konstaterar dock att landskapet även innehar fastigheter där den ursprungliga användningen upphört, inte heller ersatts med någon ny användning inom landskapsstyrelsens egentliga verksamhetsområde och där landskapet saknar särskilda intressen i fastigheten. Enligt landskapsstyrelsens mening bör landskapet i första hand inrikta sig på att äga och förvalta de fastigheter som har ett klart uttalat landskapsintresse. Härigenom skapas förutsättningar för ekonomisk fastighetsförvaltning samtidigt som samhällets resurser kommer till största nytta. Denna fråga har ytterligare aktualiserats då landskapet, med stöd av självstyrelselagen, övertagit och kommer att överta flera fastigheter från finska staten, vilka inte längre behövs för egentlig statsförvaltning på Åland.

Landskapsstyrelsen har framtagit nedanstående bedömningsgrunder för att tjäna som underlag då frågor gällande en eventuell överlåtelse av någon av landskapets fastigheter bereds. Då förutsättningar i de enskilda fallen varierar väsentligt är det omöjligt att hitta heltäckande principer som skulle beakta alla situationer. Avsikten är dock att skapa en gemensam bedömningsgrund för när och hur en överlåtelse av landskapets fastigheter kan ske, permanent eller för viss tid.

Nedan behandlas grunder som landskapsstyrelsen bedömt vara väsentliga:

Landskapets intressen

För att ta ställning till om en fastighet kan överlåtas bör man inledningsvis klarlägga vilka landskapets intressen är. Samtidigt bör även eventuella andra samhällsintressen noteras. Ett landskapsintresse kan exempelvis vara att fastigheten kan användas inom något av de förvaltningsområden som landskapet enligt lag eller förordning ansvarar för. I denna bedömning bör även ingå eventuella framtida intressen och samhällets utvecklingsbehov. I bedömningen bör även beaktas om ett motsvarande intresse redan tillgodoses genom andra fastigheter eller lösningar. Vidare bör klarläggas om ett visst intresse förutsätter att landskapet äger fastigheten, eller om intresset kan tillgodoses även om landskapet överlåter fastigheten till annan ägare. Om landskapets/samhällets intresse för en fastighet är ringa eller om ett visst intresse kan tillgodoses även om fastigheten överlåtes talar detta för att fastigheten kan överlåtas.

Överlåtelseformer

En permanent överlåtelse kan ske genom försäljning, gåva (donation) eller byte. En överlåtelse av nyttjanderätten, för viss tid, kan ske genom arrende eller hyra. Överlåtelsen kan gälla en hel eller en del av en fastighet.

Förutsättningarna i det enskilda fallet avgör naturligtvis vilken överlåtelseform som kan komma ifråga. Bedömer man att landskapet långsiktigt inte kommer att ha några betydande intressen i en fastighet kan en permanent överlåtelse vara aktuell. Ett ägande skapar också de bästa förutsättningarna för en ändamålsenlig utveckling och förvaltning av fastigheten. Finns det däremot ett visst långsiktigt intresse, eller en osäkerhet om ett framtida intresse, kan ett arrende vara att föredra.

Mottagare

Vid bedömning av förutsättningarna och villkoren för en överlåtelse är det av betydelse vem som är mottagare av fastigheten. En allmän skiljelinje kan sägas gå mellan dels privata, dels samhälls- och allmännyttiga intressen. Vid överlåtelse av en fastighet till en privatperson eller -företag skall normalt en marknadsmässig värdering tillämpas. Detta gäller både vid försäljning och vid arrende. I dessa fall bör även erbjudandet bjudas ut genom en öppen upphandling. Eventuella villkor skall klart anges vid annonsering av fastigheten. Då det gäller arrende bör dessutom anges om möjligheterna till eventuell förlängning och eventuell förtur för tidigare arrendetagare.

Då det gäller överlåtelse till en kommun eller annan allmännyttig organisation bör den långsiktiga samhällsnyttan beaktas och utgöra grund för överlåtelsevillkoren. I de fall då en kommun kan överta samhällets framtida intressen för ett område eller en fastighet kan detta motivera en reduktion av försäljningspriset eller att överlåtelsen sker helt vederlagsfritt. Härvid bör även klarläggas kommunens möjligheter att ändamålsenligt förvalta och utveckla området ifråga. För andra allmännyttiga organisationer kan i vissa fall motsvarande synsätt tillämpas. I dessa sammanhang är dock ett arrende i allmänhet att föredra då fastigheten kan återgå till landskapet den dag organisationen eller verksamheten upphör.

Fastigheter med kulturellt värdefulla byggnader

Då det gäller landskapets fastigheter med kulturhistoriskt intressanta byggnader kan det vara värt att göra prioriteringar för att därigenom kunna göra mera helhjärtade satsningar på de objekt man valt ut att bevara. De bästa förutsättningarna för en god fastighetsförvaltning är om fastigheten kan få en naturlig och nyttig användning. Då skapas ett intresse för att långsiktigt underhålla och skjuta till erforderliga resurser och medel. Med anledning härav kan det ibland till och med vara till fördel om någon annan, som har en direkt nytta av objektet, tar över förvaltningsansvaret än om landskapet behåller fastigheten. Då det gäller byggnader eller miljöer med ett större kulturhistoriskt värde kan det i vissa fall vara lämpligt att en byggnadsplan upprättas för området innan överlåtelsen, för att därigenom skydda området för framtiden. Garantin är dock inte hundra procentig, då kommunen senare kan ändra byggnadsplanen utan landskapets medverkan.

Lagtingets godkännande

Innan landskapsstyrelsen verkställer försäljning av fast egendom skall lagtingets befullmäktigande inhämtas. Detta befullmäktigande inhämtas företrädesvis genom att landskapsstyrelsen framlägger förslag om överlåtelsen i en framställning med förslag till budget eller tilläggsbudget. Samma förfarande tillämpas för såväl försäljning som överlåtelse för en tid om tjugo år eller mer.

Aktuella överlåtelse

Landskapsstyrelsen har under år 2003 låtit en arbetsgrupp granska landskapets fastighetsinnehav och finner på basis av dess arbete och med ledning av ovanstående bedömningsgrunder att en del fastigheter som landskapet äger lämpligen kan avyttras på öppna marknaden eller på annat sätt överlåtas till annan ägare.

I föreliggande förslag till budget ingår att landskapet vederlagsfritt överlåter huvuddelen av det s.k. Tulluddenområdet i Degerby till Föglö kommun med tanke på områdets stora betydelse för att utveckla den centrala delen av kommunen, att kommunen har större möjligheter att göra detta på ändamålsenligt sätt och att landskapet inte har några vitala egna intressen i de områden som föreslås överlåtna. Landskapsstyrelsen ställer sig även positiv till att, vid behov genom ett markbyte, överlåta ett område Jomala kommun önskar förvärva för bygande av brandstation mot att landskapet erhåller ett område lämpligt för den verksamhet som nu bedrivs på det område Jomala önskar förvärva.

Förutom de nämnda objekten överväger landskapsstyrelsen avyttring av den s.k. Länsmansgården i Godby, Gården Västergård inom Vestergård 2:0 i Tosarby i Sund samt husmoderskolans fastighet i Kvarnbo, Salvik. Sedan tidigare är en försäljning av hälsocentralfastigheten vid Norragatan i Mariehamn aktuell men har inte förts till lagtinget då de erhållna anbudna bedömts vara för låga. Därtill utreder landskapsstyrelsen försäljning av ytterligare objekt.

Landskapsstyrelsen finner det med tanke på att en budgetering på basis av en osäker värdering kan bli styrande för de anbud landskapet erhåller vid offentlig utannonsering mest ändamålsenligt att föra de slutliga besluten till lagtinget i samband med en tilläggsbudget så att lagtinget kan ta ställning på basis av slutliga villkor i bindande anbud.

BUDGETEN OCH AVLÖNINGSGIFTERNA

Enligt stadgandena i tjänstemannalagen (4 § 2 mom.) får tjänst inrättas endast om anslag för tjänsten anvisats i budget. I föreliggande budgetförslag anges sålunda uttryckligen under respektive moment när nya tjänster föreslås få inrättas. För att ge information om tjänstesituationen totalt sett anges alla tjänsters beteckningar och löneklass i tjänstetablån som har fogats till budgetförslaget (bilaga 5). Information om tjänsteförändringar och antalet tjänster ges för Ålands hälso- och sjukvård i den preliminära planen för hälso- och sjukvården (bilaga 1). I informationssyfte anges därtill under respektive moment i form av en tabell antalet anställningsförhållanden och deras art. För att ge en rättvisande bild av hur löneutgifterna fördelar sig mellan inrättade tjänster, tillfälliga tjänster och personal i arbetsavtalsförhållande redovisas lönesummorna som totaler vilka inkluderar olika typer av lönetillägg, pensionsavgifterna och de sociala kostnaderna.

Löneutgifterna har beräknats enligt löneläget den 1.10.2003. Eftersom förhandlingarna om de gropjusteringar som enligt det gällande allmänna tjänstekollektivavtalet skall ske per den 1.8.2003 inte slutförts vid denna tidpunkt har allokeringen av dem inte kunnat beaktas. Pensionspremierna enligt LL om landskapet Ålands pensionsfond har beräknats enligt 22 % av de förskotts innehållning underkastade löneutgifterna då annat inte angivits. De direkta sociala avgifterna har beaktats med 7,614 %.

ANSLAGENS BETECKNINGAR OCH JÄMFÖRELSER ÅRSVIS

I såväl sifferstaten som detaljmotiveringen betecknas förslagsanslag med (F), vanliga reservationsanslag med (R) och tvååriga reservationsanslag enligt det förfarande som beskrivs i budgetförslaget för år 1998 med (VR).

För varje moment anges uppgifter om motsvarande anslag i bokslutet för år 2002 och budgeten för år 2003. För verksamhetsutgiftsanslag (VR - anslag) anges även under bokslutsuppgiften för år 2002 hur mycket som under året använts av tidigare års anslag samt på motsvarande sätt under uppgiften om budgeten för år 2003 hur mycket som beräknas använt av tidigare års anslag. Informationen ges med beteckningen (t.a.)

Om ett anslag tidigare inte varit upptaget i budgeten anges detta med texten "Momentet nytt".

Uppställningen av budgetförslagets detaljmotivering har ändrats jämfört med tidigare års budgeter såtillvida att detaljmotiveringen för inkomstmoment har sammanförts under respektive kapitel för motsvarande utgiftsmoment. För att tydliggöra behovet av finansiering med budgetmedel visas inkomster som positiva tal och utgifter som negativa tal. Ordningföljden mellan inkomster och utgifter i olika tabellsammanställningar har ändrats i budgetförslaget så att inkomster visas först och utgifterna sedan. De tabeller som visas för varje budgetkapitel har därtill för utgifternas del delats upp enligt utgiftsart; konsumtions-, överförings-, investerings-, låne- och andra finansinvesteringsutgifter.

Med hänvisning till ovanstående och till den preliminära planen för hälso- och sjukvården 2004 får landskapsstyrelsen vördsamt föreslå

att lagtinget antar följande förslag till budget för landskapet Åland under år 2004 samt bemyndigar landskapsstyrelsen att uppta för budgetens förverkligande erforderliga lån

att lagtinget bemyndigar landskapsstyrelsen att ikläda sig de förpliktelser som verkställandet av förvaltningen för Interreg IIIA-programmet för skärgården medför.

Mariehamn den 30 oktober 2003

L a n t r å d

Roger Nordlund

Vicelanråd

Olof Erland

Bilagor:

1. Preliminär plan för hälso- och sjukvården 2004
2. Resultaträkningsprognos för landskapet Åland 1.1. - 31.12.2004
3. Översikt över åren 2004 - 2006
4. Personal per huvudtitel 2002 - 2004
5. Tjänstetablå 2004
6. Lönetabeller för A- och C-löner
7. Översikt över landskapets och kommunernas investeringsplaner
8. Ålands statistik- och utredningsbyrås konjunkturöversikt

INKOMSTER

Avdelning 31

31.	LAGTINGET	2 000
31.05.	LAGTINGETS KANSLI	<u>2 000</u>
31.05.01.	Verksamhetens inkomster	2 000

Avdelning 32

32.	LANDSKAPSSTYRELSEN	184 000
32.05.	LANDSKAPSSTYRELSENS ÖVRIGA INKOMSTER OCH UTGIFTER	<u>143 000</u>
32.05.04.	Skärgårdssamarbetet och Interreg III	142 000
32.05.10.	Inkomster från Källskär	1 000
32.20.	KONSUMENTRÅDGIVNING	<u>34 000</u>
32.20.39.	Kommunernas ersättning för konsumentrådgivningsverksamhetens kostnader	34 000
32.40.	LAGBEREDNINGEN	<u>7 000</u>
32.40.01.	Verksamhetens inkomster	7 000

Avdelning 33

33.	KANSLIAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	6 443 000
33.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	<u>50 000</u>
33.01.01.	Verksamhetens inkomster	50 000
33.03.	EXTERN INFORMATIONSVERKSAMHET	<u>30 000</u>
33.03.01.	Verksamhetens inkomster	30 000
33.04.	FRÄMJANDE AV JÄMSTÄLLDHETEN	<u>3 000</u>
33.04.01.	Verksamhetens inkomster	3 000
33.05.	RADIO- OCH TV-VERKSAMHET	<u>1 920 000</u>
33.05.60.	Inkomster av radio- och TV-verksamhet	1 920 000
33.15.	UNDERSTÖDJANDE AV POLITISK VERKSAMHET	<u>98 000</u>
33.15.50.	Statsanslag för understödjande av politisk verksamhet	60 000
33.15.51.	Statsanslag för understödjande av politisk information	38 000
33.27.	ELSÄKERHET OCH ENERGI	<u>15 000</u>
33.27.05.	Inkomst av elinspektionsverksamhet	15 000

33.30.	BRAND- OCH RÄDDNINGSVÄSENDET	<u>3 000</u>
33.30.04.	Inkomst från brand- och räddningsväsendet	3 000
33.32.	LANDSKAPSALARMCENTRALEN	<u>18 000</u>
33.32.20.	Verksamhetens inkomster	18 000
33.40.	FASTIGHETSFÖRVALTNING	<u>252 000</u>
33.40.01.	Verksamhetens inkomster	250 000
33.40.88.	Överlåtelse av fastigheter	2 000
33.60.	ÅLANDS POLISMYNDIGHET	<u>317 000</u>
33.60.20.	Verksamhetens inkomster	317 000
33.70.	MOTORFORDONSBYRÅN	<u>678 000</u>
33.70.20.	Verksamhetens inkomster	655 000
33.70.60.	Skrotningsavgifter	23 000
33.80.	POSTEN PÅ ÅLAND	<u>3 000 000</u>
33.80.23.	Posten på Åland	3 000 000
33.95.	ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE ICKE FÖRDELADE POSTER	<u>59 000</u>
33.95.06.	Ersättningar från Folkpensionsanstalten för företagshälsovården	59 000

Avdelning 34

34.	FINANSVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	15 858 000
34.10.	SÄRSKILDA UNDERSTÖD, LÅN OCH INVESTERINGAR	<u>30 000</u>
34.10.31.	Inkomst av danaarv	30 000
34.20.	PENNINGAUTOMATMEDEL	<u>5 080 000</u>
34.20.50.	Avkastning av Ålands Penningautomatförenings verksamhet	5 080 000
34.90.	PENSIONER OCH PENSIONSavgIFTER	<u>10 400 000</u>
34.90.04.	Överföring från pensionsfonden	10 400 000
34.95.	ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE ICKE FÖRDELADE POSTER	<u>348 000</u>
34.95.01.	Verksamhetens inkomster	8 000
34.95.08.	Sjukförsäkringsersättningar	340 000

Avdelning 35

35.	SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGENS FÖRVALT- NINGSSOMRÅDE	10 114 000
35.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	<u>13 000</u>
35.01.01.	Verksamhetens inkomster	13 000
35.50.	ALLMÄN MILJÖVÅRD	<u>15 000</u>
35.50.01.	Verksamhetens inkomster	15 000
35.52.	NATURVÅRD	<u>11 000</u>
35.52.01.	Verksamhetens inkomster	11 000
35.58.	ÅLANDS MILJÖLABORATORIUM	<u>263 000</u>
35.58.20.	Verksamhetens inkomster	263 000
35.59.	ÅLANDS MILJÖPRÖVNINGSNÄMND	<u>112 000</u>
35.59.01.	Verksamhetens inkomster	112 000
35.70.	ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD	<u>9 700 000</u>
35.70.20.	Verksamhetens inkomster	5 880 000
35.70.39.	Kommunernas ersättning för Gullåsen	3 820 000

Avdelning 36

36.	UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGENS FÖR- VALTNINGSOMRÅDE	3 127 000
36.03.	STUDIESERVICE	<u>45 000</u>
36.03.51.	Återindrivna studiestöd	45 000
36.13.	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR KULTURELL VERK- SAMHET	<u>1 000</u>
36.13.55.	Inkomster av kulturell verksamhet	1 000
36.19.	VUXENUTBILDNING	<u>4 000</u>
36.19.05.	Verksamhetens inkomster	4 000
36.20.	EUROPEISKA UNIONEN - MÅLPROGRAM 3, ÅTGÄRD 1 OCH 2	<u>358 000</u>
36.20.45.	EU:s finansieringsandel - målprogram 3	358 000
36.25.	ÅLANDS LÄROMEDELSCENTRAL	<u>101 000</u>
36.25.20.	Verksamhetens inkomster	7 000
36.25.39.	Kommunernas andel i kostnaderna	94 000

36.32.	ÅLANDS FOLKHÖGSKOLA	<u>125 000</u>
36.32.20.	Verksamhetens inkomster	125 000
36.34.	ÅLANDS MUSIKINSTITUT	<u>53 000</u>
36.34.20.	Verksamhetens inkomster	53 000
36.35.	ÅLANDS LYCEUM	<u>150 000</u>
36.35.20.	Verksamhetens inkomster	150 000
36.40.	ÅLANDS SJÖMANSSKOLA	<u>132 000</u>
36.40.20.	Verksamhetens inkomster	132 000
36.41.	ÅLANDS SJÖSÄKERHETSCENTRUM	<u>332 000</u>
36.41.20.	Verksamhetens inkomster	332 000
36.42.	ÅLANDS YRKESSKOLA	<u>75 000</u>
36.42.20.	Verksamhetens inkomster	75 000
36.44.	ÅLANDS NATURBRUKSSKOLA	<u>322 000</u>
36.44.20.	Verksamhetens inkomster	322 000
36.46.	ÅLANDS HUSMODERSSKOLA	<u>60 000</u>
36.46.20.	Verksamhetens inkomster	60 000
36.48.	ÅLANDS HOTELL- OCH RESTAURANGSKOLA	<u>156 000</u>
36.48.20.	Verksamhetens inkomster	34 000
36.48.21.	Rörelseverksamhet	122 000
36.50.	ÅLANDS VÅRDINSTITUT	<u>56 000</u>
36.50.20.	Verksamhetens inkomster	56 000
36.52.	ÅLANDS HANDELSLÄROVERK	<u>239 000</u>
36.52.20.	Verksamhetens inkomster	239 000
36.55.	HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND	<u>600 000</u>
36.55.20.	Verksamhetens inkomster	600 000
36.60.	MUSEIBYRÅN	<u>317 000</u>
36.60.20.	Verksamhetens inkomster	200 000
36.60.27.	Avgiftsbelagd kundtjänst - inkomster	105 000
36.60.88.	Inkomst av donation	12 000
36.80.	ÅLANDS LANDSKAPSARKIV	<u>1 000</u>
36.80.20.	Verksamhetens inkomster	1 000

Avdelning 37

37.	NÄRINGSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	6 050 000
37.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	<u>30 000</u>
37.01.01.	Verksamhetens inkomster	30 000
37.03.	NÄRINGSLIVETS FRÄMJANDE	<u>63 000</u>
37.03.23.	Ålands landsbygdscentrum	63 000
37.05.	EUROPEISKA UNIONEN - MÅLPROGRAM 2	<u>630 000</u>
37.05.45.	EU:s finansieringsandel - målprogram 2	630 000
37.15.	FRÄMJANDE AV LANTBRUKET	<u>15 000</u>
37.15.04.	Inkomster för avbytarservice inom lantbruket	15 000
37.17.	EUROPEISKA UNIONEN - PROGRAM FÖR LANDSBYGDENS UTVECKLING	<u>4 406 000</u>
37.17.40.	Jord- och skogsbruksministeriets finansiering av tilläggsstöd för miljövänlig odling	1 300 000
37.17.45.	EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling	3 106 000
37.22.	JAKT- OCH VILTVÅRD	<u>150 000</u>
37.22.04.	Inkomster för viltvårds- och jaktärenden	98 000
37.22.40.	Inkomster från hjortdjurslicenser och försålt fallvilt	52 000
37.26.	EUROPEISKA UNIONEN - STRUKTURPROGRAM FÖR FISKERI- SEKTORN	<u>540 000</u>
37.26.45.	EU:s finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn	540 000
37.40.	ARBETSFÖRMEDLINGEN	<u>10 000</u>
37.40.54.	Inkomster för sysselsättningens främjande	10 000
37.52.	SKÖTSEL AV JORDEGENDOMAR	<u>69 000</u>
37.52.20.	Verksamhetens inkomster	69 000
37.55.	SKÖTSEL AV EGNA SKOGAR	<u>137 000</u>
37.55.20.	Verksamhetens inkomster	137 000

Avdelning 38

38.	TRAFIKAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	1 303 000
38.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	<u>38 000</u>
38.01.01.	Verksamhetens inkomster	38 000

38.10.	ÖVRIG TRAFIK	<u>0</u>
38.10.70.	Inkomster från oljeskyddsfonden	0
38.20.	SJÖTRAFIKEN	<u>700 000</u>
38.20.20.	Verksamhetens inkomster	700 000
38.20.21.	Försäljning av obehövlig materiel	0
38.30.	VÄGAR, BROAR, HAMNAR OCH LINFÄRJOR	<u>522 000</u>
38.30.21.	Verksamhetens inkomster - projekteringsenheten	372 000
38.30.88.	Försäljning av fastighet	150 000
38.50.	VERKSTAD OCH LAGER	<u>43 000</u>
38.50.20.	Verksamhetens inkomster	43 000

Avdelning 39

39.	SKATTER OCH AVGIFTER AV SKATTENATUR, INKOMSTER AV LÅN OCH FINANSIELLA POSTER	206 210 000
39.01.	FINANSIELLA POSTER	<u>2 786 000</u>
39.01.91.	Räntor på lån	1 725 000
39.01.92.	Ränteinkomster	1 000 000
39.01.93.	Premier för landskapsgarantier	36 000
39.01.94.	Dividendinkomster	25 000
39.10.	SKATTER OCH INKOMSTER AV SKATTENATUR	<u>179 050 000</u>
39.10.90.	Avräkningsbelopp	161 000 000
39.10.91.	Skattegottgörelse	15 000 000
39.10.92.	Återbäring av lotteriskatt	2 500 000
39.10.93.	Apoteksavgifter	550 000
39.20.	ÅTERBETALADE LÅN	<u>4 250 000</u>
39.20.91.	Avkortningar på lån	4 250 000
39.30.	UPPTAGNA LÅN	<u>18 124 000</u>
39.30.87.	Regionallån	2 500 000
39.30.90.	Finansieringslån	15 624 000
39.90.	ÅTERFÖRDA ANSLAG	<u>2 000 000</u>
39.90.90.	Återförda utgiftsrester och reservationsanslag	1 700 000
39.90.95.	Återbokade bidrag	300 000
	Inkomsternas totalbelopp	249 291 000

UTGIFTERHuvudtitel 41

41.	LAGTINGET	-2 363 000
41.01.	LAGTINGET	<u>-1 420 000</u>
41.01.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	-1 420 000
41.05.	LAGTINGETS KANSLI	<u>-585 000</u>
41.05.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	-557 000
41.05.04.	Lagtingets bibliotek (VR)	-28 000
41.10.	LAGTINGETS ÖVRIGA UTGIFTER	<u>-311 000</u>
41.10.04.	Revisionsutgifter (F)	-45 000
41.10.05.	Expertutlåtanden	-6 000
41.10.06.	Till lagtingsgruppernas disposition för kansliändamål	-200 000
41.10.18.	Dispositionsmedel	-60 000
41.20.	ÅLANDS DELEGATION I NORDISKA RÅDET	<u>-47 000</u>
41.20.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	-47 000

Huvudtitel 42

42.	LANDSKAPSSTYRELSEN	-2 283 000
42.01.	LANTRÅDET OCH LANDSKAPSSTYRELSENS LEDAMÖTER	<u>-834 000</u>
42.01.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	-729 000
42.01.18.	Dispositionsmedel	-105 000
42.05.	LANDSKAPSSTYRELSENS ÖVRIGA INKOMSTER OCH UTGIFTER	<u>-376 000</u>
42.05.04.	Skärgårdssamarbetet och Interreg III (F)	-142 000
42.05.05.	Utredningar	-48 000
42.05.07.	Kommittéer och sakkunniga (F)	-33 000
42.05.09.	Externt samarbete	-105 000
42.05.10.	Förvaltningsutgifter för Källskär	-22 000
42.05.19.	Oförutsedda utgifter	-26 000
42.20.	KONSUMENTRÅDGIVNING	<u>-34 000</u>
42.20.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	-34 000
42.25.	REVISIONSBYRÅN	<u>-130 000</u>
42.25.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	-130 000
42.30.	ÅLANDS STATISTIK- OCH UTREDNINGSBYRÅ	<u>-394 000</u>
42.30.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-394 000

42.40.	LAGBEREDNINGEN	<u>-515 000</u>
42.40.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	-515 000

Huvudtitel 43

43.	KANSLIAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	-18 218 000
43.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	<u>-1 580 000</u>
43.01.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	-1 506 000
43.01.04.	Informationsverksamhet (VR)	-74 000
43.03.	EXTERN INFORMATIONSVERKSAMHET	<u>-240 000</u>
43.03.01.	Verksamhetens utgifter - Ålandskontoret i Helsingfors (VR)	-162 000
43.03.02.	Verksamhetens utgifter - Ålandskontoret i Stockholm (VR)	-78 000
43.04.	FRÄMJANDE AV JÄMSTÄLLDHETEN	<u>-94 000</u>
43.04.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	-94 000
43.05.	RADIO- OCH TV-VERKSAMHET	<u>-3 002 000</u>
43.05.60.	Främjande av rundradioverksamhet (R)	-2 414 000
43.05.61.	Understöd för investeringar i radio- och TV-anläggningar (R)	-588 000
43.10.	LAGTINGSVAL	=
43.10.04.	Utgifter för la gtingsval (F)	-
43.10.31.	Landskapets andel av valnämndernas utgifter	-
43.15.	UNDERSTÖDJANDE AV POLITISK VERKSAMHET	<u>-98 000</u>
43.15.50.	Understödjande av politisk verksamhet	-60 000
43.15.51.	Understödjande av politisk information	-38 000
43.20.	PLANLÄGGNINGS- OCH BYGGNADSVÄSENDET	<u>-15 000</u>
43.20.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	-15 000
43.25.	FRÄMJANDE AV BOSTADSPRODUKTION	<u>-6 262 000</u>
43.25.31.	Understöd för hyresbostäder (R)	-45 000
43.25.51.	Landskapsstöd till organisationer inom bostadsbranschen	-8 000
43.25.61.	Understöd för bostadsreparationer (R)	-40 000
43.25.64.	Understöd och specialåtgärder gällande låntagare med ekonomiska svårigheter (R)	-70 000
43.25.66.	Bostadssparpremier samt räntestöd för lån som beviljats för anskaffande av ägarbostad (F)	-180 000
43.25.67.	Räntestöd och landskapsborgen för bostadsproduktion (F)	-900 000
43.25.69.	Räntestöd för renovering av flerfamiljshus	-19 000
43.25.83.	Bostadslån (R)	-5 000 000

43.27.	ELSÄKERHET OCH ENERGI	<u>-46 000</u>
43.27.04.	Befrämjande av energihushållning och tryggnad av energiförsörjning	-40 000
43.27.05.	Utgifter för upprätthållande av elsäkerhet och övervakning av elmarknad	-6 000
43.27.40.	Understöd för befrämjande av förnybar energi (R)	0
43.30.	BRAND- OCH RÄDDNINGSVÄSENDET	<u>-155 000</u>
43.30.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	-75 000
43.30.30.	Landskapsandelar enligt landskapslagen om brand- och räddningsväsendet	-80 000
43.32.	LANDSKAPSALARMCENTRALEN	<u>-360 000</u>
43.32.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-360 000
43.40.	FASTIGHETSFÖRVALTNING	<u>-1 106 000</u>
43.40.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	-906 000
43.40.20.	Projektering och utredning för byggnadsinvesteringar (R)	0
43.40.74.	Om- och tillbyggnad av självstyrelsegården (R)	0
43.40.75.	Ombyggnader och grundförbättringar (R)	-200 000
43.60.	ÅLANDS POLISMYNDIGHET	<u>-4 288 000</u>
43.60.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-4 288 000
43.60.74.	Om- och tillbyggnad av polishuset (R)	0
43.70.	MOTORFORDONSBYRÅN	<u>-642 000</u>
43.70.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-619 000
43.70.60.	Överföring till skrotbilsfond (F)	-23 000
43.80.	POSTEN PÅ ÅLAND	
43.95.	ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE ICKE FÖRDELADE POSTER	<u>-330 000</u>
43.95.05.	Utgifter för hyreslokaliteter	-124 000
43.95.06.	Utbildning, företagshälsovård, arbetarskydd och personalaktiviteter (VR)	-206 000

Huvudtitel 44

44.	FINANSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	-28 147 000
44.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	<u>-1 835 000</u>
44.01.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	-1 595 000
44.01.04.	Verkställande av beskattningen (VR)	-180 000
44.01.05.	Utvecklingsarbete (VR)	-60 000
44.05.	ALLMÄNNA STÖD TILL KOMMUNERNA	<u>-3 880 000</u>
44.05.30.	Finansieringsunderstöd till kommunerna (F)	-2 700 000
44.05.31.	Allmänna landskapsandelar till kommunerna (F)	-600 000
44.05.32.	Kompensation för utebliven kapitalinkomstskatt till kommunerna (F)	-340 000

44.05.34. Kompensation i samband med förändrad samfundsskattefördelningsnyckel (F)	-240 000
44.10. SÄRSKILDA UNDERSTÖD, LÅN OCH INVESTERINGAR	<u>-4 930 000</u>
44.10.31. Överföring av danaarv	-30 000
44.10.32. Bidrag för samhällsekonomiska projekt (R)	-1 000 000
44.10.74. Landskapsprojekt (R)	-1 400 000
44.10.87. Regionallån	-2 500 000
44.20. PENNINGAUTOMATMEDEL	<u>-1 699 000</u>
44.20.50. Bidrag ur penningautomatmedel	-550 000
44.20.51. Projektbidrag ur penningautomatmedel	-1 149 000
44.20.86. Lån ur penningautomatmedel (R)	0
44.90. PENSIONER OCH PENSIONSavgIFTER	<u>-14 595 000</u>
44.90.01. Verksamhetens utgifter (VR)	-60 000
44.90.04. Pensioner och familjepensioner (F)	-14 235 000
44.90.05. Övriga pensionsutgifter (F)	-300 000
44.95. ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE ICKE FÖRDELADE POSTER	<u>-1 208 000</u>
44.95.01. Verksamhetens utgifter (VR)	-650 000
44.95.04. Ålandsdelegationen (VR)	-12 000
44.95.05. IKT-utveckling (VR)	-160 000
44.95.08. Övriga avlöningar	-236 000
44.95.70. Anskaffning av inventarier (R)	-150 000

Huvudtitel 45

45. SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	-88 468 000
45.01. ALLMÄN FÖRVALTNING	<u>-1 001 000</u>
45.01.01. Verksamhetens utgifter (VR)	-1 001 000
45.10. ÖVRIGA SOCIALA UPPGIFTER	<u>-9 067 000</u>
45.10.01. Verksamhetens utgifter (VR)	-66 000
45.10.30. Understöd för missbrukarvård	-55 000
45.10.50. Bostadsbidrag (F)	-580 000
45.10.51. Stipendier för vidareutbildning och kompletterande utbildning inom socialvården utomlands	-8 000
45.10.52. Moderskapsunderstöd (F)	-93 000
45.10.53. Barnbidrag (F)	-8 240 000
45.10.54. Utkomstskydd för personer med diagnosen fibromyalgi (F)	-25 000

45.15.	AV KOMMUNERNA ANORDNADE SOCIALA TJÄNSTER	<u>-10 130 000</u>
45.15.30.	Landskapsandel till kommunerna för driftskostnader för socialvården (F)	-8 430 000
45.15.31.	Landskapsandel till kommunerna och privata samfund för anläggningkostnader för sociala tjänster (R)	-1 700 000
45.20.	MOTTAGANDE AV FLYKTINGAR	<u>-140 000</u>
45.20.30.	Mottagande av flyktingar	-140 000
45.25.	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR SOCIAL VERKSAMHET	<u>-1 750 000</u>
45.25.50.	Understöd för ideell verksamhet	-1 750 000
45.30.	ÖVRIGA HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSUPPGIFTER	<u>-449 000</u>
45.30.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	-15 000
45.30.23.	Luftburen patienttransport- och räddningsverksamhet	-424 000
45.30.52.	Understöd för Kumlinge filialapotek	-7 000
45.30.53.	Ersättning för resor i samband med vård i Sverige (F)	-3 000
45.35.	ÖVRIG VETERINÄRVÅRD	<u>-10 000</u>
45.35.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	-10 000
45.50.	ALLMÄN MILJÖVÅRD	<u>-128 000</u>
45.50.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	-128 000
45.52.	NATURVÅRD	<u>-299 000</u>
45.52.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	-10 000
45.52.20.	Verksamhetens utgifter - naturreservat (VR)	-144 000
45.52.60.	Bidrag för ersättande av skador förorsakade av sällsynta och särskilt skyddsvärda arter av djur	-3 000
45.52.63.	Bidrag för landskapsvård	-7 000
45.52.88.	Anskaffning av områden för naturskyddsändamål (R)	-135 000
45.54.	VATTENFÖRSÖRJNING OCH VATTENVÅRD	<u>-783 000</u>
45.54.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	-308 000
45.54.31.	Räntestöd för vatten- och avloppsåtgärder	-25 000
45.54.60.	Understöd för samhällenas vatten- och avloppsåtgärder	-440 000
45.54.61.	Understöd för vattenmiljöförbättrande åtgärder	-10 000
45.56.	AVFALLSHANTERING	<u>-360 000</u>
45.56.04.	Verksamhetens utgifter (VR)	-50 000
45.56.62.	Främjande av avfallshanteringen	-304 000
45.56.65.	Räntestöd för lån för projekt som främjar avfallshanteringen	-6 000
45.58.	ÅLANDS MILJÖLABORATORIUM	<u>-263 000</u>
45.58.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-263 000

45.59.	ÅLANDS MILJÖPRÖVNINGSNÄMND	<u>-388 000</u>
45.59.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-388 000
45.70.	ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD	<u>-63 700 000</u>
45.70.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-59 700 000
45.70.74.	Byggnadsinvesteringar (R)	0
45.70.75.	Om- och tillbyggnad av centralsjukhuset (R)	-4 000 000

Huvudtitel 46

46.	UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGENS FÖR- VALTNINGSOMRÅDE	-49 183 000
46.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	<u>-943 000</u>
46.01.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	-848 000
46.01.04.	Utvecklingsarbete (VR)	-75 000
46.01.74.	Fastighetsplanering (R)	-20 000
46.03.	STUDIESERVICE	<u>-5 159 000</u>
46.03.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	-32 000
46.03.04.	Praktikantplatser för högskolestuderande	-83 000
46.03.50.	Studiepenning (F)	-4 890 000
46.03.51.	För övriga i landskapslagen om studiestöd förutsatta utgifter (F)	-110 000
46.03.52.	Vissa studiesociala förmåner och stipendier (F)	-44 000
46.05.	FRITT BILDNINGSPARBETE OCH HANTVERKSUTBILDNING	<u>-482 000</u>
46.05.51.	Landskapsandel för medborgarinstituts driftskostnader (F)	-257 000
46.05.52.	Landskapsunderstöd för studieförbundens verksamhet (F)	-44 000
46.05.53.	Landskapsunderstöd för Ålands hantverksskola (F)	-143 000
46.05.55.	Understöd åt Bild- och formskolan	-38 000
46.07.	BIBLIOTEKSVERKSAMHETEN	<u>-522 000</u>
46.07.04.	Övriga utgifter för biblioteksverksamheten	-65 000
46.07.30.	Landskapsandel för kommunala bibliotek (F)	-437 000
46.07.50.	Understöd åt författare och översättare (RF)	-20 000
46.09.	ALLMÄN UNGDOMS-, IDROTTS- OCH KULTURVERK- SAMHET	<u>-816 000</u>
46.09.04.	Utgifter för Ålands kulturdelegation	-16 000
46.09.05.	Nordiskt kulturutbyte	-80 000
46.09.23.	Utgifter för serien Det åländska folkets historia	-36 000
46.09.24.	Utgifter för Ålands konst- och arkitekturhistoria (VR)	0
46.09.26.	Utgifter för landskapskonstnärsprojekt	0
46.09.30.	Kommunal ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet	-233 000
46.09.53.	Understöd för 4/mbk Pommerns underhåll	-30 000
46.09.54.	Understöd åt Stiftelsen Ålands Sjöfartsmuseum r.s.	-227 000

46.09.56.	Understöd för Ålands brandkårsmuseum	-35 000
46.09.59.	Övrig kulturell verksamhet	-159 000
46.11.	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR UNGDOMSARBETE OCH IDROTT	<u>-1 087 000</u>
46.11.04.	Ålands ungdomsråd	-10 000
46.11.52.	Understöd till föreningar och organisationer för ungdomsarbete	-192 000
46.11.53.	Understöd för idrottsorganisationers verksamhet	-783 000
46.11.54.	Understöd för idrotts- och sportanläggningar	-67 000
46.11.86.	Lån till ungdomsorganisationer och -föreningar (R)	-35 000
46.13.	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR KULTURELL VERKSAMHET	<u>-544 000</u>
46.13.50.	Verksamhetsunderstöd till föreningar och organisationer samt projektmedel och stipendier	-544 000
46.15.	GRUNDSKOLEVÄSENDET	<u>-9 402 000</u>
46.15.30.	Landskapsandel för grundskolornas driftsutgifter (F)	-7 980 000
46.15.32.	Landskapsandel för anläggningskostnader för grundskolor och allmänna bibliotek (R)	-1 422 000
46.17.	YRKESUTBILDNING	<u>-210 000</u>
46.17.04.	Utgifter för studerande i behov av särskilt stöd (F)	-160 000
46.17.05.	Utgifter för åländska studerande i nordn (F)	-50 000
46.19.	VUXENUTBILDNING	<u>-782 000</u>
46.19.04.	Läroavtalsutbildning (VR)	-442 000
46.19.05.	Yrkesinriktad vuxenutbildning (F)	-133 000
46.19.06.	Sysselsättningsfrämjande utbildning (F)	-182 000
46.19.07.	Tekniskt stöd - målprogram 3 (VR)	-25 000
46.20.	EUROPEISKA UNIONEN - MÅLPROGRAM 3, ÅTGÄRD 1 OCH 2	<u>-1 263 000</u>
46.20.40.	Landskapets finansieringsandel - målprogram 3, åtgärd 1 och 2 (RF)	-736 000
46.20.45.	EU:s finansieringsandel - målprogram 3, åtgärd 1 och 2 (RF)	-527 000
46.25.	ÅLANDS LÄROMEDELSCENTRAL	<u>-139 000</u>
46.25.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-139 000
46.32.	ÅLANDS FOLKHÖGSKOLA	<u>-1 145 000</u>
46.32.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-825 000
46.32.74.	Grundförbättringar och ombyggnad (R)	-320 000
46.34.	ÅLANDS MUSIKINSTITUT	<u>-667 000</u>
46.34.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-667 000

46.35.	ÅLANDS LYCEUM	<u>-6 023 000</u>
46.35.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-3 033 000
46.35.76.	Grundförbättringar och ombyggnader (R)	-2 990 000
46.40.	ÅLANDS SJÖMANSSKOLA	<u>-2 160 000</u>
46.40.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-2 121 000
46.40.21.	Driftsutgifter för m.s. Utö (VR)	-39 000
46.40.75.	Grundreparationer (R)	0
46.40.76.	Tillbyggnad (R)	0
46.41.	ÅLANDS SJÖSÄKERHETSCENTRUM	<u>-470 000</u>
46.41.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-470 000
46.42.	ÅLANDS YRKESKOLA	<u>-3 579 000</u>
46.42.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-3 579 000
46.42.74.	Om- och tillbyggnad för Ålands yrkesskola (R)	0
46.42.75.	Grundreparationer (R)	0
46.44.	ÅLANDS NATURBRUKSSKOLA	<u>-1 194 000</u>
46.44.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-1 194 000
46.44.76.	Lösdriftsladugård (R)	0
46.46.	ÅLANDS HUSMODERSSKOLA	<u>-134 000</u>
46.46.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-134 000
46.48.	ÅLANDS HOTELL- OCH RESTAURANGSKOLA	<u>-1 707 000</u>
46.48.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-1 198 000
46.48.21.	Rörelseverksamhet (F)	-89 000
46.48.74.	Om- och tillbyggnad av Ålands hotell- och restaurangskola (R)	-420 000
46.50.	ÅLANDS VÅRDINSTITUT	<u>-1 100 000</u>
46.50.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-1 100 000
46.52.	ÅLANDS HANDELSLÄROVERK	<u>-1 186 000</u>
46.52.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-1 186 000
46.55.	HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND	<u>-5 335 000</u>
46.55.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-5 335 000
46.60.	MUSEIBYRÅN	<u>-3 005 000</u>
46.60.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-2 856 000
46.60.27.	Avgiftsbelagd kundtjänst - utgifter (F)	-105 000
46.60.50.	Bidrag för renovering av kulturhistoriskt värdefulla byggnader	-10 000
46.60.70.	Inköp av konst med donationsmedel (RF)	-1 000
46.60.71.	Inköp av konst (R)	-22 000
46.60.75.	Uppförande av museimagasin (R)	0

46.60.88. Inköp av värdepapper med donationsmedel (RF)	-11 000
46.80. ÅLANDS LANDSKAPSARKIV	<u>-129 000</u>
46.80.20. Verksamhetens utgifter (VR)	-129 000

Huvudtitel 47

47. NÄRINGSÄVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	-26 148 000
47.01. ALLMÄN FÖRVALTNING	<u>-2 159 000</u>
47.01.01. Verksamhetens utgifter (VR)	-2 005 000
47.01.06. Tekniskt stöd - målprogram 2 (VR)	-34 000
47.01.23. CPMR:s ö-kommissions årliga konferens 2004	-120 000
47.03. NÄRINGSLIVETS FRÄMJANDE	<u>-3 969 000</u>
47.03.05. Utgifter för investeringslån (F)	-70 000
47.03.23. Ålands landsbygdscentrum (VR)	-154 000
47.03.40. Bidrag för företagens internationalisering	-200 000
47.03.41. Turismens främjande (R)	-1 030 000
47.03.42. Landskapsunderstöd för kurs-, utbildnings- och rådgivningsverksamhet	-110 000
47.03.45. Bidrag för produkt- och teknologiutveckling	-260 000
47.03.46. Råntestöd för företags investeringar	-150 000
47.03.47. Finansieringsstöd för företag i skärgården	-160 000
47.03.48. Råntestöd för Finnvera Abp:s lån till åländska företag	-50 000
47.03.60. Ersättning av kreditförluster (R)	-150 000
47.03.62. Internationella utvecklingsprojekt	-300 000
47.03.85. Produktutvecklingslån (R)	-670 000
47.03.88. Aktieteckning i bolag (R)	-665 000
47.05. EUROPEISKA UNIONEN - MÅLPROGRAM 2	<u>-3 171 000</u>
47.05.40. Landskapets finansieringsandel - målprogram 2 (RF)	-1 875 000
47.05.45. EU:s finansieringsandel - målprogram 2 (RF)	-1 296 000
47.15. FRÄMJANDE AV LANTBRUKET	<u>-1 812 000</u>
47.15.04. Förvaltningsarvoden och övriga gottgörelser för gårdsbrukslån (F)	-36 000
47.15.23. Utgifter för avbyttarservice inom lantbruket (F)	-811 000
47.15.43. Utgifter för lantbrukets råntestödslån (F)	-95 000
47.15.44. Investeringsstöd till lantbruket	-500 000
47.15.45. Ersättningar för skördeskador (R)	-42 000
47.15.47. Växtskydd och växtinspektionsverksamhet (F)	-3 000
47.15.48. Stöd för producentorganisationer och rådgivning	-325 000
47.17. EUROPEISKA UNIONEN - PROGRAM FÖR LANDSBYGDENS UTVECKLING	<u>-8 112 000</u>
47.17.04. Utgifter för verkställande av program för landsbygdens utveckling (VR)	-45 000

47.17.40.	Landskapets finansieringsandel - stöd för miljövänlig odling och stöd till mindre gynnade områden (R)	-4 885 000
47.17.41.	Landskapets finansieringsandel - stödjande av unga odlare (R)	-76 000
47.17.45.	EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling (R)	-3 106 000
47.21.	FRÄMJANDE AV SKOGSBRUKET	<u>-305 000</u>
47.21.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	-42 000
47.21.40.	Särskilda understöd för skogsbruket (F)	-17 000
47.21.41.	Stöd för skogsbruksåtgärder (R)	-215 000
47.21.83.	Förhandsfinansiering av skogsförbättringsarbeten (F)	0
47.21.84.	Skogsförbättringslån (R)	-16 000
47.21.88.	Ersättning för biotopskydd (R)	-15 000
47.22.	JAKT- OCH VILTVÅRD	<u>-143 000</u>
47.22.04.	Utgifter för viltvårds- och jaktärenden (RF)	-98 000
47.22.40.	Bidrag för hjortdjursskador och utgifter för tillvaratagande av fallvilt (R)	-45 000
47.24.	FRÄMJANDE AV FISKERINÄRINGEN	<u>-496 000</u>
47.24.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	-45 000
47.24.05.	Tekniskt stöd - strukturprogrammet för fiskerisektorn (VR)	-12 000
47.24.40.	Landskapets andel i skadeersättningar för försäkrade fiskeredskap och fiskebåtar (F)	-150 000
47.24.43.	Landskapsunderstöd till fond för fiskeriförsäkringar	-1 000
47.24.44.	Främjande av marknadsföringen och strukturpolitiken (F)	-200 000
47.24.46.	Förbättrande av fiskeleder och fiskehamnar (R)	0
47.24.49.	Övrigt understöd för fiskerinäringens främjande	-88 000
47.26.	EUROPEISKA UNIONEN - STRUKTURPROGRAM FÖR FISKERISEKTORN	<u>-1 180 000</u>
47.26.40.	Landskapets finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn (RF)	-640 000
47.26.45.	EU:s finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn (RF)	-540 000
47.40.	ARBETSFÖRMEDLINGEN	<u>-2 395 000</u>
47.40.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-721 000
47.40.23.	Arbeta och bo på Åland (VR)	-159 000
47.40.50.	Arbetslöshetsersättningar (F)	-740 000
47.40.52.	Specialutgifter för arbetskraftsservicen	-25 000
47.40.53.	Utbildningsstöd (F)	-80 000
47.40.54.	Sysselsättningens främjande	-670 000
47.41.	EUROPEISKA UNIONEN - MÅLPROGRAM 3, ÅTGÄRD 3	<u>-719 000</u>
47.41.50.	Landskapets finansieringsandel - målprogram 3, åtgärd 3 (RF)	-423 000
47.41.55.	EU:s finansieringsandel - målprogram 3, åtgärd 3 (RF)	-296 000

47.43.	YRKESVÄGLEDNINGEN	<u>-87 000</u>
47.43.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-87 000
47.44.	ÅLANDS TEKNOLOGICENTRUM	<u>-386 000</u>
47.44.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-386 000
47.46.	FÖRSÖKSVERKSAMHETEN	<u>-652 000</u>
47.46.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-652 000
47.46.74.	Om- och tillbyggnad för Ålands försöksstation (R)	0
47.52.	SKÖTSEL AV JORDEGENDOMAR	<u>-25 000</u>
47.52.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-15 000
47.52.74.	Grundreparationer (R)	-10 000
47.52.77.	Utvecklande av Grelsby kungsgård (R)	0
47.55.	SKÖTSEL AV EGNA SKOGAR	<u>-114 000</u>
47.55.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-114 000
47.58.	ÅLANDS FISKODLING, GUTTORP	<u>-423 000</u>
47.58.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-423 000

Huvudtitel 48

48.	TRAFIKAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	-22 031 000
48.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	<u>-455 000</u>
48.01.01.	Verksamhetens utgifter (VR)	-455 000
48.10.	ÖVRIG TRAFIK	<u>-1 285 000</u>
48.10.04.	Driftsutgifter för oljeskyddsberedskap (F)	-45 000
48.10.45.	Understöd för kollektivtrafik	-1 150 000
48.10.70.	Anskaffning och förnyande av oljeskyddsutrustning (R)	0
48.10.74.	Uppförande av oljeskyddslager (R)	-90 000
48.20.	SJÖTRAFIKEN	<u>-12 370 000</u>
48.20.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-12 370 000
48.20.70.	Anskaffning av fartyg och färjor (R)	0
48.30.	VÄGAR, BROAR, HAMNAR OCH LINFÄRJOR	<u>-7 921 000</u>
48.30.20.	Verksamhetens utgifter (VR)	-5 179 000
48.30.21.	Verksamhetens utgifter - projekteringsenheten (VR)	-372 000
48.30.23.	Utgifter för underhåll av farleder	-70 000
48.30.30.	Landskapsunderstöd för byggande och förbättrande av kommunalvägar (R)	-50 000
48.30.74.	Byggnadsinvesteringar (R)	-100 000
48.30.77.	Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten (R)	-2 150 000

Huvudtitel 49

49.	SKATTER OCH AVGIFTER AV SKATTENATUR, INKOMSTER AV LÅN OCH FINANSIELLA POSTER	-12 450 000
49.01.	FINANSIELLA POSTER	<u>-1 300 000</u>
49.01.90.	Ränteutgifter (F)	-350 000
49.01.91.	Avkortningar på av landskapet upptagna finansieringslån (F)	-950 000
49.90.	ÅTERFÖRDA ANSLAG	<u>-150 000</u>
49.90.90.	Återförda inkomstresten (F)	-150 000
49.98.	ÖVERFÖRINGAR MELLAN OLIKA BUDGETÅR	<u>-11 000 000</u>
49.98.98.	Föregående års underskott	-11 000 000
	Utgifternas totalbelopp	-249 291 000

32./42. LANDSKAPSSTYRELSEN

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004	Förändring 2003-2004	Förändring 2002-2004
Summa inkomster	157 761	208 000	184 000	-11,5%	16,6%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-1 672 924	-2 063 000	-2 283 000	10,7%	36,5%
Överföringsutgifter					
Realinvesteringsutgifter					
Summa utgifter	-1 672 924	-2 063 000	-2 283 000	10,7%	36,5%
Anslag netto	-1 515 163	-1 855 000	-2 099 000	13,2%	38,5%

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004	Förändring 2003-2004	Förändring 2002-2004
Utgifter per uppgiftsområde					
Lantrådet och landskapsstyrelsens ledamöter	-590 501	-746 000	-834 000	11,8%	41,2%
Landskapsstyrelsens övriga inkomster och utgifter	-339 669	-414 000	-376 000	-9,2%	10,7%
Konsumentrådgivning	-30 000	-32 000	-34 000	6,3%	13,3%
Revisionsbyrån	-91 350	-130 000	-130 000	0,0%	42,3%
Ålands statistik- och utredningsbyrå	-367 340	-388 000	-394 000	1,5%	7,3%
Lagberedningen	-254 064	-353 000	-515 000	45,9%	102,7%
Summa	-1 672 924	-2 063 000	-2 283 000	10,7%	36,5%

42.01. LANTRÅDET OCH LANDSKAPSSTYRELSENS LEDAMÖTER

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-590 501	-746 000	-834 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-590 501	-746 000	-834 000
Anslag netto	-590 501	-746 000	-834 000

..... *Utgifter*

42.01.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-490 010,91 (t.a. -133 988,00)	-641 000	-729 000

Landskapsstyrelsen antas att under året bestå av 6 ledamöter jämte lantrådet. Arvodet till landskapsstyrelseledamöterna utgår enligt landskapslagen om arvode för medlem av Ålands landskapsstyrelse (17/1985, ändr. 64/2000).

Anslaget avser främst

- löner och arvoden för lantrådet, ledamöter samt avlönande av personal enligt bilaga 5. Därtill ingår i anslaget för tillfälliga tjänster anslag för avlönande av en semestervikarie
- landskapsstyrelseledamöternas resor

- underhåll, bränsle, försäkringar m.m. för två fordon samt
- prenumerationer, mindre inköp och övriga konsumtionsutgifter.

	År 2002	År 2003	År 2004
	1	1	1
Inrättade tjänster			

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-35 501	
	- tillfälliga tjänster	-2 567	
	- övriga löner och arvoden	<u>-626 232</u>	-664 300
4100	Material och förnödenheter		-3 200
4300	Inköp av tjänster		-6 100
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-55 100	
	- övrigt	<u>-300</u>	<u>-55 400</u>
	Anslagsbehov		-729 000

42.01.18. Dispositionsmedel

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-100 490,37	-105 000	-105 000

Anslaget avser främst landskapsstyrelsens kostnader för kontakter med myndigheter och organisationer samt kostnader i samband med representationsuppdrag. Det är 150 år sedan Bomarsundskriget utkämpades och Ålandsservitutets tillkomst. Olika större jubileumsarrangemang gör att en utökad representation kommer att kunna påräknas under åren 2004 och 2006.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter		-2 500
4200	Hyror		-2 500
4300	Inköp av tjänster		-10 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-10 000	
	- representation	<u>-80 000</u>	<u>-90 000</u>
	Anslagsbehov		-105 000

42.05. LANDSKAPSSTYRELSENS ÖVRIGA INKOMSTER OCH UTGIFTER

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	152 929	172 000	143 000
Konsumtionsutgifter	-339 669	-414 000	-376 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-339 669	-414 000	-376 000
Anslag netto	-186 740	-242 000	-233 000

Rubriken ändrad.

Inkomster

32.05.04. Skärgårdssamarbetet och Interreg III

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
151 192,89	171 000	142 000

Rubriken ändrad.

Med hänvisning till moment 42.05.04 föreslås här en motsvarande inkomst.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	<u>142 000</u>
	Totalt	142 000

32.05.10. Inkomster från Källskär

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
1 736,42	1 000	1 000

Momentet avser beräknad inkomst från försäljning av vykort och rundvandringskartor samt hyresinkomster och ersättning för telefonanvändning.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	<u>1 000</u>
	Totalt	1 000

Utgifter

42.05.04. Skärgårdssamarbetet och Interreg III (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-151 192,89	-171 000	-142 000

Skärgårdssamarbetet är ett gränsregionalt myndighetssamarbete som bedrivits sedan år 1978 i Stockholm, Åboland och på Åland. Sedan år 1996 har samarbetet utvidgats till att avse gemenskapsinitiativet Interreg IIIA-Skärgården. Det nu gällande Interreg IIIA-Skärgården programmet gäller perioden 2000 - 2006. Målsättningen med Interregprogrammet är att skapa goda förutsättningar för skärgårdsbefolkningen att leva och verka ute i skärgården.

Landskapsstyrelsen är förvaltande myndighet för Interreg IIIA-Skärgården. I syfte att reglera främst kontroll av utbetalda EG-medel samt revisionen har ett avtal ingåtts mellan Finlands och Sveriges regeringar.

Landskapsstyrelsen har personalansvaret för anställda vid skärgårdssamarbetet och är förvaltande myndighet för Interreg IIIA-Skärgården och har således även det personalpolitiska ansvaret för dem som handlägger interregfrågor. Med anledning av detta föreslås ett anslag om 142.000 euro för att täcka avlöningskostnaderna för en samarbetschef för skärgårdssamarbetet, en sekretariatschef för interregsekretariatet och en handläggare vid interregsekretariatet. För dessa kostnader, inklusive framtida pensioner, som landskapet åtar sig genom arrangemanget, erhålls en motsvarande inkomst, vilken föreslås upptagen under moment 32.05.04.

	År 2002	År 2003	År 2004
Tillfälliga tjänster	1	1	1
Personal i arbetsavtalsförhållande	2	2	2

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfälliga tjänster		-54 000
	- personal i arbetsavtalsförhållande		<u>-88 000</u>
	Anslagsbehov		-142 000

42.05.05. Utredningar

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-45 616,02	-50 000	-48 000

Under momentet föreslås ett anslag avsett för utredningskostnader, men även kostnader för utvecklingsprojekt och andra konsultinsatser. Anslaget föreslås också kunna användas för tillfälliga projektanställningar med avseende på projekt som kan komma att bli aktuella under året.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- övriga löner och arvoden		-12 000
4100	Material och förnödenheter		-10 000
4300	Inköp av tjänster		<u>-26 000</u>
	Anslagsbehov		-48 000

42.05.07. Kommittéer och sakkunniga (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-21 303,62	-35 000	-33 000

Anslaget avser arvoden och reseersättningar för lagstadgade delegationer och övriga av landskapsstyrelsen tillsatta kommittéer, kommissioner och sakkunniga för vilka anslag ej upptagits särskilt. I anslaget ingår bl.a. översättningskostnader som uppkommer på grund av konsumentklagonämndens arbete.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- övriga löner och arvoden		-28 500
4800	Övriga utgifter		
	- resor		<u>-4 500</u>
	Anslagsbehov		-33 000

42.05.09. Externt samarbete

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-70 502,14	-110 000	-105 000

Landskapsstyrelsen deltar i olika externa samarbeten, varav Skärgårdssamarbetet, Interreg IIIA-Skärgården, de sju stora östersjööarna (B7) samt CPMR är de väsentligaste. Bland andra externa samarbeten där landskapsstyrelsen aktivt deltar kan nämnas det så kallade Regleg-samarbetet, vilket är ett samarbete mellan la-gstiftande regioner inom Europeiska Unionen, vilket i dagsläget bedrivs i oformaliserad form.

Övergripande mål

- målsättningen med deltagandet i Skärgårdssamarbetet och Interreg IIIA-Skärgården samt Östersjösamarbetet är att stärka regionens utvecklingsmöjligheter och konkurrenskraft genom ett ökat samarbete inom regionerna i fråga
- målsättningen med deltagandet i Regleg samarbetet är att stärka lagstiftande områdens inflytande inom Europeiska Unionen och
- målsättningen med deltagandet i övriga externa samarbeten är att stärka öars respektive självstyrande områdens inflytande samt att ge ökade kunskaper genom erfarenhetsutbyte.

Avsikten är att koncentrera samarbetet till de organisationer där Åland kan ha direkt nytta med tanke på inflytandet i EU och utvecklingen av Östersjöområdet. B7-samarbetet utvärderas i belysningen av detta och i förhållandet till samarbetet inom CPMR.

Då det gäller Interreg IIIA-Skärgården har landskapsstyrelsen beslutat att delta i samarbetet under programperioden 2000-2006.

Anslaget är främst avsett att användas för landskapsstyrelsens andel i de administrativa kostnaderna i finansieringen av Skärgårdssamarbetets, Interreg IIIA-Skärgårdens och de sju stora östersjööarnas (B7) sekretariat och gemensamma projekt. Anslaget är även avsett för finansiering av landskapsstyrelsens medlemsavgifter i andra internationella intresseorganisationer. Dessutom kan anslaget användas för att täcka kostnader som uppkommer med anledning av landskapsstyrelsens deltagande i enstaka projekt eller evenemang som dessa organisationer eller andra samsamarbetsorganisationer ordnar.

Av anslaget beräknas

- 60.000 euro för landskapsstyrelsens andel av de administrativa kostnaderna för Interreg IIIA-Skärgårdens sekretariat, administrativa kostnaderna för Skärgårdssamarbetet samt deltagande i projekt inom ramen för Interreg IIIA-Skärgården eller Skärgårdssamarbetet
- 9.000 euro för erfarenhets- och kunskapsutbyte inom näringslivet för B7
- 32.000 euro för medlemsavgifter i internationella intresseorganisationer och
- 4.000 euro för seminarier och internationellt samarbete.

Dispositionplan:

4300	Inköp av tjänster		-7 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-2 000	
	- medlemsavgifter	<u>-32 000</u>	-34 000
8209	Övriga inkomstöverföringar		<u>-64 000</u>
	Anslagsbehov		-105 000

42.05.10. Förvaltningsutgifter för Källskär

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-8 825,64	-16 000	-22 000

Föreslås ett anslag om 22.000 euro för huvudsakligen utgifter för förvaltning, underhåll och reparationer av anläggningen jämte byggnader. Landskapsstyrelsen tillhandahåller karta över ön där information om Källskär framgår, såsom anläggningar och vandringsleder.

Landskapsstyrelsens målsättning har hela tiden varit att anläggningen i princip är

öppen för allmänheten, dock så att landskapsstyrelsens gäster i görligaste mån tillförsäkras arbetsro.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	-10 000
4100	Material och förnödenheter	-9 500
4300	Inköp av tjänster	<u>-2 500</u>
	Anslagsbehov	-22 000

42.05.19. Oförutsedda utgifter

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-42 228,99	-27 000	-26 000
	tb -5 000	

Föreslås ett anslag om 26.000 euro för att i första hand täcka eventuella person-, sak- och förmögenhetsskador, juridiska kostnader och andra på förhand oförutsedda kostnadsposter samt på lag baserade utgifter för vilka anslag ej särskilt upptagits.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-20 000
4800	Övriga utgifter	<u>-6 000</u>
	Anslagsbehov	-26 000

42.20. KONSUMENTRÅDGIVNING

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	0	32 000	34 000
Konsumtionsutgifter	-30 000	-32 000	-34 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-30 000	-32 000	-34 000
Anslag netto	-30 000	0	0

Ett övergripande mål är att tillhandahålla konsumentrådgivning för alla i landskapet fast bosatta invånare på för kommunerna förmånliga villkor.

Enligt självstyrelselagens 30 § 11 p. skall de uppgifter som enligt lagstiftningen om konsumentrådgivning ankommer på kommunerna handhas av kommunerna i enlighet med avtal mellan landskapsstyrelsen och kommunerna. Verksamheten bekostas i sin helhet av kommunerna. Sedan 1.1.2000 handhar Ålands kommunförbund k.f. på basis av avtal verksamheten.

Några mätetal som i viss mån beskriver utvecklingen har beräknats respektive uppskattats enligt vad som följer:

	2002	2003	2004
Antal ärenden	331	345	350
Antal kontakter	772	600	600

Inkomster

32.20.39. Kommunernas ersättning för konsumentrådgivningsverksamhetens kostnader

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	32 000	34 000

Föreslagen inkomst balanserar mot motsvarande utgifter under moment 42.20.01.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	34 000
	Totalt	34 000

Utgifter

42.20.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-30 000,00	-32 000	-34 000
(t.a. -29 601,08)		

För utgifter föranledda av konsumentrådgivningen föreslås ett anslag om 34.000 euro. Anslaget motsvaras av inkomster under moment 32.20.39.

I syfte att effektivisera den allmänna förvaltningen föreslås att gällande självstyrelselag ändras så att de uppgifter som enligt lagstiftningen om konsumentrådgivningen ankommer på kommunerna och som kommunerna de facto betalar för i framtiden sköts av kommunerna själva.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-34 000
	Anslagsbehov	-34 000

42.25. REVISIONSBYRÅN

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-91 349	-130 000	-130 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-91 349	-130 000	-130 000
Anslag netto	-91 349	-130 000	-130 000

Landskapsstyrelsens revisionsbyrå är en oberoende och opartisk revisionsmyndighet på området för landskapsstyrelsens förvaltning, underlydande verk, inrättningar och myndigheter. Revisionsbyråns verksamhet styrs av landskapslagen om landskapsstyrelsens revisionsbyrå (8/1996), vilket innebär att revisionen bedrivs enligt god revisionssed och inriktar sig på förhållanden av betydelse eller på omständighet där risk föreligger. I revisionsverksamheten beaktas numera i tillämpliga delar Intosai:s (internationell organisation för staternas högsta revisionsorgan) revisionsstandarder och de tillämpningsinstruktioner som Europeiska Unionen utfärdat ifråga om dem.

Revisionsbyrån har till uppgift att kontrollera huruvida landskapets rätt och bästa

tillgodoses, verksamheten bedrivs effektivt och med åsyftad effekt samt att landskapsstyrelsens beslut verkställs. Byrån kontrollerar även att verksamhetens organisation och inbyggda kontrollfunktioner är ändamålsenligt organiserade, att räkenskaper och bokslut ger en rättvisande bild och tillförlitlig uppfattning om budgetens iakttagande samt att förvaltningen i övrigt sköts enligt lag och gällande bestämmelser. Revisionsbyrån gör även utredningar inom området extern revision och bistår landskapsrevisorerna. Byrån rapporterar i första hand till landskapsstyrelsen och granskade enheter. Ifråga om projekt som medfinansieras genom strukturfonderna sker rapportering även till EU-kommissionen. Vid externa revisionsuppdrag rapporterar byrån till landskapsrevisorerna, som på begäran även har tillgång till revisionsbyråns övriga granskningsrapporter.

Målsättningar och målformuleringar för år 2004

Revisionsbyråns verksamhet omfattar redovisningsrevision och förvaltningsrevision. Denna indelning är vanlig internationellt för statlig myndighetsrevision. En särskild del av revisionen utgör granskningen av EG-stöd, målprogram och de projekt inom programmen som finansieras genom strukturfonderna och de egna nationella medlen. Revisionsarbetet som följer med EU-anslutningen har blivit särskilt omfattande till följd av de kontroller som EU-kommissionen ålagt medlemsstaten.

Revisionsbyrån har som målsättning att inom ramen för förvaltningsrevisionen inom en femårsperiod granska landskapsstyrelsens hela förvaltning inklusive Ålands hälso- och sjukvård förutom den av EU-kommissionen föreskrivna fortgående kontrollen av EU-målprogram och projekt inom dessa. Vid projektkontroller anlitas i viss mån utomstående revisorer. För år 2004 planeras att de utomstående revisorerna i viss mån kan ersättas av tillfällig personal. Revisionsbyrån avser också utföra de granskningar som landskapsrevisorerna efterfrågar med hänsyn till deras arbete inom extern revision. I revisionsarbetet eftersträvas numera att kontrollera verksamhetens effektivitet och revisionsbyrån kommer därför att under år 2004 arbeta alltmer utgående från denna aspekt.

Revisionsbyrån har som resultatmål att genom granskningarna påverka förvaltningen, så att rättelser görs där så krävs, systemen, rutinerna och organisationen är så goda som möjligt och den interna kontrollen tillräcklig. Avsikten är härvid att genom revisionsåtgärderna styra förvaltningen så att denna är god och den finansiella hushållningen sund.

Under år 2004 fortsätter revisionsbyrån med sina granskningar i syfte och med målsättning att påverka förvaltningen så att majoriteten av avdelningarna och byråerna arbetar enligt de rutiner för genomgång av revisionsrapporter och redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av rapporterna, vilka finns utvecklade inom förvaltningen.

Några mätetal som i viss mån beskriver utvecklingen har beräknats respektive uppskattats enligt följande:

Utförda granskningar	2002	2003	2004
Förvaltnings- och redovisningsrevision	16	20	20
Granskningar för landskapsrevisorerna	7	7	7
EU-målprogram inkl. projekt/insatser	49	40	40
Sammanlagt	72	67	67

Utgifter

42.25.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-91 349,83	-130 000	-130 000
(t.a. -24 677,42)	(t.a. -20 000)	(t.a. -20 000)

För revisionsbyråns verksamhet föreslås ett anslag om 130.000 euro, varvid medel om 20.000 euro från tidigare år har beaktats.

En del revisionsuppdrag genomförs genom köp av tjänster alternativt tillfällig arbetskraft.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	2	2	2

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster		-117 500
4100	Material och förnödenheter		-500
4300	Inköp av tjänster		
	- tillfällig byråsekreterare	-3 500	
	- expert- och utredningstjänster	-20 000	
	- personalutbildning	<u>-2 500</u>	-26 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor		-5 000
1125	Maskiner och inventarier		<u>-1 000</u>
	Anslagsbehov		-150 000
	Användning av tidigare års anslag		<u>20 000</u>
	Förslag		-130 000

42.30. ÅLANDS STATISTIK- OCH UTREDNINGSBYRÅ

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-367 339	-388 000	-394 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-367 339	-388 000	-394 000
Anslag netto	-367 339	-388 000	-394 000

Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB) är en fristående utrednings- och forskningsenhet och tillika Ålands officiella statistikmyndighet. Utredningsverksamheten omfattar hela det ekonomisk-politiska området. Målsättningen är att producera statistik och analytiskt underlagsmaterial för politiska beslut, samhällsinformation och debatt m.m. som håller högsta möjliga kvalitetsnivå.

Aktuellt under året är en fortsatt utveckling av statistikproduktionen och utredningsverksamheten med tyngdpunkt på ekonomisk statistisk och analyser. I slutet av år 2002 antog direktionen ett treårigt verksamhetsprogram (2003 - 2005) som avser ge större stabilitet och långsiktighet i utvecklingen av verksamheten inom ÅSUB.

ÅSUB's roll i det internationella samarbetet växer. Förutom en allt mer tydlig profil i det nordiska statistiska samarbetet, är ÅSUB aktivt i flera olika internationella forsknings- och utredningsorgan. Sedan våren 2003 levereras också månatligen statistik om Åland till FN i New York.

ÅSUB kommer under året att sträva till att erhålla vissa utrednings- och statistikuppdrag från externa aktörer som t ex EU-kommissionen, kommunerna och dem närstående organisationer, näringslivet och dess organisationer m.m.

Under år 2004 beräknas ÅSUB producera 7 statistikrapporter och drygt 60 statistikmeddelanden förutom Statistisk Årsbok för Åland, Åland i siffror och leveranserna till utomåländska statistikorgan (Statistikcentralen, det nordiska statistiksamarbetet samt FN's statistiska byrå). Inom utredningsverksamheten kommer ett 10-tal rapporter att ges ut. Förutom den i arbetsprogrammet angivna löpande utredningsverksamheten beräknas ÅSUB genomföra 78 externa utredningsuppdrag. En sammanställning över publikationsverksamheten under de två senaste åren samt planerna för det kommande budgetåret finns i tabellen nedan.

Publicerade produkter	2002	2003	2004
Utredningsrapporter	9	8	10
Statistikrapporter	3	12	7
Statistikmeddelanden	50	56	63
Övrigt	<u>6</u>	<u>8</u>	<u>6</u>
Totalt	68	84	86

..... *Utgifter*

42.30.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-367 339,83 (t.a. -44 184,00)	-388 000	-394 000

För Ålands statistik- och utredningsbyrås verksamhet under år 2004 föreslås ett nettoanslag om 394.000 euro. Förslaget medför ökat behov av externfinansierad verksamhet.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Föreslås att tjänstebenämningen ledande statistiker ersätts med statistikchef. Förändringen medför ej några merkostnader.

Därtill föreslås att en tjänst som utredare (lkl A23) inrättas fr.o.m. 1.3.2004. Motsvarande uppgift har tidigare upprätthållits med anslag.

För verksamheten föreslås fortsättningsvis nettobudgetering enligt 8 § finansförvaltningslagen (43/1971) tillämpas så att de beräknade inkomsterna om totalt ca 89.000 euro gottskrivs momentet.

Nettoutgifterna för statistikverksamheten har beräknats uppgå till ca 227.000 euro, för utredningsverksamheten till ca 103.500 euro medan resterande 63.500 euro är ofördelade kostnader.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	6	6	7
Tillfälliga tjänster	1	1	

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-352 713	
	- tillfällig tjänst	-6 906	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-7 002	
	- övriga löner och arvoden	<u>-1 379</u>	-368 000
4100	Material och förnödenheter		-10 000
4200	Hyror		-35 000
4300	Inköp av tjänster		-60 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor		-10 000
3000	Inkomster av verksamheten		<u>89 000</u>
	Nettoanslagsbehov		-394 000

42.40.**LAGBEREDNINGEN**

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	4 832	4 000	7 000
Konsumtionsutgifter	-254 064	-353 000	-515 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-254 064	-353 000	-515 000
Anslag netto	-249 232	-349 000	-508 000

Arbetet vid lagberedningen består i huvudsak i att bereda författningsförslag samt i att utföra de uppgifter som hör samman med offentliggörandet av författningarna och arbetet med lagsamlingen. Kärnverksamheten, det arbete som består i att bereda författningsförslag skiljer sig från egentligt förvaltningsarbete. Karaktäristiskt för författningsberedningsarbetet är bl.a. det att arbetet bedrivs på en hög abstraktionsnivå och berör olika sektorer. Lagberedningsarbetet är därför personalintensivt och anslaget under momentet 42.40.01 är därför i huvudsak avsett att täcka löne- och lönebikostnader.

De inkomster som faller under lagberedningen är från försäljningen av Ålands författningssamling (ÅFS) och Ålands lagsamling. Varken författningssamlingen eller lagsamlingen bär sina egna kostnader.

I budgetförslaget för år 2001 lämnade landskapsstyrelsen en redogörelse för vilka mål som uppställts för lagberedningsarbetet. Målen var långsiktiga och de kommer i huvudsak att ligga till grund även under år 2004. En god måluppfyllelse är beroende av flera faktorer. Ett visst mått av stabilitet på personalsidan, bestående bl.a. i att personalomsättningen inte får vara för stor, är härvid av största vikt. Eftersom personalstabiliteten har förbättrats och lönekostnaderna är högre för erfaren än för oerfaren personal har lönekostnaderna ökat jämfört med föregående år.

Målsättningen är att en ny lagsamling skall utges under året. Även om avsikten är att köpa tjänster för arbetet kan det inte uteslutas att arbetet kommer att kräva resurser från lagberedningen i sådan omfattning att det kommer att märkas i det egentliga lagberedningsarbetet, arbetet med att bereda författningar.

Under ett par års tid har vid sidan av det egentliga arbetet pågått ett arbete där målsättningen varit att till så låga kostnader som möjligt utveckla en användarvänlig elektronisk lagbok på nätet. Inom ramarna för besparingar på lönesidan har konsulttjänster köpts, och vad det handlat och fortfarande handlar om är bl.a. formatmallar samt den tekniska och i viss utsträckning innehållsmässiga utform-

ningen av allt från och med framställningarna till och med lagsamlingen och ÅFS. Det utvecklingsarbetet torde inte kunna slutföras under år 2003 utan torde fortgå även under budgetåret. Redan i detta skede förefaller det vara oundvikligt att vissa mindre försämringar i den tryckta versionen måste accepteras när tyngdpunkten flyttas från pappersversionen till nätversionen, om kostnaderna skall hållas på en rimlig nivå.

Innan en ny lagsamling i bokformat utges bör teknikutvecklingsarbetet ha avslutats eller befinna sig i ett långt framskridet stadium. Visar det sig att de medel som budgeterats för utgivningen av en ny utgåva av lagsamlingen inte är tillräckliga efter att teknikutvecklingsarbetet avslutats, kommer landskapsstyrelsen att ta ställning till behovet av tilläggsanslag eller om utgivningen skall framflyttas.

..... *Inkomster*

32.40.01. Verksamhetens inkomster

	Budget 2003	Förslag
Bokslut 2002	4 000	7 000
4 832,60		

Inkomsterna härrör i huvudsak från prenumerationerna och lösnummerförsäljningen av Ålands författningssamling och Ålands lagsamling. Inkomstökningen föranleds av att en ny lagsamling planeras utges under året.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	<u>7 000</u>
	Totalt	7 000

..... *Utgifter*

42.40.01. Verksamhetens utgifter (VR)

	Budget 2003	Förslag
Bokslut 2002	-353 000	-515 000
-254 064,17		
(t.a. -156 062,02)	(t.a. -150 000)	(t.a. -67 000)

Föreslås ett anslag om 515.000 euro varvid tidigare års anslag beaktats.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5 i samma omfattning som under det senaste året. Liksom under de senaste åren har en tillfällig tjänst som lagberedare beaktats.

Inom ramarna för anslaget kan istället för vikarier vid tjänstledigheter eller när en tjänst av annan orsak inte är besatt även utomstående anlitas för olika uppgifter, främst utrednings- och projektarbete.

Förutom anslaget för personalutgifter ingår tryckningen av Ålands författningssamling och kungörande av landskapslagarna och -författningarna, inbindning och prenumerationer. Också kostnaderna för enklare representation ingår.

En del av verksamheten finansieras med medel som anslogs i budgeten för år 2003, eftersom det överskott från år 2002 som överfördes till år 2003 var förhållandevis stort och genom stor återhållsamhet delvis kunnat sparas.

De medel som budgeterats för inköp av tjänster är avsedda att täcka kostnaderna för tryckningen och kungörandet av de författningar som utges i författnings-

samlingen. Ifrågavarande medel skall täcka även kostnaderna för utgivningen av en ny lagsamling och återstående delar av kostnaderna för utvecklandet av en ändamålsenlig teknik för att användas i den elektroniska lagsamlingen.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	7	7	7
Tillfälliga tjänster	1	1	1
<i>Dispositionsplan:</i>			
4000 Personalutgifter			
- inrättade tjänster	-416 816		
- tillfällig tjänst	-56 060		
- övriga löner och arvoden	<u>-2 224</u>		-475 100
4100 Material och förnödenheter			-4 000
4300 Inköp av tjänster			-98 000
4800 Övriga utgifter			
- resor	-4 000		
- övrigt	<u>-900</u>		<u>-4 900</u>
Anslagsbehov			-582 000
Användning av tidigare års anslag			<u>67 000</u>
Förslag			-515 000

33./43.

KANSLIÄVDDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004	Förändring 2003-2004	Förändring 2002-2004
Summa inkomster	2 891 348	4 295 000	6 443 000	50,0%	122,8%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-7 877 220	-8 838 000	-8 553 000	-3,2%	8,6%
Överföringsutgifter	-3 241 356	-5 117 000	-4 465 000	-12,7%	37,8%
Realinvesteringsutgifter	-29 249	-350 000	-200 000	-42,9%	583,8%
Lån och övriga finansinves- teringar	0	-5 062 000	-5 000 000	-1,2%	
Summa utgifter	-11 147 825	-19 367 000	-18 218 000	-5,9%	63,4%
Anslag netto	-8 256 477	-15 072 000	-11 775 000	-21,9%	42,6%

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004	Förändring 2003-2004	Förändring 2002-2004
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	-1 400 411	-1 644 000	-1 580 000	-3,9%	12,8%
Extern informationsverksam- het	-155 442	-246 000	-240 000	-2,4%	54,4%
Främjande av jämställdheten	-92 916	-96 000	-94 000	-2,1%	1,2%
Radio- och TV-verksamhet	-2 202 338	-2 830 000	-3 002 000	6,1%	36,3%
Lagtingsval	0	-94 000	0	-100,0%	
Understödjande av politisk verksamhet	-96 875	-98 000	-98 000	0,0%	1,2%
Planläggnings- och byggnads- väsendet	-1 877	-67 000	-15 000	-77,6%	699,1%
Främjande av bostadsproduk- tion	-772 596	-6 957 000	-6 262 000	-10,0%	710,5%
Elsäkerhet och energi	-43 577	-157 000	-46 000	-70,7%	5,6%
Brand- och räddningsväsendet	-203 499	-164 000	-155 000	-5,5%	-23,8%
Landskapsalarmcentralen	-323 929	-337 000	-360 000	6,8%	11,1%
Fastighetsförvaltning	-916 032	-1 094 000	-1 106 000	1,1%	20,7%
Ålands polismyndighet	-3 986 604	-4 634 000	-4 288 000	-7,5%	7,6%
Motorfordonsbyrån	-563 069	-621 000	-642 000	3,4%	14,0%
Posten på Åland					
Enligt förvaltningsområde icke fördelade poster	-388 659	-328 000	-330 000	0,6%	-15,1%
Summa	-11 147 825	-19 367 000	-18 218 000	-5,9%	63,4%

43.01.

ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	62 579	42 000	50 000
Konsumtionsutgifter	-1 400 411	-1 644 000	-1 580 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 400 411	-1 644 000	-1 580 000
Anslag netto	-1 337 832	-1 602 000	-1 530 000

Avdelningens målsättningar för år 2004

- att förbättra kontakterna och utarbeta ett heltäckande kontaktnät med myndigheterna i riket och i övriga Norden
- att tillse att det personalpolitiska program som förväntas bli antaget under år 2003, får spridning inom förvaltningen och genomförs

- att erbjuda nyttillträdda medlemmar av arbetarskyddskommissionen grundläggande utbildning i arbetsmiljöfrågor, samt att utveckla samarbetet mellan arbetarskyddskommissionen och företagshälsovården
- att genomföra informationsåtgärder riktade till särskilda målgrupper, vid behov i samarbete med andra intresseorganisationer
- att bidra till spridning av Ålandsexemplet i samband med lösningen av internationella konflikter
- att göra särskilda informationsåtgärder i samband med Bomarsunds jubiléet
- att satsa på aktiv utbildning om information, kommunikation och service inom förvaltningen
- att skapa en gemensam grafisk profil för förvaltningen och uppdatera informationsmaterial och broschyrer
- att erbjuda utbildning och handledning som krävs för att tillse att god förvaltningssed upprätthålls inom förvaltningen och den politiska landskapsstyrelsen
- att tillse att rättssäkerheten hålls på hög nivå inom förvaltningen
- att i samarbete med Ålands handelsläroverk åstadkomma möjlighet för dem som avser att utöva yrkesmässig godstrafik att avlägga de prov på yrkeskunskande och kontrollprov på Åland som förutsätts i landskapslagen om yrkesmässig trafik och som är baserade på rådets direktiv 96/26/EG och 98/76/EG
- att förbereda en ny lagstiftning om brand- och räddningsväsendet
- att bevaka och tillvarata landskapets intressen i den regeringskonferens som inleddes i oktober 2003 och som avslutas under våren 2004
- att inom fastighetsförvaltningen upprätthålla en välfungerande förvaltning samt vidareutveckla och genomföra redan påbörjade projekt
- att tillse att den utredning om svenska språkets ställning som görs följs upp
- att intensifiera samarbetet med olika myndigheter i syfte att fånga upp näringsutövare som saknar tillstånd
- att förhindra okontrollerade företagsetableringar med hjälp av s.k. åländska bulvaner
- att utveckla kunskap och kompetens för de yrkeskategorier som kommer i kontakt med barn som varit utsatta för eller vittne till våld
- att öka kunskaperna i frågor som rör kön och jämställdhet hos olika nyckelgrupper i det åländska samhället och hos allmänheten samt
- att samla och sprida kunskap och forskning rörande området pojkar, relationer mellan pojkar och relationer mellan pojkar och flickor.

Inkomster

33.01.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
62 579,88	42 000	50 000

Momentet avser inkomster av försäljning av intyg och utdrag ur register, försäljning av böcker och broschyrer samt avgifter för expeditioner.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	<u>50 000</u>
	Totalt	50 000

Utgifter

43.01.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-1 400 411,01	-1 566 000 tb 0	-1 506 000
(t.a. -161 150,00)		(t.a. -100 000)

Föreslås, varvid tidigare års anslag beaktats, ett anslag om 1.506.000 euro för kansliavdelningens allmänna förvaltning.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Föreslås att tjänsten som projektledare överförs från moment 47.01.01 för att arbeta med informationsrelaterade frågor.

Förutom direkta personalutgifter och kostnader för EU-specialrådgivaren upptas under förevarande moment anslag för tjänstemäns resor, prenumerationer, underhåll och bränsle m.m. för två fordon, diverse inköp och andra konsumtionsutgifter inklusive avdelningens representation. Därtill ingår anslag för avdelningens utgifter för den yrkesspecifika personalutbildningen.

I anslaget ingår också medel för kostnader som kan uppstå i samband med arrangerandet av seminarier och andra arrangemang som hör till denna verksamhet, i detta sammanhang kan inför år 2004 särskilt nämnas Bomarsunds jubiléet.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	27	28	29
Tillfälliga tjänster	2	2	2
Personal i arbetsavtalsförhållande	1		

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-1 285 069	
	- tillfälliga tjänster	<u>-89 531</u>	-1 374 600
4100	Material och förnödenheter		-26 000
4300	Inköp av tjänster		-153 500
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-40 500	
	- representation	-10 900	
	- övrigt	<u>-500</u>	<u>-51 900</u>
	Anslagsbehov		-1 606 000
	Användning av tidigare års anslag		<u>100 000</u>
	Förslag		-1 506 000

43.01.04. Informationsverksamhet (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
	-78 000	-74 000

Under momentet föreslås ett anslag om 74.000 euro för kostnader för tryckning av årsberättelse, köp av reklambyrå- och layouttjänster m.m., produktion av informationsmaterial och översättningar samt utgifter för pressklipp. För personalinformation ingår ca 5.000 euro.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	<u>-74 000</u>
	Anslagsbehov	-74 000

43.03.**EXTERN INFORMATIONSVVERKSAMHET**

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	10 682	30 000	30 000
Konsumtionsutgifter	-155 441	-246 000	-240 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-155 441	-246 000	-240 000
Anslag netto	-144 759	-216 000	-210 000

Ålandskontoret i Helsingfors respektive Ålandskontoret i Stockholm förmedlar Ålandsinformation samt skapar, utvecklar och förmedlar kontakter mellan Åland och riket och mellan Åland och Sverige. Kontoren samarbetar med alla avdelningar i allmänna förvaltningen.

Behovet av samordning av informationsverksamheten vid landskapsstyrelsen är stort och har efter det att perioden med en särskild informationschef avslutats medfört ökad arbetsbörda vid de båda Ålandskontoren. Detta i samband med kostnadsinbesparingarna medför att nivån på informationsverksamheten påverkas och att en del projekt inte kan genomföras.

Den under år 2003 behandlade ändringen av självstyrelselagen för Åland och behovet av ytterligare ändringar gör det nödvändigt att informera och höja profilen, särskilt i Helsingfors.

Bristen på kunskap om Åland i Sverige motiverar enskilda satsningar för att höja Ålands profil hos tjänstemän, media och allmänhet.

Det uppdaterade broschyrmaterialet och Bomarsundsjubiléet kräver särskilda informationsinsatser, riktade även till målgrupper utanför landskapet.

..... *Inkomster*

33.03.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
10 682,40	30 000	30 000

Föreslås en inkomst om 30.000 euro från Ålandskontoret i Helsingfors. Inkomsterna utgörs främst av hyresbetalningar.

Specifikation:

3300	Hyresinkomster och ersättningar	<u>30 000</u>
	Totalt	30 000

Utgifter

43.03.01. Verksamhetens utgifter - Ålandskontoret i Helsingfors (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-83 778,49	-164 000	-162 000
(t.a. -21 832,00)		

Ålandskontoret i Helsingfors förmedlar information samt skapar, utvecklar och förmedlar kontakter mellan Åland och riket.

Föreslås ett anslag om 162.000 euro för verksamheten vid Ålandskontoret i Helsingfors.

Under året görs särskilda informationssatsningar riktade till utvalda målgrupper på fastlandet, bl.a. med anledning av förnyat broschyrmaterial och i samband med Bomarsundsjubiléet.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	1	1	1
Tillfälliga tjänster	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättad tjänst	-54 383	
	- tillfällig tjänst	<u>-27 717</u>	-82 100
4100	Material och förnödenheter		-2 400
4200	Hyror		-66 900
4300	Inköp av tjänster		-5 700
4800	Övriga utgifter		<u>-4 900</u>
	Anslagsbehov		-162 000

43.03.02. Verksamhetens utgifter - Ålandskontoret i Stockholm (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-71 663,03	-82 000	-78 000

Ålandskontoret i Stockholm är landskapsstyrelsens informationskontor i Sverige. Verksamheten delas tidsmässigt mellan Stockholm och Mariehamn. Ålandskontoret verkar i hyrda lokaler hos Finsk-svenska handelskammaren i Stockholm där även utrymmen för landskapsförvaltningens möten och evenemang finns att tillgå.

Basverksamheten är Ålandsrelaterad information mot myndigheter, företag, media, organisationer och privatpersoner samt att vara kontaktlänk mellan Ålands landskapsstyrelse och svenska myndigheter.

Arbetet med rivandet av gränshinder mellan Sverige och Åland fortsätter genom de redan upparbetade kontakterna med svenska regeringskansliet men också på nordisk nivå.

Under året genomförs särskilda informationssatsningar i samband med Bomarsundsjubiléet. I planeringen av ett informationscenter mellan Sverige och Finland kommer Ålandskontoret att ta en aktiv del.

För verksamheten vid Ålandskontoret föreslås ett anslag om 78.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

	År 2002	År 2003	År 2004
Tillfälliga tjänster	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfällig tjänst		-50 800
4100	Material och förnödenheter		-700
4200	Hyror		-10 000
4300	Inköp av tjänster		-4 300
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-10 000	
	- representation	-200	
	- övriga utgifter	<u>-2 000</u>	<u>-12 200</u>
	Anslagsbehov		-78 000

43.04. FRÄMJANDE AV JÄMSTÄLLDHETEN

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	3 552	5 000	3 000
Konsumtionsutgifter	-92 916	-96 000	-94 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-92 916	-96 000	-94 000
Anslag netto	-89 364	-91 000	-91 000

De övergripande målen för det åländska jämställdhetsarbetet är ett samhälle där kvinnor och män har lika möjligheter, rättigheter och skyldigheter inom alla väsentliga områden i livet. Detta inkluderar frihet från könsrelaterat fysiskt och/eller psykiskt våld. Kvantitativa och kvalitativa aspekter av jämställdhet skall beaktas. Jämställdhetsarbetet skall bedrivas professionellt utgående från adekvat kunskap och kompetens samt med beaktande av internationell och nordisk forskning och erfarenheter som gjorts på området. Jämställdhetsarbetet innebär synliggörande och erkännande av den ojämna maktstruktur som råder mellan könen och förändring av de strukturer som bidrar till eller förstärker det ojämna maktförhållandet.

Prioriterade områden jämte delmålsättningar för jämställdhetsarbetet:

Kvinnofrid

- i samarbete med Rikskvinnocentrum i Uppsala arrangera en fristående tvärdisciplinär kurs i ämnet våld mot kvinnor med målsättningen att ge deltagarna grundläggande kunskaper i ämnet ur ett medicinskt, juridiskt och samhällsligt perspektiv samt förståelse för den speciella dynamik och det multitrauma som drabbar den våldsutsatta kvinnan.
- kunskaps- och kompetensutveckling för de yrkeskategorier som kommer i kontakt med barn som varit utsatta för eller vittne till våld.

Utbildning och information

- öka kunskaperna i frågor som rör kön och jämställdhet hos olika nyckelgrupper i det åländska samhället och hos allmänheten.

Ungdomsverksamhet

- samla och sprida kunskap och forskning rörande speciellt området pojkar, relationer mellan pojkar och relationen mellan pojkar och flickor.

Inkomster

33.04.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
3 552,79	5 000	3 000

Beräknade inkomster härrör från internationella, nordiska samt lokala samarbetsprojekt som i första hand syftar till att bredda och höja kunskapsnivån beträffande olika aspekter av jämställdhet. Projekten erbjuder även metoder och verktyg som är viktiga förutsättningar för ett framgångsrikt jämställdhetsarbete.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	<u>3 000</u>
	Totalt	3 000

Utgifter

43.04.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-92 916,44 (t.a. -1 376,89)	-96 000	-94 000

Föreslås ett anslag om 94.000 euro för såväl personalutgifter enligt bilaga 5 som kostnader för resor, utredningar, information, broschyrer och undervisnings- och utbildningsmaterial. Anslaget inkluderar även kostnader för redan påbörjade projekt och aktiviteter i enlighet med gällande program och åtgärdsplaner på verksamhetsområdet.

I anslaget för resor ingår även resekostnader för föreläsare.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- inrättad tjänst	-54 040
	- övriga löner och arvoden	<u>-7 560</u>
4300	Inköp av tjänster	-20 100
4800	Övriga utgifter	
	- resor	-12 000
	- representation	<u>-300</u>
	Anslagsbehov	-94 000

43.05. RADIO- OCH TV-VERKSAMHET

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	1 479 840	1 936 000	1 920 000
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter	-2 202 338	-2 830 000	-3 002 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-2 202 338	-2 830 000	-3 002 000
Anslag netto	-722 498	-894 000	-1 082 000

Ålands radio och TV Ab är ett samhällsägt bolag vars målsättning enligt bolagsordningen är att bedriva allmännyttig rundradioverksamhet. Den allmännyttiga verksamheten skall särskilt

- främja demokratin genom att tillhandahålla ett mångsidigt utbud av fakta, åsikter och diskussion i samhällsfrågor
- värna om yttrande- och åsiktsfriheten, vara kritiskt granskande och följa principen om fri och obunden journalistik
- främja insikterna i och förståelsen för de grundläggande principerna för självstyrelsen, det vill säga bevarandet av det svenska språket, utvecklandet av kulturlivet, stärkandet av samhörighetskänslan hos befolkningen och fördjupandet av den samhällspolitiska debatten och demokratin samt
- främja programutbudets allmänbildande karaktär och stöda studieverksamhet samt förmedla myndighetsmeddelanden.

För att finansiera bolagets verksamhet föreslås att avgiften för innehav av televisionsskärmar förblir 200 euro vilket kan beräknas medföra en intäkt om ca 2.000.000 euro. I beräkningen har beaktats att avsikten är att utöka och effektivisera avgiftsgranskningen.

För att Ålands Radio och TV Ab skall kunna upprätthålla den egna sändningsverksamheten på i stort motsvarande nivå som hittills fordras att till bolaget överförs 2.180.000 euro under år 2004. Eftersom upphovsrättskostnaderna har stigit betydligt, till följd av digitaliseringen och det större utbudet, är landskapets nettokostnader fortsättningsvis enligt landskapsstyrelsens uppfattning för höga.

..... *Inkomster*

33.05.60. Inkomster av radio- och TV-verksamhet

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
1 479 840,44	1 936 000	1 920 000

Momentet avser inkomster från avgifter för innehav av televisionsmottagare. Föreslås med hänvisning till 8 § 2 mom. landskapslagen om landskapets finansförvaltning (43/1971) att kostnaderna för uppbörd och kontroll av avgifterna vilka består av ersättning till Posten på Åland för uppbörden och avlöning av granskare får belasta momentet. Kostnaderna för avgiftsgranskare beräknas belöpa sig till 40.000 euro. Enligt avtal utgör ersättningen till Posten ca 40.000 euro. Med beaktande av detta beräknas nettointäkten till 1.920.000 euro.

Specifikation:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	-40 000
4300	Inköp av tjänster	-40 000
3000	Inkomster av verksamheten	<u>2 000 000</u>
	Totalt	1 920 000

..... *Utgifter*

43.05.60. Främjande av rundradioverksamhet (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-2 118 338,39	-2 190 000	-2 414 000

Föreslås ett anslag om 2.414.000 euro främst för finansiering av Ålands Radio och TV Ab:s verksamhet.

Från momentet erläggs också enligt avtal med Sveriges television Ab, Sveriges Utbildningsradio Ab, Sveriges Radio Ab, Kopiosto r.f. och Säveltäjän Tekijä i-noikeustoimisto en avgift för upphovsrättskostnader i samband med återutsändningar. Summan beräknas till 234.000 euro. Ökningen beror på att det nya avtalet med rättighetsinnehavarna som ingicks i december 2002 angående digital televisionsverksamhet nu får full effekt för ett helt år. Därtill kommer upphovsrättskostnader föranledda av ett avtal med Sveriges TV 4.

Dispositionsplan:

4800	Övriga kostnader	
	- övriga avgifter för nyttjanderätt	-234 000
8209	Övriga inkomstöverföringar	<u>-2 180 000</u>
	Anslagsbehov	-2 414 000

43.05.61. Understöd för investeringar i radio- och TV-anläggningar (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-84 000,00	-640 000	-588 000

Föreslås ett anslag om 588.000 euro att användas enligt Ålands Radio och TV Ab:s förvaltningsråds investeringsplan. Anslaget avser inköp av en digital sändare som skall sända FST, Sveriges TV4, Finlands TV1 och TV2. Vidare ingår utbyte av rör för sändare, reparation av Smedsbölemasten och övriga reparationer enligt underhållsplanen.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	<u>-588 000</u>
	Anslagsbehov	-588 000

43.10. LAGTINGSVAL

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	0	-84 000	0
Överföringsutgifter	0	-10 000	0
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	0	-94 000	0
Anslag netto	0	-94 000	0

Utgifter

43.10.04. Utgifter för lagtingsval (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
	-84 000	

Inget anslag föreslås då inget lagtingsval eller kommunalval hålls.

43.10.31. Landskapets andel av valnämndernas utgifter

Bokslut 2002

Budget 2003

Förslag

-10 000

Inget anslag föreslås då inget lagtingsval eller kommunalval hålls.

43.15. UNDERSTÖDJANDE AV POLITISK VERKSAMHET

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	96 875	98 000	98 000
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter	-96 875	-98 000	-98 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-96 875	-98 000	-98 000
Anslag netto	0	0	0

..... *Inkomster*

33.15.50. Statsanslag för understödjande av politisk verksamhet

Bokslut 2002

Budget 2003

Förslag

59 035,00

60 000

60 000

Föreslås en inkomst om 60.000 euro. Se moment 43.15.50.

Specifikation:

8009 Övriga inkomstöverföringar

60 000**Totalt****60 000****33.15.51. Statsanslag för understödjande av politisk information**

Bokslut 2002

Budget 2003

Förslag

37 840,00

38 000

38 000

Föreslås en inkomst om 38.000 euro. Se moment 43.15.51.

Specifikation:

8009 Övriga inkomstöverföringar

38 000**Totalt****38 000**

..... *Utgifter*

43.15.50. Understödjande av politisk verksamhet

Bokslut 2002

Budget 2003

Förslag

-59 035,00

-60 000

-60 000

I statens budget anslås en summa för understödande av politisk verksamhet av vilken 1/200 överförs till landskapet Åland.

Från och med år 1988 har fördelningen till de politiska organisationerna gjorts i enlighet med mandatfördelningen i lagtinget.

Som kriterier för politisk organisation vilket berättigar till stöd för politisk verksamhet gäller att

- organisationen skall vara företrädd i lagtinget
- organisationen skall vara registrerad eller under registrering
- organisationen skall ha partiprogram
- organisationen skall ha en fast organisation och fungera som ett parti.

Innan fördelningen till de politiska organisationerna verkställs kan ett särskilt stöd för riksdagsmannens verksamhet avskiljas.

Övergår en lagtingsledamot under mandatperioden till en annan politisk organisation skall följande gälla

- av ett partis lagtingsledamöter skall minst tre eller, om gruppen består av fem eller färre medlemmar, mer än hälften av dessa fråntråda medlemsskapet i sin tidigare organisation för att understödet skall erläggas till den organisation de anslutit sig till eller bildat
- understöd vid byte av organisation utbetalas inte till ny organisation för det kalenderår bytet skett utan först följande kalenderår
- avgår lagtingsledamot från en organisation utan att ansluta sig till en annan kan understöd inte utbetalas till denna enmansgrupp.

Dispositionsplan:

8209	Övriga inkomstöverföringar	-60 000
	Anslagsbehov	-60 000

43.15.51. Understödjande av politisk information

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-37 840,00	-38 000	-38 000

Av det anslag som i statens budget anslås för presstöd och motsvarande elektronisk information till partierna överförs 1/200 till landskapet Åland för understödande av politisk information.

Anslaget fördelas till de politiska organisationerna på basis av mandatet i lagtinget.

Dispositionsplan:

8209	Övriga inkomstöverföringar	-38 000
	Anslagsbehov	-38 000

43.20. **PLANLÄGGNINGS- OCH BYGGNADSVÄSENDET**

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-1 877	-67 000	-15 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 877	-67 000	-15 000
Anslag netto	-1 877	-67 000	-15 000

Landskapsstyrelsens geografiska informationssystem (LSGIS), för digital hantering av geografiskt relaterad information har 38 aktiva användare fördelat på jordbruksbyrån, skogsbruksbyrån, museibyran, miljöbyrån, fiskeribyran, byggnads-

byrån och trafikavdelningen. Den digitala hanteringen av kartdata har blivit ett betydande inslag i det dagliga arbetet för dem som hanterar geografisk information. LSGIS innehåller idag en stor mängd digital kartdata som ger användaren möjlighet att kombinera olika typer av geografisk data. Tillgängligheten på data har förbättrats och förenklats betydligt sedan systemet togs i bruk.

Arbetet med landskapsstyrelsens geografiska informationssystem fortsätter som under tidigare år med uppbyggnad, drift och utveckling av geografiska databaser för avdelningars/byråers olika ändamål.

Den digitala fastighetskartan, ägaruppgifter samt väg-/adressdatabasen kommer att uppdateras i början av året. Dessutom planeras fastighetskartan att kompletteras med ett kartsikt/databas med råstenar. Detta ger möjlighet att få exakta koordinatuppgifter samt kvalitetsklass på råstenen.

Förslaget till ny plan- och byggnadslag har återtagits av landskapsstyrelsen för ytterligare en genomgång. Den fortsatta beredningen torde kunna slutföras under år 2004.

..... *Utgifter*

43.20.01. Verksamhetens utgifter (VR)

	Budget 2003	Förslag
Bokslut 2002		
-1 877,07	-67 000	-15 000
(t.a. -55 553,00)		(t.a. -50 000)

Föreslås ett anslag om 15.000 euro, varvid tidigare års medel beaktats, för informations- och uppföljningsverksamhet inom byggnads- och planläggningsväsendet samt för fortsatt utveckling och underhåll av landskapets geografiska informationssystem.

I anslaget ingår medel för avlönande av tjänsten som projektledare för landskapets geografiska informationssystem.

Vidare ingår medel för anskaffande av kompletterande dataprogramvara, kartmaterial samt utbildning för projektledaren och de som använder det geografiska informationssystemet.

Därtill ingår medel för uppföljning och information inom plan- och byggnadsväsendet.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- inrättad tjänst	-43 500
4300	Inköp av tjänster	-15 500
4800	Övriga utgifter	<u>-6 000</u>
	Anslagsbehov	-65 000
	Användning av tidigare års anslag	<u>50 000</u>
	Förslag	-15 000

43.25. FRÄMJANDE AV BOSTADSPRODUKTION

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	11 058	17 000	0
Konsumtionsutgifter		0	0
Överföringsutgifter	-772 595	-1 957 000	-1 262 000
Investeringsutgifter			
Lån o övr. finansinv.	0	-5 000 000	-5 000 000
Summa utgifter	-772 595	-6 957 000	-6 262 000
Anslag netto	-761 537	-6 940 000	-6 262 000

Målsättningarna är

- att verka för att tillgången på ändamålsenliga bostäder är tillräcklig genom tillhandahållande av lämpliga former av finansieringsstöd och
- att vidareutveckla befintliga kanaler för information och självservice.

Investeringarna i bostäder under budgetåret förväntas vara högre än ett femårigt genomsnitt. Man kan dock ana en liten förbättring vad gäller tillgången på bostäder, vilket skulle betyda att investeringstoppen passerats.

Finansieringsstödet till ägarboende föreslås genomgå vissa väsentliga förändringar dels med syftet att minska den totala kostnadsbelastningen dels till sin tekniska utformning i syfte att öka jämlikheten mellan låntagarna och för att minska möjligheterna till missbruk av systemet. Stödet utgörs fortsättningsvis i sin helhet av räntestöd på bostadslån utgivna av bank eller annan liknande kreditinrättning. Det rådande ränteläget på finansmarknaden minskar utgifterna för räntestöd under året jämfört med vad som tidigare beräknats. Ackumulationen av stocken av räntestödslån kommer att minska på sikt och därmed de totala, framtida, utgifterna för räntestöd.

Finansieringen av hyresbostadsproduktion föreslås oförändrad med inriktning på direktlån. Budgetmedel för direktlån föreslås även som tidigare kunna beviljas för finansiell rekonstruktion av mindre fastighetsbolag samt för den specialfinansiering av hissinstallation i äldre våningshus som inleddes budgetåret 2000.

Räntestödslån föreslås fortsättningsvis utgöra huvudfinansieringen för kulturhistoriskt värdefulla bostadsbyggnader. Bidrag beviljas för en andel av planeringskostnaderna för dessa projekt.

Bidraget för miljövänlig uppvärmningsanordning föreslås utgå.

..... *Inkomster*

33.25.83. Inkomster föranledda av friköp från användnings- och överlåtelsebegränsningar på bostadsbelånade fastigheter

Bokslut 2002

11 058,09

Budget 2003

17 000

Förslag

Momentet utgår. Möjligheten till friköp utgår i och med året 2003.

Utgifter

43.25.31. Understöd för hyresbostäder (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	-50 000	-45 000

Med beaktande av tillgängliga medel om 50.000 euro från år 2003 föreslås ett anslag om 45.000 euro för understöd till kommuner för anskaffning av hyresbostäder till bostadslösa och flyktingar.

Dispositionsplan:

8206	Bostadsproduktion	-45 000
	Anslagsbehov	-45 000

43.25.51. Landskapsstöd till organisationer inom bostadsbranschen

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-9 000,00	-9 000	-8 000

Föreslås ett anslag om 8.000 euro för stöd till organisationer inom bostadsbranschen.

Dispositionsplan:

8206	Bostadsproduktion	-8 000
	Anslagsbehov	-8 000

43.25.61. Understöd för bostadsreparationer (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	-60 000	-40 000

Föreslås ett anslag om 40.000 euro beaktande medel från tidigare år (60.000 euro) att användas som finansieringsunderstöd för att underlätta boendet för främst pensionärer och rörelsehindrade, för avlägsnande av hälsorisker i bostadsbyggnader, för bekämpning av husbock och därmed jämförbara skadeinsekter. Vidare föreslås anslaget kunna användas till bidrag för planering av åtgärder på kulturhistoriskt värdefulla bostadsbyggnader.

Understöd för reparationsåtgärder i pensionärers och rörelsehindrades bostäder ges på basen av inkomstprövning. Påvisade merkostnader för handikappanpassning föreslås kunna beviljas understöd utan inkomstprövning. Stödet uppgår f.n. till högst 40 % av godkända kostnader, dock högst 8.000 euro (i speciella fall 70 % och maximalt 14.000 euro). För avlägsnande av hälsorisker i privatpersoners ägarbostäder uppgår stödet f.n. till maximalt 25 %, dock högst 5.100 euro. Understödet för avlägsnande av hälsorisker är ej inkomstprövat.

Bidraget för planering av reparationer och renoveringar av bostäder som har ett betydande arkitektoniskt eller kulturhistoriskt värde föreslås utgöra högst 50 % av planeringskostnaderna, dock högst 2.000 euro. Stödet riktar sig enbart till sådana byggnader som efter färdigställandet bebos året runt. Bidraget kan kombineras med ett räntestödslån som utgör huvudfinansieringen. Ingetdera stödet är inkomstprövat. Bidraget utges i samarbete med museibyran så att museibyrens utlåtande över objektet inhämtas innan bidrag beviljas. Kriterierna för stöd är desamma som används för bidrag under moment 46.60.50. Eftergranskningen av de objekt som bidrag beviljats för åligger museibyran.

Dispositionsplan:

8306	Bostadsproduktion	-40 000
	Anslagsbehov	-40 000

43.25.62. Understöd för investeringar i uppvärmningssystem som främjar miljövården (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-11 845,64	-70 000	

Stödformen föreslås upphöra och momentet utgår.

43.25.64. Understöd och specialåtgärder gällande låntagare med ekonomiska svårigheter (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	-76 000	-70 000

Beaktande tillgängliga medel om 76.000 euro från tidigare år föreslås ett anslag om 70.000 euro.

Föreslås att anslaget får användas till betalning av räntor för landskapsbelånade hyreshus som har betydande ekonomiska svårigheter och, i särskilda fall, för att kunna avskriva lånefordringar eller inlösa aktier i fastighetsaktiebolag som äger landskapsbelånade hyresbostäder.

Därtill föreslås anslaget kunna användas för att täcka kreditförluster förorsakade av låntagare med landskapsbelånad ägarbostad där låntagaren blivit permanent insolvent.

Vidare föreslås anslaget kunna användas för att täcka eventuella åtaganden för de borgensförbindelser för ägarbostäder som utges med stöd av moment 43.25.67 samt för borgensförbindelser för hyresbostäder.

Dispositionsplan:

5100	Finansiella utgifter	
8206	Bostadsproduktion	-70 000
	Anslagsbehov	-70 000

43.25.66. Bostadssparpremier samt räntestöd för lån som beviljats för anskaffande av ägarbostad (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-96 885,92	-275 000	-180 000

Föreslås ett anslag om 180.000 euro för utbetalning av räntegottgörelser, bostadssparpremier och kreditreserveringsersättningar under år 2004. Stöden betalas ut med stöd av LL om bostadssparpremier (16/1982), LL om räntestödslån för förvärv av ägarbostad (29/1983) och LL om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar angående stöd vid förvärv av bostad (41/1994).

Under år 2004 beräknas antalet nya räntestödslån som utges med stöd av bostadssparavtal uppgå till ca 20 st. Detta innebär att det totala antalet utestående lån som erhåller räntestöd blir ca 190 st. och det utestående saldot uppgår till ca 10 miljoner euro. Räntestödet utgör, beroende på lag, endera 3,5 % av kapitalet dock

så att låntagarens egenränta är minst 4 %, eller 70 % av den del av räntan som överskrider 4 %.

Dispositionsplan:

8306	Bostadsproduktion	-180 000
	Anslagsbehov	-180 000

43.25.67. Räntestöd och landskapsborgen för bostadsproduktion (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-636 233,83	-1 395 000	-900 000

Under momentet föreslås ett anslag om 900.000 euro. Stöden utges med stöd av LL om bostadsproduktion (40/1999).

Anslaget är dimensionerat för en genomsnittlig bruttoränta på 5 %.

Finansieringsstöd för ägarbostäder föreslås fortsättningsvis utgå som räntestöd, men avvikande från tidigare år (1999 - 2003) endast för nybyggnad av egna-hemshus och för anskaffning av ägarbostad i nybyggda flerfamiljshus. Räntestödets storleksnivå föreslås i stort sett kvarbli på samma nivå som tidigare år och utgå under högst 10 år (tidigare högst 18 år). Eftersom utbudet av olika kredit-former på den finansiella marknaden hela tiden förändras och då dessutom lånta-garna ändrar i sina ursprungliga kreditarrangemang föreslår landskapsstyrelsen att räntestödssystemet ses över med målsättningen att räntestödstagarna behand-las jämlikt. Landskapsstyrelsen avser därför ändra på systemet för beräkning av räntestödet sålunda att stödets förutsägbarhet ökar för alla parter. Kopplingen till räntemarknaden kommer dock att bibehållas. Fastställda nivåer för låntagarens lägsta egenränta och landskapsstyrelsens högsta stödkostnad kvarstår.

Stödet är behovsprövat med sökandes inkomster och familjestorlek som huvud-sakliga prövningsvariabler. I skärgårdskommunerna och Eckerö, Geta, Hammar-lands, Lumparlands, Saltviks och Sunds kommuner tillämpas förhöjda inkomst-gränser.

Föreslås att räntestödslån får beviljas för totalt 8.400.000 euro, vilket beräknas för ca 125 ägarbostäder.

Den framtida totala kostnadsbelastningen utgående från räntestödsarrangemang beräknas vid rådande ränteläge (september 2003) se ut enligt tabellen nedan. Räntestöd för ägarbostäder har beräknats utgå under i genomsnitt 12 år och för hyresbostäder under 35 år.

Räntestöd ägarbostäder	Kostnad år 2004	Kostnad år 2005	Beräknad åter- stående kostnad
Lån utgivna år 2003 och tidigare	565 000	540 000	4 370 000
Bevillnings- fullmakt år 2004	75 000	145 000	1 340 000
Sammanlagt ägarbostäder	640 000	685 000	5 710 000
Räntestöd hyresbostäder			

Räntestöd ägarbostäder	Kostnad år 2004	Kostnad år 2005	Beräknad åter- stående kostnad
Lån utgivna år 2001 och tidigare, sammanlagt	260 000	250 000	4 770 000
Räntestöd sammanlagt	900 000	935 000	10 480 000

Föreslås att landskapsborgen enligt 13 § LL om bostadsproduktion får ställas för byggande av ägarbostäder. Borgensåtagandet får högst utgöra 15 % av godkänt lånevärde (anskaffningskostnad) i Eckerö, Geta, Hammarlands, Lumparlands, Saltviks och Sunds kommuner och högst 30 % av lånevärdet i skärgårdskommunerna, dock högst 34.000 euro per bostad. För borgen till ägarbostäder uppbärs en avgift om 1,5 % av borgensåtagandet. Om räntestöd utgår för låneobjektet uppbärs ingen avgift.

Det totala beloppet av beviljade borgensförbindelser föreslås få uppgå till högst 4,5 miljoner euro.

Dispositionsplan:

8306	Bostadsproduktion	<u>-900 000</u>
	Anslagsbehov	-900 000

43.25.69. Räntestöd för renovering av flerfamiljshus

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-18 630,51	-22 000	-19 000

Som räntegottgörelse för tidigare beviljade räntestödslån föreslås ett anslag om 19.000 euro. Föreslås att inga nya räntestödslån beviljas från momentet under år 2004.

Dispositionsplan:

8306	Bostadsproduktion	<u>-19 000</u>
	Anslagsbehov	-19 000

43.25.83. Bostadslån (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	-5 000 000	-5 000 000

Föreslås, i enlighet med budgeten för år 2003, ett anslag om 5.000.000 euro för utgivande av bostadslån, främst till hyreshus. Lån till hyreshus föreslås utgå på samma grunder som för år 2003, som annuitetslån med en löptid på mellan 35 och 45 år täckande 90 % av investeringskostnaden.

Föreslås att landskapsstyrelsen ges rätt att under år 2004 ge förhandsbesked om bostadslån till hyreshus år 2005 till ett högsta belopp om 4.000.000 euro. Kända kommande projekt som avser att söka finansiering uppgår till ca 3.500.000 euro.

Föreslås att inom ramen för anslaget även kan utges lån för finansiering av hissinstallation och därav föranledda ombyggnadsarbeten i äldre flerfamiljshus.

Stödet för hissinstallationer föreslås följa den linje som tillämpats sedan år 2000, i form av ett amorteringslån på högst 35 år täckande 90 % av investeringskostnaden.

Dispositionsplan:

1520	Lånefordringar	<u>-5 000 000</u>
	Anslagsbehov	-5 000 000

43.27. ELSÄKERHET OCH ENERGI

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	21 390	15 000	15 000
Konsumtionsutgifter	-43 577	-57 000	-46 000
Överföringsutgifter	0	-100 000	0
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-43 577	-157 000	-46 000
Anslag netto	-22 187	-142 000	-31 000

Målsättningen med elsäkerhetsarbetet är att upprätthålla elsäkerheten på en hög nivå så att antalet elolyckor och bränder förorsakade av el inte skall öka.

För övervakningen utnyttjas tillbudsstående medel enligt den åländska ellagen (38/1982) samt informations-, rådgivnings- och kursverksamhet i elsäkerhetsfrågor. Behovsanpassat utvecklingsarbete av gällande regelverk pågår kontinuerligt.

Inom energiområdet är målet tryggad, konkurrenskraftig och säker energiförsörjning beaktande miljöskydd och en hållbar utveckling.

Arbetet med att öka användningen av förnybara energikällor samt att förverkliga antagen energiplan fortsätter.

Landskapsstyrelsen är angelägen om att öka andelen biobränsle för uppvärmning och föreslår att medel anslås för investeringsstöd till biobränslebaserad fjärrvärme. Lokalt producerat biobränsle förutsätts att användas.

..... *Inkomster*

33.27.05. Inkomst av elinspektionsverksamhet

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
21 390,00	15 000	15 000

Föreslås en inkomst om 15.000 euro för avgifter baserade på prestationer utförda vid el- och energienheten.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	<u>15 000</u>
	Totalt	15 000

..... *Utgifter*

43.27.04. Befrämjande av energihushållning och tryggnad av energiförsörjning

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-40 683,22	-50 000	-40 000

Anslaget avser att täcka kostnader för

- informations-, rådgivnings-, skolnings- och upplysningsverksamhet på energiområdet med inriktning på en hållbar utveckling och försörjningstrygghet
- landskapsstyrelsens utveckling av och delaktighet i energikutvecklingsprojekt i landskapet, innefattande förstudier
- landskapets finansieringsdel i samarbetsprojekt på energiområdet med aktörer och organisationer i syfte att befrämja förnybar energi, energieffektivisering och försörjningstrygghet
- understöd till energibesiktningar enligt villkor fastställda av landskapsstyrelsen och utveckling av energisparavtal
- inköp av externa tjänster inom energiområdet och
- vidare utredning av bl.a. fjärravlästa elmätare.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-21 000
4800	Övriga utgifter	-5 000
8205	Övrigt näringsliv	<u>-14 000</u>
	Anslagsbehov	-40 000

43.27.05. Utgifter för upprätthållande av elsäkerhet och övervakning av elmarknad

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-2 894,26	-7 000	-6 000

Föreslås ett anslag om 6.000 euro för att täcka utgifter för landskapsstyrelsens besiktningens verksamhet, kostnader för publikationer, examensprov, registerhållning, kontroll av elmateriel o.dyl. Anslaget täcker även omkostnaderna för övervakning av den åländska elmarknaden.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter	-2 000
4300	Inköp av tjänster	-3 000
4800	Övriga utgifter	<u>-1 000</u>
	Anslagsbehov	-6 000

43.27.40. Understöd för befrämjande av förnybar energi (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	-100 000	0

Föreslås i detta skede inget ytterligare anslag.

43.30. BRAND- OCH RÄDDNINGSVÄSENDET

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	7 476	2 000	3 000
Konsumtionsutgifter	-57 164	-65 000	-75 000
Överföringsutgifter	-146 334	-99 000	-80 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-203 498	-164 000	-155 000
Anslag netto	-196 022	-162 000	-152 000

Verksamhetens övergripande målsättning är att skapa en god säkerhet i samhället för personer, egendom och miljö samt att säkra de grundläggande samhällsfunktionerna.

Denna målsättning strävar man till att uppnå genom verksamheter som omfattar följande områden

- brand- och räddningsväsendet där målsättningen är att skapa förutsättningar för en god förebyggande verksamhet mot olyckor och för ändamålsenliga resurser för räddningsväsendet
- explosionsfarliga ämnen där landskapsstyrelsen verkar som övervakande och tillståndsgivande myndighet
- transport av farliga ämnen där landskapsstyrelsen verkar som övervakande myndighet
- befolkningskydd och beredskapsfrågor där landskapsstyrelsen tillsammans med länsstyrelsen har målsättningen att säkra samhällsfunktionerna samt att skapa god beredskap i samhället mot omfattande olyckshändelser och krislägen samt
- inkvarterings- och trakteringsverksamhet där landskapsstyrelsen verkar som övervaknings- och registreringsmyndighet.

Utöver den normala verksamheten kommer följande projekt att vara aktuella under året

- planering av samordningen av landskapsalarmcentralens och polisens alarmfunktioner
- genomförande av ny lagstiftning om brand- och räddningsväsendet varvid en eventuell sammanslagning av delegationerna för brand- och räddningsväsendet och oljeskyddsförvaltningen kommer att övervägas samt
- extra satsning för att ge möjligheter till yrkesutbildning vid Statens Räddningsverks skolor i Sverige eftersom det svenska utbildningssystemet efter år 2004 kommer att vara helt förändrat och möjligheterna för fortsatt utbildning i Sverige för närvarande framstår som oklara.

..... *Inkomster*

33.30.04. Inkomst från brand- och räddningsväsendet

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
7 476,26	2 000	3 000

Föreslås en inkomst om 3.000 euro.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	<u>3 000</u>
	Totalt	3 000

..... *Utgifter*

43.30.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-57 164,44	-65 000	-75 000
(t.a. -32 952,00)		

Föreslås ett anslag om 75.000 euro för

- att skapa ekonomiska och praktiska förutsättningar för utbildning, information, planering och övning för myndigheter och personal som deltar i räddningsverksamhet
- att upprätthålla organ som delegation och ledningsgrupp för brand- och räddningsväsendet med uppgift att följa med utvecklingen och ta initiativ till ut-

- veckling inom området samt att samordna räddningsväsendet
- att tillsammans med länsstyrelsen upprätthålla en organisation för befolkningsskyddet samt utföra och initiera förberedelser för förhållanden och händelser som avviker från de normala
 - att utföra utredningar och utarbeta regelverk med syfte att förbättra säkerheten i samhället och effektiviteten hos räddningsmyndigheterna samt
 - att genomföra anskaffningar av utrustning för räddningsverksamhet och säkerhet där särskilda motiv för detta finns.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	-2 000
4100	Material och förnödenheter	-2 000
4300	Inköp av tjänster	-64 000
4800	Övriga utgifter	-4 000
1125	Maskiner och inventarier	<u>-3 000</u>
	Anslagsbehov	-75 000

43.30.30. Landskapsandelar enligt landskapslagen om brand- och räddningsväsendet

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-146 334,30	-110 000	-80 000
	tb 11 000	

Rubriken ändrad.

Föreslås ett anslag om 80.000 euro, vilket avser andelar bland annat för förverkligande av för år 2003 utgivna fullmakter.

Målsättningen är att skapa goda förutsättningar för kommunerna att upprätthålla en god standard på sin räddningsmateriel vilket man avser att uppnå genom att ekonomiskt bidrag erlaggs enligt förhandsprövning så som anges i 7 kap. LL om brand- och räddningsväsendet (37/1977). Härvid är den av landskapsstyrelsen fastställda anskaffningsplanen för brandkåren i landskapet Åland riktgivande.

Föreslås därtill att landskapsstyrelsen ges rätt att under år 2004 ge förhandsbesked om landskapsandelar för anskaffningar år 2005 till ett högsta belopp om 90.000 euro.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	-80 000
	Anslagsbehov	-80 000

43.32. LANDSKAPSALARMCENTRALEN

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	15 940	18 000	18 000
Konsumtionsutgifter	-323 928	-337 000	-360 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-323 928	-337 000	-360 000
Anslag netto	-307 988	-319 000	-342 000

Landskapsalarmcentralen har som delmål

- att kunna hålla hög driftsäkerhet för datasystemet då larmmottagning alltmer

- kräver fungerande datatsystem
- att alltid kunna hålla en bemanning med säker och kompetent personal under dygnets alla tider året runt och
 - att anpassa jourrummet och dess utrustning så att arbetsmiljön lämpar sig för kontinuerlig bemanning dygnet runt.

För att uppnå delmålen planeras följande åtgärder

- datatsystemet bör anpassas så att flera av varandra oberoende system finns i beredskap inför eventuella avbrott
- kontinuerlig utbildning och uppföljning av personalens kunskaper
- två separata datanät med gemensam databas och
- all tillfällig personal måste med jämna mellanrum upprätthålla sin kompetens och testas.

..... *Inkomster*

33.32.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
15 940,13	18 000	18 000

Landskapsalarmcentralens inkomster härrör sig från

- trygghetstelefoner
- servicealarm och
- alarmeringstjänster som inte berör brand- och räddningsväsendet.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	<u>18 000</u>
	Totalt	18 000

..... *Utgifter*

43.32.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-323 928,71	-326 000	-360 000
	tb -11 000	

(t.a. -16 930,00)

För landskapsalarmcentralens verksamhet under år 2004 föreslås ett anslag om 360.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår anslag för avlönande av vikarier.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	7	7	7

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-262 383	
	- tillfälliga tjänster	-19 117	
	- övriga personalutgifter	<u>-1 750</u>	-283 250
4100	Material och förnödenheter		-1 200

4200	Hyror	-16 000
4300	Inköp av tjänster	-46 150
1125	Maskiner och inventarier	<u>-13 400</u>
	Anslagsbehov	-360 000

43.40.

FASTIGHETSFÖRVALTNING

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	220 804	250 000	252 000
Konsumtionsutgifter	-886 782	-932 000	-906 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-29 249	-100 000	-200 000
Lån o övr. finansinv.		-62 000	0
Summa utgifter	-916 031	-1 094 000	-1 106 000
Anslag netto	-695 227	-844 000	-854 000

Under år 2004 planeras en fortsatt genomgång av landskapets fastigheter och förvaltningen av dessa i avsikt att vid behov utveckla byggnadernas drift, underhåll och användning. Landskapsstyrelsen avser även granska om vissa fastigheter kan avyttras såsom obehövlige eller p.g.a. att de saknar särskilda landskapsintressen.

Under kapitlet upptas anslag för den direkta förvaltningen av självstyrelsegården, Ålands museum, Eriksonska gården, Eckerö post- och tullhus, landskapets bostadshus vid Grindmattesvägen, huvudbyggnaden vid Grelsby kungsgård samt skolbyggnaderna för Ålands hantverksskola i Tosarby.

Dessutom har landskapet under år 2003, i enlighet med självstyrelselagen, övertagit följande fastigheter av staten, vilka inte längre behövs för egentlig statsförvaltning

- Stora och Lilla Båtskär, Lemland
- Tullkammerplan RNr 7:0, Degerby, Föglö och
- Österbo RNr 1:14, Bertby, Saltvik.

Förvaltningen av dessa fastigheter ingår under detta kapitel.

År 2003 övertog landskapsstyrelsen även förvaltningen av före detta Hälsocentralen, Norragatan i Mariehamn. Landskapsstyrelsen har försökt sälja fastigheten såsom obehövlige, men har ännu inte erhållit ett tillräckligt förmånligt erbjudande. Vid en eventuell försäljning upptas förslaget i ett budgetförslag för lagtingets godkännande.

Vidare ingår även fastighetsskötseln av Ålands Turisthotell, vilken debiteras det förvaltande fastighetsbolaget. Därtill ingår kostnader för vissa förvaltningsuppgifter av fastigheter som genom avtal sköts av byggnadsbyrån. Dessa kostnader debiteras respektive enhet.

Drift- och underhåll av Eckerö allhall sköts av det privata driftsbolag som hyr anläggningen. Till den del landskapsstyrelsen, som fastighetsägare, ansvarar för förvaltningen ingår anslag för denna under detta kapitel.

Landskapsstyrelsen har utrett frågan om de övertagna fastigheternas framtida användning och föreslår följande

- fastigheten Österbo RNr 1:14, Bertby, Saltvik avyttras genom försäljning på den öppna marknaden till förmånligaste pris. Fastigheten som är cirka 800 m² är obebyggd, bedöms vara obehövlige och saknar särskilt landskapsintresse och

- merparten av Tullkamarplan RNr 7:0, Degerby, Föglö, överlåtes vederlagsfritt till Föglö kommun som redan idag har huvudintresset i fastigheten. Vid överlåtelsen undantas dock den s.k. Tullbryggan som behålles för allmän trafik.

I enlighet med landskapets budget för år 2003 har landskapsstyrelsen arbetat vidare med att utveckla förvaltningen av landskapets fastigheter. Byggnadsbyrån erbjuder numera även olika drift- och underhållstjänster till landskapets olika fastighetsförvaltare, som komplement till enhetens egen förvaltning. Byrån debiterar härvid för sina tjänster. Denna lösning möjliggör att även mindre enheter kan ha en välfungerande fastighetsförvaltning. Byggnadsbyråns personella resurser är begränsade, men har under år 2003 kompletterats med en deltidstjänst i avsikt att utveckla landskapets fastighetsförvaltning. Byrån avser fortsättningsvis, att utöver den egna personalstyrkan, även anlita externa företag för drift- och underhåll av fastigheterna för att sköta sina uppdrag.

Under år 2003 har landskapsstyrelsen genom en särskild sakkunnig arbetsgrupp påbörjat en utredning om användningen och underhållet av landskapets bebyggda fastigheter. Avsikten är att gruppen skall granska att byggnaderna används och underhålls ändamålsenligt och vid behov föreslå lämpliga åtgärder. Gruppen har i en delrapport bl.a. föreslagit att vissa fastigheter skulle avyttras då landskapets intressen i dessa anses vara ringa.

Arbetet med genomgången av fastighetsbeståndet kommer under år 2004 att fortsätta i avsikt att få en heltäckande bild av användning och underhåll samt även klarlägga möjligheterna till att avyttra fastigheter som anses obehövliga eller saknar särskilt landskapsintresse. Målsättningen är således att få ett samlat grepp om landskapets fastigheter, deras användning och underhåll.

		<i>Inkomster</i>		
33.40.01.	<u>Verksamhetens inkomster</u>			
	Bokslut 2002	Budget 2003		Förslag
	220 804,79	250 000		250 000
	Uppskattade inkomster enligt följande:			
	Byggnadsbyråns byggnadsverksamhet		50.000 euro	
	Inkomster för fastighetsförvaltning och projektledning		50.000 euro	
	Hysesinkomster från självstyrelsegården		10.000 euro	
	Hyra för befolkningsskyddet		20.000 euro	
	Inkomster för sålda tjänster (turisthotellet)		96.000 euro	
	Inkomster från hyresbostäderna vid Grindmattesvägen		14.000 euro	
	Hysesinkomster från Eckerö post- och tullhus		<u>10.000 euro</u>	
			250.000 euro	
<i>Specifikation:</i>				
	3000 Inkomster av verksamheten		196 000	
	3300 Hysesinkomster och ersättningar		<u>54 000</u>	
	Totalt		250 000	

33.40.88 Överlåtelse av fastigheter

Bokslut 2002

Budget 2003

Förslag

2 000

Momentet nytt.

Staten överlät den 17 oktober 2002 vederlagsfritt i enlighet med självstyrelselagen 61 § 2 mom. Tullkammarplan RNr 7:0 i Degerby, Föglö till landskapet. Vid överlåtelsen övertog landskapet samtidigt de arrende- och hyresavtal samt andra avtal som gäller fastigheten.

Föglö kommun har arrendeavtal för merparten av markområdet. Kommunen har å sin sida vidare utarrenderat mark för en restaurang, en gästhamn samt en mindre simhall. Det så kallade posthuset är dels uthyrt till kommunen för kommunens bibliotek, dels till det lokala postkontoret. Huvudbyggnaden med tillhörande uthus och bastubyggnad på Tulludden är tillsvidare uthyrt till Tullstyrelsens semesterstiftelse. Området är planlagt med byggnadsplan och den äldre kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen är K-märkt.

Den nuvarande användningen av fastigheten och dess byggnader har utvecklats i samarbete med kommunen vilket är naturligt med hänsyn till förutsättningarna och behoven. Den restaurang som uppförts inom fastigheten utgör tillsammans med gästhamnen och simhallen en betydelsefull långsiktig turistsatsning inom kommunen.

I samhällets allmänna intresse ligger att bevara den kulturhistoriskt intressanta miljön. Några särskilda landskapsintressen förutom färjhamnen och anslutande trafikområden finns för närvarande inte. Med beaktande av landskapets och samhällets intressen anser landskapsstyrelsen att det i detta fall är mest ändamålsenligt att vederlagsfritt men på vissa villkor överlåta fastigheten vidare till Föglö kommun som anhållit om detta. Härigenom skapas goda förutsättningar för fortsatt utveckling av fastigheten i samklang med kommunens målsättningar. Genom övertagandet av fastigheten ikläder sig kommunen enligt de föreslagna villkoren ett långsiktigt ansvar för underhållet av den kulturhistoriska miljön och byggnaderna. Det mervärde som landskapet genom överlåtelsen tillför kommunen får anses utgöra en naturlig regional satsning från landskapets sida. Vid överlåtelsen undantas dock den s.k. Tullbryggan som behålles för allmän trafik.

Därtill föreslås att den 800 m² stora fastigheten Österbo RNr 1:14, Bertby, Saltvik avyttras genom försäljning på den öppna marknaden. Fastigheten har, genom en förordning överförs från staten till landskapet den 2 december 2002. Fastigheten som är obebyggd anses vara obehövlig och sakna särskilda landskapsintressen.

Specifikation:

1120 Jord- och vattenområden (minskning)

3900 Verksamhetens övriga inkomster

Totalt

2 000

2 000

Utgifter

43.40.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-886 782,94	-932 000	-906 000
(t.a. -44 244,74)	(t.a. -50 000)	(t.a. -60 000)

Föreslås med beaktande av tidigare års medel, ett anslag om 906.000 euro för drift och underhåll av de i kapitel motiveringen nämnda fastigheterna.

I anslaget ingår även kostnader för smärre åtgärder i upphyrda utrymmen vilka inte bekostas av hyresvärden.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Föreslås vidare att deltidstjänsten som verksamhetsledare för Eckerö post- och tullhus fortsättningsvis upprätthålles under år 2004.

Då landskapet övertagit förvaltningen av fastigheterna: Stora och Lilla Båtskär i Lemland, Tullkamarplan RNr 7:0 i Föglö, fastigheten Österbo RNr 1:14 i Saltvik samt f.d. Hälsocentralen i Mariehamn innebär detta att kostnaderna för förvaltningen av dessa tillkommit under momentet.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	2	2	2
Personal i arbetsavtalsförhållande	17	16	14

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-77 757	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	<u>-434 143</u>	-511 900
4100	Material och förnödenheter		
	- rengöringsmedel och -förnödenheter	-15 000	
	- värme, el och vatten	-190 000	
	- övrigt	<u>-20 000</u>	-225 000
4200	Hyrer		-22 000
4300	Inköp av tjänster		
	- reparations- och underhållstjänster	-100 000	
	- teletjänster	-3 000	
	- avfallstjänster	-17 000	
	- övrigt	<u>-21 000</u>	-141 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-2 100	
	- fastighetsskatt	-35 000	
	- övrigt	<u>-2 000</u>	-39 100
1125	Maskiner och inventarier		<u>-27 000</u>
	Anslagsbehov		-966 000
	Användning av tidigare års anslag		<u>60 000</u>
	Förslag		-906 000

43.40.20. Projektering och utredning för byggnadsinvesteringar (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	0	0

För år 2004 föreslås inget anslag varvid beaktas anslag från tidigare år.

43.40.74. Om- och tillbyggnad av självstyrelsegården (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	0	0

Den påbörjade projekteringen av självstyrelsegårdens om- och tillbyggnad har slutförts så att färdiga anbudshandlingar finns. Projektet har dock reducerats och omfattar nu huvudsakligen en påbyggnad av kanslihuset med en våning samt vissa ombyggnads- och grundrenoveringsåtgärder. Bl.a. ingår en nödvändig förnyelse av ventilationssystemet.

Landskapsstyrelsen anser fortfarande att en tillbyggnad av självstyrelsegården är nödvändig för att skapa ändamålsenliga utrymmen för en effektiv förvaltning. Projektet måste dock genomföras vid en tidpunkt som är ändamålsenlig ur såväl budgetekonomisk som sysselsättningsmässig synvinkel.

43.40.75. Ombyggnader och grundförbättringar (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-29 249,01	-100 000	-200 000

Anslaget avser renoveringar, ombyggnader och anskaffningar av utrustning till de i kapitel motiveringen angivna fastigheterna. Därtill ingår även kostnader för oförutsedda reparationer av landskapets fastigheter.

Under året planeras bl.a. följande åtgärder och anskaffningar

- fortsatt förnyande av yttertaken samt förnyande av fönsterbleck och krönpåtar vid Eckerö post- och tullhus (ca 100.000 euro)
- ommålning av huvudbyggnaden samt reparation av vissa ekonomiebyggnader vid Grelsby kungsgård (ca 15.000 euro)
- reparations- och renoveringsåtgärder på hamn och byggnader på Lilla Båtskär (ca 15.000 euro)
- reparationsåtgärder på lotsstugans fasader på Stora Båtskär (ca 5.000 euro)
- renoveringsåtgärder på Tullhusfastigheten i Föglö (ca 5.000 euro)
- komplettering och förnyande av maskiner och utrustning (ca 10.000 euro)
- kompletterande anskaffningar och åtgärder vid Eckerö allhall (ca 5.000 euro)
- utbyggnad av de bilparkeringsplatser vid självstyrelsegården som tidigare beviljats uppskov enligt det ursprungliga byggnadslovet (ca 15.000 euro) och oförutsedda reparationer av landskapets fastigheter (ca 30.000 euro).

Dispositionsplan:

1122	Byggnader	-180 000
1125	Maskiner och inventarier	<u>-20 000</u>
	Anslagsbehov	-200 000

43.40.88. Inköp av tomt för Eckerö post- och tullhus (R)

Bokslut 2002

Budget 2003

Förslag

tb -62 000

Inköpet är genomfört och momentet utgår.

43.60. ÅLANDS POLISMYNDIGHET

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	213 606	217 000	317 000
Konsumtionsutgifter	-3 986 604	-4 384 000	-4 288 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter		-250 000	
Summa utgifter	-3 986 604	-4 634 000	-4 288 000
Anslag netto	-3 772 998	-4 417 000	-3 971 000

Polisverksamheten i landskapet bedrivs i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen och landskapsförordningen om Ålands polismyndighet (26/2000 och 34/2000). Landskapsstyrelsen har fastställt ett nytt reglemente, som trädde ikraft 1.12.2002, för polismyndigheten. Polismyndighetens verksamhet bedrivs inom en ordnings-, en brottmåls- och en kansliavdelning.

Allmänna mål

Det allmänna målet för polisverksamheten är att trygga den lagstadgade rätts- och samhällsordningen, att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, minska brottsligheten och öka tryggheten i samhället samt ge en god service till allmänheten.

Ålands centrala läge mellan Sverige och Finland ställer särskilda krav på samverkan med angränsande regioner. Den planerade direkttrafiken med Estland innebär nya utmaningar inte minst för polisen. Erfarenheterna av Schengenavtalet har varit goda, men då Estland till en början inte tillämpar Schengenavtalet kommer passkontroll att krävas. Brottsligheten är allt mera rörlig mellan olika länder och regioner. Bibehållandet av taxfree har utökat antalet anlöp till Åland, särskilt nattetid vilket ställer utökade krav på polisbemanning. Den förändrade hotbilden bör mötas med effektivt samarbete särskilt mellan polis, tull och gränsbevakning. På det lokala planet eftersträvar polisen en fortsatt nära samverkan med olika myndigheter, särskilt de sociala myndigheterna samt skolmyndigheterna.

Inriktningsmål för år 2004

För allmän ordning och säkerhet är målsättningarna att

- upprätthålla en hög alarmberedskap
- utryckningstiderna minimeras särskilt gällande brotts- och olyckstillfällen mot person och egendom samt
- genom synlig övervakning på allmänna platser förebygga brott och ordningsstörningar, samt öka allmänhetens trygghetskänsla.

För trafikövervakningen är målsättningarna att

- minimera antalet trafikolyckor, särskilt svåra trafikolyckor med personsador eller dödlig utgång
- övervakningen skall inriktas mot farligt beteende i trafiken såsom farliga omkörningar, hastighetsöverträdelser på särskilt angelägna platser och underlåtenhet att visa hänsyn för den lätta trafiken
- övervakningen av trafikfylleri kommer att fortsätta minst på nuvarande nivå.

Den försvårade drogsituationen kräver särskilda insatser mot körning under påverkan av narkotika eller andra droger och

- utöka övervakningen av tung trafik med inriktning på överlastar samt farligt gods.

För brottsbekämpningen är målsättningarna att

- genom att effektivisera utredningsverksamheten öka risken att lagföras så att detta sänker benägenheten att begå brott
- utredningstiderna skall vara korta särskilt när det gäller unga förbrytare så att tiden mellan brott och påföljd blir så kort som möjligt. Målet är att minska antalet ungdomar som påbörjar en brottslig bana samt att tidigt kartlägga ungdomar i riskzonen
- prioritera utredningar av våldsbrott, särskilt när det gäller våld mot kvinnor och barn. Målet är att öka kvinnors och barns benägenhet att anmäla brott
- polismyndigheten bör utveckla kapaciteten att utreda miljö- och databrott för att möta den allmänna utvecklingen på dessa områden
- utveckla kriminalteknikarbetet genom att förbättra verksamhetsförutsättningarna så att bl.a. flere s.k. vardagsbrott kan klaras upp och
- fortsätta satsningen på att uppdaga och utreda narkotikabrott. Målet skall vara ett narkotikafritt Åland och att hela samhället engageras i drogproblematiken.

För förebyggande verksamheten är målsättningarna att

- all polisverksamhet syftar till att förebygga brott. Synlig övervakning, hög grad av uppklarade brott samt god samverkan mellan tillståndsgivningen, särskilt beviljande av skjutvapentillstånd, och den egentliga polisverksamheten skall minska brottsligheten eller åtminstone motverka ökningen och
- öka allmänhetens insikt om betydelsen av egna insatser för att skydda sig mot brott genom utökad skyddsrådgivning, t.ex. upplysning om åtgärder för att förbättra inbrottskyddet.

För serviceverksamheten är målsättningarna att

- polisen skall ge allmänheten god service genom hög tillgänglighet samt genom snabb och korrekt handläggning av förvaltningsärenden och
- öka användningen av Internet för att ge allmänheten service, bl.a. skapas möjligheter att ansöka om tillstånd eller göra brottsanmälningar över Internet.

Därtill planeras en tillbyggnad av polishuset för att ge polisen ändamålsenliga utrymmen och ge möjlighet att genomföra en samordning av landskapsalarmcentralens och polisens alarmfunktioner.

Inkomster

33.60.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
213 606,60	217 000	317 000
Inkomsterna har beräknats enligt följande:		
Inkomst av polis lämnad handräckning		3.500 euro
Inkomst av hittegods försäljning		5.000 euro
Hysesinkomster		3.000 euro
Sjukförsäkringsersättningar		25.000 euro
Diverse inkomster		5.500 euro
Inkomster av kansliexpeditioner		
- enligt landskapslagstiftning		55.000 euro

- enligt rikslagstiftning	120.000 euro
Ersättning från polisskolan	<u>100.000 euro</u>
Totalt	317.000 euro

Inkomsten föreslås höjd med anledning av att polisskolan ersätter de studerandes lön för arbetspraktik och fälttjänstgöring.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	178 500
3300	Hysesinkomster och ersättningar	3 000
3900	Övriga inkomster	110 500
4000	Personalutgifter (minskning)	<u>25 000</u>
	Totalt	317 000

..... *Utgifter*

43.60.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-3 986 604,28	-4 384 000	-4 288 000
(t.a. -220 127,00)		(t.a. -80 000)

För Ålands polismyndighets verksamhet under år 2004 föreslås, varvid tidigare års anslag beaktats, ett anslag om 4.288.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Föreslås att en tjänst som kanslisekreterare (lkl A14) inrättas vid brottmålsavdelningen fr.o.m. 1.3.2004. Samtidigt indras en tjänst som yngre konstapel (lkl A13).

Föreslås därtill att fem tjänster som yngre konstapel (fyra i lkl A12 och en i lkl A13) indras samt att fem tjänster som äldre konstapel (lkl A16) inrättas fr.o.m. 1.3.2004.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår anslag för avlönande av bl.a extra konstaplar och vikarier.

Fördelningen av resurser mellan ordningsavdelningen och brottmålsavdelningen utgår från att det dygnet runt finns erforderlig bemanning på ordningsavdelningen för att garantera utryckningsverksamheten. Brottmålsavdelningen fäster särskild vikt vid utredningen av narkotikabrott genom att prioritera rekryteringen till narkotikagruppen. Utredningsgrupperna bistår varandra då utredningssituationen så kräver.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	80	80	80
Tillfälliga tjänster	2		
Personal i arbetsavtalsförhållande	3	5	5

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- inrättade tjänster	-3 743 189
	- tillfälliga tjänster	-123 655
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-100 556

	- övriga personaltgifter	-8 500	-3 975 900
4100	Material och förnödenheter		-102 000
4200	Hyror		-24 000
4300	Inköp av tjänster		-140 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-40 000	
	- representation	-2 500	
	- övrigt	-3 600	-46 100
1125	Maskiner och inventarier		-80 000
	Anslagsbehov		-4 368 000
	Användning av tidigare års anslag		80 000
	Förslag		-4 288 000

43.60.74. Om- och tillbyggnad av polishuset (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
	-250 000	0

Anslag för detaljplaneringen av polishusets om- och tillbyggnad finns upptaget i budgeten för år 2003. Tillbyggnaden som skulle omfatta ca 470 m², kostnadsberäknas fortsättningsvis till omkring 1,9 miljoner euro. Såsom i budgeten för år 2003 konstateras avser projektet att möjliggöra dubbelbemanning av alarmcentralens och polisens alarmeringsfunktioner till i stort oförändrade driftkostnader samtidigt som polisen ges tilläggsutrymmen. Budgetutgifterna beräknas om projektet förverkligas i hittills planerad form stiga med ca 4.000 euro per år vartill i affärsbokföringen tillkommer avskrivningar på tillbyggnaden om ca 63.500 euro per år.

Landskapsstyrelsen avser dock att under år 2004 utreda alternativa lösningar av polisens utrymmesfrågor och samordningen av alarmfunktionerna. Med beaktande av detta, landskapets investeringsvolym och läget på byggmarknaden lämnas i övrigt projektet vilande för att tas till behandling i samband med budgeten för år 2005. Med beaktande av detta föreslås inget ytterligare anslag.

43.70. **MOTORFORDONSBYRÅN**

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	694 964	623 000	678 000
Konsumtionsutgifter	-539 856	-598 000	-619 000
Överföringsutgifter	-23 212	-23 000	-23 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-563 068	-621 000	-642 000
Anslag netto	131 896	2 000	36 000

Det övergripande målet är att tillhandahålla i LL om motorfordonsbyrån (9/1975) angivna och av landskapsstyrelsen ålagda tjänster till rimlig kostnad och på god servicenivå med hög kompetens och öppenhet. För att uppnå detta strävar motorfordonsbyrån till ett effektivare utnyttjande av informationsteknologin och att hålla väntetiderna för förarexamen och besiktning under en vecka.

Målet för året är en fortsatt långsiktig planering av verksamheten. Personalutveckling är viktig för att befrämja en fortsatt god effektivitet.

Några mätetal som i viss mån beskriver utvecklingen, har beräknats respektive uppskattats enligt följande:

	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>
Årlig kontroll besiktning	13.776	14.829	14.000	14.800
Avgastest	8.816	9.989	9.000	9.900
Förarexamen	519	533	500	520
Mopedförarbevis	235	205	230	230
Fordonsregistret, antal fordon	25.944	27.610	26.600	27.600
Nybilsregistrering	573	551	520	550
Ändringar i fordonsregister	7.897	8.069	8.000	8.000
Nyregistreringar och ändringar i båtregister	352	1.438	500	500
Nya körkort och ändringar	1.773	2.049	1.800	2000
Trafikbrott som registrerats	746	1.066	800	900

..... *Inkomster*

33.70.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
671 752,35	600 000	655 000

Under momentet föreslås en inkomst om 655.000 euro. Förslaget innebär att avgifterna höjs med ca 5 - 8 procent, så att överskottet i stort täcker kapitalkostnaderna.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	
	- avgifter	94 000
	- registerbrickor	75 000
	- besiktningsavgifter	455 000
	- förarexamensavgifter	<u>31 000</u>
	Totalt	655 000

33.70.60. Skrotningsavgifter

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
23 212,50	23 000	23 000

Under momentet föreslås en inkomst om 23.000 euro. Se även moment 43.70.60.

Kostnaderna för skrotning av fordon skall enligt EG:s bestämmelser i grunden bäras av producenterna. Med beaktande av detta måste ändringar göras i landskaps avgiftssystem (jfr 46 § LL om besiktning och registrering av fordon, 19/1993).

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	<u>23 000</u>
	Totalt	23 000

Utgifter

43.70.20. Verksamhetens utgifter (VR)

	Budget 2003	Förslag
Bokslut 2002		
-539 856,87	-598 000	-619 000
(t.a. -31 408,07)		

Under momentet föreslås ett anslag om 619.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Därtill ingår i anslaget för tillfälliga tjänster samt i anslaget för personal i arbetsavtalsförhållande anslag för avlönande av semestervikarier.

Det ibruktagna datasystemet för bokning, utskick av besiktningstider och betalning på förhand har under året börjat visa resultat i form av tidsinbesparing vid kunddisk, vilket ger möjlighet till omfördelning av arbetsuppgifter och servicehöjande åtgärder.

Under år 2004 beräknas ett datasystem med handdatorer för besiktningsmännen att tas i bruk. Detta betyder att handskrivna besiktningsprotokoll försvinner och text kan lagras i data. Ett system där bilfirmor och försäkringsbolag skall göra ägarbyten själva är under utveckling.

Under maskiner och inventarier föreslås 18.000 euro för inköp av bromsprovare till personbilshall.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	9	9	9
Tillfälliga tjänster	1	1	1
Personal i arbetsavtalsförhållande	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-356 748	
	- tillfälliga tjänster	-33 546	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	<u>-32 206</u>	-422 500
4100	Material och förnödenheter		-30 000
4300	Inköp av tjänster		
	- reparations- och underhållstjänster för byggnader	-19 000	
	- reparations- och underhållstjänster för inventarier	-9 000	
	- tryckningstjänster	-68 000	
	- experttjänster	-29 000	
	- övrigt	<u>-15 000</u>	-140 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-4 000	
	- övrigt	<u>-1 500</u>	-5 500
1125	Maskiner och inventarier		<u>-21 000</u>
	Anslagsbehov		-619 000

43.70.60. Överföring till skrotbilsfond (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-23 212,50	-23 000	-23 000

De inkomster som inflyter under moment 33.70.60 överföres till skrotbilsfonden enligt 46 § LL om besiktning och registrering av fordon (19/1993).

Dispositionsplan:

2011	Övriga fonder	-23 000
	Anslagsbehov	-23 000

43.80. POSTEN PÅ ÅLAND

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	0	1 000 000	3 000 000
Konsumtionsutgifter		0	0
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Lån o övr. finansinv.		0	0
Summa utgifter	0	0	0
Anslag netto	0	1 000 000	3 000 000

Verksamhet

Målet för Postens verksamhet är att se till att postverksamheten utvecklas ändamålsenligt och att utbudet av tjänster motsvarar kundernas och hela samhällets behov. Produkterna och tjänsterna skall prissättas enligt företagsekonomiska principer och så, att överskott från verksamheten kommer kunderna och verksamheten tillgodo. Posten på Åland bekostar sålunda själv den olönsamma samhällsomfattande postservicen i glesbygden utan att detta särskilt beaktas vid kalkyleringen av avkastningskravet.

Den grundläggande, samhällsomfattande postservicen som skall finnas allmänt tillgänglig i hela landskapet består av adresserade brevöversändelser upp till två kilo och postpaket upp till tio kilo, transport och utdelning av ankommande utrikes försändelser upp till trettio kilo samt tjänster som gäller rekommenderade och adresserade försändelser.

Av de 1 klass brev, som inlämnats till postbefordran inom utsatt tid, skall 98 % nå adressaten följande arbetsdag och resten under därpå följande arbetsdag. Uppnått resultat år 2002 var 99,6 procent.

Tidningarna i normal postutdelning dagtid måndag - fredag skall nå adressaten inom den tid utgivaren beställt.

Investeringar och lån

Postens största investeringsobjekt under finansåret är komplettering av postterminalen i Sviby och ombyggnad och renovering av posthuset i Mariehamn. Övriga investeringar utgörs av maskiner och postbehandlingsutrustning, datorutrustning, datasystem samt fordon.

Totalt får Postens investeringar uppgå till högst 4,5 miljoner euro under år 2004.

För att finansiera den del av investeringarna som inte kan finansieras med egna medel lyfter Posten resterande del av det lån som beviljats under år 2001.

Postens resultat och inbetalning till budgeten

Resultatmålet för Posten år 2004 är en vinst på 1.647.000 euro enligt nedanstående uppställning.

KALKYLERAD RESULTATRÄKNING 1.1.2004 - 31.12.2004

Omsättning	21.454.000
Övriga rörelseintäkter	7.000
Material och tjänster	
Inköp	600.000
Köpta tjänster	1.100.000
Personalkostnader	
Löner och arvoden	5.789.000
Lönebikostnader	1.596.000
Avskrivningar	853.000
Övriga rörelsekostnader	9.883.000
Rörelsevinst	1.640.000
Finansiella intäkter och kostnader	7.000
Räkenskapsperiodens vinst	1.647.000

Posten erlägger till landskapets pensionsfond en pensionspremie om 19 % av avlöningsutgifterna.

Postens grundkapital uppgår till 5.281.100,89 euro.

Avkastningen från Posten på Åland skall enligt 5 § LL om Posten på Åland (39/1992), baseras på det grundkapital som på ett bestående sätt placerats i Posten. Finansutskottet ansåg vid behandlingen av 2002 års budget att det tidigare förfarandet för att dimensionera avkastningen från Posten inte stod i överensstämmelse med LL om Posten och förutsatte att frågan skulle få en slutlig lösning i budgeten för år 2003. Bakgrunden till skrivningen var en diskussion mellan Posten på Åland och landskapsstyrelsen om utformningen av avkastningskravet, kapitalstrukturen och inbetalningarna till budgeten. Genom att Posten på Åland vid tillkomsten erhöll anläggningstillgångarna vederlagsfritt samtidigt som affärsverket tack vare en glädjande god lönsamhet kunnat göra fulla avskrivningar hade en mycket god likviditet, som landskapsstyrelsen inte med tanke på dels affärsmässiga principer och dels landskapets situation kunde anse ändamålsenlig, ackumulerats.

Landskapsstyrelsen och Posten på Åland enades dock under år 2002 om de långsiktiga principerna för avkastningen samt att avkastningen från Posten tillfälligt skulle ökas till 1.000.000 euro per år under åren 2003 - 2005. Landskapsstyrelsens budgetförslag för år 2003 utformades utgående från detta samtidigt som en redogörelse för principerna ingår. Senare har det emellertid visat sig att Postens resultat för år 2002 väsentligt överstiger de prognoser landskapsstyrelsen baserade överenskommelsen och budgetförslaget på.

Med hänvisning till detta och för att nå intentionerna i den ursprungliga överenskommelsen föreslås att till landskapet för år 2004 inbetalas 3.000.000 euro. Avkastningen beräknad med enbart grundkapitalet som grund enligt 5 § LL om Posten på Åland uppgår därmed till 56,8 procent.

Inkomster

33.80.23. Posten på Åland

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	1 000 000	3 000 000

Med hänvisning till 8 § finansförvaltningslagen (43/1971) föreslås att det belopp om 3.000.000 euro som överförs från Posten på Åland får gottskrivas netto på momentet. Se kapitel motiveringen.

Specifikation:

5000	Finansiella inkomster	3 000 000
	Totalt	3 000 000

43.95. ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE ICKE FÖRDELADE POSTER

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	52 577	42 000	59 000
Konsumtionsutgifter	-388 659	-328 000	-330 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-388 659	-328 000	-330 000
Anslag netto	-336 082	-286 000	-271 000

Rubriken ändrad.

Målsättningar är

- att erbjuda alla anställda med behov av datakunskaper i sitt dagliga arbete, ett urval datautbildningar på grund- och eventuell fortsättningsnivå och
- att erbjuda nytillträdna medlemmar av arbetarskyddskommissionen grundläggande utbildning i arbetsmiljöfrågor samt utveckla samarbetet mellan arbetarskyddskommissionen och företagshälsovården.

Inkomster

33.95.06. Ersättningar från Folkpensionsanstalten för företagshälsovården

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
52 577,08	42 000	59 000

Under momentet upptas gottskrivna ersättningar från Folkpensionsanstalten för skäligena kostnader för företagshälsovård samt eventuella inkomster för kursavgifter.

Specifikation:

4300	Inköp av tjänster (minskning)	59 000
	Totalt	59 000

Utgifter

43.95.05. Utgifter för hyreslokaler

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-132 012,74	-135 000	-124 000

Anslaget avser kostnader för hyres- och driftsutgifter såsom städning, el m.m. för de allmänna kontors- och förrådsutrymmen vid Strandgatan 7 och 14, Ekonomiegatan 1, Parkgatan 6 och Storgatan 9 samt för studieserviceenheten vid Ålandsvägen 31 som landskapsstyrelsen hyrt för förvaltningens behov. I anslaget ingår också kostnader för riksdagsmannens kontor på Åland.

Hyreskostnaderna och kostnader för städning och el för miljöprövningsnämndens utrymmen har överförts till moment 45.59.20.

Föreslås, med hänvisning till 8 § finansförvaltningslagen (43/1971), att hyresinkomsterna från Skärgårdssamarbetet inkl. Interregkansliet samt Östersjöfonden fortsättningsvis kan gottskrivas momentet.

	År 2002	År 2003	År 2004
Personal i arbetsavtalsförhållande	1	1	1

Dispositionsplan:

4100 Material och förnödenheter	-1 400
4200 Hyror	-127 600
4300 Inköp av tjänster	-20 000
4800 Övriga utgifter	-5 000
3300 Hyresinkomster och ersättningar	<u>30 000</u>
Anslagsbehov	-124 000

43.95.06. Utbildning, företagshälsovård, arbetarskydd och personalaktiviteter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-165 712,49	-193 000	-206 000
(t.a. -47 708,02)		

Målsättningen med personalutbildningen för vilken föreslås 31.000 euro, är att utifrån förvaltningens behov öka och stärka personalens allmänna kompetens och effektivitet, dels genom internt arrangerade kurser och föreläsningar, dels genom deltagande i externa kurser, föreläsningar och seminarier. Av anslaget för personalutbildning föreslås att 5.000 euro används för det fortsatta arbetet med att stärka och utveckla ledarskapet på olika nivåer inom förvaltningen. För datautbildning föreslås 11.000 euro. Målet med datautbildningen är att alla med behov av datakunskaper i sitt dagliga arbete skall erbjudas kurser på grund- och fortsättningsnivå. Personalutbildning anordnas enligt en under året skilt framarbetad utbildningsplan, i vilken miljöaspekterna avses betonade. Utbildning gällande specifika yrkesområden belastar fortsättningsvis respektive enhets verksamhetsanslag.

Under momentet föreslås ett anslag om 146.000 euro för lagstadgad företagshälsovård (Lag om företagshälsovård FFS 1383/2001) och sjukvård på allmänläkarnivå. I anslaget ingår medel för åtgärder och förbättringar för att förebygga arbetsrelaterade sjukdomar samt upprätthålla och förbättra de anställdas arbets- och funktionsförmåga. Upprätthållandet av en trygg och sund arbetsmiljö ger förutsättningar för ett i övrigt gynnsamt arbetsklimat. Kostnader om 3.000 euro för utbildning av arbetarskyddskommissionens medlemmar är inräknade i anslaget.

Häri ingår även kostnader för arbetsglasögon för bildskärmsarbete 5.500 euro, kostnader för inköp av mediciner och första hjälputrustning om 1.500 euro samt vaccinationskostnader om 5.000 euro. Separata mål uppgörs årligen i verksamhetsplanen för företagshälsovården.

Av anslaget avser 22.000 euro bekostande av en julfest och 7.000 euro främjande av olika motions- och kulturaktiviteter.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter	-1 500
4300	Inköp av tjänster	-198 500
4800	Övriga utgifter	
	- resor	<u>-6 000</u>
	Anslagsbehov	-206 000

34./44. FINANSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004	Förändring 2003-2004	Förändring 2002-2004
Summa inkomster	10 363 851	15 264 000	15 858 000	3,9%	53,0%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-15 638 343	-16 682 000	-17 488 000	4,8%	11,8%
Överföringsutgifter	-9 380 688	-10 173 000	-6 609 000	-35,0%	-29,5%
Realinvesteringsutgifter	-159 690	-200 000	-1 550 000	675,0%	870,6%
Lån och övriga finansinve- steringar	0	-2 500 000	-2 500 000	0,0%	
Summa utgifter	-25 178 721	-29 555 000	-28 147 000	-4,8%	11,8%
Anslag netto	-14 814 869	-14 291 000	-12 289 000	-14,0%	-17,0%

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004	Förändring 2003-2004	Förändring 2002-2004
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	-1 517 384	-1 774 000	-1 835 000	3,4%	20,9%
Allmänna stöd till kommun - erna	-8 358 933	-6 858 000	-3 880 000	-43,4%	-53,6%
Särskilda understöd, lån och investeringar	-516 673	-4 116 000	-4 930 000	19,8%	854,2%
Penningautomatmedel	-505 082	-1 699 000	-1 699 000	0,0%	236,4%
Pensioner och pensionsav- gifter	-13 138 639	-13 735 000	-14 595 000	6,3%	11,1%
Enligt förvaltningsområde icke fördelade poster	-1 142 010	-1 373 000	-1 208 000	-12,0%	5,8%
Summa	-25 178 721	-29 555 000	-28 147 000	-4,8%	11,8%

44.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-1 517 384	-1 774 000	-1 835 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 517 384	-1 774 000	-1 835 000
Anslag netto	-1 517 384	-1 774 000	-1 835 000

Finansavdelningens huvudsakliga verksamhetsområde är enligt LL om Ålands landskapsstyrelses allmänna förvaltning (70/1998), landskapets ekonomi och den ekonomiska utvecklingen i landskapet.

Finansavdelningens övergripande målsättning är därför att främja en sund och öppen användning av landskapets medel samt att verka för en god ekonomisk utveckling i landskapet.

Avdelningen har till uppgift

- att uppgöra och sammanställa beslutsunderlag om tilldelning av resurser för och finansiering av landskapets olika verksamhetsområden
- att följa de ekonomiska relationerna mellan landskapet och staten
- att följa de ekonomiska relationerna mellan landskapet och kommunerna
- att sköta landskapets kassahantering, bokföring och bokslut vari ngår övervakning av underredovisare

- att handha löne- och pensionsutbetalningar
- att handlägga pensionsärenden för de personer som tillhör landskapets pensionsystem
- att handlägga ärenden angående kollektiva avtal och tolkningen av dessa, de landskapsanställdas rättsliga ställning samt tjänsteregleringar
- att administrera av landskapet utgivna lån
- att förvara och bevaka ingångna avtal och erhållna säkerheter
- att samordna förvaltningens datautveckling, -drift och -kommunikation
- att samordna landskapets allmänna IKT-utveckling och leda sektorövergripande projekt
- att handha kassahantering och bokföring för vissa separata organisationer såsom pensionsfonden, Nordens Institut och Skärgårdssamarbetet
- att utföra de arbetsuppgifter som ankommer på landskapsstyrelsen i egenskap av fondförvaltare för Interreg III för skärgården
- att bereda EU-ärenden inom avdelningens rättsområden
- att delta i implementeringen av skatteundantaget och
- att handha beredningen av övriga skattefrågor.

Några mätetal som i viss mån beskriver utvecklingen har beräknats respektive uppskattats enligt följande:

	2001	2002	2003	2004
Bokförda dokument	63.553	67.835	67.000	69.000
Lön-, pensions- och arvodes- tagare	6.717	6.582	7.000	6.700
Utestående lån	2.097	1.808	2.100	1.550
Räntestödslån	870	957	850	1.050
Dataarbetsplatser (Självstyrelsegården)	200	202	202	210

Påpekas kan att ett bokfört dokument kan innehålla en mängd in- respektive utbetalningar. Antalet löntagare är mätt genom antalet utgivna skatteinnehållningsbevis varvid samma person kan vara såväl lön- som arvodestagare.

Målsättningar för år 2004

- att förbättra regelverket och systematisera upphandlingssystemet samt anordna utbildningstillfällen för dem som handhar upphandling
- att se över och utarbeta förslag till ny finansförvaltningslag
- att se över transfereringarna till kommunala sektorn så att olikheterna i skattekraft mellan kommunerna utjämnas
- att fortsätta utvecklingen av budgetprocessen samt beräkningen och kalkyleringen av lönekostnader i samband med budgetering och avtalsförhandlingar
- att förbättra rutiner och underlagsmaterial vid budgetering av investeringar
- att överväga landskapets försäkringsskydd och upphandla behövliga försäkringar
- att genom minst fyra informations- och utbildningstillfällen öka personalens medvetenhet och kunskap om datasäkerhetsfrågor
- att införa ett system för elektronisk dokumenthantering inom förvaltningen så långt att en pilotinstallation tas i bruk under hösten 2004
- att flytta över landskapsstyrelsens intranät till samma publiceringsverktyg som används för landskapsstyrelsens hemsida för att förenkla publicering av information samt möjliggöra ytterligare tjänster på intranätet. Under år 2004 avses intranätet utvidgas med bland annat händelsekalender, arkiv för interna blanketter och direktiv samt anslagstavla
- att vidareutveckla landskapsstyrelsens hemsida så att sökfunktionerna i landskapsstyrelsens beslutsprotokoll förenklas samt att erbjuda möjligheter till e-postprenumeration på utvalt material

- att inlämnade utanordningar och godkända fakturor till finansavdelningen skall vara behandlade och utbetalda inom en vecka
- att erlægga alla utbetalningar/ersättningar senast på förfallodagen
- att inlämnat faktureringsunderlag skall vara fakturerat inom två veckor
- att fortsätta arbetet med införande av elektronisk behandling av fakturor tillsammans med övrig dokumenthantering i förvaltningen
- att genomföra en versionsuppgradering av ekonomisystemet och vidareutveckla några applikationer
- att fortsätta utarbeta ändamålsenliga rapporter, främst från löne- och PA-systemet för bl.a. statistikuppgifter
- att fortsätta uppbyggnaden av projektregistret så att förutom bl.a. alla stöd utgivna inom ramen för målprogrammen, även alla stöd utgivna vid kansli- och social- och miljöavdelningarna ingår
- att utreda förutsättningarna att ansvara för landskapets kollektiva förhandlingar och löneadministration med särskild fokusering på frågan om den nuvarande organiseringen av arbetet är den mest rationella och om resurserna är tillräckliga
- att följa upp ett försök med ett eget lönesystem, som är planerat att inledas vid Ålands hälso- och sjukvård hösten 2003
- att utveckla statistiken över antalet anställda, sjukfrånvaro m.m. till ett personalbokslut samt
- att före årets slut alla pågående anställningar (ca 2.500 personer) samt avslutade, färdigt registrerade anställningar skall vara överförda från landskapets nya förbättrade pensionsdataregister till Pensionsskyddscentralens register (totalt ca 6.000 personer).

..... *Utgifter*

44.01.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-1 384 659,66	-1 572 000	-1 595 000
(t.a. -113 056,00)		

Under momentet föreslås ett nettoanslag om 1.595.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Föreslås fortsättningsvis att pensionsfonden debiteras för de lönekostnader som vållas av registerföringen av värdepappersportföljerna. Med hänvisning till 8 § finansförvaltningslagen (43/1971) föreslås att momentet gottskrives med dessa inkomster.

I anslaget för inköp av tjänster har bl.a. beaktats kostnaderna för hanteringen av reseräkningar, avdelningens officiella kungörelser, utbildning samt tryckningen av budgetförslag och bokslut.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	35	36	36
Tillfälliga tjänster	3	1	1
Personal i arbetsavtalsförhållande		1	1

Dispositionsplan:

4000 Personalutgifter	
- inrättade tjänster	-1 470 834
- tillfälliga tjänster	-56 071

	- personal i arbetsavtalsförhållande	<u>-33 595</u>	-1 560 500
4100	Material och förnödenheter		-4 800
4300	Inköp av tjänster		-49 500
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-20 000	
	- representation	<u>-1 800</u>	-21 800
3000	Inkomster av verksamheten		<u>41 600</u>
	Nettoanslagsbehov		-1 595 000

44.01.04. Verkställande av beskattningen (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-132 724,83	-180 000	-180 000
(t.a. -67 275,17)	(t.a. -20 000)	(t.a. -20 000)

För kostnader enligt överenskommelseförordningen (72/1997) om verkställandet av kommunalbeskattningen i landskapet Åland samt för utredningskostnader som har samband med verkställandet av beskattningen föreslås ett anslag om 180.000 euro, varvid beaktats tidigare års anslag.

Anslaget avser främst kostnader för skatteåret 2004.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	<u>-200 000</u>
	Anslagsbehov	-200 000
	Användning av tidigare års anslag	<u>20 000</u>
	Förslag	-180 000

44.01.05. Utvecklingsarbete (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	-22 000	-60 000
(t.a. -60 368,49)	(t.a. -50 000)	(t.a. -12 000)

För utrednings- och utvecklingsarbete inom avdelningens verksamhetsområde föreslås ett anslag om 60.000 euro varvid tidigare års anslag har beaktats. Under år 2004 pågår fortsättningsvis arbetet med att utveckla pensionsdataregistret. Anslaget kan användas för köp av tjänster och avlöningsutgifter för tillfällig personal.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

	År 2002	År 2003	År 2004
Personal i arbetsavtalsförhållande	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-37 200
4300	Inköp av tjänster	<u>-34 800</u>
	Anslagsbehov	-72 000
	Användning av tidigare års anslag	<u>12 000</u>
	Förslag	-60 000

44.05. ALLMÄNNA STÖD TILL KOMMUNERNA

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter	-8 358 932	-6 858 000	-3 880 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-8 358 932	-6 858 000	-3 880 000
Anslag netto	-8 358 932	-6 858 000	-3 880 000

Syftet med de allmänna stöden till kommunerna är att minska skillnaderna i ekonomisk bärkraft mellan kommunerna och främja förutsättningarna att upprätthålla den verksamhet som förutsätts i landskapslagstiftningen.

Genom att möjliggöra stöd för strukturella och organisatoriska åtgärder som främjar en gemensam skötsel av kommunala uppgifter och åstadkommer påvisbara besparingar främjas åtgärder för en effektiv skötsel av kommunala uppgifter.

Landskapsstyrelsen har även inför uppgörandet av budgetförslaget för år 2004 hållit överläggningar angående landskapsandels systemet och övriga ekonomiska relationer mellan landskapet och kommunerna. Se även allmänna motiveringen.

Landskapsstyrelsen avser att i tilläggsbudget återkomma med kompensation till kommunerna för den inkomstförlust det utökade förvärvsinkomstavdraget medför. I riket kompenseras kommunerna över statens budget.

..... *Utgifter*

44.05.30. Finansieringsunderstöd till kommunerna (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-4 799 859,08	-4 800 000	-2 700 000

För komplettering av skatteinkomsterna och understöd enligt prövning enligt LL om landskapsandelar till kommunerna (70/1993) föreslås ett anslag om 2.700.000 euro. Anslaget kan även användas som stöd för att åstadkomma organisatoriska och strukturella samarbetslösningar mellan kommuner vilka medför besparingar i handhavandet av kommunala uppgifter.

Stöd enligt prövning kan tillfälligt även ges för att upprätthålla små skolor i skärgården.

I förslaget har beaktats att landskapsstyrelsen avser avlämna en framställning med förändringar i systemet för komplettering av skatteinkomster så att en utjämningsfaktor införs. Se även allmänna motiveringen.

Dispositionsplan:

8207	Allmänna stöd	<u>-2 700 000</u>
	Anslagsbehov	-2 700 000

44.05.31. Allmänna landskapsandelar till kommunerna (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-1 757 141,64	-1 850 000	-600 000

Föreslås ett anslag om 600.000 euro. Anslaget avser allmänna landskapsandelar enligt LL om landskapsandelar till kommunerna (70/1993, ändr. 25/1998 och 23/2000). I förslaget har beaktats att landskapsstyrelsen avser avlämna en framställning där koefficienterna enligt bosättningsstrukturgrupp sänks. Se även allmänna motiveringen.

Anslaget har beräknats utgående från ett basbelopp om 88,81 euro per kommuninvånare.

I förslaget har beaktats den kompensation som den totala effekten slopandet av ÅHS-avgifter och inkomstbortfallet till följd av införandet av det allmänna skatteavdraget om 5 % medfört för kommunerna (26/1999). Kompensationen hänförs till år 2002.

Dispositionsplan:

8207	Allmänna stöd	-600 000
	Anslagsbehov	-600 000

44.05.32. Kompensation för utebliven kapitalinkomstskatt till kommunerna (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-808 498,28	-270 000	-340 000
	tb 223 000	

Kompensationen för uteblivna intäkter från beskattningen av kapitalinkomst enligt LL om landskapsandelar till kommunerna (70/1993, ändr. 7/2002 och 69/2002) beräknas uppgå till ca 340.000 euro för år 2004, vilket föreslås upptaget under momentet. Beräkningen utgår från att den skatt på kapitalinkomst som skall kompenseras uppgår till i stort sett oförändrad nivå jämfört med beskattningen år 2001. Det exakta beloppet som skall kompenseras blir tillgängligt först efter att beskattningen för år 2002 har slutförts.

Dispositionsplan:

8207	Allmänna stöd	-340 000
	Anslagsbehov	-340 000

44.05.34. Kompensation i samband med förändrad samfundsskattefordelningsnyckel (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-478 962,00	-150 000	-240 000
	tb -11 000	

Med hänvisning till LL om ändring av kommunalskattelagen för landskapet Åland (6/2002) angående fördelningen av skatteintäkter från företagssektorn mellan kommunerna föreslås ett anslag om 240.000 euro att utges som kompensation till de kommuner som ekonomiskt förlorar på att ny fördelningsnyckel tillämpas för skatteåret 2003. Beräkningen utgår från att kommunernas andel av samfundsskatten för år 2003, enligt ÅSUB:s prognos, uppgår till sammanlagt drygt 8,1 miljoner euro. Det slutliga beloppet kan beräknas först efter att beskattningen för år 2003 har slutförts.

Dispositionsplan:

8207	Allmänna stöd	<u>-240 000</u>
	Anslagsbehov	-240 000

44.10. SÄRSKILDA UNDERSTÖD, LÅN OCH INVESTERINGAR

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	28	116 000	30 000
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter	-516 673	-1 616 000	-1 030 000
Investeringsutgifter	0	0	-1 400 000
Lån o övr. finansinv.	0	-2 500 000	-2 500 000
Summa utgifter	-516 673	-4 116 000	-4 930 000
Anslag netto	-516 645	-4 000 000	-4 900 000

Under kapitlet upptas moment av blandad natur. Av syftena med anslagen under kapitlet kan speciellt nämnas anslag för investeringar för att höja intresset för Åland och förbättra möjligheterna att utöva olika aktiviteter i landskapet.

*Inkomster***34.10.31. Inkomst av danaarv**

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
28,59	30 000	30 000
	tb 86 000	

Enligt 63 § självstyrelselagen tillfaller danaarv landskapet Åland. Se även moment 44.10.31.

Specifikation:

6000	Extraordinära inkomster	<u>30 000</u>
	Totalt	30 000

*Utgifter***44.10.31. Överföring av danaarv**

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-8 181,16	-30 000	-30 000
	tb -86 000	

Anslaget möjliggör överföring av danaarv till kommun.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	<u>-30 000</u>
	Anslagsbehov	-30 000

44.10.32. Bidrag för samhällsekonomiska projekt (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-508 492,00	-1 500 000	-1 000 000

Av redan beviljade medel för samhällsekonomiska projekt har 2.340.000 euro av maximalt 5.000.000 euro upptagits för byggande av badhus i Mariehamn och 1.160.000 euro av maximalt 3.364.000 euro för idrotts- och motionscentrum, simhallsdelen i Godby. Då båda projekt är under uppförande föreslår landskapsstyrelsen att ytterligare 1.000.000 euro upptas under momentet att utges som bidrag enligt tidigare redovisade villkor. Av anslaget avses 600.000 euro beviljat för badhuset i Mariehamn och 400.000 euro för simhallen i Godby. Se även moment 44.20.51.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	<u>-1 000 000</u>
	Anslagsbehov	-1 000 000

44.10.74. Landskapsprojekt (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	0	-1 400 000

Detaljplaneringen av kultur- och kongresshuset, utgående från beskrivningarna av projektet i tidigare års budgeter beräknas vara färdigställd kring årsskiftet 2004 - 2005. Kostnaderna för detaljplaneringen beräknas till ca 1.600.000 euro. Med beaktande av att en del av detaljplaneringen genomförs med tidigare års anslag som indras i bokslutet för år 2003 föreslås för ändamålet ett anslag om 1.400.000 euro i budgeten för år 2004.

När en tillfredställande kostnadsberäkning föreligger avser landskapsstyrelsen att till lagtinget överlämna en framställning med förslag om utverkande av ett extra anslag för byggnadskostnaderna. I detta skede uppskattas kostnaderna till 15.000.000 euro.

En försäljning av aktierna i Fastighets Ab Ålands Turisthotell övervägs i det skede beslut angående byggande av kultur- och kongresshuset fattats.

Tillbyggnaden av sjöfartsmuseet sker i praktiken efter att kultur- och kongresshuset förverkligats. Anslaget kan även användas för eventuella kostnader för den planering som redan inletts.

Dispositionsplan:

1122	Byggnader	<u>-1 400 000</u>
	Anslagsbehov	-1 400 000

44.10.87. Regionallån

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	-2 500 000	-2 500 000

Föreslås att ett anslag om 2.500.000 euro upptas för utgivande av lån ur Nordiska Investeringsbankens regionallånekvot. Lånen utges i allmänhet mot bankmässigt betryggande säkerhet men landskapsstyrelsen kan enligt prövning utge lånen utan säkerhet. Lån till samhällsägda bolag ges sålunda utan krav på säkerhet. I övrigt utges lånen på motsvarande villkor som de lån som lyfts från Nordiska Invester-

ingsbanken, vilka upptas som inkomst under moment 39.30.87.

Dispositionsplan:

1520	Lånefordringar	<u>-2 500 000</u>
	Anslagsbehov	-2 500 000

44.20. PENNINGAUTOMATMEDEL

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	4 035 000	5 000 000	5 080 000
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter	-505 082	-1 699 000	-1 699 000
Investeringsutgifter			
Lån o övr. finansinv.	0	0	0
Summa utgifter	-505 082	-1 699 000	-1 699 000
Anslag netto	3 529 918	3 301 000	3 381 000

I enlighet med 17 § LF om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet (56/1993) intas årligen i landskapets budget ett anslag som uppskattas motsvara det belopp av Ålands Penningautomatförenings nettoavkastning för löpande verksamhetsår vilket fördelas i understöd. Sedan fördelningsrådet på basis av ansökningar har lagt fram ett fördelningsförslag fattar landskapsstyrelsen beslut om fördelning av lån och bidrag till särskilda mottagare eller för särskilda ändamål.

Ålands Penningautomatförening har i den ordning 17 § penningautomatförordningen (56/1993) föreskriver meddelat om den beräknade nettoavkastningen för år 2003.

Med beaktande av Ålands Penningautomatförenings meddelande om den beräknade nettoavkastningen samt oförändrad praxis vad gäller behandlingen av den lotteriskatt som återförs till landskapet föreslås att 5.080.000 euro upptas som inkomst. Förslaget innebär att 580.000 euro lämnas ofördelat till senare års fördelning.

Avkastningen föreslås med beaktande av ovanstående i sammandrag fördelat enligt följande:

BIDRAG:

Social verksamhet	1.750.000 euro
Ungdomsarbete	202.000 euro
Idrott	850.000 euro
Kulturell verksamhet	544.000 euro
Övriga bidrag	550.000 euro
Projektbidrag	<u>1.149.000 euro</u>
	5.045.000 euro

LÅN:

Ungdomsarbete	<u>35.000 euro</u>
	35.000 euro

Genom de anslag som budgeteras under detta kapitel främjas de ideella föreningarnas verksamheter som inte är verksamma inom det sociala eller kulturella området men som har sådan verksamhet som faller inom ramen för fördelningen av penningautomatmedel. Därtill understöds investeringar och projekt som gynnar de verksamheter för vilka penningautomatmedel beviljas och som främjar pen-

ningautomatföreningens verksamhet.

Se även kapitel 45.25, 46.11 och 46.13 samt LF om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet (56/1993).

Inkomster

34.20.50. Avkastning av Ålands Penningautomatförenings verksamhet

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
4 035 000,00	5 000 000	5 080 000

Med hänvisning till kapitelmotiveringen föreslås en inkomst om 5.080.000 euro upptagen.

Specifikation:

5000	Finansiella inkomster	<u>5 080 000</u>
	Totalt	<u>5 080 000</u>

Utgifter

44.20.50. Bidrag ur penningautomatmedel

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-479 885,00	-550 000	-550 000

Föreslås ett anslag om 550.000 euro, vilket avser bidrag ur penningautomatmedel för ideella föreningar och organisationer vilka inte hänför sig till sociala-, ungdoms- eller idrottssektorn samt penningautomatmedel till landskapsstyrelsens disposition.

Dispositionsplan:

8209	Övriga inkomstöverföringar	<u>-550 000</u>
	Anslagsbehov	<u>-550 000</u>

44.20.51. Projektbidrag ur penningautomatmedel

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-25 197,00	-1 149 000	-1 149 000

Föreslås ett anslag om 1.149.000 euro att utges som bidrag för aktivitetsfrämjande och sysselsättningsskapande projekt eller andra investeringar som faller inom ramen för principer för fördelning av penningautomatmedel.

Anslaget får användas så att för Folkhälsans Allaktivitetshus på Åland Ab kan beviljas återstående bidrag av årets och från tidigare år beviljade medel så att draget i enlighet med tidigare budgetbeslut uppgår till maximalt 1.690.000 euro.

Därtill föreslås att 1.000.000 euro får användas som delfinansiering av bidrag för byggande av badhus i Mariehamn samt idrotts- och motionscentrum, simhallsdelen, i Godby, så att badhusprojektet i Mariehamn beviljas 600.000 euro och Godbyprojektet 400.000 euro. Se även moment 44.10.32.

Anslaget kan även användas för landskapets finansieringsandel av projekt som ingår i program som medfinansieras med medel ur EU:s strukturfonder.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	-1 149 000
	Anslagsbehov	-1 149 000

44.20.86. Lån ur penningautomatmedel (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	0	0

Föreslås inget anslag detta år.

44.90. PENSIONER OCH PENSIONSavgIFTER

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	6 000 000	9 800 000	10 400 000
Konsumtionsutgifter	-13 138 638	-13 735 000	-14 595 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-13 138 638	-13 735 000	-14 595 000
Anslag netto	-7 138 638	-3 935 000	-4 195 000

Målet är en effektivare pensionsadministration bl.a. genom ett förbättrat pensionsdataregister.

Målsättningen är att inom de närmaste åren få med alla pensionsgrundande anställningstider som är möjliga att registrera i landskapets nya, förbättrade pensionsdataregister samt att få dessa uppgifter överförda till Pensionsskyddscentralens register. Samtidigt skall också registret kompletteras med mer gamla löneuppgifter än vad som tidigare behövts eftersom reglerna för uträkning av pension kommer att förändras i och med den stora reformen av statens pensionslagstiftning som planeras träda i kraft 1.1.2005.

En fortsatt ökning av pensionsutgifterna är att vänta eftersom antalet pensionstagare ökar för varje år. Deltidspension har blivit allmer populärt, antalet deltidspensionstagare har ökat kraftigt de senaste åren.

De fem senaste åren har antalet personer som beviljats respektive lyft landskaps-pension i december varit:

År	1998	1999	2000	2001	2002
Beviljade	85	126	107	120	129
Lyfta	1.093	1.158	1.205	1.257	1.306

..... *Inkomster*

34.90.04. Överföring från pensionsfonden

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
6 000 000,00	9 800 000	10 400 000

Enligt LL om landskapet Ålands pensionsfond (71/1995) skall för dem som hör till landskapets pensionssystem pensionspremier och pensionsavgifter betalas till fonden medan från fonden till budgeten kan överföras ett belopp som får uppgå till högst tre fjärdedelar av landskapets årliga pensionsutgifter. Med beaktande av

att det under senare år tillförts medel i ganska snabb takt till pensionsfonden och med hänsyn till det budgetekonomiska läget föreslår landskapsstyrelsen att det även under år 2004 överförs ett belopp som uppgår till ca 75 % av pensionsutgifterna från pensionsfonden till landskapets budget. Med hänvisning till ovanstående föreslås en inkomst om 10.400.000 euro för överföringar under år 2004.

Med beaktande av detta beräknas fonden under år 2004 tillföras medel om ca 12,6 miljoner euro netto varvid totalbehållningen i fonden vid slutet av år 2004 kan uppskattas till ca 150 miljoner euro värderat enligt marknadsvärde.

Specifikation:

7000	Pensionsinkomster	<u>10 400 000</u>
	Totalt	10 400 000

..... *Utgifter*

44.90.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-38 420,91	-58 000	-60 000
(t.a. -15 116,00)		

Anslaget avser utgifter för köp av pensionstjänster, främst uträknings- och sakkunnigtjänster från Statskontoret och Kommunernas pensionsförsäkring samt de kostnader som avtalet med Pensionskyddscentralen om överföring av uppgifter till arbetsförhållanderegistret medför.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	<u>-60 000</u>
	Anslagsbehov	-60 000

44.90.04. Pensioner och familjepensioner (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-12 860 333,32	-13 400 000	-14 235 000

Anslaget avser lagbundna utgifter (4/97 m.fl.). För ålderspensioner, invalidpensioner och rehabiliteringsstöd, arbetslöshetspensioner, deltidspensioner och familjepensioner samt rehabiliteringspenning och andra utgifter i samband med yrkesinriktad rehabilitering. Anslaget får även vid behov användas för att bekosta specialundersökningar om arbetsförmåga och rehabiliteringsbehov för personer som söker invalidpension.

Dispositionsplan:

7100	Pensionsutgifter	<u>-14 235 000</u>
	Anslagsbehov	-14 235 000

44.90.05. Övriga pensionsutgifter (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-239 884,70	-270 000	-300 000
	tb -7 000	

Anslaget avser pensionsbaserad KTAPL-avgift enligt lagen om pension för

kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare. Landskapet övertog betalningsansvaret i samband med ÅHS-reformen, varför avgiften således är att betrakta som betalning av Ålands folkhälsoförbunds och Ålands vårdförbunds skuld till Kommunernas pensionsförsäkring. Anslag får även användas för betalning av vissa självriskandelar enligt 6 § KTAPL som hänför sig till anställningar vid de nämnda kommunalförbunden.

Dispositionsplan:

4800	Övriga utgifter	<u>-300 000</u>
	Anslagsbehov	-300 000

44.95. ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE ICKE FÖRDELADE POSTER

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	328 822	348 000	348 000
Konsumtionsutgifter	-982 319	-1 173 000	-1 058 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-159 690	-200 000	-150 000
Summa utgifter	-1 142 009	-1 373 000	-1 208 000
Anslag netto	-813 187	-1 025 000	-860 000

Rubriken ändrad.

Inkomster

34.95.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
16 112,32	8 000	8 000

Anslaget avser inkomster för vilka inte upptagits särskilda anslag, bl.a. ersättning för kopior, postporton och telefonsamtal m.m.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	<u>8 000</u>
	Totalt	8 000

34.95.08. Sjukförsäkringsersättningar

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
312 710,58	340 000	340 000

Uppskattad inkomst i form av dagpenningar som inflyter vid en anställds tjänstledighet med lön på grund av sjukdom och moderskap.

Specifikation:

4000	Personalutgifter (minskning)	<u>340 000</u>
	Totalt	340 000

Utgifter

44.95.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-676 624,29	-710 000	-650 000
(t.a. -1 824,00)		

Föreslås ett anslag om 650.000 euro för förvaltningens gemensamma kostnader för vissa centrala av finansavdelningen administrerade kontorsfunktioner, inköp av tjänster för likviditetsförvaltning och försäkring av egendom.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter	
	- kontorsmaterial	-90 000
4200	Hyror	-20 000
4300	Inköp av tjänster	
	- underhåll av inventarier	-10 000
	- tryckningstjänster (kopiering)	-10 000
	- ADB-användartjänster	-5 000
	- banktjänster	-35 000
	- posttjänster	-160 000
	- teletjänster	-110 000
	- brandförsäkringar	-90 000
	- expert- och utredningstjänster	<u>-75 000</u>
		-495 000
4800	Övriga utgifter	
	- licensavgifter	<u>-45 000</u>
	Anslagsbehov	-650 000

44.95.04. Ålandsdelegationen (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-7 320,41	-12 000	-12 000

För landskapets kostnader för Ålandsdelegationens verksamhet föreslås ett anslag om 12.000 euro.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	-6 000
4800	Övriga utgifter	<u>-6 000</u>
	Anslagsbehov	-12 000

44.95.05. IKT-utveckling (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-107 895,23	-185 000	-160 000
(t.a. -78 106,00)		

Föreslås ett anslag om 160.000 euro för central IKT-utveckling för den allmänna förvaltningens behov för vilket inte upptagits särskilda anslag och projektledningsstöd för övrig systemutveckling. Anslaget kan användas för konsultkostnader, inköp av ADB-program m.m. I anslaget ingår centrala kostnader för utveckling av elektronisk dokument- och ärendehantering inom förvaltningen.

Anslaget kan även användas för allmän IKT-utveckling (moment 44.95.06 utgår). Det utvecklingsarbete som är gemensamt med näringslivet och övriga samhällssektorer avses dock främst förverkligas inom ramen för Ålands teknolog centrum och annan ordinarie verksamhet.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-100 000
4800	Övriga utgifter	-10 000
1112	Immateriella rättigheter	<u>-50 000</u>
	Anslagsbehov	-160 000

44.95.06. Allmän IKT-utveckling (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-8 033,07	-30 000	
(t.a. -55 648,05)	(t.a. -50 000)	

Momentet utgår, se moment 44.95.05.

44.95.08. Övriga avlöningar

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-182 446,38	-236 000	-236 000

Under momentet föreslås ett anslag om 236.000 euro.

Anslaget för inrättade tjänster avser anslag för personliga lönetillägg.

Under tillfälliga tjänster reserveras anslag för anställande av vikarier för sjuk- och moderskapslediga tjänstemän samt för annan tillfällig arbetskraft och övriga tjänstearrangemang (t.ex. omplaceringar).

Anslaget för personal i arbetsavtalsförhållande avser personliga lönetillägg och arrangemang gällande arbetstagare.

Under övriga löner och arvoden upptas ett anslag för förtroendemannaarvoden samt för övriga arvoden och ersättningar för facklig verksamhet i enlighet med gällande tjänstekollektivavtal.

Slutligen föreslås under övriga personalutgifter en reservering för avgångsbidrag som beviljas enligt 42 § tjänstemannalagen för landskapet Åland.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- inrättade tjänster	-5 502
	- tillfälliga tjänster	-185 950
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-24 782
	- övriga löner och arvoden	-15 566
	- övriga personalutgifter	<u>-4 200</u>
	Anslagsbehov	-236 000

44.95.70. Anskaffning av inventarier (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-159 690,27	-200 000	-150 000

Under momentet föreslås ett anslag om 150.000 euro. Anslaget avser anskaffning och utbyte av datorer och övrig datautrustning samt möbler och kontorsmaskiner.

Dispositionsplan:

1125	Maskiner och inventarier	<u>-150 000</u>
	Anslagsbehov	-150 000

35./45.

SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004	Förändring 2003-2004	Förändring 2002-2004
Summa inkomster	8 595 969	8 791 000	10 114 000	15,0%	17,7%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-59 562 090	-60 855 000	-62 507 000	2,7%	4,9%
Överföringsutgifter	-20 310 658	-22 195 000	-21 826 000	-1,7%	7,5%
Realinvesteringar	-1 163 381	-2 335 000	-4 000 000	71,3%	243,8%
Lån och övriga finansinve- steringar	0	-135 000	-135 000	0,0%	
Summa utgifter	-81 036 128	-85 520 000	-88 468 000	3,4%	9,2%
Anslag netto	-72 440 160	-76 729 000	-78 354 000	2,1%	8,2%

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004	Förändring 2003-2004	Förändring 2002-2004
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	-1 027 062	-1 114 000	-1 001 000	-10,1%	-2,5%
Övriga sociala uppgifter	-8 846 707	-8 924 000	-9 067 000	1,6%	2,5%
Av kommunerna anordnade sociala tjänster	-9 873 113	-10 323 000	-10 130 000	-1,9%	2,6%
Mottagande av flyktingar	-34 065	-366 000	-140 000	-61,7%	311,0%
Penningsautomatmedel för social verksamhet	-1 452 000	-1 670 000	-1 750 000	4,8%	20,5%
Övriga hälso- och sjukvårds- uppgifter	-445 051	-489 000	-449 000	-8,2%	0,9%
Övrig veterinärvård	-11 355	-56 000	-10 000	-82,1%	-11,9%
Allmän miljövärd	-89 070	-166 000	-128 000	-22,9%	43,7%
Naturvård	-137 387	-344 000	-299 000	-13,1%	117,6%
Vattenförsörjning och vatten- vård	-145 648	-608 000	-783 000	28,8%	437,6%
Avfallshantering	-121 700	-474 000	-360 000	-24,1%	195,8%
Ålands miljölaboratorium	-239 754	-263 000	-263 000	0,0%	9,7%
Ålands miljöprovsningsnämnd	-181 514	-328 000	-388 000	18,3%	113,8%
Ålands hälso- och sjukvård	-58 431 703	-60 395 000	-63 700 000	5,5%	9,0%
Summa	-81 036 128	-85 520 000	-88 468 000	3,4%	9,2%

45.01.

ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	11 634	29 000	13 000
Konsumtionsutgifter	-1 027 062	-1 114 000	-1 001 000
Överföringsutgifter			
Investeringar			
Summa utgifter	-1 027 062	-1 114 000	-1 001 000
Anslag netto	-1 015 428	-1 085 000	-988 000

Social- och miljöavdelningen har till uppgift att allmänt planera, leda, utveckla, samordna, följa upp och utöva tillsyn över social-, hälso- och sjukvården samt miljömedicinen och miljövården.

Enligt gällande lagstiftning skall ärenden som anhängiggjorts vid landskapsstyrelsen behandlas utan onödigt dröjsmål och om möjligt upptas för avgörande inom tre månader från den dagen ärendet anhängiggjordes. För att förbättra servicen till avdelningens kunder är målsättningen under året att ärenden om möjligt

skall upptas för avgörande inom två månader.

Den 1.12.2003 träder klientlagstiftningen i kraft (79/2003) och enligt den skall för varje klient utarbetas en service-, vård-, rehabiliterings- eller någon annan motsvarande plan som behövs för att förverkliga socialservicen på ett bra sätt. Målsättningen under året är att kartlägga och utveckla planerna särskilt inom barn- och äldreomsorgen samt handikappservicen.

Arbetet med att stöda utvecklandet av den pedagogiska verksamheten inom barnomsorgen och att främja samarbetet mellan barnomsorgen och skolan fortsätter under år 2004.

Övergripande mål, beskrivning av och förändring i verksamheten samt målsättningar år 2004 inom det alkoholf- och narkotikapolitiska området framgår under kapitlet 45.10.

Det gällande avtalet för ambulanshelikoptertjänster löper ut i oktober 2004. Under det första halvåret utarbetas på basen av erfarenheterna hittills och de tillgängliga resurserna en kravspecifikation för en upphandling för ett nytt, preliminärt 5-årigt, avtal. Proceduren kan främst på kostnadssidan kompliceras av implementeringen av nya internationella säkerhetsbestämmelser fr.o.m. början av år 2005 rörande helikopterns prestanda och bemanning.

Utvärderingen och utvecklingen av vårdkedjorna inom hälso- och sjukvården fortsätter. Serviceutbudet för barn och ungdomar och företagshälsovården i ÅHS's regi tas in som nya objekt. På barn- och ungdomssidan är avsikten att granska hela fältet, primärvård, specialiserad sjukvård inklusive psykiatri samt habilitering. Företagshälsovårdens ställning och utveckling inom ÅHS utreds mot bakgrunden av att behovet av företagshälsovårdsservice i landskapet vida överskrider utbudet.

Den redan inledda utvärderingen av vårdkedjan inom äldreomsorgen fortsätter med tonvikten på att utreda behoven av och förutsättningarna för att involvera de olika instanserna och servicenivåerna i ett gemensamt datasystem, att utvärdera den tillgängliga programvaran samt skapa betingelser för en upphandling inklusive stödfunktioner och utbildning.

En ny rehabiliteringssamordningskommission tillsättes i början av året för en tvåårsperiod. Verksamheten fortsätter i huvudsak med en kontinuerlig uppdatering och förbättring av instruktionen för medicinsk rehabilitering samt med att under planerade åtta möten under året utbyta information och samordna verksamheten mellan de institutioner och instanser som medlemmarna representerar kring aktuella frågeställningar. Medlemmarna uppmuntras att i mån av möjlighet delta i utbildnings- och utvecklingsseminarier inom området.

Med utvärderingen av sammanslagningen av hälso- och sjukvårdsinstitutionerna, den s.k. Sonkinrapporten och dess behandling samt de erfarenheter man gjort under och efter vårdstrejken som grund, avser landskapsstyrelsen att i samråd med ÅHS utarbeta ett beslutsunderlag för en organisatorisk vidareutveckling av den offentliga hälso- och sjukvården.

På miljö- och miljömedicinska området är kraven på EU-anpassning fortsatt stora. I syfte att effektivisera EU-arbetet, t.ex. beträffande kemikalier, kommer samarbetet mellan miljö-, miljömedicinska- och näringsavdelningens jordbruksbyrå att utökas och personalresurser kommer att användas byråöverskridande.

Det övergripande målet inom det miljömedicinska området är tryggandet av

konsumentskyddet, bekämpning av sjukdomars spridning och en del i detta är även djurskyddet. Till följd av den stora uppmärksamhet som förekomsten av flera för hälsan skadliga ämnen i olika livsmedel skapat har livsmedelssäkerheten blivit allt viktigare. Landskapsstyrelsens målsättning är att högklassig livsmedelskvalitet skall garanteras i hela livsmedelskedjan.

Syftet med djurskyddet är att säkerställa att djur skyddas mot lidande samt att främja deras välbefinnande. Under året är landskapsstyrelsens målsättning att revidera djurskyddslagstiftningen för att möjliggöra en smidigare ärendehantering och ändamålsenligare ansvarsfördelning då djurägaren eller -innehavaren handlar i strid med djurskyddslagstiftningen.

Övergripande mål, beskrivning av och förändring i verksamheten samt målsättningar år 2004 inom det miljöpolitiska området anges under kapitlena 45.50, 45.52, 45.54 och 45.56.

Några mätetal som i viss mån beskriver utvecklingen har beräknats respektive uppskattats enligt följande:

	2002	2003	2004
Serveringstillståndsärenden	73	70	70
Klient- och patientärenden	105	150	150
Miljötillsynsobjekt	898	900	900
Finansieringsstödsärenden (vattenförsörjning, avloppsvattenbehandling och avfallshantering)	106	110	110

..... *Inkomster*

35.01.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
11 634,52	29 000	13 000

Inkomstbeloppet utgör bland annat avgifter för beslut om serveringstillstånd och avgifter för tillsyn över servering av alkohol om 12.000 euro. Beloppet av serveringstillståndsavgifter baseras på ett uppskattat antal tillstånd under året. Beloppet av tillsynsavgifter är beräknat utifrån tillståndsinnehavarnas inköp av alkoholdrycker år 2003. Under momentet upptas även inkomster om 1.000 euro för andra avgiftsbelagda prestationer vid avdelningen som inte finns anslagna under annat inkomstmoment.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	<u>13 000</u>
	Totalt	13 000

..... *Utgifter*

45.01.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-1 027 062,21	-1 114 000	-1 001 000

(t.a. -100 000)

Under momentet föreslås, med beaktande av tidigare års anslag, ett anslag om

1.001.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Förslås att en tjänst som biträdande naturvårdsintendent (lkl A 23) inrättas fr.o.m. 1.3.2004. De huvudsakliga arbetsuppgifterna för tjänsten utgör förvaltningen av naturreservaten, vilka har utökats under senare år. Den nya ordinarie tjänsten motiveras av att naturvårdsintendenten framöver, förutom att leda naturvårdsarbetet, i högre grad kommer att delta i miljöbyråns övriga arbetsuppgifter, exempelvis gällande vattenvården. Förslaget medför att anslaget för en tillfällig tjänst som extra naturvårdskonsulent utgår.

I anslaget har beaktats 8.000 euro för upprätthållande av ett beredskapssystem för landskapsveterinärerna för bekämpandet av smittsamma sjukdomar hos djur samt 10.000 euro för individuell kompetensutveckling för avdelningens personal.

Därtill ingår utgifter för tjänsteresor och handledning samt för litteratur, information, utbildning, utredningar, material, förnödenheter, teletjänster, annonsering, representation och för driften av motorfordon.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	17*	17	18
Tillfälliga tjänster	3	3	2
Personal i arbetsavtalsförhållande	1*	1	1

*3 tjänster överförda till moment 45.58.20.

Dispositionsplan:

4000 Personalutgifter			
- inrättade tjänster	-918 358		
- tillfälliga tjänster	-69 422		
- personal i arbetsavtalsförhållande	<u>-33 120</u>		-1 020 900
4100 Material och förnödenheter			-11 300
4300 Inköp av tjänster			-26 500
4800 Övriga utgifter			
- resor	-37 300		
- representation	<u>-5 000</u>		<u>-42 300</u>
Anslagsbehov			-1 101 000
Användning av tidigare års anslag			<u>100 000</u>
Förslag			-1 001 000

45.10. ÖVRIGA SOCIALA UPPGIFTER

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-79 314	-61 000	-66 000
Överföringsutgifter	-8 767 392	-8 863 000	-9 001 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-8 846 706	-8 924 000	-9 067 000
Anslag netto	-8 846 706	-8 924 000	-9 067 000

I kapitlet upptas utgifter för verksamheter och understöd som främjar utvecklingen av främst socialvården samt för familjepolitiska förmåner och för tryggnad av skälig utkomst och skäliga boendekostnader.

Förtroenderådet verkar för att klienternas och patienternas rättigheter och intres-

sen tas till vara och att deras integritet skyddas. Dessutom skall rådet bland annat främja kontakten mellan brukare och personal, förmedla förslag och synpunkter som anses betydelsefulla för att stärka brukarnas ställning och för att främja kvaliteten inom vården. Rådet, som verkat sedan år 1997, har behandlat ett stort antal ärenden och frågeställningar. Rådet har tillställt landskapsstyrelsen, ÅHS och andra instanser olika förslag till åtgärder för att stärka brukarnas ställning och för att främja kvaliteten inom vården. Förtroenderådets målsättning för år 2004 är att verka för den optimala folkhälsan och att bevaka utvecklingen av äldreomsorgen. Dessutom kommer rådet att ha en viss beredskap för att delta i diskussioner gällande aktuella social- och hälsovårdssituationer.

Handikapprådet verkar för att tillgodose de funktionshindrades intressen genom att följa utvecklingen inom handikappområdet, göra framställningar om och ta initiativ till åtgärder som ger möjlighet för personer med funktionsnedsättning till full delaktighet och jämlikhet i samhället. Under år 2004 är målsättningen att fortsätta genomförandet av det handikappolitiska programmet samt att arrangera informations- och utbildningstillfällen.

Missbrukarvårdssamarbetsgruppen skall utvärdera och utveckla samarbetet inom missbrukarvården. Gruppen som tillsattes under år 2001 består av ledande tjänstemän inom missbrukarvården. Målsättningen under året är att fortsätta utvecklingen av samarbetet mellan ÅHS och den egentliga missbrukarvården vid avgiftningen av unga missbrukare.

År 2002 antog landskapsstyrelsen ett alkohol- och narkotikapolitiskt program för åren 2002 - 2005. Målet för alkoholpolitiken är att minska alkoholkonsumtionen och skadeverkningarna samt höja alkoholdebutåldern. För narkotikapolitiken är målet ett narkotikafritt Åland. Delmålen är att minska berusningsdrickandet, göra alkoholen mindre tillgänglig för minderåriga och förändra attityderna till alkohol och därmed minska efterfrågan på alkohol, stoppa utbudet och efterfrågan på narkotika, tidigt upptäcka alkohol- och narkotikamissbruk och tillhandahålla förebyggande åtgärder, vård och behandling för alla. En politisk referensgrupp och en styrgrupp tillsattes år 2003 för att förverkliga programmet och samordna alkohol- och narkotikapolitiska verksamheter på Åland. Grupperna har hitintills valt att ha gemensamma möten för att uppnå effektivare samordning av gruppernas arbete. Dessutom tillsattes en arbetsgrupp för planering av grundskolans drogundervisning i årskurs 4 - 9. Arbetsgruppens uppdrag, som slutförs under år 2004, är att kartlägga drogundervisningen i de åländska grundskolorna och utarbeta en plan för drogundervisningen, rekommendationer om undervisningsmaterial samt en modell för utvärdering. Deltidsanställd projektledare fortsätter under år 2004 med att leda ett projekt inom ÅHS vars mål är att i ett tidigt skede upptäcka alkohol- och narkotikamissbruk och på så vis förebygga skador. Projektledaren kommer att utforma en alkoholskadeförebyggande plan för ÅHS. Planen skall även omfatta förebyggandet av skador som narkotikan kan ge upphov till. Vidare ordnar projektledaren den utbildning personalen behöver för att utveckla sitt förebyggande arbete inom vården. Förverkligandet av det alkohol- och narkotikapolitiska programmet år 2004 omfattar dessutom kompetensutveckling, informationsverksamhet och åtgärder för att förändra attityder såsom riskreduceringskurser för ungdomar i gymnasialstadieåldern.

Enligt 3 § lagen om missbrukarvård (FFS 41/1986), se även 71 § självstyrelselagen, skall kommunen sörja för att vården av missbrukare ordnas så att den till sin innebörd och sin omfattning motsvarar behovet i kommunen. Även om det således är kommunernas lagstadgade ansvar att se till att det finns tillräckliga resurser inom missbrukarvården föreslår landskapsstyrelsen att tillfälligt under år 2004 öka resurserna genom att understöda kommuner för nätverksuppbyggnad och stöd till föräldrar samt annan drogförebyggande och hälsofrämjande verk-

samhet på lokal nivå. År 2004 prioriteras projekt med målet att ge stöd till föräldrar. Dessutom har upptagits anslag för en ungdomsbehandlartjänst i Mariehamns stad som även kan utnyttjas av de övriga kommunerna.

I kapitlet upptas anslag för stipendier för den yrkesutbildade personalen inom socialvården för fortbildning. Syftet med anslaget är att understöda kompetensutveckling inom socialvården. Målsättningen under året är att särskilt stöda kompetensutveckling inom barnskyddet.

Syftet med moderskapsunderstöd och barnbidrag är att ge barnfamiljer ersättning för de kostnader som föranleds av barnens födelse eller adoption och underhåll. Barnbidragsbeloppen höjdes med 10 % den 1 januari 2001. Moderskapsunderstödet höjdes från 128 euro till 224 euro den 1 februari 2002. Fr.o.m. den 1 mars 2003 betalas ett förhöjt understöd till de familjer i vilka det samtidigt föds eller adopteras flera barn. Den 1 december 2002 infördes i moderskapsunderstödssystemet ett adoptionskostnadsbidrag om 1.900, 3.000 eller 4.500 euro beroende på barnets hemland.

		<i>Utgifter</i>		
45.10.01.	<u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>			
	Bokslut 2002	Budget 2003		Förslag
	-79 314,63	-32 000		-66 000
		tb -29 000		

(t.a. -18 742,04)

Föreslås ett anslag om 66.000 euro för handikapprådets, förtroenderådets och missbrukarvårdssamarbetsgruppens verksamhet, för de ersättningar poster debiterar för tilläggskostnader vid hembärning av post till personer med funktionshinder samt för utgifter för utvecklingsarbete inom socialvården och förverkligandet av det alkohol- och narkotikapolitiska programmet 2002 - 2005.

Ökningen av anslaget föranleds av förverkligandet av det alkohol- och narkotikapolitiska programmet 2002 - 2005.

	År 2002	År 2003	År 2004
Tillfälliga tjänster	1		
Personal i arbetsavtalsförhållande			½

Dispositionsplan:

4000 Personalutgifter			
- personal i arbetsavtalsförhållande	-24 420		
- övriga löner och arvoden	<u>-6 780</u>		-31 200
4100 Material och förnödenheter			-200
4300 Inköp av tjänster			-29 400
4800 Övriga utgifter			
- resor			-200
8202 Social- och hälsovård samt utkomstskydd			<u>-5 000</u>
Anslagsbehov			-66 000

45.10.30. Understöd för missbrukarvård

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
		-55 000

Momentet nytt.

Föreslås i enlighet med kapitel motiveringen ett tillfälligt anslag om 55.000 euro för understöd till kommunerna för drog förebyggande arbete och för en kommunal ungdomsbehandlartjänst.

Dispositionsplan:

8202 Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-55 000
Anslagsbehov	-55 000

45.10.50. Bostadsbidrag (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-467 712,80	-537 000	-580 000

För bostadsbidrag, som enligt LL om tillämpning av lagen om bostadsbidrag (63/1975) beviljas enligt i Finland gällande grunder, föreslås ett anslag om 580.000 euro. Utgifterna för bostadsbidrag förväntas stiga på grund av hushållens försämrade ekonomi. Även administrativa kostnader för handläggande av bostadsbidragsärenden kan påföras momentet.

Dispositionsplan:

4300 Inköp av tjänster	-19 000
8202 Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-561 000
Anslagsbehov	-580 000

45.10.51. Stipendier för vidareutbildning och kompletterande utbildning inom socialvården utomlands

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-7 120,00	-8 000	-8 000

Föreslås ett anslag om 8.000 euro för stipendier till den yrkesutbildade personalen inom socialvården för vidareutbildning och kompletterande utbildning främst inom Norden.

Dispositionsplan:

8209 Övriga inkomstöverföringar	-8 000
Anslagsbehov	-8 000

45.10.52. Moderskapsunderstöd (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-47 352,45	-83 000	-93 000

I enlighet med LL om tillämpning i landskapet Åland av lagen om moderskapsunderstöd (10/1994) föreslås ett anslag om 93.000 euro. Anslaget har beräknats utgående från ett födelsetal om 320, fyra internationella adoptioner och fyra tvillingfödslar år 2004 samt en kostnad om 230 euro per moderskapsförpackning. Kostnader för inköp av informationsmaterial kan påföras momentet.

Dispositionsplan:

4100 Material och förnödenheter	-500
8202 Social- och hälsovård samt utkomstskydd	<u>-92 500</u>
Anslagsbehov	-93 000

45.10.53. Barnbidrag (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-8 221 204,57	-8 211 000	-8 240 000

Med hänvisning till LL om tillämpning i landskapet Åland av barnbidragslagen (48/1994) och LF om barnbidrag (106/1995) föreslås ett anslag om 8.240.000 euro. Även administrativa kostnader för skötseln av barnbidragsärenden kan påföras momentet.

Dispositionsplan:

4300 Inköp av tjänster	-10 500
8202 Social- och hälsovård samt utkomstskydd	<u>-8 229 500</u>
Anslagsbehov	-8 240 000

45.10.54. Utkomstskydd för personer med diagnosen fibromyalgi (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-24 002,40	-24 000	-25 000

För att användas som utkomstskydd för vissa personer med diagnosen fibromyalgi föreslås ett anslag om 25.000 euro.

Landskapsstyrelsen beaktar vid prövningen om utkomstskydd skall beviljas, om personen inte har rätt till lagstadgad eller avtalad arbetslöshetsersättning, ålders-, invalid-, arbetslöshets- eller deltidspension, om personen de sex senaste åren varit sjukskriven med diagnosen fibromyalgi eller motsvarande diagnos och om personen haft hemkommun i landskapet de fyra senaste åren. Dessutom beaktas att avslag på ansökan om nämnda ersättning eller pension ej är äldre än två år vid den tidpunkt då ansökan om utkomstskydd lämnas in, om det inte är uppenbart att personen i fråga ej är berättigad till nämnda ersättning eller pension.

Beloppet av utkomstskyddet fastställs enligt samma grunder som gäller för invalidpension och invaliditetspension i pensionslagstiftningen. Förskott på utkomstskydd får betalas innan beloppet fastställs.

Dispositionsplan:

8202 Social- och hälsovård samt utkomstskydd	<u>-25 000</u>
Anslagsbehov	-25 000

45.15. AV KOMMUNERNA ANORDNADE SOCIALA TJÄNSTER

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter	-9 873 113	-10 323 000	-10 130 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-9 873 113	-10 323 000	-10 130 000
Anslag netto	-9 873 113	-10 323 000	-10 130 000

Kapitlet omfattar utgifter föranledda av landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården (71/1993).

Till kommunerna betalas årligen landskapsandel för driftskostnaderna för socialvården enligt kalkylerade grunder. Grunderna för landskapsandelarna är basbelopp enligt åldersgrupp som landskapsstyrelsen fastställer årligen. För år 2004 fastställs basbeloppen genom att 2003-års basbelopp justeras med ca 2,9 %. Landskapsstyrelsen avlämnar en framställning till lagtinget med förslag till ändring av lagstiftningen så att en mindre justering görs av landskapsandelsprocenten för kommuner i bosättningsstrukturgrupp 3. Justeringen görs i anledning av att det allmänna avdraget slopas i kommunalbeskattningen för år 2004. Se även allmänna motiveringen.

Landskapsandel för anläggningsprojekt som är nödvändiga för ordnande av socialvård kan på ansökan beviljas kommuner och kommunalförbund. Avsikten är att till lagtinget överlämna en framställning med förslag om ändring av LL om planering av och landskapsandel för socialvården så att landskapsandelar, beroende på kommunens bostadsstrukturgrupp, beviljas i intervallet 25 - 65 % av de godtagbara kostnaderna. Enligt nu gällande bestämmelser beviljas andel i intervallet 40 - 65 % av kostnaderna. Landskapsandelarna föreslås utbetalda mot redovisning av att kostnaderna uppstått. Därtill är avsikten att beräkna de godtagbara kostnaderna, främst för nybyggnader, med hjälp av enhetspriser.

..... *Utgifter*

45.15.30. Landskapsandel till kommunerna för driftskostnader för socialvården (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-8 080 049,16	-8 323 000	-8 430 000

Med hänvisning till 3 kap. LL om planering av och landskapsandel för socialvården (71/1993) och till socialvårdsplanen för åren 2004 - 2008 föreslås ett anslag om 8.430.000 euro. I förslaget har beaktats den justering av landskapsandelsprocenten för bosättningsstrukturgrupp 3 om vilken landskapsstyrelsen avlämnar särskild framställning till lagtinget. Se även kapitel och allmänna motiveringen.

I socialvårdsplanen har fastställts följande basbelopp per kommuninnevärdare som grund för landskapsandelarna:

0	-	6	år	6.002,51 euro
7	-	64	år	321,40 euro
65	-	74	år	856,04 euro
75	-	84	år	3.453,22 euro
85	-		år	10.294,40 euro

Dispositionsplan:

8202 Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-8 430 000
Anslagsbehov	-8 430 000

45.15.31. Landskapsandel till kommunerna och privata samfund för anläggningskostnader för sociala tjänster (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-1 793 063,88	-2 000 000	-1 700 000

Med hänvisning till 4 kap. LL om planering av och landskapsandel för socialvården (71/1993), landskapsstyrelsens förslag till ändring av nämnda lag (se kapitel motiveringen) samt socialvårdsplanen för åren 2004 - 2008 föreslås att landskapsstyrelsen befullmäktigas att fastställa nya projekt så att landskapsandela rna för dessa uppgår till totalt högst 1.700.000 euro. Därtill kan landskapsstyrelsen godkänna projekt som finansieras genom anslag beviljade under tidigare år. Genom de tillgängliga anslagen möjliggörs att barnomsorgen i Finström, Jomala, Lemland och Mariehamn, äldreomsorgen i Vårdö, institutionsvården för äldre och boendet för personer med utvecklingsstörning samt skyddet för mödrar och barn kan utvecklas.

Ett anläggningsprojekts högsta godtagbara kostnader fastställs enligt landskapsstyrelsens förslag för ny- och tillbyggnadsarbeten i fortsättningen med hjälp av enhetspriser per kvadratmeter nytttoyta (NY) för de ytor som beskrivs i projektets rumsprogram. Vid ombyggnads-, ändrings-, renoverings- och saneringsarbeten fastställs kostnaderna så att de motsvarar 70 % av enhetspriset för ny- och tillbyggnadsarbeten. Enhetspriset för de projekt som fastställs under år 2004 är 1.800 euro per nyttokvadratmeter inklusive första inredning och utrustning.

Vid projekt i skärgården kan landskapsstyrelsen avvika från enhetspriserna om det med beaktande av byggkostnaderna i skärgården kan bedömas skäligt.

Dispositionsplan:

8302 Social- och hälsovård	-1 700 000
Anslagsbehov	-1 700 000

45.20. MOTTAGANDE AV FLYKTINGAR

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter	-34 065	-366 000	-140 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-34 065	-366 000	-140 000
Anslag netto	-34 065	-366 000	-140 000

Mottagningsverksamheten har som mål att främja flyktingarnas sociala, ekonomiska och kulturella jämlikhet samt deltagande i och anpassning till det åländska samhället, samt att förebygga att flyktingarna isolerar sig. Mottagandet av flyktingar organiseras av kommunerna. Till kommunerna betalas ersättning av landskapets medel för utgifterna för utkomststöd, ordnandet av service och den allmänna administreringen av mottagandet.

Landskapsstyrelsen och Mariehamns stad har tecknat ett avtal om mottagandet av flyktingar. Avtalet gäller ordnande av de tjänster som hör till mottagandet av

flyktingar och tryggnad av utkomsten för 6 - 9 flyktingfamiljer under åren 2001-2004 samt de ersättningar landskapet skall betala till staden för de kostnader staden har för mottagandet och tryggnaden av flyktingarnas utkomst. Under år 2004 förväntas ersättningen till staden minska genom att fler flyktingar kan trygga sin försörjning.

..... *Utgifter*

45.20.30. Mottagande av flyktingar

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-34 065,07	-366 000	-140 000

Anslaget om 140.000 euro är avsett att användas till betalning av ersättningar enligt avtal mellan staden och landskapet om mottagandet av flyktingar. Anslaget får även användas som understöd för kostnader för det första mottagandet och för undervisning i svenska.

Dispositionsplan:

8202 Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-140 000
Anslagsbehov	-140 000

45.25. PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR SOCIAL VERKSAMHET

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter	-1 452 000	-1 670 000	-1 750 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 452 000	-1 670 000	-1 750 000
Anslag netto	-1 452 000	-1 670 000	-1 750 000

Penningautomatmedel för social verksamhet, vilka budgeteras under detta kapitel, fördelas mellan ett stort antal frivilliga organisationer, år 2003 33 st., för deras verksamhet inom social- och hälsovårdssektorn.

Fördelningen sker på basis av inkomna ansökningar, varvid beaktas framförallt verksamhetens natur, samhällsintresset av verksamheten, antalet medlemmar och deras aktivitet, frivilliginsatsernas andel av verksamheten och möjligheter att i samverkan med samhällsinsatser, lokalt och på landskapsplanet, möta aktuella behov.

Anslaget är avsett att ge grundförutsättningar för en bred och mångfacetterad medborgarverksamhet inom social- och hälsovårdssektorn. Frivilligverksamheten skall på ett ändamålsenligt sätt komplettera de samhälleliga insatserna med tillvaratagande av medborgarnas kunskaper, engagemang, initiativ och idealitet. Särskilt betydelsefull har den ideella verksamheten varit och är fortfarande vid prövningen och utvärdering av befintliga och nya verksamhetsformer samt även tillgodoseende av sådana gruppers intresse som annars skulle ha svårt att göra sig hörda.

Under senare år har önskemålen om understöd för kostnader för verksamhetsledare i organisationerna blivit fler. Med de anslag som står till förfogande är det inte möjligt att i någon nämnvärd omfattning understöda organisationer, som nu saknar finansiering av verksamhetsledare, för kostnader för anställande av såda-

na. Det finns exempel på organisationer som utan fast anställd personal bedriver en aktiv, bred och mångfacetterande verksamhet. Organisationerna bör eftersträva att aktivera så många medlemmar som möjligt i de verksamheter som organisationerna bedriver samt att strukturera styrelsearbete och andra sysslor i organisationen så att många ges en aktiv och stimulerande roll i arbetet för organisationens syften. Landskapsstyrelsen har för avsikt även år 2004 att vid fördelningen av anslaget särskilt beakta andelen medlemmar som aktivt tar del i organisationernas arbete och antalet frivilligarbetstimmar.

Se även kapitel 44.20.

..... *Utgifter*

45.25.50. Understöd för ideell verksamhet

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-1 452 000,00	-1 670 000	-1 750 000

Föreslås ett anslag om 1.750.000 euro att beviljas som verksamhetsunderstöd till ideella organisationer.

Dispositionsplan:

8202 Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-1 750 000
Anslagsbehov	-1 750 000

45.30. ÖVRIGA HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSUPPGIFTER

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-435 091	-439 000	-439 000
Överföringsutgifter	-9 959	-50 000	-10 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-445 050	-489 000	-449 000
Anslag netto	-445 050	-489 000	-449 000

I kapitlet ingår anslag för verksamheter och funktioner inom områdena hälsofrämjande och hälso- och sjukvård i huvudsak utom ÅHS.

Landskapsstyrelsen betalar för de åländska kommunernas del en medlemsavgift baserad på invånarantalet till Ålands Cancerförening r.f. Genom medlemskapet har åländska cancerpatienter tillgång till patienthotell och viss annan service i Åbo kostnadsfritt eller till kraftigt rabatterade priser.

Med anslaget för hälsofrämjande och minskande av tobaksrökning kan landskapsstyrelsen understöda verksamheter inom ÅHS men i huvudsak initiativ och projekt utom den offentliga hälsovården. Målet är att aktivera medborgarna till eget ansvar och egna initiativ rörande sin hälsa. Anslaget kan också utnyttjas för landskapsstyrelsens egna initiativ inom hälsofrämjande verksamhet.

Avsikten med anslaget för ambulansflygningar är att trygga i landskapet baserade flygresurser för räddning av i första rummet liv och hälsa, men också miljö och egendom. Anslaget motsvarar kostnaderna enligt gällande avtal om helikoptertjänster med Skärgårdshavets helikoptertjänst Ab. Avtalet löper ut i oktober år 2004. Upphandlingen för ett eventuellt nytt avtal bör inledas senast i mars år 2004. Före en eventuell upphandling kommer landskapsstyrelsen att se över be-

hovet av flygresurser för räddning av liv, hälsa, miljö och egendom. Behovet av anslag efter det att avtalet löper ut är beroende av utfallet av en eventuell offert-runda. Landskapsstyrelsen uppskattar att kostnadseffekten av de nya internationella flygsäkerhetsbestämmelserna (JAR-ops 3), som operatörerna måste implementera efter år 2004, med den beredskapsnivå som idag gäller, leder till ett högre anslagsbehov år 2005.

Kumlinge filialapotek betjänar skärgårdsregionen Kumlinge-Brändö. Befolkningsunderlaget räcker inte till för att på affärsmässiga grunder bedriva apoteksverksamhet där. I strävan att bevara serviceutbudet och sålunda en förutsättning för en stationär befolkning i skärgården är det motiverat att understöda en trygg läkemedelsdistribution och -hantering där även i fortsättningen.

Anslaget för ersättande av resekostnader för patienter i samband med vård i Sverige är avsett att kompensera de patienter, som av ÅHS remitteras till sjukvårdsinstitutioner utanför Stockholm-Uppsala regionen och som inte erhåller ersättning av Folkpensionsanstalten. Ersättning utbetalas på samma grunder, som FPA tillämpar för resor inom landet.

		<i>Utgifter</i>		
45.30.01.	<u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>			
	Bokslut 2002	Budget 2003		Förslag
	-11 258,20	-15 000		-15 000
	(t.a. -14 766,81)			
	Anslaget avser att täcka kostnaderna för medlemsavgift till Ålands Cancerförening r.f. samt understöd för allmän hälsofrämjande verksamhet och minskande av tobaksrökning.			
	<i>Dispositionsplan:</i>			
	4800 Övriga utgifter		-1 150	
	8202 Social- och hälsovård samt utkomstskydd		<u>-13 850</u>	
	Anslagsbehov		-15 000	
45.30.23.	<u>Luftburen patienttransport- och räddningsverksamhet</u>			
	Bokslut 2002	Budget 2003		Förslag
	-423 833,52	-424 000		-424 000
	För utgifter föranledda av avtal om helikoptertjänster föreslås ett anslag om 424.000 euro. Se även kapitel motiveringen.			
	<i>Dispositionsplan:</i>			
	4300 Inköp av tjänster		<u>-424 000</u>	
	Anslagsbehov		-424 000	
45.30.51.	<u>Stödjande av cancersjuka</u>			
	Bokslut 2002	Budget 2003		Förslag
	0,00	-40 000		
	Momentet utgår.			

45.30.52. Understöd för Kumlinge filialapotek

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-7 000,00	-7 000	-7 000

Föreslås ett anslag om 7.000 euro för att understöda läkemedelsdistributionen i Kumlinge-Brändöregionen.

Dispositionsplan:

8202 Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-7 000
Anslagsbehov	-7 000

45.30.53. Ersättning för resor i samband med vård i Sverige (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-2 959,20	-3 000	-3 000

Föreslås ett anslag om 3.000 euro för resekostnadsersättning åt patienter som av ÅHS remitterats till vård i Sverige utanför Stockholm-Uppsala området till den del dessa kostnader inte ersätts av Folkpensionsanstalten. Ersättningarna utgår enligt de grunder som Folkpensionsanstalten tillämpar för resor i hemlandet.

Dispositionsplan:

8202 Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-3 000
Anslagsbehov	-3 000

45.35. ÖVRIG VETERINÄRVÅRD

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-11 354	-30 000	-10 000
Överföringsutgifter	0	-26 000	0
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-11 354	-56 000	-10 000
Anslag netto	-11 354	-56 000	-10 000

I kapitlet ingår anslag huvudsakligen för verksamheter och funktioner inom miljöhälsovården som inte sköts av ÅHS.

För att säkra konsumentskyddet genomförs årligen ett övervakningsprogram på den inre marknaden. Medlemsstaterna inom EU skall se till att varor avsedda att sändas till andra medlemsstater kontrolleras med samma omsorg som de som är avsedda att saluföras inom det egna landet. I detta syfte genomförs övervakningsprogram av främmande ämnen i livsmedel, bl.a. rester av läkemedel och bekämpningsmedel.

Livsmedelskvaliteten beträffande lokalt producerade livsmedel och algtoxiner i vatten undersöks under året.

För bekämpande av smittsamma sjukdomar hos djur förintas självdöda djur och s.k. specifikt högriskmaterial som uppstår vid slakten i särskilda för ändamålet godkända anläggningar. EU-förordningen 1774/2002/EG som trädde i kraft 1.5.2003 förutsätter hantering av högriskavfall i s.k. destruktionsanläggningar. För att landskapet skall uppfylla de krav på nämnda hantering av riskavfall som regelverket förutsätter utreds under år 2004 behovet av en lokal destruktionsan-

läggning.

EU-arbetet kan inte med dagens organisationsmodell skötas på ett för miljömedicinska byrån tillfredställande sätt. Byrån kommer att utöka samarbetet med miljöbyrån och jordbruksbyrån och föreslå integration av uppgifter som direkt följer av EG-regelverket. Arbetsuppgifterna inom miljöhälsovården har ökat markant. En utredning om en samordning av miljöhälsovårdens arbetsuppgifter vid landskapsstyrelsen och Ålands hälso- och sjukvård har gjorts och en slutrapport har presenterats den 30.9.2003. Slutrapporten beskriver den framtida strukturen för miljö-, hälso-, livsmedels- och djurskydd inom förvaltningen.

Ett förverkligande av samordningen av miljöhälsovården enligt rapporten kräver dock ännu överväganden bl.a. gällande ändringar i lagstiftningen och frågor om utrymmesbehov och lokalisering varför arbetet för att nå en slutlig lösning kommer att fortgå under budgetåret 2004.

Under år 2003 upptogs ett särskilt anslag för ersättning för de merkostnader som föranleddes av restriktioner vad gäller transport och hantering av döda djur och högriskmaterial vid bland annat slakterier. På grund av det ekonomiska läget utgår anslaget år 2004.

		<i>Utgifter</i>		
45.35.01.	<u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>			
	Bokslut 2002	Budget 2003		Förslag
	-11 354,83	-30 000		-10 000
	(t.a. -6,00)			
	Föreslås ett anslag om 10.000 euro för kostnader för provtagning, laboratorieanalyser, utredningar, beredskapsplanering, information och skolning samt för utvecklandet av djurskyddet.			
	<i>Dispositionsplan:</i>			
	4000	Personalutgifter		
		- tillfälliga tjänster	-3 000	
	4300	Inköp av tjänster	-7 000	
		Anslagsbehov	-10 000	
45.35.40.	<u>Ersättning för extra kostnader föranledda av djursjukdomar (F)</u>			
	Bokslut 2002	Budget 2003		Förslag
		-26 000		
	Momentet utgår. Se kapitel motiveringen.			

45.50. ALLMÄN MILJÖVÅRD

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	0	15 000	15 000
Konsumtionsutgifter	-89 070	-166 000	-128 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-89 070	-166 000	-128 000
Anslag netto	-89 070	-151 000	-113 000

Målsättningen för landskapsstyrelsens miljöarbete är att alla verksamheter i landskapet skall bidra till en hållbar utveckling. För att detta skall kunna förverkligas skall ett hänsynstagande till miljön vara integrerat i alla samhällssektorer. I kapitlet upptas främst anslag för att trygga tillräckliga personalresurser för att förverkliga landskapsstyrelsens målsättningar inom miljövården och för att sköta lagstadgade miljöförvaltningsutgifter.

Landskapsstyrelsen har det lagstadgade ansvaret för miljötillsynen. Tillsynen omfattar cirka 900 objekt - huvudsakligen verksamheter som har tillstånd, kräver tillstånd, är anmälda och skall anmälas. För att tillsynen skall kunna anses vara effektiv upptas anslag för att säkerställa tillräckliga personalresurser för miljötillsynen.

På miljöområdet är kraven på EU-anpassning fortsatt stora. Arbetet med att genomföra ett flertal direktiv måste fortsatt göras under år 2004. Även EU-krav på det miljömedicinska området har beröringspunkter med miljöbyråns ansvarsområde och därför inleddes under år 2003 ett närmare samarbete mellan byråerna beträffande arbetet med EU-anpassningen. Miljöbyråns arbete berörs även av EU:s livsmedelsstrategi "Från jord till bord". För att det skall vara möjligt att sköta EU-arbetet på ett tillfredställande sätt föreslås att den tillfälliga tjänsten som miljöutredare fortsätter.

Arbetet med en bättre miljöanpassning av landskapsstyrelsens allmänna förvaltning, underlydande myndigheter och institutioner fortsätter under år 2004. Landskapsstyrelsen har antagit en miljöpolicy för allmänna förvaltningen. Med policyn som grund har övergripande miljömål och detaljmål för år 2003 fastslagits och fastställts en organisationsplan för arbetet samt påbörjats förverkligandet av målsättningarna. Under år 2004 är målsättningen att ytterligare utveckla miljöanpassningsarbetet.

Då de lagstadgade arbetsuppgifterna måste prioriteras föreslås att finansieringsstödet till Agenda 21-verksamheten halveras år 2004.

..... *Inkomster*

35.50.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
	15 000	15 000

Under momentet upptas inkomster av miljöbyråns övervakningsverksamhet.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	15 000
	Totalt	15 000

..... *Utgifter*

45.50.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-89 070,29	-166 000	-128 000
(t.a. -14 014,00)	(t.a. -24 000)	(t.a. -38 000)

Föreslås ett anslag om 128.000 euro varvid tidigare års anslag om 38.000 euro beaktas.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5. Därtill ingår i anslaget för tillfälliga tjänster andel i lön för kretsloppsutredaren. Se även moment 45.56.04.

För delfinansieringen av Agenda 21-verksamheten föreslås ett anslag om 21.200 euro. Därtill ingår anslag för det fortsatta arbetet med att miljöanpassa landskapsförvaltningen, för tillsynsarbete, information och annat miljöarbete.

	År 2002	År 2003	År 2004
Tillfälliga tjänster		2	2

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- tillfälliga tjänster	-104 500
4100	Material och förnödenheter	-3 000
4300	Inköp av tjänster	-29 300
4800	Övriga utgifter	-8 000
8209	Övriga inkomstöverföringar	<u>-21 200</u>
	Anslagsbehov	-166 000
	Användning av tidigare års anslag	<u>38 000</u>
	Förslag	-128 000

45.52. NATURVÅRD

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	12 135	11 000	11 000
Konsumtionsutgifter	-130 450	-192 000	-154 000
Överföringsutgifter	-6 936	-17 000	-10 000
Investeringsutgifter			
Lån o övr. finansinv.	0	-135 000	-135 000
Summa utgifter	-137 386	-344 000	-299 000
Anslag netto	-125 251	-333 000	-288 000

De väsentligaste övergripande målsättningarna för naturvården är

- att fortsättningsvis underhålla och vårda landskapets naturreservat samt att på lämpligt sätt informera allmänheten om områdenas naturvårdsvärden och möjligheterna till friluftsliv inom dessa
- att utföra de tillsyns- och övervakningsuppgifter som enligt naturvårdslagstiftningen ankommer på landskapsstyrelsen
- att tillse att inga arter av växter och djur i landskapets flora och fauna eller särskilt skyddsvärda biotoper hotas att försvinna och
- att tillse att landskapsstyrelsen uppfyller sina internationella förpliktelser enligt EU:s naturvårdsdirektiv, i första hand genom att följa upp och förverkli-

ga Natura 2000-programmet samt ge kommissionen den information den kräver.

Eftersom särskilt de mest publikinriktade naturreservaten är s.k. vårdbiotoper exempelvis lövängar, hagar och strandängar krävs det kontinuerliga arbetsinsatser såsom slåtter, hamling och röjning för att dessa reservats naturvårdsvärden skall fortbestå. Genom fortgående hävd bibehålls eller förbättras dessa områdets biologiska mångfald gradvis. En utebliven hävd, även under en kortare tid, leder till att frukten av flera års arbete förloras.

Landskapsstyrelsen strävar efter att skötselåtgärderna inom naturreservaten i så stor utsträckning som möjligt handhas av arbetskraft i regionerna.

Organisationsutvecklingen inom naturvårdsförvaltningen medför att utgifterna för verksamheten delas upp i ett moment för skötseln av naturreservaten och ett annat för naturvårdsinventeringar och -utredningar.

Inkomster			
35.52.01.	<u>Verksamhetens inkomster</u>		
	Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
	12 135,22	11 000	11 000
	Under momentet upptas beräknade inkomster från avgifter för prövning av ansökningar, arrendeinkomster och inkomster från försäljning av virke och publikationer.		
	<i>Specifikation:</i>		
	3000	Inkomster av verksamheten	<u>11 000</u>
		Totalt	11 000

Utgifter			
45.52.01.	<u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>		
	Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
	-130 450,00	-192 000	-10 000
	(t.a. -75 280,00)		
	Anslaget avser att täcka kostnader för bl.a. inventeringar av fridlysta fjärilar och havsörnsbeståndet. Anslag för förvaltningen av naturreservat upptas under moment 45.52.20.		
	<i>Dispositionsplan:</i>		
	4300	Inköp av tjänster	<u>-10 000</u>
		Anslagsbehov	-10 000

45.52.20.	<u>Verksamhetens utgifter - naturreservat (VR)</u>		
	Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
			-144 000
			(t.a. -30 000)
	Momentet nytt. Motsvarande utgifter har tidigare upptagits under moment		

45.52.01.

Föreslås ett anslag om 144.000 euro varvid beaktats att tidigare års anslag om 30.000 euro under moment 45.52.01 kan användas för skötsel av naturreservaten.

Anslaget används för underhåll av landskapets naturreservat samt byggnader och anläggningar på dessa. I anslaget ingår medel för tillfällig arbetskraft för skötseln av reservaten. Under momentet upptas även medel för inköp av redskap och maskiner samt för service.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-113 000	
	- övriga personalutgifter	<u>-1 000</u>	-114 000
4100	Material och förnödenheter		-18 000
4200	Hyror		-3 500
4300	Inköp av tjänster		-12 000
4800	Övriga utgifter		-12 500
1125	Maskiner och inventarier		<u>-14 000</u>
	Anslagsbehov		-174 000
	Användning av tidigare års anslag		<u>30 000</u>
	Förslag		-144 000

45.52.60. Bidrag för ersättande av skador förorsakade av sällsynta och särskilt skyddsvärda arter av djur

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-1 030,66	-5 000	-3 000

Föreslås ett anslag om 3.000 euro för ersättande av skador som förorsakats av arter av djur som är sällsynta eller särskilt skyddsvärda enligt LF om naturvård (113/1998). Ersättning ges endast i de fall förebyggande åtgärder vidtagits utan framgång.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	<u>-3 000</u>
	Anslagsbehov	-3 000

45.52.63. Bidrag för landskapsvård

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-5 906,00	-12 000	-7 000

Föreslås ett anslag om 7.000 euro som stöd för naturvårdsåtgärder i odlingslandskap. Bidrag betalas enligt riktlinjer som slagits fast av landskapsstyrelsen. Bidrag ges endast för sådana projekt som inte uppfyller villkor för att få EU:s miljöstödd.

Dispositionsplan:

8209	Övriga inkomstöverföringar	<u>-7 000</u>
	Anslagsbehov	-7 000

45.52.88. Anskaffning av områden för naturskyddsändamål (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	-135 000	-135 000

Föreslås ett anslag om 135.000 euro. Anslaget är främst avsett för att förverkliga Natura 2000-programmet. Medlen skall i första hand användas för s.k. intrångsersättningar till markägare enligt 37 och 39 §§ LL om naturvård (82/1998). Anslaget föreslås även kunna användas för markvärdering och andra utgifter för inrättande av naturreservat.

Dispositionsplan:

1112 Övriga immateriella rättigheter	-135 000
Anslagsbehov	-135 000

45.54. VATTENFÖRSÖRJNING OCH VATTENVÅRD

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-53 154	-148 000	-308 000
Överföringsutgifter	-92 493	-460 000	-475 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-145 647	-608 000	-783 000
Anslag netto	-145 647	-608 000	-783 000

De övergripande målen för vattenvården i landskapet är att verka för ett hållbart nyttjande av vattenmiljön, att minska utsläppen av näringsämnen och substanser som är främmande för vattenmiljön, att bevara eller förbättra vattenkvaliteten i havet, sjöar och grundvatten samt att kontinuerligt övervaka vattenkvaliteten i hav, sjöar och grundvatten.

Det nya handlingsprogrammet för vattenvården 2004 - 2007 innehåller en mängd konkreta åtgärder för att nå målen. De viktigaste åtgärdsområdena är fiskodling, jordbruk, avloppsvattenutsläpp och luftutsläpp från sjöfarten. Utsläppen av näringsämnen och andra miljöförorenande ämnen måste fortsatt minskas. I första hand styrs de vattenpåverkande verksamheterna av miljöskyddslagstiftningen och vattenlagstiftningen. Tillståndsprövningen vid Ålands miljöprövningsnämnd är en viktig del i miljöskyddsarbetet för vattenmiljön liksom även den tillsyn som utförs vid landskapsstyrelsens miljöbyrå. Det avgörande är dock att få verksamhetsidkarna att självmant vidta de nödvändiga miljöskyddsåtgärderna.

Avloppsvattenbehandling har tre viktiga funktioner; hindra smittspridning via avloppsvatten, minska utsläpp av närsalter och miljöfrämmande ämnen till recipienten samt återföra näringsämnen till jordbruket. Ansträngningarna för att förbättra behandlingen av avloppsvatten fortsätter under år 2004. En viktig åtgärd är att avleda avloppsvatten från Finström, Sund, Saltvik och Hammarland till Lotsbroverket i Mariehamn. En annan åtgärd är om- och tillbyggnaden av Lotsbroverket. I kapitlet har upptagits anslag för att stöda dessa projekt.

Landskapsstyrelsen planerar att anta skärpta krav för avloppsvattenbehandling i enskilda avloppsanläggningar och kommer att utreda de ekonomiska konsekvenserna av detta.

Ett årligt vattenövervakningsprogram genomförs främst av Ålands miljölaboratorium med syfte att ge en sammanhängande och heltäckande översikt av vattenmiljöns tillstånd i hela det åländska havsområdet inklusive de inre vikarna samt

de viktigaste vattentäkterna. Eftersom miljölaboratoriet skall vara självbärande från år 2004 kommer cirka 193.000 euro att användas för de uppdrag miljöbyrån kommer att ge laboratoriet. I uppdragen ingår att undersöka vattenkvaliteten i skärgården och i sjöar med tonvikt på övergödningen. Det innefattar undersökningar av kemisk-fysikalisk vattenkvalitet, bottenfauna och alger inklusive förekomsten av giftalger samt att mäta belastningen av näringsämnen från luften och diken.

Arbetet fortsätter med de undersökningar av kustvatten, sjöar och grundvatten som måste göras enligt EG:s ramvattendirektiv. Till arbetet under år 2004 hör att slutföra typindegningen av sjöar och kustvatten och att ta fram ett första förslag till klassificering av de olika vattentyperna. Arbetet koordineras med motsvarande arbete i riket och i Sverige. Vidare skall ett register över skyddade områden upprättas och en ekonomisk analys av vattenanvändningen genomföras.

Samarbetet med forskningsinstanser för att få underlag för förslag till kostnadseffektiva vattenskyddsåtgärder fortsätter. En viktig instans är Husö biologiska station. Ett bredare forskningssamarbete pågår även med ett tiotal forskningsinstanser i Finland där bl a vattenströmning undersöks.

Landskapsstyrelsen sammanställer information om den övervakning och forskning som genomförs och presenterar den på ett lättillgängligt och stimulerande sätt för allmänheten bland annat på Internet.

		<i>Utgifter</i>		
45.54.01.	<u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>			
	Bokslut 2002	Budget 2003		Förslag
	-53 154,10	-148 000		-308 000
	(t.a. -158 022,79)	(t.a. -20 000)		(t.a. -30 000)

Föreslås ett anslag om 308.000 euro varvid beaktas tillgängliga medel om 30.000 euro från tidigare år. Ökningen beror på att Ålands miljölaboratorium övergår till att bli självfinansierade varvid de uppdrag som miljöbyrån ger finansieras genom detta anslag.

Anslaget avser utgifter för

- vattenövervakning som genomförs av Ålands miljölaboratorium
- samarbetet med Husö biologiska station
- övrig vattenövervakning och -undersökningar än de som genomförs av Ålands miljölaboratorium och Husö biologiska station
- undersökningar som genomförs med anledning av EG:s ramvattendirektiv och för framtagande av kvalitetsnormer
- driften och underhållet av reglerdammarna i Kloströmmen i Sund och Vargundsådran i Finström samt grundvattenstationen i Jomala samt
- annat arbete med vattenvårdsfrågor.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

	År 2002	År 2003	År 2004
Tillfälliga tjänster			1
Personal i arbetsavtalsförhållande	1	1	

Dispositionsplan:

4000 Personalutgifter

- tillfällig tjänst	-43 100	
- övriga löner och arvoden	<u>-5 000</u>	-48 100
4100 Material och förnödenheter		-5 000
4300 Inköp av tjänster		-224 000
4800 Övriga utgifter		-5 000
8209 Övriga inkomstöverföringar		<u>-55 900</u>
Anslagsbehov		-338 000
Användning av tidigare års anslag		<u>30 000</u>
Förslag		-308 000

45.54.31. Räntestöd för vatten- och avloppsåtgärder

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-17 940,60	-35 000	-25 000

Föreslås att landskapsstyrelsen befullmäktigas att bevilja nya räntestödslån om högst 150.000 euro under år 2004.

För räntegottgörelse för under år 2004 och tidigare beviljade räntestödslån föreslås ett anslag om 25.000 euro.

Räntegottgörelsen föreslås vara 4 % under de 8 första låneåren och 2 % under de följande 8 låneåren, dock så att låntagarens ränta är minst 2 %.

Dispositionsplan:

8309 Övriga kapitalöverföringar	<u>-25 000</u>
Anslagsbehov	-25 000

45.54.60. Understöd för samhällenas vatten- och avloppsåtgärder

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-73 453,00	-400 000	-440 000

Ett aktuellt avloppsprojekt är byggandet av överföringsledningar mellan norra Åland och Mariehamn, inklusive om- och tillbyggnad av Lotsbroverket. Kostnaderna har beräknats nu till cirka 11.000.000 euro. Landskapsstyrelsen har tidigare meddelat berörda kommuner på norra Åland och Mariehamn att landskapsstyrelsens målsättning är att stöda projektet med 40 % av kostnaderna. Med beaktande av kostnadsökningen för projektet konstaterar landskapsstyrelsen dock att bidraget totalt sett får stiga till högst 3.000.000 euro varvid landskapets stöd motiveras av de merkostnader som vållas av en samordnad lösning.

Föreslås ett anslag om 440.000 euro som stöd för vatten- och avloppsprojekt. Stöden beviljas i överensstämmelse med bestämmelserna i LL om understöd för vatten- och avloppsprojekt (31/1983) och landskapsstyrelsens anvisningar om stöd för miljöförbättrande åtgärder.

Anslaget används i sin helhet för ovannämnt projekt. Till den del bidraget inte kan finansieras genom redan upptagna anslag avser landskapsstyrelsen att föreslå behövliga anslag i kommande års budget.

Dispositionsplan:

8309 Övriga kapitalöverföringar	<u>-440 000</u>
Anslagsbehov	-440 000

45.54.61. Understöd för vattenmiljöförbättrande åtgärder

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-1 100,00	-25 000	-10 000

Ett anslag om 10.000 euro föreslås som stöd för åtgärder med syfte att förbättra, restaurera och sanera vattenmiljön.

Bidrag ges till projekt som minskar belastningen på grundvatten, hav, sjöar eller andra vattendrag samt för restaurering av grunda vikar, sjöar, stränder eller andra vattendrag. Vid sanering och restaurering ges stöd i första hand till projekt där det samtidigt genomförs åtgärder för minskning av utsläppen till vattenområdet i fråga genom rening av utsläpp vid källan eller i tillrinningsområdet eller där det rör sig om skyddsvärda områden. Huvudregeln är att bidrag kan beviljas för högst 50 % av kostnaderna.

Anslaget minskas jämfört med år 2003 beroende på att antalet ansökningar har varit litet och de sökta bidragen har varit små.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	-10 000
	Anslagsbehov	-10 000

45.56. AVFALLSHANTERING

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-47 001	-54 000	-50 000
Överföringsutgifter	-74 698	-420 000	-310 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-121 699	-474 000	-360 000
Anslag netto	-121 699	-474 000	-360 000

Den övergripande målsättningen för att få en hållbar avfallshantering i enlighet med avfallsplanen för landskapet Åland är att minska

- mängden avfall, särskilt avfall som måste deponeras
- användningen av hälso- och miljöfarliga ämnen
- miljöpåverkan genom hushållning med material och energi, m.a.o. öka återanvändningen och återvinningen av avfall och
- nedskräpningen genom att ta hand om avfall på ett säkert sätt.

Kommunerna har enligt renhållningslagen (3/1981) det primära ansvaret för att målsättningen uppnås. Landskapsstyrelsen har det övergripande ansvaret. För närvarande sköts det kommunala samarbetet genom Ålands Problemavfall Ab och Ålands Miljöservice k.f. I Ålands Miljöservice k.f. ingår nio kommuner. Det är landskapsstyrelsens förhoppning att det kommunala samarbetet skall utvecklas så att kommunerna kan enas om en gemensam avfallsstrategi.

Avfallsdeponierna i kommunerna, undantaget deponien vid Svinryggen, har stängts av miljöskäl. Hittills har det inte varit möjligt att komma överens om ett nytt gemensamt avfallsupplag för hela landskapet. Avfall som måste deponeras körs därför bort ifrån landskapet. Erfarenheterna av avfallstransporterna under de närmaste åren till deponier utanför Åland kommer att visa om vi kan klara oss utan en egen deponeringsanläggning.

Nedbrytbart avfall får inte deponeras fr.o.m. 1.1.2005. En privat komposteringsanläggning för behandling av biologiskt avfall planeras. Landskapsstyrelsen har reserverat stöd för anläggningen liksom för hemkompostering av hushållens matavfall.

Landskapsstyrelsens arbete att minska nedskräpningen och få ett slut på okontrollerad avfallsförbränning fortsätter. Effektiv information och tillsyn krävs. Åtgärder enligt förpackningsförordningen vidtas för att öka återanvändningen och återvinningen av förpackningsavfall samt för att skapa förutsättningar för ett utökat s.k. producentansvar. Tillämpningen av EU-förordningen om avfallsstatistik förväntas även underlätta arbetet.

		<i>Utgifter</i>	
45.56.04.	<u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>		
	Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
	-47 001,56	-54 000	-50 000
	(t.a. -2 501,00)		

Anslaget avser kostnader för åtgärder som ankommer på landskapstyrelsen i enlighet med renhållningslagen och annan lagstiftning som berör avfallshantering, t.ex. kostnader för att införa producentansvar för förpackningar och förpackningsavfall samt för framställande av avfallsstatistik. Anslaget kan även användas för utredningar och undersökningar i syfte att förbättra avfallshanteringen.

Anslaget för personaltjänster avser 75 % av avlöningen för kretsloppsutredaren. Se även moment 45.50.01.

	År 2002	År 2003	År 2004
Tillfälliga tjänster		1	1
Personal i arbetsavtalsförhållande	1		

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- tillfällig tjänst	-38 000
4100	Material och förnödenheter	-2 000
4300	Inköp av tjänster	-8 000
4800	Övriga utgifter	<u>-2 000</u>
	Anslagsbehov	-50 000

45.56.62. Främjande av avfallshanteringen

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-73 993,00	-410 000	-304 000

Anslaget avser stöd, högst 50 % av kostnaderna, för investeringar för sorterings- och återvinningsverksamhet. Stöd kan även ges för återvinningsverksamhet, speciellt försöksverksamhet samt för hanteringen av farligt avfall.

Anslaget har beräknats enligt följande fördelning:

Stöd för investering i anläggning för behandling av bioavfall	49 000 euro
Stöd för stängningen av avfallsupplag	100 000 euro

Stöd för återvinningen i glesbygden	27 000 euro
Stöd för samordnad avfallshantering	20 000 euro
Stöd för byggandet av miljöstationer i kommunerna	30 000 euro
Stöd för återvinningsverksamhet och hanteringen av farligt avfall	45 000 euro
Stöd för hanteringen av oljeavfall	13 000 euro
Stöd för övriga avfallsprojekt	<u>20 000 euro</u>
	304 000 euro

Dispositionsplan:

8309 Övriga kapitalöverföringar	<u>-304 000</u>
Anslagsbehov	-304 000

45.56.65. Råntestöd för lån för projekt som främjar avfallshantering

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-705,44	-10 000	-6 000

Föreslås att landskapsstyrelsen befullmäktigas att bevilja nya räntestödslån om högst 150.000 euro under år 2004.

För räntegottgörelse för under år 2004 och tidigare beviljade räntestödslån föreslås ett anslag om 6.000 euro.

Räntegottgörelsen föreslås vara 4 % under de 8 första låneåren och 2 % under de följande 8 låneåren, dock så att låntagarens ränta är minst 2 %.

Dispositionsplan:

8309 Övriga kapitalöverföringar	<u>-6 000</u>
Anslagsbehov	-6 000

45.58. ÅLANDS MILJÖLABORATORIUM

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	75 567	60 000	263 000
Konsumtionsutgifter	-239 754	-263 000	-263 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-239 754	-263 000	-263 000
Anslag netto	-164 187	-203 000	0

Miljölaboratoriets verksamhetsprogram för provtagningar och analyser syftar till att ge en sammanhängande och heltäckande översikt av vattenmiljöns tillstånd på Åland. Kontinuerliga provtagningar sker i havsområdet och i de inre vikarna samt i vattentäkter och sjöar. Belastningen från tillrinningsområden kontrolleras. Laboratoriet utför egna algobservationer och deltar även i en landsomfattande alggranskning. För kommuner och företag analyseras hushållsvatten, avloppsvatten, bevattningsvatten och grundvatten. Mera omfattande recipientkontroller utförs, innehållande både fältprovtagningar och analyser för att bestämma vattendragens ekologiska och kemiska status. I anslutning till laboratoriet sköts drift och underhåll av den i samråd med Meteorologiska institutet upprätthållna luftkontrollstationen.

Från och med år 2004 har budgeten gjorts upp utifrån att Ålands miljölaboratorium skall vara självbärande, se även budgetmoment 45.54.01.

Några mätetal som i viss mån beskriver miljölaboratoriets verksamhet.

	År 2001	År 2002	År 2003	År 2004
Utförda analyser	13.010	13.214	13.000	13.000

Påpekas kan att analyser av skilda slag kräver olika stor arbetsinsats.

Inkomster			
35.58.20. Verksamhetens inkomster			
Bokslut 2002	Budget 2003		Förslag
75 567,79	60 000		263 000
Anslaget avser inkomster från miljölaboratoriets analysarbete och provtagningsverksamhet.			
<i>Specifikation:</i>			
3000 Inkomster av verksamheten			<u>263 000</u>
Totalt			263 000

Utgifter			
45.58.20. Verksamhetens utgifter (VR)			
Bokslut 2002	Budget 2003		Förslag
-239 754,40	-263 000		-263 000

Föreslås ett anslag om 263.000 euro för utgifter för laboratoriets verksamhet.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I anslaget ingår därtill utgifter för inköp av bärbar dator och turbiditetsmätare för registrering av fältuppgifter och analys av grumlighet i vatten, tjänsteresor, utbildning, material, teletjänster och annonsering.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	2*	2	2
Personal i arbetsavtalsförhållande	2*	3	3

*4 tjänster överförda från moment 45.01.01 och 45.54.01.

<i>Dispositionsplan:</i>			
4000 Personalutgifter			
- inrättade tjänster	-93 300		
- personal i arbetsavtalsförhållande	<u>-103 400</u>		-196 700
4100 Material och förnödenheter			-26 700
4200 Hyror			-1 100
4300 Inköp av tjänster			-18 900
4800 Övriga utgifter			
- resor			-12 800
1125 Maskiner och inventarier			<u>-6 800</u>
Anslagsbehov			-263 000

45.59. ÅLANDS MILJÖPRÖVNINGSNÄMND

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	11 760	76 000	112 000
Konsumtionsutgifter	-181 513	-328 000	-388 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-181 513	-328 000	-388 000
Anslag netto	-169 753	-252 000	-276 000

Ålands miljöprövningsnämnd är tillståndsmyndigheten enligt vattenlagen för landskapet Åland (61/1996), landskapslagen om renhållning (3/1981), landskapslagen om hälsovården (36/1967) samt landskapslagen om miljöskydd och miljötillstånd (30/2001), se landskapslagen om Ålands miljöprövningsnämnd (65/1997). Miljöprövningsnämnden består av fem ledamöter med kompetens inom områdena juridik, biologi, teknik, ekonomi samt en ledamot med särskild kännedom om näringslivet. Handläggningen av nämndens ärenden och verksamhet sköts av fem beredande tjänstemän och en byråsekreterare. På grund av den komplexitet som finns i de olika typerna av miljötillståndsärenden som handläggs av nämnden behövs bred kompetens bland personalen.

Från och med den 1 juli 2001 överfördes prövningen av de tidigare lufttillstånden, avfallstillstånden och förläggningstillstånden på miljöprövningsnämnden genom den nya miljöskydds- och miljötillståndslagstiftningen enligt det omfattande IPPC-direktivet om samordnade miljötillstånd. Detta ökade miljöprövningsnämndens arbetsmängd. Enligt nämnda lag kommer alla nu givna tillstånd som berör miljöfrågor att förfalla den 31 december 2004. För närvarande handläggs drygt 90 ärenden hos nämnden.

Den förväntade ärendemängden under åren 2004 och 2005 kräver tillfällig förstärkning av personalresurserna. För att utveckla ärendehantering och trygga rättssäkerheten föreslås inrättande under år 2004 av en ny tjänst som chef vid Ålands miljöprövningsnämnd.

För att förenkla miljöprövningsärenden och underlätta för sökandena har en arbetsgrupp utarbetat förslag till riktlinjer för landskapsstyrelsens fortsatta arbete med dessa frågor.

Förslagen går sammanfattningsvis ut på att minska antalet tillståndspliktiga verksamheter, utarbetande av generella bestämmelser för vissa branscher, utarbeta tydligare lagstiftning för fiskodlingar, överväga om tillfälliga undantag vid force majeure kan införas i miljöskyddslagen, en omorganisation av miljöprövningsnämndens verksamhet, ändra lagstiftningen om miljökonsekvensbedömning så att den projektansvarige skall göra miljökonsekvensbedömningen samt se över hälsovårdslagstiftningens anpassning till miljöskyddslagen.

..... *Inkomster*

35.59.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
11 760,50	76 000	112 000

Anslaget avser inkomster för avgifter för miljöprövningsnämndens tillståndsprövning enligt landskapslagen om miljöskydd och miljötillstånd (30/2001).

De fakturerade annonskostnaderna avser de annonskostnader som uppkommer i

samband med ärendenas kungörelser i massmedia och som sökanden betalar.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	
	- avgifter för tillståndsprövning	70 000
	- fakturerade annonskostnader	<u>42 000</u>
	Totalt	112 000

		<i>Utgifter</i>		
45.59.20.	<u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>			
	Bokslut 2002	Budget 2003		Förslag
	-181 513,76	-308 000		-388 000
		tb -20 000		

(t.a. -38 361,00)

Föreslås ett anslag om 388.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Föreslås inrättande av en tjänst som chef vid Ålands miljöprövningsnämnd (Ikl A 26) fr.o.m. 1.3.2004.

Därtill ingår kostnader i samband med miljöprövningsnämndens möten, sakkunnigutlåtanden, utredningar, utbildning för nämndens ledamöter och personal, inköp av litteratur samt övriga kostnader föranledda av miljöprövningsnämndens verksamhet. Av anslaget utgör 42.000 euro annonskostnader som nämnden fakturerar sökanden särskilt, se moment 35.59.01.

I anslaget ingår kostnader för hyror, städning och el, vilket tidigare år upptagits centralt under moment 43.95.05.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	2	2	3
Tillfälliga tjänster	2	3	3

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-149 141	
	- tillfälliga tjänster	-123 677	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-7 770	
	- övriga löner och arvoden	<u>-18 012</u>	-298 600
4100	Material och förnödenheter		-3 700
4200	Hyror		-14 600
4300	Inköp av tjänster		-62 700
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-1 800	
	- övrigt	<u>-6 600</u>	<u>-8 400</u>
	Anslagsbehov		-388 000

45.70. ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	8 484 870	8 600 000	9 700 000
Konsumtionsutgifter	-57 268 322	-58 060 000	-59 700 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-1 163 380	-2 335 000	-4 000 000
Summa utgifter	-58 431 702	-60 395 000	-63 700 000
Anslag netto	-49 946 832	-51 795 000	-54 000 000

Enligt LL om hälso- och sjukvården (60/1993) skall Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) handha den hälso- och sjukvård som befolkningen i landskapet behöver. I sin serviceproduktion skall ÅHS utgå från vars och ens hälsotillstånd samt de resurser, som anvisats ÅHS. Enligt samma lag skall också veterinärvården ombesörjas av ÅHS. I anslutning till ÅHS finns en hälsonämnd vars uppgift är att verka som miljö-, tillsyns- och tillståndsmyndighet i enlighet med stadganden i andra landskapslagar.

Årligen uppgörs en hälso- och sjukvårdsplan, som mera i detalj beskriver de uppgiftshelheter som åläggs ÅHS. Hälso- och sjukvårdsplanen utgör också en verksamhetsplan för budgetåret och är alltså det viktigaste styrinstrumentet för hälso- och sjukvården på Åland. Den preliminära planen för år 2004 är fogad till landskapsstyrelsens budgetförslag som underlag för budgetbehandlingen (se bilaga 1). Hälso- och sjukvårdsplanen för år 2004 har samma struktur som föregående plan: Texten under varje enhets rubrik beskriver i korta ordalag verksamheten med betoning på ändringar i förhållande till tidigare år, resurserna beskrivs med uppgifter om enheternas inrättade tjänster för åren 2001, 2002 och 2003 samt tjänsteplanen för år 2004. Antalet bäddplatser anges i de fall sådana finns. Prestationstal, som belyser enheternas verksamhet, finns beskrivna för åren 2000-2003 och den planerade verksamheten för år 2004.

Visionen för verksamheten är att Ålands hälso- och sjukvård skall framstå som en förebild genom vårdkvalitet, patientbemötande och en för samhället god totalekonomi samt som en arbetsplats där personalen känner sig motiverad i sina uppgifter. Samarbetet mellan specialistsjukvården och primärvården utvecklas så att patienterna alltid befinner sig på rätt vårdnivå, så att information om patienterna alltid finns tillhands vid rätt tidpunkt och så att ingen patient upplever sig bortglömd i remitteringen mellan vårdinstanserna.

En fungerande sjukvård förutsätter ett gott samarbete med kommunernas socialvård, så att patienterna vid utskrivning vid behov kan få nödvändig hjälp och service av den kommunala hemtjänsten. Detta ligger också i kommunernas intresse, så att de inte drabbas i onödan av avgifter för s.k. "klinikfärdiga" patienter inom specialistsjukvården.

Personaltillgången kommer att vara en avgörande faktor för möjligheterna att bibehålla en välfungerande hälso- och sjukvård. Därför blir rekryteringsåtgärder i form av olika attraktiva anställningsvillkor samt omsorgen om de anställdas trivsel och motivation i arbetet kritiska framgångsfaktorer.

Personalutbildningen, både den interna och den externa, och handledning av personalen är ett prioriterat område för att upprätthålla god kvalitet i vården. Trots kraftiga nedskärningar inför budgetåret 2004 bibehålls personalutbildningsanslaget på samma nivå som under år 2003.

Den fortsatt strama ekonomiska situationen innebär att även budgetåret 2004 kommer att präglas av verksamhetsdiskussioner i syfte att se över ledningsstruk-

turena, rationalisera vården, granska rutiner, noggrant överväga anskaffningar och skapa kostnadsmedvetenhet på alla nivåer. Nya verksamhetsformer kan tas i bruk endast genom omfördelning av befintliga resurser. Anslaget för vikarier har dragits ner, vilket innebär att vissa verksamhetsenheter blir tvungna att hålla stängt några veckor per år. Fyra nya tjänster föreslås få inrättas och samtidigt indras två tjänster. Nio tillfälliga tjänster ombildas till ordinarie tjänster med motiveringen att dessa tjänster kommer att behövas under överskådlig framtid och att det ur rekryteringssynpunkt är viktigt att kunna erbjuda ordinarie tjänst.

En av styrelsen utsedd arbetsgrupp kommer hösten 2003 att ge sitt förslag till förändringar i organisationsstrukturen. Under året utreds också hur grundbemanningen på de olika enheterna förhåller sig till bemanningen på närregionens sjukhus och hälsocentraler.

Anslaget för anskaffningar och byggnadsrenoveringar har bibehållits på samma nivå som under år 2003. Detta innebär att endast de absolut nödvändigaste renoveringarna kan genomföras och att anskaffningar måste begränsas till att ersätta apparatur som går sönder eller annars blir obrukbar. Anskaffningar görs enligt de prioriteringar som resultatenhetscheferna gör tillsammans med basenhetscheferna.

Större investeringar (över 100.000 euro) presenteras i investeringsplanen, som är 3-årig. Hela investeringsanslaget år 2004 går till det byggnadsprojekt som skall ge centralsjukhuset nytt kök, matsal, centrallager, tekniska utrymmen och ett auditorium.

Strukturerat miljöarbete påbörjas utgående från den miljöutredning som gjorts år 2003.

Primärvården

Hälsa- och sjukvårdsmottagningarnas verksamhet skall kännetecknas av lättillgänglighet och kontinuitet. Läkarmottagningarna i Mariehamn och Godby har genomfört distriktsansvarsprincipen som dock sommartid inte är möjligt att upprätthålla beroende på såväl semestrar som stor patientbelastning av turister. En övergång till datorbaserad patientjournal slutförs under året.

En utredning över möjligheterna att koncentrera mödra- och barnrådgivningen görs under året i syfte att förbättra vårdkvaliteten och effektivisera resursutnyttjandet på fasta Åland. Under år 2003 erhöles en tilläggsbudget om 60.000 euro som möjliggjorde en utökad hälsovårdarberedskap i skärgården från och med hösten 2003. Beredskapen i skärgården bibehålles under år 2004 på nuvarande kostnadsnivå. Under året utreds möjligheten av samverkan mellan skärgårdskommunerna för att förbättra hälsovårdarberedskapen. Telemedicinsk teknik införs i skärgården i enlighet med den utredning som genomfördes under år 2003.

”Lättakutens” verksamhet konsolideras och utvärderas under år 2004. Om bemanningen på egenläkartjänsterna kan upprätthållas kompletteras lättakuten med ökat antal akuta tider och telefontider till egenläkare. Hemsjukvårdens personalresurser förstärks genom att en sjukskötartjänst flyttas från läkarmottagningen i Mariehamn till hemsjukvården.

Företagshälsovården eftersträvar att tillhandahålla lagstadgad företagshälsovård. Avgifterna skall i möjligaste mån finansiera verksamheten.

Som en sparåtgärd inför år 2004 stängs dagsjukvården. Patienterna hänvisas till dagsjukvårdsaktiviteter i den egna kommunen och personalen omfördelas till annan verksamhet.

Tandvården eftersträvar att bibehålla samma höga nivå på barntandvården som hittills, vilket uppföljes genom ett s.k. DMF-index.

Specialsjukvården

Specialsjukvården kännetecknas av ständiga medicinska, omvårdnadsmissiga och tekniska framsteg. Vårdperioderna på bäddavdelningarna blir allt kortare och intensivare. Vård på avdelning ersätts av öppenvård, ibland t.o.m. av sjukhusansluten hemsjukvård.

Specialsjukvården på Åland bör kunna leva upp till de växande och berättigade krav som befolkningen ställer på verksamheten. Patienterna skall erbjudas en specialsjukvård av minst samma klass som i gränsregionerna i öst och väst antingen i form av egen verksamhet eller genom remittering till andra sjukhus. På sikt kan det bli nödvändigt att utöka konsultverksamheten alternativt till att remittera till andra sjukhus eftersom specialiseringen blir allt snävare och specialister, som behärskar flere subspecialiteter, inte står att uppbringa.

Då den medicinska avdelningsvården omorganiseras i.o.m. att lungavdelningen stängdes hösten 2003 blev det möjligt att planera för en flyttning av primärvårdens diabetesmottagning och preventivmedelsmottagningen vilka hittills verkat i upphyrda utrymmen, till centralsjukhusfastigheten.

En av assistentläkartjänsterna flyttas hösten 2003 till primärvården för att ingå i bemanningen av "lättakuten", som dagtid skall ersätta den tidigare hälsocentral-läkarjouren kl. 16 - 20. Utmaningen för akuten kommer att vara styrningen av patientströmmarna så att belastningen på kvällstid inte ökar avsevärt.

Den medicinska avdelningsverksamheten omorganiseras, så att alla patienter med "kirurgiska diagnoser" omhändertas på kirurgiska avdelningen och så att en del av patienterna sköts på gynekologiska avdelningen. Medicinavdelningens platsantal utökas från 28 till 30. Lungavdelningens personal omfördelas.

Enheten avser att planera för en barnmorskeledd inkontinensmottagning. I samband med en pensionering omorganiseras förmanskapet så att avdelningen och polikliniken har samma avdelningsskötare. En samordning av rådgivningsverksamheten och skolhälsovården med Barn- och ungdomsenheten planeras. Detta skulle minska antalet remisser mellan enheterna och ge mindre dubbelarbete.

Anslaget för kataraktoperationer minskas ner så att 75 operationer planeras under år 2004 jämfört med ca 200 operationer år 2003. Detta leder till längre operationsköer. Så länge som överläkartjänsten på öron-, näs- och halsenheten är obesatt kan endast den mest angelägna verksamheten skötas genom tillfälliga arrangemang. Likaså är hörselvårdsassistenttjänsten obesatt, varför denna service måste ske i form av köptjänst.

Rehabiliterings- och fysiatrienhetens resurser koncentreras till patienter i arbetsför ålder, då det finns en tydlig trend till ökad arbetsoförmåga i allt yngre ålder. Kostnadsbesparingar i samhället sker automatiskt om långa sjukskrivningar kan undvikas samt att äldre och rörelsehindrade kan vara kvar i hemmet så länge som möjligt.

Antalet tjänster på intensivvårdsavdelningen räcker inte till för att bemanna alla arbetspass med tre sjukskötare. Detta i kombination med ett stort antal möderskaps-/föräldra-/vårdledigheter och svårigheten att rekrytera kompetent personal har skapat stora bemanningsproblem på avdelningen. Tre tjänster inrättas för att möjliggöra en grundbemanning med 3 sjukskötare per arbetsskift. Vikariean-

slagen minskas med motsvarande summa.

Laboratorieverksamheten fortsätter i stort som tidigare, men en ökning i antalet beställda analyser kan förutsägas. För att öka kostnadsmedvetenheten gällande laboratorieanalyser genomförs regelbundna utvärderingar av beställda prover med respektive enhet. På röntgenenheten har den diagnostiska nivån höjts tack vare anskaffningen av spiraldator-tomografen, som togs i bruk hösten 2002.

Läkarbristen inom psykiatrienheten har skapat stora problem för både den slutna och den öppna vården och någon ljusning kan för närvarande inte skönjas inför nästa år, varför inga budgetanslag upptas för en av de tre obesatta psykiatertjänsterna. Medel omfördelas istället till projektet "Pojkar i riskzonen", ett 3-årigt projekt som startade under år 2003 samtidigt som ansträngningarna att rekrytera personal till enheten fortsätter.

De budgeterade medlen för vård utom Åland har minskats med ca 7 % jämfört med föregående år.

Administration och försörjning

Förvaltningen skall sakkunnigt och utan dröjsmål handlägga de ärenden som ankommer på styrelsen och ledningsgruppen, ansvara för den övergripande verksamhetsplaneringen, utveckla både den interna och den externa informationen samt sörja för att kvalitetsutveckling ständigt pågår.

Anslaget för omplacering av personal bibehålls på samma nivå (138.000 euro). Från detta anslag avlönas sådan personal, som av hälsoskäl är omplacerade från sin ordinarie tjänst. Fr.o.m. nästa år kan en omplacerad beviljas arbetstid om högst 25 veckotimmar. Under året fortsätter den ledarskapsskolning i projektet Bra arbetsmiljö, som startat år 2002.

En stor utmaning inom vården kommer att vara rekrytering av tillräcklig och kompetent vårdpersonal inom de olika specialiteterna och enheterna. För att möta detta kommer personalanskaffningsfunktionen dels att samordnas och dels ske i nära samarbete med arbetsförmedlingen och vårdutbildningsanstalterna utgående från långsiktiga strategier. Förändringen av överskötarnas arbetsuppgifter som påbörjats år 2002 fortsätter under budgetåret. Detta innebär att byråkratiska rutiner utvärderas och omprövas i en strävan att anpassa beslut och hantering av ärenden till rätt nivå.

Datoriseringen av vården fortsätter i den takt ekonomiska och kompetensmässiga förutsättningar finns. Utöver den förbättrade informationen och kommunikationen via IT-lösningar bör man också utnyttja möjligheten dessa ger till administrativa rationaliseringar.

Ekonomiavdelningen strävar till att ge bättre vägledning till enheterna i det ekonomiska arbetet och ha regelbunden kontakt med basenhetscheferna med genomgång av budgetuppföljningen samt öka informationen och kommunikationen vad gäller de ekonomiska rutinerna till de berörda.

Det förebyggande fastighetsunderhållet blir allt mera omfattande. En ny tjänst som byggnadsplanerare skall handha fastighetsunderhållet och delta i planeringen av större byggnadsprojekt. Tjänsten ersätter köptjänst av utomstående. Vaktmästarfunktionen övertar de transporter som hittills köpts av utomstående budbilsfirma. Detta möjliggörs genom att dagsjukvården stängs och patienttransporterna upphör.

De upphyrda lägenheterna speciellt för vikarier och nyanställda, kommer under

år 2004 att vara i genomsnitt högst 60 jämfört med ca 100 år 2002. Driftskostnaderna för personalbostäderna beräknas minska samtidigt som hyresintäkterna beräknas öka i förhållande till budgeten för år 2003.

Planeringen och utbyggnaden av centralsjukhuset med nytt kök, matsal, tekniska funktioner, centrallager och auditorium kommer att präglå året.

Landskapsstyrelsen har, med beaktande av tidigare års medel, intagit anslag om 63.700.000 euro och beräknade inkomster om 9.700.000 euro för ÅHS år 2004. Över förslaget har följande sammanställning gjorts.

	Primärvård	Special-sjukvård	Administration och försörjning	Totalt 2004	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)
Inkomster					
Driftsinkomster	2 692 000	2 477 000	711 000	5 880 000	4 901 000
Kommunernas ersättning för Gullåsen	3 820 000			3 820 000	3 699 000
INKOMSTER TOTALT	6 512 000	2 477 000	711 000	9 700 000	8 600 000
Utgifter					
Personalutgifter	-11 321 000	-23 555 000	-6 794 000	-41 670 000	-40 170 800
Vård utom Åland	-40 000	-4 000 000		-4 040 000	-4 303 000
Övriga konsumtionsutgifter	-2 027 000	-7 970 000	-3 777 000	-13 774 000	-12 946 200
Summa driftsutgifter	-13 388 000	-35 525 000	-10 571 000	-59 484 000	-57 420 000
Anskaffning av inventarier och utrustning	-75 000	-225 000	-340 000	-640 000	-640 000
Byggnadsinvesteringar				-4 000 000	-2 335 000
UTGIFTER TOTALT	-13 463 000	-35 750 000	-10 911 000	-64 124 000	-60 395 000
ANSLAGSBEHOV NETTO	-6 951 000	-33 273 000	-10 200 000	-54 424 000	-51 795 000
Användning av tidigare års anslag				424 000	
FÖRSLAG NETTO 2004				-54 000 000	
Nettodriftsutgifter 2003	-7 548 900	-31 806 000	-10 105 100		-49 460 000
Byggnadsinvesteringar					-2 335 000
ANSLAG NETTO 2003					-51 795 000

..... *Inkomster*

35.70.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
5 049 996,45	4 901 000	5 880 000

Under momentet föreslås en inkomst om 5.880.000 euro. Inkomsten beräknas stiga främst p.g.a. utökning och förhöjning av patientavgifterna. Inkomsten beräknas i stort fördela sig enligt följande:

Patientavgifter	4.245.000 euro
Ersättning från kommuner och staten	632.000 euro
Försäljningsinkomster	603.000 euro
Hyresinkomster och ersättningar	313.000 euro
Övriga inkomster	<u>87.000 euro</u>
	5.880.000 euro

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	5 480 000
3300	Hysesinkomster och ersättningar	313 000
3900	Övriga inkomster	<u>87 000</u>
	Totalt	5 880 000

35.70.39. Kommunernas ersättning för Gullåsen

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
3 434 874,33	3 699 000	3 820 000

Föreslås en inkomst om 3.820.000 euro för kommunernas ersättning för Gullåsen. Inkomsten har beräknats utgående från en debiteringsgrund om 147,24 euro/vård dygn.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	<u>3 820 000</u>
	Totalt	3 820 000

*Utgifter***45.70.20. Verksamhetens utgifter (VR)**

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-57 268 322,05	-58 000 000	-59 700 000
	tb -60 000	
(t.a. -616 424,00)		(t.a. -424 000)

Under momentet föreslås ett nettoanslag om 59.700.000 euro. Vid dimensioneringen av anslaget har återstående medel om 424.000 euro från år 2003 beaktats. Anslaget avses använt för den verksamhet som beskrivs i den preliminära planen för hälso- och sjukvården för år 2004 (se bilaga 1).

I anslaget för personalutgifter har beaktats anslag för följande tjänsteförändringar

- 4 nya ordinarie tjänster
- 2 ordinarie tjänster indras
- inrättande av 9 tjänster, vilka upprätthållits med anslag för tillfälliga tjänster
- 1 deltidstjänst ombildas till heltid
- ombildningar av 9 tjänster.

Därtill ingår anslag för 18 tillfälliga tjänster, varav 15 heltid och 3 deltid, under hela året samt 1 deltid under del av året.

Närmare information om tjänsteförändringarna framgår av den preliminära planen för hälso- och sjukvården för år 2004.

Hänvisande till finansförvaltningslagen 8 § (43/1971) föreslås ersättningarna från Folkpensionsanstalten fortsättningsvis nettoförda under momentet.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	824	824	835
Tillfälliga tjänster	22	28	19
Personal i arbetsavtalsförhållande	1	1	1

Dispositionsplan:

4000 Personalutgifter

	- inrättade tjänster	-36 601 000	
	- tillfälliga tjänster	-5 133 000	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-132 000	
	- övriga löner och arvoden	-148 000	
	- personalersättningar	<u>344 000</u>	-41 670 000
4100	Material och förnödenheter		-6 781 000
4200	Hyror		-862 000
4300	Inköp av tjänster		
	- personalutbildning	-378 000	
	- hälsovårdstjänster		
	- vård utom Åland	-4 040 000	
	- övriga vårdtjänster	-1 981 000	
	- patienttransporter	-1 154 000	
	- övrigt	<u>-1 836 000</u>	-9 389 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-210 000	
	- övrigt	<u>-572 000</u>	-782 000
1122	Byggnader		-70 000
1125	Maskiner och inventarier		<u>-570 000</u>
	Nettoanslagsbehov		-60 124 000
	Användning av tidigare års anslag		<u>424 000</u>
	Förslag		-59 700 000

45.70.74. Byggnadsinvesteringar (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-1 163 380,67	-735 000	0
Under momentet föreslås inget anslag.		

45.70.75. Om- och tillbyggnad av centralsjukhuset (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
	-1 600 000	-4 000 000

Arkitektplaneringen för utbyggnaden av centralsjukhuset, etapp I, inleddes under hösten 2002. Planerings- och projekteringsarbetet fortgår enligt tidigare redovisade planer i budgeten för år 2003 så att projektet omfattar nytt kök med matsal, centrallager med godsmottagning och avfallshantering, tekniska utrymmen med värme- och elcentral samt reservkraftverk, tekniska enhetens kanslier samt auditorium och konferensutrymmen. Projektet omfattar totalt ca 4.325 brutto m², huvudsakligen i ett nybygge, som ansluts till den västra ändan av den gamla ekonomidelen i centralsjukhuset. Därtill skall vissa ytor i den nuvarande fastighetens källarplan ombyggas för en del av centrallagrets och den tekniska enhetens behov.

Den planerade tillbyggnaden beräknas medföra ökade budgetkostnader för främst värme-, el- och vattenförbrukning i storleksordningen 190.000 euro årligen. Övrig fastighetsförvaltning som t.ex. städning, vaktmästeri och maskinskötsel beräknas genom rationaliseringar kunna skötas med nuvarande personal. Därtill tillkommer lineära avskrivningar på tillbyggnaden om ca 310.000 euro per år utgående från en avskrivningstid om 30 år, varför den sammanlagda kostnadsökningen i affärsbokföringen uppgår till ca 500.000 euro årligen.

Igångsättandet av byggnadsarbetena har framskjutits till april 2004 och projektet

planeras därmed vara färdigställt i november - december 2005. Den tidigare kostnadsberäkningen om 9.300.000 euro ligger fast, vari ej inräknats planerings- och projekteringsanslag från år 2002. Med hänvisning till ovanstående föreslås ett ytterligare anslag om 4.000.000 euro upptaget, varvid återstående 3.700.000 euro upptas i 2005 års budget.

Dispositionsplan:

1122	Byggnader	<u>-4 000 000</u>
	Anslagsbehov	-4 000 000

36./46. UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGS-OMRÅDE

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004	Förändring 2003-2004	Förändring 2002-2004
Summa inkomster	2 430 750	2 976 000	3 127 000	5,1%	28,6%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-25 469 359	-27 484 000	-26 436 000	-3,8%	3,8%
Överföringsutgifter	-20 126 422	-21 120 000	-18 928 000	-10,4%	-6,0%
Realinvesteringar	-397 463	-2 631 000	-3 773 000	43,4%	849,3%
Lån och övriga finansinve- steringar	-8 073	-41 000	-46 000	12,2%	469,8%
Summa utgifter	-46 001 317	-51 276 000	-49 183 000	-4,1%	6,9%
Anslag netto	-43 570 567	-48 300 000	-46 056 000	-4,6%	5,7%

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004	Förändring 2003-2004	Förändring 2002-2004
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	-921 976	-1 075 000	-943 000	-12,3%	2,3%
Studieservice	-5 093 950	-5 597 000	-5 159 000	-7,8%	1,3%
Fritt bildningsarbete och hant- verksutbildning	-495 708	-500 000	-482 000	-3,6%	-2,8%
Biblioteksverksamheten	-494 114	-511 000	-522 000	2,2%	5,6%
Allmän ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet	-878 653	-828 000	-816 000	-1,4%	-7,1%
Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott	-932 115	-1 087 000	-1 087 000	0,0%	16,6%
Penningautomatmedel för kulturell verksamhet	-469 756	-544 000	-544 000	0,0%	15,8%
Grundskoleväsendet	-11 713 032	-11 220 000	-9 402 000	-16,2%	-19,7%
Yrkesutbildning	-162 173	-216 000	-210 000	-2,8%	29,5%
Vuxenutbildning	-753 643	-803 000	-782 000	-2,6%	3,8%
Europeiska Unionen - målprogram 3, åtgärd 1 och 2	-524 300	-1 233 000	-1 263 000	2,4%	140,9%
Ålands läromedelscentral	-138 595	-149 000	-139 000	-6,7%	0,3%
Ålands folkhögskola	-776 789	-887 000	-1 145 000	29,1%	47,4%
Ålands musikinstitut	-591 367	-649 000	-667 000	2,8%	12,8%
Ålands lyceum	-3 026 663	-4 769 000	-6 023 000	26,3%	99,0%
Ålands sjömansskola	-2 305 016	-2 344 000	-2 160 000	-7,8%	-6,3%
Ålands sjösäkerhetscentrum	-479 771	-495 000	-470 000	-5,1%	-2,0%
Ålands yrkesskola	-3 501 072	-4 373 000	-3 579 000	-18,2%	2,2%
Ålands naturbruksskola	-1 246 710	-1 241 000	-1 194 000	-3,8%	-4,2%
Ålands husmodersskola	-140 694	-66 000	-134 000	103,0%	-4,8%
Ålands hotell- och restaurang- skola	-1 219 685	-1 417 000	-1 707 000	20,5%	40,0%
Ålands vårdinstitut	-889 440	-982 000	-1 100 000	12,0%	23,7%
Ålands handelsläroverk	-1 000 659	-1 185 000	-1 186 000	0,1%	18,5%
Högskolan på Åland	-5 403 145	-5 659 000	-5 335 000	-5,7%	-1,3%
Museibyran	-2 692 006	-3 313 000	-3 005 000	-9,3%	11,6%
Ålands landskapsarkiv	-150 286	-133 000	-129 000	-3,0%	-14,2%
Summa	-46 001 317	-51 276 000	-49 183 000	-4,1%	6,9%

46.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-902 868	-975 000	-923 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-19 108	-100 000	-20 000
Summa utgifter	-921 976	-1 075 000	-943 000
Anslag netto	-921 976	-1 075 000	-943 000

Utbildnings- och kulturavdelningen handhar i stöd av gällande lagstiftning, landskapsstyrelsens allmänna ledning, tillsyn och utveckling av utbildningen på Åland. Till avdelningens verksamhetsområde hör även kultur-, ungdoms-, idrotts-, arkiv- och museiverksamhet samt det fria bildningsarbetet och vuxenutbildningen.

Avdelningens övergripande målsättning är

- att tillse att utbildningsnivån höjs hos den åländska befolkningen
- att säkra yrkesmässig behörighet och examensgiltighet för åländska examina
- att uppnå kostnadseffektivitet inom utbildningen inom ramen för tydliga mål och strategier
- att ivra för utvecklande av mångsidiga och ändamålsenliga miljöer för inläring och studier
- att utveckla samarbetet mellan utbildning och näringsliv
- att följa upp och utveckla skolornas läroplansgrunder med avseende på skolornas programstruktur, elev- och studiehandledning samt stöd- och specialundervisning
- att anta ett program för kulturarvet och
- att revidera det kulturpolitiska programmet.

Konkretisering av målsättningarna återfinns i kapitel- och momentmotiveringarna nedan.

..... Utgifter

46.01.01. **Verksamhetens utgifter (VR)**

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-823 543,11 (t.a. -57 125,89)	-865 000	-848 000

Föreslås ett anslag om 848.000 euro under momentet.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I anslaget ingår medel för inköp av juridiska experttjänster, då det är fråga om rättskyddsärenden samt specifika frågor inom utbildningsområdet.

I anslaget ingår kostnader för fortsatt uppbyggnad av databasen för landskapets skolor med avseende på statistikfunktioner samt kostnader för allmänna avtalsenliga serviceavgifter.

I anslaget ingår personalutbildnings- och personalutvecklingskostnader.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	13	13	13
Tillfälliga tjänster	3	4	4

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-632 124	
	- tillfälliga tjänster	<u>-160 176</u>	-792 300
4100	Material och förnödenheter		-5 000
4300	Inköp av tjänster		-23 700
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-20 000	
	- representation	-4 000	
	- övrigt	<u>-3 000</u>	<u>-27 000</u>
	Anslagsbehov		-848 000

46.01.04. Utvecklingsarbete (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-79 324,71	-120 000	-75 000
	tb 10 000	

(t.a. -94 169,08)

Under momentet föreslås ett anslag om 75.000 euro.

Anslaget avser utgifter för utvecklingsarbete gällande utbildning, kultur samt den museala verksamheten på Åland i samband med

- fortsatt utvärdering av inlärningsresultat i svenska och matematik i grundskolan
- fortsatt utvecklande av grundskolans och gymnasialstadiets undervisning i matematik
- utvecklande av grundskolans läromedel i Ålands historia och självstyrelse
- fortsatt utvecklande av gymnasialstadiets läroplansgrunder
- fortsatt utveckling av nätbaserad distansutbildning och
- fortsatt utredning av skolfartygsfrågan.

Anslaget kan även användas för anställande av tillfällig personal för projekt-, inventerings- och utvärderingsarbete och för betalning av arvoden för projekt- och kommittéarbeten inom avdelningens verksamhetsområde.

	År 2002	År 2003	År 2004
Tillfälliga tjänster		1	

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfälliga tjänster		-20 000
4100	Material och förnödenheter		-25 000
4300	Inköp av tjänster		<u>-30 000</u>
	Anslagsbehov		-75 000

46.01.74. Fastighetsplanering (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-19 107,85	-100 000	-20 000

Landskapsstyrelsen har som huvudman det övergripande ansvaret för planering och samordning av om- och tillbyggnader för utbildningens behov. Enligt praxis har anslag för planering och projektering av enskilda byggprojekt upptagits under

respektive skola vilket landskapsstyrelsen, i de fall det är klart urskiljbart till vilken skola eller hur ett utrymmesproblem skall lösas, finner mest ändamålsenligt. Samtidigt finns ett behov av en övergripande samordning och planering för projekt som initialt inte kan hänföras till en enskild skola eller som är gemensamt för flera skolor.

Avsikten är att utreda och planera hur Ålands hantverksskolas behov av utrymmen kan tillgodoses vid Ålands naturbruksskola.

Eftersom det föreligger behov av tilläggsutrymmen i det befintliga campusområdet på Neptunigatan, föreslås en översyn av Ålands sjömansskolas simhall och vilka andra undervisningsändamål simhallen kunde utnyttjas till som mer allmänt täcker ett utrymmesbehov inom utbildningen på gymnasialstadiet och inom högskolan.

För planering av detta och för fortsatt övergripande fastighetsplanering för landskapets skolor föreslås ett anslag om 20.000 euro. Anslaget kan användas för anställande av tillfällig personal för planering av nämnda byggprojekt samt för betalning av arvoden för projekt- och kommittéarbeten.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-20 000
	Anslagsbehov	-20 000

46.03. STUDIESERVICE

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	66 903	43 000	45 000
Konsumtionsutgifter	-156 903	-156 000	-115 000
Överföringsutgifter	-4 937 047	-5 441 000	-5 044 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-5 093 950	-5 597 000	-5 159 000
Anslag netto	-5 027 047	-5 554 000	-5 114 000

Studieserviceenhetens övergripande mål är att handha studiestöds- och elevantagningsfrågor, studieinformation och högskolepraktik. Enheten är också en kontaktlänk och förhandlare vad gäller studerandes behörighet och rättighet till studier utanför Åland.

Målsättningar för året är

- att utveckla formerna för vuxenutbildningsstöd så att åländska studerande i detta hänseende är jämställda med studerande i riket
- att göra en översyn av studiestödslagstiftningen och
- att göra en uppdatering av datasystemet för den samåländska elevantagningen.

..... *Inkomster*

36.03.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
5 750,00	8 000	

Momentet utgår. Under momentet har tidigare upptagits inkomst av deltagaravgifter för det svenska högskoleprovet. Från och med hösten 2003 överförs hand-

havandet av de lokala arrangemangen för högskoleprovet till Öppna högskolan vid Högskolan på Åland.

36.03.51. Återindrivna studiestöd

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
61 153,28	35 000	45 000

Den beräknade inkomsten av återindrivning av de studielån som landskapet på basis av borgensansvar erlagt till kreditinrättningar uppskattas uppgå till 45.000 euro under år 2004. Se LL om studiestöd (94/1995).

Specifikation:

8008 Återbetalning av inkomstöverföringar	<u>45 000</u>
Totalt	45 000

..... *Utgifter*

46.03.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-53 245,28	-76 000	-32 000
	tb 6 000	
(t.a. -12 714,00)		(t.a. -30 000)

Under momentet föreslås, med beaktande av tidigare års medel, ett anslag om 32.000 euro för studie serviceenhetens verksamhet.

I anslaget ingår utgifter för bl.a. information och databehandling för den samordnade elevantagningen och studie stödet, informationsmöten och seminarier, informationsmaterial, annonsering samt inköp av kontorsmöbler och datautrustning.

Dispositionsplan:

4100 Material och förnödenheter		-2 500
4300 Inköp av tjänster		
- tryckningstjänster	-11 000	
- annons-, reklam- och marknadsförings- tjänster	-11 000	
- expert- och utredningstjänster	-29 000	
- övrigt	<u>-1 500</u>	-52 500
4800 Övriga utgifter		
- resor	-3 000	
- representation	-600	
- patent- och licensavgifter	<u>-1 200</u>	-4 800
1125 Maskiner och inventarier		<u>-2 200</u>
Anslagsbehov		-62 000
Användning av tidigare års anslag		<u>30 000</u>
Förslag		-32 000

46.03.04. Praktikantplatser för högskolestuderande

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-103 657,32	-80 000	-83 000
	tb -6 000	

Målsättningen med högskolepraktiken är att förhindra en kompetensflykt från Åland genom att ge studerande möjlighet att erhålla praktik inom sitt utbildningsområde samt via utredningsarbete knyta värdefulla kontakter med åländskt arbetsliv med tanke på framtida arbetsmöjligheter. Anslaget är beräknat för att erbjuda 25 studerande en högst 2 månader lång praktikanställning.

Med hänvisning till ovanstående föreslås ett anslag om 83.000 euro.

Dispositionsplan:

4000 Personalutgifter	
- personal i arbetsavtalsförhållande	-83 000
Anslagsbehov	-83 000

46.03.50. Studiepenning (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-4 792 584,34	-5 287 000	-4 890 000

Föreslås ett anslag om 4.890.000 euro. Anslaget förutsätter att vissa lagstadgade bestämmelser om utbildningstiden och studiernas längd ändras. Enligt landskapsstyrelsens förslag skulle studiestöd inte beviljas för kortare kurser än 13 veckor. Samtidigt skulle i vissa fall studiestödets belopp och föräldrainsomkostens inverkan på studiestöden justeras. Även kontrollåtgärder av de studerandes kreditvärdighet vid beviljandet av landskapsborgen för studie lån föreslås införda.

Landskapsstyrelsens avsikt är att till lagtinget överlämna en framställning med förslag till avsedda ändringar så att dessa kan tillämpas från och med läsåret 2004 - 2005.

Det beräknade antalet studiestödsbeslut som fattas på basen av under året inlämnade ansökningar till landskapsstyrelsens studieserviceenhet är ca 2.800 medan antalet studerande som lyfter de olika formerna av stöd samt deras totala belopp under året beräknas enligt följande:

	Antal studerande	
Studiepenning, högskola	ca 1.000	1.633.000 euro
Studiepenning, ej högskola	ca 1.100	1.412.000 euro
Vuxenstudiepenning	ca 100	305.000 euro
Bostadstillägg	ca 1.600	1.451.000 euro
Försörjartillägg	ca 100	83.000 euro
Särskilt studietillägg		<u>6.000 euro</u>
		4.890.000 euro

Dispositionsplan:

8202 Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-4 890 000
Anslagsbehov	-4 890 000

46.03.51. För övriga i landskapslagen om studiestöd förutsatta utgifter (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-114 421,99	-110 000	-110 000

Föreslås ett anslag om 110.000 euro för främst räntestöd för studielån, erläggande av borgensansvarsbelopp samt ränteunderstöd i enlighet med LL om studiestöd (94/1995).

Dispositionsplan:

5100 Finansiella utgifter	-104 700
8202 Social- och hälsovård samt utkomstskydd	<u>-5 300</u>
Anslagsbehov	-110 000

46.03.52. Vissa studiesociala förmåner och stipendier (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-30 041,00	-44 000	-44 000

Föreslås ett anslag om 44.000 euro för kostnader för s.k. utökade studiesociala förmåner för gäststuderande vid landskapets skolor. Anslaget är beräknat för att kunna ta emot ca 10 gäststuderande under året. Anslaget används också för att täcka studiesociala kostnader för de ålänningar som studerar på gymnasialstadiet utanför Åland.

Dispositionsplan:

8202 Social- och hälsovård samt utkomstskydd	<u>-44 000</u>
Anslagsbehov	-44 000

46.05. FRITT BILDNINGSPÅRBEDE OCH HANTVERKSUTBILDNING

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter	-495 708	-500 000	-482 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-495 708	-500 000	-482 000
Anslag netto	-495 708	-500 000	-482 000

Syftet med det landskapsunderstödda fria bildningsarbetet är att i enlighet med de landskapslagar som reglerar verksamheten öka medborgarnas kunskap om och engagemang i samhällslivsfrågor, främja kulturell aktivitet, befrämja en meningsfull användning av fritiden, öka intresset för självstudier samt ge en god grund för fortsatta studier.

Landskapsunderstöd för fritt bildningsarbete beviljas dels kommunerna för medborgarinstitutets verksamhet, dels de två i landskapet verksamma bildningsförbunden.

Ålands bildningsförbund och Arbetarnas bildningsförbund på Åland anordnar i första hand kurser i samarbete med de föreningar och organisationer som är anslutna till förbunden.

Ålands hantverksskola, som upprätthålls av Ålands slöjd och konsthantverk r.f. ger ettårig orienterande grundutbildning i hantverk. Utbildningen är uppdelad i

en textillinje respektive en trä-/metallinje.

Föreningen Bild- och formskolan r.f:s verksamhet understöds genom ett anslag under detta kapitel.

Landskapsstyrelsen avser att under år 2004 upprätthålla i stort sett samma nivå på landskapsunderstödet till ovanstående folkbildningsorganisationer som under år 2003.

..... *Utgifter*

46.05.51. Landskapsandel för medborgarinstituts driftkostnader (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-273 707,76	-262 000	-257 000

Med hänvisning till LL om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamhet, §§ 16 - 17 (72/1993), samt LL om medborgarinstitut, 8 § (75/1993), föreslås ett anslag om 257.000 euro. Landskapsandelen baserar sig på 10.000 undervisningstimmar och ett basbelopp om 64,15 euro.

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	-257 000
	Anslagsbehov	-257 000

46.05.52. Landskapsunderstöd för studieförbundens verksamhet (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-45 000,00	-46 000	-44 000

Hänvisande till LL om landskapsbidrag för studiecirkelverksamheten (31/1965) föreslås ett anslag om 44.000 euro för studieförbundens verksamhet år 2004. Verksamheten omfattar studiecirklar, kurser och föreläsningar. Anslaget föreslås jämt fördelat mellan de två åländska bildningsförbunden.

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	-44 000
	Anslagsbehov	-44 000

46.05.53. Landskapsunderstöd för Ålands hantverksskola (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-137 000,00	-138 000	-143 000
	tb -14 000	

Vid Ålands hantverksskola ges undervisning i textilslöjd och i trä- och metallslöjd. Föreslås ett anslag om 143.000 euro som avser nettokostnaderna för den ettåriga orienterande grundutbildningen under vårterminen och höstterminen 2004. Ca 3.000 euro av anslaget avser smärre reparationer på skolbyggnaden.

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	-143 000
	Anslagsbehov	-143 000

46.05.55. Understöd åt Bild- och formskolan

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-40 000,00	-40 000	-38 000

Bild- och formskolan ger konstundervisning åt såväl barn och ungdomar som åt vuxna. Föreslås ett anslag om 38.000 euro för verksamheten år 2004 att användas för bild- och formkurser som riktar sig till barn och unga.

Dispositionsplan:

8201 Undervisning, kultur och idrott	-38 000
Anslagsbehov	-38 000

46.07. BIBLIOTEKSVERKSAMHETEN

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-64 218	-69 000	-65 000
Överföringsutgifter	-429 897	-442 000	-457 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-494 114	-511 000	-522 000
Anslag netto	-494 114	-511 000	-522 000

De allmänna biblioteken har till uppgift att tillgodose allmänhetens behov av kunskap, bildning och förströelse (LL om allmänna bibliotek 82/1997). Biblioteken skall främja intresset för litteratur, stöda utbildning och självständiga studier samt verka för att databaserad information görs tillgänglig för allmänheten.

Biblioteken lånar kostnadsfritt ut böcker och andra biblioteksmedier ur egna samlingar och ger handledning i sökning av information och i användandet av bibliotekens resurser. Totalt finns i landskapet 18 allmänna bibliotek. Av dessa fungerar Mariehamns stadsbibliotek samtidigt som centralbibliotek.

Under år 2004 beräknas biblioteken låna ut drygt 500.000 böcker och andra medier, vilket utgör drygt 20 lån per innevånare i landskapet. Den omfattande användningen av elektronisk informationsförmedling kräver kontinuerlig uppdatering av datautrustningen vid centralbiblioteket. För att utrustningen skall fungera smidigt krävs också teknisk sakkunskap.

Landskapsstyrelsen har ett avtal om inköp av centralbibliotekstjänster med Mariehamns stad. På grund av den omvandling biblioteksväsendet genomgått och alljämt genomgår genom informationsteknologins utveckling avser landskapsstyrelsen att vid behov successivt uppdatera detta avtal. Landskapsstyrelsen tillsatte under år 2002 en kommitté med uppgift att bl.a. aktualisera nya frågeställningar och följa utvecklingen inom denna sektor.

*Utgifter***46.07.04. Övriga utgifter för biblioteksvärksamheten**

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-64 217,63	-71 000 tb 2 000	-65 000

Föreslås ett anslag om 65.000 euro.

Enligt avtal med Mariehamns stad deltar landskapsstyrelsen i driftskostnaderna för centralbiblioteket avseende lönekostnaderna för en bibliotekarie, licens-, försäkrings- och servicekostnaderna för samkatalogen Katrina, kostnaderna för fjärrlån, service till synskadade, informationssökning i databaser samt upprätthållande av Alandicasamlingen.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter	-10 000
4300	Inköp av tjänster	-49 000
4800	Övriga utgifter	<u>-6 000</u>
	Anslagsbehov	-65 000

46.07.30. Landskapsandel för kommunala bibliotek (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-408 296,52	-421 000	-437 000

Hänvisande till LL om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamhet (72/1993) föreslås ett anslag om 437.000 euro.

Anslaget har beräknats enligt följande basbelopp per kommuninnevånare:

Bosättningsstrukturgrupp 1 (skärgårdskommunerna)	53,54 euro
Bosättningsstrukturgrupp 2 (övriga landskommuner)	41,11 euro
Bosättningsstrukturgrupp 3 (Finström och Jomala)	42,58 euro
Bosättningsstrukturgrupp 4 (Mariehamn)	45,51 euro

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	<u>-437 000</u>
	Anslagsbehov	-437 000

46.07.50. Understöd åt författare och översättare (RF)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-21 600,00	-21 000	-20 000

Enligt LL om stöd för litterär verksamhet (29/1985) skall varje år anslås ett belopp för litteraturstipendier till författare och översättare. Beloppet skall motsvara 10 procent av det belopp som under föregående kalenderår använts för anskaffande av litteratur till de allmänna bibliotek som upprätthålls av kommunerna.

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	<u>-20 000</u>
	Anslagsbehov	-20 000

46.09. ALLMÄN UNGDOMS-, IDROTTS- OCH KULTURVERKSAMHET

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-290 820	-189 000	-132 000
Överföringsutgifter	-587 833	-639 000	-684 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-878 653	-828 000	-816 000
Anslag netto	-878 653	-828 000	-816 000

Enligt gällande lagstiftning ankommer det på landskapsstyrelsen och kommunerna att gemensamt skapa allmänna förutsättningar för den ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet som bedrivs av organisationer och föreningar i landskapet. Verksamheten stöds ekonomiskt av landskapsstyrelsen som beviljar kommunerna landskapsandelar i stöd av LL om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamhet (72/1993).

Under kapitlet ingår förutom lagstadgade utgifter även utgifter som grundar sig på ingångna avtal med föreningar och organisationer. Till dessa hör Nordens institut vars administrativa utgifter landskapsstyrelsen betalar enligt avtal med Nordiska ministerrådet samt avtal med Mediaverkstan Ab och Ålands Brand- och Räddningsförbund r.f. för Brandkårmuseet beträffande särskilda uppgifter. Övriga större mottagare under kapitlet är stiftelsen Ålands sjöfartsmuseum r.s. och Mariehamns stad. Sistnämnda erhåller ett landskapsunderstöd för underhållet av museifartyget Pommern.

Under år 2004 prioriteras genomförandet av första delen av Bomarsunds 150-årsminne.

..... *Utgifter*

46.09.04. Utgifter för Ålands kulturdelegation

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-15 211,93	-19 000	-16 000

Hänvisande till 7 § LL om Ålands kulturdelegation (53/1996) föreslås ett anslag om 16.000 euro för kulturdelegationens verksamhet. Anslaget avser utgifter för ledamöternas års- och mötesarvoden, resekostnader, information samt diskussionsmöten.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- övriga löner och arvoden		-12 000
4200	Hyrer		-400
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-3 500	
	- representation	<u>-100</u>	<u>-3 600</u>
	Anslagsbehov		-16 000

46.09.05. Nordiskt kulturutbyte

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-94 338,18	-86 000	-80 000

Föreslås ett anslag om 80.000 euro för Nordens institut på Åland. Anslaget avser täckande av kansliutgifter i enlighet med avtal mellan landskapsstyrelsen och Nordiska ministerrådet. Personalutgifterna enligt bilaga 5 utgör ca 35.600 euro och hyreskostnaderna utgör ca 26.000 euro.

I anslaget ingår även kostnader för städ- och teletjänster, internetuppkoppling samt materialanskaffningar för administrationen.

	År 2002	År 2003	År 2004
Personal i arbetsavtalsförhållande	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-35 600
4100	Material och förnödenheter	-3 000
4200	Hyror	-26 000
4300	Inköp av tjänster	-13 400
4800	Övriga utgifter	<u>-2 000</u>
	Anslagsbehov	-80 000

46.09.23. Utgifter för serien Det åländska folkets historia

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-56 000,00	-56 000	-36 000

För det fortsatta arbetet med serien Det åländska folkets historia i samarbete med Ålands kulturstiftelse föreslås ett anslag om 36.000 euro för täckande av kostnader för fortsatt arbete med volym IV (Den ryska tiden 1809-1920) inkluderande kostnader för författararvoden och resor samt arkivmaterial.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	<u>-36 000</u>
	Anslagsbehov	-36 000

46.09.24. Utgifter för Ålands konst- och arkitekturhistoria (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	0	0

Under momentet föreslås inget anslag. Projektet slutförs år 2005.

46.09.26. Utgifter för landskapskonstnärsprojekt

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-27 947,91	-28 000	0

Under momentet föreslås inget anslag. Landskapskonstnärsprojektet Åländskt ordbruk avslutas under år 2003. Inget anslag för ett nytt projekt föreslås under de två närmast följande åren. Se även moment 46.09.59.

46.09.30. Kommunal ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-217 378,92	-224 000	-233 000

Med hänvisning till LL om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamhet (72/1993 med ändr. 27/1998) föreslås ett anslag om 233.000 euro. Anslaget har beräknats utifrån basbelopp enligt följande:

Kommunalt ungdomsarbete	6,22 euro
Idrott och motion	12,43 euro
Kommunal kulturverksamhet	4,94 euro

Dispositionsplan:

8201 Undervisning, kultur och idrott	<u>-233 000</u>
Anslagsbehov	-233 000

46.09.53. Understöd för 4/mbk Pommerns underhåll

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-58 000,00	-72 000	-30 000

För museifartyget Pommerns underhåll föreslås ett anslag om 30.000 euro. Anslaget avses för fortsatt skansdäcksreovering, reparation av backdäcket samt reparation av förmast och bogspröt.

Dispositionsplan:

8301 Undervisning, kultur och idrott	<u>-30 000</u>
Anslagsbehov	-30 000

46.09.54. Understöd åt stiftelsen Ålands Sjöfartsmuseum r.s.

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-227 000,00	-227 000	-227 000

För understöd av Ålands sjöfartsmuseums verksamhet år 2004 föreslås ett anslag om 227.000 euro, d.v.s. detsamma som för åren 2002 och 2003.

Dispositionsplan:

8201 Undervisning, kultur och idrott	<u>-227 000</u>
Anslagsbehov	-227 000

46.09.56. Understöd för Ålands brandkårsmuseum

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-34 559,60	-41 000	-35 000

För Ålands Brand- och Räddningsförbund r.f.:s museum förelås ett anslag om 35.000 euro för understöd under år 2004. Landskapsstyrelsen avser att en revidering av avtalet med Ålands Brand- och Räddningsförbund r.f. vad gäller verksamheten för år 2005 och framåt genomförs.

Dispositionsplan:

8201 Undervisning, kultur och idrott	<u>-35 000</u>
Anslagsbehov	-35 000

46.09.59. Övrig kulturell verksamhet

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-50 894,15	-80 000 tb 5 000	-159 000

Under momentet föreslås ett anslag om 159.000 euro. Anslaget har beräknats enligt följande:

Planering och genomförande av Bomarsunds 150-årsminne	116.000 euro
Hyra av lokal, utrustning och inköp av teknisk sakkunskap av Mediaverkstan Ab i enlighet med avtal	38.000 euro
Deltagande i evenemanget Ung i Norden	<u>5.000 euro</u>
	159.000 euro

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

	År 2002	År 2003	År 2004
Personal i arbetsavtalsförhållande		1	1

Dispositionsplan:

4000 Personalutgifter	
- personal i arbetsavtalsförhållande	-27 000
4100 Material och förnödenheter	-10 000
4200 Hyror	-34 000
4300 Inköp av tjänster	-57 000
4800 Övriga utgifter	-13 000
8201 Undervisning, kultur och idrott	<u>-18 000</u>
Anslagsbehov	-159 000

46.11. PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR UNGDOMSARBETE OCH IDROTT

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-2 352	-10 000	-10 000
Överföringsutgifter	-921 690	-1 042 000	-1 042 000
Investeringsutgifter			
Lån o övr. finansinv.	-8 073	-35 000	-35 000
Summa utgifter	-932 115	-1 087 000	-1 087 000
Anslag netto	-932 115	-1 087 000	-1 087 000

Det ungdomsarbete som stöds med penningautomatmedel bedrivs av enskilda ideella föreningar och organisationer. De landskapsomfattande ungdomsorganisationerna; Ålands ungdomsförbund r.f., Ålands scoutdistrikt och Samarbetskommittén för ungdomskultur i skärgården beviljas årligt landskapsunderstöd för sin verksamhet. Enskilda ungdomsföreningar beviljas bidrag och lån genom kommunal förmedling för grundrenovering av ungdomslokaler. Enskilda föreningar kan även beviljas understöd för olika ungdomsprojekt.

Det nordiska och internationella ungdomssamarbetet finansieras delvis med medel som ställts till landskapsstyrelsens disposition under moment 46.11.52.

Ålands ungdomsråd tillsattes år 2003 som en följd av landskapsstyrelsens nya ungdomspolitiska program. Enligt programmets handlingsplan skall följande åtgärder vidtas på ungdomsområdet under år 2004

- ungdomarnas engagemang i föreningslivet utreds och
- ordnas ungdomspolitiskt seminarium som följer upp seminarierna från år 2002 och 2003. Det är viktigt att synpunkterna och initiativen under dessa seminarier förs vidare till landskapsstyrelsen.

Centralidrottsorganisationer och specialidrottsföreningar beviljas årligt understöd för verksamheten. I anslaget för understöd till idrottsorganisationerna ingår också stöd för främjande av handikappidrott och -motion. För idrottsanläggningar och -redskap kan såväl kommuner som föreningar beviljas understöd.

..... *Utgifter*

46.11.04. Ålands ungdomsråd

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-2 352,00	-10 000	-10 000

Föreslås ett anslag om 10.000 euro för Ålands ungdomsråds verksamhet. I anslaget ingår mötesarvoden, studieresor, ordnande av ungdomsseminarier och -diskussionsträffar samt övriga utgifter som hör samman med rådets verksamhet.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	-3 000
4800	Övriga utgifter	<u>-7 000</u>
	Anslagsbehov	-10 000

46.11.52. Understöd till föreningar och organisationer för ungdomsarbete

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-162 850,00	-195 000	-192 000

Hänvisande till LL om ungdomsarbete (86/1987) föreslås ett anslag om 192.000 euro. Ungdomsunderstöden beviljas dels för verksamhet och särskilda ungdomsprojekt, dels som stöd i kombination med lån genom kommunal förmedling (se moment 46.11.86) för renovering av ungdomslokaler.

Under ”Till landskapsstyrelsens disposition” reserveras medel för lokala, nordiska och internationella samarbetsprojekt på ungdomsområdet. Anslaget har beräknats enligt följande:

Understöd till organisationer och föreningar för verksamhet	165.000 euro
Stöd för renovering	15.000 euro
Till landskapsstyrelsens disposition (projektstöd till föreningar)	<u>12.000 euro</u>
	192.000 euro

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	-177 000
8301	Undervisning, kultur och idrott	<u>-15 000</u>
	Anslagsbehov	-192 000

46.11.53. Understöd för idrottsorganisationers verksamhet

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-742 600,00	-797 000	-783 000

Föreslås ett anslag om 783.000 euro. Anslaget överförs i enlighet med LF om överföring av vissa förvaltningsuppgifter på Ålands Idrottsförbund r.f. (3/1999) till Ålands Idrottsförbund r.f. efter att lagtinget antagit 2004 års budget. Anslaget har beräknats enligt följande

- 578.000 euro som understöd till organisationer och specialföreningar inom idrott och motion enligt idrottslagen för landskapet Åland (42/1983 samt 100/1998). Anslaget bör även användas för understöd till handikappidrott och -motion. Inom ramen för anslaget kan beviljas stipendier till enskilda idrottsutövare och -ledare
- 120.000 euro för Ålands Idrottsförbund r.f.:s verksamhet inklusive utbildningskonsulentens avlöning. I anslaget ingår även kostnader för idrottsseminarier
- 30.000 euro för profilidrottssatsning
- 10.000 euro för marknadsförings- och startbidrag
- 40.000 euro till Idrottsförbundets disposition inklusive resebidrag för föreningarna och oförutsedda kostnader inom idrotten samt
- 5.000 euro för Ålands deltagande i B7-evenemanget Spartakiaden för unga idrottare som arrangeras på Gotland.

Dispositionsplan:

8201 Undervisning, kultur och idrott	<u>-783 000</u>
Anslagsbehov	-783 000

46.11.54. Understöd för idrotts- och sportanläggningar

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-16 240,00	-50 000	-67 000

Föreslås med hänvisning till 11 § idrottslag för landskapet Åland (42/1983, ändr. 95/1993) ett anslag om 67.000 euro för anskaffande av idrottsredskap och -anläggningar.

Dispositionsplan:

8301 Undervisning, kultur och idrott	<u>-67 000</u>
Anslagsbehov	-67 000

46.11.86. Lån till ungdomsorganisationer och -föreningar (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	-35 000	-35 000

Föreslås ett anslag om 35.000 euro att utges som lån åt kommuner eller via kommuns förmedling och på kommuns ansvar till ungdomsorganisationer och -föreningar för renoveringar av ungdomslokaler. Räntan föreslås vara 2,5 % i nuvarande ränteläge.

Dispositionsplan:

1520 Lånefordringar	<u>-35 000</u>
Anslagsbehov	-35 000

46.11.87. Lån för större idrotts- och sportanläggningar (R)

Bokslut 2002 Budget 2003

-8 073,00

Momentet utgår.

Förslag

46.13. PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR KULTURELL VERKSAMHET

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	6 190	1 000	1 000
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter	-469 756	-544 000	-544 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-469 756	-544 000	-544 000
Anslag netto	-463 566	-543 000	-543 000

..... *Inkomster*

36.13.55. Inkomster av kulturell verksamhet

Bokslut 2002 Budget 2003

6 189,91

1 000

Förslag

1 000

Intäkterna för försäljningen av boken Alla tiders Åland uppskattas till 1.000 euro under år 2004.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	<u>1 000</u>
	Totalt	1 000

..... *Utgifter*

46.13.50. Verksamhetsunderstöd till föreningar och organisationer samt projektmedel och stipendier

Bokslut 2002 Budget 2003

-469 756,00

-544 000

Förslag

-544 000

Föreslås ett anslag om 544.000 euro att fördelas som understöd till det åländska kulturlivet. Momentet omfattar verksamhetsunderstöd och projektunderstöd till föreningar och projektgrupper samt stipendier till enskilda kulturutövare (Till kulturdelegationens disposition).

Anslaget inkluderar även medel för firande av självstyrelsedagen den 9 juni samt, i enlighet med lagtingets beslut medel för en satsning på kultur i skärgården 23.000 euro och medel för föreningar som vill medverka i Bomarsunds minnesår. Dessutom ingår medel för åländskt deltagande i internationellt kultursamarbete.

I anslaget ingår därtill bidrag för Nätö biologiska stations verksamhet.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-4 000
4800	Övriga utgifter	

- resor	-2 000	
- övrigt	<u>-2 000</u>	-4 000
8201 Undervisning, kultur och idrott		<u>-536 000</u>
Anslagsbehov		-544 000

46.15. GRUNDSKOLEVÄSENDET

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter	-11 713 032	-11 220 000	-9 402 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-11 713 032	-11 220 000	-9 402 000
Anslag netto	-11 713 032	-11 220 000	-9 402 000

I enlighet med bestämmelserna i Grundskolelagen för landskapet Åland (18/1995) ankommer ledningen av grundskolornas undervisning och övriga verksamhet på huvudmännen - kommunerna. Landskapsstyrelsen handhar den allmänna tillsynen och utvecklingen av grundskolan.

Landskapsstyrelsens övergripande uppgift är

- att följa det decentraliserade kommunala beslutsfattandet och utvärdera hur målsättningen för utbildningen har uppfyllts och
- att på basis av erhållna uppföljnings- och utvärderingsresultat tillse att det är möjligt för skolorna att uppnå den i lagen och den centrala läroplanen angivna målsättningen att alla elever i landskapet skall erhålla möjligheter till en likvärdig allmänbildande grundutbildning.

Målsättningar för år 2004 är

- att i samråd med kommunerna upprätthålla en fortsatt uppföljning och utvärdering av skolornas undervisning och inlärningsresultat i matematik
- att bistå kommunerna vid utvecklandet av undervisningen, bl.a. genom att initiera fortbildning och via läromedelscentralens tjänster tillhandahålla aktuella undervisningsmaterial samt informera om pedagogiska arbetssätt och undervisningsmetoder och
- att i samråd med kommunerna verka för en fortsatt utveckling och revidering av nu gällande centrala grunder och riktlinjer för ytor och verksamhetsutrymmen i kommunernas grundskolor och bibliotek.

Utgifter

46.15.30. Landskapsandel för grundskolornas driftsutgifter (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-6 519 922,81	-7 170 000 tb 170 000	-7 980 000

Elevantalet inom de kommunala grundskolorna (27) som hösten 2002 var 3.078 (+66) är innevarande höst 3.109 (+31). Inom grundskolans träningsundervisning är elevantalet 32 (32).

För finansiering av driften av sina grundskolor erhåller kommunerna utan ansökan landskapsandel enligt kalkylerade grunder. Grunderna anges i LL om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten (72/1993, ändr. 27/1998 samt 46/2003).

Landskapsandelen bestäms utgående från ett basbelopp per kommuninvånare i åldersgruppen 6-15 år.

Basbeloppen för åldersgruppen har fastställts till 6.155,52 euro (5.981,67 euro fr.o.m. 1.10.2003). För en elev inom träningsundervisningen har basbeloppet fastställts till 17.293,78 euro (16.805,34 euro fr.o.m. 1.10.2003).

I förslaget har en mindre justering av befolkningsgränserna enligt vilka koefficienterna för de olika kommungrupperna bestäms beaktats. Förändringen, som landskapsstyrelsen lämnar separat framställning om, medför att Sunds kommuns landskapsandel för grundskolans driftsutgifter stiger med ca 82.000 euro år 2004.

Med hänvisning till ovanstående föreslås ett anslag om 7.980.000 euro.

Anslaget kan även användas som understöd för sådan extra stödundervisning i svenska (ca 20.000 euro), som kommunerna anordnar i stöd av 17 § grundskolelagen (18/1995).

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	<u>-7 980 000</u>
	Anslagsbehov	-7 980 000

46.15.32. Landskapsandel för anläggningskostnader för grundskolor och allmänna bibliotek (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-3 008 000,00	-2 500 000	-1 422 000

För finansieringen av sina anläggningskostnader erhåller kommunerna på ansökan landskapsandel enligt bestämmelserna i LL om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten (72/1993).

Avsikten är att till lagtinget överlämna en framställning med förslag om ändring av lagen så att landskapsandelar för anläggningsprojekt, beroende på kommunens bosättningsstrukturgrupp, beviljas i intervallet 25 - 65 % av de godtagbara kostnaderna. Landskapsandelarna skall betalas mot redovisning av att kostnaderna uppstått.

Ett anläggningsprojekts högsta godtagbara kostnader fastställs för ny- och tillbyggnadsarbeten med hjälp av enhetspriser per kvadratmeter nytttoyta (NY) för de ytor som beskrivs i projektets rumsprogram. Vid ombyggnads-, ändrings-, renoverings- och saneringsarbeten fastställs kostnaderna så att de motsvarar 70 % av enhetspriset för ny- och tillbyggnadsarbeten. Enhetspriset för de projekt som fastställs under år 2004 är 1.800 euro per nyttokvadratmeter inklusive första inredning och utrustning.

Landskapsstyrelsens riktlinjer för utrymmesbehovet i skolor av olika storlek, som för närvarande revideras och utvecklas, utgör grund då ett anläggningsprojekts landskapsandelsberättigade ytor för olika undervisnings- och verksamhetsutrymmen fastställs och de landskapsandelsberättigade kostnaderna bestäms. Då ytorna bestäms skall hänsyn tas till kommunens skolnät och -struktur, elevprognoser och befolkningstal samt skolans och bibliotekets pedagogiska och kulturella inriktning. En allmän målsättning är att kommunernas biblioteks- och skolfunktioner alltmer skall samordnas och att lokaliteterna och anskaffningarna skall användas gemensamt.

Under verksamhetsåret 2003 slutfördes av kommunerna och landskapsstyrelsen fastställda om- och tillbyggnadsarbeten av skol- och biblioteksutrymmen i Geta (Geta skola) och Mariehamn (Strandnäs skola - inklusive utrymmen för stadens kulturverksamhet) samt ändrings- och saneringsarbeten i Kyrkby högstadieskola. Fastställda nybyggnadsarbeten i Finström (Godby skola) samt om- och tillbyggnadsarbeten av skol- och biblioteksutrymmen i Saltvik (Rangsby skola) påbörjades.

För ovan nämnda byggnadsprojekt har landskapsstyrelsen med stöd av den nämnda skol- och landskapsandelslagstiftningen beviljat berörda kommuner landskapsandel utgående från av lagtinget anvisad bevillningsfullmakt för nya anläggningsprojekt för åren 2001, 2002 och 2003 (5.163.000 + 3.008.000 + 2.500.000 = 10.671.000 euro).

Under den kommande femårsperioden planeras nya biblioteks- och skolbyggnadsprojekt i kommunerna Brändö (Brändö skola), Jomala (Södersunda skola), Mariehamn (Ytternäs skola och Övernäs högstadieskola) och Sund (Sunds skola).

De planerade anläggningsprojekten (byggande eller anskaffning av lokaler för skol- och biblioteksverksamhet, om- och tillbyggnader samt renoveringar) bedöms vara nödvändiga antingen med anledning av ett beräknat växande elev- och befolkningstal, nya pedagogiska behov eller på grund av sanitära och sociala omständigheter.

Med beaktande av föreliggande behov av att genomföra det aktuella skolprojektet i Sund avser landskapsstyrelsen fastställa nya anläggningsprojekt så att de totala landskapsandelarna uppgår till högst 335.000 euro och utbetalas under två år.

Den finansieringsplan för åren 2004 - 2008 som avses i 26 § LL om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten upptar därmed landskapsandelar om 1.422.000 euro för år 2004 och 1.821.000 euro för år 2005. Totalt för perioden ingår landskapsandelar om 7.297.000 euro.

Dispositionsplan:

8201	Undervisning, kultur och idrott	<u>-1 422 000</u>
	Anslagsbehov	-1 422 000

46.15.33. Pensionspremier för grundskollärare (F)

Bokslut 2002	Budget 2003
-2 185 109,08	-1 200 000
	tb -520 000

Förslag

Momentet utgår. Pensionspremierna för grundskollärare betalas av den kommun eller det kommunförbund som är respektive lärares arbetsgivare fr.o.m. 1.10.2003 (LL om ändring av 7 § LL om landskapet Ålands pensionsfond, 50/2003).

46.17. YRKESUTBILDNING

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-162 173	-216 000	-210 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-162 173	-216 000	-210 000
Anslag netto	-162 173	-216 000	-210 000

Inom yrkesutbildningsbyråns förvaltningsområde handhas yrkesinriktad utbildning på gymnasialstadienivå i enlighet med LL om utbildning på gymnasialstadienivå (52/1997, ändr. 82/2002), LL om läroavtalsutbildning (59/1998) samt högskoleutbildning anordnad med stöd av LL om Högskolan på Åland (81/2002).

Den yrkesinriktade utbildningen på gymnasialstadienivå skall med grundskolan som grund ge den studerande sådana teoretiska och praktiska kunskaper som krävs för att kvalificera sig för uppgifter i arbetslivet och som motsvarar samhällets krav på utbildad arbetskraft inom respektive yrkessektor. Den studieförberedande utbildningen med yrkesprofil skall därtill fördjupa och utveckla de studerandes kunskaper och färdigheter som förberedelse för högskolestudier eller andra gymnasialstadiiebaserade studier. Den yrkesinriktade utbildningen anordnas i form av utbildningsprogram och leder till examen på gymnasialstadienivå inom ett eller flera yrkesområden, annan examen med angiven yrkesinriktning eller examen på gymnasialstadienivå med angiven yrkesprofil. I begreppet utbildning på gymnasialstadienivå inkluderas den kompletterings- och vidareutbildning, fortbildning eller kursverksamhet som anordnas med stöd av lag. Yrkesinriktad utbildning på gymnasialstadienivå kan även genomföras i form av läroavtalsutbildning.

Högskoleutbildningen skall med gymnasialstadietutbildningen som grund och utgående ifrån arbetslivets krav och samhällets behov ge den studerande fördjupade kunskaper av hög kvalitet. Högskoleutbildningen som ges i Högskolan på Åland vilar såväl på vetenskaplig eller konstnärlig grund som på beprövad erfarenhet. I högskolan kan bedrivas forsknings- och utvecklingsarbete, uppdragsverksamhet och kursverksamhet som tjänar undervisningen och det åländska samhällets behov. Den examensinriktade utbildningen ordnas i form av utbildningsprogram och leder till yrkeshögskoleexamen med angiven inriktning.

Vuxnas möjligheter till ett breddat utbildningsutbud stöds via lärcentret Navigare. Navigare utgör en teknisk stödresurs för nätbaserad utbildning i landskapet samt verkar för en utveckling av digitala samverkansprojekt mellan lokala utbildningsarrangörer, näringslivet samt utbildningsarrangörer i omkringliggande regioner. Landskapsstyrelsen strävar efter att uppnå en aktiv samverkan mellan de lokala utbildningsarrangörerna av nätbaserad utbildning som för närvarande är Navigare, Högskolan på Åland, Ålands handelsläroverk och Ålands vårdinstitut. En samverkan gynnar utvecklingen av utbildningsutbudet, tillvaratar den samlade datatekniska och pedagogiska kompetensen samt möjliggör ett erfarenhetsutbyte. I utvecklingen av den landskapsstödda nätbaserade utbildningen ansvarar de enskilda skolorna för den pedagogiska utvecklingen.

Övergripande mål för utbildningen anges i gällande lagstiftning. Landskapsstyrelsen handhar som huvudman för den yrkesinriktade gymnasialstadietutbildningen den allmänna ledningen, tillsynen och utvecklingen av utbildningen. I egenkap av huvudman för Högskolan på Åland handhar landskapsstyrelsen ett lednings- och tillsynsansvar genom det utbildningsavtal som ingås mellan landskapsstyrelsen och styrelsen för högskolan.

Landskapsstyrelsens övergripande målsättning är

- att skapa och upprätthålla utbildning samt tillämpad forskning
- utvecklingsverksamhet av hög kvalitet på strategiskt viktiga områden och därigenom bidra till att utveckla det åländska näringslivet
- att kontinuerligt förbättra utbildningens tillgänglighet för olika målgrupper
- att säkra yrkesmässig behörighet och examensgiltighet för åländska examina
- att skapa mångsidiga och ändamålsenliga miljöer för studier
- att kontinuerligt utveckla uppföljning och utvärdering av utbildningen
- att uppnå kostnadseffektivitet inom utbildningen inom ramen för tydliga mål och strategier
- att stöda kompetensutveckling hos åländska arbetstagare och minska utbildningsklyftan hos befolkningen samt
- att inventera och prognostisera behovet av ungdoms- och vuxenutbildning.

De långsiktiga målen för landskapsstyrelsens verksamhet är

- att utveckla den åländska utbildningens utbud och innehåll för att motsvara studerandes efterfrågan på studieplatser, arbetsmarknadens behov av arbetstagare samt internationell examensgiltighet
- att utveckla de olika gymnasialstadieskolorna så att de kan fungera som resurscentra för sina branscher
- att utveckla den befintliga högskoleverksamheten i nationell och internationell samverkan
- att skapa en regional profilhögskola med kreativ studie- och forskningsmiljö
- att utveckla samverkansformer inom och mellan olika utbildningar och utbildningsformer
- att främja kontakter mellan studerande och arbetsliv
- att befrämja lärarnas kompetensutveckling såväl ämnesmässigt som pedagogiskt
- att öka antalet formellt behöriga lärare
- att öka kostnadseffektiviteten inom byråns ansvarsområde genom en översyn av strukturer
- att skapa nya digitala utbildningsvägar för vuxenstuderande samt utveckla ett digitalt nätverk mellan utbildningsaktörer och näringsliv samt
- att utveckla uppföljnings- och utvärderingsinstrument samt olika former för tillsyn.

Målen för det aktuella budgetåret är

- att handha den allmänna lednings-, tillsyns- och utvecklingsverksamhet som förutsätts enligt gällande lagstiftning
- att skapa förutsättningar för ökad flexibilitet i undervisningen genom att stöda och utveckla möjligheter till nätbaserad utbildning
- att genomföra en kartläggning av ett åländskt system för kompetenshöjning
- att vidareutveckla en långsiktig dimensioneringsplan för antalet studieplatser inom dels studieförberedande, dels yrkesinriktad utbildning på gymnasialstadienivå med beaktande av den åländska arbetsmarknadens behov, samhällets krav och de studerandes efterfrågan på utbildningsplatser
- att implementera de reviderade läroplansgrunderna för den studieförberedande och den yrkesinriktade utbildningen samt utarbeta en ny läroplan för kärnämnen på de yrkesinriktade programmen och de studieförberedande programmen med yrkesprofil
- att vidareutveckla befintliga funktioner i skolornas gemensamma databas
- att vidareutveckla den statistiska uppföljningen av utbildning arrangerad i landskapets skolor samt
- att fortsätta översynen och revideringen av studiestödmöjligheterna för vuxenutbildning och fortbildning.

Kvantitativ målsättning för verksamhetsåret

Under budgetåret beräknas 1.235 (1.231) studerande erhålla utbildning på gymnasialstadienivå. Inom ramen för högskoleutbildningen beräknas totalt 357 (340) studerande bedriva studier. Antalet läroavtal beräknas uppgå till 48 (60) under budgetåret.

Nettodriftsutgifterna per studerande beräknas enligt följande:

Skola	År 2002	År 2003	År 2004
Ålands handelsläroverk*)	9.821	12.278	10.800
Ålands hotell- och restaurangskola*)	12.076	14.341	15.256
Ålands husmodersskola	12.136	11.636	0
Ålands lyceum	6.670	6.944	6.493
Ålands naturbruksskola	21.032	32.429	18.358
Ålands sjöfartsläroverk**)	12.375	0	0
Ålands sjömansskola	14.347	12.607	12.297
Ålands tekniska läroverk**)	11.442	0	0
Ålands vårdinstitut*)	7.892	11.936	12.429
Ålands yrkesskola	12.619	12.443	12.062

*) För år 2002 ingår även YH

***) Ingår fr.o.m. år 2003 i Högskolan på Åland

Utgifter

46.17.04. Utgifter för studerande i behov av särskilt stöd (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-144 341,79	-160 000	-160 000

Föreslås ett anslag om 160.000 euro att användas för avlöning av personal samt anskaffning av handikapphjälpmedel till åländska studerande i landskapets skolor. Medlen skall fördelas utgående ifrån aktuella behov i landskapets skolor, bl.a. för behov av stödfunktioner samt för handledning i specialpedagogiska frågor vid genomförandet av individuella program. Anslaget avser även förberedande åtgärder inför antagning av studerande.

LL om utbildning på gymnasialstadienivå 4 § 5 mom. (52/1997 samt ändr. 82/2002) stadgar att verksamheten i skolorna skall utformas så att även studerande med särskilda behov kan genomföra sin utbildning. Med begreppet "Studerande med särskilda behov" avses de studerande som är beroende av särskilda åtgärder beträffande skolans miljö, hjälpmedel eller den pedagogiska verksamheten. Medel som är direkt avsedda för denna studerandegrupp har inte reserverats inom ramen för skolornas budgeter.

Avsikten med anslaget är inte att binda medlen till specifika tjänster eller typer av tjänster utan medlen skall kunna fördelas utgående från det aktuella behovet.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- tillfälliga tjänster	-155 000
4100	Material och förnödenheter	<u>-5 000</u>
	Anslagsbehov	-160 000

46.17.05. Utgifter för åländska studerande i Norden (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-17 830,73	-56 000	-50 000

Föreslås ett anslag om 50.000 euro. De ordinarie utbildningskostnaderna för åländska studerande i Sverige och övriga Norden ersätts av det land där studierna bedrivs i enlighet med överenskommelser och nordiskt utbildningssamarbete. I vissa fall, i första hand då det gäller specialgymnasier, tillkommer kostnader som debiteras elevens hemkommun. I dylika fall kan landskapsstyrelsen efter prövning på ta sig sådana extra utbildningskostnader som inte täcks inom ramen för nordiskt samarbetsavtal.

Anslaget används också vid betalning för studerande vid United World College i Norge.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-50 000
	Anslagsbehov	-50 000

46.19. VUXENUTBILDNING

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	5 749	10 000	4 000
Konsumtionsutgifter	-753 643	-803 000	-782 000
Överföringsutgifter		0	0
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-753 643	-803 000	-782 000
Anslag netto	-747 894	-793 000	-778 000

Vuxenutbildningsenhetens verksamhet baseras på LL om utbildning på gymnasialstadienivå (52/1997, ändr. 82/2002), LL om läroavtalsutbildning (59/1998), LL om sysselsättningsfrämjande utbildning (39/1988), LL om medborgarinstitut (82/1994) och LL om lån, räntestöd och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti (50/1988).

Övergripande målsättningar

Vuxnas lärande och utvecklingen av vuxenutbildningen utgör en stor del av det livslånga lärandet och inkluderar såväl utökad kompetens som individuell utveckling. Vuxenutbildning kan fungera som en viktig resursskapare som främjar utvecklingen genom att fungera i växelverkan med det övriga samhället. Landskapsstyrelsens övergripande målsättningar beträffande vuxenutbildning är därför

- dels att verka för ett kontinuerligt utbud av utbildningstjänster för den vuxna befolkningen i landskapet och
- dels att etablera system för validering av vuxnas kunskap och kompetens så att reell kompetens kan omvandlas till en mera formell kompetens. Detta kan i bästa fall innebära t.ex. att vuxnas kompletterande studier kan förkortas och att arbetslivet kan tillföras ny kompetens snabbare. Landskapsstyrelsen följer fortlöpande med det utvecklingsarbete som bedrivs på nordisk och internationell nivå inom detta område.

Allmänna målsättningar

I landskapsstyrelsens allmänna målsättningar ingår att skapa utökade möjligheter för vuxna

- att avlägga grundläggande yrkesexamen
- att få behörighet för fortsatta studier samt
- att utvidga sina kunskaper och att utveckla sin kompetens i syfte att främja sysselsättning, personlig utveckling, jämställdhet och ekonomisk tillväxt.

Ett viktigt steg i denna riktning är att bredda utbildningsutbudet genom att utveckla och stöda användningen av nätbaserad utbildning i landskapet och därigenom erbjuda flera möjligheter att studera på egna villkor och oberoende av bostadsort.

På basis av Navigares försöksverksamhet kan landskapsstyrelsen konstatera att det finns en stor efterfrågan på nätbaserade distansstudier, särskilt bland vuxenstudier. Flera studerande vid Högskolan på Åland, Ålands vårdinstitut samt åländska studerande på gymnasie- och högskolenivå i Sverige och Finland har efterfrågat Navigares tjänster under försöksperioden; av de ca 150 studerande som erhållit teknisk handledning bedriver 125 studier under en längre tid. Navigare samarbetar vid behov också med yrkesvägledningen, skärgårdskontoren, kommuner, organisationer och Ålands teknologisentrum.

Landskapsstyrelsen planerar efter försöksperioden att fortsätta utvecklingen av Navigare som en teknisk stödresurs med ansvar för en gemensam teknisk plattform och som administratör av nättjänster, utveckling av gemensamma rutiner för e-portfolio, e-postadresser till studerande, intern kvalitetssäkring och tillgång till elektroniska informationskällor och bibliotekstjänster.

En gemensam arena skapar förutsättningar för skolorna att utveckla gemensamt kursmaterial, utbyte av erfarenheter, gemensam kvalitetsutveckling och samverkan på det IT-pedagogiska planet. Landskapsstyrelsen avser inte att tillhandahålla resurser för tekniska plattformar för nätbaserad utbildning i de enskilda skolorna. För det övergripande ansvaret att stödja och främja utvecklingen av kvalitén i de produkter och tjänster som tillhandahålls inom nätbaserad utbildning kommer landskapsstyrelsen att tillsätta en samordningsgrupp.

Målsättningar för år 2004

- utvärdering av försöksperioden och fortsatt utveckling av lärcentret Navigare till en samlande aktör inom nätbaserad distansutbildning med ansvar för en gemensam utbildningsplattform och gemensam internetportal för utbildning på olika stadier inom landskapet och för personer som studerar inom och utanför landskapet men bor på Åland
- fortsatt utveckling av läroavtalsutbildningen utgående från arbetsmarknadens och enskilda studerandes behov
- att slutföra kommittéuppdraget gällande ändring av landskapslagen om läroavtalsutbildning, bl.a. regler gällande studieekonomiska förmåner och fördelningen av teoretisk och praktisk undervisning
- att inom ramen för mål 3-programmet (2000 - 2006) fortsätta de fleråriga utbildningsinsatserna inom arbetslivet. Hög prioritet kommer under budgetåret att ges åtgärder som avser att utveckla system för kompetenshöjning
- att utarbeta en samlad dokumentation av de regelverk som förvaltningens olika avdelningar tillämpar för stöd och bidrag till utbildning av olika yrkesgrupper och
- informationsinsatser, bl.a. vuxenutbildningsmässan, VUX 2004.

Inkomster

36.19.05. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
5 749,16	10 000	4 000

För distansutbildningar vid landskapets skolor fungerar Navigare som teknisk stödresurs. Navigare tillhandahåller bl.a. en gemensam plattform för skolor och koordinerar användarlicenser för deras studerande.

Med hänvisning till ovanstående föreslås en inkomst om 4.000 euro för användarlicenser.

Specifikation:

3300 Hyresinkomster och ersättningar	<u>4 000</u>
Totalt	4 000

Utgifter

46.19.04. Läroavtalsutbildning (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-477 034,22	-365 000	-442 000
	tb -50 000	

(t.a. -66 766,00)

Under momentet föreslås ett anslag om 442.000 euro. Anslaget har dimensionerats så att ca 48 läroavtalsplatser kan finansieras under år 2004, vilket innebär att enbart 3 nya läroavtal kan tecknas under år 2004.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Kostnaderna för utbildningstjänster avser köp av teoriutbildning för lärlingarna samt utbildningsersättning till arbetsplatser.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	1	1	1
Tillfälliga tjänster	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättad tjänst	-44 854	
	- tillfällig tjänst	-23 554	
	- övriga löner och arvoden	<u>-4 892</u>	-73 300
4100	Material och förnödenheter		-4 000
4300	Inköp av tjänster		
	- utbildningstjänster	-317 410	
	- övrigt	<u>-11 870</u>	-329 280
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-34 590	
	- representation	-600	
	- avgifter för nyttjanderätt	<u>-230</u>	<u>-35 420</u>
	Anslagsbehov		-442 000

46.19.05. Yrkesinriktad vuxenutbildning (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-97 823,71	-213 000 tb 50 000	-133 000

Under momentet föreslås ett anslag om 133.000 euro för personal- och driftskostnader för lärcentret Navigare. Lärcentret Navigare erbjuder fortlöpande stöd och handledning inom nätbaserad distansutbildning till enskilda åländska studerande och skolor och har en central roll vid fortsatt utveckling av nätbaserad utbildning inom landskapets skolor.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Under momentet upptas även anslag för inköp av tjänster och oförutsedda utbildningsbehov, vuxenutbildningsmässan år 2004 och övriga informationskostnader samt lokalkostnader för hyrda verksamhetsutrymmen vid Ålandsvägen 40.

	År 2002	År 2003	År 2004
	1	1	1
Tillfälliga tjänster			
<i>Dispositionspan:</i>			
4000 Personalutgifter			
- tillfälliga tjänster	-58 390		
- personal i arbetsavtalsförhållande	-4 061		
- övriga löner och arvoden	<u>-3 149</u>		-65 600
4100 Material och förnödenheter			-4 000
4200 Hyror			-13 900
4300 Inköp av tjänster			-45 000
4800 Övriga utgifter			-2 500
1125 Maskiner och inventarier			<u>-2 000</u>
Anslagsbehov			-133 000

46.19.06. Syssetningsfrämjande utbildning (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-168 054,08	-200 000	-182 000

Anslaget avser arbetsmarknadsutbildning som ordnas i form av särskilda kurser eller som tillhandahålls genom köp av utbildningsplatser, utgående från enskilda utbildningsbehov.

<i>Dispositionspan:</i>		
4300 Inköp av tjänster		
- utbildningstjänster		<u>-182 000</u>
Anslagsbehov		-182 000

46.19.07. Tekniskt stöd - målprogram 3 (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-10 731,13 (t.a. -8 081,35)	-25 000	-25 000

Föreslås ett anslag om 25.000 euro för den nationella finansieringsdelen under år 2004 för tekniskt stöd i Ålands Mål 3-program 2000 - 2006. Inom ramen för prioritet tekniskt stöd finansieras utgifter för administration, genomförande, n-

formation, uppföljning, övervakning och utvärdering av programmet. EU:s delfinansiering av det tekniska stödet upptas under moment 46.20.45. Kostnaden är beräknad i programdokumentet.

Anslaget för personalutgifter avser 40 % av lönekostnader enligt bilaga 5. Restrande del av lönen, 60 %, belastar näringsavdelningens anslag för tekniskt stöd för Mål 2, moment 47.01.06 (Ls:s andel) och moment 47.05.45 (EU:s andel).

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- tillfällig tjänst	-11 400
4300	Inköp av tjänster	<u>-13 600</u>
	Anslagsbehov	-25 000

46.20.

EUROPEISKA UNIONEN – MÅLPROGRAM 3, ÅTGÄRD 1 OCH 2

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	0	384 000	358 000
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter	-524 300	-1 233 000	-1 263 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-524 300	-1 233 000	-1 263 000
Anslag netto	-524 300	-849 000	-905 000

Landskapets Mål 3-program 2000 - 2006 godkändes av kommissionen den 27.9.2000. Programmets uppgift är att stödfinansiera kompetensutvecklingsprojekt i syfte att komplettera och tillföra ett mervärde till landskapets egna insatser inom företagande samt i utbildnings- och arbetsmarknadsfrågor för den vuxna befolkningen på Åland.

Programmets huvudprioritet är ”Kompetens i arbetslivet genom livslångt lärande” och är fördelat på följande tre åtgärdsområden; system för kompetenshöjning, utbildningsinsatser i arbetslivet och arbetsmarknadsintegrering. Utbildnings- och kulturavdelningen ansvarar för de två åtgärderna system för kompetenshöjning och utbildningsinsatser i arbetslivet.

Inom ramen för ”system för kompetenshöjning” kommer projektet ”kompetenssystem för handledarutbildning”, HAND-projektet, att fortsätta under år 2004 liksom åtgärden ”utbildningsinsatser i arbetslivet”.

En halvtidsöversyn av målprogram 3 som innefattar kontroll av additionaliteten (den offentliga medfinansieringen), fördelning av resultatreserven (4 procent av EU:s finansieringsram) och halvtidsutvärdering av programmen skall göras. På basen av halvtidsöversynen fattar kommissionen beslut senast den 31.3.2004 om fördelning av resultatreserven. Faller översynen väl ut för de åländska målprogrammen tillkommer den del som exkluderades vid programbesluten. För Mål 3 innebär det 108.150 euro från Europeiska Socialfonden som ska mötas av 162.225 euro i nationell finansiering.

Inkomster

36.20.45. EU:s finansieringsandel - målprogram 3

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	384 000	358 000

Med hänvisning till moment 46.20.45 och 47.41.55 föreslås en inkomst om 358.000 euro i enlighet med programdokumentets fastslagna finansieringstabell gällande Europeiska Socialfondens finansiering för programmets samtliga åtgärder år 2004.

Specifikation:

8000	Europeiska Unionen	358 000
	Totalt	358 000

Utgifter

46.20.40. Landskapets finansieringsandel – målprogram 3, åtgärd 1 och 2 (RF)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-313 969,23	-738 000	-736 000

Under momentet föreslås ett anslag om 736.000 euro för landskapets andel av finansieringen av Mål 3-programmets projekt för tiden 2004 till 2006. Det nu föreslagna anslaget är återstoden av den totala kostnaden för landskapet för hela programperioden och möjliggör att fleråriga finansieringsbeslut kan fattas.

Dispositionsplan:

8301	Undervisning, kultur och idrott	-736 000
	Anslagsbehov	-736 000

46.20.45. EU:s finansieringsandel – målprogram 3, åtgärd 1 och 2 (RF)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-210 330,79	-495 000	-527 000

Under momentet föreslås ett anslag om 527.000 euro för EU:s andel av finansieringen av Mål 3-programmets projekt för tiden 2004 - 2006. Motsvarande inkomst från Europeiska Socialfonden budgeteras årligen fram till och med år 2006 under moment 36.20.45.

Av beloppet utgör 16.600 euro EU:s andel för tekniskt stöd gällande år 2004. Anslaget för personalutgifter, EU:s andel, (se även moment 46.19.07) avser avlöande av 40 % av personal enligt bilaga 5. Resterande del av lönen, 60 %, belastar näringsavdelningens anslag för tekniskt stöd för Mål 2, moment 47.01.06 (Ls:s andel) och moment 47.05.45 (EU:s andel).

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- tillfällig tjänst	-7 600
4300	Inköp av tjänster	-9 000
8301	Undervisning, kultur och idrott	-510 400
	Anslagsbehov	-527 000

46.25. ÅLANDS LÄROMEDELSCENTRAL

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	91 970	101 000	101 000
Konsumtionsutgifter	-138 595	-149 000	-139 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-138 595	-149 000	-139 000
Anslag netto	-46 624	-48 000	-38 000

Läromedelscentralens uppgift är att sköta information om nya läromedel till skolorna i landskapet, anskaffningen av audiovisuella läromedel och pedagogiska hjälpmedel bl.a. på IKT-området samt utlåningen av dem. Mot bakgrund av centralens reglemente, som fastställs av landskapsstyrelsen i samråd med kommunerna, skall centralen samarbeta även med daghem, bibliotek och museer.

I stöd av det avsedda reglementet utser landskapsstyrelsen en direktion för centralen. Direktionen har i huvudsaklig uppgift att leda och utveckla centralen, lämna förslag till budget och presentera verksamhetsplan och årsberättelse för centralen.

Kostnaderna för läromedelscentralen finansieras i stöd av reglementet av landskapet (60 %) och kommunerna (40 %) tillsammans. Kommunernas andel fördelas enligt kommunernas beskattningsbara inkomster och elevantal i grundskolan.

Långsiktiga mål för centralens verksamhet är att i samråd med kommunerna och referensgrupper inom olika ämnesområden utveckla och förnya anskaffningarna, stöda och utveckla produktionen av läromedel och undervisningsmaterial om bl.a. Åland och Ålands lokalhistoria och utveckla informationen om hur olika tema- och ämnesområden och medier kan användas i undervisningen.

Mål för centralens verksamhet under budgetåret är

- att utveckla centralens kontakter och information till låntagarna
- att informera om utlåningsmaterialet bl.a. genom att utöka antalet besökande utställare
- att ordna information samt fortbildnings- och kursverksamhet om pedagogiska modeller och arbetsmetoder samt
- att medverka vid produktionen av ett undervisningsmaterial för grundskolan i hembygds-kunskap och Ålands historia.

Tabellen nedan beskriver utlåningen under tre budgetår:

	2002	2003	2004
Antal lån	10.108	11.000	12.000

..... *Inkomster*

36.25.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
2 060,40	7 000	7 000

Under momentet föreslås 7.000 euro som inkomster från försäljning av studiematerial och utbildningstjänster.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	<u>7 000</u>
	Totalt	7 000

36.25.39. Kommunernas andel i kostnaderna

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
89 909,92	94 000	94 000

Under momentet föreslås en inkomst om 94.000 euro avseende kommunernas andel i läromedelscentralens drifts- och kapitalkostnader.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	<u>94 000</u>
	Totalt	94 000

*Utgifter***46.25.20. Verksamhetens utgifter (VR)**

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-138 594,60	-139 000	-139 000
	tb -10 000	

(t.a. -9 690,00)

Föreslås ett anslag om 139.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Centralens utveckling mot ett biblioteksinriktat arbets sätt har under de senaste åren inneburit förändringar i arbetsuppgifterna. Föreslås därför att tjänsten som AV-assistent (Ikl A13) indras och en tjänst som informatör (Ikl A18) inrättas fr.o.m. 1.3.2004. Därtill föreslås ett anslag för en tillfällig tjänst (60 %) som AV-biträde.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	2	2	2
Tillfälliga tjänster	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-81 519	
	- tillfälliga tjänster	-19 748	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-5 821	
	- övriga löner och arvoden	<u>-1 112</u>	-108 200
4100	Material och förnödenheter		-15 500
4200	Hyror		-3 500
4300	Inköp av tjänster		-9 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-500	
	- övrigt	<u>-300</u>	-800
1125	Maskiner och inventarier		<u>-2 000</u>
	Anslagsbehov		-139 000

46.32. ÅLANDS FOLKHÖGSKOLA

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	114 047	139 000	125 000
Konsumtionsutgifter	-776 789	-887 000	-825 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	0	0	-320 000
Summa utgifter	-776 789	-887 000	-1 145 000
Anslag netto	-662 742	-748 000	-1 020 000

Ålands folkhögskolas uppgift och målsättning är formulerad i landskapslagen om Ålands folkhögskola, I kapitlet (53/1999).

Folkhögskolan har en vinterkurs, som pågår i 34 veckor, och därutöver kortkursverksamhet, särskilt sommartid. De studerande kan vara internatselever eller bo utanför skolan, som dagelever.

Skolan skall i enlighet med sin folkbildningstradition erbjuda en alternativ skolmiljö som ger unga och vuxna möjlighet till fria allmänbildande studier utanför det ordinarie systemet för behörighetsgivande och yrkesförberedande utbildning. Den folkhögskolekultur, som utmärker skolan och som är dess viktigaste resurs, skall upprätthållas och stärkas, i skolans och hela det åländska samhällets intresse.

Folkhögskolan skall utöver en miljö för studier erbjuda en samhälls- och hemmiljö för allsidigt lärande - intellektuellt, emotionellt och socialt. Skolans pedagogiska frihet och internatsformen skall användas för att skapa arbets- och samlevnadsformer som främjar engagemang, personlig utveckling, samspel och samarbete med andra, ansvarstagande och handlingsberedskap.

Skolans vinterkurs skall ge inspiration för fortsatt utbildning, för nytt livsinnehåll eller nya vägval, i form av ett mellanår för unga eller som nystart för vuxna, samtidigt som den ger kunskaper och erfarenheter som stärker eleverna inför fortsatta studier för examen och yrke.

Skolan har en bred konstutbildning i bildkonst, foto, hantverk och teater med syfte att bygga upp en tilltro till den egna förmågan till iakttagelse och uttryck.

Nu utvecklas en verksamhet som syftar till att göra idrott, friluftsliv och hälsa till ytterligare en ny huvudinriktning. Idrottslinjen, som vänder sig till elever som kommer direkt från grundskolan, har dels allmänbildande ämnen, dels linjenriktning, där man får lära känna och pröva olika idrottsformer och bli medveten om den egna hälsan; hur man främjar den och utvecklar sin fysik.

Målsättningen med friluftslinjen, som vänder sig till Itet äldre elever är att ge god kunskap om olika fritidsaktiviteter och hur man på ett säkert sätt ensam och med grupp kan bedriva dessa med minimal åverkan på naturen. Linjen startas också i medvetenhet om en ökande efterfrågan inom turistnäringen på friluftsledare med lokalkännedom.

De båda linjerna kommer att samverka vilket medför både pedagogiska och ekonomiska fördelar. Den inriktning på naturfoto och friluftsliv, som fotolinjen fått, skapar också samverkans- och besparingsmöjligheter.

Ifråga om de allmänna linjerna fullföljs profileringen av allmänna kursen till en

medialinje. Därmed har alla tre linjer, som vänder sig till unga elever som kommer direkt från grundskolan, förutom de allmänbildande basämnena, en nödvändig linjeinriktning.

I sin inriktning och sitt linjeutbud är det nödvändigt för skolan att prestera kvalitet. Det förutsättes att skolan utvecklar specialområden och kan knyta lärare med specialkunskaper till linjerna. Det senare förutsätter att verksamheten har en tillräcklig volym för tjänsterna. Här erbjuder skolans utbud av dels allmänna linjer med profilering på idrott, konst och media, dels specialiserade linjer för konst, hantverk, foto och friluftsliv sammanlagt ett tillräckligt underlag för att nödvändiga lärarkrafter skall kunna knytas till skolan.

Skolan ingår i ett nybildat nätverk mellan folkhögskolor inom B-7 projektet för öar i Östersjön. Inom detta finns planer för dels lärar- och elevutbyte, dels planer för att hjälpa vuxenutbildningsorganisationer på de estniska öarna Ösel och Dagö att starta folkhögskoleverksamhet.

Utbildningsprogram	Antal studerande				Utbildningsplatser	
	År 2002		År 2003		År 2004	
	Vt	Ht	Vt	Ht	Vt	Ht
<u>Allmänna linjer</u>						
Mediainriktning	9	7	7	7	8	8
Skapande verksamhet	12	8	7	11	12	12
Idrott	7	9	9	7	9	9
<u>Speciallinjer</u>						
Konst och hantverk	8	10	8	9	16	16
Foto	12	18	16	13	18	18
Friluftsledare	-	-	-	8	8	8
Studerande sammanlagt	48	52	47	55	71	71
Utexaminerade	49		46			

Under sommaren arrangeras konstkurser och kurser som presenterar Åland. Skolan erbjuder också utrymmen och service för institutioner och organisationer som vill arrangera kurser med syften som överensstämmer med skolans målsättning. Sommaren 2004 begränsas denna verksamhet, på grund av takombyggnaden, till endast en vecka med ca 30 deltagare.

Inkomster

36.32.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
114 047,05	139 000	125 000

Elevavgifterna på de specialiserade linjerna föreslås höjda för läsåret 2004-2005, vilket medför en ökning av elevavgifterna om ca 5.500 euro.

Inkomsterna från kursverksamheten inkl. kosthåll och internatsavgifter minskar genom att kursverksamheten kraftigt måste inskränkas till följd av den planerade ombyggnaden av skolhus och internat.

Specifikation:

3000 Inkomster av verksamheten	
- elevavgifter	42 960
- inkomster av kursverksamhet	6 800

	- inkomster av kosthåll	27 990	
	- försäljning av studiematerial	<u>18 000</u>	95 750
3300	Hysesinkomster och ersättningar		
	- hyror för bostäder	13 000	
	- internatsavgifter	16 050	
	- telefonersättningar	<u>200</u>	<u>29 250</u>
	Totalt		125 000

..... *Utgifter*

46.32.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-776 788,67	-887 000	-825 000
(t.a. -172 336,00)		(t.a. -10 000)

För verksamheten vid Ålands folkhögskola föreslås med hänvisning till kapitel-motiveringen och dispositionsplanen ett anslag om 825.000 euro, varvid anslag från tidigare år beaktats.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Folkhögskolans verksamhet har under de senaste åren varit under stark förändring: Undervisningsområden med långa traditioner ersätts av nya.

Föreslås att tjänstebenämningarna för tjänsterna som lärare i huslig ekonomi och handarbetslärare ändras till ämneslärare. Förslaget innebär ej någon merkostnad.

Därtill ingår i anslaget för tillfälliga tjänster anslag för avlönande av timlärare i bl.a. idrotts- och friluftsliv samt i övriga löner och arvoden anslag för bl.a. kurs-verksamhet och direktionsarvoden.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	13	13	13
Personal i arbetsavtalsförhållande	2	2	2
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	3	3	2
Bisyssla	4	3	5

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-439 447	
	- tillfälliga tjänster	-88 191	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-51 769	
	- övriga löner och arvoden	-30 648	
	- övriga personalutgifter	<u>-945</u>	-611 000
4100	Material och förnödenheter		
	- livsmedel	-25 000	
	- värme, el och vatten	-42 000	
	- övrigt	<u>-25 000</u>	-92 000
4200	Hyror		-6 000
4300	Inköp av tjänster		
	- reparation och underhåll av byggnader	-15 000	
	- annonserings-, reklam-, marknadsförings-		

och teletjänster	-20 000	
- transporttjänster	-30 000	
- övrigt	<u>-43 000</u>	-108 000
4800 Övriga utgifter		
- resor	-12 000	
- fastighetsskatt	-950	
- övrigt	<u>-5 050</u>	-18 000
Anslagsbehov		-835 000
Användning av tidigare års anslag		<u>10 000</u>
Förslag		-825 000

46.32.74. Grundförbättringar och ombyggnad (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
		-320 000

Momentet nytt. Under momentet föreslås ett anslag om 320.000 euro för ombyggnad av de platta taken på nya skolan och nya internatets flygel. I samband därmed förses också nya skolan med värmeåtervinningsaggregat.

De nuvarande filttaken är från år 1977. Vissa läckage har förekommit och problemen blir större med åren.

Planering och projektering är gjort så långt att anbudshandlingar finns. Kostnadsberäkningen baseras på dessa handlingar.

Dispositionsplan:

1122	Byggnader	<u>-320 000</u>
	Anslagsbehov	-320 000

46.34. ÅLANDS MUSIKINSTITUT

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	44 725	51 000	53 000
Konsumtionsutgifter	-591 367	-649 000	-667 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-591 367	-649 000	-667 000
Anslag netto	-546 642	-598 000	-614 000

Ålands musikinstitut bedriver verksamhet med stöd av LL om Ålands musikinstitut (80/1995, ändr. 53/1997) samt reglemente och läroplan fastställda av landshövdingens styrelse.

Musikinstitutet erbjuder åländska barn och ungdomar undervisning i musik och dans. Vid musikinstitutet finns förberedande undervisning, grundläggande undervisning samt undervisning på institutnivå.

Huvuddelen av verksamheten bedrivs i egna lokaler i Mariehamn men en del av undervisningen har utlokaliserats till Godby och Kökar. Dansundervisningen bedrivs i upphyrda för undervisningen särskilt inredda lokaler.

Intresset för att studera vid Ålands musikinstitut är mycket stort med ett planerat elevantal på 226 fördelat enligt följande: musikskola och institut 156 elever och

dans 70 elever. Musikeleverna fördelar sig mellan 17 instrumentlinjer och dans-eleverna studerar klassisk balett eller modern dans. Av 132 sökande till läsåret 2003 - 2004 kunde 61 elever (33 musik och 28 dans) beviljas studieplats.

Under år 2004 föreslås en verksamhet omfattande 9.880 årstimmar. Detta innefattar ej undervisning i musik- eller danslekskola.

Inkomster

36.34.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
44 724,81	51 000	53 000

Föreslås en inkomst om 53.000 euro inkluderande terminsavgifter och inkomster från lokalhyror.

Terminsavgifterna bibehålles på tidigare nivå enligt följande:

Terminsavgift för musikskola, -institut eller dansskola	100 euro
Avgift för biämne	50 euro
Avgift för utomstående att delta i ensembleverksamhet	50 euro

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	53 000
	Totalt	53 000

Utgifter

46.34.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-591 367,08	-649 000	-667 000
(t.a. -51 115,00)	(t.a. -15 000)	(t.a. -10 000)

För musikinstitutets verksamhet under år 2004 föreslås, med beaktande av tidigare års anslag ett anslag om 667.000 euro.

Anslaget för personal avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår anslag för avlönande av timlärare samt i övriga löner och arvoden anslag för bl.a. direktionsarvoden.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	8	8	8
Personal i arbetsavtalsförhållande	2	2	2
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	1	2	3
Bisyssla	13	13	8

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- inrättade tjänster	-348 439
	- tillfälliga tjänster	-164 700

- personal i arbetsavtalsförhållande	-53 840	
- övriga löner och arvoden	-13 221	
- övriga personalutgifter	<u>-400</u>	-580 600
4100 Material och förnödenheter		-28 800
4200 Hyror		-27 600
4300 Inköp av tjänster		-21 500
4800 Övriga utgifter		<u>-18 500</u>
Anslagsbehov		-677 000
Användning av tidigare års anslag		<u>10 000</u>
Förslag		-667 000

46.35.

ÅLANDS LYCEUM

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	185 591	172 000	150 000
Konsumtionsutgifter	-2 927 598	-3 019 000	-3 033 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-99 065	-1 750 000	-2 990 000
Summa utgifter	-3 026 663	-4 769 000	-6 023 000
Anslag netto	-2 841 072	-4 597 000	-5 873 000

Med utgångspunkt i LL om utbildning på gymnasialstadienivå (52/1997 ändr. 82/2002) har de övergripande målen för utbildningen vid gymnasiet Ålands lyceum i skolans reglemente formulerats enligt följande

- undervisningen skall ge de studerande möjlighet att skaffa sig kunskaper och färdigheter som är relevanta nu och i framtiden, för vidare studier och för livet
- gymnasiet skall ge de studerande möjlighet att inhämta en bred allmänbildning som förbereder dem för fortsatta studier på högskolenivå
- inläringsmiljön skall vara sådan att den skapar förutsättningar för de studerande att ta ett personligt ansvar för sig och sin arbetsmiljö och utvecklar deras samarbetsförmåga samt
- utbildningen skall ur ett nordiskt och internationellt perspektiv hålla hög nivå.

Verksamhetens långsiktiga mål är

- att erbjuda nybörjarplatser för ca 50 % av årskullen i grundskolans nionde årskurs
- att upprätthålla en attraktiv skolmiljö för inlärning och studier, en god pedagogisk nivå i undervisningen och kontinuitet i skolans personalpolitik
- att hålla undervisningen ajour med samhällsutvecklingen och den pedagogiska forskningen
- att inom valfrihetens ram ge de studerande möjlighet att erhålla behörighet för högskolestudier inom humaniora, naturvetenskap, beteendevetenskap, kultur, konst och idrott
- att skolans studiehandledning och information är så aktiv och förutseende att de studerande ges möjlighet att avlägga gymnasiekursen på tre år och uppnå relevant behörighet för fortsatta studier samt
- att erbjuda lärare och personal förutsättningar att delta i önskad ämnesinriktad fortbildning.

Målsättningar för budgetåret är

- att skolans mögelskadade lokaler saneras
- att huvuddelen av övriga aktuella om- och tillbyggnadsarbeten genomförs
- att dragningen av datanät till alla undervisningsutrymmen i skolan verkställs

- samt
- att ge de studerande möjlighet att konkret och demokratiskt ta del i skolans planerings- och utvecklingsarbete.

Ålands lyceum samarbetar med Ålands handelsläroverk genom att skolorna har gemensam fastighetsskötsel, gemensam datasamordnare, IT-handledare och städledare. Skolorna har också ett gemensamt datanät.

Antalet studerande vid skolan ökar under budgetåret och beräknas uppgå till 439 ordinarie studerande och 5 som bedriver kompletteringsstudier.

Tabellen nedan beskriver antalet studerande under tre budgetår.

	2002	2003	2004
Första läsåret	140	140	154
Andra läsåret	109	140	140
Tredje läsåret	131	125	140
Fjärde läsåret	16	10	5
Kompletteringsstudier	7	5	5
Totalt	403	420	444
Antal som avlagt examen	2001	2002	2003
Studentexamen	59	62	53
Gymnasieexamen	55	78	59
Totalt	114	140	112

..... *Inkomster*

36.35.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
185 591,36	172 000	150 000

I inkomsterna har beaktats hyresinkomster, framför allt från Ålands handelsläroverk för gemensamma utrymmen och inkomster från bespisningen. På grund av om- och tillbyggnadsarbeten i fastigheten kan gymnastiksalen inte användas för undervisning i samma omfattning som under föregående år. Inkomsterna är därmed lägre än under tidigare år.

Specifikation:

3000 Inkomster av verksamheten	127 000
3300 Hyresinkomster och ersättningar	<u>23 000</u>
Totalt	150 000

..... *Utgifter*

46.35.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-2 927 597,77	-3 019 000	-3 033 000
(t.a. -38 529,77)		

Under momentet föreslås ett anslag om 3.033.000 euro.

Hösten 2004 utökas antalet studerande varvid skolans kursantal och undervisningstimmar ökar, vilket beaktats i anslaget för personaltgifter enligt bilaga 5.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår anslag för avlönande av bl.a. timlärare och sjukvikarier.

I övriga löner och arvoden ingår anslag för expertarvoden, föredragshållare och direktionsarvoden.

För personalens kompetensutveckling och fortbildning har reserverats ca 20.000 euro.

I anslaget för material och förnödenheter ingår ca 105.000 euro för drift och underhåll av fastigheten, ca 105.000 euro för elevbispisningen och ca 20.000 euro för undervisningsmaterial.

I anslaget för hyror ingår bl.a. hyror för datorer och hyra av gymnastikanläggningar under den tid som gymnastiksalen till följd av tillbyggnad inte kan användas för gymnastik- och idrottsundervisning.

Under anslaget för inköp av tjänster ingår förutom föreläsnings- och konsultarvoden i anslutning till skolans undervisning och övriga verksamhet ca 80.000 euro för kostnader för skolskjuts och ca 10.000 euro för IT-uppkoppling och programhantering för betygs- och schemaregistrering.

Under anslaget för övriga utgifter ingår fastighetsskatt, licensavgifter samt resor och dagtraktamenten.

I anslaget för maskiner och inventarier föreslås leasinginköp av ersättande datorer till en datasal samt annan kringutrustning till en kostnad på ca 10.000 euro. Därtill föreslås ca 10.000 euro budgeterat för övriga diverse inventarier.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	34	37	37
Personal i arbetsavtalsförhållande	11	10	10
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	9	7	5
Bisyssla	1	4	3
<i>Dispositionsplan:</i>			
4000 Personalutgifter			
- inrättade tjänster	-1 842 627		
- tillfälliga tjänster	-357 535		
- personal i arbetsavtalsförhållande	-302 353		
- övriga löner och arvoden	-29 085		
- övriga personalutgifter	<u>-3 500</u>		-2 535 100
4100 Material och förnödenheter			-230 000
4200 Hyror			-60 000
4300 Inköp av tjänster			-160 500
4800 Övriga utgifter			
- resor	-13 400		
- representation	-600		
- övrigt	<u>-13 400</u>		-27 400
1125 Maskiner och inventarier			<u>-20 000</u>
Anslagsbehov			-3 033 000

46.35.76. Grundförbättringar och ombyggnader (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-99 065,48	-1 750 000 tb 0	-2 990 000

Strax innan och i början av 1990-talet ökade födelsetalen i landskapet. Detta leder till att antalet studieplatser på gymnasialstadiet bör utökas räknat fr.o.m. hösten 2004. Såvida nybörjarplatserna vid Ålands lyceum skall utgöra cirka 45 - 50 % av årskullen i grundskolans avgångsklasser innebär detta för Ålands lyceums del att antalet studerande kommer att öka till ca 550.

För att möta behovet av ett utökat antal studieplatser bör Ålands lyceums nuvarande fastighet byggas om och till i den omfattning som anges i budgeten för år 2003.

På basis av utförd detaljplanering och sedvanligt anbudsförfarande uppgår anläggningskostnaderna för projektet till 5.370.000 euro (planerings-, projekterings-, byggnads- och inredningskostnader). Kostnaderna överstiger sålunda väsentligt under tidigare år angivna maximala kostnader.

För att sätta igång de aktuella om- och tillbyggnadsarbetena i början av budgetåret och slutföra dem under första halvåret 2005, föreslås att 2.900.000 euro upptas för ändamålet i 2004 års budget och 600.000 euro i budgeten för år 2005.

Om- och tillbyggnaden av skolan förutsätter enligt byggnadslovet att tomtens nuvarande parkeringsutrymmen struktureras om och förstoras så att ett parkeringsdäck med en ny infart och trappa byggs till en kostnad om ca 400.000 euro. Anslag för dessa kostnader avses upptagna i landskapets budget för år 2006.

Vid sidan om de aktuella om- och tillbyggnadsarbetena har konstaterats att i vissa utrymmen i fastighetens gamla delar finns brister i konstruktionen med avseende å innertaken varför dessa bör ses över och repareras.

I fastighetens bottenvåning finns utrymmen med omfattande mögelskador till följd av fukt. I samförstånd med Ålands hälsonämnd måste lokalerna saneras innan de kan användas för undervisning. Fuktsaneringen bör samordnas med grundläggningsarbetet för tillbyggnaden. Avsedda saneringsarbeten har beräknats till ca 90.000 euro.

Föreslås med beaktande av ovanstående ett anslag om totalt 2.990.000 euro under momentet.

Dispositionsplan:

1122	Byggnader	<u>-2 990 000</u>
	Anslagsbehov	-2 990 000

46.40. ÅLANDS SJÖMANSSKOLA

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	104 542	100 000	132 000
Konsumtionsutgifter	-2 142 558	-2 344 000	-2 160 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-162 458	0	0
Summa utgifter	-2 305 016	-2 344 000	-2 160 000
Anslag netto	-2 200 474	-2 244 000	-2 028 000

Den allmänna målsättningen för utbildningen vid sjömansskolan framgår av LL om utbildning på gymnasialstadienivå (52/1997, ändr. 82/2002). Därtill gäller överenskommelseförordningen om utvärdering av sjöfartsutbildningen i landskapet Åland (9/2001). De övergripande målen för utbildningen har i stort formulerats i reglemente och kvalitetssystem på följande sätt

- Ålands sjömansskola skall tillgodose behovet av yrkeskunnig fartygspersonal för sjöfartsnäringen genom att upprätthålla en tidsenlig svenskspråkig grundläggande yrkes- och fortsättningsutbildning för yrken till sjöss
- skolan skall därtill erbjuda en näringsanpassad kursverksamhet för de studerande och för utomstående
- utbildningen skall stöda de studerandes utveckling till flexibilitet, kreativitet och initiativförmåga samt företaganda
- utbildningen skall berättiga till nationell behörighet i enlighet med STCW-95 konventionen och därigenom trygga tillgången på kompetent sjöfolk i manskapsbefattning samt
- utbildningen skall ge behörighet för fortsatta studier på högskolenivå.

De långsiktiga målen är

- att utveckla undervisningen så att de olika ämnena lättare kan integreras
- att varje utbildningsinriktning skall ledas av ett lärarlag
- att skapa en attraktiv studiemiljö, genom fortsatta reparationer i skolan
- att stimulera utökad delaktighet bland de studerande i olika steg av planering och beslutsfattande i ärenden som rör deras utbildning
- att erbjuda lärare och personal förutsättningar att delta i önskad ämnesinriktad fortbildning och
- att ge resurser för studiehandledning, stödundervisning och information så att även studerande med särskilda behov ges möjlighet att avlägga examen och erhålla behörigheter.

Målen för budgetåret är

- att utreda en stängning och ombyggnad av simhallen
- att skapa förutsättningar för att införa lärarlag inom sjöfartsprogrammets utbildningsinriktningar
- att inleda en ny utbildningsinriktning till vaktstyrman inom sjöfartsprogrammet
- att erbjuda preparandkurser för vuxna som avser att avlägga yrkesprov för att erhålla olika behörighetsbrev och
- att öka utbudet av externa kurser.

Utbildningsprogram	Antal helårsstuderande			Antal nybörjarplatser Ht 2004
	År 2002	År 2003	År 2004	

Grundskolebaserade

Sjöfart

Däcks- och maskinreparatör	24	48	60	12
Fartygsmekaniker	6,5	2,5		
Fartygselektriker	14,5	16,5	30	12

Utbildningsprogram	Antal helårsstuderande			Antal nybörjarplatser
	År 2002	År 2003	År 2004	Ht 2004
Vaktmaskinmästare	27	32,5	36	12
Vaktstyrman, åk 1			6	12
Hotell och restaurang	35	36	36	24
Café, storkök och restaurang	6	6	6	2
<i>Kompletteringsutbildning eller vidareutbildning</i>				
Fartygselektriker (vuxenutbildning)		4	8	
Totala antalet helårsstuderande	113	145,5	182	74
Utexaminerade	34	17		
Sjökapten YH, 12,5 sv inledningsperiod	6	6		
Överflyttade till hotell- och restaurangskolan för				
Åk 2			12	
Åk 3	10	23	12	

Följande led i utvecklingen av sjömansskolans sjöfartsprogram är att inleda vaktstyrmansutbildning i samarbete med Högskolan på Åland, sjöfart år 2004. Målsättningen är att det därefter årligen antas 48 studerande till sjöfartsprogrammet. De studerande väljer under första läsårets vårtermin inriktning för sina fortsatta studier mellan däck- och maskinreparatör, fartygselektriker, vaktmaskinmästare eller vaktstyrman.

Utbildningen vid Ålands sjömansskola sker i samarbete med

- Högskolan på Åland, sjöfart, gemensamma lärare och kurser
- Ålands sjösäkerhetscentrum, säkerhetskurser
- Högskolan på Åland, maskinteknik, simulatorkurs samt
- Ålands hotell- och restaurangskola, hotell- och restaurangprogrammet.

Inkomster

36.40.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
104 542,08	100 000	132 000

Inkomsterna för Ålands sjömansskola härrör sig från delade tjänster, arbetsplatslunch för personalen, uthyrning av sport- och simhallen samt från arbetsverksamhet och kursavgifter.

Ökningen av inkomsterna föranleds av inkomster för preparandkurser inför yrkesprov för vuxna. Motsvarande kostnader har upptagits under moment 46.40.20.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	<u>132 000</u>
	Totalt	132 000

Utgifter

46.40.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-2 084 730,71 (t.a. -17 999,00)	-2 234 000	-2 121 000 (t.a. -160 000)

För verksamheten vid Ålands sjömannsskola föreslås, med beaktande av tidigare års anslag, ett anslag om 2.121.000 euro.

Landskapsstyrelsen föreslår inrättande av en vaktstyrmansinriktning inom sjöfartsprogrammet från och med höstterminen 2004.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår anslag för avlönande av bl.a. timlärare samt i övriga löner och arvoden anslag för bl.a. läroplansrevisioner, kursverksamhet och direktionsarvoden.

I anslaget har beaktats utgifter för preparandkurser inför yrkesprov för vuxna. Anslaget motsvaras av inkomster under moment 36.40.20.

Föreslås att sjömannsskolan arrangerar kärnämnesundervisning i en omfattning om 10 sv. inom utbildningsprogrammet för hotell- och restaurangservice, åk 2. Denna undervisningsgrupp deltar i undervisning i yrkesämnena som ges vid Ålands hotell- och restaurangskola.

Under anslaget för inköp av tjänster ingår anslag för utbildning som upphandlas utanför skolan, bl.a. handledd praktik och säkerhetskurser.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster (***2 vakanta, ** 1 vakant)	29 ***	29 **	29 **
Tillfälliga tjänster	1		
Personal i arbetsavtalsförhållande	6	6	6
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	2	1	1
Bisyssla	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-1 367 528	
	- tillfälliga tjänster	-69 792	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-145 393	
	- övriga löner och arvoden	<u>-17 187</u>	-1 599 900
4100	Material och förnödenheter		
	- små maskiner och inventarier	-10 000	
	- livsmedel	-100 000	
	- värme, el och vatten	-72 000	
	- byggnadsmaterial	-14 000	
	- övrigt	<u>-35 100</u>	-231 100
4200	Hyror		-125 000
4300	Inköp av tjänster		
	- reparations- och underhållstjänster	-35 000	
	- annonsering och tryckning	-15 000	
	- post-, tele- och banktjänster	-14 000	

	- utbildningstjänster för personal	-8 000	
	- renhållnings- och tvätteritjänster	-20 000	
	- utbildningstjänster för studerande	-100 000	
	- transporttjänster	-28 000	
	- övrigt	<u>-13 000</u>	-233 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-18 000	
	- patent- och licensavgifter	-8 000	
	- övrigt	<u>-3 000</u>	-29 000
1112	Immateriella rättigheter		-3 000
1125	Maskiner och inventarier		<u>-60 000</u>
	Anslagsbehov		-2 281 000
	Användning av tidigare års anslag		<u>160 000</u>
	Förslag		-2 121 000

46.40.21. Driftsutgifter för m.s. Utö (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-57 827,61	-110 000	-39 000
(t.a. -11 923,00)		(t.a. -50 000)

Ålands sjömansskola handhar driftsansvaret för sjöskolornas gemensamma skolfartyg, m/s UTÖ. Fartyget används främst för sjömansskolans och Högskolans på Åland, sjöfartsstuderande i drifts- och underhållsteknik, för övningar i navigation och fartygsmanövrering.

Under året fortsätter reparationer i maskinrummet och av däckskranen.

Personalen utgörs av en fartygsmästare i arbetsavtalsförhållande samt vid behov korttidsanställd tillfällig personal.

Landskapsstyrelsen föreslår, med beaktande av anslag från tidigare år, att ett anslag om 39.000 euro upptas för driften av skolfartyget.

En kommitté har utrett alternativa träningsmöjligheter i realistiska förhållanden. Landskapsstyrelsen har givit kommittén i uppdrag att utreda en eventuell ombyggnad av m/s Viggen till ett kombinerat landsvägs- och skolfartyg i samråd med trafikavdelningen. Samtidigt skall en konsekvensbedömning för trafiken och behovet av ersättande tonnage göras.

	År 2002	År 2003	År 2004
Personal i arbetsavtalsförhållande	1	1	1

Dispositionspan:

4000	Personalutgifter		
	- personal i arbetsavtalsförhållande		-57 000
4100	Material och förnödenheter		-13 000
4200	Hyror		-500
4300	Inköp av tjänster		
	- reparation och underhåll	-10 000	
	- övrigt	<u>-5 000</u>	-15 000
4800	Övriga utgifter		-500
1125	Maskiner och inventarier		<u>-3 000</u>

Anslagsbehov	-89 000
Användning av tidigare års anslag	<u>50 000</u>
Förslag	-39 000

46.40.75. Grundreparationer (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-152 207,49	0	0

Föreslås att renoveringsåtgärderna senareläggs.

46.40.76. Tillbyggnad (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-10 250,64	0	0

Landskapsstyrelsen avser att i bokslutet för år 2003 dra in tidigare budgeterade anslag för en tillbyggnad av sjömansskolan i avvaktan på en utredning rörande simhallsdelen. Landskapsstyrelsen återkommer till möjliga alternativ i senare budget.

46.41. ÅLANDS SJÖSÄKERHETSCENTRUM

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	305 482	290 000	332 000
Konsumtionsutgifter	-479 771	-495 000	-470 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-479 771	-495 000	-470 000
Anslag netto	-174 289	-205 000	-138 000

Ålands sjösäkerhetscentrum är en självständig samordningsenhet (se LL om Ålands sjösäkerhetscentrum, 17/2003) med uppgift att planera, koordinera, organisera och marknadsföra olika typer av kurser som sjöfartsnäringen och skolor med sjöfartsinriktad utbildning behöver. Internationella konventioner såsom STCW-95, tillsammans med sjöfartsverkets bestämmelser, anger riktlinjer som skall följas.

De långsiktiga målsättningarna för Ålands sjösäkerhetscentrum är

- att erbjuda kursverksamhet inom sjösäkerhetsområdet i enlighet med internationella krav
- att varsebli nya bestämmelser och utbildningskrav som kan komma
- att erbjuda säkerhetskurser för fritidsbåtfolket
- att erbjuda sjösäkerhetskurser för högstadielärover
- att erbjuda simulatorkurser till utomstående för att uppnå högre nyttjandegrad av simulatorerna
- att utöka en internationell marknadsföring av centret och
- att garantera en hög säkerhetsnivå.

Målsättningar för år 2004 är

- att erbjuda kurser enligt ISPS-koden
- att utveckla kursutbudet vid simulatorerna
- att utöka utbudet av kurser i hamn-, bassäng- och brandanläggningarna
- att höja centrets finansieringsnivå

- att förbättra marknadsföringen gentemot olika lokala och internationella intressegrupper och
- att samordna bokningar av kurser med Högskolan på Åland.

Verksamheten förverkligas genom att sälja och köpa tjänster. Målgruppen är sjöskolors studerande och sjöfartsbranchens aktörer.

Inkomster			
36.41.20.	<u>Verksamhetens inkomster</u>		
Bokslut 2002	Budget 2003		Förslag
305 482,09	290 000		332 000
Målsättningen för centrets verksamhet är att höja inkomstnivån för centrets kursverksamhet. Inkomsterna avser kursavgifter, hyror och administrativa inkomster som uppkommer vid organiserandet av brandkurser, simulatorkurser och ISPS-kurser.			
<i>Specifikation:</i>			
3000	Inkomster av verksamheten		<u>332 000</u>
	Totalt		332 000

Utgifter			
46.41.20.	<u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>		
Bokslut 2002	Budget 2003		Förslag
-479 771,43	-495 000		-470 000
För verksamheten vid Ålands sjösäkerhetscentrum föreslås ett anslag om 470.000 euro.			
Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.			
I övriga löner och arvoden ingår instruktörs- och styrelsearvoden.			
Under reservdelar och tillbehör upptas medel för utbyte av alla vajrar på livräddningsutrustningen i övningshamnen.			
Under expert- och utredningstjänster upptas anslag för fastighetsskötsel och handhavande av bassängens reningsanläggning från Ålands sjömansskola. Även anslag för säkerhetsdykare ingår under detta konto.			
Under utbildningstjänster upptas anslag för inköp av brandkurser från Mariehamns räddningsverk, köp av simulatortjänster samt anslag för genomförandet av ISPS-kurser i samarbete med Lloyds Register.			
		År 2002	År 2003
Inrättade tjänster		1	4
Tillfälliga tjänster		3	4
<i>Dispositionsplan:</i>			
4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-182 603	
	- övriga löner och arvoden	<u>-23 797</u>	-206 400

4100 Material och förnödenheter			
- kemikalier, bränsle och smörjmedel		-5 000	
- värme, el och vatten		-50 000	
- övrigt		<u>-11 500</u>	-66 500
4200 Hyror			-3 600
4300 Inköp av tjänster			
- annonsering, tryckning o. marknadsföring		-15 000	
- städnings-, tvätter- och avfallstjänster		-13 000	
- utbildningstjänster		-115 000	
- expert-, utrednings- o. förplägnadstjänster		-30 000	
- övrigt		<u>-15 500</u>	-188 500
4800 Övriga utgifter			
- resor		-2 600	
- representation		-500	
- fastighetsskatt		-1 600	
- övrigt		<u>-300</u>	<u>-5 000</u>
Anslagsbehov			-470 000

46.42.

ÅLANDS YRKESKOLA

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	78 385	84 000	75 000
Konsumtionsutgifter	-3 471 235	-3 593 000	-3 579 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-29 837	-780 000	0
Summa utgifter	-3 501 072	-4 373 000	-3 579 000
Anslag netto	-3 422 687	-4 289 000	-3 504 000

Den allmänna målsättningen för utbildningen vid yrkesskolan framgår av LL om utbildning på gymnasialstadienivå (52/1997, ändr. 82/2002). De övergripande målen för utbildningen har formulerats i reglementet på följande sätt

- den yrkesinriktade och studieförberedande utbildningen vid yrkesskolan skall skapa förutsättningar för ungdomarna att utveckla kunskaper som är attraktiva på arbetsmarknaden och som krävs för fortsatta studier
- läroplanernas innehåll skall utformas så att utbildningen tar sikte på områden inom arbetslivet som har naturliga eller önskvärda utvecklingsmöjligheter på Åland
- entreprenörskap, kreativitet och nyskapande är begrepp som skall vara vägledande för utbildningen vid yrkesskolan
- det pedagogiska arbetet skall inriktas på ökad ämnesintegration i syfte att uppnå intressanta och effektiva metoder för inläring samt
- de valbara ämnena skall utformas så att de studerande kan bredda sitt yrkeskunnande eller förbereda sig för fortsatta studier.

De långsiktiga målen är

- att förändra utbildningsprogrammen mot öppnare sektorbaserade utbildningar i syfte att öka nyttjandegraden och flexibiliteten och på så sätt uppnå inbesparingar
- att förenkla yrkesvalet för grundskoleeleverna genom att skapa bredare sektorbaserade studieingångar vilket kan antas leda till intressantare studier och färre avhopp
- att skapa förutsättningar för ökat samarbete mellan skolorna på gymnasialstadiet
- att erbjuda lärare och personal förutsättningar att, förutom den fortbildning som ordnas internt, delta i önskad yrkesinriktad fortbildning

- att ersätta tillfälliga lärarbefattningar med ordinarie tjänster samt
- att skapa en attraktiv skolmiljö genom fortsatta reparationer i skolan.

Målsättningar för år 2004 är

- att färdigställa om- och tillbyggnaden av skolan
- att öka antagningen av studerande till de yrkestekniska utbildningsprogrammen för att möta behovet av fler utbildningsplatser för grundskolelever
- att följa upp och revidera de läroplaner som togs i bruk läsåret 2001-2002 samt
- att fortsätta reparationerna av verkstäderna genom planering av följande etapp.

Nio av skolans utbildningsprogram på gymnasialstadiet har yrkesskolan som hemvist. Budgetåret 2004 beräknas antalet studerande uppgå till 291. Fördelningen framgår av tabellen nedan.

Utbildningsprogram	Antal helårsstuderande			Antal nybörjarplatser Ht 2004
	År 2002	År 2003	År 2004	
<i>Grundskolebaserade</i>				
Byggteknik	20	18	23	16
El- och datateknik				
- inriktning: datateknik	23,5	25,5	26	
- inriktning: elteknik	21	22	30	16
Fordons- och transportteknik	33	33	35,5	14
Frisör	10	12	12	
Hotell och restaurang	32,5	34,5	37,5	26
Media och kommunikation	25	28	31,5	
Samhälleliga och sociala sektorn	45,5	46	47	16
Verkstads- och produktionsteknik	25	27,5	35,5	14
Yrkesträningen	7,5	11,5	12,5	4
Totala antalet helårsstuderande	243	258	290,5	106
Utexaminerade	85	55		
Överflyttade till hotell- och restaurangskolan för tredje studieåret	20	13	21	

Våren 2004 beräknas 375 elever gå ut grundskolans nionde klass. En ökning med ca 70 i jämförelse med år 2003. I syfte att skapa fler utbildningsplatser inom yrkesutbildningen planeras ökad antagning till de yrkesinriktade utbildningarna vid yrkesskolan. På så sätt skapas 14 nya utbildningsplatser.

Ökningen förutsätter smärre kompletteringar av handverktyg och personlig skyddsutrustning samt något ökade kostnader för de studerandes skolskjuts och bespisning.

Utbildningen vid yrkesskolan genomförs i samarbete med

- Ålands hotell- och restaurangskola, hotell- och restaurangprogrammet
- Ålands handelsläroverk, ekonomiska ämnen
- Bild och formskolan, skapande verksamheten
- Mediaverkstaden, filmundervisning, videoredigering m.m. samt
- Westerlundska gymnasiet i Enköping, fordonsutbildningen.

Dessutom förverkligas utbildningen genom samarbete med olika branschföretag i och med att en del av den praktiska undervisningen förläggs till olika företag och dels genom den obligatoriska arbetspraktiken.

Inkomster

36.42.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
78 385,31	84 000	75 000

Inkomsterna härrör i huvudsak från den arbetsverksamhet som bedrivs inom de olika utbildningsprogrammen. Inkomster från kursverksamheten är beroende av intresset för ADR-utbildning hos körkortsinnehavare. En komplett ADR-kurs är inplanerad.

Inkomster från undervisningsmaterial beräknas minska något på grund av ändrade rutiner för anskaffning av böcker som skolan förmedlar till de studerande.

Specifikation:

3000 Inkomster av verksamheten		
- inkomster av kursverksamheten	7 500	
- inkomster av arbetsverksamheten	63 000	
- inkomster av undervisningsmaterial	1 500	
- diverse inkomster	<u>2 000</u>	74 000
3300 Hyresinkomster och ersättningar		<u>1 000</u>
Totalt		75 000

Utgifter

46.42.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-3 471 234,74	-3 493 000	-3 579 000
	tb -100 000	

(t.a. -56 187,65)

För verksamheten vid Ålands yrkesskola föreslås ett anslag om 3.579.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlöande av personal enligt bilaga 5.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår bl.a. anslag för avlöande av timlärare, varvid även anslag för den ökade antagningen till yrkesträningen läsåret 2003 - 2004 beaktats. Under övriga löner och arvoden ingår anslag för föredragshållare och för direktionens sammanträden.

På grund av att städytorna ökar i och med om- och tillbyggnaden av skolan föreslås anslag för ytterligare en städare i arbetsavtalsförhållande från och med den 1.8.2004.

I anslaget för hälsovårdstjänster ingår ersättning för gymnasialstadiets gemensamma kurator.

Anslaget för utbildningstjänster avser inköp av tjänster för skolans kursverksamhet, olika specialkurser för skolans studerande samt av specialkompetens främst inom dator tekniska området.

Anslaget för transporttjänster avser de studerandes skolskjuts. I anslaget ingår

även kostnaderna för transport av yrkesträningens studerande till och från husmodersskolan.

I hyreskostnaderna ingår även hyran för upphyrning av utrymmen för yrkesträningen under vårterminen.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster (* 1 vakant)	44 *	44 *	44 *
Tillfälliga tjänster	2	2	2
Personal i arbetsavtalsförhållande	1	1	2
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	11	13	14
Bisyssla	4	5	4
<i>Dispositionsplan:</i>			
4000 Personalutgifter			
- inrättade tjänster	-1 981 661		
- tillfälliga tjänster	-621 731		
- personal i arbetsavtalsförhållande	-46 915		
- övriga löner och arvoden	-19 393		
- övriga personalutgifter	<u>-4 500</u>		-2 674 200
4100 Material och förnödenheter			
- små maskiner och inventarier	-38 000		
- kontors-, skolmaterial och litteratur	-30 000		
- livsmedel och drycker	-125 000		
- skyddskläder och annan skyddsutrustning	-20 000		
- rengöringsmedel och förnödenheter	-18 000		
- värme, el och vatten	-140 000		
- byggnads-, el- och liknande material	-50 000		
- reservdelar och tillbehör	-35 000		
- övrigt	<u>-21 800</u>		-477 800
4200 Hyror			-40 000
4300 Inköp av tjänster			
- reparations- och underhållstjänster	-45 000		
- annonserings-, trycknings-, post-, tele- och banktjänster	-35 000		
- utbildningstjänster för personalen	-20 000		
- renhållnings-, snöröjnings- och miljöjänster	-15 000		
- transporttjänster	-110 000		
- utbildningstjänster	-35 000		
- hälsovårdstjänster	-15 000		
- övrigt	<u>-26 000</u>		-301 000
4800 Övriga utgifter			
- resor	-18 000		
- fastighetsskatt	-9 000		
- övrigt	<u>-3 000</u>		-30 000
1112 Immateriella rättigheter			-14 000
1125 Maskiner och inventarier			<u>-42 000</u>
Anslagsbehov			-3 579 000

46.42.74. Om- och tillbyggnad för Ålands yrkesskola (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	-560 000	0
	tb -220 000	

För år 2004 föreslås inget anslag under momentet.

46.42.75. Grundreparationer (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-29 837,45	-50 000	0
	tb 50 000	

För år 2004 föreslås inget anslag under momentet.

46.44. ÅLANDS NATURBRUKSSKOLA

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	312 222	333 000	322 000
Konsumtionsutgifter	-1 210 206	-1 241 000	-1 194 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-36 504	0	0
Summa utgifter	-1 246 710	-1 241 000	-1 194 000
Anslag netto	-934 489	-908 000	-872 000

Den allmänna målsättningen för utbildningen vid Ålands naturbruksskola framgår av LL om utbildning på gymnasialstadienivå (52/1997, ändr. 82/2002). Därutöver har skolans övergripande mål formulerats i reglementet på följande sätt

- utbildningen vid naturbruksskolan skall utformas så att den gagnar näringslivet och dess utvecklingsmöjligheter på den åländska landsbygden
- entreprenörskap, kreativitet och nytänkande är begrepp som skall vara vägledande för utbildningen vid naturbruksskolan
- det pedagogiska arbetet skall inriktas på ökad ämnesintegration i syfte att uppnå en effektivare inlärning samt ge en bättre helhetssyn för studeranden
- de valbara ämnena skall utformas så att de studerande kan bredda sitt yrkeskunnande eller förbereda sig för fortsatta studier
- skollägenheten Jomala gård skall ses som resurs för utbildningen och för detta ändamål utnyttjas på bästa möjliga vis samt
- skolan skall också inom ramen för Ålands Landsbygdscentrum verka för en levande landsbygd på Åland genom att bedriva fortbildning och annan utåtriktad verksamhet.

De långsiktiga målen är

- att höja statusen på skolan genom att bygga upp ett utbildnings- och resurscentrum för djur, natur och miljö
- att verka för ett mångsidigt näringsutövande genom att utbilda initiativrika innevånare
- att verka för att naturen brukas och används på ett hållbart och miljövänligt sätt
- att göra utbildningen bredare och intressantare genom att utöka valbarheten och erbjuda studiehelheter inom flera områden som studeranden kan välja efter eget intresse och behov av för att gynna binärningar och mångsyssleri i lantbruket
- att göra möjligheten större för de som vill studera vidare genom att erbjuda valbara studiehelheter med naturvetenskapliga ämnen

- att undervisningen skall gå mot mer projekt- och problemorienterat lärande i syfte att uppnå ämnesintegration
- att skapa en attraktiv och modern undervisningsmiljö på skoljordbruket
- att erbjuda lärare och personal möjlighet att delta i önskad pedagogisk och ämnesinriktad fortbildning samt
- att erbjuda intressanta och lärorika fortbildningskurser för jordbrukare och andra intresserade på landsbygden.

Målet för budgetåret är

- att utreda möjligheten av att ordna jakt- och viltvård som valbart ämne i läroplanen
- att tillsammans med Ålands Hästavelsförening r.f. utreda möjligheterna av en travinriktning inom naturbruksprogrammet samt en travtränarkurs för vuxna och
- att erbjuda en 40 veckors grundkurs på distans i lantbruk/trädgård för vuxna under tiden januari - december 2004.

Beskrivning av verksamheten

Skolan har en 3-årig grundskolebaserad utbildning inom inriktningarna lantbruk och hästskötsel. Skolan kommer dessutom att erbjuda en 40 veckors grundkurs i lantbruk/trädgård på distans för vuxna med start i januari 2004.

Budgetåret 2004 beräknas antalet inskrivna studerande uppgå till i medeltal 47 studerande.

Utbildningsprogram	Antal helårsstuderande			Antal nybörjarplatser	
	År 2002	År 2003	År 2004	Vt 2004	Ht 2004
<i>Grundskolebaserade</i>					
Naturbruk	20	20	37,5		20
<i>Kompletteringsutbildning eller vidareutbildning</i>					
Grundkurs i lantbruk/trädgård, distans, 40 sv	10	10	10	10	
Fritidsridledare	9				
Totala antalet helårsstuderande	39	30	47,5	10	20
Utexaminerade	25	1			

Naturbruksskolan ingår i NUM-projektet (naturbruksutbildning i Mälardalen) och samarbetar med naturbruksgymnasierna i Mälardalen, Sverige. Skolan samarbetar även med Ålands försöksstation, Ålands Hushållningssällskap, Ålands Producentförbund samt privata jordbrukare, branschföretag och -föreningar genom den arbetsplatsförlagda praktikperioden.

Inkomster

36.44.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
312 221,84	333 000	322 000

Under momentet föreslås en inkomst om 322.000 euro. Av dessa inkomster har 85.000 euro beräknats inflyta i ersättningar för mjölkleveranser, 12.850 euro för försäljning av slakt- och livdjur samt 11.550 för försäljning av grödor. De föreslagna stödinkomsterna om 85.000 euro avser främst jordbruksstöd i form av CAP-stöd, LFA-stöd, djurpremier samt miljöstöd för ekologisk produktion.

57.200 euro beräknas inflyta i form av hyror för personalbostäder, hästboxar, kontorsutrymmen samt en överföring från Ålands försöksstation för uppvärmning och städning. Därtill ingår 70.400 euro såsom inkomster av kosthåll, kursverksamhet, försäljning av studiematerial och övriga inkomster.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten		
	- lantbruksinkomster	109 400	
	- stödinkomster	85 000	
	- inkomster av kursverksamheten	12 500	
	- inkomster av kosthåll	37 000	
	- försäljning av studiematerial	<u>4 000</u>	247 900
3300	Hysesinkomster och ersättningar		57 200
3900	Övriga inkomster		<u>16 900</u>
	Totalt		322 000

..... *Utgifter*

46.44.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-1 210 206,32	-1 241 000	-1 194 000

Under momentet föreslås ett anslag om 1.194.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal i skolan och på skoljordbruket i enlighet med bilaga 5.

Tillfälliga tjänster avser avlönande av timlärare för ordinarie utbildningsprogram.

I övriga löner och arvoden ingår anslag för bl.a. direktionens arvoden.

Anslaget för hyror avser arrendemark samt hyra av maskiner så som potatissättare och -upptagare, kopianator samt 6 datorer.

Inköp av tjänster avser bl.a. köp av utbildningstjänster från ridskola samt inköp av utbildning för övrig kursverksamhet.

Anslaget för maskiner och inventarier avser anskaffning av två tegplogar samt avlastarbord och datautfodringsvagn till ladugården.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	8	8	8
Personal i arbetsavtalsförhållande	13	12½	11
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	1		
Bisyssla	2	2	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- inrättade tjänster	-327 754
	- tillfälliga tjänster	-20 492
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-309 409
	- övriga löner och arvoden	-10 445

- övriga personalutgifter	-800	-668 900
4100 Material och förnödenheter		
- små maskiner och inventarier	-13 000	
- kontors- och skolmaterial samt litteratur	-17 000	
- livsmedel och drycker	-38 000	
- värme, el och vatten	-60 000	
- övrigt	<u>-94 000</u>	-222 000
4200 Hyror		-58 000
4300 Inköp av tjänster		
- reparations- och underhållstjänster	-17 000	
- trycknings-, annonserings-, post- och teletjänster	-39 500	
- personalutbildning	-1 800	
- utbildningstjänster	-102 000	
- övrigt	<u>-37 600</u>	-197 900
4800 Övriga utgifter		
- resor	-17 000	
- representation	-400	
- övrigt	<u>-3 800</u>	-21 200
1125 Maskiner och inventarier		<u>-26 000</u>
Anslagsbehov		-1 194 000

46.44.76. Lösdriftsladugård (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-36 504,17	0	0

Föreslås att projektet inte förverkligas i det här skedet. Föreslås därtill att alternativa möjligheter att förverkliga den nödvändiga praktiken inom husdjursområdet utreds.

46.46. ÅLANDS HUSMODERSSKOLA

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	18 366	38 000	60 000
Konsumtionsutgifter	-140 694	-66 000	-134 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-140 694	-66 000	-134 000
Anslag netto	-122 328	-28 000	-74 000

Från och med höstterminen 2003 bedriver Ålands husmodersskola ingen egen utbildningsverksamhet.

Skolans direktion har därför av sagt sig sitt uppdrag varvid landskapsstyrelsen inte avser tillsätta någon ny direktion i avvaktan på beslut om verksamheten. Utbildnings- och kulturavdelningen ansvarar sålunda för verksamheten i lokalerna från och med år 2004, medan nuvarande rektorn, vid sidan av andra uppgifter, fortsättningsvis fungerar som disponent för fastigheten.

Läsåret 2003 - 2004 hyrs lokalerna ut till Ålands yrkesskola för yrkesträningens behov. Landskapsstyrelsen anser att husmodersskolans fastighet därefter kan avyttras. (Se även allmänna motiveringen.)

Under det nu pågående läsåret står lärarna till yrkesträningens förfogande och kommer därefter att erbjudas andra uppgifter inom landskapsstyrelsen.

		<i>Inkomster</i>		
36.46.20.	<u>Verksamhetens inkomster</u>			
	Bokslut 2002	Budget 2003		Förslag
	18 365,53	8 000		60 000
		tb 30 000		
	Föreslås en inkomst om 60.000 euro i inkomster av lokalmässiga och personella tjänster.			
	<i>Specifikation:</i>			
	3300 Hyresinkomster och ersättningar			<u>60 000</u>
	Totalt			60 000

		<i>Utgifter</i>		
46.46.20.	<u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>			
	Bokslut 2002	Budget 2003		Förslag
	-140 693,88	-136 000		-134 000
		tb 70 000		
	(t.a. -113 208,00)	(t.a. -100 000)		
	Föreslås ett anslag om 134.000 euro för personal- och fastighetskostnader.			

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	2½	2½	2½
Tillfälliga tjänster	1	1	
Timlärare vid läsårets ingång			
Bisyssla	6	6	
<i>Dispositionsplan:</i>			
4000 Personalutgifter			
- inrättade tjänster	-111 382		
- tillfälliga tjänster	-2 118		
- övriga löner och arvoden	<u>-2 000</u>		-115 500
4100 Material och förnödenheter			
- värme, el och vatten	-15 000		
- övrigt	<u>-1 100</u>		-16 100
4300 Inköp av tjänster			-2 000
4800 Övriga utgifter			<u>-400</u>
Anslagsbehov			-134 000

46.48. ÅLANDS HOTELL- OCH RESTAURANGSKOLA

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	146 556	155 000	156 000
Konsumtionsutgifter	-1 219 685	-1 417 000	-1 287 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			-420 000
Summa utgifter	-1 219 685	-1 417 000	-1 707 000
Anslag netto	-1 073 129	-1 262 000	-1 551 000

Den allmänna målsättningen för utbildningen vid Ålands hotell- och restaurangskola framgår av LL om utbildning på gymnasialstadienivå (52/1997, ändr. 82/2002). De övergripande målen för utbildningen på gymnasialstadiet har i stort formulerats i skolans reglemente på följande sätt

- utbildningen skall ge de studerande möjlighet att utveckla kunskaper som är attraktiva inom hotell- och restaurangbranschen och som krävs för fortsatta studier
- utbildningen skall utformas så att den tar sikte på områden inom branscher som har naturliga och önskvärda utvecklingsmöjligheter på Åland
- utbildningen skall utveckla initiativförmåga, kreativitet samt eget ansvar. Utbildningen skall även stärka den studerandes sociala kompetens samt känsla för sin yrkesroll
- utbildningen skall ge de studerande möjligheter att tillämpa nya kunskaper och färdigheter i verkliga arbetssituationer i skolan och i samarbete med näringslivet samt
- utbildningen skall ur ett internationellt perspektiv hålla en hög nivå.

De långsiktiga målen är

- att läroplanerna för de olika utbildningsinriktningarna på gymnasialstadiet kontinuerligt utvecklas och förnyas
- att skolan skall fungera som ett resurscentrum för branschen genom att arrangera fortbildning och uppdragsutbildning
- att skolan ges förutsättningar att arrangera av branschen efterfrågade påbyggnadsutbildningar
- att erbjuda lärare och personal förutsättningar att delta i önskad ämnesinriktad fortbildning
- att erbjuda yrkeslärarna möjligheter att genom yrkesinriktad fortbildning utveckla kompletterande spetskompetenser
- att stimulera de studerande till större delaktighet i den gemensamma undervisningsplaneringen
- att ytterligare utveckla och bredda det internationella samarbetet
- att skapa en attraktiv skolmiljö för inläring och studier samt
- att genom tillbyggnad av skolan kunna ta emot studerande från årskurs två för att därmed utöka antalet nybörjarplatser inom hotell- och restaurangprogrammet så att det bättre motsvarar utbildningsintresse och utbildningsbehov (se nedan).

Mål för budgetåret är

- att ytterligare utveckla samarbetet mellan de skolor som är integrerade i hotell- och restaurangprogrammet
- att förbereda övertagandet av en klass på årskurs två inom hotell- och restaurangprogrammet hösten 2004 när de stora årskullarna når gymnasialstadiet
- att ytterligare utveckla examensarbetet och målinrikta det för att uppfylla kraven på ett yrkesprov samt
- att öka utbudet av externa kurser.

Sammanfattningsvis bör det framhållas att skolans målsättning är att lyhört med-

verka till ett utvecklande av turismen till en av landskapets huvudnäringar.

Budgetåret 2004 beräknas antalet studerande uppgå till cirka 82 fördelade på följande utbildningar:

Utbildningsprogram	Antal helårsstuderande			Antalet nybörjarplatser Ht 2004
	År 2002	År 2003	År 2004	
<i>Grundskolebaserade</i>				
Hotell och restaurang				
Kock/servitör åk. 2			6	
Kock åk. 3	29,5	34,5	36	
Servitör åk. 3	11	13,5	14	
<i>Kompletteringsutbildning eller vidareutbildning</i>				
Servitör	9	12,5	13	10
Hotell och konferens	8,5	8	13	10
Totala antalet helårsstuderande	58	68,5	82	20
Utexaminerade	53	63		

Den gymnasialstadiebaserade utbildningen inom hotell- och restaurangprogrammet genomförs i ett integrerat samarbete med Ålands yrkesskola och Ålands sjömansskola. Under de två första studieåren är utbildningen i huvudsak förlagd till yrkesskolan och sjömansskolan medan det tredje året i sin helhet är förlagt till Ålands hotell- och restaurangskola. Ålands hotell- och restaurangskola ansvarar för utbildningen inom programmet och förverkligandet av läroplanens målsättning samt fungerar som utexaminerande skola.

För att möjliggöra en utökad antagning till hotell- och restaurangprogrammet från och med hösten 2004, planeras en överflyttning av en klass från årskurs 2 i sjömansskolan till hotell- och restaurangskolan. Det möjliggörs genom att studentklasserna med inriktningarna servitör och hotell- och konferenspersonal slås ihop till en undervisningsgrupp om 20 studerande. Studentklassen ges möjlighet att välja inriktning i yrkesämnena men sammanslås i övriga ämnen.

En permanent utökad antagningskapacitet från 36 till 50 nybörjarplatser motsvarar bättre sökandes efterfrågan på studieplatser och branschens behov av utbildad arbetskraft. För att möjliggöra en permanent utökning av antalet studerande på utbildningsprogrammet, planeras en om- och tillbyggnad av Ålands hotell- och restaurangskola. De utökade specialutrymmena skapar samtidigt förutsättningar att erbjuda olika typer av uppdragsutbildningar och vidareutbildningar för branschens behov.

Till- och ombyggnaden har planerats och projekteras med anslag upptagna under budgetmoment 46.01.74. Projektering av projektet pågår utgående ifrån godkänt rumsprogram. Landskapsstyrelsen avser att slutföra projekteringen inom innevarande år. Den tilltänkta utbyggnaden inrymmer undervisningsutrymmen såsom kök, bageri, yrkestekniska utrymmen samt lärararbetsutrymmen. Bruttoytan i tillbyggnaden beräknas uppgå till ca 850 m² och ombyggnaden till 230 m². Projektet har kostnadsuppskattats till drygt 2.000.000 euro.

Övriga samarbetspartners för Ålands hotell- och restaurangskola är

- Ålands handelsläroverk, lärartjänster
- Ålands handelsläroverk, Ålands vårdinstitut och Ålands lyceum, psykologtjänst
- Ålands sjömansskola, Ålands sjösäkerhetscentrum samt sjöfartsprogrammet

- inom Högskolan på Åland, utbildning i passagerarfartygssäkerhet samt
 - Högskolan på Åland, undervisningslokaler och lärartjänster.

Noteras bör att de uppgifter som anges under respektive moment som bokslutsuppgifter för år 2002 inte är jämförbara med år 2003 och 2004 p.g.a. inrättandet av Högskolan på Åland som gjordes i budgeten för år 2003.

		<i>Inkomster</i>		
36.48.20.	<u>Verksamhetens inkomster</u>			
	Bokslut 2002	Budget 2003		Förslag
	33 931,73	34 000		34 000

Inkomsterna härrör i huvudsak från elevbespising samt arbetsverksamhet som bedrivs inom hotell- och restaurangprogrammet och från kursverksamheten.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten		
	- inkomster av kursverksamheten	6 700	
	- inkomster av arbetsverksamheten	5 300	
	- inkomster av kosthåll	17 000	
	- försäljning av studiematerial	<u>5 000</u>	
	Totalt	34 000	

36.48.21.	<u>Rörelseverksamhet</u>			
	Bokslut 2002	Budget 2003		Förslag
	122 803,89	121 000		122 000

Under momentet föreslås 122.000 euro såsom inkomster av skolans rörelseverksamhet. Se även moment 46.48.21.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten		
	- inkomster av rörelse	<u>122 000</u>	
	Totalt	122 000	

		<i>Utgifter</i>		
46.48.20.	<u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>			
	Bokslut 2002	Budget 2003		Förslag
	-1 615 264,89	-1 328 000		-1 198 000
	(t.a. -97 094,89)			(t.a. -120 000)

Under momentet föreslås, med beaktande av tidigare års medel, ett anslag om 1.198.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5. Därtill ingår i anslaget för tillfälliga tjänster anslag för avlönande av timlärare samt inom övriga löner och arvoden kostnader för bl.a. kursverksamhet och övriga arvoden.

Anslaget för material och förnödenheter avser bl.a.
 - kostnader för livsmedel och drycker

- värme, el och vatten
- förnyelse av mindre arbetsredskap, köks- och restaurangutensilier
- köks- och restauranglinne
- skyddskläder samt
- kontors-, skol- och städmaterial.

Under anslaget för inköp av tjänster upptas de beräknade kostnaderna för arvoden till special- och gästföreläsare inom olika branschrelaterade fördjupningsområden samt kostnader för de studerandes bussresor till och från skolan. Därtill ingår kostnader för lärar- och personalfortbildning samt del i psykologtjänst och övriga tjänster.

Under anslaget för övriga utgifter upptas resekostnader och traktamenten för special- och gästföreläsare samt för deltagande i den europeiska hotell- och restaurangskoleföreningens olika fortbildningsprogram, seminarier och tävlingar. Därtill ingår anslag för fastighetsskatt, medlemsavgifter samt representation.

Anslaget för maskiner och inventarier avser inköp av diverse utrustning till undervisningsköken och övningsrestaurangen.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	17	15 *	15
Tillfälliga tjänster	1	*	
Personal i arbetsavtalsförhållande	5	5	5
*3 tjänster överförda till moment 46.55.20.			
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	3	2	
Bisyssla	2	1	4
<i>Dispositionsplan:</i>			
4000 Personalutgifter			
- inrättade tjänster	-702 084		
- tillfälliga tjänster	-87 917		
- personal i arbetsavtalsförhållande	-104 062		
- övriga löner och arvoden	-39 092		
- övriga personalutgifter	<u>-945</u>		-934 100
4100 Material och förnödenheter			
- livsmedel och drycker	-105 000		
- värme, el och vatten	-61 000		
- övrigt	<u>-20 000</u>		-186 000
4200 Hyror			-94 300
4300 Inköp av tjänster			
- byggnads-, reparations- och underhållstjänster	-17 500		
- trycknings-, annonserings-, post- och teletjänster	-15 000		
- fortbildning av lärare och personal	-10 000		
- renhållningstjänster	-10 500		
- utbildningstjänster	-10 000		
- transporttjänster	-12 500		
- övrigt	<u>-3 000</u>		-78 500
4800 Övriga utgifter			
- resor	-10 000		
- fastighetsskatt	-2 500		
- övrigt	<u>-2 600</u>		-15 100

1125 Maskiner och inventarier	-10 000
Anslagsbehov	-1 318 000
Användning av tidigare års anslag	<u>120 000</u>
Förslag	-1 198 000

46.48.21. Rörelseverksamhet (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-89 000,00	-89 000	-89 000

För rörelseverksamheten föreslås ett anslag om 89.000 euro. I momentet ingår utgifter för löner, råvaror, dekorationer, tvätt, annonsering och tryckning m.m. Se även moment 36.48.21.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- övriga löner och arvoden		-21 900
4100	Material och förnödenheter		
	- livsmedel och drycker	-56 700	
	- övrigt	<u>-3 300</u>	-60 000
4200	Hyror		-800
4300	Inköp av tjänster		-5 500
4800	Övriga utgifter		<u>-800</u>
	Anslagsbehov		-89 000

46.48.74. Om- och tillbyggnad av Ålands hotell- och restaurangskola (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
		-420 000

Momentet nytt.

I enlighet med motiveringen under moment 46.01.74 i budgeten för år 2003 pågår projektering av tilläggsutrymmen för Ålands hotell- och restaurangskola utgående ifrån av landskapsstyrelsen godkänt rumsprogram och skissritningar. Den planerade om- och tillbyggnaden uppgår till ca 900 m² och har kostnadsberäknats till 2.035.000 euro.

En utbyggnad, som främst avser köks- och bageriutrymmen, är en förutsättning för att kunna utöka antalet nybörjarplatser inom utbildningsprogrammet inom hotell- och restaurangbranschen. Målet är en utökning av antalet nybörjarplatser från nuvarande 36 studieplatser till 50 studieplatser. En utökad antagningskapacitet motsvarar bättre än i dagens läge sökandes efterfrågan på studieplatser och branschens behov av utbildad arbetskraft på gymnasialstadienivå. De utökade specialutrymmena skapar samtidigt förutsättningar att erbjuda olika typer av uppdragsutbildningar och vidareutbildningar för branschens behov.

Hotell- och restaurangprogrammet har i den planerade utformningen nått sin fulla omfattning år 2006. Därmed förväntas driftskostnaderna öka successivt från och med år 2005. Den uppskattade kostnadsökningen i budgeten om ca 150.000 euro utgörs av undervisningskostnader och kostnader som direkt kan härledas till utökade undervisningsutrymmen. I affärsbokföringen tillkommer avskrivningar på tillbyggnaden om ca 67.800 euro årligen.

Föreslås att ett delanslag om 420.000 euro upptas för att under år 2004 inleda utbyggnaden. Resterande anslag, ca 1.615.000 euro, för färdigställande av om- och

tillbyggnaden upptas i budgeten för år 2005.

Dispositionsplan:

1122	Byggnader	-420 000
	Anslagsbehov	-420 000

46.50. ÅLANDS VÅRDINSTITUT

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	101 345	51 000	56 000
Konsumtionsutgifter	-889 440	-982 000	-1 100 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-889 440	-982 000	-1 100 000
Anslag netto	-788 095	-931 000	-1 044 000

Ålands vårdinstitut har som uppgift att förmedla undervisning inom yrkesinriktad utbildning på gymnasialstadiet för social- och hälsovårdsbranschen. Detta sker huvudsakligen inom utbildning till yrket närvårdare med olika inriktningar enligt det åländska arbetslivets behov. Utbildning erbjuds regelbundet på både ungdoms- och vuxennivå. Skolans kontakter till aktuell kunskap och forskning samt det internationella nätverket skall också befrämja den åländska social- och hälsovården. Fortbildning för personal med examen på gymnasialstadienivå sker i huvudsak så, att den kan integreras med övrig grundutbildning i skolan.

Verksamheten vid Ålands vårdinstitut grundar sig på LL om utbildning på gymnasialstadienivå (52/1997, ändr. 82/2002) och LF om utbildning på gymnasialstadienivå (88/2002). På inträdeskrav, läroplansgrunder och bedömning av studerande vid Ålands vårdinstitut skall ställas samma krav som vid motsvarande utbildningar i riket. De studerande skall få samma kunskaper och färdigheter som vid motsvarande skolor i riket (överenskommelseförordningen om social- och hälsovårdsutbildning i landskapet Åland 3/1996, FFS 1622/1995).

Målet med utbildningarna är att alla anställda inom åländsk social- och hälsovård skall ha en officiellt godkänd examen. Genom ett nära samarbete med arbetslivet skall utbildningarna trygga invånarnas behov av kompetent arbetskraft och även bidra till utveckling av verksamheten inom social- och hälsovårdsbranschen.

På grund av förändringar i befolkningsstrukturen och förändringar i social- och hälsovårdens verksamhet är behovet av utbildad personal inom social- och hälsovård fortsättningsvis mycket stort. Till detta bidrar också de omkringliggande regionernas brist på utbildad arbetskraft för vård och omsorg. Det finns även ett stort antal anställda på Åland med utbildning som behöver kompletteras för att uppdatera kompetensen.

Landskapsstyrelsen har i kartläggningen "Närvårdare på Åland" uppskattat behovet av utbildningsplatser för gymnasialstadiet i social- och hälsovårdsbranschen till ca 30 % ökning från nuvarande. En kommitté för planering av tillbyggnad av Ålands vårdinstitut tillsattes i juni 2002 och har enligt uppdraget inlämnat ett förslag till rumsprogram för godkännande till landskapsstyrelsen. I kommitténs uppdrag ingick även att planera utökade utrymmen för en övergångsperiod tills en tillbyggnad förverkligats. Landskapsstyrelsen avser fortsätta planeringen.

År 2004 har Ålands vårdinstitut i medeltal under vårterminen och under höstterminen 84 helårsstuderande och erbjuder 180 studieveckor. Därtill omfattar kurs-

utbudet för yrkesverksamma personer i branschen 15 studieveckor.

Till gymnasialstadiet, ungdomsutbildning antas 20 studerande från och med hösten 2004. Till motsvarande vuxenutbildning antas från år 2004 28 studerande varje höst. En distansutbildning till farmanom inledes under året i samarbete med Svenska yrkesinstitutet i Vasa.

Utbildningsprogram	Antal helårsstuderande			Antalet nybörjarplatser Ht 2004
	År 2002	År 2003	År 2004	
<i>Grundskolebaserade</i>				
Närvårdare (ungdom)	39	38,5	53	20
Närvårdare (vuxen)	14,5	19,5	28	28
Närvårdare (läroavtal)	12,5	11	3	
Assistent utb. och omsorg	10			
Totala antalet helårsstuderande	76	69	84	48
Utexaminerade	20	29		
YH Sjukskötare	28			
YH Spec. ledarskap	4			

Noteras bör att de uppgifter som anges under respektive moment som bokslutsuppgifter för år 2002 inte är jämförbara med år 2003 och 2004 p.g.a. inrättandet av Högskolan på Åland som gjordes i budgeten för år 2003.

Inkomster

36.50.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
136 953,05	51 000	56 000

I verksamhetens inkomster ingår bl.a. inkomster från kursverksamhet samt för läroavtalsutbildning under vårterminen 2004. I beräknade inkomster för läroavtalsutbildning ingår såväl kostnader för teori för 6 studerande som för inläring i arbete inom olika verksamhetsområden.

Specifikation:

3000 Inkomster av verksamheten	
- inkomster av kursverksamheten	9 000
- övriga inkomster	26 000
- Nordplus-stipendier	11 000
- läroavtalsutbildning	<u>10 000</u>
Totalt	56 000

Utgifter

46.50.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-1 201 945,70	-796 000	-1 100 000
	tb -186 000	

Under momentet föreslås ett anslag om 1.100.000 euro för vårdinstitutets ungdomsutbildning, vuxenutbildning samt fortbildningsverksamhet.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Vuxenutbildningen och övriga utvecklingsarbeten kräver utökad timresurs för planering. För att handha och utveckla de fria yrkesproven och för utbildning av examinatoreer från arbetslivet samt för att ansvara för genomförande av yrkesproven avdelas fortsättningsvis halva arbetstiden för en lektor i yrkesämnen. En timlärare i bisyssla anställs för motsvarande undervisning.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår anslag för avlönande av timlärare samt i övriga löner och arvoden anslag för bl.a. föreläsare och direktionens arvoden.

Fortbildning för lärare och övrig personal hålls på nuvarande nivå och inriktas på utveckling av ämneskunskapen.

Anslaget för maskiner och inventarier avser främst förnyande och anskaffning av datautrustning.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	11	9 *	9
Tillfälliga tjänster	2	1 *	1
Personal i arbetsavtalsförhållande	2	3	3
*3 tjänster överförda till moment 46.55.20.			
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	6	6	7
Bisyssla	2	1	4

Dispositionsplan:

4000 Personalutgifter			
- inrättade tjänster	-452 375		
- tillfälliga tjänster	-309 355		
- personal i arbetsavtalsförhållande	-65 055		
- övriga löner och arvoden	<u>-31 815</u>	-858 600	
4100 Material och förnödenheter			-35 000
4200 Hyror			-30 000
4300 Inköp av tjänster			
- inkvarterings- och övr förplägnadstjänster	-35 000		
- transporttjänster	-25 000		
- övrigt	<u>-86 800</u>	-146 800	
4800 Övriga utgifter			
- resor	-11 500		
- representation	-500		
- övrigt	<u>-2 600</u>	-14 600	
1125 Maskiner och inventarier			<u>-15 000</u>
Anslagsbehov		-1 100 000	

46.52. ÅLANDS HANDELSLÄROVERK

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	47 944	80 000	239 000
Konsumtionsutgifter	-1 000 659	-1 185 000	-1 186 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 000 659	-1 185 000	-1 186 000
Anslag netto	-952 715	-1 105 000	-947 000

De allmänna målsättningarna för utbildningen vid Ålands handelsläroverk framgår av LL om utbildning på gymnasialstadienivå (52/1997, ändr. 82/2002). Därtill skall Ålands handelsläroverk beakta de grunder som gäller för motsvarande undervisning i riket enligt överenskommelseförordningen om ordnandet av undervisningen vid Ålands handelsläroverk (64/1975).

Skolans övergripande mål har formulerats i reglementet på följande sätt

- begrepp som entreprenörskap, kreativitet och nyskapande skall vara vägledande för utbildningen
- utbildningen skall ge en bred bas för arbetsuppgifter inom handel och administration inom olika branscher
- utbildningen skall ge såväl teoretiska som praktiska kunskaper både för yrkeslivet och för fortsatta studier
- utbildningen skall ge baskunskaper för ett livslångt lärande
- utbildningen genomförs genom ett studerandeaktivt arbetssätt samt
- utbildningen skall utveckla förmåga till flexibilitet, förmåga att arbeta självständigt och kunna ta initiativ.

De långsiktiga målen är

- att skolans nya läroplan utvärderas både internt och externt som underlag för utveckling och förbättring
- att lärarna kontinuerligt deltar i pedagogisk och yrkesmässig fortbildning för att utveckla pedagogiken
- att öka de studerandes delaktighet i beslutsfattande i ärenden som rör deras utbildning och i undervisningsplanering
- att ta fram en kvalitetshandbok för gymnasialstadiet med arbetet med kvalitetshandbok för yrkeshögskolan som grund
- att utveckla distansutbildningen på gymnasialstadiet samt
- att bedriva en god personalpolitik och bl.a. ersätta tjänster som timplärare i huvudsyssla med ordinarie tjänster.

Målen för budgetåret är

- att följa upp arbetet med införandet av den nya läroplanen för gymnasialstadiet som togs i bruk höstterminen 2002
- att berörda lärare deltar i arbetet med nya läroplaner för kärnämnen med start höstterminen 2003
- att ordna kurser för datakörkort samt AB-kort, sysselsättningsutbildningar i samarbete med arbetsförmedlingen vid behov och uppdragsutbildningar för företag och organisationer under förutsättning att lärarresurser finns
- att avsluta arbetet med en kvalitetshandbok för gymnasialstadiet med kvalitetshandboken för dåvarande Ålands yrkeshögskola som grund
- att lärarna i kärnämnen svenska, engelska, matematik, samhällslära och IT tar över distansutbildning i respektive ämne i samarbete med utbildningscentret Navigare
- att starta ett Mål 3-projekt för att utveckla distansutbildningen på gymnasialstadiet
- att utreda möjligheten att omorganisera kursverksamheten så att en egen

- kursavdelning finns inom skolans ram samt
- att tillsätta en arbetsgrupp som utreder de yrkesprov som införts som en del av läroplanen på fastlandet.

Beskrivning av verksamheten

Under år 2004 beräknas antalet studerande att uppgå till i medeltal 90 fördelade på olika utbildningar vid handelsläroverket. De olika utbildningarna fördelas enligt tabellen nedan.

Utbildningsprogram	Antal helårsstuderande			Antal nybörjarplatser Ht 2004
	År 2002	År 2003	År 2004	
<i>Grundskolebaserade</i>				
Handel och administration (120 sv)	62	55,5	62,5	32
Vuxenutbildning till merkonom (80 sv)	12	12	12	
merkonom, distans	12	14,5	15,5	
Totala antalet helårsstuderande	86	82	90	32
Utexaminerade	27	31		

Samarbetspartners för Ålands handelsläroverks del är

- Ålands lyceum gällande lärartjänster, fastighetsskötsel och vaktmästare, dataansvarig och IT-handledare
- Ålands yrkesskola gällande ekonomiska ämnen
- övriga program inom Högskolan på Åland beträffande ekonomiska ämnen och datakörkort samt AB-kort och
- Ålands hotell- och restaurangskola, Ålands yrkesskola och Ålands lyceum gällande kurator och psykolog.

Dessutom samarbetar skolan med olika branschföretag för den obligatoriska praktiken, studiebesök och projektarbeten.

Utveckling av kontaktnätet med näringslivet

Utveckling av kontakterna till näringslivet är en viktig del av skolans arbete för att komplettera den teoretiska undervisningen med verkliga exempel och projekt. I den nya läroplanen ingår mer praktik än tidigare och för att detta skall fungera på ett bra sätt krävs goda kontakter med näringslivet. En del av skolans valbara kurser kan mer än tidigare hållas av föreläsare utifrån. Fr.o.m. läsåret 2002 - 2003 har skolan startat en verksamhet där de studerande har var sitt fadderföretag som de kommer att ha kontakt med under sina tre studieår.

Noteras bör att de uppgifter som anges under respektive moment som bokslutsuppgifter för år 2002 inte är jämförbara med år 2003 och 2004 p.g.a. inrättandet av Högskolan på Åland som gjordes i budgeten för år 2003.

Inkomster

36.52.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
70 506,21	80 000	239 000

Momentet avser inkomster från olika kurser samt Ålands lyceums andel i lön för dataansvarig, inkomster för uthyrning av lokaler bl.a. till Högskolan på Åland. Ökningen av inkomsterna föranleds av planerad utbildning inom ramen för EU:s

Mål 3-program.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten		
	- inkomster av kursverksamheten	20 000	
	- inkomster av övriga tjänster	48 000	
	- försäljning av studiematerial	<u>1 200</u>	69 200
3300	Hysesinkomster och ersättningar		7 000
8000	Europeiska Unionen		65 100
8009	Övriga inkomstöverföringar		<u>97 700</u>
	Totalt		239 000

Utgifter

46.52.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-1 471 558,06	-1 185 000	-1 186 000
(t.a. -5 494,05)		(t.a. -25 000)

Under momentet föreslås ett anslag om 1.186.000 euro. Därtill har beaktats att 25.000 euro av medel från år 2003 kan användas för verksamheten under år 2004.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår anslag för avlönande av timlärare samt i övriga löner och arvoden anslag för direktionsarvoden och specialarvoden.

Under anslaget för hyror ingår hyra till Ålands lyceum för våning 4 i den östra längan samt gymnastiksalen. Under den tid lyceet byggs till måste handelsläroverket hyra andra utrymmen i stället för bl.a. gymnastiksalen. Därtill ingår hyror för maskiner och utrustning samt övriga hyror.

Anslaget för inköp av tjänster inkluderar bl.a. lön för vaktmästare, gårdskarll och fastighetsskötare, undervisningstjänster från övriga skolor, kurator, psykolog, IT-handledare samt konsulttjänster. Här ingår också elevernas fria skollunch samt reseersättningar.

Under budgetåret föreslås att handelsläroverket kan påbörja ett Mål 3-projekt för att utveckla distansutbildningen på gymnasialstadiet. Ålands handelsläroverk är projektägare med marginell egen finansiering och då i första hand genom kalkylerade arbetstidskostnader för 2 planerare. Utgifterna för projektet uppvägs av inkomster och beräknas uppgå till 162.800 euro. Motsvarande belopp har beaktats under inkomstmoment 36.52.20. Landskapets finansieringsandel om ca 97.700 euro upptas inom ramen för mål 3-programmet, moment 46.20.40.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster (*1 vakant)	11	11	11 *
Tillfälliga tjänster	1	1	3
Personal i arbetsavtalsförhållande	3	3	3
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla	6	5	3
Bisyssla	5	6	4

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-547 282	
	- tillfälliga tjänster	-350 328	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-57 190	
	- övriga löner och arvoden	<u>-6 000</u>	-960 800
4100	Material och förnödenheter		
	- kontors- och skolmaterial samt litteratur	-12 000	
	- värme, el och vatten	-30 000	
	- övrigt	<u>-8 000</u>	-50 000
4200	Hyror		-20 100
4300	Inköp av tjänster		
	- trycknings-, annonserings- och tele- tjänster	-11 000	
	- övriga personaltjänster	-30 000	
	- utbildningstjänster	-5 000	
	- övriga förplägnadstjänster	-40 000	
	- transporttjänster	-25 000	
	- övrigt	<u>-58 000</u>	-169 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-6 000	
	- representation	-400	
	- övrigt	<u>-3 700</u>	-10 100
1125	Maskiner och inventarier		<u>-1 000</u>
	Anslagsbehov		-1 211 000
	Användning av tidigare års anslag		<u>25 000</u>
	Förslag		-1 186 000

46.55.

HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	475 331	600 000	600 000
Konsumtionsutgifter	-5 368 144	-5 659 000	-5 335 000
Överföringsutgifter	-35 000		
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-5 403 144	-5 659 000	-5 335 000
Anslag netto	-4 927 813	-5 059 000	-4 735 000

Högskolans övergripande mål är beskrivet i LL om Högskolan på Åland (81/2002). Högskolan har till uppgift att erbjuda högskoleutbildning som vilar såväl på vetenskaplig eller konstnärlig grund som på beprövad erfarenhet. Vid högskolan kan bedrivas forsknings- och utvecklingsarbete, uppdragsverksamhet och kursverksamhet som tjänar undervisningen och det åländska samhällets behov. Högskolan skall informera om sin verksamhet samt samverka med arbetslivet och det omgivande samhället. I verksamheten skall det finnas ett nära samband mellan forskning och utbildning. Vetenskapens trovärdighet, fri forskning och god forskningssed skall värnas.

Det övergripande ansvaret för högskolans förvaltning och verksamhet handhas av högskolans styrelse. Landskapsstyrelsens roll som huvudman för Högskolan på Åland är ett lednings- och tillsynsansvar. Landskapsstyrelsens ledningsansvar förverkligas bl.a. genom det utbildningsavtal som regleras i 6 §. Landskapsstyrelsens tillsynsansvar innebär uppföljning av laglighet och förverkligande av avtalade målsättningar. Inom ramen för utbildningsavtalet vidareutvecklar högskolan

sin verksamhet så att målen kan uppnås och målsättningen följas.

De långsiktiga målsättningarna för högskolans verksamhet är att

- Högskolan på Åland skall vara en internationellt erkänd högskola i dynamisk utveckling och tillväxt i paritet med arbetslivets och hela det åländska samhällets behov och förutsättningar, samt utvecklas till en inspirerande och berikande mötesplats och arbetsmiljö för studerande, lärare och forskare
- högskolan skall i nationell- och internationell samverkan utveckla en regional profilhögskola som utgår ifrån det åländska arbets- och näringslivet och utgör ett medel vid utvecklingen av detta
- högskolan skall skapa en kreativ samarbetsmiljö och pedagogisk inlärningsmiljö med en helhetskoordinering av högskolan och med studentinflytande på samtliga nivåer
- högskolan skall skapa en innovativ och nydanande högskola med forskningsnätverk nationellt och internationellt och som tillgodoser behovet av högre utbildning i landskapet samt
- högskolan skall utgöra en central aktör i forsknings- och utvecklingsverksamhet i landskapet baserat på ett forskningspolitiskt program.

Utbildningsutbud

I högskolans utbildningsutbud ingår de utbildningsprogram som regleras i LF om Högskolan på Åland (87/2002). Därutöver bedriver högskolan kursverksamhet inom programmens ämnesområden, öppen kursverksamhet samt uppdragsutbildning. Utbildningsprogrammen omfattar från 120 till 180 studieveckor eller från 180 ECTS (European Credit Transfer System) till 270 ECTS vilket i genomsnitt motsvarar 3 - 4,5 års studier. Utbildningsutbudet regleras i avtalet mellan landskapsstyrelsen och Högskolan på Åland och preciseras årligen i landskapsbudgeten.

Utbildningsområden	Antal helårsstuderande		
	År 2002	År 2003	År 2004
Ekonomi och marknadsföring	60,5	51	34
Företagsekonomi		8	24
Elektroteknik	22	18,5	21
Hotell- och restaurangservice	52	53,5	55,5
Informationsteknik	55	46	50
Maskinteknik	47,5	60,5	63,5
Sjöfart	74,5	81	72
Vård	32	32	37
Heltidsstuderande i medeltal per år	343,5	350,5	357

Målsättningen är att anta ca 100 studerande per år till högskolans examensinriktade utbildningsprogram. Styrelsen beslutar inför varje antagning om antalet nybörjarplatser på de olika programmen i enlighet både med överenskomna målsättningar i fastställt utbildningsavtal och näringslivets och samhällets behov av utbildad arbetskraft.

Högskolan uppställer som målsättning för sin verksamhet att 78 % av det totala antalet antagna studerande skall avlägga examen. Högskolans resultatmål är att 400 studerande avlägger totalt 11.000 studieveckor årligen inom den examensinriktade utbildningen.

Den öppna högskoleutbildningen och uppdragsutbildningen har år 2001 och år 2002 haft ca 2.000 kursdeltagare. De studerandes sammanlagda antal avlagda studieveckor har varit runt 1.500 per år inom ramen för det akademiska kursut-

budget. Omräknat till antal helårsprestationer har studerande avlagt ca 38 helårsprestationer under de senaste åren inom ramen för den öppna kursverksamheten.

Deltagare	År 2001	År 2002	År 2003	År 2004
Akademisk undervisning	781	866	700	700
Öppen kursverksamhet vid utbildningsprogrammen	-	-	50	100
Fortbildning	589	715	550	450
Seminarier	252	272	250	250
Öppna föreläsningar	<u>320</u>	<u>158</u>	<u>300</u>	<u>300</u>
Sammanlagt	1.942	2.011	1.850	1.800
Avlagda sv	1.570	1.490,5		
Antal helårsprestationer	39,2	37,3		

Resultatmålet för den öppna högskoleutbildningen är årligen 1.800 studerande som avlägger 1.800 studieveckor.

Noteras bör att de uppgifter som anges under respektive moment som bokslutsuppgifter för år 2002 inte är jämförbara med år 2003 och 2004 p.g.a. inrättandet av Högskolan på Åland som gjordes i budgeten för år 2003.

Inkomster

36.55.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
	500 000	600 000

Inkomster för verksamheten avser inkomster från terminsavgifter och den kursverksamhet som anordnas inom ramen för den öppna kursverksamheten vid Högskolan på Åland.

Anslaget avser även inkomster för genomförande av uppdragsutbildningar, EU-delfinansierade projekt, externfinansierade projekt och forskningsuppgifter m.m. där högskolan går in som samarbetspartner mot full kostnadsersättning. Likaså ingår ersättning från Högskolan Dalarna för omkostnader i samband med en gemensam kurs i form av ett samarbete mellan flera högskolor inom IT, elektroteknik och företagsekonomi.

EU-delfinansiering m.m. avser medel för Mål 3-projekt, Leonardo- och Erasmusprojekt för utbildningssamarbete, NORDPLUS-projekt för nordiskt utbildningssamarbete och även andra utvecklingsprojekt med extern finansieringsandel.

Därtill ingår inkomster för den kursverksamhet som hålls i samarbete med Ålands sjösäkerhetscentrum.

Hyresinkomsterna avser främst inkomster för studieboväder som högskolan hyr upp för studerandes räkning och för vilka de studerande betalar hyran via högskolan. Därtill ingår hyresintäkter från uthyrning av kontors- och undervisningsutrymmen, sporthallen samt utrustning.

Inom ramen för verksamhetens övriga inkomster ingår försäljning av studiematerial och publikationer, tentamensavgifter samt inkomster från kopiering.

Specifikation:

3000 Inkomster av verksamheten		
- uppdragsutbildning	80 000	
- extern kursverksamhet inom sjöfartsområdet	80 000	
- extern kursverksamhet för gymnasialstadiet	23 000	
- mål 3-projekt	150 000	
- Erasmus- och Leonardoprojekt	87 000	
- övriga externa inkomster	<u>130 500</u>	550 500
3300 Hyresinkomster och ersättningar		40 000
3900 Verksamhetens övriga inkomster		500
8000 Övriga inkomstöverföringar		<u>9 000</u>
Totalt		600 000

36.55.27. Avgiftsbelagd service - inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
	100 000	

Föreslås att momentet utgår. Motsvarande inkomst föreslås upptagen under moment 36.55.20.

Utgifter

46.55.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-17 419,26	-5 559 000	-5 335 000

För verksamheten vid Högskolan på Åland föreslås ett anslag om 5.335.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Föreslås att högskolan inom det totala anslaget kan genomföra uppdragsutbildningar, externfinansierade projekt och forskningsutgifter m.m. där högskolan går in som samarbetspartner mot full kostnadsersättning enligt uppdrag från utomstående beställare såsom organisationer, företag, offentlig förvaltning eller enskilda intressegrupper. Om högskolan beslutar om externfinansierade utgifter skall motsvarande inkomster beaktas under moment 36.55.20.

Styrelsen har fastställt högskolans nya organisation efter övergången till en samlad högskola 1.1.2003. Föreslås därmed följande förändringar i tjänstesituationen fr.o.m. 1.3.2004 samt beträffande tjänster med undervisning fr.o.m. 1.8.2004. Den nya organisationen förutsätter en lätt administration med för verksamheten heltäckande och för tjänstemännen specialiserade uppgifter.

För verkställande av den nya organisationen föreslås anslag för inrättande av ordinarie tjänster och avlönande av tillfälliga tjänstemän enligt följande

- en tjänst som överlärare/lektor vid utbildningsprogrammet för vård (lkl C55-C63) inrättas. Föreslås att tjänsten ersätter den tillfälliga tjänsten som utbildningsledare. Styrelsen inrättar tjänsten som en överlärartjänst eller lektorstjänst efter utannonsering beroende på vilket som bedöms mest ändamålsenligt efter ett ansökningsförfarande där vardera alternativen framgått
- en tjänst som överlärare/lektor vid utbildningsprogrammet för hotell- och restaurangservice (lkl C55-C63) inrättas. Föreslås att tjänsten ersätter den till-

fälliga tjänsten som utbildningsledare. Styrelsen inrättar tjänsten som en överlärartjänst eller lektorstjänst efter utannonsering beroende på vilket som bedöms mest ändamålsenligt efter ett ansökningsförfarande där vardera alternativen framgått

- en tjänst som högskolesekreterare inrättas (lkl A 16) för att ersätta en tillfällig tjänst som ekonom. Föreslås att nuvarande tjänsteinnehavare överflyttas till tjänsten. Förslaget innebär ingen kostnadsökning i jämförelse med tidigare år
- två tjänster som högskolesekreterare (lkl A 16) inrättas samt indras två tjänster som ekonomer. Föreslås att nuvarande tjänsteinnehavare överflyttas till de nya tjänsterna. Förändringen innebär inte någon kostnadsökning i jämförelse med tidigare år
- en tillfällig högskolesekreterare för att ersätta köptjänster inom kanslifunktionen från gymnasialstadieskolorna samt 20 % av den tillfälliga tjänsten som kurssekreterare. Den tillfälliga tjänsten innebär en merkostnad
- en tillfällig internationell koordinator
- en tillfällig laboratorieingenjör i elektroteknik med ansvar för och utveckling av ellaboratoriet och automationslaboratoriet samt
- anslag för ett tidsbegränsat projekt från hösten 2003 t.o.m. 2005 för att samordna och kvalitetssäkra sjöfartsutbildningen inom högskolan. Projektet leds av en tillfällig projektanställd kvalitets- och sjöfartsansvarig.

Föreslås att utbildningsledartjänsterna förblir obesatta under budgetåret.

I anslaget för tillfälliga tjänster ingår bl.a. anslag för avlönande av timlärare och andra sakkunniga. Under anslaget för personal i arbetsavtalsförhållande upptas anslag för avlönande av städpersonal och fastighetsskötare. I anslaget för övriga löner och arvoden ingår anslag för kursverksamhet samt arvode för styrelse och branschråd.

Inom anslaget för inköp av tjänster upptas de beräknade kostnaderna för arvoden till special- och gästföreläsare inom olika branschrelaterade fördjupningsområden. I anslaget ingår även fortsatt köp av bibliotekstjänster motsvarande 1,5 tjänster samt andel i driftskostnader.

EU-delfinansiering m.m. avser medel för Mål 3-projekt, Leonardo- och Erasmusprojekt för utbildningssamarbete samt NORDPLUS-projekt. Undervisningens omfattning har beräknats med beaktande av den kursverksamhet som bedrivs i högskolans regi bl.a. utbildning i första hjälp och sjukvård för sjöfolk, nautisk telekommunikation m.fl. säkerhetskurser för landskapets övriga skolor, Leonardoprojektet ”Securitas Mare” samt Projekthantering och programkonstruktion (10 sv) på programmet för informationsteknik som ingår i ett NORDPLUS -samarbete. I högskolans verksamhet ingår även anslag för Mål 3-projektet ”Kompetensutveckling genom handledarutbildning på Åland”, för vilket högskolan är projektägare.

I anslaget ingår även hälften av kostnaderna för projektet ”Ålands kyrkor” som är ett samarbetsprojekt med Åbo Akademi. Projektet fortgår fram till år 2010.

För lärarnas och personalens yrkesmässiga och pedagogiska fortbildning ingår anslag om 29.000 euro.

Delanslaget för hyror etc. avser huvudsakligen kostnader för undervisnings- och administrationslokaler samt för lägenheter som högskolan hyr upp för de studerandes räkning och för vilka de studerande erlägger full hyra till högskolan, som således fungerar som förmedlare.

Anslagen under övriga utgifter upptar resekostnader och dagtraktamenten för special- och gästföreläsare, praktikplatsbesök under de studerandes obligatoriska utlandspraktik samt övriga kostnader.

Anslaget för maskiner och inventarier avser anskaffningar av diverse apparatur till högskolans laboratorier och yrkestekniska utrymmen.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster (** 2 vakanta)		43,5 *	46,5 **
Tillfälliga tjänster		7 *	8
Personal i arbetsavtalsförhållande		4 *	4
* 52,5 tjänster överförda från momenten 46.18.01, 46.30.20, 46.30.27, 46.36.20, 46.38.20, 46.48.20 och 46.50.20.			
Timlärare vid läsårets ingång			
Huvudsyssla		4	9
Bisyssla		19	9
<i>Dispositionsplan:</i>			
4000 Personalutgifter			
- inrättade tjänster	-2 337 715		
- tillfälliga tjänster	-1 283 966		
- personal i arbetsavtalsförhållande	-112 531		
- övriga löner och arvoden	-158 648		
- övriga personalutgifter	<u>-940</u>		-3 893 800
4100 Material och förnödenheter			
- små maskiner och inventarier	-20 000		
- kontors- och skolmaterial samt litteratur	-100 000		
- värme, el och vatten	-123 000		
- övrigt	<u>-7 000</u>		-250 000
4200 Hyror			-161 000
4300 Inköp av tjänster			
- reparations- och underhållstjänster	-100 000		
- trycknings-, annonserings-, bank-, post- och tele- samt övr. kontorstjänster	-200 000		
- utbildningstjänster	-235 000		
- inkvarterings- och förplägnadstjänster	-10 000		
- transporttjänster	-5 000		
- fortbildning av lärare och personal	-29 000		
- expert- och utredningstjänster	-139 000		
- övrigt	<u>-1 300</u>		-719 300
4800 Övriga utgifter			
- resor	-92 000		
- representation	-3 000		
- avgifter för användningsrätt	-30 000		
- fastighetsskatt	-3 000		
- övrigt	<u>-55 900</u>		-183 900
1112 Inköpta ADB-program			-6 000
1125 Maskiner och inventarier			-50 000
8201 Undervisning, kultur och idrott			-21 000
8202 Social- och hälsovård samt utkomstskydd			<u>-50 000</u>
Anslagsbehov			-5 335 000

46.55.27. Avgiftsbelagd service - utgifter (F)

Bokslut 2002

Budget 2003

Förslag

-100 000

Föreslås att momentet utgår. Se moment 46.55.20.

46.60.**MUSEIBYRÅN**

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	323 898	342 000	317 000
Konsumtionsutgifter	-2 629 356	-3 247 000	-2 961 000
Överföringsutgifter	-12 160	-59 000	-10 000
Investeringsutgifter	-50 490	-1 000	-23 000
Lån o övr. finansinv.		-6 000	-11 000
Summa utgifter	-2 692 006	-3 313 000	-3 005 000
Anslag netto	-2 368 108	-2 971 000	-2 688 000

Musei-byrån arbetar för att landskapets kulturarv och kulturmiljö bevaras. Musei-byrån betjänar beslutsfattare, yrkesfolk inom museisektorn, forskare och allmänheten. Musei-byråns mångsidiga tjänster, personalens yrkesskicklighet och specialkunskaper, utställningarna och samlingarna i museerna samt de omfattande arkiven och ett specialbibliotek står till allas förfogande.

En ny organisation sjuösettes år 2003. Musei-byrån har påbörjat en anpassning till den övriga förvaltningens struktur. Huvuddraget i omorganisationen var att fem sektioner blev sex enheter som samlar likartade arbetsuppgifter. Enheterna har ansvar för särskilda verksamhetsområden. Tidigare arbetsuppgifter har därigenom fått en tydligare beskrivning och hemvist genom organisationens nya struktur. Också under år 2004 kommer utvecklingsarbetet att fortgå och präglas av att finna fastare strukturer samt att arbeta fram regelverk, policies m.m.

Utvecklingsarbetet vid musei-byrån fortsätter och åtgärder vidtas som successivt anpassar organisationen och dess arbetsuppgifter till ett minskande ekonomiskt utrymme, också under år 2005. Bland de åtgärder som initieras under år 2004 är att minska anställning av extra personal, färre inköp till Ålands museums bibliotek, minska omfattningen av eget fält- och dokumentationsarbete, halvera den säsongsanställda personalen för kulturhistoriska undersökningar, koncentrera fornminnes- och byggnadsvården till färre objekt, minska rådgivningsverksamheten, sätta upp färre tillfälliga utställningar, minska marknadsföringen samt genomföra en översyn av byråns framtida åtaganden vid olika sevärdheter.

De övergripande målen för verksamheten är

- att värna om kulturarvet genom att ansvara för och handlägga frågor om bevarande och vård av fornminnen, kulturmiljöer, kulturföremål och folkminnen
- att vårda och visa kulturarvet som står under landskapsstyrelsens förvaltning
- att bedriva informations- och rådgivningsverksamhet och främja utbildning om kulturmiljövård
- att vidareutveckla former och metoder för ökad kunskap om kulturarvet och verka för att resultaten utnyttjas inom kulturmiljövården samt
- att medverka till att en internationell dimension i arbetet med kulturarvet beaktas.

De långsiktiga målen i verksamheten är

- att kulturmiljön i ökande grad skall beaktas vid utvecklingen inom olika samhällsområden

- att genom publikt arbete öka informationen om kulturarvet och det kollektiva minnet och därigenom allmänhetens förståelse, delaktighet och ansvarstagande
- att arbeta vidare för att samlingarna och deras vård utvecklas samt
- att fortlöpande utveckla former och metoder som ökar kunskapen om kulturarvets värden och förändringsprocesserna i samhället genom en fortlöpande kunskapsuppbyggnad.

Målsättningar för år 2004

Övergripande målsättningar för byrån är

- att utvärdera den nya verksamhetsstrukturen samt initierade besparingsåtgärder
- att fortsätta arbetet inom Bomarsunds fornminnesområde enligt antagna direktiv och uppmärksamma Bomarsunds minnesår 2004 samt
- att samverka med andra parter som arbetar med liknande frågor.

Kulturarvets långsiktiga bevarande och bruk skall stärkas genom att bl.a.

- fortsätta att katalogisera textilier och etnologiska föremål
- inventera arkeologiska/kulturhistoriska lämningar
- fortsätta gå igenom underhållsbehovet inom fornminnes- och byggnadsvården samt
- initiera program som stöd i förvaltandet av byggnader och närmiljö.

Landskapets sevärdheter och utställningar skall bli tydliga och efterfrågade genom att bl.a.

- utarbeta riktlinjer för marknadsföring
- utveckla programverksamheten och
- fortsätta undersöka och utvärdera besökarattityder.

Tillgängligheten till kulturarvet skall förbättras genom bl.a.

- en förstudie och projektplan som utvecklar prioriterade sevärdheter
- att tillmötesgå funktionshindrades behov samt
- att öka åtkomligheten till register, arkiv och samlingar.

Vårda och sköta utifrån nya ekonomiska ramar

- de landskapsägda museernas samlingar, däribland ca 100.000 arkeologiska fynd, ca 900 konstverk och ca 23.000 etnologiska föremål
- de ca 150 byggnader som museibyrån ansvarar för samt
- 22 landskapsägda fastigheter och fornminnesområden och 30 fornminnesområden som landskapet åtagit sig att vårda.

Under år 2003 har därtill ansvaret för Rödhamn påförts museibyrån efter övertagandet av området från staten. Avtal om skötseln har tecknats med Åländska Selsällskapet r.f.

Noteras bör att de uppgifter som anges under respektive moment som bokslutsuppgifter för år 2002 inte är jämförbara med år 2003 och 2004 p.g.a. den omändring av museibyråns budget som gjordes i förslaget för år 2003.

Inkomster

36.60.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
1 113,66	200 000	200 000

Inkomsterna avser biljettinkomster vid de landskapsägda museerna samt hyror

och arrendeavgifter.

Målet är att bedriva verksamheten på ett sätt som garanterar samma nivå på intäkterna som de närmast föregående åren.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	155 500
3300	Hysesinkomster och ersättningar	<u>44 500</u>
	Totalt	200 000

36.60.27. Avgiftsbelagd kundtjänst - inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
	135 000	105 000

Målsättningen för den avgiftsbelagda kundtjänsten är att erbjuda allmänheten och andra rådgivning vid restaurering av kulturhistoriskt värdefulla hus samt vården av föremål. Vidare är målsättningen att erbjuda avgiftsbelagda tjänster vid sèvårdheter som administreras av museibyrån. Genom anslaget deltar museibyrån med andra i ett arbete att utveckla några av landskapets mest betydelsefulla besöksmål till intresseväckande sevårdheter. Vidare erbjuds informationsmaterial och högklassiga souvenirprodukter.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	<u>105 000</u>
	Totalt	105 000

36.60.88. Inkomst av donation

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
	7 000	12 000

Inkomsten avser beräknad avkastning av Irene och Halvdan Stenholms donationsfond. Se även moment 46.60.70 och 46.60.88.

Specifikation:

5000	Finansiella inkomster	<u>12 000</u>
	Totalt	12 000

Utgifter

46.60.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-324 312,46	-3 112 000	-2 856 000
(t.a. -104 811,86)		

För museibyråns verksamhet föreslås ett anslag om 2.856.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av helårsanställd personal enligt bilaga 5.

Föreslås följande förändringar i tjänstebestämmelser med hänvisning till den genomförda organisationsförändringen inom byrån. Förändringarna i tjänstebe-

nämningarna medför inga förändringar i behörighetsvillkoren, men ger en mer relevant information om tjänsterna och vad deras arbetsuppgifter idag innebär; museiekonom till ekonom, byggmästare till byggnadsingenjör, mätningstekniker till mätningingenjör samt museichef till enhetschef.

I delanslaget för inrättade tjänster ingår fortsättningsvis medel för lönetillägg till de två tjänstemän som särskilt utsetts att utöver sina egentliga tjänsteuppdrag för en bestämd tidsperiod förestå en enhet, d.v.s. fungera som enhetschefer.

Därtill ingår i anslaget för personal i arbetsavtalsförhållande anslag för avlönande av semestervikarier, personal som ansvarar för byggnads- och markvård vid landskapsägda byggnader och fornminnesområden samt drift och underhåll av andra byggnader, anläggningar och tekniska installationer som museibyran ansvarar för. Vidare avser anslaget personal som utför undersöknings- och dokumentationsarbeten, tjänstgör i anslutning till landskapsmuseernas publika verksamhet eller arbetar med utvecklingsprojekt inom byran.

I anslaget för material och förnödenheter ingår bl.a. kostnader för byggnads- och markvård vid landskapsägda byggnader och fornminnesområden samt drift och underhåll av andra byggnader, anläggningar och tekniska installationer som museibyran ansvarar för samt utrustning och material för dokumentation och publik verksamhet. Vidare ingår anslag för kontorsutrustning och kontorsmateriel, arbetskläder och särskilda analyser för kulturmiljöarbetets behov.

I anslaget för hyror ingår bl.a. hyreskostnader för lokaler, utställningar, maskiner och apparater.

I anslaget för inköp av tjänster ingår bl.a. kostnader för drift och underhåll av byggnader, anläggningar och tekniska installationer. Vidare ingår inköp av tjänster för byggnads-, reparations- och servicearbeten samt kontors- och utbildningstjänster och andra tjänster för upprätthållande av nuvarande kontorservice. Därtill ingår olika expert- och konsulttjänster, framtagandet av informationsmateriel och utställningskostnader.

I anslaget för övriga utgifter ingår resetjänster och -kostnader samt dagtraktamenten. Vidare ingår ersättningar som utbetalas i enlighet med LL om fornminnen (55/1999) och kostnader för åtaganden reglerade genom tidigare överenskommelser och avtal.

I anslaget för maskiner och inventarier ingår bl.a. inköp av arbetsmaskiner samt inköp av utrustning för underhåll.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster (*1 vakant, **2 vakanta)	33 *	34 **	34 **
Tillfälliga tjänster	4	3	3
Personal i arbetsavtalsförhållande	19	19	18

Dispositionsplan:

4000 Personalutgifter			
- inrättade tjänster	-1 326 149		
- tillfälliga tjänster	-112 514		
- personal i arbetsavtalsförhållande	<u>-791 437</u>	-2 230 100	
4100 Material och förnödenheter			-194 300
4200 Hyror			-39 100
4300 Inköp av tjänster			-309 600

4800	Övriga utgifter		
	- resor	-43 100	
	- representation	-3 000	
	- övrigt	<u>-8 800</u>	-54 900
1125	Maskiner och inventarier		<u>-28 000</u>
	Anslagsbehov		-2 856 000

46.60.27. Avgiftsbelagd kundtjänst - utgifter (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
	-135 000	-105 000

Anslaget avser kostnader i samband med verksamhet där arbeten och undersökningar bekostas av uppdragsgivaren. Vidare ingår utgifter för rådgivning vid restaurering och renovering av gamla hus. Därtill ingår kostnader för samarbete med projektet "Ålands kyrkor" och deltagande i INTERREG-projektet "Postvägen".

Kostnader för inköp av varor till försäljning i museibutikerna liksom kostnader för tillhandahållande av guidetjänster ingår även i anslaget.

Anslaget motsvaras av inkomster under moment 36.60.27.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-60 000	
	- övriga löner och arvoden	<u>-5 000</u>	-65 000
4100	Material och förnödenheter		-5 000
4300	Inköp av tjänster		-30 000
4800	Övriga tjänster		<u>-5 000</u>
	Anslagsbehov		-105 000

46.60.50. Bidrag för renovering av kulturhistoriskt värdefulla byggnader

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
	-59 000	-10 000

Föreslås ett anslag om 10.000 euro för ersättningar enligt 11 § och kostnader för underhållsarbeten enligt 17 § och 19 § i LL om skydd av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse (56/1988) samt till övriga kulturhistoriska byggnader.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar		<u>-10 000</u>
	Anslagsbehov		-10 000

46.60.70. Inköp av konst med donationsmedel (RF)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
	-1 000	-1 000

Anslaget avser inköp av konst för avkastningen på de medel som ingår i Irene och Halvdan Stenholms donationsfond.

Dispositionsplan:

1008	Övrig landskapsegendom	<u>-1 000</u>
	Anslagsbehov	-1 000

46.60.71. Inköp av konst (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
		-22 000

Momentet nytt. Motsvarande anslag har tidigare upptagits under moment 46.60.20.

För att möjliggöra komplettering av Ålands konstmuseums samlingar med bl.a. äldre åländsk konst förslås ett anslag om 22.000 euro.

Genom att momentet föreslås som ett reservationsanslag kan nyanskaffningar planeras under en längre tidsperiod och därmed uppnås en högre standard på konstsamlingen.

Dispositionsplan:

1008	Övrig landskapsegendom	<u>-22 000</u>
	Anslagsbehov	-22 000

46.60.75. Uppförande av museimagasin (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-49 872,48	0	0

Med beaktande av landskapets ekonomiska situation och övriga investeringsbehov av högre prioritet föreslår landskapsstyrelsen i detta skede inget anslag för byggande av museimagasin.

46.60.88. Inköp av värdepapper med donationsmedel (RF)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
	-6 000	-11 000

Anslaget avser inköp av värdepapper med medel ur Irene och Halvdan Stenholms donationsfond.

Dispositionsplan:

1130	Värdepapper	<u>-11 000</u>
	Anslagsbehov	-11 000

46.80. ÅLANDS LANDSKAPSARKIV

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	1 502	2 000	1 000
Konsumtionsutgifter	-150 286	-133 000	-129 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-150 286	-133 000	-129 000
Anslag netto	-148 784	-131 000	-128 000

Ålands landskapsarkiv mottar, förvarar, ordnar och förtecknar samt tillhandahåller arkivalier. Arkivet gör även utredningar och utställningar på basis av det arkivmaterial som förvaras i landskapsarkivet.

Med anledning av lagtingets beslut rörande landskapsstyrelsens framställning angående arkivlag för landskapet Åland (Ls-framst. nr 21/2002-2003) avser landskapsstyrelsen att utarbeta visst informationsmaterial och informera om det nya regelverkets innebörd. Besök hos samtliga arkivbildare bör göras med början under år 2004.

Inför firandet av Bomarsundsjubiléet år 2004 och Ålandsservitutet år 2006 avser landskapsarkivet att söka och lokalisera arkivalier som rör frågorna i andra arkiv. Syftet är att tillgängliggöra svåråtkomligt arkivmaterial för forskare.

Under år 2004 inlemmas ABM-projektet (samordning av databaser för Arkiv, Bibliotek och Muséer) som pågått sedan år 2001, så långt det är möjligt. Arkivet ansvarar för den fortsatta ABM-utvecklingen som även inkluderar museibyran, centralbiblioteket och Ålands sjöfartsmuseum.

..... *Inkomster*

36.80.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
1 502,04	2 000	1 000

Föreslås en inkomst om 1.000 euro under år 2004.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	<u>1 000</u>
	Totalt	1 000

..... *Utgifter*

46.80.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-150 285,60	-129 000	-129 000
	tb -4 000	

(t.a. -9 233,47)

Föreslås ett anslag om 129.000 euro för verksamheten år 2004. Anslaget inkluderar bl a inköp av en ny mikrofilmställare eftersom nuvarande utrustning inte längre fungerar tillfredsställande och reservdelar inte längre går att köpa. Anslaget inkluderar även årliga licens- och serviceavgifter för den nya programvara som inköpts i samband med ABM-projektet åren 2001 - 2003.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	3	3	3

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-96 998	
	- tillfälliga tjänster	<u>-7 002</u>	-104 000
4100	Material och förnödenheter		-14 000
4300	Inköp av tjänster		-10 000
4800	Övriga utgifter		<u>-1 000</u>
	Anslagsbehov		-129 000

37./47. NÄRINGSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004	Förändring 2003-2004	Förändring 2002-2004
Summa inkomster	3 961 864	5 216 000	6 050 000	16,0%	52,7%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-5 278 347	-6 305 000	-6 029 000	-4,4%	14,2%
Överföringsutgifter	-11 326 756	-18 746 000	-18 743 000	0,0%	65,5%
Realinvesteringsutgifter	-516 514	-590 000	-10 000	-98,3%	-98,1%
Lån och övriga finansinves- teringar	-1 555 923	-1 701 000	-1 366 000	-19,7%	-12,2%
Summa utgifter	-18 677 540	-27 342 000	-26 148 000	-4,4%	40,0%
Anslag netto	-14 715 676	-22 126 000	-20 098 000	-9,2%	36,6%

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004	Förändring 2003-2004	Förändring 2002-2004
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	-1 767 697	-2 134 000	-2 159 000	1,2%	22,1%
Näringslivets främjande	-2 754 144	-4 745 000	-3 969 000	-16,4%	44,1%
Europeiska Unionen - målprogram 2	-263 633	-3 899 000	-3 171 000	-18,7%	1102,8%
Turismen	-1 835 912	0	0		-100,0%
Främjande av lantbruket	-1 532 357	-1 871 000	-1 812 000	-3,2%	18,2%
Europeiska Unionen - program för landsbygdens utveckling	-6 449 910	-7 052 000	-8 112 000	15,0%	25,8%
Främjande av skogsbruket	-218 469	-358 000	-305 000	-14,8%	39,6%
Jakt- och viltvård	-57 944	-143 000	-143 000	0,0%	146,8%
Främjande av fiskerinäringen	-327 467	-796 000	-496 000	-37,7%	51,5%
Europeiska Unionen - strukturprogram för fiskeri- sektorn	-381	-1 075 000	-1 180 000	9,8%	309668,2%
Arbetsförmedlingen	-1 835 046	-2 414 000	-2 395 000	-0,8%	30,5%
Europeiska Unionen - målprogram 3, åtgärd 3	-181 971	-575 000	-719 000	25,0%	295,1%
Yrkesvägledningen	-74 472	-87 000	-87 000	0,0%	16,8%
Ålands teknologacentrum	-202 449	-260 000	-386 000	48,5%	90,7%
Försöksverksamheten	-594 492	-820 000	-652 000	-20,5%	9,7%
Ålands svinavelsstation	-29 037	-57 000	0	-100,0%	-100,0%
Skötsel av jordegendomar	-43 656	-25 000	-25 000	0,0%	-42,7%
Skötsel av egna skogar	-95 829	-109 000	-114 000	4,6%	19,0%
Ålands fiskodling, Guttorp	-412 673	-922 000	-423 000	-54,1%	2,5%
Summa	-18 677 540	-27 342 000	-26 148 000	-4,4%	40,0%

47.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	58 252	50 000	30 000
Konsumtionsutgifter	-1 767 697	-2 134 000	-2 159 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 767 697	-2 134 000	-2 159 000
Anslag netto	-1 709 445	-2 084 000	-2 129 000

Övergripande mål för näringsavdelningens allmänna förvaltning är att upprätthålla en god service till allmänheten och rimliga handläggningstider.

För att utveckla den offentliga servicen har en indelning gjorts i fyra delområden

- information/kommunikation
- tillgänglighet
- beslutsprocess och
- kvalitet i arbetet.

Information/kommunikation

Arbetet med att vidareutveckla avdelningens såväl intern som extern information och kommunikation fortsätter. En informationsstrategi utvecklas för att bättre kunna göra prioriteringar.

Tillgänglighet

Tillgänglighet berör bl.a. sådana faktorer som öppettider, att vara tillgänglig för personliga möten och anträffbar i telefonen. Det berör även skyltning och tydlig information om vem och var olika ärenden hanteras. Detta är frågor som är gemensamma för hela förvaltningen varför lösningarna samordnas med övriga avdelningar.

Beslutsprocesser

Arbetet fortgår med att utarbeta bättre och enklare regelverk för näringsavdelningens ansvarsområde. Rutinerna bör ytterligare förfinas och information under handläggningstiden förbättras. Ytterligare förenklingar av byråkratin som berör företagen undersöks.

Kvalitet i arbetet

För att ge personalen en säkerhet och trygghet i sin yrkesroll är det viktigt med en tydlig ansvarsfördelning och att hålla en hög profil utåt. Besluten bör fattas på rätt nivå och personalen bör tryggas en god intern utbildning för att erhålla de bästa redskapen för att göra ett bra arbete för kunderna.

Under året skall näringsavdelningen

- utarbeta en tydlig och långsiktig informationsplan
- ytterligare arbeta med de interna rutinerna
- tillsammans med andra avdelningar arbeta för enklare byråkrati gentemot näringslivet
- utveckla sin del av landskapsstyrelsens hemsida till en fungerande informationskanal
- arbeta med relevant utbildning för personalen och
- arbeta för att näringsavdelningen ska utvecklas till en lärande organisation.

Inkomster

37.01.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
58 252,09	50 000	30 000

Under momentet upptas inkomster från verksamhet genererad från avdelningens fyra byråer i enlighet med nedanstående fördelning:

Försäljning av aktier	1 000 euro
Arrende för travbanan	4 000 euro
Hyra från Ålands Energi Ab	3 400 euro
Skogsbruksplaner	17 500 euro
Täckdikningsplaner	800 euro

Fiskekort	3 000 euro
Övrigt	<u>300 euro</u>
	30 000 euro

Specifikation:

1130 Värdepapper (minskning)		1 000
3000 Inkomster av verksamheten		
- inkomster för planering och rådgivning		21 300
3300 Hyresinkomster och ersättningar		7 400
3900 Övriga inkomster		
- inkomster från EU	200	
- övrigt	<u>100</u>	<u>300</u>
Totalt		30 000

*Utgifter***47.01.01. Verksamhetens utgifter (VR)**

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-1 751 458,25	-2 097 000	-2 005 000
(t.a. -241 764,95)		

Under momentet föreslås ett anslag om 2.005.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Tjänsten som projektledare föreslås överförd till kansliavdelningen, moment 43.01.01.

Föreslås att tjänsten som vattenbyggmästare hålls vakant under året. Landskapsstyrelsen föreslår att tjänsten inte dras in i detta läge, då man bör avvakta en utvärdering hur arbetet vid vattenenheten påverkas av denna åtgärd. Servicenivån kommer att sjunka och väntetiderna blir längre.

Därtill föreslås, då stöd- och strukturenheten upphör som skild enhet, att tjänstebenenämningen enhetschef ändras till finansieringshandläggare. Förändringen medför ej några merkostnader.

Tjänsten som turistsekreterare placeras tillfälligt vid näringsavdelningen i stället för att vara placerad vid Ålands Turistförbund vilket den varit under en längre tid. Huvudsakliga ansvaret blir att ansvara för turismstrategins genomförande till den del åtgärderna åligger landskapsstyrelsen.

Anslag för en tillfällig projektassistent för skogscertifieringen utgår. En av de tillfälliga skogsbruksplanerartjänsterna föreslås ändrad till en tillfällig tjänst som skogsbruksingenjör med arbetsuppgifter inom såväl skogsbruksplanering som skogscertifiering.

När den fasta personalstyrkan minskar, förutsätter det att det finns ett handlingsutrymme för att kunna köpa in tjänster eller projektanställa i samband med utredningar eller projekt som landskapsstyrelsen prioriterar.

Under momentet ingår anslag för att fortsätta arbetet med att utveckla informationen, framförallt den externa, både vad gäller trycksaker och hemsidan.

Föreslås att medel upptas för att kunna genomföra utredningar av näringspolitisk

karaktär. Inför år 2004 planeras att göra en utredning om det landbaserade näringslivet för att ge underlag för inriktningen på det näringsfrämjande arbetet. Utredningen avser ge en beskrivning och analys av bl.a. sysselsättning, lönsamhet, produktivitet, bidrag till den ekonomiska tillväxten, exportandelar, marknader, investeringstakt och kompetensbehov. Vidare planeras en utredning om fiskerinäringens betydelse för samhällsekonomin på Åland.

Tjänstemän från näringsavdelningen representerar landskapsstyrelsen i flera nordiska ämbetsmannakommittéer och styrelser, samarbetet med Östersjöns öar (B7), CPMR:s ö-kommission, Interreg III A och B. Dessutom föranleder administrationen av strukturfondsprogrammen kontakter med kommissionen i Bryssel. Inom flera områden som jordbruk, fiske och sjöfart är behörighetsområdet delat vilket föranleder intensiva kontakter till Helsingfors, liksom deltagande i de s.k. beredningssektionerna. Avsikten är att för året göra en prioritering av vilket samarbete och på vilket sätt näringsavdelningen skall delta i det internationella samarbetet.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster (* 1 vakant)	31	31	30 *
Tillfälliga tjänster	8	7	6
Personal i arbetsavtalsförhållande	1	1	1

Dispositionsplan:

4000 Personalutgifter			
- inrättade tjänster	-1 354 695		
- tillfälliga tjänster	-255 798		
- personal i arbetsavtalsförhållande	-51 203		
- övriga löner och arvoden	-9 904		
- övriga personalutgifter	<u>-2 900</u>		-1 674 500
4100 Material och förnödenheter			-17 000
4300 Inköp av tjänster			-170 000
4800 Övriga utgifter			
- resor	-130 000		
- representation	-9 500		
- övrigt	<u>-2 000</u>		-141 500
1125 Maskiner och inventarier			<u>-2 000</u>
Anslagsbehov			-2 005 000

47.01.06. Tekniskt stöd – målprogram 2 (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-16 239,02	-37 000	-34 000
(t.a. -4 315,50)		

Föreslås ett anslag om 34.000 euro för den nationella finansieringsandelen under år 2004 för tekniskt stöd i Ålands mål 2-program 2000-2006. Inom ramen för prioritet tekniskt stöd finansieras utgifter för administration, genomförande, information, uppföljning, övervakning och utvärdering av programmet. EU:s delfinansiering av tekniska stödet upptas under moment 47.05.45.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av 60 % (landskapets andel) av personal enligt bilaga 5. Resterande del av lönen, 40 %, belastas utbildnings- och kulturavdelningens anslag för tekniskt stöd för mål 3, moment 46.19.07.

	År 2002	År 2003	År 2004
Tillfälliga tjänster	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfällig tjänst	-17 100	
	- övriga löner och arvoden	<u>-300</u>	-17 400
4200	Hyror		-200
4300	Inköp av tjänster		-14 600
4800	Övriga utgifter		<u>-1 800</u>
	Anslagsbehov		-34 000

47.01.23. CPMR:s ö-kommissions årliga konferens 2004

Bokslut 2002

Budget 2003

Förslag

-120 000

Momentet nytt.

Åland är sedan många år medlem i organisationen Europas perifera maritima regioner och aktiv i dess ö-kommission. Denna håller årligen ett möte på inbjudan av någon av sina medlemsöar. Landskapsstyrelsen har bjudit in ö-kommissionen att hålla sitt årliga möte på Åland år 2004.

I konferensen deltar delegater från hela Europa samt de s.k. ultraperifera områdena, såsom de utomeuropeiska franska departementen och Azorerna. Landskapsstyrelsen ser det positivt att på detta sätt kunna visa upp Åland och den åländska självstyrelsen.

Kostnaderna beräknas till ca 120.000 euro och består till största delen av kostnader för tolkar, kostnader för konferensutrustning och material samt förtäring och transportkostnader inom Åland.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter		-5 000
4300	Inköp av tjänster		-73 000
4800	Övriga utgifter		
	- representation	-40 000	
	- övrigt	<u>-2 000</u>	<u>-42 000</u>
	Anslagsbehov		-120 000

47.03. NÄRINGS LIVETS FRÄM J A N D E

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	0	0	63 000
Konsumtionsutgifter	-158 047	-142 000	-224 000
Överföringsutgifter	-1 040 173	-2 933 000	-2 410 000
Investeringsutgifter			
Lån o övr. finansinv.	-1 555 923	-1 670 000	-1 335 000
Summa utgifter	-2 754 143	-4 745 000	-3 969 000
Anslag netto	-2 754 143	-4 745 000	-3 906 000

Den grundläggande principen för näringspolitiken är att ge goda förutsättningar för utveckling av affärsidéer. De åländska företagen ska ha samma möjligheter att utvecklas som konkurrenterna i omvärlden och det ställer krav på bättre och snabbare information om utvecklingen på marknaderna, flexibla företagsstrukturer, tillgång till riskkapital och välutbildad arbetskraft. Många politikområden bi-

drar till att skapa dessa gynnsamma omständigheter bl.a. utbildningen, kommunikationer, bostadsförsörjningen och arbetsmarknadspolitiken. Till detta kommer naturligtvis de frågor som företagen möter i vardagen i form av regelverk, beskattning, tillståndsfrågor m.fl.

Inom näringsavdelningens förvaltningsområde består kärnan i de näringslivsutvecklande åtgärderna av

- Ålands utvecklings Ab (riskvilligt aktiekapital)
- Ålands teknolog centrum (innovationer)
- Aktieteckning i industrihusbolag (arbetsplatslokaler)
- Projekt- och företagsfinansiering (näringslivets främjande) samt
- Finansiering av företagsrådgivning (organisationsbidrag).

Därutöver initieras utvecklingsprojekt som rör t.ex. en särskild bransch eller någon särskild fråga exempelvis industriutveckling, sjöfartsfrågor, stimulering av nyföretagandet, turismstrategiarbete, beskattningsfrågor etc.

Stöd skall i allmänhet koncentreras till strategiskt viktiga områden såsom utvecklingsprojekt för det landbaserade näringslivet, nyföretagande och produktutveckling. Möjligheterna att bredda näringslivet inom småindustri- och tjänstesektorn skall särskilt uppmärksammas. Ambitionen är att öka samarbetet med organisationer och företag inom och utanför Åland.

Avdelningens företagsinriktade arbete kan indelas i företagsstöd, projektstöd och allmänt näringsfrämjande åtgärder. Företagsstöden fokuserar på företag som bidrar till den ekonomiska tillväxten genom ökad export, ökad sysselsättning och en bredare näringslivsstruktur. Det finns tre huvudsakliga företagsstöd; investerings-, produktutvecklings- och exportmarknadsföringsstöd. Kundföretagen återfinns inom branscherna industri, kunskapsintensiv tjänsteproduktion och turism. Finansieringsformerna är garantiinstrument, räntestöd för investeringar, produktutvecklingsbidrag, produktutvecklingslån, exportmarknadsföringsbidrag, räntestöd för av Finnvera Abp beviljade lån samt Mål 2-programmet.

Projektstöden är i huvudsak riktade till landsbygden och skärgården och vänder sig till grupper av företag. Projektstöden finansieras delvis genom Ålands Mål 2-program och Interreg IIIA-Skärgården.

Till de allmänt näringsfrämjande åtgärderna kan räknas tillhandahållandet av rådgivningsklustret, d.v.s. organisationer med uppdrag att inom olika områden informera och utveckla företag, avdelningens arbete med att samordna rådgivningsinsatser, utveckla regelverk som underlättar företagens verksamhet m.m.

Turistnäringen är av särskild betydelse för Åland och landskapsstyrelsen finansierar destinationsmarknadsföringen samt deltar i genomförandet av turismstrategin för Åland 2003-2010.

Under året påbörjas ett strategiarbete för att utveckla även andra delar av det landbaserade exportinriktade näringslivet såsom tillverkningsindustrin och vissa tjänstenäringsgrupper.

Målen är

- ökad export av varor och tjänster från Åland
- ökad produktutveckling
- breddad industribas vid sidan av livsmedelsindustri samt
- att främja utvecklingen av såväl tjänster som tillverkning.

REGIONAL UTVECKLING

Den regionalpolitiska målsättningen är att alla kommuner ska bevaras livskraftiga. Landskapsstyrelsen eftersträvar en fortsatt spridd bosättning i landskapet och en jämn befolkningsutveckling i alla regioner. Mål 2-programmet är specifikt till för att befärma skärgårds- och landsbygdsutvecklingen på Åland. Ett viktigt komplement är även kompetensåtgärderna i Mål 3-programmet, vilket tillsammans med Mål 2 står för KRUT – Kompetens och Regional Utveckling.

Ålands skärgårdsnämnd är forum för avgörande frågor för skärgårdens utveckling. Ålands landsbygdscentrum samordnar arbetet för att öka lönsamheten i lantbruksföretagen. Ett treårigt utvecklingsprojekt planeras starta under året med delfinansiering från EU. Under året kan förändringar bli aktuella när det gäller organisationen av verksamheten vid Ålands landsbygdscentrum.

Landskapsstyrelsen föreslår att de särskilda problem som detaljhandeln i skärgården möter fortsättningsvis skall avhjälpas med, vid sidan av det driftsstöd som utgår idag, möjligheter att få landskapsgaranti för lån som behövs för investeringar i verksamheten. Försöket med befrielse från socialskyddsavgifter för vissa arbetsgivare i skärgården fortsätter samt användningen av skärgårdsstödet för stimulans av nyföretagandet i skärgården.

Målen är

- fler arbetsplatser inom den konkurrensutsatta sektorn och
- ökad befolkning i skärgården.

..... *Inkomster*

37.03.23. Ålands landsbygdscentrum

	Bokslut 2002	Budget 2003	
			Förslag
			63 000

Momentet nytt.

Inkomsterna hör till genomförandet av Mål 2-projektet "Landsbygd 2006" som beräknas löpa åren 2004 - 2006. En mindre del av inkomsterna härrör från projektdeltagare. Anslag för motsvarande utgifter för Ålands landsbygdscentrum finns upptagna under moment 47.03.23.

Specifikation:

3900	Övriga inkomster	
	- inkomster från EU	20 800
	- övrigt	<u>42 200</u>
	Totalt	63 000

..... *Utgifter*

47.03.05. Utgifter för investeringslån (F)

	Bokslut 2002	Budget 2003	
	-105 619,57	-70 000	Förslag
			-70 000

Föreslås att ett anslag om 70.000 euro upptas i enlighet med LL om investeringslån (45/1975) som arvode till kreditinrättningarna som förmedlar investeringslån för den befintliga kreditstocken. Nya lån beviljas inte varför anslaget kommer att minska.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster		
	- banktjänster		<u>-70 000</u>
	Anslagsbehov		-70 000

47.03.23. Ålands landsbygdscentrum (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-52 427,55	-72 000	-154 000
(t.a. -3 949,00)		(t.a. -17 000)

Föreslås, med beaktande av tidigare års medel, ett anslag om 154.000 euro för den kombinerade funktionen som landsbygdsutvecklare/verksamhetsledare. Anslaget föreslås öka för genomförande av det treåriga Mål 2-projektet "Landsbygd 2006". Inkomster om 63.000 euro föreslås under moment 37.03.23.

Under året kan förändringar av organisationen påbörjas till följd av den översyn av delar av verksamheterna vid landsbygdscentrum som pågår.

Ålands landsbygdscentrums organisationer skall bidra till att utveckla och bredda näringsverksamheten på landsbygden med utgångspunkt från jord- och skogsbruket samt anknutna näringar. Målsättningen är att öka lönsamheten i lantbruksföretagen, få en förbättrad framtidstro för branschen inom näringen, bland allmänheten och hos politiker samt att personalen inom Ålands landsbygdscentrum skall ha hög kompetens inom sina områden.

Anslaget för personalutgifter avser avlönade av personal enligt bilaga 5.

Verksamhetsledarfunktionen skall samordna organisationerna och utveckla den gemensamma verksamheten samt marknadsföra Ålands landsbygdscentrum.

Landsbygdsutvecklarfunktionen skall samordna den befintliga informationen och rådgivningen på landsbygden och i skärgården samt stimulera till nytänkande och utveckling inom lantbruksbranschen.

Målsättningar under år 2004 är

- att påbörja genomförandet av det planerade landsbygdsutvecklingsprojektet "Landsbygd 2006". Ett treårigt utvecklingsprojekt bestående av tre delprojekt; småskalig förädling och distribution, nya kulturer och konkurrenskraftiga lantbruksföretag
- att vidareutveckla skördefesten på Åland
- att utveckla landsbygdsturismen i samarbete med Ålands Turistförbund
- att i samarbete med Ålands naturbruksskola få lantbruket att se möjligheterna i det ökade intresset för hästsporten samt
- att fokusera och vidareutveckla kursverksamheten vid Ålands landsbygdscentrum.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättad tjänst	-47 000	
	- övriga löner och arvoden	<u>-2 000</u>	-49 000
4100	Material och förnödenheter		-3 000

4200	Hyror		-1 000
4300	Inköp av tjänster		-71 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-46 000	
	- representation	-800	
	- övrigt	<u>-200</u>	<u>-47 000</u>
	Anslagsbehov		-171 000
	Användning av tidigare års anslag		<u>17 000</u>
	Förslag		-154 000

47.03.40. Bidrag för företagens internationalisering

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-54 150,00	-300 000	-200 000

Föreslås ett anslag om 200.000 euro för bidrag till exportmarknadsföring. Målet med bidraget är att befrämja åländska företags exportmöjligheter och internationalisering. Bidrag kan beviljas till företag på Åland som har förutsättningar att bedriva en framgångsrik exportverksamhet. Företagets produkter/tjänster bör ha en hög grad av åländskt ursprung.

Bidrag beviljas i enlighet med principer fastställda av landskapsstyrelsen, så att stöd kan uppgå till högst 40 % av de stödberättigade kostnaderna för företag på fasta Åland och till högst 45 % för företag i skärgården. Deltar företag i exportmarknadsföring som arrangeras av Finnpro kan stöd beviljas till högst 50 % av de stödberättigade kostnaderna.

Dispositionsplan:

8205	Övrigt näringsliv	<u>-200 000</u>
	Anslagsbehov	-200 000

47.03.41. Turismens främjande (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
	-1 250 000	-1 030 000

Föreslås ett anslag för turismens främjande om 1.030.000 euro vilket dimensionerats med beaktande av medel från tidigare år om 180.000 euro.

Marknadsföring via Ålands Turistförbund	1.180.0000 euro
Genomförande av turismstrategin, m.fl. projekt	<u>30.000 euro</u>
	1.210.000 euro
Finansieras med tidigare år budgeterade medel	<u>-180.000 euro</u>
Förslag	1.030.000 euro

Den externa marknadsföringen av Åland som resmål utförs av Ålands Turistförbund (ÅTF) på uppdrag av landskapsstyrelsen. Uppdraget regleras i ett avtal som föreslås innehålla en indikativ ram för åren 2004-2006. Landskapsstyrelsen föreslår att en fast summa avsätts för ÅTF:s verksamhet inom vilken ÅTF sedan kan göra prioriteringar gällande hur uppdraget ska genomföras. Nya uppföljningsrutiner för verksamheten tas i bruk. ÅTF bör tillämpa landskapsstyrelsens riktlinjer för offentlig upphandling.

Landskapsstyrelsen föreslår att basanslaget till ÅTF ska uppgå till 1.180.000 euro för år 2004. Turistsekreteraren kommer inte längre att vara placerad vid ÅTF. I

enlighet med tidigare år eftersträvas en medfinansiering om 50 % från branschen vilket dock blir beroende av den allmänna marknadsföringen av Åland och konkreta marknadsaktiviteter.

Marknadsföringen fokuseras tydligare och inriktas i huvudsak på de närliggande marknaderna. Målsättningen är att skapa en tydlig profil för varumärket Åland bland potentiella kunder. Satsningar på konkreta marknadsaktiviteter prioriteras i verksamheten. Turistförbundet deltar i arbetet med en ny strategi för turistnäringen och samarbetar med landskapsstyrelsen i uppbyggnaden av varumärket Åland. Turistförbundet samordnar fr.o.m. år 2004 den säsongsbaserade turistinformationen på Åland som tillhandahålls av kommunerna. Avsikten är att skapa en enhetlig profil för samtliga turistinformationer på Åland i samarbete med kommunerna.

Anslaget kan även användas för att genomföra åtgärder som föreslås inom ramen för turismstrategin för Åland eller för andra projekt inom turism.

Dispositionspan:

8205	Övrigt näringsliv	-1 030 000
	Anslagsbehov	-1 030 000

47.03.42. Landskapsunderstöd för kurs-, utbildnings- och rådgivningsverksamhet

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-151 932,19	-130 000	-110 000

Föreslås ett anslag om 110.000 euro. Anslaget föreslås användas för bidrag till det landbaserade näringslivets organisationer i enlighet med avtal som ingås mellan respektive förening och landskapsstyrelsen. Avtalet ska reglera vilken verksamhet som bedrivs i förhållande till stödet, vilka mål som sätts upp för verksamheten och hur resultatuppföljningen genomförs.

Syftet med bidraget är att genom näringslivets organisationer bidra till att utveckla rådgivning samt bedriva projekt som skapar förutsättningar för utveckling av det åländska näringslivet. Den verksamhet som beviljas stöd skall sträva efter att uppnå de näringspolitiska målen där ökad export av varor och tjänster är högt prioriterad, liksom etablering/tillväxt av producerande företag för att bredda näringsstrukturen i landskapet samt åtgärder som gynnar den regionala utvecklingen.

Anslaget avses också kunna användas för seminarier, projektförberedande åtgärder eller andra aktiviteter som gynnar den högteknologiska utvecklingen i landskapet samt utvecklingen av informationssamhället.

Anslaget kan vidare användas för myndighetsinformation och informativ kursverksamhet.

De verksamheter som stöds med anslag under momentet utvärderas i samband med att avtalsperioderna löper ut.

Dispositionspan:

8205	Övrigt näringsliv	-110 000
	Anslagsbehov	-110 000

47.03.44. Transports töd (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-173 472,00	-190 000	

Momentet föreslås utgå i enlighet med motiveringen i budgeten för år 2003.

47.03.45. Bidrag för produkt- och teknologiutveckling

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-52 540,00	-260 000	-260 000

Föreslås ett anslag om 260.000 euro för bidrag för produkt- och teknologiutveckling under år 2004 i enlighet med EU:s regler för försumbart stöd. Syftet med bidraget är att stöda företagets forsknings- och produktutvecklingsprojekt som leder till nya konkurrenskraftiga produkter eller tjänster. Stödet skall befrämja mångfalden av företag och bredda basen för det åländska näringslivet.

Anslaget avses även kunna användas för att bevilja ett mindre bidrag i syfte att få en utvecklingsbar affärsidé utvärderad och en marknadsanalys utförd av experter. Detta kan t.ex. med fördel utvecklas tillsammans med TEKES.

Bidraget beviljas i enlighet med principer fastställda av landskapsstyrelsen så att stöd maximalt beviljas med 35 % av de godtagbara kostnaderna.

Dispositionsplan:

8305	Övrigt näringsliv	-260 000
	Anslagsbehov	-260 000

47.03.46. Räntestöd för företags investeringar

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-115 278,23	-200 000	-150 000

Föreslås ett anslag om 150.000 euro för räntestöd för företags investeringar.

Syftet med räntestödet är att bidra till företags grundande, utveckling eller utvidgning av dess verksamhet. Räntestöd kan beviljas för investeringar i maskiner, anläggningar samt för uppförande av nya byggnader. Räntestöd kan även beviljas för investeringar inom exportinriktad tjänste- och servicesektor samt för investeringar i marknadsföring och produktutveckling av varor och tjänster. Räntestöd kan beviljas för räntestödsberättigade lån som upptas i kreditinrättning, dock så att beloppet av tidigare och under året beviljade räntestöds-krediter kan uppgå till högst 8.500.000 euro. Per september 2003 var saldot på utestående räntestöds-krediter drygt 4.300.000 euro.

Lånet för vilket räntestödet beviljas skall uppgå till minst 3.500 euro och utgöra högst 35 % av godtagbara investeringskostnader. Räntestödet för lån som beviljas under år 2004 är maximalt 3 % under högst 5 års tid dock så att kunden betalar minst 3 % i ränta. För uppförande av byggnader kan räntestöd beviljas under högst 15 år. De två första låneåren (tre år i skärgården) kan vara amorteringsfria och amorteringsplanen skall godkännas av landskapsstyrelsen. Räntestödet erläggs två gånger per år till kreditinrättningen som i sin tur oavkortat förmedlar räntestödet till företaget. Räntestödet upphör om företaget försätts i konkurs eller annars upphör med verksamheten under räntestödsperioden.

Dispositionsplan:

8305	Övrigt näringsliv	-150 000
	Anslagsbehov	-150 000

47.03.47. Finansieringsstöd för företag i skärgården

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-79 844,00	-160 000	-160 000

Föreslås ett anslag om 160.000 euro för finansieringsstöd till detaljhandeln i skärgården att utges i enlighet med av landskapsstyrelsen särskilt fastställda principer. Syftet med stödet är att bidra till att upprätthålla en god butiksservice i skärgården. I momentet ingår även anslag för det treåriga försöket med att bevilja bidrag för att ersätta socialskyddsavgifterna för vissa arbetsgivare i skärgårdskommunerna, så som i motiveringen till momentet år 2003 närmare framgår.

Dispositionsplan:

8205	Övrigt näringsliv	-160 000
	Anslagsbehov	-160 000

47.03.48. Räntestöd för Finnvera Abp:s lån till åländska företag

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-21 050,13	-50 000	-50 000

Föreslås ett anslag om 50.000 euro för räntestöd för Finnvera Abp:s lån till åländska företag.

Finnvera Abp är ett statsägt specialfinansieringsbolag som erbjuder riskfinansiering samt utvecklingstjänster för små och medelstora företag, främjar export och företagets internationalisering samt befämjar regionalpolitiska åtgärder. Landskapsstyrelsen och Finnvera Abp ingick den 20.12.2002 ett samarbetsavtal där landskapsstyrelsen betalar grund- och tilläggsräntestöd samt kredit- och garantiförlustersättningar på av Kera Abp 1.7.1995 - 31.12.1998 samt av Finnvera Abp 1.1.1999 - 31.12.1999 beviljade lån till företag verksamma inom landskapet Åland.

Landskapsstyrelsen betalar för närvarande 1,8 % i räntestöd på hela Åland utom Mariehamn. Räntestödet, som gäller investerings- och riskkapitallån, betalas för två år på krediter beviljade av Finnvera Abp fr.o.m. den 1.1.2003. Specialräntestöd gäller sådana krediter som ges av särskilt definierade näringspolitiska skäl. Specialräntestödet beviljas för utvecklings-, miljö- och etableringsprojekt, mini-lån samt företagarlån till kvinnor och uppgår till 3 %.

Per 31.12.2002 var sald ot på utestående räntestödscrediter 2.353.600 euro. Föreslås att räntestöd kan beviljas under år 2004 så att beloppet av tidigare och under året beviljade räntestödscrediter högst uppgår till 4.000.000 euro.

Dispositionsplan:

8305	Övrigt näringsliv	-50 000
	Anslagsbehov	-50 000

47.03.60. Ersättande av kreditförluster (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-12 651,02	-70 000	-150 000
	tb -23 000	

För ersättande av kreditförluster för landskapsgarantier och lån beviljade på landskapets ansvar föreslås 150.000 euro. Anslaget avser även landskapets andel av Finnvera Abp:s kreditförluster för lån beviljade enligt ingått avtal.

Dispositionsplan:

5100	Finansiella utgifter	<u>-150 000</u>
	Anslagsbehov	-150 000

47.03.62. Internationella utvecklingsprojekt

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-200 639,72	-300 000	-300 000

Under momentet föreslås ett anslag om 300.000 euro för landskapsstyrelsens andel i den nationella finansieringen av bl.a. Interreg-projekt. Tillika föreslås momentet användas för B7-projekt, samt andra eventuella projekt av internationell karaktär eller för enbart nationellt finansierade utvecklingsprojekt på Åland. Landskapets andel i kostnaderna kan uppgå till högst 50 %.

Dispositionsplan:

8205	Övrigt näringsliv	<u>-300 000</u>
	Anslagsbehov	-300 000

47.03.85. Produktutvecklingslån (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-131 600,00	-670 000	-670 000

Föreslås ett anslag om 670.000 euro för produktutvecklingslån. Syftet med produktutvecklingslån är att stöda företagens forsknings- och produktutvecklingsprojekt som leder till nya konkurrenskraftiga produkter eller tjänster. Stödet skall befrämja mångfalden av företag och bredda basen för det åländska näringslivet.

Lån kan beviljas om projektet har potential att främja företagets konkurrenskraft, tillväxt och export samt har en gynnsam effekt på sysselsättningen. Faktorer som utvärderas är den teknologi/arbetsmetod som ligger till grund för ansökan, företags nätverk, kompetens, ekonomiska resurser samt marknadsutsikter.

Landskapsstyrelsen kan bevilja lån och bidrag uppgående till maximalt 70 % av godtagbara kostnader, där bidragets andel maximalt kan uppgå till 35 %. Lånetiden är maximalt 10 år varav de 3 första åren kan vara amorteringsfria. Den årliga räntan för år 2004 är 2 %. För ett utvecklingsprojekt som inte lyckas kan landskapsstyrelsen efter särskild prövning efterskänka lånet.

Dispositionsplan:

1520	Lånefordringar	<u>-670 000</u>
	Anslagsbehov	-670 000

47.03.88. Aktieteckning i bolag (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-1 193 480,29	-1 000 000	-665 000

Föreslås ett anslag om 515.000 euro för en kommande nyemission i Ålands Industrihus Ab i syfte att färdigställa teknikbyn på Klinten i Mariehamn i enlighet med tidigare budgetbeslut. I och med det föreslagna anslaget är hela landskapets deltagande i finansieringen av projektet, 2.100.000 euro, budgeterat.

Därtill ingår i anslaget 150.000 euro för stärkande av aktiekapitalet i Ålands Utvecklings Ab.

Dispositionspan:

1130	Värdepapper	-665 000
	Anslagsbehov	-665 000

47.05. EUROPEISKA UNIONEN – MÅLPROGRAM 2

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	0	680 000	630 000
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter	-263 633	-3 899 000	-3 171 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-263 633	-3 899 000	-3 171 000
Anslag netto	-263 633	-3 219 000	-2 541 000

Det åländska mål 2-programmet omfattar de 15 landsbygds- och skärgårds kommunerna och är ett viktigt regionalpolitiskt verktyg för landskapsstyrelsen. Den övergripande målsättningen med mål 2-programmet är att höja företagets konkurrenskraft genom att stimulera företagets utveckling. Dessutom eftersträvas en positiv befolkningsutveckling i skärgårdsregionen, en integrering av mål 2-områdets befolkning i informationssamhället och ett ökat miljömedvetande.

Strategin för målprogrammet är att delta i att utveckla företagen inom en rad områden. Främst gäller det att förbättra kvaliteten och höja förädlingsgraden hos produkter (varor och tjänster), öka företagets internationalisering, stimulera införande och användning av informations- och kommunikationsteknik samt främja miljöanpassning för att tillmötesgå ökade miljökrav. För att stärka skärgårdsregionen stöds genomförande av lokala handlingsplaner och främjandet av entreprenörskap, företagande, åtgärder för ökad inflyttning samt insatser för att öka den sociala gemenskapen. Genom ökad tillgänglighet till informations- och kommunikationssamhället integreras befolkningen i informationssamhället och miljömedvetenheten hos befolkningen höjs genom projekt i enlighet med miljöhandlingsprogrammet för Åland.

Mål 2-programmets kvantitativa mål för perioden 2000-2006 är

- 200 nya arbetsplatser
- 30 nya företag samt
- att mål 2-regionens BNP/capita höjs från 70 till 75 procent av EU:s genomsnitt.

Arbetet i ”beredningsgruppen för mål 2 och mål 3” fortsätter under år 2004. Den interna tjänstemannagruppen hanterar principiella frågeställningar som kräver enhetlig tillämpning inom förvaltningen.

En halvtidsöversyn av målprogrammen skall göras som innefattar kontroll av additionaliteten (den offentliga medfinansieringen), fördelning av resultatreserven (4 procent av EU:s finansieringsram) och halvtidsutvärdering av programmen. På basen av halvtidsöversynen fattar kommissionen beslut senast den 31.3.2004 om fördelning av resultatreserven. Faller översynen väl ut för de åländska målprogrammen tillkommer den del som exkluderades vid programbesluten. För Mål 2 innebär det 190.000 euro från Europeiska regionala utvecklingsfonden som skall mötas av 285.000 euro i nationell finansiering. För Mål 3 innebär det 108.150 euro från Europeiska socialfonden som skall mötas av 162.225 euro i nationell finansiering.

..... *Inkomster*

37.05.45. EU:s finansieringsandel - målprogram 2

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	680 000	630 000

Med hänvisning till motiveringen för kapitel 47.05 samt moment 47.05.45 föreslås en inkomst om 630.000 euro upptagen under momentet. Inkomsten avser EU:s finansieringsandel för Mål 2-programmet under år 2004.

Specifikation:

8000	Europeiska Unionen	630 000
	Totalt	630 000

..... *Utgifter*

47.05.40. Landskapets finansieringsandel – målprogram 2 (RF)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-150 285,22	-2 325 000	-1 875 000

Föreslås ett anslag om 1.875.000 euro. Momentet avses huvudsakligen användas som nationell delfinansiering av mål 2-programmet.

Som grund för beviljande av stöd till företag används följande stödordningar

- LL om näringsstöd för landskapet Åland (35/1996)
- understöd för produkt- och teknologiutveckling
- stöd för företagens exportmarknadsföring
- investeringsstöd till livsmedelsindustrin
- stöd för miljöinvesteringar
- stöd till detaljhandel i glesbygd
- aktieteckning
- skärgårdsstöd och
- de minimis stöd.

Projekt inom ramen för Mål 2-programmet kan beviljas på hela Åland undantaget Mariehamn. Projektägare (huvudsakligen organisationer) kan vara lokaliserade till Mariehamn om minst hälften av projektets nytta tillfaller mål 2-området.

Programmet innehåller en prioritet, näringslivsutveckling och miljö, som i sig är uppdelad i fyra åtgärder.

Syftet med åtgärden företagsutveckling och rådgivning är att höja de små och medelstora landsbygdsföretagens konkurrenskraft och öka internationaliseringen.

Stöd kan bl.a. beviljas för projekt som syftar till ökat samarbete mellan företag, kvalitetshöjande åtgärder i tjänste- och produktutbudet, tillhandahållande av rådgivning och företagstjänster, utveckling av den småskaliga turismen, utveckling av industriföretag för att öka exporten samt förlängning av turistsäsongen.

Syftet med åtgärden skärgårdsutveckling är att skapa goda förutsättningar för boende och arbete i skärgården. Åtgärden riktar sig även till byar och öar som hör till fastäländska kommuner men som saknar fast vägförbindelse. Stöd kan bl.a. beviljas projekt som främjar inflyttning, entreprenörskap, lokal identitet och kultur. Stöd kan ges till större helheter som samordnar flera kommuners projekt eller för genomförandet av lokala handlingsprogram samt till företag för samarbete, investeringar, marknadsföring m.m. Möjlighet ges även att stöda utarbetande, organisation och utformning av projekt med ovanstående målsättning.

Syftet med åtgärden informationssamhället är att öka tillgängligheten till och användningen av informations- och kommunikationsteknologi för företag och individer.

Syftet med åtgärden miljöanpassning är att öka miljömedvetenheten i näringsliv och samhälle och att öka antalet företag som miljöanpassar sin verksamhet. Det görs genom att stimulera användningen av miljövänligare arbetsmetoder, produktion och distribution m.m. i näringsliv och samhälle. Större projekthelheter kan genomföras som avser att dels kartlägga vilka behov av miljöförbättrande åtgärder som finns i näringsliv och samhälle, dels utforma och tillhandahålla information om vilka insatser som kan göras och om olika miljöstyrningsmetoder.

Dispositionsplan:

8205	Övrigt näringsliv	-1 875 000
	Anslagsbehov	-1 875 000

47.05.45. EU:s finansieringsandel – målprogram 2 (RF)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-113 347,95	-1 574 000	-1 296 000

Under momentet föreslås ett anslag om 1.296.000 euro för EU:s andel av finansieringen av mål 2-projekt och för tekniskt stöd år 2004. Av beloppet utgör 22.700 euro EU:s andel för tekniskt stöd gällande år 2004. Inkomsten för år 2004 från Europeiska regionala utvecklingsfonden upptas under moment 37.05.45.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av 60 % av personal (EU:s andel) enligt bilaga 5 för uppföljning av programmet. Resterande del av EU:s andel av lönen upptas under utbildnings- och kulturavdelningen (moment 46.20.45).

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfällig tjänst	-11 400	
	- övriga löner och arvoden	<u>-200</u>	-11 600
4200	Hyror		-100
4300	Inköp av tjänster		-9 800
4800	Övriga utgifter		-1 200
8205	Övrigt näringsliv	<u>-1 273 300</u>	
	Anslagsbehov		-1 296 000

47.15. FRÄMJANDE AV LANTBRUKET

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	28 351	15 000	15 000
Konsumtionsutgifter	-805 196	-886 000	-847 000
Överföringsutgifter	-727 161	-985 000	-965 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 532 357	-1 871 000	-1 812 000
Anslag netto	-1 504 006	-1 856 000	-1 797 000

Landskapsstyrelsens övergripande mål är att skapa ett stabilt och konkurrenskraftigt lantbruk som utvecklas på ett långsiktigt hållbart sätt och som producerar säkra och högkvalitativa produkter. Lantbruket skall dessutom utgöra basen för samt tjäna till att bibehålla och utveckla förutsättningarna för en levande landsbygd och skärgård med bibehållen sysselsättning och öppna landskap.

Delmål för att nå huvudmålsättningen är

- ökad lönsamhet på de enskilda gårdarna
- ökat antal betesdjur
- utveckling av alla djursektorer
- ökad diversifiering inom näringen
- utveckling av hållbara produktionsmetoder
- utveckling av den naturenliga odlingen samt
- produktion av säkra och högkvalitativa livsmedelsprodukter.

En ökad lönsamhet är avgörande för ett fortsatt bärkraftigt och hållbart lantbruk i framtiden. Landskapsstyrelsens insatser i form av olika strukturstöd samt insatser för att upprätthålla rådgivningsverksamhet inom de viktigaste produktionsinriktningarna görs i syfte att uppnå bättre lönsamhet på gårdarna. De i många fall begränsade möjligheterna till att uppnå betydande skalfördelar genom strukturrationalisering gör att behovet av effektivisering i befintlig produktion är mycket viktigt. Landskapsstyrelsen gör i och med tillämpningen av det nya artikel 141 stödprogrammet till jordbruket en prioritering av investeringsstöden med mål att stimulera strukturanpassade investeringar som höjer konkurrenskraften inom jordbruket.

Bevarandet av det öppna landskapet kräver att antalet betande djur bibehålls eller ökar vilket landskapsstyrelsen stimulerar genom stöd, rådgivning och avbytarverksamheten. En allmän utveckling av djursektorerna är nödvändig för att bibehålla underlaget för livsmedelsindustrierna på Åland.

Ökad diversifiering är väsentligt för lantbruket på Åland där många gårdar saknar förutsättningar att bli konkurrenskraftiga vad gäller pris och volym. Olika diversifieringsåtgärder stimuleras genom investeringsstöd och rådgivning. Det har dessutom i utredningar konstaterats att betydande omstrukturerings- och marknadsanpassningskrav inom jordbrukets traditionella kärnområden föreligger.

Utveckling av hållbara produktionsmetoder och utvecklingen av den naturenliga odlingen är viktig både ur diversifieringsaspekter och miljöaspekter. Det är dock angeläget att utvecklingen sker i balans med efterfrågan av ekologiska produkter och i balans med den miljönytta som uppstår. Utvecklingen stimuleras genom rådgivning och stödprogram.

Livsmedelssäkerhet och -kvalitet är aktuella ämnen och prioriteras inom avdelningens ansvarsområden rörande fodermedel, kvalitetsstyrning av grönsaker och hantering av bekämpningsmedel.

Landskapsstyrelsen avser att under året utreda hur kontaminerat foder och slaktavfall skall kunna omhändertas i enlighet med Europaparlamentets och Rådets förordning 1774/2002 EG om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel. Utredningen görs inom ramen för jordbruksbyråns samt miljömedicinska byråns verksamheter.

Nyckeltal kopplade till delmålen är jordbrukets totalomsättning på Åland, antal djur, antal genomförda diversifieringsprojekt, andel ekologiskt odlad åkermark samt andel ekologiska djur.

..... *Inkomster*

37.15.04. Inkomster för avbytarservice inom lantbruket

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
28 351,06	15 000	15 000

Inkomsterna för avbytarverksamheten varierar beroende på behovet av sjukvikarier. Möjligheten att erbjuda lantbrukarna veckoledighet begränsas av bristen på avbytare.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	
	- inkomster för sjukvikarier	13 000
	- inkomster för veckoledigheter	<u>2 000</u>
	Totalt	15 000

..... *Utgifter*

47.15.04. Förvaltningsarvoden och övriga gottgörelser för gårdsbrukslån (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-46 489,42	-50 000	-36 000

Med hänvisning till 37 § LL om främjande av gårdsbruk (54/1978 samt ändringar 22/1995 och 47/1995) föreslås ett anslag om 36.000 euro för erläggande av förvaltningsarvoden och övriga gottgörelser till finansieringsinstitut i samband med förvaltande av landskapslån.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	
	- banktjänster	-36 000
	Anslagsbehov	-36 000

47.15.23. Utgifter för avbytarservice inom lantbruket (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-758 706,65	-815 000	-811 000
	tb -21 000	

Huvudmålsättningen med avbytarservicen är att bibehålla ett öppet landskap samt en levande landsbygd. Delmål som understöder uppfyllandet av huvudmålet är

- bibehållen djurhållning av framförallt betesdjur och
- goda förutsättningar för djurhållningsverksamhet.

Djurhållning medför en stor bundenhet för lantbrukarna med minimala möjligheter att kunna ta ut lediga dagar eller semester. En väl fungerande avbytarverksamhet ger lantbrukarna möjlighet till ledighet, vilket skapar förutsättningar för den befintliga djurhållningens fortbestånd.

För avbytarserVICEN inom lantbruket förslås ett anslag om 811.000 euro. Anslaget avses användas för att säkerställa de åtaganden och kostnader som föränsleds av landskapslagen och -förordningen om avbytarverksamhet (57 och 58/1998). Anslaget avser utgifter för lantbruksavbytarens löner jämte bikostnader, resor samt övriga utgifter föränsledda av verksamheten. I anslaget ingår även ersättning till sådana lantbrukare som anställer egen avbytare eller anlitar företag som erbjuder avbyttjänster. Målsättningen är att kunna erbjuda totalt 5.300 semesterdagar till de åländska lantbruksföretagarna. 30 % av dessa dagar skall erbjudas genom utnyttjande av privata avbytare. Ett nytt förslag till lagstiftning kring avbyttarservicen är under beredning. Landskapsstyrelsens avsikt är att se över systemet i syfte att minska landskapets utgifter för avbyttarservicen samt att göra systemet rättvisare.

	År 2002	År 2003	År 2004
Personal i arbetsavtalsförhållande	22	20	20
<i>Dispositionsplan:</i>			
4000 Personalutgifter			
- personal i arbetsavtalsförhållande	-546 456		
- övriga löner och arvoden	-2 644		
- övriga personalutgifter	<u>-5 100</u>		-554 200
4300 Inköp av tjänster			-10 450
4800 Övriga utgifter			
- resor	-143 500		
- övrigt	<u>-850</u>		-144 350
8204 Primärnärningar			<u>-102 000</u>
Anslagsbehov			-811 000

47.15.43. Utgifter för lantbrukets räntestödslån (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-83 908,47	-100 000	-95 000

Intresset för handel av jordbruksmark är fortsatt stor. Den höga omsättningen av jordbruksmark är ett tydligt tecken på att strukturrationaliseringen i det åländska jordbruket fortsätter. Målsättningen med räntestödet är att stärka och utveckla de åländska jordbruksföretagen. Kvantitativa mål är att minst 10 personer etablerar sig som lantbrukare under året. Ytterligare ett mål är att minst 100 ha åkermark införskaffas som tillskottsmark under året av verksamma lantbrukare.

Med beaktande av detta föreslås att lån med räntestöd om totalt 1.000.000 euro kan beviljas under år 2004. Lånen förmedlas av kreditinstitut på Åland. Lånen beviljas i enlighet med landskapsstyrelsens beslut från den 30 november år 2000 om investeringsstöd till lantbruket på Åland. Räntestöd kan beviljas för lån till inköp av tillskottsmark, lantbruksfastighet samt till unga odlare vid etablering som jordbruksföretagare (startstöd) i enlighet med landskapslagen om finansiering av landsbygdsnäringarna (65/2003) och landskapsförordning om startstöd till unga lantbrukare (45/2001).

Räntestödet betalas som ett fast räntestöd om maximalt 4 % under en tid om

högst 15 år. Låntagarens ränta uppgår dock alltid till minst 2 %. Skulle lånets totalränta sjunka under 6 % är räntestödet skillnaden mellan totalräntan och låntagarens ränta om 2 %.

För att finansiera räntestödet för årets bevilningsfullmakt och tidigare år beviljade räntestödslån föreslås ett anslag om 95.000 euro.

Dispositionsplan:

8304	Primärnärings	-95 000
	Anslagsbehov	-95 000

47.15.44. Investeringsstöd till lantbruket

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-278 001,83	-500 000	-500 000
	tb 0	

Syftet med investeringsstödet är att bevilja stöd till lönsamma investeringar som avser att inom jordbruket

- minska produktionskostnaderna
- förbättra och ställa om produktionen
- förbättra produktkvaliteten
- bevara och förbättra miljön, hygieniska förhållanden och djurens välfärd samt
- främja diversifiering av verksamheten inom jordbruket.

Investeringsstödet regleras i beslut av Europeiska kommissionen från den 15 maj 2001 och landskapslagen om finansiering av landsbygdsnäringsarna (65/2003) samt av bestämmelser som godkänts av landskapsstyrelsen den 30 november 2000. Stödnivåerna följer den plan som godkänts av Europeiska kommissionen.

Mål vid beviljande av investeringsstöd är

- ökat samarbete mellan gårdarna om investeringsprojekt (10 % av projekten skall genomföras som samarbetsprojekt)
- ökat antal projekt inriktade på kompletterande verksamheter på gårdarna (5 st. projekt)
- utveckling av djurproduktionen (10 st. projekt inom mjölkproduktion, 4 st. projekt inom nötköttproduktion, 4 st. projekt inom fårproduktion, 2 st. projekt inom smågrisproduktion, 1 st. projekt inom fjäderfäproduktion och 2 st. projekt inom hästnäringen)
- utvecklingen av frukt- och grönsaksproduktionen samt specialodlingen (40 st. projekt)
- hållbarare produktion (alla gårdar skall ha gödselvårdsanläggning)
- sund djurhållning (totalt 23 projekt inom djurhållningen) samt
- minskad näringsbelastning på miljön (8 st. projekt inom miljö).

Alla stödnivåer och begränsningar i stödsystemet kan under året regleras genom beslut av landskapsstyrelsen och EU-kommissionen. Maximala stödnivåer är 70 respektive 65 % för unga respektive övriga odlare inom produktionsgrenarna mjölk, nötkött och får. För övriga produktionsgrenar är maximala stödnivåer 60 respektive 50 % för unga respektive övriga odlare.

Landskapsstyrelsen har i samtliga fall rätt att behovspröva investeringsprojekten. Behovsprövningen skall utgå från marknadssituationen, kapacitetsbehovet på gården och i omgivningen samt mervärdet i produktionen och investeringens lönsamhet.

Med hänvisning till ovanstående föreslås ett anslag om 500.000 euro att utges som investeringsstöd till lantbruket.

Dispositionsplan:

8304	Primärnäringsar	-500 000
	Anslagsbehov	-500 000

47.15.45. Ersättningar för skördeskador (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-35 812,90	-42 000	-42 000

För ersättande av skördeskador enligt LL om ersättande av skördeskador (72/1979) föreslås ett anslag om 42.000 euro. Enligt lagen kan ersättning ges för skador som oberoende av odlaren drabbar oskördad gröda till följd av onormalt ogynnsamma väderförhållanden. Skadans omfattning måste uppgå till minst 30 % av den normala produktionen av grödan.

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringsar	-42 000
	Anslagsbehov	-42 000

47.15.47. Växtskydd och växtinspektionsverksamhet (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-11 517,65	-13 000	-3 000

Rubriken ändrad.

Anslaget avser ersättningar enligt LL om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om plantmaterial och växtskydd (95/1991). Anslaget används även för kostnader i samband med den inspektions- och provtagningsverksamhet som fordras enligt LL om tillämpning i landskapet Åland av gödselmedelslagen (106/1993), fodermedelslagen (107/1993), lagen om handel med utsäde (108/1993) och vissa riksförfattningar gällande växtskydd (19/1982). Med hänvisning till ovanstående föreslås ett anslag om 3.000 euro.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter	-700
4300	Inköp av tjänster	-2 300
	Anslagsbehov	-3 000

47.15.48. Stöd för producentorganisationer och rådgivning

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-317 920,19	-330 000	-325 000

Föreslås ett anslag om 325.000 euro för stöd till producentrådgivning på Åland. Rådgivningen till lantbruket sköts av ett antal producentorganisationer vars verksamhet regleras genom resultatavtal med landskapsstyrelsen. Organisationerna är Pro Agria - Ålands hushållningssällskap, Ålands seminiförening r.f., Ålands färavelsförening r.f. och Ålands maskinring. Organisationerna utför rådgivning och tillhandahåller tjänster till producenterna. Bidrag ges i syfte att

- förbättra företagens konkurrenskraft och anpassning och därmed företagens lönsamhet

- höja diversifieringsgraden inom lantbruksföretagen och
- förbättra kvaliteten på landsbygdsföretagens produktion och produkter.

Dessutom kan momentet användas till bidrag för utvecklingsprojekt inom lantbruket eller projekt som betydligt främjar produktionsinriktningarnas förutsättningar i landskapet.

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringar	-325 000
	Anslagsbehov	-325 000

47.17. EUROPEISKA UNIONEN – PROGRAM FÖR LANDSBYGDENS UTVECKLING

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	2 922 828	3 056 000	4 406 000
Konsumtionsutgifter	-249 453	-214 000	-45 000
Överföringsutgifter	-6 200 457	-6 838 000	-8 067 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-6 449 910	-7 052 000	-8 112 000
Anslag netto	-3 527 082	-3 996 000	-3 706 000

Landskapsstyrelsens program för landsbygdens utveckling för åren 2000 - 2006 innehåller åtgärderna stöd för miljövänligt odlande, stöd till jordbruk i mindre gynnade områden och startstöd till unga odlare. Dessa åtgärder skall stöda de övergripande målen beskrivna under kapitel 47.15. Följande mål har uppställts för programmet

- att minska jordbrukets miljöbelastning på grund av växtnäringssläckage och användande av kemiska bekämpningsmedel
- att utveckla ekologisk odling och andra hållbara odlingsmetoder
- att bevara det öppna landskapet, kulturodlingslandskapet och den biologiska mångfalden i lantbruket samt
- att skapa förutsättningar för lönsamma gårdsheter.

Åtgärden för miljövänligt odlande är uppdelad i basstöd och specialstöd. Basstödet riktar sig till samtliga lantbrukare och består i huvudsak av allmänna miljöförbättrande odlingsåtgärder medan specialstödet innehåller mera arbetskrävande åtgärder så som stöd för naturbeten och lövängar.

Till miljöstödet har från år 2004 fogats ett tilläggsstöd som skall ersätta det nationella växtodlingsstödet som tidigare administrerades och finansierades av staten. Stödets målsättning är att säkra en fortsatt miljöanpassad växtodling på Åland. Stödet har kommit till som ett resultat av Finlands förhandlingar om jordbruksstöd till södra Finland enligt artikel 141 i anslutningsfördraget och överförts till landskapets ansvar då miljöstöd är landskapets behörighetsområde enligt Uronen arbetsgruppens utlåtande från år 1994. Landskapsstyrelsen avser återkomma vid behov med närmare riktlinjer och villkor för stödet i första tilläggsbudget.

Stödet till mindre gynnade områden skall kompensera de högre produktionskostnaderna och andra ogynnsamma produktionsförhållanden som de varaktiga nackdelarna i naturhänseende medför.

Åtgärden startstöd till unga odlare har som syfte att underlätta etableringen för unga odlare som lantbruksföretagare.

Anslagen under kapitlet används med landskapslagen om finansiering av landsbygdsnäringsarna (65/2003) som grund.

Inkomster

37.17.40. Jord- och skogsbruksministeriets finansiering av tilläggsstöd för miljövänlig odling

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
		1 300 000

Momentet nytt.

Inkomsten avser en överföring från jord- och skogsbruksministeriet som skall användas som finansiering av tilläggsstödet för miljövänlig odling. Stödet ersätter det nationella växtodlingsstödet som tidigare administrerats och finansierats av jord- och skogsbruksministeriet. Stödet kommer nu att implementeras och administreras av landskapsstyrelsen då utformning och villkor för stödet är direkt kopplat till landskapets miljöstödsprogram. Motsvarande utgifter upptas under moment 47.17.40.

Jord- och skogsbruksministeriet avser att fortsättningsvis finansiera tilläggsstödet då det betraktas som ett inkomststöd som enligt gällande praxis, baserad på den s.k. Uronen-gruppens tolkning av behörighetsfördelningen, är inom statens behörighetsområde.

Inkomsten beräknas till 1.300.000 euro.

Specifikation:

8009	Övriga inkomstöverföringar	1 300 000
	Totalt	1 300 000

37.17.45. EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
2 922 828,39	3 056 000	3 106 000

Under momentet upptas anslag som överförs från Europeiska utvecklings- och garantifonden till landskapsstyrelsen för finansiering av landsbygdens utvecklingsprogram. Anslaget innehåller 126.000 euro för utgifter för startstöd till unga odlare, 1.943.000 euro för miljöstöd och 1.037.000 euro för LFA-kompensationsbidrag.

Specifikation:

8000	Europeiska Unionen	3 106 000
	Totalt	3 106 000

Utgifter

47.17.04. Utgifter för verkställande av program för landsbygdens utveckling (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-249 453,26	-214 000	-45 000

Föreslås ett anslag om 45.000 euro för att finansiera jord- och skogsbruksministe-

riets informationstjänstcentrals (TIKE) kostnader för upprätthållandet av den specialbyggda delen i det integrerade administrations- och kontrollsystem som landskapsstyrelsen använder för administrationen av jordbrukets miljöstöd och LFA-kompensationsbidrag. Enligt avtal mellan landskapsstyrelsen och TIKE uppbär TIKE en årlig ersättning om 10.000 euro samt 6.000 euro för användarstöd. För ändringar som görs på uppdrag av landskapsstyrelsen debiteras utöver detta en timbaserad avgift. År 2004 uppskattas kostnaderna till 23.000 euro.

Anslaget används även som ersättning för de kostnader som landskapsstyrelsen enligt avtal med jord- och skogsbruksministeriet skall erlægga för skötseln av utbetalningsställets uppgifter till den del uppgifterna hänför sig till landskapets lagstiftningsbehörighet.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-45 000
	Anslagsbehov	-45 000

47.17.40. Landskapets finansieringsandel – stöd för miljövänlig odling och stöd till mindre gynnade områden (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-3 441 373,31	-3 656 000	-4 885 000

Enligt finansieringsplanen i programdokumentet för landskapsstyrelsens ”Program för landsbygdens utveckling i landskapet Åland 2000 - 2006” beräknas miljöstödet år 2004 uppgå till totalt 3.886.000 euro varav 1.943.000 euro finansieras av landskapsstyrelsen och 1.943.000 euro av Europeiska utvecklings- och garantifonden vilket belastas moment 47.17.45.

Stödet kan beviljas till lantbrukare som åtar sig att under minst fem år bedriva ett miljövänligt jordbruk på sin gård. Landskapsstyrelsens mål för år 2004 är att 13.200 hektar eller 95 % av den åländska åkermarken och 4.000 hektar naturbeten skall omfattas av miljöstödet basstöd. Av åkerarealen skall 2.000 hektar vara underställd ekologiska produktionsmetoder.

LFA-kompensationsbidraget beräknas år 2004 uppgå till totalt 2.720.000 euro varav 1.683.000 euro finansieras av landskapsstyrelsen och 1.037.000 euro av Europeiska utvecklings- och garantifonden vilket belastas moment 47.17.45.

Stödet kan beviljas till jordbrukare som odlar över 3 hektar åkermark och förbinder sig att fortsätta med jordbruksproduktion i minst fem år. Landskapsstyrelsens mål för år 2004 är att 13.000 hektar skall omfattas av LFA-kompensationsbidraget.

Ur anslaget finansieras även den del av stödbeloppen som överstiger det maximala stödbeloppet som berättigar till gemenskapstöd och kostnaderna för utbildning av jordbrukare i miljövänliga odlingsmetoder vilka år 2004 sammanlagt uppskattas till ca 74.000 euro.

Anslaget används också till att finansiera ett från och med år 2004 nytt tilläggsstöd till växtodlingen med miljöstödsprogrammet som grund. Stödet ersätter det sk. nationella växtodlingsstödet som tidigare administrerats och finansierats över statsbudgeten. Anslagsbehovet för denna åtgärd är ca 1.300.000 euro. En helt exakt budgetberäkning för detta stöd har inte kunnat göras då stödet blivit aktuellt att lyftas in i landskapets budget efter att förhandlingarna kring Finlands jordbruksstöd enligt artikel 141 blivit klara i mitten av oktober.

Landskapets finansiering av jordbrukets miljöstöd och kompensationsbidrag beräknas uppgå till totalt 5.000.000 euro år 2004. För finansieringen av utgifterna används 115.000 euro som finns till förfogande från år 2002 medan resterande 4.885.000 euro föreslås upptaget under momentet.

Dispositionsplan:

8204	Primärnärings	<u>-4 885 000</u>
	Anslagsbehov	-4 885 000

47.17.41. Landskapets finansieringsandel – stödande av unga odlare (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-27 130,00	-126 000	-76 000

Enligt finansieringsplanen i landskapsstyrelsens program för utvecklande av landsbygden i landskapet Åland beräknas startstödet år 2004 uppgå till totalt 252.000 euro varav 126.000 euro finansieras av landskapsmedel och resterande 126.000 euro av Europeiska utvecklings- och garantifonden vilket belastas moment 47.17.45.

Startstödet beviljas dels som ett direkt bidrag om maximalt 25.000 euro och dels som ett kompletterande räntestödslån där räntestödet maximalt kan uppgå till samma belopp som det direkta bidraget. Medel för räntestöd upptas under moment 47.15.43. Målsättningen är att 10 nyetablerade lantbrukare beviljas startstöd under året.

För finansieringen av landskapets andel av startstöd till unga odlare föreslås ett anslag om 76.000 euro. Resterande 50.000 euro av finansieringsandelen utgörs av outnyttjade medel från år 2002.

Dispositionsplan:

8304	Primärnärings	<u>-76 000</u>
	Anslagsbehov	-76 000

47.17.45. EU:s finansieringsandel – program för landsbygdens utveckling (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-2 731 953,75	-3 056 000	-3 106 000

Föreslås ett anslag om 3.106.000 euro att användas för förskottering av Europeiska utvecklings- och garantifondens finansieringsandel för åtgärder inom landsbygdens utvecklingsprogram. Anslaget avser 126.000 euro för utgifter för startstöd till unga odlare, 1.943.000 euro för miljöstöd och 1.037.000 euro för LFA-kompensationsbidrag.

De förskotterade utgifterna påföres som inkomst under moment 37.17.45 efter rekvisering från kommissionen.

Dispositionsplan:

8304	Primärnärings	<u>-3 106 000</u>
	Anslagsbehov	-3 106 000

47.21. FRÄMJANDE AV SKOGSBRUKET

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-19 501	-62 000	-42 000
Överföringsutgifter	-198 967	-265 000	-232 000
Investeringsutgifter			
Lån o övr. finansinv.	0	-31 000	-31 000
Summa utgifter	-218 468	-358 000	-305 000
Anslag netto	-218 468	-358 000	-305 000

Landskapsstyrelsens övergripande målsättning är att verka för och utveckla ett hållbart skogsbruk på Åland med avseende på såväl virkesproduktion som naturvård och övriga intressen.

Landskapsstyrelsen skall verka för att verksamheten bedrivs i enlighet med fastställt målprogram för det åländska skogsbruket samt enligt de krav som skogscertifieringen ställer.

Landskapsstyrelsens viktigaste uppgift är fortsättningsvis att uppmuntra de skogsvårdande åtgärderna som markberedning, kompletteringsplanering samt plant- och ungskogsröjning. Under de senaste åren har plant- och ungskogsröjning utförts på följande arealer i Ålands skogsvårdsförenings regi:

<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>
653 ha	743 ha	678 ha	437 ha

Målsättningen för år 2004 är att röjning skall utföras på minst 600 ha.

Landskapsstyrelsen skall fortsättningsvis medverka till ibruktagandet av en gemensam, webbaserad centraldatabas för det åländska skogsbruket.

..... *Utgifter*

47.21.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-19 501,61 (t.a. -5 973,92)	-62 000	-42 000

Föreslås ett anslag om 42.000 euro som i stort beräknas fördela sig enligt följande:

Drift och underhåll av fordon, maskiner och redskap	12.000 euro
Skogsbruksplanering och rådgivningsverksamhet	15.000 euro
Försöksverksamhet	3.000 euro
Tryckning av blanketter m.m.	5.000 euro
Övrigt	<u>7.000 euro</u>
	42.000 euro

Anslaget kan även användas för kostnader som skogscertifieringen och den gemensamma databasen föranleder.

Dispositionsplan:

4000 Personalutgifter		
- tillfälliga tjänster	-3 000	
- personal i arbetsavtalsförhållande	<u>-1 700</u>	-4 700

4100	Material och förnödenheter	-12 000
4300	Inköp av tjänster	-16 000
4800	Övriga utgifter	-1 500
1112	Immateriella rättigheter	-3 000
1125	Maskiner och inventarier	<u>-4 800</u>
	Anslagsbehov	-42 000

47.21.40. Särskilda understöd för skogsbruket (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-36 434,95	-37 000	-17 000

Föreslås ett anslag om 17.000 euro avsett för Ålands skogsvårdsförening r.f. för ersättande av de intäktsbortfall och extra kostnader som uppstår i skärgårdskommunerna i enlighet med 20 § LL om Ålands skogsvårdsförening (51/2001).

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	<u>-17 000</u>
	Anslagsbehov	-17 000

47.21.41. Stöd för skogsbruksåtgärder (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-162 532,26	-228 000	-215 000

För understöd för skogsbruksåtgärder föreslås ett nettoanslag om 215.000 euro som i stort beräknas fördela sig enligt följande:

Markberedning	19.000 euro
Skogsodling	23.000 euro
Plant- och ungskogsvård	65.000 euro
Skydds- och iståndsättningsdikning	2.500 euro
Byggnad och grundförbättring av skogsbilvägar	8.000 euro
Ersättning för arbetsledning	84.000 euro
Tillvaratagande av energivirke	5.000 euro
Övriga skogsbruksåtgärder	<u>8.500 euro</u>
	215.000 euro

Anslaget används främst för stöd i enlighet med LL och LF om stöd för skogsbruksåtgärder (84/1998 och 87/1998) samt övriga skogsförbättrande åtgärder.

Anslaget får även användas till förhandsfinansiering av plant- och ungskogsvård och andra åtgärder samt i stöd av 8 § 2 mom. LL om landskapets finansförvaltning (43/1971) påföras inkomster motsvarande förhandsfinansieringen.

Anslaget kan vidare användas för finansiering av åtgärder som landskapsstyrelsen tvingas vidtaga med stöd av 18 § 1 mom. enligt LL om skogsvård (83/1998) på den försumliges bekostnad.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter	-3 000
4300	Inköp av tjänster	-84 000
8304	Primärnärings	<u>-128 000</u>
	Anslagsbehov	-215 000

47.21.83. Förhandsfinansiering av skogsförbättringsarbeten (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	0	0

Föreslås ett nettoanslag för förhandsfinansiering av arbetskostnader främst vid markberedning i enlighet med 5 § LL om stöd för skogsbruksåtgärder (84/1998).

I stöd av 8 § 2 mom. LL om landskapets finansförvaltning (43/1971) kan inkomster motsvarande ovan angivna förhandsfinansiering påföras anslaget.

Dispositionsplan:

1549	Övriga kortfristiga fordringar	
	Anslagsbehov	0

47.21.84. Skogsförbättringslån (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	-16 000	-16 000

Föreslås ett anslag om 16.000 euro för lån i enlighet med 4 § LL om stöd för skogsbruksåtgärder (84/1998).

Dispositionsplan:

1520	Lånefordringar	-16 000
	Anslagsbehov	-16 000

47.21.88. Ersättning för biotopskydd (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
	-15 000	-15 000

Föreslås ett anslag om 15.000 euro för inrättande av biotopskyddsområden. Anslaget är avsett att användas för ersättningar för åtgärdsinskränkningar som är större än ringa i det fall att det på en skogsfastighet finns biotoper som är viktiga för bevarandet av den biologiska mångfalden, vilka skogsägaren är skyldig att bevara enligt 12 § LL om skogsvård (83/1998).

Dispositionsplan:

1112	Immateriella rättigheter	-15 000
	Anslagsbehov	-15 000

47.22. JAKT- OCH VILTVÅRD

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	144 705	143 000	150 000
Konsumtionsutgifter	-32 921	-98 000	-98 000
Överföringsutgifter	-25 022	-45 000	-45 000
Investeringsutgifter			
Lån o övr. finansinv.		0	0
Summa utgifter	-57 943	-143 000	-143 000
Anslag netto	86 762	0	7 000

Landskapsstyrelsens övergripande målsättning är att verka för en aktiv viltvård

och en optimal viltstam samt skapa goda förutsättningar för jakt. Landskapsstyrelsen skall vidare arbeta för ett bibehållande av de befintliga jaktformerna på Åland.

Verksamheten består bl.a. av information och rådgivning, stöd till jaktvårdsföreningarna, handläggning av jakt- och viltvårdsärenden, organisering av jaktvårdsföreningarnas verksamhet och stimulering av ungdomsverksamheten inom jakten.

Under år 2004 kommer fortsatta ansträngningar att ske för att bevara den traditionella jakten på sjöfågel under våren. Vidare avser landskapsstyrelsen genomföra en översyn av jaktlagen med målsättning att ändringarna träder i kraft den 1 augusti 2004.

..... *Inkomster*

37.22.04. Inkomster för viltvårds- och jaktärenden

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
94 783,97	98 000	98 000
Inkomsterna beräknas fördela sig enligt följande:		
Jaktvårdsavgift	3.800 st. x 20 euro	76.000 euro
Jaktvårdsavgift	600 st. x 36 euro	21.600 euro
Jägareexamenskompensum		<u>400 euro</u>
		98.000 euro

Avgiften är 20 euro per jaktår för jaktkortsinnehavare bosatta på Åland och 36 euro för övriga.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	98 000
	Totalt	98 000

37.22.40. Inkomster från hjortdjurslicenser och försålt fallvilt

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
49 921,21	45 000	52 000

Beräknade inkomster från hjortdjurslicenser och försålt fallvilt.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	
	- hjortdjurslicenser	50 000
	- övrigt	<u>2 000</u>
	Totalt	52 000

..... *Utgifter*

47.22.04. Utgifter för viltvårds- och jaktärenden (RF)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-32 921,28	-98 000	-98 000

Föreslås ett anslag om 98.000 euro som i stort beräknas fördela sig enligt följande

de:		
Utgifter för jaktvårdsföreningarnas ordinarie verksamhet och skjutbanor		55.500 euro
Tidningen Jägaren		11.800 euro
Jägarförsäkring		4.300 euro
Jakt- och fiskemuseét		6.800 euro
Viltvårdsprojekt och information		8.800 euro
Nordisk Jägersamvirke, Face m.m.		6.000 euro
Övrigt (tryckning av jaktkort m.m.)		<u>4.800 euro</u>
		98.000 euro

Inkomster av jaktvårdsavgifter gottskrivs moment 37.22.04.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter		-9 300
4300	Inköp av tjänster		-11 300
4800	Övriga utgifter		
	- medlemsavgifter	-3 700	
	- resor	<u>-1 700</u>	-5 400
8209	Övriga inkomstöverföringar		<u>-72 000</u>
	Anslagsbehov		-98 000

47.22.40. Bidrag för hjortdjursskador och utgifter för tillvaratagande av fallvilt (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-25 022,54	-45 000	-45 000

Föreslås ett anslag om 45.000 euro. Anslaget avser bidrag i enlighet med LL om ersättande av skador förorsakade av hjortdjur (52/1974) samt kostnader för tillvaratagande av fallvilt enligt jaktlagen (31/1985, § 73). Anslaget avses över tid motsvara inkomsterna från hjortdjurslicenser och försålt fallvilt (moment 37.22.40).

I syfte att minska skadorna på skog och jordbruksgrödor samt antalet trafikolyckor med hjortdjur inblandade kommer ökade ansträngningar att ske. För att minska antalet rådjur i närheten av utsatta vägsträckor bör ökad jakt, anläggande av viltåkrar och utfodring ske för att minska djurens benägenhet att passera vägen i samband med födosök.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- övriga löner och arvoden		-1 000
8209	Övriga inkomstöverföringar		<u>-44 000</u>
	Anslagsbehov		-45 000

47.24. FRÄMJANDE AV FISKERINÄRINGEN

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster		0	0
Konsumtionsutgifter	-40 763	-130 000	-57 000
Överföringsutgifter	-286 703	-666 000	-439 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-327 466	-796 000	-496 000
Anslag netto	-327 466	-796 000	-496 000

De övergripande målsättningarna inkluderar upprätthållandet av en effektiv och öppen myndighetsfunktion i avseende på förvaltningen och övervakningen av fiskeriresurserna och verksamheten inom landskapet, fullgod service till såväl branschen som allmänheten, tryggnad och förbättrande av lönsamheten för yrkesfisket och vattenbruket samt på längre sikt säkerställande av att fiskerinäringen bedrivs på ett hållbart sätt och konsumenterna har tillgång till lokala, trygga livsmedel av hög kvalitet.

Arbetet genomförs inom ramen för gällande bestämmelser nationellt och på EU-nivå, godkänd strukturplan för fiskerihushållningen 2000 - 2006 samt genom egna initiativ rörande utvecklingen av branschen i nära samråd med näringsidkarna och deras organisationer.

Merparten av de konkreta åtgärderna som föreslås gäller stöd och medverkan till utvecklingen av infrastrukturen samt insamling och sammanställning av bättre beslutsunderlag för en helhetspräglad förvaltning och optimerat nyttjande av fisk- och vattenresurserna. En helhetsbedömning är nödvändig även beaktande av att fisket tenderar bli mera småskaligt, delvis med karaktären av bisyssla. Arbetet kräver även nära samarbete med bl.a. miljöbyrån. Marknadsföring och profilering bör ingå som ett centralt utvecklingsområde och i mån av möjlighet utökad förädling för att skapa mervärde.

De mätetal som finns tillgängliga för utvärdering av i vilken mån målen uppnås är sysselsättning, fångst- och produktionsvolymerna samt förstahandsvärdet av dessa. En utredning planeras genomföras av ÅSUB under år 2004 för en mera detaljerad analys av situationen som grund för framtida planering och eventuellt identifiering av andra ändamålsenliga nyckeltal såsom lönsamhet, investeringar m.m. vilka inte ingår i normal statistik och uppföljning.

Inom EU-kommissionen diskuteras även utvidgning av kraven på övervakning av fisket, bl.a. satellitövervakning, vilket kan medföra utökade kostnader även för landskapsstyrelsen.

..... Utgifter
.....

47.24.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-40 382,73	-48 000	-45 000
	tb -70 000	

(t.a. -17 689,26)

I anslaget ingår 15.000 euro för fiskeriundersökningar i samarbete med forskningsinstitutioner i närregionerna samt vid Husö biologiska station, 20.000 euro för provfisket och andra populations- och beståndsundersökningar som grund för ett hållbart fiske samt för informationsverksamhet. Anslaget inkluderar även

kostnader för satellitövervakning av större fiskefartyg utgående från EU:s regelverk. Utvidgning av dessa krav till att omfatta även mindre fiskebåtar kan föranleda ytterligare kostnader redan under år 2004.

Anslaget för underhåll och service av fiskefyrar överförs till trafikavdelningen emedan man genom samordning med andra farledsarbeten torde kunna uppnå bättre kostnadseffektivitet.

Anslaget för lokalhyra för Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet (1.500 euro) föreslås utgå emedan landskapsstyrelsen via konkreta projekt på ett mera ändamålsenligt sätt kan medverka i fiskeriforskningen än genom medfinansiering av normala driftskostnader.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-25 000
4100	Material och förnödenheter	-6 500
4300	Inköp av tjänster	-10 000
4800	Övriga utgifter	<u>-3 500</u>
	Anslagsbehov	-45 000

47.24.05. Tekniskt stöd – strukturprogrammet för fiskerisektorn (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-380,92	-12 000	-12 000
(t.a. 0,00)		

Föreslås i enlighet med godkänd strukturplan för fiskerihushållningen 2000 - 2006 ett anslag om 12.000 euro för åtgärder som befrämjar uppföljning och kontroll av strukturplanen och därtill knutna projekt samt information. EU:s delfinansiering upptas under moment 47.26.45.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	<u>-12 000</u>
	Anslagsbehov	-12 000

47.24.40. Landskapets andel i skadeersättningar för försäkrade fiskeredskap och fiskebåtar (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-35 884,24	-201 000	-150 000

Föreslås ett anslag om 150.000 euro för skadeersättningar enligt bestämmelserna i lagen om fiskeriförsäkringar (FFS 331/58) samt för skador på redskap förorsakade av säl. Minskningen föranleds av att den åländska fiskeflottan har minskat.

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringsar	<u>-150 000</u>
	Anslagsbehov	-150 000

47.24.43. Landskapsunderstöd till fond för fiskeriförsäkringar

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	-2 000	-1 000

Med hänvisning till § 13 i lagen om fiskeriförsäkringar (FFS 331/58) föreslås ett anslag om 1.000 euro.

Dispositionsplan:

8204	Primärnärings	<u>-1 000</u>
	Anslagsbehov	-1 000

47.24.44. Främjande av marknadsföringen och strukturpolitiken (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-162 644,84	-230 000	-200 000

Föreslås ett anslag om 200.000 euro för intern uppsamling av fisk i skärgård och glesbygd enligt av landskapsstyrelsen fastställda villkor samt för åtgärder för att befrämja rationalisering och koordinering av verksamheten i avsikt att förbättra fiskens kvalitet och näringens lönsamhet.

Dispositionsplan:

8204	Primärnärings	<u>-200 000</u>
	Anslagsbehov	-200 000

47.24.46. Förbättrande av fiskeleder och fiskehamnar (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-174,37	-145 000	0

Föreslås inget anslag detta år.

47.24.49. Övrigt understöd för fiskerinäringens främjande

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-88 000,00	-88 000	-88 000

Föreslås ett anslag om 88.000 euro. Anslaget avser medfinansiering av rådgivningsorganisationerna Ålands Fiskare r.f.:s och Ålands fiskodlarförening r.f.:s verksamhet med 44.000 euro vardera i enlighet med ett samarbetsavtal som tecknas med respektive organisation utgående från att rådgivnings- och utvecklingsuppgifter utlokaliseras till branschen.

Dispositionsplan:

8204	Primärnärings	<u>-88 000</u>
	Anslagsbehov	-88 000

47.26. EUROPEISKA UNIONEN – STRUKTURPROGRAM FÖR FISKERI-SEKTORN

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	530 000	535 000	540 000
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter	-380	-1 075 000	-1 180 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-380	-1 075 000	-1 180 000
Anslag netto	529 620	-540 000	-640 000

Målsättningen med strukturprogrammet är att utöka fiskerinäringens betydelse med hänsyn till såväl sysselsättning som förstahandsvärde samt rationellt och hållbart nyttjande av de möjligheter och resurser som de åländska vattnen erbjuder.

För yrkesfiskets del och i tillämpbara delar även beredning, förädling och saluföring av fisk, ingår åtgärder för att förbättra hanteringen av fisk och därmed även dess kvalitet och hållbarhet i alla skeden av produktionskedjan, förbättra arbetsförhållandena och säkerheten, befrämja miljöhänsyn och hållbart fiske samt infrastrukturella åtgärder och utökat samarbete.

För vattenbrukets del prioriteras förutom produktkvalitet och arbets säkerhet, åtgärder som främjar vattenskydd och minskning av verksamhetens miljöpåverkan. Vägledande till denna del är landskapsstyrelsens handlingsprogram för vattenskyddet 2004 - 2007 samt landskapsstyrelsens riktlinjer för utvecklandet av fiskodlingen på Åland till år 2007. Det sistnämnda är även baserat på EU:s strategi för hållbart vattenbruk innefattande bl.a. utlokalisering till lämpliga odlingsplatser samt integrerad helhetsplanering av vattenområdenas nyttjande.

Strukturprogrammet inkluderar även i betydande grad utredningar (tillämpad forskning), pilotprojekt och åtgärder som utförs gemensamt av branschen i avseende på att ta fram bättre kunskapsunderlag, utreda och testa ny teknik, utöka samarbetet samt profilera näringen genom information till allmänheten och berörda parter.

Under slutet av år 2003 och början av år 2004 genomförs en halvtidsutvärdering av strukturprogrammet inkluderande analys av behoven att omfördela medel mellan de olika åtgärdshelheterna. Justeringar skall godkännas av den nationella övervakningskommittén.

För att öka flexibiliteten och underlätta hanteringen av fleråriga projekt föreslås att momenten för strukturprogrammet ändras till förslagsanslag så att landskapsstyrelsen, om behov uppstår, kan överskrida anslagen. Överskridning ett år medför att lägre anslag upptas senare år. Därtill föreslås att momenten fortsättningsvis är reservationsanslag för att göra dem tillgängliga under flera år.

Finansieringsramen för strukturprogrammet för fiskerihushållningen 2000-2006 kan sammanfattas enligt följande:

	Finansieringsram 2000 - 2006	Budgeterat 2000 - 2003	Förslag 2004	Återstod 2005 - 2006
Ls:s finansieringsandel	4.430.000	2.507.489	652.000	1.270.511
EU:s finansieringsandel	<u>3.650.000</u>	<u>2.252.489</u>	<u>540.000</u>	<u>857.511</u>
Sammanlagt	8.080.000	4.759.978	1.192.000	2.128.022

Inkomster

37.26.45. EU:s finansieringsandel – strukturprogram för fiskerisektorn

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
530 000,00	530 000 tb 5 000	540 000

Med hänvisning till moment 47.26.45 och kapitelmotiveringen föreslås en inkomst om 540.000 euro, vilket avser EU:s finansieringsandelar i projekt som ingår i strukturprogrammet för fiskerisektorn.

Specifikation:

8000	Europeiska Unionen	540 000
	Totalt	540 000

Utgifter

47.26.40. Landskapets finansieringsandel – strukturprogram för fiskerisektorn (RF)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	-540 000	-640 000

Med hänvisning till kapitelmotiveringen föreslås rubriken ändrad.

Föreslås ett anslag om 640.000 euro i enlighet med kapitelmotiveringen och fördelning mellan åtgärdshelheterna enligt följande:

1. Reglering av fiskeansträngningen	50.000 euro
2. Modernisering av fiskefartyg	80.000 euro
3. Skydd och utvecklande av akvatiska resurser, vattenbruk, utrustning i fiskehamnar, beredning och saluföring	320.000 euro
4. Övriga åtgärder; småskaligt kustfiske, socioekonomiska åtgärder och marknadsbefrämjande åtgärder	190.000 euro
	640.000 euro

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringsar	-640 000
	Anslagsbehov	-640 000

47.26.45. EU:s finansieringsandel – strukturprogram för fiskerisektorn (RF)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-380,93	-530 000 tb -5 000	-540 000

Med hänvisning till kapitelmotiveringen föreslås rubriken ändrad.

Föreslås ett anslag om 540.000 euro för EU:s andel av strukturstöden.

Dispositionsplan:

8204	Primärnäringsar	-540 000
	Anslagsbehov	-540 000

47.40. ARBETSFÖRMEDLINGEN

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster		8 000	10 000
Konsumtionsutgifter	-782 152	-949 000	-880 000
Överföringsutgifter	-1 052 893	-1 465 000	-1 515 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 835 045	-2 414 000	-2 395 000
Anslag netto	-1 835 045	-2 406 000	-2 385 000

Landskapsstyrelsens övergripande arbetsmarknadspolitiska mål är att sträva till en fortsatt låg arbetslöshet samt en ökad sysselsättningsgrad, en regionalt balanserad utveckling av arbetsmarknaden, kvinnors och mäns rätt till arbete på lika villkor samt att underlätta för personer med svag ställning på arbetsmarknaden att få arbete samt att förhindra utslagning från arbetsmarknaden.

Arbetsförmedlingsbyrån arbetar efter en ny organisationsmodell där målet är att fortsätta utvecklas till en betydande arbetsmarknadsexpert som genom kunskap och professionalism fungerar som en modern och flexibel samarbetspartner för arbetsgivare, arbetssökande, anställda, organisationer och intressegrupper.

Arbetsförmedlingens uppgift kommer fortsättningsvis att vara att arbeta med information, skapa nätverk samt öppna nya rekryteringskanaler så att arbetskraftsbrist inte blir ett hinder för tillväxt i näringslivet.

Den påtagliga arbetskraftsbristen inom hälsovård och socialt arbete och den pedagogiska sektorn kräver fortsättningsvis kraftiga åtgärder från alla inblandade parter framförallt eftersom de sektorerna tillsammans med en trygg och vacker livsmiljö och god barndagvård utgör förutsättningar för en lyckad rekryteringspolitik.

Trots att arbetslöshetsgraden har varit mycket låg under de senaste åren finns det problem på arbetsmarknaden. Beträffande arbetslösheten finns det en tendens att allt fler personer har svårt att komma in eller helt slås ut från den öppna arbetsmarknaden. En svag tendens till ökad ungdomsarbetslöshet som är påtaglig i våra närregioner tyder på strukturella problem då sysselsättningssituationen är tämligen god. Under år 2004 inleds också en period med kraftigt ökande ungdomskullar som går ut grundskolan vilket kan medföra en ökad problematik. Genom bibehållna anslag för sysselsättningsfrämjande åtgärder kan landskapsstyrelsen i enlighet med den övergripande arbetsmarknadspolitiska målsättningen motverka detta.

Delmål för verksamheten är

- att öka rekryteringsunderlaget för det åländska arbetslivet
- ökad kvalitet vid matchning av sökande-arbetsgivare
- ökade självservicemöjligheter vid jobbsökande
- obligatorisk aktiveringsplan för att bättre och mer rättvist tillgodose en individs rättighet och möjlighet till arbete
- täta företags- och kommunbesök
- att utveckla hemsidan
- ökad tillgänglighet till arbetsmarknadsservice genom Internet
- en utvecklad eureservice samt
- att arbeta för att stärka svenska språkets ställning gällande information från arbetsministeriet genom ett aktivt arbete i svenska utvecklingsgruppen.

En framställning med förslag till ny arbetsmarknadslagstiftning är under beredning och avses överlämnad till lagtinget under året.

Inkomster

37.40.54. Inkomster för sysselsättningens främjande

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
		10 000

tb 8 000

Föreslås en inkomst om 10.000 euro för de EU-projekt samt övriga samarbetsprojekt som Ålands arbetsförmedlingsbyrå ansvarar för.

Specifikation:

8000	Europeiska Unionen	5 000
8009	Övriga inkomstöverföringar	<u>5 000</u>
	Totalt	10 000

Utgifter

47.40.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-641 462,05	-780 000	-721 000

(t.a. -192 952,66)

För arbetsförmedlingsbyråns verksamhet föreslås ett anslag om 721.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

I övriga löner och arvoden ingår anslag för arbetskraftskommissionen och arbetsmarknadsrådet.

Därtill ingår i anslaget kostnader för administration, information, ADB, köp av yrkesvalspsykologtjänster samt vissa inköp av utrustning.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	11	11	11
Tillfälliga tjänster	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-410 557	
	- tillfällig tjänst	-34 198	
	- övriga löner och arvoden	<u>-17 445</u>	-462 200
4100	Material och förnödenheter		-22 000
4200	Hyror		-87 000
4300	Inköp av tjänster		-114 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-20 000	
	- representation	-1 700	
	- övrigt	<u>-3 100</u>	-24 800
1125	Maskiner och inventarier		<u>-11 000</u>
	Anslagsbehov		-721 000

47.40.23. Arbeta och bo på Åland (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-140 690,74	-169 000	-159 000

Projektets övergripande målformulering är att öka rekryteringsunderlaget för det åländska arbetslivet, motverka kompetensflykt samt arbeta för en inflyttning av personer och företag som kan öka diversifieringen av det åländska näringslivet genom

- att utveckla, uppdatera och marknadsföra projektets webbplatser
- att upprätthålla, underhålla och utveckla register över "åläningar i världen" samt andra ålandsintresserade
- att bygga upp kontaktnät med rekryteringsföretag, högskolor, stiftelser, projekt m.m., framförallt i våra närregioner för att öka kanalerna för det åländska arbetslivet vad gäller rekrytering och idéutbyte
- att förmedla kontakt mellan det åländska arbetslivet och presumtiv arbetskraft utanför Åland
- att hålla en hög kunskapsnivå vad gäller det åländska samhällets och arbetslivets nuvarande och framtida behov och
- att delta i och anordna kontaktskapande möten och rekryteringstillfällen m.m.

Under momentet föreslås ett anslag om 159.000 euro. I anslaget ingår utgifter för personal enligt bilaga 5, utvecklande av webbsidorna, informationsmaterial, marknadsföring och annonsering, deltagaravgifter vid rekryteringstillfällen och mässor, föreläsararvoden, lokalkostnader samt inköp av datautrustning.

	År 2002	År 2003	År 2004
Tillfälliga tjänster	2	2	2

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfälliga tjänster		-70 700
4100	Material och förnödenheter		-3 000
4200	Hyror		-2 000
4300	Inköp av tjänster		-66 300
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-10 000	
	- representation	-3 000	
	- övrigt	<u>-1 000</u>	-14 000
1125	Maskiner och inventarier		<u>-3 000</u>
	Anslagsbehov		-159 000

47.40.50. Arbetslöshetsersättningar (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-614 438,41	-700 000	-740 000

Föreslås ett anslag om 740.000 euro för arbetslöshetsersättningar. Under året förväntas inte några större förändringar i sysselsättningsläget. Ökningen föräns av justeringar av stödbeloppen.

Dispositionsplan:

8202	Social- och hälsovård samt utkomstskydd	<u>-740 000</u>
	Anslagsbehov	-740 000

47.40.52. Specialutgifter för arbetskraftsservicen

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-16 065,88	-25 000	-25 000

För specialutgifter för arbetskraftsservicen föreslås ett anslag om 25.000 euro.

Ur anslaget föreslås dagtraktamenten och resekostnader vid arbetsprovning kunna beviljas enligt principer fastställda av landskapsstyrelsen samt övriga stöd för utredande av arbets- och utbildningsförutsättningar och lämplighet för yrke samt för placering av handikappade i arbete enligt enahanda grunder som i riket (FFS 1253/93). Momentet kan också användas till resebidrag och dagtraktamentsunderstöd åt personer som beger sig på utlandspraktik enligt grunder som fastställts av landskapsstyrelsen.

Dispositionsplan:

8202 Social- och hälsovård samt utkomstskydd	<u>-25 000</u>
Anslagsbehov	-25 000

47.40.53. Utbildningsstöd (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-55 127,44	-90 000	-80 000

Under momentet föreslås ett anslag om 80.000 euro för utbildningsstöd samt ersättning för resor, uppehälle och logi i samband med de utbildningar som anordnas i enlighet med LL om sysselsättningsfrämjande utbildning (39/1988).

Dispositionsplan:

8202 Social- och hälsovård samt utkomstskydd	<u>-80 000</u>
Anslagsbehov	-80 000

47.40.54. Sysselsättningens främjande

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-367 261,80	-650 000	-670 000

Under momentet föreslås ett anslag om 670.000 euro för sysselsättningsfrämjande åtgärder i enlighet med den sysselsättningsplan som fastställs av landskapsstyrelsen. Planen innehåller mera detaljerade beskrivningar, målsättningar och kostnader för de sysselsättningsfrämjande åtgärderna utgående från de behov som bedöms föreligga vid förverkligandet.

Under detta moment upptas anslag för sysselsättningsfrämjande åtgärder som faller inom ramen för Ålands arbetsförmedlingsbyrås ansvarsområde. Vid användningen av anslag beaktas strukturella problem på arbetsmarknaden vad gäller andelen långtidsarbetslösa bland den äldre arbetskraften samt obalans i yrkesmässigt utbud och efterfrågan på arbetskraft kräver omedelbara åtgärder för att hindra marginalisering och utslagning från arbetsmarknaden. För att ytterligare effektivisera och skapa möjligheter till individuella lösningar för ovanstående grupper ansvarar byrån även för sysselsättningsfrämjande utbildningsåtgärder som berör enskild arbetslös.

Anslaget används för projektinriktade eller stödinriktade åtgärder för arbetslösa personer i form av projektkostnader, anställning med sysselsättningsstöd, arbetspraktik m.m. Anslaget kan också användas för omkostnader vid anställning med

sysselsättningsstöd, försäkringar och resekostnader vid praktikarbete samt som ett komplement till utbildningsstödet, som tilläggsstöd under högst 18 månader till arbetsgivare som ingår läroavtal med arbetslös person.

I anslaget ingår kostnader för arbetsförmedlingsbyråns deltagande i ett Leonardo-projekt inom temat skola - arbetsliv. Projektet pågår under tiden 1.1.2003 - 31.12.2005. I projektet deltar 17 regioner och den totala projektkostnaden är ca 1.000.000 euro varav 60 % finansieras nationellt och 40 % med EU medel. Ålands finansieringsandel är ca 30.000 euro under hela projektperioden.

Anslaget kan också användas för tillfälliga anställningar av personer som bearbetar arbetsmarknaden för att underlätta för framförallt funktionshindrade personer att komma ut på den öppna arbetsmarknaden samt motverka ”flaskhalsar” och underlätta för sektorer med stor arbetskraftsbrist att få tag i personal.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	-150 000
4100	Material och förnödenheter	-3 000
4300	Inköp av tjänster	-40 000
4800	Övriga utgifter	-5 000
8203	Arbetsmarknad	<u>-472 000</u>
	Anslagsbehov	-670 000

47.41. EUROPEISKA UNIONEN – MÅLPROGRAM 3, ÅTGÄRD 3

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster		0	0
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter	-181 971	-575 000	-719 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-181 971	-575 000	-719 000
Anslag netto	-181 971	-575 000	-719 000

Allmänt mål för åtgärd 3 är att bekämpa långtidsarbetslösheten samt att motverka utslagning från arbetsmarknaden. Åtgärden vänder sig såväl till yngre som äldre personer.

Åtgärden har också som målsättning att förbättra kvinnornas ställning på arbetsmarknaden.

Målsättningen och mervärdet med insatsen är att minst hälften av deltagarna får ett arbete på den öppna arbetsmarknaden eller fortsätter utbilda sig.

Finansieringsramen för målprogram 3, åtgärd 3; arbetsmarknadsintegrering under åren 2000 - 2006 kan sammanfattas enligt följande:

	Finansieringsram 2000 - 2006	Budgerat 2000 - 2003	Förslag 2004
Ls:s finansieringsandel	1.105.890	682.100	423.000
EU:s finansieringsandel	<u>743.640</u>	<u>447.300</u>	<u>296.000</u>
Sammanlagt	1.849.530	1.129.400	719.000

Utgifter

47.41.50. Landskapets finansieringsandel – målprogram 3, åtgärd 3 (RF)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-105 281,04	-345 000	-423 000

Föreslås ett anslag om 423.000 euro för landskapets finansieringsandel för projekt inom målprogram 3, åtgärd 3. Höjningen av anslaget föranleds av att det vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att beslut om fleråriga projekt kan fattas under året. I.o.m. föreslaget anslag är hela finansieringsramen budgeterad.

Dispositionsplan:

8203	Arbetsmarknad	-423 000
	Anslagsbehov	-423 000

47.41.55. EU:s finansieringsandel – målprogram 3, åtgärd 3 (RF)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-76 690,35	-230 000	-296 000

Föreslås ett anslag om 296.000 euro för EU:s finansieringsandel för projekt inom målprogram 3, åtgärd 3. Höjningen av anslaget föranleds av att det vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att beslut om fleråriga projekt kan fattas under året. I.o.m. föreslaget anslag är hela finansieringsramen budgeterad.

Dispositionsplan:

8203	Arbetsmarknad	-296 000
	Anslagsbehov	-296 000

47.43. YRKESVÄGLEDNINGEN

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster		0	0
Konsumtionsutgifter	-74 472	-87 000	-87 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-74 472	-87 000	-87 000
Anslag netto	-74 472	-87 000	-87 000

Ålands yrkesvägledningsbyrå bedriver sin verksamhet utgående från landskapslagen om yrkesvägledning (22/1960). Enligt lagen är yrkesvägledningens syfte ”att bistå den enskilde med de problem, som hava samband med hans yrkesval och förkovran inom yrket.”

Byråns vägledningstjänster skall vara tillgängliga för alla, såväl unga som vuxna. För att förverkliga sitt syfte samarbetar byrån med bl.a. arbetsförmedlingen, skolorna och utbildningsmyndigheterna, Folkpensionsanstalten samt andra myndigheter och institutioner såväl på Åland, i riket som i övriga Norden. Byrån verkar också för goda utbildningsmöjligheter för ålänningar både på Åland och i närliggande regioner.

Byrån upprätthåller i samarbete med arbetsförmedlingen och studieserviceenheten ett s.k. infotek som tillhandahåller information om studier och yrken. Infoteket är bemannat med hjälp av tillfälligt anställd personal.

Landskapsstyrelsen planerar inga förändringar i verksamheten under år 2004.

		<i>Utgifter</i>	
47.43.20.	<u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>		
	Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
	-74 472,35	-87 000	-87 000
	(t.a. -8 612,94)		

För verksamhetens utgifter föreslås ett anslag om 87.000 euro. Den största verksamhetskostnaden utgörs av personalutgifter enligt bilaga 5, som står för 83.000 euro.

Övriga verksamhetsutgifter kan vara anskaffning av litteratur och broschyrer, kontorsutrustning, dataprogram, tele-, frakt- och andra tjänster, annonsering, representation, kostnader för undersökningar etc. Från momentet betalas också Ålands medlemsavgift till Nordiska Förbundet för Studie- och Yrkesvägledning.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	1	1	1
Tillfälliga tjänster	1	1	1

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättad tjänst	-50 500	
	- tillfällig tjänst	<u>-32 500</u>	-83 000
4100	Material och förnödenheter		-1 000
4300	Inköp av tjänster		-1 000
4800	Övriga utgifter		-1 000
1125	Maskiner och inventarier		<u>-1 000</u>
	Anslagsbehov		-87 000

47.44. ÅLANDS TEKNOLOGICENTRUM

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster		0	0
Konsumtionsutgifter	-202 449	-260 000	-386 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-202 449	-260 000	-386 000
Anslag netto	-202 449	-260 000	-386 000

Ålands teknologicentrum omorganiserades i början av år 2003 till en enhet under näringsavdelningens allmänna byrå.

Ålands teknologicentrum (ÅTC) är en enhet som skall främja utvecklingen av innovationssystem och innovationer.

Med innovationssystem avses nätverk av offentliga och privata aktörer där ny teknik och kunskap produceras, sprids och används.

ÅTC skall vidare främja kontakterna mellan näringsliv och högskola samt bidra till att höja den tekniska kompetensnivån i landskapet.

ÅTC skall ha en central roll som projektledare och genomförare när det gäller att utveckla innovationsplattformen samt att verksamheten i betydligt större utsträckning ska fokusera på näringslivsutveckling.

Detta görs genom

- att tillsammans med näringslivet och högskolan bedriva aktiviteter som stimulerar till innovationer inom bl.a. teknik och miljöområdet
- att bedriva näringslivsinriktade projekt
- att stöda utvecklingen av nya företag
- att stimulera kunskapsutbyte i form av seminarier och workshops
- att aktivt medverka till att fler företag kan införa verksamhetsledningssystem (kvalitetsledningssystem och miljöledningssystem) samt
- att särskilt upprätthålla spetskunskap inom IKT området.

ÅTC ska under år 2004 framförallt arbeta inom följande områden

- näringslivs-/innovationsutveckling
- teknisk utveckling
- inkubatorverksamhet samt
- marknadsföring och verksamhet inom ramen för teknikbyn.

För ÅTC:s verksamhet avser landskapsstyrelsen att hyra utrymme om ca 400 m² i teknikbyn för vilket man betalar marknadsmässig hyra.

Under år 2004 i samband med att ÅTC flyttar, överväger landskapsstyrelsen en namnändring till Ålands innovationscentrum för att bättre motsvara den nya inriktning man avser att centret skall ha med en central roll som projektledare och genomförare när det gäller att utveckla innovationsplattformen samt att verksamheten i betydligt större utsträckning ska fokusera på näringslivsutveckling. I detta sammanhang bör även organisationen ses över samt övervägas vilken kompetens som bör finnas inom organisationen.

Landskapsstyrelsen avser att tillsätta en referensgrupp med medlemmar från näringsliv, högskola och förvaltningen. Gruppen skall fungera som ett stöd för ÅTC och bidra till att initiera näringslivs-/innovationsprojekt samt skapa förankringen för ÅTC:s verksamhet inom de tre områdena.

		<i>Utgifter</i>		
47.44.20.	<u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>			
	Bokslut 2002	Budget 2003		Förslag
	-202 449,38	-260 000 (t.a. -90 000)		-386 000

För verksamhet i enlighet med de i kapitel motiveringen angivna målsättningarna föreslås ett nettoanslag om 386.000 euro.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Den tillfälliga tjänsten som enhetschef föreslås fortsättningsvis vara tillfällig, men så att enhetschefen i fortsättningen utses för en period om fyra år, med möjlighet till förlängning med ytterligare fyra år. Avsikten med arrangemanget är att nå såväl flexibilitet och dynamik som stabilitet i verksamheten. Anslaget möjliggör tillfälliga projektanställningar för de behov som vid olika tidpunkter är aktuella. Denna flexibilitet är viktig för att kunna knyta den vid respektive tillfälle behövliga kompetensen till ÅTC.

Verksamheten ska delfinansieras genom inkomster från konsultverksamhet, kursverksamhet samt genom att bedriva projektverksamhet med andra finansieringskällor, t.ex EU. Föreslås med hänvisning till 8 § finansförvaltningslagen (43/1971) att inkomsterna kan gottskrivas momentet.

ÅTC ska vara en kunskapsintensiv organisation varför medel för fortbildning av personalen ingår i anslaget.

Verksamheten som är av rådgivande och näringslivsfrämjande karaktär, kräver att man arbetar med information, kunskapsspridning samt marknadsföring, varför medel föreslås för detta ändamål.

ÅTC förbereder att flytta sin verksamhet till den nya teknikbyn, vilket föranleder att medel tas upp för viss anpassning av lokalerna, möbler och inredning samt viss teknisk utrustning. Anslagsökningen under momentet föranleds av detta, av att ÅTC numera debiteras för de utrymmen de disponerar i högskolan samt av tillfälliga kostnader i samband med reorganiseringen.

	År 2002	År 2003	År 2004
Tillfälliga tjänster	4	1	1
Personal i arbetsavtalsförhållande		3	3

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfälliga tjänster	-84 937	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-140 935	
	- övriga löner och arvoden	<u>-69 928</u>	-295 800
4100	Material och förnödenheter		-15 000
4200	Hyror		-36 700
4300	Inköp av tjänster		-25 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-8 800	
	- representation	-700	
	- övrigt	<u>-1 000</u>	-10 500
1112	Immateriella rättigheter		-15 000
1125	Maskiner och inventarier		-70 000
3000	Inkomster av verksamheten		<u>82 000</u>
	Nettoanslagsbehov		-386 000

47.46.

FÖRSÖKSVERKSAMHETEN

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	40 235	42 000	0
Konsumtionsutgifter	-594 491	-720 000	-652 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	0	-100 000	0
Summa utgifter	-594 491	-820 000	-652 000
Anslag netto	-554 256	-778 000	-652 000

Den övergripande målsättningen för Ålands försöksstation är att verka för ett jordbrukssystem med minskad miljöpåverkan samt att arbeta för ökad lönsamhet inom de åländska jordbruksföretagen. Ålands försöksstation skall med beaktande av detta verka utifrån fyra olika försökssektorer d.v.s. med IP-lantbruk, IP-grönsaker, IP-frukt och -bär (IP = integrerad produktion) samt ekologisk produk-

tion. Därtill ingår en laboratorieverksamhet som betjänar såväl försöksverksamheten som lantbrukarna. Målsättningen är att med försöksresultatens hjälp bidra till att det småskaliga och mångsidiga jordbruket skall kunna fortbestå i landskapet. Genbankssamlingen med kloner av gammalt lokalt frukt- och bärmaterial skall också omhänderhas.

Delmål

- ett uthålligt och resurssnålt odlingssystem anpassat för åländska förhållanden
- prioritering av växtslag som har stor betydelse för det åländska, småskaliga jordbruket
- ökat mervärde på lokalt producerade varor
- produktion av högkvalitativa produkter
- integrerad produktion skall användas som norm inom de konventionella försöken
- att så långt resurserna räcker utveckla prognosverksamheten för att minska användningen av kemisk bekämpning av växtsjukdomar och skadedjur
- balanserad kvävegödning med hjälp av prognoser
- bred kunskapsbas på försöksstationen om det senaste inom miljö, teknik och odlingssystem
- hög efterfrågan på producerat försöksmaterial och
- distribution av information till kunden i och med att den blir klar.

Målsättningar för år 2004

- den integrerade produktionstekniken skall användas inom alla konventionella odlingsförsök
- prognosverktyg skall under året vidareutvecklas för potatis, lök och isbergs-sallat
- sjukdomar i vete skall följas upp och
- preliminära försöksresultat skall finnas tillgängliga för kunden innan startande av nästa odlingssäsong.

Försöksstationens målsättning ligger i samklang med det övergripande mål som landskapsstyrelsen ställt upp för primärnäringarna.

En utvärdering av försöksstationens verksamhet har påbörjats. En mer genomgripande förändring av verksamheten beräknas kunna förverkligas år 2005.

		<i>Inkomster</i>		
37.46.20.	<u>Verksamhetens inkomster</u>			
	Bokslut 2002	Budget 2003		Förslag
	40 235,53	42 000		
	Föreslås att momentet utgår då nettobudgetering införs. Se moment 47.46.20.			

		<i>Utgifter</i>		
47.46.20.	<u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>			
	Bokslut 2002	Budget 2003		Förslag
	-594 491,72	-720 000		-652 000
	(t.a. -125 302,00)			
	För försöksverksamheten vid Ålands försöksstation föreslås ett nettoanslag om 652.000 euro. Verksamheten vid försöksstationen fastställs årligen av landskapsstyrelsen.			

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5. Därtill ingår i anslaget för personal i arbetsavtalsförhållande anslag för avlönande av praktikanter.

Med hänvisning till 8 § finansförvaltningslagen (43/1971) föreslås att försöksstationens inkomster gottskrives momentet. Inkomsterna avser 27.000 euro för jord-, foder- och staggödselanalyser, 4.000 euro från försäljning av produkter samt 15.000 euro från hyror för tjänstebostäder.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	9	9	9
Tillfälliga tjänster	1	1	1
Personal i arbetsavtalsförhållande	4	4	4
<i>Dispositionsplan:</i>			
4000 Personalutgifter			
- inrättade tjänster	-347 247		
- tillfällig tjänst	-40 382		
- personal i arbetsavtalsförhållande	<u>-141 871</u>		<u>-529 500</u>
4100 Material och förnödenheter			
- kemikalier	-10 700		
- värme, el och vatten	-21 480		
- odlingsmaterial	-11 650		
- reservdelar och tillbehör	-11 490		
- övrigt	<u>-21 900</u>		-77 220
4200 Hyror			-6 770
4300 Inköp av tjänster			
- reparations- och underhållstjänster	-24 630		
- trycknings- och annonseringstjänster	-14 900		
- utbildningstjänster och personalaktiviteter	-8 730		
- städning	-2 370		
- övrigt	<u>-30 700</u>		-81 330
4800 Övriga utgifter			
- resor	-2 250		
- övrigt	<u>-930</u>		-3 180
3000 Inkomster av verksamheten			
- provtagnings- och analysavgifter	27 000		
- försäljning av produkter	<u>4 000</u>		31 000
3300 Hyresinkomster och ersättningar			<u>15 000</u>
Nettoanslagsbehov			-652 000

47.46.74. Om- och tillbyggnad för Ålands försöksstation (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	-100 000	0

I avvaktan på den i kapitel motiveringen omnämnda utvärderingen och förslag om ny verksamhetsutformning upptas i detta budgetförslag inget ytterligare anslag för om- och tillbyggnaden. Om så bedöms ändamålsenligt kan dock anslutningen till naturbruksskolans värmecentral verkställas.

47.49. ÅLANDS SVINAVELSSTATION

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster		0	0
Konsumtionsutgifter	-29 036	-57 000	0
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-29 036	-57 000	0
Anslag netto	-29 036	-57 000	0

Kapitlet utgår.

..... *Utgifter*

47.49.21. Verksamhetens utgifter - Ålands svinavelstation (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-29 036,67	-57 000	
(t.a. -1 291,00)		

Föreslås att momentet utgår då verksamheten i landskapets regi på svinavelstationen har upphört från och med den 1 juni 2003.

47.52. SKÖTSEL AV JORDEGENDOMAR

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	72 594	65 000	69 000
Konsumtionsutgifter	-13 661	-15 000	-15 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-29 994	-10 000	-10 000
Summa utgifter	-43 655	-25 000	-25 000
Anslag netto	28 939	40 000	44 000

Jordbruksbyrån förvaltar ett antal egendomar på Åland. Stommen i markegendomen utgörs av kungsgårdarna. Landskapsstyrelsen ser ett värde i att ha jord-egendomar som kan användas till nytta för framtida regionala och samhällsutvecklande satsningar. Satsningar som kan nämnas är de som utförts och planeras för golfturnismen på Grelsby och Kastelholms kungsgårdar.

De övriga jord- och fastighetsegendomarna som förvaltas av jordbruksbyrån är utarrenderade till jordbrukare. Landskapsstyrelsen har som målsättning att jord-egendomarna i mån av möjlighet skall odlas enligt ekologiska produktionsmetoder och därmed vara föregångare i en ekologisk omställningsprocess.

Investeringar som planeras avser att förbättra fastigheternas värde och återbetalas genom arrende. Landskapsstyrelsens ambition är att alla fastigheter i landskapets ågo skall vara representativa och i gott skick.

*Inkomster***37.52.20. Verksamhetens inkomster**

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
72 594,63	65 000	69 000

Inkomsterna avser hyror och arrenden från egendom för vilken jordbruksbyrån ansvarar. Arrendena baserar sig på ingångna arrendeavtal.

Specifikation:

3300 Hyresinkomster och ersättningar	<u>69 000</u>
Totalt	69 000

*Utgifter***47.52.20. Verksamhetens utgifter (VR)**

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-13 661,72 (t.a. 0,00)	-15 000	-15 000

Anslaget avser sedvanligt underhåll, reparationer och driftskostnader för landskapets jordbruksfastigheter och skatter m.m.

Dispositionsplan:

4300 Inköp av tjänster	-8 000
4800 Övriga utgifter	<u>-7 000</u>
Anslagsbehov	-15 000

47.52.74. Grundreparationer (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-22 396,03	-10 000	-10 000

För grundreparationer och täckdikning på fastigheter förvaltade av jordbruksbyrån föreslås ett anslag om 10.000 euro. Anslaget avser i huvudsak reparationer på Haga kungsgård.

Dispositionsplan:

1122 Byggnader	<u>-10 000</u>
Anslagsbehov	-10 000

47.52.77. Utvecklande av Grelsby kungsgård (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-7 598,20	0	0

Landskapsstyrelsen ingick ett intentionsavtal med Försäkringsaktiebolaget Pensions-Alandia och Ålands Golfklubb r.f. den 13 oktober 2003. Parternas avsikt är att tillsammans förverkliga byggandet och drivandet av Grelsby golfbana.

Parternas mål är att projekteringen med slutliga handlingar inklusive detaljerade kalkyler är slutförda så att beslut om finansieringen, byggandet och driften kan fattas inom första halvåret 2004.

Landskapsstyrelsen tillsatte i samband med intentionsavtalets undertecknande en arbetsgrupp som under vintern och våren 2004 ska ta fram en detaljplanering, projektering samt vidta eventuella kompletterande utredningar. Arbetsgruppens uppdrag finansieras med för ändamålet redan budgeterade medel, varvid landskapsstyrelsen inte avser att ta upp ytterligare medel för golfprojektet i detta skede. Landskapsstyrelsen avser att återkomma i tilläggsbudget när slutligt beslut om landskapets engagemang måste fattas.

47.55. SKÖTSEL AV EGNA SKOGAR

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	122 098	130 000	137 000
Konsumtionsutgifter	-95 829	-109 000	-114 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-95 829	-109 000	-114 000
Anslag netto	26 269	21 000	23 000

Landskapets skogsinnehav uppgår till ca 2.300 ha skogsbruksmark, varav ca 1.300 ha utgörs av produktiv skogsmark. Detta motsvarar endast 2 % av den totala skogsmarken på Åland.

Landskapsstyrelsens övergripande målsättning är att förvalta det egna skogsinnehavet i enlighet med gällande skogsbruksplan så att man på ett hållbart sätt tar tillvara virkesproduktionen, naturvärden och skogsmarkens sociala och kulturella värden.

Landskapets skogsbruksmark skall vidare skötas enligt de krav som skogscertifieringen ställer.

Det egna skogsinnehavet skall även hållas tillgängligt för allmänheten och utnyttjas för undervisning, information och försöksverksamhet. Skogsstigen i Kastelholm och arboretumstigen i Godby skall fortsättningsvis skötas.

Jakträtten är utarrenderad på de flesta markerna till år 2006.

Virkesförsäljningen ger betydande inkomster till landskapet, råvara till skogsindustrin och arbetsplatser för skogsarbetare och entreprenörer. Målsättningen för år 2004 är en avverkningsvolym på ca 4.100 m³, fördelat på ca 1.200 m³ timmer och klentimmer samt ca 2.900 m³ massaved.

Inkomster

37.55.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
122 098,71	130 000	137 000
Inkomsterna beräknas fördela sig enligt följande:		
Försäljning av virke ca 4.100 m ³		108.500 euro
Markarrenden		11.000 euro
Jaktarrenden		7.000 euro
Hyra för bostäderna i Grelsby och Berg		<u>10.500 euro</u>
		137.000 euro

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	108 500
3300	Hysesinkomster och ersättningar	<u>28 500</u>
	Totalt	137 000

*Utgifter***47.55.20. Verksamhetens utgifter (VR)**

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-95 829,49	-109 000	-114 000

(t.a. -16 382,01)

Föreslås ett anslag om 114.000 euro som i stort beräknas fördela sig enligt följande:

Avverkning	54.000 euro
Terrängtransport	17.000 euro
Skogsvård	24.000 euro
Underhåll av bostäderna i Grelsby och Berg samt Jomala plantskola	8.000 euro
Underhåll av vägar och diken	3.000 euro
Viltvård	1.000 euro
Skatter och övrigt	<u>7.000 euro</u>
	114.000 euro

	År 2002	År 2003	År 2004
Personal i arbetsavtalsförhållande	2	2	2

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- tillfälliga tjänster	-2 500	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	<u>-65 000</u>	-67 500
4100	Material och förnödenheter		-11 500
4300	Inköp av tjänster		-25 000
4800	Övriga utgifter		-6 000
1125	Maskiner och inventarier		<u>-4 000</u>
	Anslagsbehov		-114 000

47.58. ÅLANDS FISKODLING, GUTTORG

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	42 798	492 000	0
Konsumtionsutgifter	-412 672	-442 000	-423 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	0	-480 000	0
Summa utgifter	-412 672	-922 000	-423 000
Anslag netto	-369 874	-430 000	-423 000

För att upprätthålla fortsatt goda förutsättningar för det småskaliga kustfisket och fisketurismen har landskapsstyrelsen för avsikt att vid Ålands fiskodling i Guttorg producera för utplantering 200.000 smolt av havsöring, 200.000 1-somriga yngel av åländsk skärgårdssik samt 1,5 miljoner nykläckta gäddyngel. Som kompensation för det åländska laxfisket avser landskapsstyrelsen att producera och

utplantera 60.000 smolt av havslax. Ombyggnaden av odlingen till recirkulation kan dock påverka verksamhetens omfattning under år 2004.

Inom ramen för verksamheten vid Ålands fiskodling administreras även åtgärder för fisk- och fiskevattenvård samt vissa helt eller delvis externt finansierade projekt och utredningar. För år 2004 finns upptaget anslag för en utredare på deltid (60 %) rörande provfiske och beståndsanalyser vilka i sin helhet finansieras av Kustlaboratoriet i Sverige.

		<i>Inkomster</i>		
37.58.20.	<u>Verksamhetens inkomster</u>			
	Bokslut 2002	Budget 2003		Förslag
	42 798,82	35 000		
		tb 457 000		
Föreslås att momentet utgår då nettobudgetering införs. Se moment 47.58.20.				

		<i>Utgifter</i>		
47.58.20.	<u>Verksamhetens utgifter (VR)</u>			
	Bokslut 2002	Budget 2003		Förslag
	-412 672,66	-465 000		-423 000
		tb 23 000		
	(t.a. -55 423,56)			

För driften av Ålands fiskodling inkluderande löner, driftskostnader, anskaffningar och inkomster föreslås ett nettoanslag om 423.000 euro.

Med hänvisning till 8 § finansförvaltningslagen (43/1971) föreslås att Ålands fiskodlings inkomster gottskrives momentet.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Under momentet har beaktats anslag för en utredare. Kostnaderna för denna och därtill hörande projektkostnader motsvaras av inkomster.

Därtill ingår i anslaget för personal i arbetsavtalsförhållande anslag för avlönande av städare samt extra arbetskraft.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	2	2	2
Personal i arbetsavtalsförhållande	3	3	4

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-102 745	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	<u>-188 555</u>	-291 300
4100	Material och förnödenheter		-154 500
4200	Hyror		-3 300
4300	Inköp av tjänster		-23 100

4800	Övriga utgifter		
	- resor	-4 500	
	- övrigt	<u>-500</u>	-5 000
1125	Maskiner och inventarier		-13 000
3000	Inkomster av verksamheten		56 200
3300	Hysesinkomster och ersättningar		<u>11 000</u>
	Nettoanslagsbehov		-423 000

47.58.74. Byggande av recirkuleringssystem (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
--------------	-------------	---------

0,00

tb -480 000

Momentet utgår.

38./48. TRAFIKAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004	Förändring 2003-2004	Förändring 2002-2004
Summa inkomster	1 687 013	1 033 000	1 303 000	26,1%	-22,8%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-19 818 026	-19 764 000	-18 491 000	-6,4%	-6,7%
Överföringsutgifter	-1 116 952	-1 380 000	-1 200 000	-13,0%	7,4%
Realinvesteringar	-1 199 836	-2 139 000	-2 340 000	9,4%	95,0%
Lån och övriga finansinves- teringar		0	0		
Summa utgifter	-22 134 814	-23 283 000	-22 031 000	-5,4%	-0,5%
Anslag netto	-20 447 801	-22 250 000	-20 728 000	-6,8%	1,4%

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004	Förändring 2003-2004	Förändring 2002-2004
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	-525 146	-602 000	-455 000	-24,4%	-13,4%
Övrig trafik	-1 161 880	-1 355 000	-1 285 000	-5,2%	10,6%
Sjötrafiken	-12 566 973	-13 295 000	-12 370 000	-7,0%	-1,6%
Vägar, broar, hamnar och lin- färjor	-7 145 498	-7 951 000	-7 921 000	-0,4%	10,9%
Verkstad och lager	-735 317	-80 000	0	-100,0%	-100,0%
Summa	-22 134 814	-23 283 000	-22 031 000	-5,4%	-0,5%

48.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	41 754	27 000	38 000
Konsumtionsutgifter	-525 146	-602 000	-455 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-525 146	-602 000	-455 000
Anslag netto	-483 392	-575 000	-417 000

Trafikavdelningens uppgift är att upprätthålla, utveckla och förnya landskapets interna trafiksystem på ett totalekonomiskt försvarbart sätt, så att trafikanternas berättigade krav och förväntningar på en rimlig och säker trafik tillgodoses.

Allt trafikarbete skall ske med utgångspunkt i landskapsstyrelsens handlingsprogram, gällande trafiksäkerhetsplan för landskapet Åland 2002 - 2010 och trafikplan för landskapet Åland 2003 - 2010.

Trafikavdelningens organisation skall fortsättningsvis utvecklas med en smidigare och effektivare verksamhet som mål. Rollen som serviceinrättning i allmänhetens tjänst betonas.

Trafikens struktur byggs upp kring fyra olika trafikområden i anslutning till huvudled 1 (Mariehamn-Berghamn), huvudväg 2 (Mariehamn-Prästö), huvudväg 3 (Mariehamn-Långnäs) och huvudväg 4 (Godby-Geta).

Det trafiknät landskapet administrerar består av:

640 km lands- och bygdevägar

57 km gång- och cykelvägar inkl. belagda vägrenar

Lemströms kanal jämte svängbro
 39 broar
 Kumlinge flygfält
 10 helikopterplattor
 8 linstyrda färjor, varav 1 färja på driftsentreprenad och 2 färjor i reserv
 8 frigående färjor, varav 2 färjor i kompletterande trafik
 3 privata färjor, på totalentreprenad
 2 förbindelsebåtar
 3 oljebekämpningsfarkoster
 25 hamnar och färjfästen samt ett antal bryggor
 Fastigheter, byggnader och övriga anläggningar till stöd för verksamheten.

I det totala trafiknätet ingår dessutom 269 km kommunalvägar där respektive kommun är väghållare, de bilfärjor/kryssningsfartyg och övriga fartyg som trafikerar landskapet samt hamnar och flygfält för den externa trafiken.

Inkomster

38.01.01. Verksamhetens inkomster

	Budget 2003	Förslag
Bokslut 2002		
41 754,82	27 000	38 000

Under momentet föreslås en inkomst om totalt 38.000 euro.

Av detta avser 27.000 euro inkomst från social- och hälsovårdsministeriets försäkringsavdelning, som årligen på ansökan erlägger de till landskapet Åland hörande trafikförsäkringsavgifterna.

Föreslås en inkomst om 1.000 euro i avgifter för de kurser om alkohol och trafik som anordnas enligt 36 § 5 momentet körkortslagen för landskapet Åland (79/1991, ändr. 47/2000).

Till momentet hänförs även bl.a. avgifter uppgående till 10.000 euro för myndighetsbeslut.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	<u>38 000</u>
	Totalt	38 000

Utgifter

48.01.01. Verksamhetens utgifter (VR)

	Budget 2003	Förslag
Bokslut 2002		
-525 146,24	-602 000	-455 000
(t.a. -21 655,93)		(t.a. -100 000)

Föreslås, med beaktande av tidigare års medel, ett anslag om 455.000 euro för trafikavdelningens allmänna förvaltning.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av den inom trafikförvaltningen verksamma personalen enligt bilaga 5.

I anslaget har beaktats medel för trafiksäkerhetsarbetets information och allmänna kostnader.

En del av anslaget kan användas till konsultarvoden för personal- och organisationsutveckling, arbetarskydd, informationsteknologi samt miljöarbete med mera.

Anslaget inkluderar även medel för personalens yrkesspecifika fortbildningsbehov.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	9*	9	9
*3 tjänster överförda till moment 48.20.20.			

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster		-436 100
4100	Material och förnödenheter		-21 000
4300	Inköp av tjänster		-58 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-30 000	
	- representation	-4 000	
	- övrigt	<u>-5 900</u>	<u>-39 900</u>
	Anslagsbehov		-555 000
	Användning av tidigare års anslag		<u>100 000</u>
	Förslag		-455 000

48.10. ÖVRIG TRAFIK

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	0	0	0
Konsumtionsutgifter	-46 088	-45 000	-45 000
Överföringsutgifter	-1 115 792	-1 310 000	-1 150 000
Investeringsutgifter	0	0	-90 000
Summa utgifter	-1 161 880	-1 355 000	-1 285 000
Anslag netto	-1 161 880	-1 355 000	-1 285 000

Inkomster

38.10.40. Försäljning av flygplan

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00		
Momentet utgår.		

38.10.70. Inkomster från oljeskyddsfonden

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	0	0
För år 2004 föreslås ingen inkomst.		

Utgifter

48.10.04. Driftsutgifter för oljeskyddsberedskap (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-46 088,11	-45 000	-45 000

Föreslås ett anslag om 45.000 euro. Anslaget avser kostnader för bekämpning av oljeskador samt drift och underhåll av de inom landskapet verksamma oljeskyddsfarkosterna och övrig oljebekämpningsutrustning.

Verksamheten bedrivs i nära samarbete med räddningsväsendet och Ålands Sjö- räddningssällskap r.f. samt enligt direktiv och anvisningar utfärdade av landska- pets oljeskyddsdelegation.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster		-3 700
4100	Material och förnödenheter		-15 300
4300	Inköp av tjänster		-20 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-2 000	
	- representation	-500	
	- övrigt	<u>-3 500</u>	<u>-6 000</u>
	Anslagsbehov		-45 000

48.10.40. Understöd för flygverksamhet

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-340 000,00	-250 000	

Momentet utgår, då rutten Mariehamn-Arlanda flygs kommersiellt sedan den 5 maj 2003. Landskapsstyrelsen har beredskap att upphandla trafiken om så visar sig nödvändigt.

48.10.45. Understöd för kollektivtrafik

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-775 792,10	-1 060 000	-1 150 000

Enligt LL om yrkesmässig trafik (33/1976) förutsätts trafiktillstånd för bedrivande av linjetrafik med buss. Trafiktillståndet medför en skyldighet att trafikera det antal turer och den tidtabell som anges i tillståndet. Systemet bygger sålunda på tanken att lönsamheten för en linje totalt sett skall vara tillräcklig för att upprätthålla en godtagbar trafik. Detta har dock inte på många år varit fallet varför landskapsstyrelsen med bussbolagen har ingått kontrakt om trafiken och betalt understöd per körd kilometer. Eftersom linjetillstånden utges med ensamrätt har någon konkurrens om trafiken i praktiken inte funnits. Landskapsstyrelsen avser att under året utarbeta ett förslag till ändring av systemet, inklusive nödigbefunna lagändringar, så att den med offentliga medel finansierade busskollektivtrafiken kan upphandlas under konkurrens.

Landskapsstyrelsen inhämtar årligen kommunernas utlåtanden om utformningen av den regionala kollektivtrafiken och fastställer tidtabellerna och biljettpriserna och avgifter för månadskort. För att ge en rättvis kostnadsbelastning har avgiften för de skolkort som utges till elever i landskapets läroinrättningar sänkts under år

2003, varför understödet för kollektivtrafiken höjdes. Busstidtabellerna samordnas med skärgårdstrafikens turlistor för de frigående färjorna.

Det är trafikidkarens/entreprenörens skyldighet att föra statistik över trafiken och använda ett av landskapsstyrelsen godkänt biljettredovisningssystem.

Trafikidkaren/entreprenören behåller inkomsterna från den trafik som bedrivs samt erhåller ett stöd om 0,81 euro per redovisad, turlistad kilometer beräknad till 1.000.000 km. Busstureorna om ca 95.000 km i anslutning till färjtrafiken på Eck-erö, Berghamn ersätts med 50 % av understödsbeloppet (0,405 euro/km) enligt särskilt avtal med trafikidkaren.

Av anslaget beräknas 40.000 euro användas till glesbygds- och matartrafik. Inom anslaget skall sådan helg- och kvällstrafik som bedöms vara ekonomiskt försvarbar bedrivas. Därtill ingår 34.000 euro för understöd för extra trafik.

Med hänvisning till ovanstående föreslås ett anslag om 1.150.000 euro som i enlighet med ovanstående fördelas enligt följande:

Turlistad trafik	771.000 euro
Glesbygds- och matartrafik	40.000 euro
Skolkort	305.000 euro
Understöd för extra trafik	<u>34.000 euro</u>
Totalt	1.150.000 euro

Dispositionsplan:

8205	Övrigt näringsliv	<u>-1 150 000</u>
	Anslagsbehov	-1 150 000

48.10.70. Anskaffning och förnyande av oljeskyddsutrustning (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	0	0

För år 2004 föreslås inget anslag.

48.10.74. Uppförande av oljeskyddslager (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	0	-90 000

Efter en anbudsruna har det visat sig att kostnaderna för uppförande av det planerade förvaringsutrymmet för oljebekämpningsmaterial i Möckelö överstiger tidigare beräkningar. Totalkostnaden för uppförandet av lagerbyggnaden uppgår till ca 407.000 euro. Efter att oljeskyddsfondens andel om ca 240.000 euro, enligt nuvarande byggkostnadsindex, avdras är landskapets nettokostnad för uppförandet av lagerbyggnaden ca 167.000 euro motsvarande en nettokostnad om ca 334 euro per m². Oljeskyddsfonden finansierar därmed ca 59 procent av kostnaderna.

I den planerade byggnaden om totalt 500 m² ingår en värmeisolerad del om 146 m² där plusgrader skall hållas. Värme- och övriga driftskostnader jämte avskrivning på byggnaden ökar landskapets kostnader med ca 13.000 euro på årsbasis.

Med hänvisning till ovanstående föreslås ett anslag om 90.000 euro för att verkställa uppförandet av oljeskyddslagret.

Dispositionsplan:

1122	Byggnader	-90 000
	Anslagsbehov	-90 000

48.20.

SJÖTRAFIKEN

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	595 712	635 000	700 000
Konsumtionsutgifter	-12 566 973	-13 295 000	-12 370 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	0	0	0
Summa utgifter	-12 566 973	-13 295 000	-12 370 000
Anslag netto	-11 971 261	-12 660 000	-11 670 000

Sjötrafikenheten ombesörjer trafik med frigående färjor på nedannämnda linjer enligt av landskapsstyrelsen fastställda turlistor.

Norra linjen

Sträcka: Vårdö-Enklinge-Kumlinge-Lappo-Torsholma

Trafikvolym:	1992	1997	2002
- passagerare	113.867	121.366	117.950
- fordon	44.556	45.455	51.363
Fartyg:	m/s Alfågeln		
Driftsform:	Egen regi		

Sträcka: Asterholma-Lappo-Torsholma

Trafikvolym:	1992	1997	2002
- passagerare	11.652	10.744	12.787
- fordon	4.774	4.277	5.796
Fartyg:	m/s Spoven		
Driftsform:	Totalentreprenad		

Sträcka: Åva-Jurmo (trafiken inleddes 1.9.2001)

Trafikvolym:		2001	2002
- passagerare		6.631	20.107
- fordon		2.556	9.229
Fartyg:	m/s Doppingen		
Driftsform:	Egen regi		

Sträcka: Osnäs-Åva

Trafikvolym:	1992	1997	2002
- passagerare	92.549	106.732	99.810
- fordon	34.930	32.755	38.763
Fartyg:	m/s Viggen		
Driftsform:	Egen regi		

Sträcka: Enklinge-Kumlinge (trafiken inleddes år 1999)

Trafikvolym:	2000	2001	2002
- passagerare	7.890	8.681	9.632
- fordon	3.882	4.381	4.797
Fartyg:			
Driftsform:	Total entreprenad		

Beräknad totalkostnad för hela norra linjen 2004: 5.113.000 euro

Tvärgående linjen

Sträcka: Långnäs-Överö-Sottunga-Bergö-Snäckö

Trafikvolym:	1992	1997	2002
- passagerare	18.154	17.280	24.170
- fordon	8.613	8.509	11.743
Fartyg:	m/s Grisslan		
Driftsform:	Egen regi		

Beräknad totalkostnad för tvärgående linjen 2004: 616.000 euro

Södra linjen

Sträcka: Långnäs-Överö-Sottunga-Husö-Kyrkogårdö-Kökar-Galtby

Trafikvolym:	1992	1997	2002
- passagerare	100.190	109.994	116.229
- fordon	38.714	35.571	43.177
Fartyg:	m/s Gudingen, m/s Skiftet, m/s Ejdern 15.6 - 15.8		
Driftsform:	Egen regi		

Beräknad totalkostnad för södra linjen 2004: 4.019.000 euro

Föglölinjen

Sträcka: Svinö-Degerby

Trafikvolym:	1992	1997	2002
- passagerare	174.209	173.359	188.866
- fordon	89.004	83.295	100.950
Fartyg:	m/s Knipan, m/s Lotta II		
Driftsform:	Egen regi och totalentreprenad		

Beräknad totalkostnad för Föglölinjen 2004: 1.873.000 euro

Under år 2004 utreds anskaffning av ett nytt bokningsprogram för skärgårdstrafiken. Ett nytt bokningsprogram bör möjliggöra viss internetbokning och ett bättre utnyttjande av transportkapaciteten.

Inkomster

38.20.20. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
595 531,20	700 000	700 000
	tb -70 000	

Föreslås inkomst om 700.000 euro. Priset för samtliga årskort samt fordonsavgifter höjs. För passagerare avses fortsättningsvis inte uppbäras någon avgift.

Under momentet upptas även smärre inkomster vid Ålandstrafiken.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	690 000
3300	Hysesinkomster och ersättningar	<u>10 000</u>
	Totalt	700 000

38.20.21 Försäljning av obehövlig materiel

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
181,50	5 000	0

För år 2004 föreslås ingen inkomst.

..... *Utgifter*

48.20.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-12 566 973,06	-12 370 000 tb -925 000	-12 370 000

(t.a. -182 538,00)

Arbetet med att revidera turlistorna för att nå besparingar pågår. Konsekvenserna av ändringar i tidtabeller och trafikintensitet analyseras och diskuteras med företrädare för skärgårdskommunerna. Målsättningen är att upprätthålla en rimlig nivå på trafiken med tanke på skärgårdens överlevnad och utveckling. Med beaktande av detta föreslås ett anslag om 12.370.000 euro.

Förslaget innebär en minskning av trafiken jämfört med nuvarande turlista. Speciellt de sena kvälls- och natturena samt turer med låg beläggning bör begränsas för att nå besparingseffekter.

Transport av bränsle av klass I och II utförs på för ändamålet reserverade turer där antalet passagerare är begränsat och bokning inte tillåts. Ytterligare transport av bränsle samt annat farligt gods, t.ex. dynamit, utförs i mån av möjlighet och till självkostnadspris.

Anslaget fördelas per färja och utgiftslag (1.000 euro) på följande sätt:

Fartyg	Löner	Bränsle	Underhåll	Övrigt	Totalt
m/s Alfågeln	1 569	479	150	88	2 286
m/s Viggen	977	239	140	88	1 444
m/s Grisslan	361	72	75	36	544
m/s Gudingen	1 252	294	120	98	1 764
m/s Skiftet	1 256	312	120	99	1 787
m/s Knipan	1 147	284	145	80	1 656
m/s Doppingen	370	18	37	10	435
m/s Ejdern	253	117	75	36	481
Upphyrning av tonnage				693	693
Ofördelat färjor	140		159	245	544

Fartyg	Löner	Bränsle	Underhåll	Övrigt	Totalt
Trafikbåtar *)	84	3	40	125	252
Ålandstrafiken	138		6	120	264
<u>Varutransporter</u>				220	220
	7 547	1 818	1 067	1 938	12 370

*) Kostnader för m/s Tärnan, m/s Gåsö I, m/s Skrakkan och m/s Prackan, passage-rarbåtstrafik samt svävare och hydrokoptrar.

Anslaget för personalutgifter avser förutom personalen ombord på färjorna även den landbaserade personalen inklusive Ålandstrafiken, se vidare bilaga 5.

Bunkerpriset antas under år 2004 ligga på i medeltal 0,26 euro per liter netto.

Varje färja tas ur trafik två till tre veckor per år för dockning och översyn enligt uppgjort schema. Trafiken sköts under tiden av ersättande tonnage, i första hand eget.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	4*	4	4
Tillfälliga tjänster	3*	3	3
Personal i arbetsavtalsförhållande	110	109	110

*7 tjänster överförda från moment 48.01.01 och 48.60.20.

Dispositionsplan:

4000 Personalutgifter			
- inrättade tjänster	-155 000		
- tillfälliga tjänster	-129 000		
- personal i arbetsavtalsförhållande	<u>-7 263 000</u>		-7 547 000
4100 Material och förnödenheter			
- bränsle och smörjmedel	-1 818 000		
- reservdelar	-136 000		
- övrigt	<u>-107 000</u>		-2 061 000
4200 Hyror			-25 000
4300 Inköp av tjänster			
- övriga externa tjänster	-1 108 000		
- varutransporter till skärgården	-220 000		
- reparation och underhåll av transportmedel	-1 200 000		
- försäkringar	<u>-188 000</u>		-2 716 000
4800 Övriga utgifter			
- resor	-8 000		
- representation	-3 000		
- användarrättigheter	-4 000		
- skatter	-1 000		
- skadeersättningar	<u>-3 000</u>		-19 000
1125 Maskiner och inventarier			<u>-2 000</u>
Anslagsbehov			-12 370 000

48.20.70. Ans kaffning av fartyg och färjor (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	0	0

För år 2004 föreslås inget anslag. Se även allmänna motiveringen.

48.30. VÄGAR, BROAR, HAMNAR OCH LINFÄRJOR

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	285 519	337 000	522 000
Konsumtionsutgifter	-5 944 818	-5 822 000	-5 621 000
Överföringsutgifter	-1 160	-70 000	-50 000
Investeringsutgifter	-1 199 518	-2 059 000	-2 250 000
Summa utgifter	-7 145 496	-7 951 000	-7 921 000
Anslag netto	-6 859 977	-7 614 000	-7 399 000

Väghållningsenheten ansvarar för skötseln av lands- och bygdevägar, handhar underhållet av broar och färjefästen samt driften av linfärjorna. Enheten utför uppdrag såväl internt inom förvaltningen som externt åt kommuner och privata mot beställning. Momentet är nettobudgeterat sedan år 2002. Åland är uppdelat i två vägdistrikt, fasta Åland och skärgården. På fasta Åland finns vägstationer i Godby och Möckelö samt en vägdepå i Kattby. I skärgården finns fyra vägstationer på Brändö, Föglö, Kumlinge och Kökar. På mindre öar med landsväg har enheten privata tillsyningsmän för delar av underhållsarbetet. Följande linfärjor hör till väghållningsenheten.

Björkö-linjen	1992	1997	2002
- passagerare	18.985	17.274	17.433
- fordon	11.521	11.230	11.617
Driftsform:	Egen regi		
Embarsunds-linjen	1992	1997	2002
- passagerare	62.442	62.763	66.255
- fordon	37.454	39.107	40.253
Driftsform:	Egen regi		
Seglinge-linjen	1992	1997	2002
- passagerare	33.104	36.082	34.991
- fordon	17.679	18.287	19.533
Driftsform:	Egen regi		
Simskåla-linjen	1992	1997	2002
- passagerare	22.751	31.717	32.478
- fordon	11.801	17.654	18.909
Driftsform:	Egen regi		
Töftö-linjen	1992	1997	2002
- passagerare	340.942	342.769	341.238
- fordon	177.035	189.405	199.324
Driftsform:	Egen regi		
Ängösunds-linjen (linjen startade 1995)	1992	1997	2002
- passagerare	-	9.516	10.358
- fordon	-	5.599	6.485
Driftsform:	Driftsprivatiserad		

Enheten handhar även skötseln av grunda farleder jämte tillhörande flytande sjömärken, kummel, linjemarkeringar och radarmärken.

Projekteringsenheten utför väg- och andra projekteringar såväl internt för trafikavdelningen som externt åt kommunerna. I den mån kapaciteten räcker till kan även uppdrag för entreprenörer och andra privata beställare utföras. Uppdragen

faktureras enligt principen om full kostnadstäckning.

..... *Inkomster*

38.30.21. Verksamhetens inkomster - projekteringsenheten

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
278 519,73	337 000	372 000

Föreslås ett anslag om 372.000 euro för projekteringsuppdrag som utförs internt och externt för kommuner och övriga uppdragsgivare. Se även moment 48.30.21. I anslaget ingår 84.000 euro för utredning av kortrutt till Föglö.

Debiteringen görs enligt principen full kostnadstäckning.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	<u>372 000</u>
	Totalt	372 000

38.30.88. Försäljning av fastighet

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
		150 000

Momentet nytt.

Det av landskapet helägda bolaget Långnäs Hamn Ab disponerar genom ett legoavtal fastigheten Hamnen Rnr 1:95 i Klemetsby, Lumparland, där den s.k. gamla Siljakajen finns. Bolaget har nu anhållit om att få köpa fastigheten som omfattar ett område om ca 0,7 ha land och ca 2,7 ha vatten. Som betalning för fastigheten erbjuder bolaget dispositionsrätten till västra halvan av piren, färjklaffen samt tillhörande vattenområde i landskapets intilliggande skärgårdshamn i Långnäs. Dispositionsrätten, som bolaget övertagit av sjöfartsverket, har i början av år 2004 ett värde om drygt 268.000 euro.

Landskapsstyrelsen föreslår att fastighetsförsäljningen genomförs så att bolaget utöver dispositionsrätten till landskapet erlägger en köpeskilling om 150.000 euro.

Specifikation:

1120	Jord- och vattenområden	
3900	Verksamhetens övriga inkomster	<u>150 000</u>
	Totalt	150 000

..... *Utgifter*

48.30.20. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-5 604 273,81	-5 330 000	-5 179 000
(t.a. -256 338,00)		

För trafiklederna föreslås ett nettoanslag om 5.179.000 euro för drift och underhåll av vägar, broar, hamnar, flygfält och helikopterplattor samt linstyrda färjor.

Föreslås med stöd av 8 § LL om landskapets finansförvaltning (43/1971) att de

beräknade inkomsterna om 170.000 euro från hyreslägenheterna, hangaren vid flygfältet samt arbeten utförda åt kommuner och privata fortsättningsvis direkt gottskrivs utgiftsmomentet.

Anslaget för driften och underhållet har beräknats enligt följande fördelning:

Inkomster av verksamheten	170 000 euro
Servicearbeten och underhållsarbeten	-2 045 000 euro
Istandsättning och upprustning	-650 000 euro
Drift av linfärjor	-1 650 000 euro
Underhåll av maskiner och linfärjor	-320 000 euro
Drift och underhåll av färjfasten och bryggor	-250 000 euro
Drift och underhåll av byggnader	-132 000 euro
Drift och underhåll av Lemströms kanal	-112 000 euro
Drift och underhåll av flygfält och helikopterplattor	-20 000 euro
Anskaffning av maskiner	<u>-170 000 euro</u>
	-5 179 000 euro

Anslag för beläggningsarbeten har upptagits under moment 48.30.77.

I delanslaget för drift och underhåll av byggnader ingår kostnader för uppförande av ett mindre förråd i Möckelö.

Anslaget för förnyande av arbetsmaskiner och -fordon motsvarar inkomsterna av verksamheten. Inkomsterna kan i sin helhet användas till förnyande av arbetsmaskiner och arbetsfordon under förutsättning att anslaget totalt sett inte överskrids.

Driften av linfärjor förutsätter att nattpaus införs enligt modell Björkölinjen på Seglinge- och Simskälalinen samt att kollektivavtalsenliga pauser återinförs på Töftölinjen med trafikavbrott.

Driftsprivatisering av linfärjor kan i enlighet med trafikplanen prövas för att uppnå besparingar. Ängöslinjen drivs sedan en tid i privat regi och Björkölinjen avses bli driftsprivatiserad i augusti 2004. Landskapsstyrelsen utvärderar kontinuerligt olika driftsformer som underlag för beslut om driften av övriga linfärjor.

För ombyggnads- och vägförbättringsarbeten uppgörs årligen ett särskilt arbetsprogram.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Personal som avlönas under momentet kan även tjänstgöra inom vägbyggnads- och vägförbättringsprojekt (moment 48.30.77).

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	6	6	6
Personal i arbetsavtalsförhållande	65	65	63

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-273 300	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	<u>-2 511 400</u>	-2 784 700
4100	Material och förnödenheter		-980 000
4200	Hyror		-172 300
4300	Inköp av tjänster		-1 144 000

4800 Övriga utgifter	
- resor	-78 000
1122 Byggnader	-20 000
1125 Maskiner och inventarier	-170 000
3000 Inkomster av verksamheten	<u>170 000</u>
Nettoanslagsbehov	-5 179 000

48.30.21. Verksamhetens utgifter - projekteringsenheten (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-271 686,95	-422 000	-372 000
(t.a. -170 122,00)		(t.a. -70 000)

Föreslås ett anslag om 372.000 euro, varvid tidigare års anslag har beaktats.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

Projekteringsenheten utför väg- och andra projekteringsuppdrag såväl internt för trafikavdelningen som externt för kommuner. Om kapaciteten räcker till kan uppdrag för entreprenörer och andra privata beställare utföras. Uppdragen faktureras enligt principen om full kostnadstäckning. I timdebiteringen ingår bl.a. resekostnader och kostnader för instrument, redskap, verktyg och material. 10.000 euro föreslås som delanslag för anskaffning av nytt planeringsprogram vars beräknade totalkostnad är ca 25.000 euro.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	6	6	6
Personal i arbetsavtalsförhållande	3	3	3

Dispositionsplan:

4000 Personalutgifter		
- inrättade tjänster	-266 900	
- personal i arbetsavtalsförhållande	<u>-123 800</u>	-390 700
4100 Material och förnödenheter		-11 800
4200 Hyror		-6 500
4300 Inköp av tjänster		-10 000
4800 Övriga utgifter		
- resor		-13 000
1112 Immateriella rättigheter		<u>-10 000</u>
Anslagsbehov		-442 000
Användning av tidigare års anslag		<u>70 000</u>
Förslag		-372 000

48.30.23. Utgifter för underhåll av farleder

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-68 858,05	-70 000	-70 000

Föreslås ett anslag om 70.000 euro för underhåll av landskapets grunda farleder jämte tillhörande flytande sjömärken, kummel, linjemarkeringar och radarmärken enligt kontrakt tecknat för perioden 1.3.2001 - 28.2.2006.

En del av anslaget kan användas för nödvändiga inspektioner och farledsundersökningar.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster	-70 000
	Anslagsbehov	-70 000

48.30.30. Landskapsunderstöd för byggande och förbättrande av kommunalvägar (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-1 160,08	-70 000	-50 000

Föreslås ett anslag om 50.000 euro att utges, i enlighet med 19 § LL om kommunalvägar (16/1964), som bidrag för de nybyggnader, ombyggnader och nödvändiga grundförbättringar, som kommunerna anhållit om eller föreslagit i sina planer för år 2004.

De bidragsberättigade kostnaderna för grundförbättringar maximeras till 50 euro/meter och för nybyggnad till 60 euro/meter. Förslaget baserar sig på oförändrade bidragsprocenter med vissa regionala differenser. Förhöjning av bidraget kan efter prövning beviljas då större trummor eller broar ingår i projektet.

Vid ny- och ombyggnad av kommunalväg skall planering och dimensionering ske enligt nuvarande och förväntad trafikbelastning. Svenska vägverkets normer ”projektering och byggande av enskilda vägar” skall i tillämpliga delar iakttas vid projekteringen.

Inom anslaget kan bidrag om högst 30 euro/meter ges för anläggande av gång- och cykelvägar med väsentlig betydelse för trafiksäkerheten i kommunen.

Dispositionsplan:

8309	Övriga kapitalöverföringar	-50 000
	Anslagsbehov	-50 000

48.30.74. Byggnadsinvesteringar (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-70 000,00	-120 000	-100 000

Föreslås ett anslag om 100.000 euro för översyn, reparation och uppdatering av värme- och ventilationsanläggningar i Möckelö fastigheterna.

Dispositionsplan:

1122	Byggnadsinvesteringar	-100 000
	Anslagsbehov	-100 000

48.30.77. Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten (R)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-1 129 518,83	-2 139 000 tb 200 000	-2 150 000

För vägbyggnads- och vägförbättringsprojekt samt för broar, hamnar, färjfasten, bryggor, farleder och muddringar föreslås ett investeringsanslag om 2.150.000 euro enligt nedanstående fördelning.

Vid ny- och ombyggnad av vägar skall största möjliga hänsyn tas till kultur- och naturintressena samt att utforma vägmiljön så trafiksäker som möjligt.

PROJEKT	Tidigare beviljats (1.000 €)	Föreslås 2004 (1.000 €)	Plan 2005 (1.000 €)	Plan 2006 (1.000 €)	Senare kostnad (1.000 €)	Total kostnad (1.000 €)
Trafikområde 1						
Sviby bro och bank	17		200	233		450
Anslutningar till Möckelö och flygfältet	400					400
Näfsby-Gölby		10				
Marsunds gamla bro, rivning	100				550	650
Öra-Överby	30				580	610
Överby-Böle	25				690	715
Böle-Storby		20		200	260	480
Käringsundsvägen	171	10		90		271
Trafikområde 2						
Korsningsområde, Dalbo	286		235			521
Korsningsområde, Spar- hallen/Kantarellen o. Sviby	568		235			803
Vägskäl till Andersböle	40	35				75
Kastelholm-Tranvik vs (3,7 km)	15				800	815
Tranvik vs-Finby (2,3 km)	20				650	670
Finby vs-Prästö inkl. ny bro				30	2570	2600
Prästö bro, höjn. av tvärbalk	50					50
Hummelviks färjfäste (ff)	27				330	357
Kumlinge skola - vägstation					150	150
Kumlinge ff, ny landramp					300	300
Djurholmsbron, ombyggnad	20				500	520
Trafikområde 3						
GC-tunnel Nabben	17				170	187
Söderby-Bistorp	470					470
Bistorp-Bäckäng (2,7 km)	120	510				630
Bäckäng-Lumparsund (3,0 km)	20	350	370			740
Svinö-Klemetsby		25	200	250		475
Klemetsby-Långnäs			30	180	190	400
Långnäs hamnområde	157					157
Långnäs pir förstärkning	60					60
Föglö korttrutt	84					84
Sottunga ff och farled	10			100	230	340
Harparnäs ff	414	90	320	200		1024
Överboda - Karlby (2,2 km)					300	300
Hamnö, bro					80	80
Degerby tullbrygga					160	160
Trafikområde 4						
Bartsgårda hamnområde	9					9
Övrigt						
Gång- och cykelleder längs befintliga vägar	20	20	20	20	20	100

PROJEKT	Tidigare beviljats (1.000 €)	Föreslås 2004 (1.000 €)	Plan 2005 (1.000 €)	Plan 2006 (1.000 €)	Senare kostnad (1.000 €)	Total kostnad (1.000 €)
Grundförbättring av glesbygdsvägar	160	210	210	210	210	1000
Beläggingskostnader		540	450	450	450	1890
Trafiksäkerhetsåtgärder		105	95	100	100	400
Upprätthållande av vägregister, trafikräkningssystem m.m.		30	30	30	30	120
Vägför rättningar och markinlösen m.m.		150	140	110	100	500
Dispositionsmedel		45	45	45	45	180
Sammanlagt	3310	2150	2580	2248	9465	19743

Trafikområde 1

Anslag upptas för fortsatt projektering för ombyggnad och förbättring av framkomligheten och trafiksäkerheten på landsväg nr 1. Uppmärksamhet ägnas speciellt den lätta trafiken i närheten till Mariehamn och i Eckerö.

Rivningen av Marsunds gamla bro framskjuts.

Under året utreds och planeras en förbättring av vägen Näfsby-Gölby.

Vägplan uppgörs på landsväg nr 1 på sträckan Böle-Storby.

Projektering av separat gång- och cykelväg till vändplan på Käringsundsvägen utförs.

Trafikområde 2

De föreslagna anslagen förbättrar framkomligheten och ökar trafiksäkerheten på landsväg nr 2 mellan Mariehamn och Vårdö.

Åtgärderna mellan Rökerirondellen och Dalkarby anpassas till näringslivets etableringar och vederbörliga kommunala markanvändningsplaner.

Vägplan uppgörs och utställs på sträckan Tranvik vägskalet-Finby på landsväg nr 2.

Ny vägkorsning till Andersböle färdigställs och Björsbykorsningen byggs trafiksäkrare.

Projekteringsanslaget för Sandösundsbro och bank överförs till Hummelvik färjefäste.

Trafikområde 3

Anslag upptas för fortsatt ombyggnad av landsväg nr 3 mellan Mariehamn och Långnäs. Åtgärderna förbättrar framkomligheten och ökar trafiksäkerheten speciellt för den lätta trafiken.

Om- och nybyggnaden av vägen mellan Bistorp och Lumparsund med separat gång- och cykelbana fortsätter.

Vägplan påbörjas på sträckan Svinö-Klemetsby.

De befintliga färjlägena på södra linjen byggs om och förses med nya landramper för anpassning till befintligt tonnage. I Harparnäs, Kökar, byggs ett nytt färjläge. Planeringen inför muddring av farleden till Sottunga inleds.

Tidigare beviljat anslag för Kyrkogårdsö färjfäste överförs till Harparnäs färjfäste.

Trafikområde 4

För trafikområde 4 fastställs vägplanen för Bartsgårda hamnområde.

Övrigt

Investeringsanslagen satsas främst på säkra och funktionella trafiklösningar längs huvudlederna. Samtidigt förbättras och ytbeläggs glesbygdsvägarna. För sjötrafiken görs satsningar i färjfästen och hamnområden.

Anslag för trafiksäkerhetsåtgärder används för satsningar bl.a. på landsväg nr 2, sträckan Ingby-Gölby.

Dispositionplan:

1124	Vägar och infrastruktur	-2 150 000
	Anslagsbehov	-2 150 000

48.50. VERKSTAD OCH LAGER

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	764 026	34 000	43 000
Konsumtionsutgifter	-734 999	0	0
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-317	-80 000	0
Summa utgifter	-735 316	-80 000	0
Anslag netto	28 710	-46 000	43 000

Verkstaden utför reparationer i första hand för egna färjor, hamnanläggningar, fordon och arbetsmaskiner.

Lagret sköter upplagringen av förbrukningsmaterial och utrustning. Verksamheten finansieras av serviceavgifter och hanteringspåslag på lagerhållna varor.

Verkstadens och lagrets kapacitet utnyttjas enligt följande uppdelning:

Skärgårdstrafiken	35 %
Vägunderhållet	50 %
Övriga	15 %.

Inkomster

38.50.20. Verksamhetens inkomster

	Budget 2003	Förslag
Bokslut 2002		
764 026,63	34 000	43 000

Föreslås en nettoinkomst om 43.000 euro. Nivån på inkomsten är beräknad utgående från att Möckelö hamn färdigställs 1.4.2004. Hamnordning och taxor skall fastställas före nämnda datum.

Enligt 8 § LL om landskapets finansförvaltning (43/1971) är verkstaden och lagret nettobudgeterade från ingången av år 2003 vilket föreslås fortgå även under år 2004. I inkomsten beaktas de direkta kostnaderna och kapitalkostnaderna motsvarande avskrivningarna på årsbasis på det kapital som är bundet i verksamheten.

Anslaget för personalutgifter avser avlönande av personal enligt bilaga 5.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	3	3	3
Personal i arbetsavtalsförhållande	15	14	14

Specifikation:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-114 550	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	<u>-459 950</u>	-574 500
4100	Material och förnödenheter		
	- bränsle och smörjmedel	-70 000	
	- värme, el och vatten	-50 000	
	- övrigt	<u>-50 000</u>	-170 000
4300	Inköp av tjänster		
	- städtjänster	-12 600	
	- avfalls- och miljötjänster	-4 000	
	- övrigt	<u>-25 400</u>	-42 000
4800	Övriga utgifter		
	- resor		-4 500
3000	Inkomster av verksamheten		<u>834 000</u>
	Nettoinkomst		43 000

Utgifter

48.50.77. Utbyggnad av Möckelö hamn (R)

	Budget 2003	Förslag
Bokslut 2002		
-317,26	0	
	tb -80 000	

Momentet utgår. Projektet slutförs med under tidigare år budgeterade medel.

39./49. SKATTER OCH AVGIFTER AV SKATTENATUR, INKOMSTER AV LÅN OCH FINANSIELLA POSTER

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004	Förändring 2003-2004	Förändring 2002-2004
Summa inkomster	206 876 459	204 357 000	206 210 000	0,9%	-0,3%
Utgifter enligt momentart					
Övriga utgifter	-3 917 524	-1 448 000	-12 450 000	759,8%	217,8%
Summa utgifter	-3 917 524	-1 448 000	-12 450 000	759,8%	217,8%
Anslag netto	202 958 935	202 909 000	193 760 000	-4,5%	-4,5%

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004	Förändring 2003-2004	Förändring 2002-2004
Inkomster per uppgiftsområde					
Finansiella poster	5 267 555	2 990 000	2 786 000	-6,8%	-47,1%
Skatter och inkomster av skattenatur	169 368 796	174 518 000	179 050 000	2,6%	5,7%
Återbetalade lån	4 200 006	3 950 000	4 250 000	7,6%	1,2%
Upptagna lån	0	20 249 000	18 124 000	-10,5%	
Återförda anslag	11 641 463	2 650 000	2 000 000	-24,5%	-82,8%
Överföringar mellan olika budgetår	16 398 639	0	0		-100,0%
Summa	206 876 459	204 357 000	206 210 000	0,9%	-0,3%

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004	Förändring 2003-2004	Förändring 2002-2004
Utgifter per uppgiftsområde					
Finansiella poster	-854 037	-1 100 000	-1 300 000	18,2%	52,2%
Återförda anslag	-3 063 486	-15 000	-150 000	900,0%	-95,1%
Överföringar mellan olika budgetår	0	-333 000	-11 000 000	3203,3%	
Summa	-3 917 524	-1 448 000	-12 450 000	759,8%	217,8%

Rubriken ändrad.

49.01. FINANSIELLA POSTER

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	5 267 554	2 990 000	2 786 000
Övriga utgifter	-854 037	-1 100 000	-1 300 000
Summa utgifter	-854 037	-1 100 000	-1 300 000
Anslag netto	4 413 517	1 890 000	1 486 000

Rubriken ändrad.

Inkomster

39.01.91. Räntor på lån

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
1 929 291,51	1 950 000	1 725 000

Som beräknad ränteinkomst av utgivna lån föreslås 1.725.000 euro upptaget.

Specifikation:

5000	Finansiella inkomster	<u>1 725 000</u>
	Totalt	1 725 000

39.01.92. Ränteinkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
3 222 546,30	1 000 000	1 000 000

Som inkomst av likviditetsplaceringar och ränta på bankkonton föreslås 1.000.000 euro.

Specifikation:

5000	Finansiella inkomster	<u>1 000 000</u>
	Totalt	1 000 000

39.01.93. Premier för landskapsgarantier

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
28 902,40	15 000	36 000

Som inkomst av utestående landskapsgarantier föreslås 36.000 euro upptaget.

Specifikation:

5000	Finansiella inkomster	<u>36 000</u>
	Totalt	36 000

39.01.94. Dividendinkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
86 814,44	25 000	25 000

Som dividendinkomst av landskapets aktieinnehav föreslås 25.000 euro upptaget.

Specifikation:

5000	Finansiella inkomster	<u>25 000</u>
	Totalt	25 000

Utgifter

49.01.90. Ränteutgifter (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-288 142,34	-400 000	-350 000

För ränteutgifter m.fl. kostnader för av landskapet upptagna budgetlån och tillfäl-

liga likviditetslån föreslås ett anslag om 350.000 euro.

Anslaget avser förutom ränteutgifter för budgetlån och likviditetslån även räntor och övriga kostnader för regionallån (se moment 44.10.87 och 39.30.87).

Dispositionsplan:

5100	Finansiella utgifter	-350 000
	Anslagsbehov	-350 000

49.01.91. Avkortningar på av landskapet upptagna finansieringslån (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-565 895,14	-700 000	-950 000

Anslaget avser förutom avkortningar av upptagna finansieringslån även avkortning av regionallån från Nordiska Investeringsbanken, vilka motsvaras av inkomst under moment 39.20.91.

Dispositionsplan:

2411	Lån	-950 000
	Anslagsbehov	-950 000

39.10. SKATTER OCH INKOMSTER AV SKATTENATUR

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	169 368 795	174 518 000	179 050 000
Övriga utgifter			
Summa utgifter	0	0	0
Anslag netto	169 368 795	174 518 000	179 050 000

Inkomster

39.10.90. Avräkningsbelopp

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
160 417 850,28	159 900 000	161 000 000

Det förskott landskapet i enlighet med 45 § självstyrelselagen erhåller för år 2004 uppgår enligt Ålandsdelegationens beslut till 161.000.000 euro, vilket belopp föreslås upptaget som inkomst under momentet.

Specifikation:

9100	Avräkningsbelopp	161 000 000
	Totalt	161 000 000

39.10.91. Skattegottgörelse

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
6 754 583,54	10 000 000	15 000 000
	tb 1 848 000	

Med hänvisning till 49 § självstyrelselagen föreslås upptaget ett anslag om

15.000.000 euro som uppskattad inkomst av skattegottgörelse för skatteåret 2002.

Specifikation:

9102	Skattegottgörelse	<u>15 000 000</u>
	Totalt	15 000 000

39.10.92. Återbäring av lotteriskatt

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
1 683 100,05	1 700 000 tb 570 000	2 500 000

Den lotteriskatt som riksmyndigheterna uppbär av Ålands Penningautomatförening återbärs till landskapet. Med anledning härav föreslås upptaget en inkomst om 2.500.000 euro under momentet.

Specifikation:

9103	Återbäring av lotteriskatt	<u>2 500 000</u>
	Totalt	2 500 000

39.10.93. Apoteksavgifter

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
513 179,79	500 000	550 000

Inkomsterna är avgifter enligt landskapslagen om apoteksavgift i landskapet Åland (6/1947). Grunderna för avgiftens belopp kan justeras årligen av landskapsstyrelsen i enlighet med i riket föreskrivna grunder.

Specifikation:

9104	Apoteksavgifter	<u>550 000</u>
	Totalt	550 000

39.20. ÅTERBETALADE LÅN

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	4 200 006	3 950 000	4 250 000
Övriga utgifter			
Summa utgifter	0	0	0
Anslag netto	4 200 006	3 950 000	4 250 000

..... *Inkomster*

39.20.91. Avkortningar på lån

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
4 200 006,46	3 950 000	4 250 000

Som inkomst av influtna avkortningar på lån föreslås 4.250.000 euro upptaget under momentet. Även avkortningar på de lån som utges ur Nordiska Investeringsbankens regionallånevot ingår i beloppet.

Specifikation:

1541	Lånefordringar	<u>4 250 000</u>
	Totalt	4 250 000

39.30. UPPTAGNA LÅN

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	0	20 249 000	18 124 000
Övriga utgifter			
Summa utgifter	0	0	0
Anslag netto	0	20 249 000	18 124 000

..... *Inkomster*

39.30.87. Regionallån

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	2 500 000	2 500 000

Med hänvisning till moment 44.10.87 föreslås 2.500.000 euro upptaget under momentet.

Specifikation:

2400	Lån	<u>2 500 000</u>
	Totalt	2 500 000

39.30.90. Finansieringslån

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	18 815 000	15 624 000
	tb -1 066 000	

För balansering av föreliggande budgetförslag föreslås upptagande av en inkomst om 15.624.000 euro.

Specifikation:

2400	Lån	<u>15 624 000</u>
	Totalt	15 624 000

49.90. ÅTERFÖRDA ANSLAG

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	11 641 463	2 650 000	2 000 000
Övriga utgifter	-3 063 486	-15 000	-150 000
Summa utgifter	-3 063 486	-15 000	-150 000
Anslag netto	8 577 977	2 635 000	1 850 000

..... *Inkomster*

39.90.90. Återförda utgiftsrester och reservationsanslag

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
10 609 890,19	1 700 000	1 700 000

På grund av att varje år en del i bokslutet ingående utgiftsrester och reserverade anslag av olika orsaker ej tas i bruk föreslås en inkomst om 1.700.000 euro upptagen.

Specifikation:

(9800	Hjälpkonto till budgetdelen	<u>1 700 000</u>
	Totalt	1 700 000)

39.90.95 Återbokade bidrag

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
1 031 573,18	300 000	300 000
	tb 650 000	

För att underlätta avförandet av bidrag som beviljats stödtagare men som av olika skäl aldrig utbetalas samt för bidrag som återkrävts föreslås en inkomst om 300.000 euro.

Specifikation:

(9800	Hjälpkonto till budgetdelen	<u>300 000</u>
	Totalt	300 000)

..... *Utgifter*

49.90.90. Återförda inkomstrester (F)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-3 063 486,43	-15 000	-150 000

För avskrivning av i bokslutet ingående inkomstrester från tidigare år samt inkomster som antecknas under året föreslås ett anslag om 150.000 euro.

Dispositionsplan:

(9800	Hjälpkonto till budgetdelen	<u>-150 000</u>
	Anslagsbehov	-150 000)

49.95. **UTJÄMNINGSFOND**

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Övriga utgifter	0	0	0
Summa utgifter	0	0	0
Anslag netto	0	0	0

Kapitlet utgår.

..... *Utgifter*

49.95.90. **Överföring till utjämningsfond**

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
0,00	0	

Momentet utgår.

49.98. **ÖVERFÖRINGAR MELLAN OLIKA BUDGETÅR**

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	16 398 638	0	0
Övriga utgifter	0	-333 000	-11 000 000
Summa utgifter	0	-333 000	-11 000 000
Anslag netto	16 398 638	-333 000	-11 000 000

..... *Inkomster*

39.98.99. **Föregående års överskott**

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
16 398 638,80	0	

Momentet utgår.

..... *Utgifter*

49.98.98. **Föregående års underskott**

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
	tb -333 000	-11 000 000

Utgående från beräkningar hösten 2003 förväntas ett ackumulerat budgetunderskott om 11.000.000 euro i bokslutet för år 2003. För täckande av underskottet föreslås ett anslag om 11.000.000 euro upptaget under momentet.

Dispositionsplan:

(9800	Hjälpkonto till budgetdelen	-11 000 000
	Anslagsbehov	-11 000 000

49.98.99. Överföring av budgetöverskott

Bokslut 2002	Budget 2003
0,00	0

Momentet utgår.

Förslag

PRELIMINÄR PLAN

FÖR

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN

2004

Innehållsförteckning

1.	INLEDNING
2.	ÖVERGRIPANDE VÄRDERINGAR OCH MÅLSÄTTNINGAR
3.	KOMPETENSOMRÅDE
4	ÅHS VERKSAMHETSFORMER OCH ÅLIGGANDEN
4.1	Primärvården
4.1.1	Målsättning
4.1.2	Åligganden
4.1.3	Verksamhetsenheterna
4.2	Specialsjukvården
4.2.1	Målsättning
4.2.2	Åligganden
4.2.3	Verksamhetsenheterna
4.2.4	Medicinsk rehabilitering
5	VÅRDARBETETS ORGANISATION
6	SOCIALT ARBETE
7.	FINANSIERING OCH AVGIFTPOLITIK
8.	STATISTIK- OCH UPPFÖLJNINGSSYSTEM
9	VERKSAMHETSPLAN FÖR ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD
	år 2004
9.1.	Allmänt
9.2	Anskaffningar
9.3	Miljöarbete
9.4	Ekonomiska resurser
9.5.	Primärvården
9.5.1	Allmänt
9.5.2	Hälsa- och sjukvårdsmottagningarna
9.5.3	Primärvårdens långvårdsenhet
9.5.4	Tandvårdsenheten
9.5.5	Miljöhälsovårdsenheten
9.6.	Specialsjukvården
9.6.1.	Allmänt
9.6.2	Centrala enheten vid ÅCS
9.6.3	Akutenheten
9.6.4	Medicinska enheten
9.6.5	Kirurgiska enheten
9.6.6	BB- gynekologiska enheten
9.6.7	Barn- och ungdomsenheten
9.6.8	Ögonenheten
9.6.9	Öron-, näs- och halsenheten
9.6.10	Rehabiliterings- och fysiatrienheten
9.6.11	Operations-, anestesi- och intensivvårdsenheten
9.6.12	Laboratorieenheten
9.6.13	Röntgenenheten
9.6.14	Läkemedelscentralen
9.6.15	Konsultenheten
9.6.16	Psykiatrienheten
9.6.17	Vård utom Åland
9.7.	Administration och försörjning
9.7.1	Förvaltningskansliet
9.7.2	Vårdarbete
9.7.3	Städservice
9.7.4	IT-enheten
9.7.5	Ekonomi- och löneenheten
9.7.6	Försörjningsenheten
9.8.	Investeringar
Bilaga 1	Lagstiftning

PLAN
för
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN år 2004

Antagen av Ålands landskapsstyrelse den

1. INLEDNING

Den offentliga hälso- och sjukvården i landskapet Åland handhas av en landskapsstyrelsen underställd organisation Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS).

Målsättningar, direktiv om verksamhetsformer och -innehåll samt andra nödvändiga detaljbestämmelser anges med stöd av 3 § LL om hälso- och sjukvården (ÅFS 60/93) i denna hälso- och sjukvårdsplan.

2. ÖVERGRIPANDE VÄRDERINGAR OCH MÅLSÄTTNINGAR

Den övergripande målsättningen för Ålands hälso- och sjukvård är att i enlighet med den människouppfattning och de etiska värderingar, som kommer till uttryck i Förenta Nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och i konventionen om barnets rättigheter samt i anslutande konventioner och förklaringar, inom sitt kompetensområde, med anvisade resurser och i samråd med övriga samhällssektorer verka för en optimal folkhälsa. I detta avseende skall landskapets befolkning tillförsäkras tjänster av optimal kvalitet.

3. KOMPETENSOMRÅDE

ÅHS kompetensområde är hälso- och sjukvård, såsom det regleras i gällande landskaps- och rikslagstiftning (Bilaga 1). Program och planer, som landskapet direkt eller indirekt anslutit sig till inom det nordiska samarbetet eller inom EU kan i tillämpliga delar styra verksamheten.

4. ÅHS VERKSAMHETSFORMER OCH ÅLIGGANDEN

Hälso- och sjukvården i landskapet är en helhetsbetonad uppgift, i vilkens utförande resultatenheter kontinuerligt deltar på ett för resultatet och helheten ändamålsenligt sätt. Gränsen mellan primärvård och specialiserad sjukvård är därför flytande så att organisationens resurser utnyttjas rationellt. Omfattningen av servicen inom hälso- och sjukvården skall dimensioneras så att landskapets befolkning inte kommer i en sämre situation än rikets.

Eventuella beslut inom ÅHS om betydande inskränkningar i verksamheten och härvid följda prioriteringsprinciper skall underställas landskapsstyrelsen förrän de verkställs.

4.1. PRIMÄRVÅRDEN

4.1.1. Målsättning

Primärvårdens verksamhet strävar till att upprätthålla och främja befolkningens hälsa och inriktas i detta syfte på vård som rör den enskilda människans, familjers eller olika gruppers hälsa och hennes/deras livsmiljö. Den regionala tillgängligheten av service skall beaktas.

4.1.2. Åligganden

Det åligger primärvården på sätt som anges i denna plan

- 1) att upprätthålla hälsovårdsrådgivning, till vilken hänförs hälsouppllysning omfattande mödra- och barnrådgivning, preventivmedelsrådgivning och allmänna hälsoundersökningar,
- 2) att ordna sjukvård på allmänläkarnivå, till vilken hänförs läkarundersökning, av läkare given och övervakad vård, däri inbegripet långtidssjukvård, hemsjukvård och medicinsk rehabilitering samt första hjälp inom landskapet,
- 3) att bedriva tandhälsovård till vilken hör upplysning och förebyggande verksamhet och vård,
- 4) att anordna skol- och studerandehälsovård till vilka hänförs elevernas hälsovård samt övervakning av de sanitära förhållandena i skolor och läroanstalter och specialundersökningar såsom nedan anges,
- 5) att i envar av kommunerna Brändö, Föglö, Kumlinge, Kökar, Sottunga och Vårdö upprätthålla en hälsovårdstjänst för att säkra en rimlig tillgänglighet till primärvårdstjänster,
- 6) att tillhandahålla arbetsgivare tjänster för anordnande av företagshälsovård för arbetstagare som stadigvarande arbetar inom landskapet, vilken arbetsgivaren ålagts anordna enligt lagen om företagshälsovård (FFS 1383/2001) och andra författningar,
- 7) att för företagare och andra, som stadigvarande utför arbete för egen räkning inom landskapet anordna sådan företagshälsovård som avses i 12 § lagen om företagshälsovård och med stöd därav utfärdade bestämmelser,
- 8) att utföra läkarundersökningar som avses i förordningen om läkarundersökning av sjömän (FFS 476/80) och ändringar i den,

- 9) att utföra uppgifter och tillhandahålla tjänster inom området miljöhälsovård på det sätt varom stadgas i lag.

Med specialundersökningar inom skolhälsovården avses

- a) undersökning av syn eller hörsel, företagen av specialläkare samt av sådan läkare ordinerade laboratorie-, röntgen- och liknande undersökningar;
- b) av psykiater utförd undersökning för utredande av mentalt hälsotillstånd; samt
- c) undersökning som utförs av psykolog.

Beträffande bekämpandet av smittsamma sjukdomar skall primärvården och den ansvariga läkare för denna verksamhet

- 1) sörja för bekämpandet av smittsamma sjukdomar i landskapet,
- 2) utreda arten och utbredningen av misstänkt eller konstaterad smittsam sjukdom samt vidta nödvändiga åtgärder för förhindrande av att sjukdomen sprids,
- 3) sörja för att den som har insjuknat eller misstänks ha insjuknat i allmänfarlig smittsam sjukdom blir undersökt,
- 4) vid behov vidta åtgärder för anordnande av vård för den som har insjuknat i allmänfarlig smittsam sjukdom,
- 5) sörja för anordnandet av hälsofostran i frågor som hänför sig till förebyggande av smittsamma sjukdomar,
- 6) sörja för att tillräcklig mängd sådant material för hälsofostran som behandlar förebyggande av smittsamma sjukdomar finns tillgänglig för dem som inom verksamhetsområdet behöver sådant material,
- 7) vidta andra åtgärder som är nödvändiga eller särskilt bestäms för förebyggande av allmänfarliga smittsamma sjukdomar,
- 8) vid behov informera ledande veterinären inom ÅHS om hälsorisker som gäller djur, om det misstänks eller har konstaterats att någon lider av sådan smittsam sjukdom som kan smitta från människor till djur eller som kan ha överförts till människor av djur; samt
- 9) utföra sådana andra uppgifter för förebyggande av smittsamma sjukdomar som genom särskilda stadgande eller bestämmelser åläggs primärvården.

Miljöhälsovården inklusive veterinärvården övervakar livsmedel och individens livsmiljö, handhar djurhälsofrågor och förebyggande av djursjukdomar. Till veterinärvården hör också övervakningen av djurskyddet.

4.1.3. Verksamhetsenheterna

Primärvården utgör en resultatenhet inom Ålands hälso- och sjukvård. Resultatenheten uppdelas i följande basenheter:

- * **Hälso- och sjukvård**, till vilken hänförs allmänläkarledd sjukvård och förebyggande hälsovård, skol- och studerandehälsovård, medicinsk rehabilitering, hemsjukvård och företagshälsovård.
- * **Primärvårdens långvård** till vilken hänförs vård vid ÅHS' primärvårdsplatser. Större delen av platserna används för långvård, därutöver finns platser för växelvård, avlastning och rehabilitering samt speciella platser för demensvård och palliativ cancervård.
- * **Tandvård.**
- * **Miljöhälsovård** till vilken hänförs veterinärvård, miljö- och hälsoinspektion och livsmedelslaboratorium

4.2. SPECIALSJUKVÅRDEN

4.2.1. Målsättning

Den specialiserade sjukvårdens målsättning är att för befolkningen och enligt dess behov tillhandahålla sjukvårdstjänster av god kvalitet, som det enligt rådande förhållanden och med beaktande av medicinska, medmänskliga och ekonomiska aspekter inte är möjligt, ändamålsenligt eller rimligt att tillhandahålla inom primärvården. Målsättningen uppfylls genom dels egen serviceproduktion, dels köpta tjänster.

4.2.2. Åligganden

Den specialiserade sjukvården skall tillhandahålla hälso- och sjukvårdstjänster inom medicinska specialområden, som omfattar förebyggande av sjukdomar, undersökning och behandling, vård och medicinsk rehabilitering och som på ett ändamålsenligt sätt samordnas mellan specialiteterna och med primärvårdens olika verksamheter.

Specialsjukvården ansvarar för myndighetens sjuktransporter till lands inom landskapet och för den medicinska delen och dess kvalitet vid transporter till sjöss och flygledes inom och utom landskapet.

Hälso- och sjukvårdstjänsterna kan produceras helt eller delvis av den egna organisationen eller anskaffas som köptjänster. Den specialiserade sjukvården ansvarar för att kvaliteten i den köpta servicen är god och för att övergången till och från vårdtjänster utom den egna organisationen sker smidigt. Även vid köp av utomstående tjänster ligger ansvaret för den enskilda patienten på den remitterande enheten inom ÅHS.

Beträffande bekämpandet av smittsamma sjukdomar skall den specialiserade sjukvården

1. sörja för att sådan specialsjukvård som behövs för behandlingen av smittsamma sjukdomar finns tillgänglig i landskapet,
2. bistå primärvården då smittsamma sjukdomar konstateras och epidemier utreds,
3. följa bekämpandet av smittsamma sjukdomar i landskapet, och hos landskapsstyrelsen föreslå åtgärder för förebyggande av smittsamma sjukdomar,
4. anordna utbildning som behövs vid bekämpande av smittsamma sjukdomar i landskapet,
5. delta i det utvecklingsarbete som gäller bekämpande av smittsamma sjukdomar i landskapet,
6. delta i anordnandet av screeningsundersökningar som hör till bekämpandet av smittsamma sjukdomar samt
7. tillställa landskapsstyrelsen uppgifter för förande av register över smittsamma sjukdomar.

För tillsyn och samordning av ovannämnda uppgifter utser sjukvårdschefen en ansvarig läkare.

4.2.3. Verksamhetsenheterna

Den specialiserade sjukvården utgör en resultatenhet inom Ålands hälso- och sjukvård. Resultatenheten uppdelas i följande basenheter:

- * Akutenheten
- * Medicinska enheten
- * Kirurgiska enheten
- * BB- och gynekologiska enheten
- * Barn- och ungdomsenheten

- * Ögonenheten
- * Öron-, näs- och halsenheten
- * Psykiatriska enheten
- * Rehabiliterings- och fysiatrienheten
- * Operations-, anestesi-, och intensivvårdsenheten
- * Laboratorieenheten
- * Röntgenenheten
- * Läkemedelscentralen
- * Konsultenheten

4.2.4. Medicinsk rehabilitering

Medicinsk rehabilitering är en del av den sjukvård, som ges dels inom primärvården dels inom den specialiserade sjukvården. Det åligger ÅHS att se till att de medicinska rehabiliteringstjänsterna i fråga om sitt innehåll och sin omfattning ordnas så att de motsvarar behovet av rehabilitering i landskapet. Syftet med medicinsk rehabilitering är att förbättra och upprätthålla rehabiliteringspatientens fysiska, psykiska och sociala funktionsförmåga, samt att hjälpa och stöda honom med att klara av sin livssituation och de dagliga göromålen.

Medicinsk rehabilitering är en uppgift för var och en klinisk enhet och en del av deras normala sjukvårdsverksamhet. Samordningsansvaret för åtgärder, som berör flera enheter åligger rehabiliterings- och fysiatrienheten inom den specialiserade sjukvården.

Medicinska rehabiliteringstjänster är

- 1) rådgivning och handledning i frågor som gäller rehabilitering och rehabiliteringstjänster,
- 2) utredning av rehabiliteringsbehovet och rehabiliteringsmöjligheterna jämte uppskattning av arbets- och funktionsförmågan samt härtill hörande arbetsprovning,
- 3) fysioterapi, ergoterapi, talterapi, neuropsykologisk rehabilitering, psykoterapi och härmed jämförbara terapier och åtgärder, som förbättrar och upprätthåller funktionsförmågan,
- 4) hjälpmedelstjänster, till vilka hör bestämmandet av behovet av hjälpmedel, utprovning av hjälpmedel, överlåtelse av hjälpmedel med ägande- eller nyttjanderätt, undervisning i och uppföljande av deras användning samt underhåll av hjälpmedel,
- 5) anpassningsträning, varmed avses handledning för rehabiliteringspatienten och hans

anhöriga samt förberedelse för den livssituation som följer med sjukdom eller olycksfall,

- 6) rehabiliteringsperioder i form av anstaltsvård eller öppenvård, som består av ovannämnda behövliga åtgärder,
- 7) rehabiliteringshandledning, varmed avses stöd och handledning till rehabiliteringspatienten och hans närmaste omgivning samt information om tjänster som ansluter sig till patientens verksamhetsmöjligheter samt
- 8) andra därmed jämförbara tjänster.

Hjälpmedel är sådana redskap, anordningar eller motsvarande, som är avsedda att avhjälpa en på medicinska grunder konstaterad funktionsnedsättning och som en funktionshämrad behöver för att klara av sina dagliga göromål. Hjälpmedel är också de vårdtillbehör och träningsredskap som behövs i rehabiliteringen.

För rehabiliteringspatienten utarbetas en rehabiliteringsplan i samråd med denne och vid behov även med hans anhöriga. I planen fastställs de nödvändiga rehabiliteringsåtgärderna med beaktande av de tjänster, som erhålls genom socialvården, arbetskrafts- och undervisningsmyndigheterna samt Folkpensionsanstalten och andra som anordnar rehabilitering. Rehabiliteringsplanens genomförande skall följas upp och planen skall regelbundet ses över.

Ovannämnda definitioner och anvisningar gäller även habilitering av barn.

5. VÅRDARBETETS ORGANISATION

Vårdarbetet är vid båda resultatenheterna en självständig del av hälso- och sjukvården och verkar tillsammans med den medicinska sakkunskapen. Vårdarbete är det arbete som vårdpersonal utför självständigt i enlighet med sin utbildning. Förvaltningsöverskötarens ansvarar för personalutvecklingen, vårdarbetet, dess utveckling och administration.

Kvaliteten i vårdarbetet säkras genom fortlöpande utbildning som tar vara på utveckling och forskning inom det egna området och grundar sig på kunskap, intresse och kompetens. Målet är att ge en god helhetsvård med hjälp av professionell personal.

6. SOCIALT ARBETE

Socialt arbete ingår som ett understödande och kompletterande element i både primärvården

och den specialiserade sjukvården och utförs av socialskötarna och socialkuratorerna i samarbete med organisationens läkare och vårdpersonal samt med kommunernas socialvård och Folkpensionsanstalten i ett helhetsmässigt patientperspektiv.

7. FINANSIERING OCH AVGIFTSPOLITIK

Hälso- och sjukvården finansieras huvudsakligen med skattemedel. Avgiftsfinansieringens andel är varierande beroende på verksamhetsområde. Avgiftstaxan fastställs årligen genom särskilt landskapsstyrelsebeslut. Inför år 2004 föreslås betydande avgiftsförhöjningar, vilket ökar avgiftsfinansieringen från 5,71 % till 7,06 %

Kommunerna debiteras för vården vid Gullåsen i enlighet med LL om hälso- och sjukvården, § 13. Genom en lagändring år 2000 debiteras kommunerna också för de patienter som utan medicinska skäl ("klinikfärdiga") är kvar på vårdplats inom specialsjukvården längre än en vecka. Avsikten var att skapa önskade styrningseffekter så att patienter/klienter erhåller den service, som behövs, på rätt nivå. För att ytterligare förstärka styrningseffekten kommer debiteringssystemet att ses över och eventuellt även innefatta de patienter, som nu vårdas på Gullåsen men som väntar på en plats i hemkommunens åldringshem/serviceboende.

8. STATISTIK- OCH UPPFÖLJNINGSSYSTEM

Uppföljningen av den åländska hälso- och sjukvården enligt samma system som i riket utgör en förutsättning, dels för nödvändiga jämförelser med riket och dels för landskapets medverkan i det nordiska statistiksamarbetet genom NOMESKO. Uttagning av specifikt åländsk statistik sker tillämpat efter behov och sker i samråd med Ålands statistik- och utredningsbyrå.

Inom ÅHS är verksamhetsuppföljningen en del av den kontinuerliga budgetuppföljningen inom de olika enheterna.

9. VERKSAMHETSPLAN FÖR ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD ÅR 2004.

Ålands hälso- och sjukvård är organisatoriskt uppdelad i tre resultatenheter, **Primärvård**, **Specialsjukvård** och **Administration och försörjning**. Den övergripande ledningen och verksamhetsplaneringen sköts av de ledande tjänstemännen: förvaltningschefen, primärvårdschefen, sjukvårdschefen, förvaltningsöverskötare och ekonomichefen, som

tillsammans bildar **ÅHS' ledningsgrupp**.

Ledningsgruppen ansvarar för samordning och koordinering av verksamheterna inom ÅHS så att patientarbetet löper smidigt, utan onödiga fördröjningar och med undvikande av överlappande funktioner.

Ledningsgruppen sammanställer enheternas budgetäskanden till **ett budgetförslag** som motsvarar den ram som landskapstyrelsen beviljat Ålands hälso- och sjukvård. Tillsammans med **en preliminär plan över hälso- och sjukvården** förelägger **ÅHS' styrelse** landskapsstyrelsen sitt förslag till budget som underlag för landskapsstyrelsens budgetförslag till lagtinget.

Verksamhetsplanen strävar till att i konkreta termer belysa de verksamhetsförändringar som planeras under budgetåret 2004 och som kan genomföras med tillbuds stående resurser. För samtliga enheter gäller att pågående verksamhet fortsätter ifall inget speciellt nämns. Förändringar i verksamheten som sker på grund av exceptionella problem med personalbemanning, apparathaveri eller liknande kan förekomma och finns följaktligen ej med i denna plan.

9.1 Allmänt

Visionen för verksamheten är att Ålands hälso- och sjukvård skall framstå som en förebild genom vårdkvalitet, patientbemötande och en för samhället god totalekonomi samt som en arbetsplats där personalen känner sig motiverad i sina uppgifter (ur Kvalitetspolicy för Ålands hälso- och sjukvård, 1999).

Samarbetet mellan specialistsjukvården och primärvården utvecklas så att patienterna alltid befinner sig på rätt vårdnivå, så att information om patienterna alltid finns tillhands vid rätt tidpunkt och så att ingen patient upplever sig bortglömd i remitteringen mellan vårdinstanserna. För att underlätta och rationalisera informationsgången har dataprogram tagits i bruk för elektronisk överföring av vårdremisser, laboratorie- och röntgenremisser samt svarsfunktioner. På de flesta enheter inklusive de perifera mottagningarna används den elektroniska patientjournalen parallellt med den traditionella pappersjournalen. Inom några år kommer nästan all informationshantering att ske elektroniskt, vilket ställer stora krav på programmets funktionalitet och personalens motivation att överge de invanda pappersrutinerna.

En fungerande sjukvård förutsätter ett gott samarbete med kommunernas socialvård, så att patienterna vid utskrivning vid behov kan få nödvändig hjälp och service av den kommunala hemtjänsten. Detta ligger också i kommunerna intresse, så att de inte drabbas i onödan av avgifter för s.k. ”klinikfärdiga” patienter inom specialistsjukvården.

Man strävar till att vårdprogram för de vanligaste sjukdomsgrupperna utarbetas gemensamt av special- och primärvården.

Särskild vikt skall läggas vid informationen till patienterna i frågor som gäller hälsotillstånd, sjukdomar och behandling. En saklig och tydlig kommunikation befrämjar vården och minimerar irritationsmoment och klagomål. Patienternas, anhörigas och personalens synpunkter på vården beaktas systematiskt.

Personaltillgången kommer att vara en avgörande faktor för möjligheterna att bibehålla en välfungerande hälso- och sjukvård. Därför blir rekryteringsåtgärder i form av olika attraktiva anställningsvillkor (lön, bostad, reseersättningar, personalutbildning, karriärmöjligheter) samt omsorgen om de anställdas trivsel och motivation i arbetet kritiska framgångsfaktorer.

Personalutbildningen, både den interna och den externa, och handledning av personalen är ett prioriterat område för att upprätthålla god kvalitet i vården. Trots kraftiga nedskärningar inför budgetåret 2004 bibehålls personalutbildningsanslaget på samma nivå som under år 2003.

Den fortsatt strama ekonomiska situationen innebär att även budgetåret 2004 kommer att präglas av verksamhetsdiskussioner i syfte att se över ledningsstrukturerna, rationalisera vården, granska rutiner, noggrant överväga anskaffningar och skapa kostnadsmedvetenhet på alla nivåer. På en del enheter har anslaget för vikarier dragits ner, vilket innebär att vissa verksamhetsenheter blir tvungna att hålla stängt ett antal veckor per år alternativt samordna sin verksamhet med andra enheter. Nya verksamhetsformer kan tas i bruk endast genom omfördelning av befintliga resurser. En tillfällig tjänst, som funnits föregående år, fortsätter i allmänhet som tillfällig även under budgetåret. Om det däremot är uppenbart att tjänsten behövs i framtiden eller om det av t.ex. av rekryteringskäl upplevs som ändamålsenligt ändras tillfälliga tjänster till ordinarie tjänst. Tjänster ombildas till tjänster med krav på högre utbildningsnivå då kompetensnivån i verksamheten behöver höjas.

En av styrelsen utsedd arbetsgrupp kommer att hösten 2003 ge sitt förslag till förändringar i organisationsstrukturen. Under året utreds också hur grundbemanningen på de olika enheterna förhåller sig till bemanningen på närregionens sjukhus och hälsocentraler.

9.2 Anskaffningar

Anslaget för anskaffningar och byggnadsrenoveringar har bibehållits på samma nivå som under år 2003, vilket är c 44 % lägre än föregående år. Detta innebär att endast de absolut nödvändigaste renoveringar kan genomföras och att anskaffningar måste begränsas till att ersätta apparatur som går sönder eller annars blir obrukbara. Anskaffningar görs enligt de prioriteringar som resultatenhetscheferna gör tillsammans med basenhetscheferna. För år 2004 reserveras 75.000 € för primärvården och 225.000 € för specialistsjukvården. För administration och försörjning reserveras 340.000 €. I den sistnämnda summan ingår 155.000 € för IT-anskaffningar för hela ÅHS och 70.000 € för byggnads- och renoveringsobjekt.

Större investeringar (över 100.000 euro) presenteras i investeringsplanen, som är 3-årig och som finns presenterad i kapitel 9.8. Hela investeringsanslaget år 2004 går till det byggnadsprojekt som skall ge centralsjukhuset nytt kök, matsal, centrallager, tekniska utrymmen och ett auditorium. Enligt den antagna fastighetsutvecklingsplanen kommer denna etapp I att följas av etapp II (huvudsakligen ombyggnader i befintliga fastigheter) och etapp III, som innebär en ny psykiatrisk enhet vid centralsjukhuset såsom ersättning för Grelsby sjukhus. I bästa fall kan fastighetsutvecklingsplanen vara förverkligad i sin helhet i slutet av detta decennium.

9.3 Miljöarbete

Ett strukturerat miljöarbetet påbörjas utgående från den miljöutredning som gjorts år 2003. Avsikten är att miljöhandlingsprogram skall konkretiseras så att arbetsområden lyfts fram, förslag ges på åtgärder, tidtabell och ansvariga personer utses.

9.4. Ekonomiska resurser

	Bokslut 2002	Budget 2003	Budget 2004	Förändr %
Kostnader				
Driftkostnader	57 884 745	58 000 000	60 124 000	3,7%
Investeringar	1 405 204	2 335 000	4 000 000	71,3%
Kostnader totalt	59 289 949	60 335 000	64 124 000	6,3%
Intäkter				
Verksamhetsintäkter	5 049 997	4 901 000	5 880 000	20,0%
Kommunintäkter Gullåsen	3 434 874	3 699 000	3 820 000	3,3%
Intäkter totalt	8 484 871	8 600 000	9 700 000	12,8%
Nettokostnad	50 805 078	51 735 000	54 424 000	5,2%

9.5. Primärvården

9.5.1. Allmänt

Primärvården arbetar sedan 2001 i tillfälliga lokaler sedan evakueringen från hälsocentralen på Norragatan. De utrymmen som verksamheten bedrivs i är provisoriska och synnerligen trångbodda. Dock kan konstateras att frflyttningen av läkarmottagningen i Mariehamn till ÅCS' fastighet annars inneburit avsevärda synergieffekter och förnklat samarbetet mellan primärvården och specialistsjukvården. Det samma gäller barn- och mödrarådgivningen i Mariehamn. Etapp 2 av fastighetsutvecklingsplanen kommer att lösa utrymmesproblemen för dessa verksamheter. Den tillfälliga tandläkarmottagningen och miljöhälsovårdens lokaler är trånga och oändamålsenliga, varför en lösning på utrymmesproblemen för dessa verksamheter bör ges högsta prioritet. Personalresurser kommer under 2004 att omfördelas från läkarmottagningen till hemsjukvården. Den redan beslutade nya verksamhetsformen ("lättakuten"), som innebär en omfördelning av läkarresurser från specialistsjukvården till primärvården och en styrning av patienter från kvällstid till normal arbetstid, förverkligas hösten 2003. Lättakuten innebär en inbesparing av ob-ersättningar.

9.5.2. Hälso- och sjukvårdsmottagningarna

Hälso- och sjukvårdsmottagningarnas verksamhet skall kännetecknas av lättillgänglighet och kontinuitet. Varje ålänning skall tillhöra ett vårdteam som består av en läkare, hälsovårdare/sjuksköterska och primärskötare. Läkarmottagningarna i Mariehamn och Godby har genomfört distriktsansvarsprincipen som fortsätter fungera med förbehållet att det

sommartid inte är möjligt beroende på såväl semestrar som stor patientbelastning av turister. En förutsättning för läkarkontinuitet är fasta medarbetare, särskild vikt kommer att läggas vid kompetensuppgradering och rekrytering. En övergång till datorbaserad patientjournal slutförs under året.

En utredning över möjligheterna att centralisera mödra- och barnrådgivningarna görs under året i syfte att förbättra vårdkvaliteten och effektivera resursutnyttjandet på fasta Åland. Detta kan i framlängningen leda till en förstärkning av såväl skolhälsovård som hemsjukvård. Det förebyggande arbetet inom mödravården utvecklas tillsammans med specialistsjukvården där gynekologiska enheten har det medicinska ansvaret. Preventivmedelsmottagningen flyttar till lokaler i sjukhusfastigheten. Därmed finns gynekologisk verksamhet, mödravård och förlossningsvård samt preventivmedelsrådgivning i angränsande lokaler och en kvinnomottagning kan skapas i samverkan mellan primär- och specialistsjukvård. Personalen på preventivmedels- och mödrarådgivningen har remissrätt till den gynekologiska polikliniken. Diabetessköttarmottagningen flyttas till centralsjukhuset och samordnas med specialistsjukvårdens motsvarande verksamhet.

Under år 2003 erhöles en tilläggsbudget om 60.000 euro som möjliggjorde en utökad hälsovårdarberedskap i skärgården från och med hösten 2003. Beredskapen i skärgården bibehålles under 2004 på nuvarande kostnadsnivå. Under året utreds möjligheten av samverkan mellan skärgårdskommunerna för att förbättra hälsovårdarberedskapen. En utredning av telemedicinsk teknik för skärgården görs under året

”Lättakutens” verksamhet konsolideras och utvärderas. Om bemanningen på egenläkartjänsterna kan upprätthållas kompletteras lättakuten med ett ökat antal akuta tider och telefontider till egenläkaren. Detta innebär att flertalet av de patienter som idag sköts utanför normal kontorstid kommer att tas omhand dagtid. Primärvårdspatienter, som söker kvällstid till akuten, hänvisas till lättakuten följande dag, om det inte av medicinska skäl finns orsak att handlägga dessa omedelbart.

Företagshälsovården eftersträvar att tillhandahålla lagstadgad företagshälsovård. Avgifterna skall i möjligaste mån finansiera verksamheten.

En fungerande hemsjukvård är en förutsättning för att få vårdkedjan att fungera och för att en del av de s.k. klinikfärdiga patienter inom specialistsjukvården skall kunna skrivas ut till vård i hemmet. Hemsjukvårdens personalresurser förstärks genom att en sjuksköttartjänst flyttas från

läkarmottagningen i Mariefhamn till hemsjukvården. Om omorganiseringen av barn- och mödrarådgivningen visar sig möjlig förbättras hemsjukvården genom förstärkt koppling till hälsocentralerna i Godby och Mariefhamn.

Under året förbereds det praktiska genomförandet av en allmän vaccination av befolkningen mot fästingburen hjärninflammation (TBE = Tick Born Encephalitis = Kumlingesjukan) under år 2005.

Personalförändringar: En läkartjänst flyttas från specialsjukvården till primärvårdens lättakut.

Diabetessköterskatjänst utökas från 30 vt till heltid.

Centrala enheten för primärvården

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Primärvårdsschef	1	1	1	1	
Överläkare/Bitr.överläkare		4	7	7	
Hälsocentralläkare	14	10	7	7	

Hälso- och sjukvårdsmottagningarna

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Överskötare	1	1	1	1	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	4	4	5	5	
Sjukskötare heltid	14	16	15	15	
Sjukskötare deltid	7	6	6	6	
Distriktshälsovårdare	3	3	3	3	
Hälsovårdare heltid	24	24	25	25	
Hälsovårdare deltid	7	7	8	8	
Primärskötare/skötare heltid	9	9	8	8	
Primärskötare/skötare deltid	4	4	3	3	
Avdelningssekreterare heltid	6	7	8	8	
Avdelningssekreterare deltid	2	2	1	1	
Läkarsekreterare	1				
Tjänster i arbetsavtal					
Sjukskötare deltid	1	1	1	1	

Mottagnings- och hembesöksverksamhet:

	2000	2001	2002	2003	2004
Besök	113.249	113.906	116.000	116.000	120.000
- läkare	35.428	32.887	35.000	35.000	35.000
- vårdpers.	77.821	81.019	81.000	81.000	85.000

Utredning/utvärdering: Omhändertagande av akutpatienter (lättakuten).
Samverkan mellan ÅHS' resurser och resurserna i skärgårdskommunernas serviceboende.
Den regionala utlokaliserade verksamheten.
Tillämpningen av telemedicin i skärgården enligt den färdigställda utredningen.

År 2005-2006 Planering av och byggstart för nya ordinarie utrymmen i nuvarande kök-matsalsflygel i centralsjukhuset

9.5.3. Primärvårdens långvårdsenhet

Gullåsen omfattar fyra vårdavdelningar (98 platser) och har hittills haft en dagsjukvårdsavdelning med 12 platser. Gullåsen skall svara för god vård av äldre och handikappade med sjukdom och funktionsnedsättning av sådan grad att de behöver kvalificerad medicinsk vård och frekvent hjälp med omvårdnad och daglig tillsyn. Större delen av platserna används för långvård, därutöver finns platser för växelvård, avlastning och rehabilitering samt speciella platser för demensvård (12 st) och palliativ cancervård (4-6st). Gullåsen har fortlöpande rekryteringsvårigheter och svårighet att få sökande till vakanta tjänster. Gullåsens läkare utför även polikliniska demensutredningar och denna s.k. minnesmottagning kommer att öka i omfattning. Datorunderstödd omvårdnadsdokumentation och personalplanering är under utveckling.

Som en sparåtgärd inför år 2004 stängs dagsjukvården. Patienterna hänvisas till dagvårdsaktiviteter i den egna kommunen och personalen omfördelas till annan verksamhet. Den frigjorda patienttransportkapaciteten används till att ersätta köptjänst från budbilsfirma.

Personalförändringar: En skötartjänst ombildas till en närvårdartjänst.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Överskötare	1	1	1	1	
Socialskötare	1	1	1	1	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	8	8	8	8	
Sjukskötare heltid	10	11	11	11	
Sjukskötare deltid	2	2	2	2	
Medikalvakträstare	2	2	2	2	
Primärsköt./närvårdare/skötare heltid	48	51	52	52	
Primärsköt./närvårdare/skötare deltid	30	26	26	26	
Syssels ättningsterapeut	1	1	1	1	
Vårdbiträde	3	3	2	2	
Badare	1	1	1	1	
Avdelningssekreterare heltid	1	1	1	1	
Läkarsekreterare	1	1	1	1	

Vårdplatser:	2000: 98	2001: 98	2002: 98	2003:98	2003: 98
Verksamhet:	2000	2001	2002	2003	2004
Vård dagar	34.982	35.162	35.063	35.000	35.000
Vårdtillfällen	415	337	350	400	400
Vårdtid	126,3	152,6	134,9	140	140
Beläggning-%	97,5	98,3	98	98	98

År 2005-2006: Omvandling av halvtidstjänster till heltid .

9.5.4. Tandvårdsenheten

Tandvårdsenheten bedriver barn- och ungdomstandvård. Därutöver erbjuds tandvård åt patientgrupper prioriterade av sociala och medicinska skäl och samt till ÅHS' ordinarie personal.

Personer som fyllt 19 år betalar för sin vård enligt fastställd ÅHS-taxa. Tandvården verkar i tillfälliga utrymmen i Mariehamn. Därutöver bedrivs verksamhet i Jomala servicehus, Godby hälsocentral samt i en mobil tandläkarvagn. Att fösa tandvårdens placering i Mariehamn bör ges högsta prioritet. Tandhygienisten som fungerat i upphyrda utrymmen vid Torggatan kan beredas utrymmen i ACS' fastighet när lungavdelningen stängs.

Tandvården eftersträvar att bibehålla samma höga nivå på barntandvården som hittills, vilket uppföljes genom ett s.k. DMF-index. År 2002 var 12 åringarnas index 0,7. Totalantalet patienter planeras öka med 200.

Personalförändringar: En tandläkartjänst ombildas till en ledande tandläkartjänst

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Ledande tandläkare				1	1
Tandläkare	7	7	7	6	-1
Specialtandläkare	1	1	1	1	
Tandhygienist	2	2	2	2	
Tandskötare	9	9	9	9	
Mottagningsbiträde	1	1	1	1	
Receptionist	1	1	1	1	
Tillfälliga tjänster					
Tandskötare läroavtal		1			

Verksamhet:	2000	2001	2002	2003	2004
Besök	21.832	19.249	21.446	20.000	20.000
Patienter	8.408	7.738	8.350	8.300	8.500
- 0-18 år	4.481	4.095	4.490	4.400	4.500
- 19- år	3.921	3.643	3.860	3.900	4.000

Utredning/utvärdering: Mäta kvaliteten på barntandvård genom DMF-index.

År 2005-2006: Flytta in i permanenta nya tandvårdsutrymmen.

9.5.5. Miljöhälsovårdsenheten

Miljöhälsovården eftersträvar att säkerställa en hälsosam och säker livsmiljö. EU-medlemskapet ställer större krav på verksamheten såväl rent administrativt som i fältarbetet. Sedan EU-inträdet har stor tyngdpunkt i lagstiftningen lagts vid bl.a. övervakningsprogram av olika livsmedel. Även analyserna av badvatten och dricksvatten har ökat kraftigt.

Livsmedelsövervakningen utövas via program för egenkontroll som grund och genom systematiska provtagningar. Livsmedelsövervakningen regleras och prioriteras enligt riskanalysmetodiken.

Tyngdpunkten på veterinärvården styrs från ambulatoriska verksamheten till förebyggande veterinärvård och kontroller av livsmedelssäkerheten på producentnivå, s.k. princip om säkra livsmedel från åkern till matbordet.

Ömsesidiga avtal med producenterna i enlighet med allmänna hälsoprogram initieras under

året. Veterinärvården koordineras och effektiveras enligt veterinärstationsmodell.

Livsmedelslaboratoriet planerar att utöka antalet ackrediterade metoder de närmaste åren. Trikinundersökningar blir obligatoriska fr.o.m. augusti 2004. Om tillräckliga lokal- och personalresurser beviljas är avsikten också att utöka analysutbudet med Listeria-undersökningar.

All verksamhet inom miljöhälsovården är förlagd till tillfälliga lokaler som är trånga och oändamålsenliga. Målsättningen under 2004 är att få ändamålsenliga och permanenta lokaler för miljöhälsovårdens verksamhet.

Kvalitativa och kvantitativa mål för åren 2004-2006:

- Expeditionstiderna för hälsorämnden.
- Utvidgade statistikanalyser via hälsoinspektionens Miljöflex-datasystem.
- Provtagningar i fårhälsoprogrammen och TSE-provtagningar.
- Under år 2004 färdigställs en handlingsplan för smådjursmottagningsverksamhetens, inom ÅHS, utveckling med beaktande av ansvarsfördelningen mellan ÅHS och den privata sektorn.
- Övervakningsprogram av främmande ämnen i lokalt producerade livsmedel.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Veterinär	4	4	4	4	
Hälsoinspektör	5	5	5	5	
Laborant	2	2	2	2	
Provtagare deltid	1	1	1	1	
Byråsekreterare deltid	1	1	1	1	
Tillfälliga tjänster					
Veterinär deltid		1	1	1	
Veterinärassistent		1	1	1	
Tjänster i arbetsavtal					
Veterinärassistent	1				

Verksamhet:	2000	2001	2002	2003	2004
Inspektioner	653	1.340	1.221	1.000	1.200
Tillstånd	246	251	203	200	250
Analyser	5.762	6.623	9.092	7.000	7.200
-egen verks.	4.595	5.307	6.422	5.500	5.600
- köpta	165	2	9	20	40
- kval.prov	1.002	1.314	2.661	1.480	1.560
Djurbesök		5.348	6.223	4.000	4.100
- nyttodjur		3.358	2.995	2.500	2.000
- smådjur		1.990	3.228	3.000	2.700

Utredning/utvärdering: Se ovan

År 2005-2006: Se ovan

Primärvården

Budget 2004

	Bokslut 2002	Budget 2003	Budget 2004	Förändr %
Kostnader				
Personalkostnader	10 253 019	10 845 453	11 321 000	4,4%
Övrig konsumtion	1 747 998	1 925 000	2 027 000	5,3%
Vård utom Åland	23 071	40 000	40 000	0,0%
Anskaffningar	97 908	75 000	75 000	0,0%
Kostnader totalt	12 121 996	12 885 453	13 463 000	4,5%
Intäkter				
Verksamhetsintäkter	2 042 795	1 980 000	2 692 000	36,0%
Kommunintäkter Gullåse	3 434 874	3 699 000	3 820 000	3,3%
Intäkter totalt	5 477 669	5 679 000	6 512 000	14,7%
Nettokostnad	6 644 327	7 206 453	6 951 000	-3,5%

9.6. Specialsjukvården

9.6.1. Allmänt

Specialsjukvården omfattar 14 basenheter, varav 12 finns på Ålands centralsjukhus. Rehabiliterings- och fysiatrienheten är inrymd i Gullåsens fastighet. Den psykiatriska enhetens olika funktioner finns dels på Grelsby sjukhus i Finströms kommun, dels i Mariehamn (mentalvårdsbyrån och dagkliniken). Mentalvårdsbyrån och dagkliniken verkar i tillfälliga lokaler.

Specialsjukvården kännetecknas av ständiga medicinska, omvårdnadsmissiga och tekniska framsteg. Vårdperioderna på bäddavdelningarna blir allt kortare och intensivare. Vård på avdelning ersätts av öppenvård, ibland t.o.m. av sjukhusansluten hemsjukvård.

Specialsjukvården på Åland bör kunna leva upp till de växande och berättigade krav som befolkningen ställer på verksamheten. Patienterna skall erbjudas en specialsjukvård av minst samma klass som i gränsregionerna i öst och väst antingen i form av egen verksamhet eller genom remittering till andra sjukhus. På sikt kan det bli nödvändigt att utöka konsultverksamheten alternativt till att remittera till andra sjukhus eftersom specialiseringen blir allt snävare och specialister, som behärskar flere subspecialiteter inte står att uppbringa. Konsultverksamhet kontra remiss till andra sjukhus baserar sig på vad som är mest ändamålsenligt ur bl.a. ekonomisk synpunkt.

”Hemtagning” av patientgrupper, som fått sin vård utanför Åland, verkställs när det anses ändamålsenligt ur medicinsk, mänsklig och ekonomisk synvinkel. Möjligheten till olika typer av specialistvård på Åland är dock beroende av de specialistresurser som för tillfället finns tillgängliga. Strävan är att minimera kostnader för vård utom Åland genom att behandla patienter på ACS med de resurser som finns till förfogande.

Den diagnostiska nivån har höjts tack vare anskaffningen av spiraldatortomografen, som togs i bruk hösten 2002. Röntgenenheten kommer under året att färdigställa en metodbok och laboratoriet kommer att påbörja sitt kvalitetsarbete. Ackreditering kommer i framtiden att vara ett krav för sjukhuslaboratorierna.

En av landskapstyrelsen tillsatt tjänstemannagrupp med representanter från bl.a. ÅHS har till

uppgift att se över hela vårdkedjan inom åldringsvården för att uppnå målsättningen ”rätt patient på rätt vårdplats” och därmed minimera antalet s.k. klinikfärdiga patienter på centralsjukhusets avdelningar.

Ögon- och öronpoliklinikerna samt onkologiverksamheten har samlats till våning III i sanatorieflygeln, som genomgått en mindre ombyggnad under hösten 2003. I och med att den medicinska avdelningsvården omorganiserades när lungavdelningen stängdes hösten 2003 blev det möjligt att planera för en flyttning av primärvårdens diabetesmottagning och preventiv-medelsmottagningen vilka hittills verkat i upphyrda utrymmen, till centralsjukhusfastigheten.

9.6.2. Centrala enheten vid ACS

Till centralenheten räknas förutom sjukvårdschefens och överskötarens kansli (med poolpersonal) även socialkuratorerna, maskinskrivarna, samt två assistentläkartjänster som flyttar enligt behov mellan olika enheter.

Samarbetet mellan sjukvårdschef, basenhetschefer och överskötare utökas och prioriteras för att klara av de ekonomiskt svåra tiderna.

Överskötarekansliet strävar till att få en fungerande personalpool för att ersätta personalbrist vid korttidsfrånvaro. Arbetsfördelningen mellan överskötare och avdelningsskötare ses över.

Journal skrivningen har på samtliga enheter övergått från skrivmaskin till pc-baserad inskrivning av journaltext i det elektroniska journalprogram, som småningom kommer att tränga undan pappersjournalen.

En av assistentläkartjänsterna flyttas hösten 2003 till primärvården för att ingå i bemanningen av ”lättakuten”.

Personalförändringar: Två assistentläkartjänster ordinarie görs, den ena flyttas till primärvården.

Två sjukskötersketjänster i poolen ordinarie görs

	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Sjukvårdschef	1	1	1	1	
Assistentläkare	1	1	1	3	2
Socialkurator	3	3	3	3	
Överskötare	2	2	2	2	
Sjukskötare	3	3	3	5	2
Avdelningssekreterare	2	2	2	2	
Byråsekreterare	2	2	2	2	
Maskinskrivare	5	5	5	5	

	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Tillfälliga tjänster					
Assistentläkare	2	2	2	0	-2
Överskötare		1			
Sjukskötare	2	2	2	0	-2
Avdelningssekreterare	1	1	1	1	

Utredning/utvärdering: Arbetsfördelningen överskötare-avd.skötare.

Journalerna skrivna och på plats i arkivet inom 1-2 dygn efter diktering.

9.6.3. Akutenheten

Akutläkarkompetens är det nav kring vilken verksamheten på akutenheten roterar idag och har utformats intra- och prehospitalt sedan början av 1980. Verksamhetens viktigaste mål är att minimera tiden till adekvat, definitivt omhändertagande för akut sjuka och skadade patienter. Idag finns denna kompetens och beredskap på akutenheten dagtid.

Den sedan länge planerade samordningen av primär- och specialsjukvårdsjouren som införs under hösten 2003 innebär att hälsocentraljouren upphör efter kl. 16 under vardagar. Istället förstärks den akuta mottagningsverksamheten på hälsocentralen med en läkare under dagtid. Utmaningen för akuten kommer att vara styrningen av patientströmmarna så att belastningen på kvällstid inte ökar avsevärt. I och med att antalet bäddplatser inom den medicinska enheten minskas från 40 till 30 kommer troligen akutens övervakningsplatser att användas i större utsträckning än hittills.

Personalförändringar: Ombildning av en bitr.överläkartjänst till överläkartjänst

Ombildning av en primärskötartjänst till mottagningsbitr.tjänst (65%).

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Över-/bitr.över-läkare		1	2	2	
Avdelningsläkare	2	1			
Assistentläkare	1	1	1	1	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	2	2	2	2	
Sjukskötare heltid	15	15	15	15	
Sjukskötare deltid	1	1	1	1	
Sjukskötare delad tjänst	0,5	0,5	0,5	0,5	
Primärskötare deltid	1	1	1		-1
Motagningsbiträde, deltid				1	1

Verksamhet:	2000	2001	2002	2003	2004
Öppenvårdsbesök	9.511	9.523	9.385	10.600	10.600

Utredning/utvärdering: Lättakutens inverkan på patientströmmarna.

9.6.4. Medicinska enheten

Inom den medicinska enheten erbjuds patienterna internmedicinsk, kardiologisk, gastroenterologisk, nefrologisk, lungmedicinsk och onkologisk specialistvård. Verksamheten har under senare år i allt större utsträckning differentierats och indelats i mindre specialområden i takt med den medicinska utvecklingen. Detta kommer även framledes att vara nödvändigt för att uppfylla de krav som den åländska befolkningen ställer på specialsjukvården. Satsningen på sjukskötarbaserad vård fortsätter och för närvarande planeras sjukskötarbaserad reumamottagning.

Lungavdelningen (12 platser) stängdes under sommaren 2003. Den medicinska avdelningsverksamheten omorganiseras, så att alla patienter med "kirurgiska diagnoser" omhändertas på kirurgiska avdelningen och så att en del av patienterna sköts på gyn.avdelningen. Medicinavdelningens platsantal utökas från 28 till 30. Lungavdelningens ordinarie personal (1 avd.skötare, 1 bitr.avd.skötare, 6 sjukskötare, 7 primärskötare och 1 avd.sekr.) omfördelas så att personalförstärkning kan åstadkommas på med. avdelningen och så att motsvarande tillfälliga tjänster inom ACS kan indras från årsskiftet 2003/2004.

Efterfrågan på specialistvård inom det inremedicinska fältet kan förväntas öka i takt med att befolkningen blir äldre och att medicinskt effektiva och motiverade insatser kan göras högt upp i åldrarna.

De kvalitativa målen är följande:

- Att även fortsättningsvis erbjuda högspecialiserad/kvalificerad sjukvård till den åländska befolkningen.
- Att även förbättra arbetsmiljö och trivsel för all personal, minska sjukskrivningar.
- Att komma igång med sjuksköterskebaserad reumamottagning.
- Att initiera strokeprogrammet.
- Att kunna erbjuda tillräckligt med utbildning, stimulans och god arbetsmiljö till läkare och annan personal under utbildning, så att de stannar och dessutom ger positiv reklam för medicinkliniken på ACS.
- Rätt pat. på rätt plats" samt god kommunikation mellan och inom enheten för att optimera "patientflödet".

De kvantitativa målen är:

- Att alla tjänster är besatta.
- Att den nuvarande "produktionen" kan bibehållas inom poliklinikverksamheten
- Att ökande köer till poliklinikerna och överbeläggningar på avdelningarna kan undvikas.

Borreliarenheten, som under flere år idkat forskning kring fästingöverförda sjukdomar, kommer under år 2004 att fortsätta sin verksamhet med en deltidsanställd kemist fram till dennes pensionering i augusti 2004 och vid behov annan tillfällig assisterande personal. Ett forskningsprojekt, "Tidigt lokalt immunsvaret i hudbiopsier från patienter med erythema migrans", har startat år 2002 och kommer att pågå fram t.o.m. 2004.

Personalförändringar: Ombildning av en bitr.överläkartjänst till överläkartjänst
 Ombildning av sjukskötersketjänst till bitr.avd.sköt.tjänst (med.pkl)
 Ombildning av en primärskötersketjänst till avd.sekr.tjänst
 Omfördelning av lungavdelningens personal

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Över-/bitr.över-läkare	7	7	8	8	
Avdelningsläkare	2	2	1	1	
Assistentläkare	4	4	4	4	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	5	6	6	7	1
Sjukskötare heltid	33	35	35	34	-1
Primärskötare heltid	15	15	15	14	-1
Avdelningssekreterare heltid	4	5	5	6	1
Avdelningssekreterare deltid	1	1	1	1	
Arkivbiträde	2	2	2	2	
Mottagningsbiträde		1	1	1	

Borreliaprojekt

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Tillfälliga tjänster					
Kemist deltid		1	1	0	-1

Vårdplatser:

- medicinavd:	2000: 28	2001: 28	2002: 28	2003: 28	2004: 30
- lungmedavd:	2000: 12	2001: 12	2002: 12	2003: 12	2004: -

Verksamhet:	2000	2001	2002	2003	2004
Öppenvårdsbesök	14.615	12.489	14.602	14.600	14.600
- medicin	11.423	9.414	11.300	11.300	11.300
- lungmed.	3.227	3.282	3.330	3.300	3.300
Vård dagar					
-medicinavd	8.769	8.893	8.495	8.800	<u>10.000</u>
-lungmed.avd	3.973	4.320	3.864	4.300	-
Vårdtillf.					
-medicinavd	1.516	1.369	1.302	1.400	<u>1.540</u>
-lungmed.avd	784	587	652	600	-
Vårdtid					
-medicinavd	5,8	6,5	6,5	6,3	<u>6,5</u>
-lungmed.avd	5,1	7,4	5,9	7,1	-

Utredning/utvärdering: Se ovannämnda kvalitativa och kvantitativa mål.

9.6.5. Kirurgiska enheten

Den kirurgiska verksamheten upprätthålls som tidigare med tre allmänkirurger. Ryggkirurgisk verksamhet fortgår såsom hittills. Den urologiska verksamheten, som sköts på konsultbasis, förväntas öka något. Den ortopediska verksamheten upprätthålls med två specialister och förväntas klara det mesta av akut traumatologi och elektiv ortopedi.

Med ovannämnda verksamhet torde befolkningens behov tillgodoses till den del som ej kräver högspecialiserad vård.

Den kirurgiska avdelningen kommer att överta de patienter, som trots "kirurgisk diagnos" hittills har vårdats på lung- och medicinavdelningen, samt alla de patienter som opererats pga öronsjukdom.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Över-/bitr.över-läkare	4	4	5	5	
Avdelningsläkare	1	1			
Assistentläkare	1	1	1	1	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	3	3	3	3	
Sjukskötare heltid	13	14	14	14	
Sjukskötare deltid	1	1	1	1	
Primärskötare heltid	5	5	5	5	
Primärskötare deltid	1	1	1	1	
Avdelningssekreterare	3	3	3	3	

Vårdplatser: 2000: 27 2001: 27 2002: 27 2003: 27 2004: 27

Verksamhet:	2000	2001	2002	2003	2004
Öppenvårdsbesök	5.582	6.155	5.702	5.900	5.900
Vård dagar	6.006	6.780	6.283	6.800	<u>8.800</u>
Vårdtillf.	1.698	1.275	1.260	1.700	<u>2.000</u>
Vårdtid	3,5	5,3	5,0	4,0	<u>4,4</u>

Utredning/utvärdering: Behovet av urologiverksamhet utvärderas

9.6.6. BB- och gynekologiska enheten

Enhetens verksamhetsområde är i huvudsak kvinnors reproduktiva hälsa med två tyngdpunkter. Den ena är assistens vid barnafödandet och den andra är diagnos och behandling av oönskade störningar i reproduktiva hälsan d.v.s. underlivssjukdomar. Enheten avser på sikt ta över också det medicinska ansvaret för förebyggande verksamhet inom kvinno-sjukvården i samarbete med primärvården (mödrarrådgivning och preventivmedels-rådgivning).

Enheten avser att planera för en barnmorskeledd inkontinensmottagning. Minst en barnmorska behöver en uroterapeututbildning. I samband med en pensionering omorganiserar förmanskapet så att avdelningen och polikliniken har samma avd.skötare.

I och med att medicinenhetens avdelningsvård omorganiserar planeras de sömnapne registreringar, som sker nattetid, att styras till gynekologiska avdelningen.

Personalförändringar: En avd.skötartjänst ombildas till en barnmorsketjänst.

Ombildning av en sjukskötartjänst till en barnmorsketjänst

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Över-/bitr.över-läkare	2	3	3	3	
Avdelningsläkare	1				
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	3	3	3	2	-1
Sjukskötare	1	1	1	0	-1
Barnmorska heltid	9	9	9	11	+2
Barnmorska deltid	1	1	1	1	
Barnskötare	6	6	6	6	
Maskinskrivare	1	1	1	1	

Vårdplatser: 2000: 18 2001: 18 2002: 18 2003:18 2004: 18

Verksamhet:	2000	2001	2002	2003	2004
Öppenvårdsbesök	3.871	3.635	3.793	3.500	3.500
Vård dagar					
- förlossn.	1.376	1.429	1.373	1.500	1.400
- gynekol.	954	1.212	1.082	1.300	1.600
Vårdtillf.					
- förlossn.	300	331	315	350	350
- gynekol.	514	500	320	500	650
Vårdtid					
- förlossn	5,2	4,3	4,4	4,3	4,0
- gynekol	2,2	2,4	3,4	2,6	2,4

Utredning/ utvärdering: Barnmorskornas akupunkturverksamhet.

Undersöka nyttan av en barnmorskeledd inkontinensmottagning

9.6.7. Barn- och ungdomsenheten

Barn- och ungdomsenheten prioriterar vården av svårt sjuka, multihandikappade och kroniskt sjuka barn och deras familjer. Enheten skräddarsyr behandling och uppföljning för alla patientkategorier och inriktar sig på snabb diagnostik och probleminriktad verksamhet för human och kostnadseffektiv handläggning inom/utom organisationen.

För anpassning av avdelningen för omhändertagande av IVA- och observationspatienter genomförs mindre ombyggnader. Poliklinikutrymmena omdisponeras ikaså för att erbjuda fler mottagningsrum för att svara mot nya verksamhetsförutsättningar med sköterskeledd mottagningsverksamhet samt ökade volymer i takt med kortare vårdtider på avdelningen.

Den av Ålands Barnfond donerade lekpaviljongen med möjlighet till utvärdering och undersökning av vissa barnpatienter tas i bruk under år 2004.

Den under år 2003 uppstartade sjukhusanslutna hemsjukvården (SAHS) utvecklas till gagn för patienterna och för att minska utgifterna.

Den sjuksköterskeledda mottagningsverksamheten utvecklas i takt med minskade läkar- och ekonomiska resurser.

Fortsatt nära samarbete med universitetsklinikerna för fortbildning, effektiv handläggning för att minska kostnaderna för vård utom Åland och för att trygga specialistutbildningen av läkare.

En samordning av rådgivningsverksamheten och skolhälsovården med Barn- och

ungdomsenheten planeras. Detta skulle minska antalet remisser mellan enheterna och ge mindre dubbelarbete, färre timmar i telefonkö för att konsultera samt ökad kritisk massa och därmed kunskapskoncentration. En samordning skulle också medföra effektivare och bättre utbildningstillfällen med större möjligheter till internutbildning.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Över-/bitr.över-läkare	3	3	3	3	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	2	2	2	2	
Sjukskötare	9	9	9	9	
Barnskötare	6	6	6	6	
Avdelningssekreterare	1	2	2	2	
Tillfälliga tjänster					
Avdelningssekreterare	1				
Överfört till Extraordinär specialsjukvård 2003					
Tillfälliga tjänster					
Sjukskötare	2	2			
Primärskötare	4	4			

Vårdplatser: 2000: 10 2001: 10 2002: 10 2003: 10 2004: 10

Verksamhet:	2000	2001	2002	2003	2004
Öppenvårdsbesök	2.370*	3.297	3.448	3.500	3.500
Vård dagar	1.881	1.805	2.232	1.700	1.700
Vårdtillf.	772	654	546	700	700
Vårdtid	2,4	2,8	4,1	2.4	2,4

* otillförlitlig uppgift i verksamhetsberättelsen

Utredning/utvärdering: Följa upp antalet hemvårdade patienter som annars skulle ha behandlats på sjukhus,
Planera för en samordning mellan barnenheten och barnrådgivning/skolhälsovård.

9.6.8. Ögonenheten

Ögonenheten koncentrerar sin verksamhet på synhotande sjukdomar. Samarbete med primärvårdens läkare utvecklas så att undersökning och vård skall ske på rätt nivå. Enhetens dagkirurgi koordineras med övrig dagkirurgi på ÅCS. Anslagen för kataraktoperationer skärs

ner så att 75 operationer planeras under år 2004 jämfört med c 200 operationer under år 2003. Detta leder till längre operationsköer. Som alternativ till en förhållandevis dyr köptjänst rekryteras om möjligt den nya överläkaren med inriktning på ögonkirurgi. Nuvarande överläkare pensioneras under år 2004.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Över-/bitr.över-läkare	1	1	1	1	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	1	1	1	1	
Sjukskötare	1	1	1	1	
Synterapeut	1	1	1	1	
Maskinskrivare delad	0,5	0,5	0,5	0,5	

Vårdplatser: Inga egna, använder vårdplatser huvudsakligen på gyn.avdelningen

Verksamhet:	2000	2001	2002	2003	2004
Öppenvårdsbesök	3.372	3.842	4.077	3.750	3.500
Vård dagar		67	51	60	<u>30</u>

År 2005-2006: Den operativa verksamheten sköts fortsättningsvis av utomstående konsult, men kan överföras till egen regi ifall kirurgiskt inriktad överläkare kan anställas.

9.6.9. Öron-, näs- och halsenheten

Så länge som överläkartjänsten är obesatt kan endast den mest angelägna verksamheten sköts genom tillfälliga arrangemang. Likaså är hörselvårdsassistenttjänsten obesatt, varför denna service måste ske i form av köptjänst. Utformningen av den fortsatta verksamheten är helt beroende på bemanningen under år 2004. Anslaget för s.k. FESS operationer minskas med 30 %, vilket kan leda till längre köer. Vuxna opererade öronpatienter kommer att vårdas på kirurgiska avdelningen.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Över-/bitr.över-läkare	1	1	1	1	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	1	1	1	1	
Sjukskötare	1	1	1	1	
Hörselvårdsassistent	1	1	1	1	
Maskinskrivare delad	0,5	0,5	0,5	0,5	

Vårdplatser: Inga egna, använt vårdplatser huvudsakligen på barn-, lungkir.avdelningen

Verksamhet:	2000	2001	2002	2003	2004
Öppenvårdsbesök	3.120	1.616	2.573	1.600	1.600
Vård dagar		340	297	300	<u>270</u>

9.6.10. Rehabiliterings- och fysiatrienheten

Enheten utgörs av en bäddavdelning, läkarmottagning, fysioterapi, ergoterapi, talterapi, hjälpmedelsservice, samt neuropsykologiska och psykiatriska konsulter. Verksamheten kännetecknas av teamarbete.

Vision och målsättning för rehabiliteringsenhetens verksamhet är individuellt anpassad, målinriktad rehabilitering och behandlingar med hög kvalitet för både ineliggande och polikliniska patienter i alla åldrar samt bedömning av hjälpmedelsbehovet och hjälpmedelsanskaffning för att optimera hemmiljön för patienterna.

Inga nya verksamhetsformer planeras men resurser koncentreras till patienter i arbetsför ålder, då det finns en tydlig trend till ökad arbetsförmåga i allt yngre ålder. Kostnadsbesparingar i samhället sker automatiskt om långa sjukskrivningar kan undvikas samt om äldre och rörelsehindrade kan vara kvar i hemmet så länge som möjligt.

Vårdprogram och vårdrutiner samt samarbete med olika instanser både inom och utanför ÅHS utvecklas inom flere områden.

Kvalitativa och kvantitativa mål för år 2004:

- kortare väntetider (talterapi max 6 veckor till 1. bedömning, fysioterapi max 4 veckor)
- utveckla åtgärdsprogram för olika diagnoser inom talterapin
- höja kvaliteten på arbetsplatsbesök, ge mera omfattande helhetsbedömning
- effektiviteten av strokebehandlingens bedömningsinstrument mäts genom uppföljning av rehabiliteringsresultat/hemgång.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Över-/bitr.över-läkare	1	1	1	1	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	4	4	4	4	
Sjukskötare heltid	1	1	1	1	
Sjukskötare deltid	1	1	1	1	
Talтерапевt heltid	1	1	1	1	
Talтерапевt deltid	2	2	2	2	
Ergoterapeut heltid	2	2	2	2	
Ergoterapeut deltid	2	2	2	2	
Fysioterapeut heltid	6	7	9	9	

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Fysioterapeut deltid	1	1	1	1	
Konditionsskötare	4	4	2	2	
Primärskötare	4	4	4	4	
Medikalmassör	1	1	1	1	
Avdelningssekreterare heltid	1	1	1	1	
Avdelningssekreterare deltid	1	1	1	1	
Mottagningsbiträde		1	1	1	

Till den extraordinära specialsjukvården räknas vården av respiratorpatienter (en inom barnenheten, en inom rehab.enheten). Den sammanlagda personresursen för denna vård finns i nedanstående tablå. Den extraordinära specialsjukvården inom rehab.enheten kräver mycket av rehab.avdelningens sjukskötarresurser trots att vården sker i hemmiljö. Alla vårdare har inte vårdutbildning, varför en tillfällig tjänst planeras att ombildas till en tillfällig sjukskötartjänst på deltid.

Personalförändringar: En tillf. primärskötartjänst ombildas till tillf. sjukskötartjänst på deltid

Extraordinär specialsjukvård

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Tillfälliga tjänster					
Sjukskötare heltid	2	2	3	3	
Sjukskötare, deltid				1	1
Primärskötare	4	4	9	8	-1

Vårdplatser: 2000: 12 2001: 12 2002: 12 2003: 12 2004: 12

Verksamhet:	2000	2001	2002	2003	2004
Öppenvårdsbesök	9.541	10.700	11.536	10.750	11.500
Vård dagar	2.067	2.047	1.748	2.050	2.000
Vårdtillf.	182	194	155	190	190
Vårdtid	11,4	10,6	11,3	11	12

Utredning/utvärdering Se ovan

9.6.11. Operations - anestesi- och intensivvårdsenheten

Den axelkirurgi, som påbörjades under 2003 och som har minskat remitteringar till andra sjukhus fortsätter. Höft- och knäledsoperationerna uppskattas uppgå till 70 st och ryggoperationerna till 20 st under år 2004. I övrigt planeras att operationsverksamheten skall ligga på samma nivå som under 2003. Dialysverksamheten förutspås öka, vilket innebär att trångboddheten blir än mer påtaglig. Smärtsjukskötaren deltar i poliklinisk smärtverksamhet,

postoperativ smärtbehandling och sköter cancerpatienternas smärtlindring i hemmen tillsammans med anestesiläkaren. Centralsteriliseringen handhar instrumentvården för hela ÅHS, med undantag av tandvårdens instrument. Antalet tjänster på IVA räcker inte till för att bemanna alla arbetspass med tre sjukskötare. Detta i kombination med ett stort antal moderskaps-/föräldra-/vårdledigheter och svårigheten att rekrytera kompetent personal har skapat stora bemanningsproblem på avdelningen. Tre tjänster inrättas för att möjliggöra en grundbemanning med 3 sjukskötare per arbetsskift. Vikarieanslagen minskas med motsvarande summa.

Under sommarmånaderna avstår man från planerad operationsverksamhet.

Personalförändring: Två tillfälliga sjukskörtjänster ordinariegörs (IVA-dialys)
Tre nya ordinarie sjukskörtjänster (IVA-dialys)

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Över-/bitr.över-läkare	3	3	3	3	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	5	5	5	5	
Sjukskötare heltid	30	31	32	37	5
Sjukskötare delad	0,5	0,5	0,5	0,5	
Primärskötare heltid	2	2	1	1	
Avdelningssekreterare	2	2	2	2	
Instrumentvårdsbiträde heltid	2	2	2	2	
Instrumentvårdsbiträde deltid	1	1	1	1	

Tillfälliga tjänster					
Sjukskötare		1	2	0	-2

Vårdplatser (IVA): 2000: 4 2001: 4 2002: 4 2003: 4 2004: 4

Verksamhet:	2000	2001	2002	2003	2004
Op-åtgärder	2.306	2.358	2.367	2.450	2.450
Dialyser	1.239	1.186	1.294	1.400	1.450
Vårdtag-IVA	1.035	958	785 ^{x)}	800	800
Vårdtillf-IVA	406	369	373 ^{x)}	360	360
Vårdtid	2,5	2,6	2,1 ^{x)}	2,2	2,2

^{x)} IVA sommarstängd under 4 veckor.

Föremål för utvärdering: Kvalitetssäkringen av verksamheten
År 2005-2006: Allt arbete som utförs bör kvalitetssäkras

9.6.12. Laboratorieenheten

Laboratoriet ger fortsättningsvis ÅHS och externa kunder den laboratorieservice som krävs av primärvården och specialistsjukvården, med beaktande av service dygnet runt.

Verksamheten består i huvudsak av provtagning, provhantering, analysarbete och administration. Ackreditering kommer i framtiden att vara ett krav för att sjukhuslaboratorier skall få vara verksamma. Laboratoriet kommer därför under 2004-2005 att sätta mera resurser på kvalitetsarbete. Avsikten är att på lång sikt göra klar och upprätthålla en kvalitetshandbok i enlighet med FINAS krav för ackreditering.

Verksamheten fortsätter i stort som tidigare, men en ökning i antalet beställda analyser kan förutsägas. För att öka kostnadsmedvetenheten gällande lab.analyser genomförs regelbundna utvärderingar av beställda prover med respektive enhet.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Kemist	1	1	1	1	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	2	2	2	2	
Laboratorieskötare heltid	14	17	17	17	
Laboratorieskötare deltid	2	2	2	2	
Avdelningssekreterare	2	2	2	2	
Laboratoriebiträde	2	1	1	1	

Verksamhet:	2000	2001	2002	2003	2004
Analyser	312.908	347.734	353.066	370.000	400.000
-egen verks.	298.361	330.024	333.364	350.000	380.000
- köpta	14.547	17.710	19.702	20.000	20.000

Utredning/utvärdering: I enlighet med kvalitetshandboken.

9.6.13. Röntgenenheten

Efter flera år av nyanskaffningar är utrustningen och lokaliteterna i gott skick. Den nya datortomografen möjliggör avancerad bilddiagnostik och den ultraljudsapparat som inköpts år 2003 kommer också att möjliggöra en mer avancerad diagnostik.

Arbetsrutinerna skall granskas och röntgenenheten strävar bland annat till att i samarbete med läkarna minska antalet undersökningar på jourtid för att minska arbetsbelastningen.

Under år 2004 skall en komplett metodbok färdigställas och arbetsrutinerna skall finslipas så att en granskning av en utomstående expertgrupp kan genomföras, något som är obligatoriskt

vert femte år enligt strålskyddslagen. Detta är en stor utmaning för en liten enhet. Anslaget för MRI-undersökningar är 25.000 euro lägre (- 20 %) jämfört med 2003. Förutsatt att några större maskinhaverier inte äger rum behöver inga större anskaffningar göras under året.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Över-/bitr.över-läkare	2	2	2	2	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	2	2	2	2	
Röntgenskötare heltid	6	6	6	6	
Röntgenskötare deltid	1	1	1	1	
Avdelningssekreterare heltid	2	2	2	2	
Avdelningssekreterare deltid	1	1	1	1	
Maskinskrivare	1	1	1	1	

Verksamhet:	2000	2001	2002	2003	2004
Undersökn	16.409	16.321	17.112	16.500	16.500
-egen verks.	16.023	15.906	16.639	16.200	16.200
- köpta	386	415	473	300	300

Utredning/utvärdering: Hela avdelningens verksamhet kommer att analyseras och utvärderas internt under året samt av utomstående experter år 2004 el 2005.

9.6.14. Läkemedelscentralen

Läkemedelscentralen ansvarar för läkemedelsförsörjningen inom ÅHS d.v.s anskaffning, upplagring, förvaring, tillverkning, undersökning, färdigställandet, expediering och distribution av läkemedel.

Fortfarande ökar de mera tids- och arbetskrävande momenten d.v.s. dosberedning av cytostatika och aseptiska beredningar. Verksamheten kommer under 2004 att inrikta sig på ett ökat samarbete med och information till personalen på enheterna bl.a. genom visitationer på avdelningarna samt gemensamt med enheterna planera hur man skall minska kostnaderna för läkemedel som blir föråldrade. Under år 2004 planeras att enheterna inom specialistsjukvården skall kunna göra sina läkemedelsbeställningar via data. Detta utvidgas till primärvården följande år. I övrigt fortsätter verksamheten som förut med inriktning på att de direktiv, som trädde i kraft 1.1.2003 i föreskrift Nr 5/2002 "Sjukhusapotekets och läkemedelscentralens verksamhet" från Läkemedelsverket, genomgås och efterföljs.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Provisor	1	1	1	1	
Farmaceut heltid	1	2	2	2	
Farmaceut deltid	2	1	1	1	
Tekniskt biträde	1	1	1	1	

Verksamhet:	2000	2001	2002	2003	2004
Utdelade förpackn.	83.434	85.476	79.980	85.600	86.000
Läkemedelsberedn.	1.309	1.450	1.674	1.700	1.750

Utredning/utvärdering: Visitationer på avdelningarna.

År 2005-2006: Läkemedelscentralen planeras bli sjukhusapotek.

9.6.15. Konsultenheten

Konsulter inom neurologi, urologi och hudsjukdomar besöker Centralsjukhuset och ger ålänningarna tillgång till dessa specialister på hemorten. Även andra specialiteter kan bli aktuella i form av konsultavtal ifall detta bedöms som mera ändamålsenligt och kostnadseffektivare än att remittera patienten till vård utom Åland.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Sjukskötare	1	1	1	1	

Vårdplatser: Inga egna, använder vårdplatser på övriga avdelningar

Verksamhet:	2000	2001	2002	2003	2004
Öppenvårdsbesök	1.544	1.342	1.437	1.400	1.400

9.6.16. Psykiatrienheten

Den psykiatriska enheten ansvarar för att den åländska befolkningen får såväl sluten psykiatrisk vård som öppen vård. Målsättningen är att erbjuda patienten en individuellt anpassad vård och behandling. Målsättningen med personalstrukturen är att komma till en situation med lika många sjukskötare som mentalvårdare. Detta innebär att mentalvårdartjänster ombildas till sjukskötartjänster vid naturlig avgång. Läkarbristen

har skapat stora problem för både den slutna och den öppna vården och någon ljusning kan för närvarande inte skönjas inför nästa år, varför inga budgetanslag upptas för en av de tre obesatta psykiatertjänsterna. Medel omfördelas istället till projektet ”Pojkar i riskzonen”, ett treårigt projekt med förebyggande verksamhet för att förhindra psykosocial utslagning av pojkar i prepuberteten och puberteten. Försöken att rekrytera psykiatriker fortsätter dock parallellt. De projekt som startat under år 2003 fortsätter: ”Pojkar i riskzonen” (3-årigt), arbetsfördelningen mellan avd. skötare och bitr.avd.skötare, nya arbetsformer för sysselsättningsterapin, beskriva vården i den psykiatriska akutvårdsavdelningen (PIA), utveckla dagklinikvården utgående från Malmömodellen. Därutöver planeras ett projekt som strävar till att utöka familjstödet till psykiskt sjuka föräldrar samt ett projekt kring den psykiatriska rehabiliteringen med sikte på flyttningen till nya utrymmen invid centralsjukhuset. Barnpsykiatriska enheten samarbetar med barn- och ungdomsenheten för att planera för en vårdenhet för barnpsykiatriska patienter (en familjeenhet)

Förverkligandet av en missbrukarenhet inom ÅHS har framskjutits och tas med i planeringen av den nya psykiatriska enheten invid centralsjukhuset.

Projektet att vårda en svårvårdad patient med extra personal fortsätter år 2004 med budgetering av extra resurser.

Personalförändringar: En psykiatertjänst obudgerad år 2004.

En tillfällig sjuksköterskatjänst ordinarie görs (psyk.rehab.avd)

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Över-/bitr.över-läkare	3	5	5	5	
Avdelningsläkare	1				
Överskötare	1	1	1	1	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	9	9	9	9	
Sjukskötare heltid	13	15	16	17	1
Mentalvårdare heltid	29	27	26	26	
Psykolog	6	6	6	6	
Psykiaterapeut	2	2	2	2	
Socialkurator	3	3	3	3	
Musikterapeut	1	1	1	1	
Ergoterapeut	2	3	3	3	
Arbetssterapeut	1				
Socioterapeut	1	1	1	1	
Avdelningssekreterare	3	3	3	3	
Kanslist	1	1	2	2	
Tillfälliga tjänster					
Sjukskötare	1	1	1	0	-1
Fältterapeut			1	1	

Vårdplatser:	2000: 32	2001: 32	2002: 32	2003: 32	2004: 32
Verksamhet:	2000	2001	2002	2003	2004
Öppenvårdsbesök	11.709	15.631	14.157	15.500	15.500
Vård dagar	11.499	11.711	10.237	12.300	12.300
Vårdtillf.	300	315	365	330	330
Vårdtid	38,3	37,2	28	37	37
<i>År 2005-2006:</i>	I enlighet med psykiatriplanen bl.a. orientering mot ökad öppenvård.				

9.6.17. Vård utom Åland

Den av styrelsen antagna planen för Vård utom Åland (12.2.1999/§ 22) utstakar principerna för vart ålänningarna remitteras när de egna resurserna inte är tillräckliga. De medicinska aspekterna skall vara avgörande men samtidigt bör man fästa uppmärksamhet på att patienterna har rätt till vård på svenska.

Det åligger de remitterande instanserna inom ÅHS att kontinuerligt övervaka att den köpta servicen är ändamålsenlig, av hög kvalitet och att priset överensstämmer med det som avtalats. ÅHS skall också tillse att patienterna erhåller information på sitt modersmål och att den skriftliga informationen (epikrisen) finns tillgänglig på svenska i patientjournalerna.

För att vård utom Åland skall bekostas av ÅHS krävs att patienten har en remiss och en betalningsförbindelse som är godkänd av både respektive basenhetschef och resultatenhetschef.

De budgeterade medlen för vård utom Åland har skurits ner med c 7 % jämfört med anslaget för år 2003.

Verksamhet:	2000	2001	2002	2003	2004
Pkl-besök					
- akuta		212	187	170	170
- remitterade till Sve		311	394	270	270
- remitterade till Fin	2.166	2.171	2.133	1.600	1.600
Vård dagar					
- akuta		173	175	190	190
- remitterade till Sve		2.212	1.932	1.800	1.800
- remitterade till Fin	5.181	2.505	2.672	1.900	1.900

Specialsjukvården

Budget 2004

	Bokslut 2002	Budget 2003	Budget 2004	Förändr %
Kostnader				
Personalkostnader	21 995 166	22 658 083	23 555 000	4,0%
Övrig konsumtion	8 008 715	7 052 000	7 970 000	13,0%
Vård utom Åland	5 131 675	4 263 000	4 000 000	-6,2%
Anskaffningar	359 338	225 000	225 000	0,0%
Kostnader totalt	35 494 894	34 198 083	35 750 000	4,5%
Intäkter				
Verksamhetsintäkter	2 085 115	2 215 000	2 477 000	11,8%
Intäkter totalt	2 085 115	2 215 000	2 477 000	11,8%
Nettokostnad	33 409 779	31 983 083	33 273 000	4,0%

9.7 Administration och försörjning

9.7.1. Förvaltningskansliet

Förvaltningen skall sakkunnigt och utan dröjsmål handlägga de ärenden som ankommer på styrelsen och ledningsgruppen, ansvara för den övergripande verksamhetsplaneringen, utveckla både den interna och den externa informationen samt sörja för att kvalitetsutveckling ständigt pågår.

Till förvaltningskansliets uppgifter hör övergripande verksamhetsfrågor, som inte ankommer på någon annan enhet, praktiskt ledningsgruppsarbete, beredning och verkställighet av styrelseärenden, avtalsförhandlingar och –tolkningar, personalvårdsaktiviteter, matrikel- och arkivfunktion.

ÅHS intranät, som redan innehåller bl.a. styrelsens och ledningsgruppens protokoll, aktuell information, lediga tjänster och uppföljningsrapporter samt hemsidan utvecklas vidare. Personaltidningen Pulsen utkommer med två nummer och infobladet Budkaveln ersätts med intranätförmedlad information i ”real-tid”. Personalberättelsen vidareutvecklas.

Under året fortsätter den ledarskapsskolning i projektet Bra arbetsmiljö, som startat år 2002 (anslag 20.000 euro).

Anslaget för projektsatsningar för kvalitetsutveckling är oförändrat (8.400 euro), likaså anslaget för personalrekryteringsåtgärder (10.000 euro). Personalvården utvecklas i samråd med personalarådet och anslaget för olika personalvårdande aktiviteter, fester m.m. förblir oförändrat 42.000 euro. Anslaget för personalskolning för hela ÅHS uppgår till 358.000 euro exkl. anslaget för ledarskapsutbildning.

Anslaget för omplacering av personal bibehålls på samma nivå (138.000 euro). Från detta anslag avlönas sådan personal, som av hälsoskäl är omplacerade från sin ordinarie tjänst.

Fr.o.m. nästa år kan en omplacerad beviljas arbetstid om högst 25 veckotimmar.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Förvaltningschef	1	1	1	1	
Personalsekreterare	1	1	1	1	
Byråchef	1				
Byråsekreterare	2	2	2	2	
Kanslist	2	2	1	1	
Tillfälliga tjänster					
Kvalitetsutvecklare	1				

År 2005-2006: Rapporter, information om verksamheten och olika beslut finns tillgängliga på ÅHS förnyade hemsida.
Fokus på verksamhetens kvalitet, benchmarking med andra sjukvårdsinrättningar.

9.7.2 Vårdarbetet

Grunden för ett fungerande vårdarbete är tillgången till utbildad och kompetent vårdpersonal. Ansträngningarna för att rekrytera vårdpersonal kommer fortsättningsvis att samordnas och ske i samarbete med Ålands Arbetsförmedlingsbyrå. Rekryteringen bör ske både på kort och lång sikt.

Vårdutveckling planeras ske på olika nivåer. På ideologisk nivå behövs dialog om grundläggande verksamhetside´ utifrån enheternas förutsättningar och specifika drag. På organisatorisk och administrativ nivå behövs tydliggöranden gällande strukturer och ansvarsområden, liksom ökat samarbete inom och mellan professioner. Ledarskapet inom vårdområdet behöver tydliggöras och stärkas. På en klinisk-professionell nivå strävas att stärka den yrkesmässiga utvecklingen genom satsningar på utbildning, handledning och hospitering liksom på strukturerade vårdutvecklingsprojekt. Vårdutveckling på personlig nivå innebär stärkande av funktioner som medarbetarsamtal och mentorskap. Den personliga vidareutveckling i professionen sker i dialog med närmaste förman.

Ett anslag om 23 000 euro för utbildning (f.ösk. dispositionsanslag), 14 000 euro för hospitering, 3 000 euro för översköternas handledning och 30 000 euro för vårdutveckling upptas i budgeten. Tanken är att enheterna, med preciserade projektplaner, kan ansöka om medel ur anslaget för vårdutveckling. Anslaget kan även användas till att köpa tjänster av sakkunniga, för att svara mot de olika enheternas specifika behov av vårdutveckling.

Samarbetet med Högskolan på Åland, Ålands Vårdinstitut, Åbo Akademi, Institutionen för Vårdvetenskap i Vasa och andra utbildningsinstitutioner ses som viktigt i strävan att integrera forskning, vårdutveckling och fortbildning med den kliniska vårdverksamheten inom ÅHS, samt i strävan att erbjuda kvalitativt goda möjligheter till praktik för studeranden. Samarbetet med utbildningsinstitutionerna är viktigt även ur ett rekryteringsperspektiv. Vårdpersonal av idag ställer krav på anställningsvillkoren och i dessa ingår vidareutvecklingsmöjligheter som en naturlig del. Fortbildning, kompetenshöjande utbildning och läroavtalsutbildning stöds därför på sätt som styrelsen beslutat.

Personalförändringar: En överskötartjänst indras

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Förvaltningsöverskötare	1	1	1	1	
Överskötare			1		-1

År 2005-2006: Rekryteringen av tillräcklig och kvalificerad vårdpersonal.
Satsning på vårdforskning, -projekt och -utveckling.

9.7.3. Städservice

Städarbetet är en viktig del av verksamheten inte minst sett ur ett hygienperspektiv. Detta ställer krav på professionalitet inom städservice. Under året kommer man särskilt att sträva till att anlägga miljöaspekter på städteknik och städmaterial i enlighet med miljöutredningen. De fysiska utrymmena tenderar att bli till ytan större samtidigt som antalet verksamhetsplatser minskar. Organiseringen av städservice är därför en dynamisk process. Städarbetsledaren ges beslutanderätt för sitt område motsvarande den beslutanderätt som överskötarna har. Detta betyder att städarbetsledaren, anställer, beviljar avsked städinstruktören och övrig städpersonal samt handhar övrig personaladministration. Pga. stängningen av lungavdelningen och den därav föranledda minskningen av upphyrda verksamhetslokaler minskas städvikarieanslaget motsvarande en tjänst.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Städarbetsledare	1	1	1	1	
Städarbetsinstruktör	1	1	1	1	
Sjukhusbiträde heltid	51	52	52	52	
Sjukhusbiträde deltid	1				
Städare heltid	4	4	4	4	
Städare deltid	4	4	4	4	
Anstaltsbiträde heltid	8	8	8	8	
Anstaltsbiträde deltid	3	3	3	3	
Tillfälliga tjänster					
Sjukhusbiträde	1	1			

9.7.4. IT-enheten

Enhetens uppgift är att planera, samordna, övervaka och sköta driften av hela ÅHS IT-verksamhet, välja kommunikationslösningar samt bistå ÅHS övriga enheter vid IT-

utbildning, uppgörande av kravspecifikationer, användning av program, upphandling av datorer och programvaror.

Datoriseringen av vården fortsätter i den takt ekonomiska och mentala förutsättningar finns. Utöver den förbättrade informationen och kommunikationen via IT-lösningar bör man också utnyttja möjligheten dessa ger till administrativa rationaliseringar.

Målsättningen för IT-verksamheten under år 2004 är :

- Alla behandlingsenheter använder elektronisk journal.
- Ny omvårdnadsjournal är i bruk åtminstone i Grelsby och på Gullåsen.
- På sjukhuset och hälsocentralerna sker inloggning via smarta kort.
- Alla användare har individuella rättigheter.
- Rapporteringssystemen fortsätter att utvecklas beträffande såväl ekonomi- och personal- som patientverksamheten.
- Elektroniska signaturer används vid journalskrivning.
- Medix och PACS är hopkopplade med ett nytt RIS.
- Alla enheter har tillräckligt med datorutrustning för att kunna utnyttja systemen till alla delar.
- Alla datoranvändare har åtminstone baskunskaper i Windows, e-post och Internet.
- Det trådlösa nätverket är utbyggt på alla sjukhusets enheter.
- Tjänsten som IT-chef utannonseras då avtalet om köp av motsvarande tjänster utlöper vid årsskiftet 2003-2004.

Personalförändringar: En specialplanerartjänst ordinarie görs

IT-enheten

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
IT-chef	1	1	1	1	
Specialplanerare	1	1	1	2	1
Driftsplanerare	2	2	2	2	
Tillfälliga tjänster					
Specialplanerare	1	1	1	0	-1

9.7.5. Ekonomi- och löneenheten

Ekonomi- och löneenheten handhar redovisning, kassahantering, löneutbetalning, samt budgetering. Därtill sker en löpande ekonomiskuppföljning i samarbete med IT-enheten likaså en årlig statistikrapportering. Detta material finns tillgängligt på intranet. Enheten utför även utredningar av ekonomisk karaktär som underlag för utvecklingsarbete inom organisationen.

Avsikten är att öka kontakterna mellan ekonomi- och löneenheten och övriga enheter i organisationen genom regelbundna uppföljningsmöten där både personal-, verksamhets- och ekonomiska frågor tas upp.

Under planperioden avses även att byta ekonomisystem eftersom det nuvarande systemet är tungarbetat och leverantören avser att ersätta det med något nytt. ÅHS kommer då att gå in för en upphandling, vilket i sin tur kräver ett gediget förarbete för att nå ett bra slutresultat.

Förberedelsen inför upphandlingen kommer att börja redan hösten 2003, men själva införande processen startar under år 2005. Under en stor del av 2005 och 2006 kommer det att krävas en extra resurs till ekonomiavdelningen för att lösgöra tid till systembytet.

Personalförändringar: En löneredovisartjänst ordinarie görs

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Ekonomichef	1	1	1	1	
Ekonomisekreterare	1	1	1	1	
Redovisningschef	1	1	1	1	
Redovisare heltid	7	7	7	7	
Redovisare deltid	1	1	1	1	
Löneföreståndare	1	1	1	1	
Löneredovisare	5	5	5	6	1
Tillfälliga tjänster					
Löneredovisare		1	1	0	-1

Prestationer under åren 2001-2004

Ekonomiavdelningen

	2001	2002	2003	2004
Antal transaktioner	152.190	146.134	145.000	145.000
varav inköpsreskontra	55.708	51.941	47.000	45.000
varav försäljningsreskontra	22.473	23.551	26.000	26.000
varav skattegränsbokf	14.079	14.080	13.000	13.000

Löneavdelningen

	2001	2002	2003	2004
Lönehandlingar	94.383	220.044	210.000	200.000
Ant personer som fått lön	1.523	1.736	1.600	1.500
Antal "lönekontrakt"	2.358	4.633	4.500	4.400

OBS! Löneavdelningens uppgifter för år 2001 gäller perioden juli-december.

9.7.6. Försörjningsenheten

Under försörjningsenheten finns tekniska- och fastighetsservicen, vaktmästarfunktionen, kosthålllet, centrallagret, klädförsörjningen och personalbostäderna.

Det förebyggande fastighetsunderhållet blir allt mera omfattande. En ny tjänst som byggnadsplanerare skall handha fastighetsunderhållet och delta i planeringen av större byggnadsprojekt. Tjänsten ersätter köptjänst av utomstående. Vaktmästarfunktionen övertar de transporter som hittills köpts av utomstående budbilsfirma. Detta möjliggörs genom att dagsjukvården stängs och patienttransporterna upphör.

Kosthålllet bildar tillsammans med representanter för personalen ett matråd för att förbättra samarbetet mellan köken och avdelningarna. Offertförfarande införs i större utsträckning vid anskaffning av bulkvaror, samtidigt strävar man till att använda ett ekologiskt sortiment. Planeringen av utbyggnaden av centralsjukhuset med nytt kök, matsal, tekniska funktioner, centrallager och auditorium kommer att präglade året. Byggstart planerad till april 2004. En köksbiträdestjänst lämnas obudgerad under år 2004.

Det nya dataprogrammet för lagerfunktionen, som anskaffats under 2003, implementeras i verksamheten. Med modulsystem på avdelningarna kommer vårdpersonalen att frigöras från förråds- och beställningsarbete, som övertas av lagerpersonalen.

Enligt de nya skyddsklädesdirektiven skall personalkläderna ha en enhetlig färgsättning, oftast vit, vilket underlättar inköp och underhåll. En obesatt tjänst som linneförrådsbiträde dras in.

Under år 2002 färdigställdes 21 nya bostäder för ÅHS behov i Dalnäs II-projektet, sedan tidigare har ÅHS 20 egna lägenheter vid ÅCS, 6 läkarvillor, 10 aktielokaler, ett hus med tre lägenheter, 3 bostadsrätter samt en läkarbostad, 12 enrummare och 5 lägenheter vid Grelsby sjukhus. Dessutom behövs upphyrda lägenheter speciellt för vikarier och nyanställda. Deras antal kommer under år 2004 att vara i genomsnitt 60 jämfört med c 100 år 2002. Driftskostnaderna för personalbostäderna beräknas minska samtidigt som hyresintäkterna beräknas öka i förhållande till budgeten 2003. En tillfällig deltidstjänst (0,8) som bostadsförvaltare budgeteras för endast 9 månader.

Personalförändring: En ny byggnadsplanerartjänst
En linneförrådstjänst indras.

Personal	Tjänster 2001	Tjänster 2002	Tjänster 2003	Plan 2004	Förändr. 03-04
Inrättade tjänster					
Försörjningschef	1	1	1	1	
Maskinchef	1	1	1	1	
Sjukhustekniker	1	1	1	1	
Byggnadsplanerare				1	1
Undermaskinnästare	1	1	1	1	
Maskinskötare heltid	6	6	6	6	
Maskinskötare deltid	1	1	1	1	
Fastighetsskötare	1	1	1	1	
Vaktnästare/gårdskarlar	7	7	7	7	
Utearbetsledare	1	1	1	1	
Bostadsförvaltare	1	1	1	1	
Kosthållare/bitr.kosthållare	3	3	3	3	
Husmor/bitr.husmor	2	2	2	2	
Dietkokare	1	1	1	1	
Kokare	6	6	6	6	
Köksbiträde	20	20	20	20	
Lagerförvaltare/bitr.lagerförv.	2	2	2	2	
Lagerbiträde	2	2	2	2	
Linneförrådsförvaltare	1	1	1	1	
Sömmerska heltid	2	2	2	2	
Sömmerska deltid	1	1			
Linneförrådsbiträde heltid	4	4	4	3	-1
Linneförrådsbiträde deltid	1	1	1	1	
Receptionist	5	5	5	5	
Tillfälliga tjänster					
Bostadsförvaltare deltid	1	1	1	1	
Lagerbiträde			1	1	

Utredning/ utvärdering: Kundtillfredsställelse gällande kosthålllets tjänster

År 2005-2006: Inflyttning i nya utrymmen för köket, centrallagret, tekniska avd. och försörjningschefen.

Administration och försörjning

Budget 2004

	Bokslut 2002	Budget 2003	Budget 2004	Förändr %
Kostnader				
Personalkostnader	6 183 457	6 645 168	6 794 000	2,2%
Övrig konsumtion	3 697 203	3 931 296	3 777 000	-3,9%
Anskaffningar	387 195	340 000	340 000	0,0%
Kostnader totalt	10 267 855	10 916 464	10 911 000	-0,1%
Intäkter				
Verksamhetsintäkter	922 087	706 000	711 000	0,7%
Intäkter totalt	922 087	706 000	711 000	0,7%
Nettokostnad	9 345 768	10 210 464	10 200 000	-0,1%

9.8. Investeringsplan för åren 2004 - 2006

2004: 4.000.000 €

Utbyggnaden av centralsjukhuset, etapp I **4.000.000 €**

Utbyggnaden av centralsjukhuset, etapp I, omfattar bl.a. nytt kök, matsal, centrallager, tekniska utrymmen och auditorium. Projektet har av landskapsstyrelsen godkänts till en kostnad (om möjligt) om 9,3 milj. euro fördelat på tre år. Arkitektplaneringen har inletts hösten 2002. Inledandet av själv bygget, som ursprungligen planerades till november 2003, har framskjutits till april 2004 och färdigställandet till november - december 2005.

Den uppskattad kostnadsfördelning mellan åren 2003 – 2005 var ursprungligen följande, men pga. tidtabellsförskjutningen sker en förskjutning även av kostnaderna:

-2003	Planering och projektering	500.000 euro
	Byggekostnader	1.100.000 euro (förverkligas -04)
	<i>Sammanlagt</i>	<i>1.600.000 euro</i>
-2004:	<i>Byggekostnader, kontroll</i>	<i>5.000.000 euro (4.000.000 euro förverkl. - 04)</i>
-2005:	<i>Byggekostn. , Inventarier</i>	<i>2.700.000 euro (3.700.000 euro förverkl. - 05)</i>

2005: 4.850.000 €

Utbyggnaden av centralsjukhuset, etapp I **3.700.000 €**

Se text under år 2004. I kostnaden ingår förutom byggekostnader även kostnader för kontrollanter och projektledning samt inventarier.

Hjärtultraljudsapparat **250.000 €**

En ny hjärtultraljudsapparat har äskats för år 2003, men investeringen framskjutits till år 2005

Nytt ekonomisystem **300.000 €**

ÅHS kommer att byta ekonomisystem eftersom det nuvarande systemet är tungarbetat och leverantören avser att ersätta det med något nytt. Inför upphandlingen krävs ett gediget förarbete för att nå ett bra slutresultat. Förberedelsen inför upphandlingen kommer att börja redan hösten 2003, men själva anskaffningen görs under år 2005.

Personalbostadshuset **600.000 €**

Då en del av personalbostadshuset byggdes om till centralkansli för ÅHS lämnades tre våningar i södra flygeln orenoverade. De tekniska installationerna härstammar huvudsakligen från byggnadens uppförande år 1953. Endast lite målning och tapetsering av en del lokaler har

utförts sedan dess. Särskilt el-installationerna borde förnyas eftersom byggnaden är en del av sjukhusets allmänna el-nät och installationerna på intet sätt uppfyller kraven på el-säkerhet i elnätet på ett sjukhus. Också alla rörinstallationer är mogna att bytas ut. Golvmattor och väggmattor i våtutrymmena är slitna.

2006: 200.000 €

Utbyggnaden av centralsjukhuset, etapp II

200.000 €

I november-december 2005 färdigställs etapp I av centralsjukhusets utbyggnad. Enligt planerna skall följande etapp vidta därefter. I denna ingår ombyggnad av det nuvarande köket och matsalen till mottagningsutrymmen för primärvården och specialpolikliniker, nya utrymmen för bl.a. dialys, dagkirurgi, kirurgisk poliklinik samt IT-enheten, obduktion, bårhus och städcentral, totalt ca 4.400 m² i enlighet med den av styrelsen utgående från lagtingets riktlinjer beslutade fastighetsutvecklingsplanen. Anslaget skall täcka kostnaden för den planering som påbörjas under år 2006. Totalkostnaden är beräknad till 8,4 milj. euro.

Bilaga 1

LAGSTIFTNING

Den offentliga hälso- och sjukvården i landskapet Åland regleras i huvudsak av följande lagar och förordningar och däri gjorda ändringar:

Självstyrelselag för Åland (71/1991).

LL om hälso- och sjukvården (60/1993).

LL om ikraftträdande av LL om hälso- och sjukvården (68/1993).

Mentalvårdslagen och -förordningen och däri gjorda ändringar i tillämpliga delar (rörande vård mot vederbörandens egen vilja) (FFS 1116/1990 och 1247/1990).

L och F om smittsamma sjukdomar och däri gjorda ändringar (FFS 583/1986 och 786/1986).

L och F om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (FFS 559/1994 och 564/1994).

Nordiska överenskommelsen om godkännande av vissa yrkesgrupper för verksamhet inom hälso- och sjukvården samt veterinärväsendet i Norden.

LL om tillämpning av lagen om patientens ställning och rättigheter (61/993).

Läkemedelslagen och -förordningen och däri gjorda ändringar (FFS 395/1987 och 693/1987).

Strålskyddslagen och -förordningen och däri gjorda ändringar (FFS 592/1991 och 1512/1991).

LL och LF om hälsovården och däri gjorda ändringar (36/1967 och 63/1973).

LL om åtgärder för begränsning av tobaksrökningen och däri gjorda ändringar (52/1978).

L om företagshälsovård (FFS 1383/2001).

Ålsb om avfall och farligt avfall samt förfaranden för återvinning och slutligt omhändertagande (92/1998).

LL om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande åtgärder mot förorening av luften och däri gjorda ändringar (32/1991).

LL om renhållning och däri gjorda ändringar (3/1981).

Djurskyddslagen och -förordningen (95/1998, 96/1998) och däri gjorda ändringar.

Djurtransportförordningen (97/1998).

LF om slakt och avlivning av djur (98/1998).

L om djursjukdomar (FFS 55/1980) och däri gjorda ändringar.

L om bekämpande av djursjukdomar, som med lätthet sprida sig (FFS 488/1960).

L och F om medicinsk behandling av djur (FFS 617/1997 och 611/1990) och däri gjorda ändringar.

LL angående tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar rörande livsmedel (58/1995) och däri gjorda ändringar.

LF om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om livsmedel (63/1995) och däri gjorda ändringar.

LL om tillämpning i landskapet Åland av lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel (97/1997) och däri gjorda ändringar.

LF om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel (98/1997) och däri gjorda ändringar.

LL om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar rörande produktsäkerhet (8/1988 och 59/1995) och däri gjorda ändringar.

LF om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar rörande produktsäkerhet (64/1995) och däri gjorda ändringar.

LL om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar rörande kemikalier (32/1990 och 60/1995) och däri gjorda ändringar.

LL om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om explosionsfarliga ämnen (12/1971, 61/1995) och däri gjorda ändringar.

LF om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om explosionsfarliga ämnen och kemikalier (5/1996) och däri gjorda ändringar.

LF om livsmedelshygienisk kompetens (39/2003).

RESULTATRÄKNINGSPROGNOS FÖR LANDSKAPET ÅLAND

Bilaga 2.

<u>1.1.2004 - 31.12.2004</u>		
Verksamhetens intäkter		
Intäkter av verksamheten	18 000 000	
Hysesintäkter och ersättningar	800 000	
Verksamhetens övriga intäkter	400 000	19 200 000
Verksamhetens kostnader		
Personalkostnader	-91 000 000	
Material och förnödenheter	-13 800 000	
Hyror	-2 300 000	
Inköp av tjänster	-34 900 000	
Övriga kostnader	-3 200 000	
Överföring av kostnader för aktivering	14 000 000	-131 200 000
Resultat I		-112 000 000
Avskrivningar		-10 800 000
Resultat II		-122 800 000
Finansiella intäkter och kostnader		
Finansiella intäkter	10 900 000	
Finansiella kostnader	-600 000	10 300 000
Resultat III		-112 500 000
Extraordinära intäkter och kostnader		
Extraordinära intäkter	0	
Extraordinära kostnader	0	0
Resultat IV		-112 500 000
Pensionsintäkter och -kostnader		
Pensionsintäkter	10 400 000	
Pensionskostnader	-14 200 000	-3 800 000
Resultat V		-116 300 000
Överföringar		
Intäkter		
Europeiska Unionen	4 700 000	
Återbetalning av överföringar	0	
Övriga överföringsintäkter	1 500 000	6 200 000
Kostnader		
Undervisning, kultur och idrott	-13 700 000	
Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-26 800 000	
Arbetsmarknad	-1 200 000	
Primärnärings	-10 900 000	
Övrigt näringsliv	-6 600 000	
Bostadsproduktion	-1 300 000	
Allmänna stöd	-3 900 000	
Överföringar till landskapets fonder utanför budgeten	0	
Övriga överföringskostnader	-7 000 000	-71 400 000
Resultat VI		-181 500 000
Skatter och intäkter av skattenatur		
Avräkningsbelopp	161 000 000	
Skattgottgörelse	15 000 000	
Återbäring av lotteriskatt	2 500 000	
Apoteksavgifter	600 000	
Övriga skatter och intäkter av skattenatur	0	179 100 000
Räkenskapsperiodens överskott/underskott		-2 400 000
Fonderingar och reserveringar		0
Räkenskapsperiodens uppskattade resultat		-2 400 000

ÖVERSIKT ÖVER ÅREN 2004 - 2006

Allmänt

Av allmänna motiveringer framgår att budgetsituationen för landskapet är allvarlig. En av huvudorsakerna till att det ackumulerade budgetunderskottet enligt beräkningarna snabbt kommer att växa är att inkomstutvecklingen stagnerat samtidigt som landskapets åtaganden och kostnader ökat. Därtill finns ett betydande investeringsbehov såväl inom landskapets egna verksamhetsområden som inom de områden där landskapet enligt gällande lagstiftning delfinansierar anläggningsprojekt. Den uppkomna situationen kräver omfattande diskussioner för att även åtgärder av strukturell karaktär skall kunna åstadkommas. Landskapsstyrelsen anser det därför inte meningsfullt att i detta skede uppgöra en treårsöversikt på detaljerad nivå eftersom detta lätt kan medföra missförstånd om vilken verksamhet och vilken nivå på en verksamhet som är politiskt accepterad. Därmed skulle den kreativa process som eftersträvas för att åstadkomma de nödvändiga strukturella besparingsåtgärderna försvåras. Översikten för de kommande tre budgetåren 2004 - 2006 är därför i föreliggande budgetförslag på en schematisk nivå och avser främst att belysa totalsituationen. Nedan ges sålunda en kort översikt över nuläget samt en presentation i sammandrag över inkomsternas och utgifternas utveckling de närmast kommande åren utgående från nu kända och i budgetens detaljmotivering redovisade förslag och åtgärder. Av den bifogade siffersammanställningen framgår budgetutgifternas beräknade utveckling under de olika huvudtitlarna och indelade enligt utgiftsart.

Budgetutvecklingen

Utgående från under hösten 2001 kända uppgifter hotade enligt den till budgetförslaget för år 2002 fogade treårsöversikten enligt då gjorda bedömningar ett ackumulerat budgetunderskott om ca 76 miljoner euro att uppstå till slutet av år 2004. Enligt treårsöversikten i budgetförslaget för år 2003 kunde enligt under hösten 2002 kända grunder och planerade åtgärder underskottet beräknas uppgå till ca 40 miljoner euro i slutet av år 2004. I föreliggande förslag till budget för år 2004 är det ackumulerade underskottet nere i ca 15,6 miljoner euro vid utgången av budgetåret. Denna avsevärda förbättring beror på ett flertal samverkande faktorer av vilka de med de största resultatpåverkande effekterna är

- en skattegottgörelse som väsentligt överstigit förväntningarna
- allmänna åtstramningar i budgeteringen, ökad kostnadsmedvetenhet och hård anställningsprövning
- höjd överföring från pensionsfonden, d.v.s. minskad årlig nettofondering för kommande pensionsutgifter
- slopat allmänt avdrag i kommunalbeskattningen parat med minskade överföringar till kommunerna (vilket i praktiken inte påverkar kommunernas ekonomiska ställning i någon större grad)
- en något bättre utveckling av avräkningsbeloppet än beräkningar på basis av tidigare kända uppgifter rörande utvecklingen av statens inkomster gav vid handen
- hög inbetalning från Posten på Åland i budgetförslaget för år 2004

- prioriteringar och senareläggning av investeringar
- nettoeffekten av överförandet av betalningsansvaret för grundskollära pensionskostnader på kommunerna
- minskade bidragsprocenter för kommunala anläggningsprojekt
- höjda avgifter samt
- indragningar av reserverade anslag.

Utvecklingen av avräkningsbeloppet är även för år 2003 ännu i detta skede något osäker. Enligt en kompletterande proposition till statens andra tilläggsbudget är det fastställda förskottet för år 2003, 159,9 miljoner euro, inemot 0,8 miljoner euro för högt jämfört med statens budgeterade inkomster. På basis av statsekonomens finansieringsanalys per september kan dessutom konstateras att utvecklingen av statens inkomster i jämförelse med år 2002 är sjunkande. Förskottet på avräkningen för år 2004 är dock av Ålandsdelegationen fastställt till 161 miljoner euro. För de därpå följande åren är utvecklingen något osäker men avräkningen med staten förväntas inte stiga nämnvärt.

Utvecklingen av skattegottgörelsen är mycket svårbedömd. Det har visat sig att den åländska ekonomin och därmed statens debitering av direkta skatter på Åland stått sig bättre än väntat i förhållande till hela landets ekonomi och statens debitering av direkta skatter i hela riket. Den skattegottgörelse som intas i budgeten för år 2004 (för skatteåret 2002) bedömdes under hösten 2001 uppgå till 3,5 miljoner euro och utgående från bedömningar hösten 2002 uppgå till 7 miljoner euro. Dock har det på basis av förhandsuppgifter för utfallet av beskattningen för år 2002 visat sig att skattegottgörelsen kommer att uppgå till storleksordningen 15 miljoner euro. Det bedöms dock inte som realistiskt att nivån kan vara så hög under en längre tidsperiod, speciellt med tanke på den osäkra framtid som sjöfarten står inför och med tanke på ringeffekterna i samhället av eventuella ytterligare utflaggningar av fartyg. I siffersammanställningen har skattegottgörelsen antagits sjunka till 10 miljoner euro i budgeten för år 2005 och till 5 miljoner euro för år 2006.

Det ackumulerade budgetunderskottet kalkyleras uppgå till ca 11 miljoner euro vid utgången av år 2003 för att öka till ca 15,6 miljoner euro under år 2004. Beroende på hur avräkningen och skattegottgörelsen utvecklas framöver, vilka investeringar som genomförs och hur de finansieras samt vilka strukturella åtgärder som vidtas kan det ackumulerade underskottet, utgående från nu kända faktorer och utan ytterligare åtgärder stiga med i storleksordningen 15 miljoner euro årligen 2005 och 2006. Utvecklingen av landskapets budgetresultat enligt de gjorda beräkningarna framgår av bifogade siffer-sammanställning samt av nedanstående jämförelse:

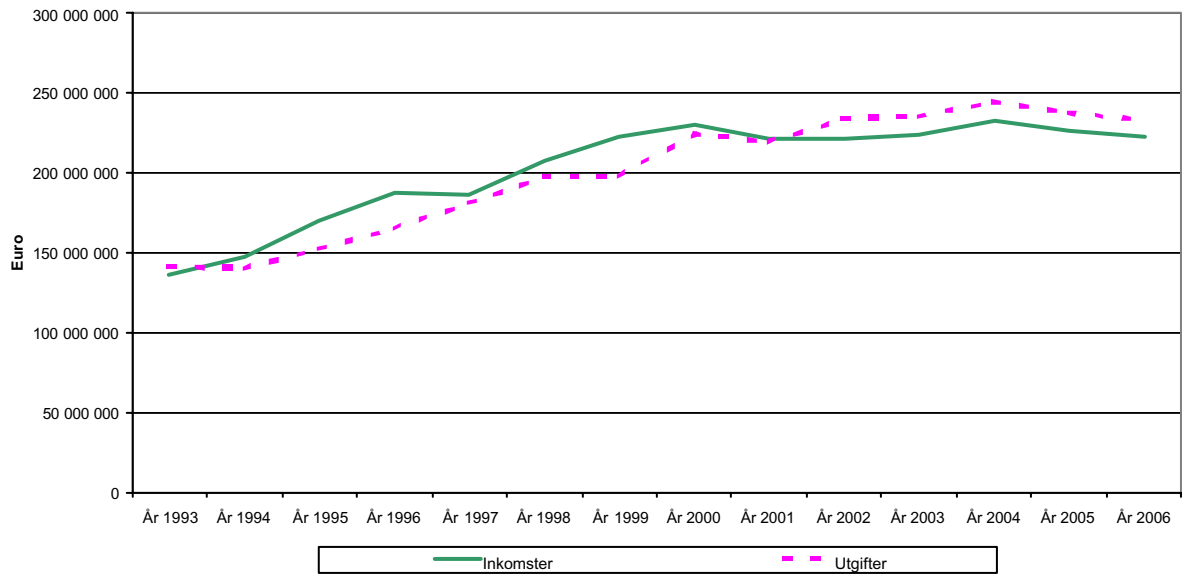
Underskott	År 2001	År 2002	År 2003	År 2004	År 2005*	År 2006*
Budgetåret isolerat	-97.823	-16.731.225	-10.667.414	-4.624.000	-16.753.000	-13.638.000
Akkumulerat	16.398.639	-332.586	-11.000.000	-15.624.000	-32.377.000	-46.015.000

* Prognos utan ytterligare åtgärder.

Behovet av strukturella inbesparingar i kombination med högre inkomster är således ca 15 miljoner euro på årsbasis för att uppnå en budgetekonomi i balans.

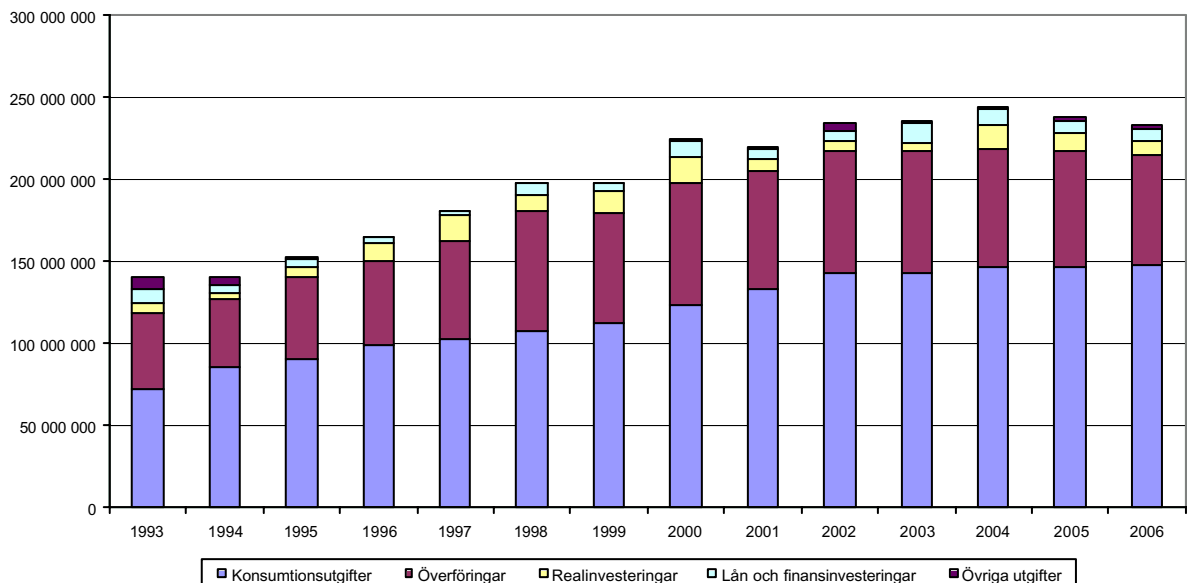
I nedanstående graf åskådliggörs utvecklingen av budgetutgifterna och inkomsterna för budgetåren med det nya ekonomiska systemet isolerat, d.v.s. med inverkan av överföringarna mellan åren rensade varvid motsvarande bild framträder.

Budgetekonomins inkomster och utgifter
åren 1993 - 2006
(bokslutssiffror resp. prognos, inkl. använda reserverade medel, exkl. överföringar mellan år)

Budgetutgifternas utveckling totalt och enligt art kan illustreras genom följande stapeldiagram.

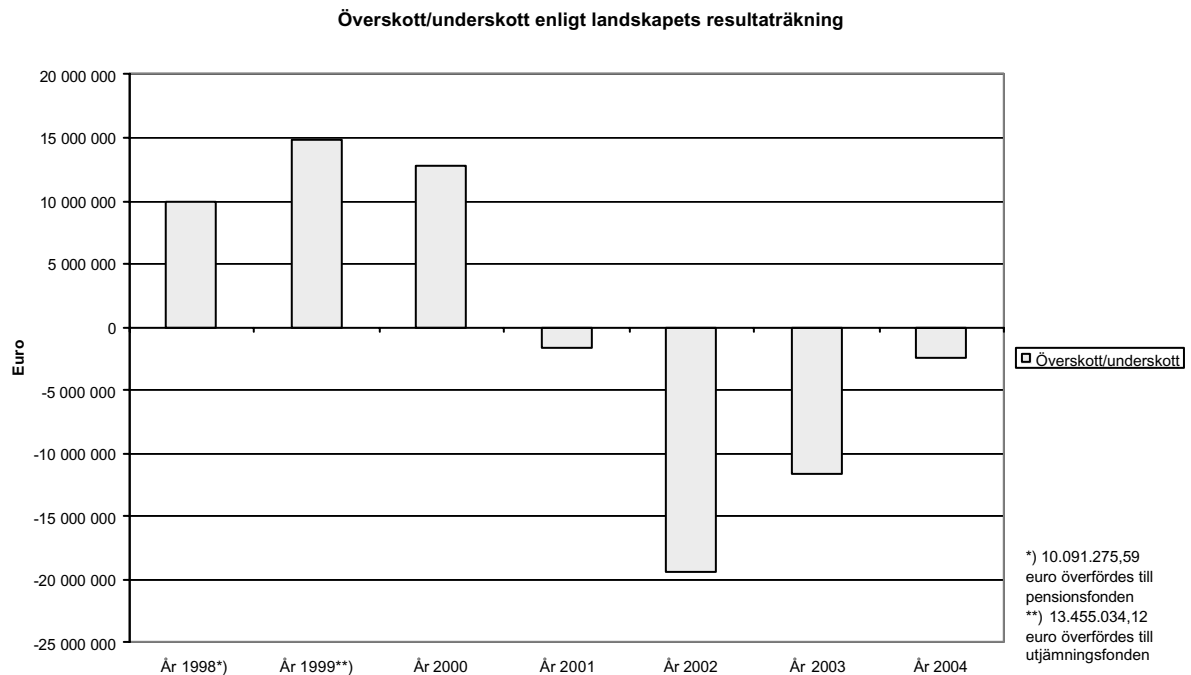
Utgiftsutveckling enligt utgiftsart åren 1993 - 2006
(exkl. överföringar mellan år, inkl. tidigare års anslag)

Resultatutvecklingen

Landskapet tillämpar sedan år 1998 i redovisningen affärsbokföringens principer och uppgör ett bokslut med såväl resultat- och en balansräkning som i tillämpliga delar följer bokföringslagen. I budgeteringen, som anger hur landskapets medel får användas, tillämpas en annan indelning och uppställning, men under varje budgetmoments detaljmotivering anges en specifikation (inkomstmoment) eller dispositionsplan (utgiftsmoment) så att poster i budgeten kan härledas till endera resultat- eller balansräkningen. Som bilaga 2 till föreliggande budgetförslag ingår en kalkylerad resultaträkning för år 2004 som framtagits på basis av detta material. Enligt denna kan underskottet för år 2004 beräknas uppgå till ca 2,4 miljoner euro. Resultatet förbättras i förhållande till det beräknade utfallet för år 2003 främst till följd av högre inkomster av avräkningen och skattegottgörelsen i kombination med allmän åter-

hållsamhet i budgeteringen. Resultatutvecklingen enligt boksluten för åren 1998 - 2001, budgeten för år 2003 samt budgetförslaget för år 2004 framgår av grafen nedan.

Av grafen framgår att det har varit en markant resultatförsämring sedan år 2000 med en för närvarande mer positiv utveckling. Det kan dock konstateras att resultatet i mycket hög grad har varit och är kopplat till utvecklingen av de huvudsakliga finansieringskällorna avräkningen och skattegottgörelsen. Därtill kommer resultatet de närmaste åren att påverkas av ökade driftskostnader för såväl verksamhet som fastigheter samt ökade avskrivningar då landskapet realiserar en del av de investeringar som behövs för t.ex. utbildningens och hälso- och sjukvårdens behov. Eftersom kostnadstrycket således är stort och utvecklingen av inkomsterna osäker kan det med ledning av föregående avsnitt om budgetuppföljningen bedömas att resultatutvecklingen efter år 2004 utan betydande åtgärder åter vänder i negativ riktning.

Strukturella förändringar

Såväl vid genomgången av utvecklingen ur budgetperspektiv som vid granskningen av resultatutvecklingen framträder behovet av åtgärder för inkomsthöjningar, inbesparingar och strukturella förändringar. Dessa frågor behöver därför enligt landskapsstyrelsens uppfattning under en överskådlig framtid vara i fokus. Nedan anges några större områden och vissa frågeställningar som det då kan finnas anledning att närmare granska. Punkterna följer i huvudsak ordningsföljden i budgetförslaget.

- 1) Landskapets nettokostnad för radio- och TV-verksamheten bör sänkas. För att minska landskapets nettokostnad finns huvudsakligen tre faktorer som kan beaktas; uppbörden av avgifter för innehav av TV-mottagare, radions egen verksamhet och produktion samt programutbudet.
- 2) Landskapets nettokostnad för och nivå på åtgärder för att främja bostadsproduktionen ses över. Väsentligt i detta sammanhang, men även allmänt, är att man inte bör begränsa sig enbart till den omedelbara budgeteffekten utan granska nettokostnadseffekten i vid bemärkelse och över tid. Detta gäller t.ex. vid valet mellan direkt långivning och räntestödsarrangemang.
- 3) Landskapets deltagande och finansieringsandel i miljöförbättrande åtgärder. Miljöförbättrande åtgärder är behövliga, men på vilket sätt och till vilken grad landskapet skall vara med i finansieringen måste diskuteras. Prioriteringar av landskapets deltagande måste göras till fördel för projekt där de miljöförbättrande effekterna är påtagliga och ekonomiskt försvarbara.
- 4) Nivån på landskapsalarmcentralens verksamhet är svår att minska utan kraftigt försämrade be-

redskap i alarmeringssituationer. Polisens organisation utvärderas för att säkerställa att allokeringen av befintliga resurser är ändamålsenlig. Samordningen organisationerna emellan bör utvecklas.

- 5) Landskapets fastighetsförvaltning är under utveckling och ett mera samlat grepp eftersträvas.
- 6) Motorfordonsbyråns verksamhet täcks med inkomster och visar ett visst budgetöverskott för täckande av kapitalkostnaderna. Fordonsbeståndet och besiktningintervallen styr i stort sett omfattningen på verksamheten.
- 7) Principer för avkastningen från Posten på Åland jämte en tillfällig förhöjning av inbetalningen under åren 2003 - 2005 ingick i budgeten för år 2003. Landskapsstyrelsen har dock tillfälligt höjt inbetalningen till budgeten för år 2004. En närmare granskning av Postens ekonomiska situation och kapitalstruktur bör göras i medeltal vart fjärde år.
- 8) Kommande lösningar rörande landskapsandelarna till kommunerna bör byggas upp så att alla parter ges det handlingsutrymme som krävs för att på ett kostnadseffektivt sätt uppfylla sina förpliktelser. Systemet bör även stimulera kommunen till en politik som främjar ekonomisk tillväxt i vid mening
- 9) Större samhällsinvesteringar som är aktuella i landskapets regi är kultur- och kongresshuset samt sjöfartsmuseet. Golfbaneprojektet i Grelsby är i detta skede planerat att genomföras av privata intressenter. Därtill deltar landskapet i finansieringen av badhuset i Mariehamn samt simhallen i Godby. Utöver detta är en ishall och skidtunnel aktuella i Godby. Landskapets deltagande i denna typ av projekt bör vara baserade på kalkyler som tydligt visar på en samhälls-ekonomisk lönsamhet totalt sett. Finansieringen av dessa projekts investerings- och driftkostnader bör därtill vara lösta.
- 10) Utvecklingen av avkastningen av penningautomatmedel är osäker framöver och ställningstaganden till vilken verksamhet som kan finansieras inom ramen för minskad avkastning måste tas.
- 11) Överföringarna till de privata hushållen utgör ca 6,5 % av budgetutgifterna. Speciellt de i förhållande till riket förhöjda nivåerna för barnbidragen och studiestöden, som i budgetförslaget för år 2004 sammanlagt uppgår till 13.130.000 euro, bör övervägas.
- 12) Eftersom driftsutgifterna vid Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) utgör ca 41,4 procent av konsumtionsutgifterna i budgetförslaget för år 2004 är omfattningen av och kostnadseffektiviteten i den hälso- och sjukvård som upprätthålls av stor betydelse för landskapets ekonomiska situation. Det är således mycket viktigt att ÅHS lyckas stävja kostnadsutvecklingen.
- 13) Det måste övervägas, inför kommande programperiod, till vilken grad landskapet skall delta i de olika EU-målprogrammen dels med tanke på den nationella finansieringen som landskapet måste ställa upp, dels avseende den omfattande administration som är en direkt följd av deltagande i EU-målprogrammen.
- 14) Inom utbildningssektorn är det en stor utmaning att anpassa utbildningsutbudet och undervisningssätten efter snävare tillgång på budgetmedel samtidigt som landskapet är tvunget att investera i undervisningslokaler för att möta ökande antal studerande och uppfylla de studerandes önskemål om utbildning och näringslivets behov av utbildad arbetskraft. Därtill finns Högskolan på Åland som ännu är i utvecklingsfasen. Landskapets nettokostnad för Ålands sjösäkerhetscentrum bör övervägas.
- 15) Omfattningen av museibyråns verksamhet övervägs. Anslagen minskar i budgetförslaget för år 2004 och en ytterligare minskning planeras i budgeten för år 2005.
- 16) För näringslivssatsningarna finns stort utvecklingsbehov av det landbaserade näringslivet t.ex. på grund av osäkerhetsfaktorer om utvecklingen av sjöfartssektorn och vilka ringeffekter det kan medföra.
- 17) Landskapets nettokostnader för Ålands teknologicentrum, Ålands försöksstation och Ålands fiskodling, Gutterop bör övervägas.

- 18) Inom trafikavdelningens förvaltningsområde bör en analys över omfattningen av inriktning på den trafik som landskapet skall finansiera samtidigt som möjligheter att omstrukturera vad som bedrivs i egen regi respektive privatiseras, framförallt i sjötrafiken, övervägs.

ÖVERSIKT ÖVER ÅREN 2004 - 2006

2003 års penningvärde

	INKOMSTER	UTGIFTER			Lån och övr. finansinves- teringar	Övriga utgifter	UTGIFTER TOTALT	ANSLAG NETTO	ANM.
		Konsumtions- utgifter	Överförings- utgifter	Realinves- teringar					
Lagtinget									
Ls:s förslag 2004	2 000	-2 363 000	0	0	0	0	-2 363 000	-2 361 000	
Beräknat 2005	2 000	-2 481 000	0	0	0	0	-2 481 000	-2 479 000	
Beräknat 2006	2 000	-2 615 000	0	0	0	0	-2 615 000	-2 613 000	
Landskapsstyrelsen									
Ls:s förslag 2004	184 000	-2 283 000	0	0	0	0	-2 283 000	-2 099 000	
Beräknat 2005	183 000	-2 296 000	0	0	0	0	-2 296 000	-2 113 000	
Beräknat 2006	182 000	-2 307 000	0	0	0	0	-2 307 000	-2 125 000	
Kansliavdelningens förv.omr.									
Ls:s förslag 2004	6 443 000	-8 553 000	-4 465 000	-200 000	-5 000 000	0	-18 218 000	-11 775 000	
Beräknat 2005	4 436 000	-8 913 000	-4 905 000	-1 050 000	-4 000 000	0	-18 868 000	-14 432 000	
Beräknat 2006	4 138 000	-8 904 000	-5 088 000	-1 050 000	-4 000 000	0	-19 042 000	-14 904 000	
Finansavdelningens förv.omr.									
Ls:s förslag 2004	15 858 000	-17 488 000	-6 609 000	-1 550 000	-2 500 000	0	-28 147 000	-12 289 000	
Beräknat 2005	15 888 000	-18 312 000	-6 609 000	-150 000	-2 500 000	0	-27 571 000	-11 683 000	
Beräknat 2006	16 648 000	-19 367 000	-6 479 000	-160 000	-2 500 000	0	-28 506 000	-11 858 000	
Soc. o. miljöavd.förv.omr.									
Ls:s förslag 2004	10 114 000	-62 507 000	-21 826 000	-4 000 000	-135 000	0	-88 468 000	-78 354 000	
Beräknat 2005	10 114 000	-63 298 000	-21 919 000	-4 850 000	-135 000	0	-90 202 000	-80 088 000	
Beräknat 2006	10 092 000	-63 226 000	-21 307 000	-200 000	-135 000	0	-84 868 000	-74 776 000	
Utbildnings-o.kulturavd.förv.omr.									
Ls:s förslag 2004	3 127 000	-26 436 000	-18 928 000	-3 773 000	-46 000	0	-49 183 000	-46 056 000	
Beräknat 2005	3 144 000	-27 400 000	-17 924 000	-3 468 000	-37 000	0	-48 829 000	-45 685 000	
Beräknat 2006	3 168 000	-27 709 000	-17 865 000	-1 913 000	-37 000	0	-47 524 000	-44 356 000	

	INKOMSTER	UTGIFTER		Realinves- teringar	Lån och övr. finansinves-	Övriga utgifter	UTGIFTER TOTALT	ANSLAG NETTO	ANM.
		Konsumtions- utgifter	Överförings- utgifter						
Näringsavd.förv.område									
Ls:s förslag 2004	6 050 000	-6 029 000	-18 743 000	-10 000	-1 366 000	0	-26 148 000	-20 098 000	
Beräknat 2005	5 931 000	-5 970 000	-16 390 000	-510 000	-1 401 000	0	-24 271 000	-18 340 000	
Beräknat 2006	6 270 000	-5 925 000	-15 437 000	-20 000	-1 401 000	0	-22 783 000	-16 513 000	
Trafikavdelningens förv.omr.									
Ls:s förslag 2004	1 303 000	-18 491 000	-1 200 000	-2 340 000	0	0	-22 031 000	-20 728 000	
Beräknat 2005	1 156 000	-18 380 000	-1 070 000	-5 660 000	0	0	-25 110 000	-23 954 000	
Beräknat 2006	1 181 000	-18 157 000	-1 070 000	-5 328 000	0	0	-24 555 000	-23 374 000	
Finansieringsutg.o.-ink.									
Ls:s förslag 2004	190 586 000	0	0	0	0	-12 450 000	-12 450 000	178 136 000	
Beräknat 2005	183 721 000	0	0	0	0	-17 324 000	-17 324 000	166 397 000	
Beräknat 2006	178 731 000	0	0	0	0	-34 227 000	-34 227 000	144 504 000	
TOTALT									
Ls:s förslag 2004	233 667 000	-144 150 000	-71 771 000	-11 873 000	-9 047 000	-12 450 000	-249 291 000	-15 624 000	ackumulerat underskott
Beräknat 2005	224 575 000	-147 050 000	-68 817 000	-15 688 000	-8 073 000	-17 324 000	-256 952 000	-32 377 000	ackumulerat underskott
Beräknat 2006	220 412 000	-148 210 000	-67 246 000	-8 671 000	-8 073 000	-34 227 000	-266 427 000	-46 015 000	ackumulerat underskott

Beräknat budgetutfall med överföringarna mellan åren rensade

Ls:s förslag 2004	-4 624 000	underskott budgetåret
Beräknat 2005	-16 753 000	underskott budgetåret
Beräknat 2006	-13 638 000	underskott budgetåret

PERSONAL PER HUVUDTITEL 2002-2004

Observera att personal som tjänstgör deltid överstigande halvtid och personal som tjänstgör mer än halva året har räknats som hel tjänst.

Ht. 41. LAGTINGET

År	Inrättade tjänster	Tillfälliga tjänster	Personal i arbetsavtalsförhållande	TOTALT exkl. vakanta
2002	5		3	8
2003	5		3	8
2004	5		3	8

Ht. 42. LANDSKAPSSTYRELSEN

År	Inrättade tjänster	Tillfälliga tjänster	Personal i arbetsavtalsförhållande	TOTALT exkl. vakanta
2002	16	2		18
2003	16	2		18
2004	17	1		18

Ht. 43. KANSLIAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster	Tillfälliga tjänster	Personal i arbetsavtalsförhållande	TOTALT exkl. vakanta
2002	128	7	20	155
2003	129	5	20	154
2004	130	5	18	153

År 2002 1 st. överförd från Ht 47. Näringsavdelningen

År 2004 1 st. överförd från Ht 47. Näringsavdelningen

Ht. 44. FINANSAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster	Tillfälliga tjänster	Personal i arbetsavtalsförhållande	TOTALT exkl. vakanta
2002	35	4	1	40
2003	36	1	2	39
2004	36	1	2	39

Ht. 45. SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster	Tillfälliga tjänster	Personal i arbetsavtalsförhållande	TOTALT exkl. vakanta
2002	846	27	6	879
2003	845	38	6	889
2004	858	28	5 ½	891 ½

Ht. 46. UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster	Tillfälliga tjänster	Personal i arbetsavtalsförhållande	TOTALT exkl. vakanta
2002	270 *	28	70	364
2003	277 **	23	70 ½	365 ½
2004	280 ***	24	69	366

* 4 vakanta

** 5 vakanta

*** 7 vakanta

År 2002 4 st. överförda till Ht 47. Näringsavdelningen

År	Timplärare		TOTALT
	Huvudsyssla	Bisyssla	
2002	46	59	105
2003	43	61	104
2004	44	43	87

Ht. 47. NÄRINGSÄVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster	Tillfälliga tjänster	Personal i arbetsavtalsförhållande	TOTALT exkl. vakanta
2002	56	18	34	108
2003	55	14	33	102
2004	55 *	15	31	100

* 1 vakant

År 2002 1 st. överförd till Ht 43. Kansliavdelningen

År 2002 4 st. överförda från Ht 46. Utbildnings- och kulturavdelningen

År 2004 1 st. överförd till Ht 43. Kansliavdelningen

Ht. 48. TRAFIKÄVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster	Tillfälliga tjänster	Personal i arbetsavtalsförhållande	TOTALT exkl. vakanta
2002	28	3	193	224
2003	28	3	191	222
2004	28	3	190	221

TOTALT EXKLUSIVE TIMLÄRARE

År	Inrättade tjänster	Tillfälliga tjänster	Personal i arbetsavtalsförhållande	TOTALT exkl. vakanta
2002	1.384 *	89	327	1.796
2003	1.391 **	86	325 ½	1.797 ½
2004	1.409 ***	77	318 ½	1.796 ½

* 4 vakanta

** 5 vakanta

*** 8 vakanta

TJÄNSTETABLÅ 2004

Bilaga 5.

Tjänstebeteckning	Avlönings- klass	Antal
41. LAGTINGET		
41.05.01 Lagtingets kansli		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Sekreterare	A 29	1
Notarie	A 27	1
Utskottssekreterare	A 25	1
Kanslist och arkivarie	A 21	1
Vaktmästare	A 15	1
		5
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Stenograf, 90%		1
Bibliotekarie 69%		1
Byråsekreterare, 82,8%		1
		3
42. LANDSKAPSSTYRELSEN		
42.01.01 Lantrådet och landskapsstyrelsens ledamöter		
<u>Inrättad tjänst</u>		
Lantrådets sekreterare	A 17	1
		1
42.05.04 Skärgårdssamarbetet och Interreg III		
<u>Tillfällig tjänst</u>		
Sekretariatschef		1
		1
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Samarbetschef		1
Handläggare		1
		2
42.25.01 Revisionsbyrån		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Ledande revisor	A 26	1
Intern revisor	A 24	1
		2

Tjänstebeteckning	Avlönings- klass	Antal
42.30.20. Ålands statistik- och utredningsbyrå		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Direktör	A 27	1
Utredningschef	A 25	1
Utredare ny fr.1.3.	A 23	1
Statistikchef	A 24	1
Ekonom/statistiker	A 23	1
Statistiker	A 23	1
Biträdande statistiker	A 19	1
		7
<u>Tillfällig tjänst</u>		
Utredare 1.1 - 29.2.		-
		-
42.40.01 Lagberedningen		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Lagberedningschef	A 28	1
Lagberedare, Avt.	Avt.	5
Byråsekreterare	A 14	1
		7
<u>Tillfällig tjänst</u>		
Extra lagberedare		1
		1
43. KANSLIAVDELNINGEN		
43.01.01 Allmänna byrån		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Kanslichef	A 31	1
Administrationschef	A 26	1
Projektledare	A 24	1
Kanslichefssekreterare	A 16	1
Byråsekreterare	A 14	1
Förvaltningsinspektör	A 25	1
Registrator	A 19	1
Biträdande registrator	A 16	1
Registratorsbiträde	A 14	1
Receptionist	A 13	2
Övervakmästare	A 16	1
Vaktmästare-chaufför	A 12	1
Vaktmästare-chaufför	A 14	1
Vaktmästare	A 12	1
Chef för Europarättsfrågor	A 27	1
Biträdande EU-jurist	A 23	1

Tjänstebeteckning	Avlönings- klass	Antal
EU-handläggare	A 14	1
Personalsekreterare	A 23	1
Byråsekreterare	A 14	1
		20
<u>Tillfälliga tjänster</u>		
Byråsekreterare		1
Registratorsbiträde		1
		2
43.01.01 Byggnadsbyrån		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Överinspektör	A 28	1
Avdelningssekreterare	A 16	1
Projektingenjör	A 24	1
Handläggare	A 23	1
Byggmästare	A 21	1
Bostadslåneinspektör	A 23	1
Byggnadskonsulent	A 22	1
Räddningsinspektör	A 25	1
Elinspektör	A 24	1
		9
43.03.01 Ålandskontoret i Helsingfors		
<u>Inrättad tjänst</u>		
Informationssekreterare	A 24	1
		1
<u>Tillfällig tjänst</u>		
Byråsekreterare		1
		1
43.03.02 Ålandskontoret i Stockholm		
<u>Tillfällig tjänst</u>		
Informationssekreterare		1
		1
43.04.01 Främjande av jämställdheten		
<u>Inrättad tjänst</u>		
Jämställdhetsinspektör	A 24	1
		1

Tjänstebeteckning	Avlönings- klass	Antal
43.20.01 Planläggnings- och byggnadsväsendet		
<u>Inrättad tjänst</u>		
Projektledare	A 23	1
		1
43.32.20 Landskapsalarmcentralen		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Alarmmästare	A 21	1
Alarmoperatör	A 14	6
		7
43.40.01 Fastighetsförvaltning		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Maskinmästare	A 20	1
Gårdskarlar	A 12	1
		2
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Maskinskötare		2
Gårdskarlar		2
Gårdskarlar, 25%		1
Städare		7
Timmerman		1
Verksamhetsledare, deltid		1
		14
43.60.20 Ålands polismyndighet		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Polismästare	A 27	1
Överkommissarie	A 25	1
Kommissarie	A 22	2
Överkonstapel	A 18	14
Äldre konstapel	A 16	39
Äldre konstapel nya fr.1.3.	A 16	5
Äldre konstapel	A 15	5
Yngre konstapel	A 13	4
Yngre konstapel	A 12	-
Kansliföreståndare	A 17	1
Kanslisekreterare	A 15	1
Kanslisekreterare	A 14	6
Kanslisekreterare ny fr.1.3.	A 14	1
		80
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Kanslist, 55,2%		2

Tjänstebeteckning	Avlönings- klass	Antal
Städare		2
Städare, 26%		1
		5

43.70.20 Motorfordonsbyrån

Inrättade tjänster

Trafikinspektör	A 26	1
Besiktningssman	A 20	2
Bilbesiktningstekniker	A 18	3
Registerföreståndare	A 19	1
Byråsekreterare	A 14	1
Byråfunktionär	A 12	1
		9

Tillfällig tjänst

Byråfunktionär		1
		1

Personal i arbetsavtalsförhållande

Städare		1
		1

43.80. Posten på Åland

Posten på Åland upprättar egen tjänstetabla

43.95.05 Utgifter för hyreslokaler

Personal i arbetsavtalsförhållande

Städare, 100%	Se moment 42.30.20, 45.59.20, 46.25.20 och 48.20.20	1
		1

44. FINANSAVDELNINGEN

44.01.01 Allmänna byrån

Inrättade tjänster

Finanschef	A 30	1
Avdelningsjurist	A 25	1
Budgetplanerare	A 24	1
Budgetberedare	A 19	1
Avdelningssekreterare/budget- beredare	A 16	1
IT-chef	A 25	1
IT-driftstekniker	A 23	2
		8

Tjänstebeteckning	Avlönings- klass	Antal
<u>Tillfällig tjänst</u>		
IT-driftstekniker		1
		1
44.01.01 Redovisningsbyrå		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Landskapskamrer	A 26	1
Bitr. landskapskamrer	A 25	1
Fondadministratör	A 22	1
Registeransvarig	A 18	1
Ledande bokförare	A 19	1
Kassör	A 19	1
Bokförare	A 16	3
Bokförare	A 15	7
Ledande lönebokförare	A 19	1
Lönebokförare	A 16	2
Lönebokförare	A 15	4
		23
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Rapportutvecklare		1
		1
44.01.01 Avtals- och pensionsbyrå		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Avtalschef	A 28	1
Löneadministratör	A 22	1
Avtalssekreterare	A 17	1
Byråsekreterare	A 14	1
Pensionshandläggare	A 23	1
		5
44.01.05 Utvecklingsarbete		
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Registeransvarig		1
		1
45. SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGEN		
45.01.01 Socialvårdsbyrå		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Avdelningschef	A 28	1
Byråsekreterare	A 14	1
Socialinspektör	A 24	1
Klient- och patientombudsman	A 25	1
		4

Tjänstebeteckning	Avlönings- klass	Antal
<u>Tillfälliga tjänster</u>		
Projektledare, 80%		1
Alkoholinspektör, 55,2%		1
		2
45.01.01 Hälsa- och sjukvårdsbyrån		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Landskapsläkare, fri avtalslön	Avt.	1
Byråsekreterare	A 14	1
Hälsovårdsinspektör	A 24	1
		3
45.01.01 Miljömedicinska byrån		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Landskapsveterinär	A 26	1
Biträdande landskapsveterinär	A 24	1
		2
45.01.01 Miljöbyrån		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Byråchef	A 26	1
Byråsekreterare	A 14	1
Miljöingenjör	A 25	1
Miljöinspektör	A 24	2
Biträdande miljöingenjör	A 23	1
Naturvårdsintendent	A 25	1
Bitr. naturvårdsintendent ny fr.1.3.	A 23	1
Vattenbiolog	A 24	1
		9
<u>Tillfällig tjänst</u>		
Extra naturvårdskonsulent 1.1-29.2.		-
		-
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Arbetsledare		1
		1
45.10.01 Övriga sociala uppgifter		
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Projektledare, 50%		0,5
		0,5

Tjänstebeteckning		Avlönings- klass	Antal
45.50.01 Allmän miljövard			
<u>Tillfälliga tjänster</u>			
Miljöinspektör			1
Miljöutredare			1
Kretsloppsutredare, 25%	Se även moment 45.56.04		-
			2
45.54.01 Vattenförsörjning och vattenvård			
<u>Tillfällig tjänst</u>			
Geolog			1
			1
45.56.04 Avfallshantering			
<u>Tillfällig tjänst</u>			
Kretsloppsutredare, 75%	Se även moment 45.50.01		1
			1
45.58.20 Ålands miljölaboratorium			
<u>Inrättade tjänster</u>			
Laboratoriechef		A 24	1
Fältmästare		A 18	1
			2
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>			
Biolog			1
Laborant			1
Bitr. fältmästare			1
			3
45.59.20 Ålands miljöprövningsnämnd			
<u>Inrättade tjänster</u>			
Chef vid Ålands miljöprövnings- nämnd ny fr.1.3.		A 26	1
Miljöhandläggare		A 25	1
Miljöhandläggare		A 24	1
			3
<u>Tillfälliga tjänster</u>			
Miljötilståndsutredare	tid. Miljöhandläggare		1
Bitr. miljötilståndsutredare	tid. Miljöhandläggare		1
Byråsekreterare, 80%			1
			3

Tjänstebeteckning	Avlönings- klass	Antal
-------------------	---------------------	-------

45.70.20 Ålands hälso- och sjukvård

Ålands hälso- och sjukvård upprättar egen tjänstetabla (se även preliminär plan för hälso- och sjukvården 2004, bilaga 1)

46. UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGEN

46.01.01 Allmänna byrån

Inrättade tjänster

Avdelningschef	A 28	1
Utredningssekreterare	A 17	1
Avdelningssekreterare	A 16	1
Planerare	A 21	1
Enhetschef	A 23	1
Studiesekreterare	A 16	1
Byråsekreterare	A 15	1
		7

Tillfällig tjänst

Extra studiesekreterare		1
		1

46.01.01 Skolbyrån

Inrättad tjänst

Byråchef	A 26	1
		1

46.01.01 Yrkesutbildningsbyrån

Inrättade tjänster

Byråchef	A 26	1
Enhetschef	A 23	1
		2

Tillfälliga tjänster

Överinspektör		1
Programansvarig		1
Utredare (mål 3)		1
		3

46.01.01 Kulturbyrån

Inrättade tjänster

Byråchef	A 26	1
Kulturkonsulent	A 20	1
		2

Tjänstebeteckning	Avlönings- klass	Antal
46.01.01 Ålands landskapsarkiv		
<u>Inrättad tjänst</u>		
Landskapsarkivarie	A 24	1
		1
46.09.05 Nordiskt kulturutbyte		
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Institutssekreterare		1
		1
46.09.59 Övrig kulturell verksamhet		
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Projektledare, deltid		1
		1
46.19.04 Läroavtalsutbildning		
<u>Inrättad tjänst</u>		
Verksamhetsledare	A 23	1
		1
<u>Tillfällig tjänst</u>		
Planerare, 60%	Se även moment 46.19.05	1
		1
46.19.05 Yrkesinriktad vuxenutbildning		
<u>Tillfälliga tjänster</u>		
Projektledare		1
Planerare, 40%	Se även moment 46.19.04	-
		1
46.19.07 Tekniskt stöd - målprogram 3		
<u>Tillfällig tjänst</u>		
Koordinator (mål 2 & 3), 40 %	Se även moment 46.20.45	-
		-
46.25.20 Ålands läromedelscentral		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Enhetschef	A 23	1
Informatör ny fr.1.3.	A 18	1
AV-assistent	A 13	-
		2

Tjänstebeteckning	Avlönings- klass	Antal
<u>Tillfälliga tjänster</u>		
Informatör 1.1 - 29.2		-
AV-biträde, 60%		1
		1
46.32.20 Ålands folkhögskola		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Rektor	C 63	1
Ämneslärare	C 50	2
Ämneslärare	tid. Lärare i huslig ekonomi	C 48 1
Ämneslärare	tid. Handarbetslärare	C 48 1
Ämneslärare	C 44	2
Skolekonom	A 16	1
Fastighetsskötare	A 14	1
Kosthållare-kock	A 15	1
Kock	A 13	1
Städare	A 8	2
		13
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Kock		1
Internatsövervakare 8 mån.		1
		2
46.34.20 Ålands musikinstitut		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Rektor	C 60	1
Lärare (klarinet)	C 51	1
Lärare (sång)	C 51	1
Lärare (dans)	C 51	1
Lärare (bläckblåsinstrument)	C 44	1
Lärare (violin)	C 44	1
Lärare (piano)	C 44	1
Ekonom	A 16	1
		8
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Vaktmästare, 68%		1
Städare		1
		2
46.35.20 Ålands lyceum		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Rektor	C 66	1
IT-handledare	C 57	1
Lektor	C 49-C 51	24

Tjänstebeteckning	Avlönings- klass	Antal
Studiehandledare	C 55	2
Psykolog	A 22	1
Skolekonom	A 16	1
Kanslist	A 14	1
Kosthållsföreståndare	A 17	1
Gårdskarlmaskinskötare	A 15	1
Vaktmästare	A 13	1
Städare	A 8	3
		37

Personal i arbetsavtalsförhållande

Fastighetsskötare		1
Kock		1
Kokerska		1
Köksbiträde		2
Köksbiträde, 65,4%		1
Köksbiträde, 78,4%		1
Städare		3
		10

46.40.20 Ålands sjömansskola

Inrättade tjänster

Rektor		C 66	1
Studiehandledare		C 55	1
Speciallärare		C 51	1
Lektor i nautiska ämnen		C 51	1
Lektor i eltekniska ämnen		C 51	1
Assistent		C 52	0,5
Lektor i språk		C 51	2
Lektor i fysisk fostran		C 51	1
Lektor i matematik		C 51	1
Lektor i samhällskunskap		C 51	1
Lektor i yrkesämnen (1 vakant)		C 48	7
Lektor i yrkesämnen		C 47	4
Lektor i arbetsämnen		C 46	1
Kurator		A 17	1
Ekonom		A 16	1
Driftstekniker		A 18	1
Städare		A 8	3
Internatsföreståndare		A 7	0,5
			29

Personal i arbetsavtalsförhållande

Kock		1
Kock, 88,9%		1
Köksbiträde, 88,9%		1
Elevhemsövervakare, deltid		2

Tjänstebeteckning	Avlönings- klass	Antal
Städare, 79%		1
		6
46.40.21 Driftsutgifter för m.s. Utö		
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Fartygsmästare		1
		1
46.41.20 Ålands sjösäkerhetscentrum		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Chef	A 26	1
Instruktör	A 24	1
Maskinmästare	A 20	1
Ekonom	A 16	1
		4
46.42.20 Ålands yrkesskola		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Rektor	C 66	1
Speciallärare	C 51	1
Lektor i allmänna ämnen (språk)	C 51	1
Lektor	C 45-C 51	9
Lektor (yrkesämnen) (1 vakant)	C 48-C 51	13
Studiehandledare	C 55	1
Dataansvarig	A 24	1
Centrallagerföreståndare	A 13	1
Föreståndare-kokerska	A 16	1
Kokerska	A 13	1
Köksbiträde	A 8	2
Städare	A 8	6
Tvätter- och linneförråds- föreståndare	A 12	1
Ekonomichef	A 20	1
Kanslist-kassör	A 14	1
Biträdande kanslist	A 13	1
Fastighetsskötare	A 15	1
Vaktmästare	A 13	1
		44
<u>Tillfälliga tjänster</u>		
Assistentlärare		1
Utvecklingsingenjör		1
		2
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Städare		1

Tjänstebeteckning	Avlönings- klass	Antal
Städare ny fr. 1.8.		1
		2
46.44.20 Ålands naturbruksskola		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Rektor	C 61	1
Lektor i yrkesämnen	C 48	5
Driftsledare	A 20	1
Skolekonom	A 16	1
		8
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Gårdskarll		1
Föreståndare-kock		1
Kock		1
Ladugårdsförman		1
Ladugårdsskötare		1
Lantarbetare		1
Köksbiträde		1
Städare		3
Elevhemsföreståndare, 66%, 9,5 mån.		1
		11
46.46.20 Ålands husmodersskola		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Rektor	C 60	1
Lektor i textilslöjd	C 48	1
Fastighetsskötare, deltid	A 14	0,5
		2,5
46.48.20 Ålands hotell- och restaurangskola		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Rektor	C 66	1
IT-handledare	C 57	1
Lektor	C 51	2
Lektor (yrkesämnen)	C 48	7
Ekonom	A 16	1
Tvätt- och linneföreståndare	A 12	1
Städare	A 8	2
		15
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Fastighetsskötare		1
Kanslist-bibliotekarie, 60%		1
Köksbiträde		1

Tjänstebeteckning		Avlönings- klass	Antal
Städare			2 5
46.50.20 Ålands vårdinstitut			
<u>Inrättade tjänster</u>			
Rektor		C 66	1
Lektor (yrkesämnen)		C 54	5
Lektor (matematik)		C 54	1
Lektor (språk)		C 54	1
Ekonom		A 16	1
			9
<u>Tillfällig tjänst</u>			
Dataansvarig, 55,2%			1 1
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>			
Gårdskarlvaktmästare			1
Städare			1
Städare, 55%			1
			3
46.52.20 Ålands handelsläroverk			
<u>Inrättade tjänster</u>			
Rektor		C 66	1
Lektor	(1 vakant)	C 51	6
Lektor		C 48	2
Dataansvarig		A 24	1
Ekonom		A 16	1
			11
<u>Tillfälliga tjänster</u>			
Planerare (mål 3-projekt)			2
Kanslist			1
			3
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>			
Städare			3
			3
46.55.20 Högskolan på Åland			
<u>Inrättade tjänster</u>			
Rektor		Avt.	1
Utbildningsledare	(2 vakanta)	C 62	2
Enhetschef		A 26	1
Kursplanerare		C 58	1
Överlärare		C 59-C 63	6

Tjänstebeteckning	Avlönings- klass	Antal	
Överlärare (matematik)	C 59-C 63	1	
Överlärare (yrkesämnen)	C 59-C 63	1	
Överlärare (elteknik)	C 59-C 63	1	
Överlärare (fartygsmaskinteknik)	C 59-C 63	1	
Överlärare (IT-området)	C 59-C 63	1	
Överlärare/lektor, vårdprogrammet ny fr.1.8.	C 55-C 63	1	
Överlärare/lektor, hotell- o. restau- rangserviceprogrammet ny fr.1.8.	C 55-C 63	1	
IT-handledare	C 58	1	
Studiehandledare	C 58	1	
Lektor (yrkesämnen)	C 55-C 58	2	
Lektor	C 55-C 58	6	
Lektor i nautiska ämnen	C 55-C 58	2	
Lektor (fartygsautomation)	C 55-C 58	1	
Lektor (IT-området)	C 55-C 58	1	
Assistent	C 56	0,5	
Dataansvarig	A 24	2	
Studiesekreterare	A 22	1	
Planerare	A 21	2	
Högskolesekreterare	A 16	1	
Högskolesekreterare fr.1.3.	Indras Ekonom A 16, 2 st.	A 16	2
Högskolesekreterare fr.1.3.	A 16	1	
Vaktmästare-gårdskar	A 14	1	
Städare	A 8	4	
		46,5	
<u>Tillfälliga tjänster</u>			
Utbildningsledare 1.1. - 31.7		-	
Utbildningsledare 1.1. - 31.7		-	
Kvalitets- och sjöfartsansvarig		1	
Planerings- och utvecklingschef		1	
Internationell koordinatör		1	
Laboratorieingenjör 55,2%		1	
Dataansvarig		1	
Projektledare (mål 3-programmet)		1	
Ekonom 1.1 - 29.2		-	
Högskolesekreterare		1	
Kurssekreterare, 60%		1	
		8	
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>			
Gårdskarsassistent		1	
Vaktmästare-gårdskar		1	
Städare		2	
		4	

Tjänstebeteckning		Avlönings- klass	Antal
46.60.20 Museibyån			
<u>Inrättade tjänster</u>			
Landskapsantikvarie		A 26	1
Ekonom	tid. Museiekonom	A 17	1
Museisekreterare		A 14	1
Byråsekreterare		A 14	1
Överantikvarie		A 23	3
Antikvarie		A 21	1
Konservator	(vakant)	A 19	1
Assistent	(vakant)	A 13	1
Antikvarie		A 21	1
Bibliotekarie		A 21	1
Receptionist		A 12	1
Museivärd		A 9	2
Antikvarie		A 21	1
Antikvarie i marinarkeologi		A 21	1
Konservator		A 20	1
Antikvarie		A 21	2
Byggnadsingenjör	tid. Byggmästare	A 21	1
Antikvarie		A 21	3
Mätningingenjör	tid. Mätningstekniker	A 21	1
Byggnadsingenjör	tid. Byggmästare	A 20	1
Assistent-ritare		A 15	1
Driftstekniker		A 19	1
Konstintendent		A 21	1
Utställningsassistent		A 15	2
Museivärd		A 9	1
Assistent		A 17	1
Enhetschef	tid. Museichef	A 23	1
			34
<u>Tillfälliga tjänster</u>			
Assistent			1
Byggnadsingenjör	tid. Byggmästare		1
Pedagog			1
			3
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>			
Byråsekreterare			1
Städare			2
Städare, 85%			1
Fotograf			1
Arkeolog-projektledare			1
Trädgårdsmästare			1
Museitekniker			1
Timmerman			6
Byggnadsarbetare			1
Murare			1

Tjänstebeteckning	Avlönings- klass	Antal
Etnolog		1
Verksamhetsledare		1
		18

46.80.20 Ålands landskapsarkiv

Inrättade tjänster

Byråsekreterare	A 14	1
Arkivbiträde	A 14	2
		3

47. NÄRINGS- AVDELNINGEN

Inrättad tjänst

Avdelningschef	A 28	1
		1

47.01.01 Allmänna byrån

Inrättade tjänster

Byråchef	A 26	1
Avdelningsjurist	A 25	1
Företagskonsult	A 24	1
Företagskonsult	A 23	1
Turistsekreterare	A 21	1
Projektledare	Överförd till moment 43.01.01	-
Avdelningssekreterare	A 16	1
		6

Tillfällig tjänst

Handläggare		1
		1

47.01.01 Jordbruksbyrån

Inrättade tjänster

Byråchef	A 26	1
Växtskyddsinspektör	A 22	1
Lantbruksinspektör	A 21	1
Byråsekreterare	A 14	1
Finansieringshandläggare	tid. Enhetschef	1
Programansvarig	A 23	1
Miljöstödshandläggare	A 20	1
Ledande avbytare	A 20	1
Enhetschef	A 23	1
Vattenbyggmästare	(vakant)	1
Dränerings- och bevattnings- planerare	A 21	1
		11

Tjänstebeteckning	Avlönings- klass	Antal
<u>Tillfälliga tjänster</u>		
Handläggare		2
		2
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Registerhanterare, 82,8%		1
		1
47.01.01 Fiskeribyrån		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Byråchef	A 26	1
Fiskerikonsulent	A 20	1
Fiskeriinspektör	A 20	1
		3
47.01.01 Skogsbruksbyrån		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Byråchef	A 26	1
Ledande skogsbruksplanerare	A 22	1
Skogsbruksplanerare	A 20	1
Skogsbruksingenjör	A 21	1
Skogsbruksingenjör	A 20	1
Skogsförvaltare	A 21	1
Byråsekreterare	A 14	1
Jaktförvaltare	A 23	1
Jakthandläggare	A 20	1
		9
<u>Tillfälliga tjänster</u>		
Skogsbruksingenjör		1
Skogsbruksplanerare		1
Projektledare (nyckelbiotopsinv.)		1
		3
47.01.06 Tekniskt stöd - målprogram 2		
<u>Tillfällig tjänst</u>		
Koordinator (mål 2 & 3), 60%	Se även moment 47.05.45	1
		1
47.03.23 Ålands landsbygdscentrum		
<u>Inrättad tjänst</u>		
Landsbygdsutvecklare	A 23	1
		1

Tjänstebeteckning	Avlönings- klass	Antal
47.15.23 Utgifter för avbytarservice inom lantbruket		
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Lantbruksavbytare		20
		20
47.40.20 Arbetsförmedlingen		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Byråchef	A 23	1
Ledande arbetskraftskonsulent	A 18	2
Specialarbetskraftskonsulent	A 18	1
Arbetskraftskonsulent	A 16	7
		11
<u>Tillfällig tjänst</u>		
Arbetskraftskonsulent		1
		1
47.40.23 Arbeta och bo på Åland		
<u>Tillfälliga tjänster</u>		
Projektadministratör		1
Utredare		1
		2
47.43.20 Yrkesvägledningen		
<u>Inrättad tjänst</u>		
Byråföreståndare	A 23	1
		1
<u>Tillfällig tjänst</u>		
Byråsekreterare		1
		1
47.44.20 Ålands teknologicentrum		
<u>Tillfällig tjänst</u>		
Enhetschef		1
		1
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Projektledare		1
Projektledare		1
Projektledare		1
		3

Tjänstebeteckning	Avlönings- klass	Antal
47.46.20 Försöksverksamheten		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Föreståndare	A 25	1
Försöksledare	A 21	1
Kemist	A 23	1
Fältmästare	A 18	2
Trädgårdsfältmästare	A 18	1
Fältmästare i ekologisk odling	A 18	1
Laboratorieassistent	A 15	1
Försökssekreterare	A 16	1
		9
<u>Tillfällig tjänst</u>		
Forskare		1
		1
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Försöksbiträde		3
Försöksbiträde		1
		4
47.55.20 Skötsel av egna skogar		
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Skogsarbetare		2
		2
47.58.20 Ålands fiskodling, Guttorp		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Fiskevårdsinspektör	A 23	1
Fiskmästare	A 17	1
		2
<u>Personal i arbetsavtalsförhållande</u>		
Utredare, 60%		1
Gårdskarlmaskinist		1
Fiskmästare		1
Fiskmästare		1
		4
48. TRAFIKAVDELNINGEN		
48.01.01 Allmänna byrån		
<u>Inrättade tjänster</u>		
Överingenjör	A 28	1
Trafikingenjör	A 24	1
Vägingenjör	A 24	1

Tjänstebeteckning	Avlönings- klass	Antal
Trafiksäkerhetskonsulent	A 20	1
Bro- och hamningenjör	A 24	1
Teknisk inspektör	A 25	1
Ekonomichef	A 21	1
Avdelningssekreterare	A 16	1
Byråsekreterare	A 14	1
		9

48.20.20 Sjötrafiken

Inrättade tjänster

Sjötrafikchef	A 24	1
Enhetschef	A 21	1
Sjöpersonalinspektör	A 19	1
Byråsekreterare	A 14	1
		4

Tillfälliga tjänster

Bokningsfunktionär		1
Bokningsbiträde		2
		3

Personal i arbetsavtalsförhållande

Befälhavare		17
Befälhavare/maskinchef		3
Styrman		10
AT-vaktman		43
Vaktgående maskinchef		18
Kock		9
Städare		6
Båtförare		2
Kokerska/kock		1
Kokerska/kock		1
		110

48.30.20 Vägar, broar, hamnar och linfärjor

Inrättade tjänster

Enhetschef	A 24	1
Vägmästare	A 22	1
Vägmästare	A 21	1
Byggmästare	A 21	2
Brovakt	A 10	1
		6

Personal i arbetsavtalsförhållande

Extra brovakt		1
Byggnadsarbetare		2
Arbetsledare		6
Maskinförare		14

Tjänstebeteckning	Avlönings- klass	Antal
Maskinförare, deltid		4
Lastbilsförare		6
Underhållsarbetare		1
Väghyvelförare		3
Paketbilsförare		1
Underhållsmålare		1
Färjförare		24
		63
Städare, deltid		3
Gårdskar, deltid		1
Hamnvakt, deltid		1
		68

48.30.21 Vägar, broar, hamnar och linfärjor - projekteringsenheten

Inrättade tjänster

Enhetschef	A 24	1
Projekteringsingenjör	A 22	2
Projekteringsingenjör	A 21	1
Mättningsingenjör	A 22	1
Ritare	A 15	1
		6

Personal i arbetsavtalsförhållande

Arbetsledare		1
Mättningsbiträde		2
		3

38.50.20 Verkstad och lager

Inrättade tjänster

Enhetschef	A 23	1
Verkmästare	A 17	1
Lagerförman	A 13	1
		3

Personal i arbetsavtalsförhållande

Lagerarbetare		2
Lagerarbetare, deltid		1
Montör		5
Verkstadsarbetare		1
Snickare		1
Elektriker		1
Elektriker, deltid		1
Svarvare		1
Svetsare		1
		14

LÖNETABELL FÖR A-LÖNER

Bilaga 6.

fr.o.m. 1.3.2003

Summan av grundlöner, dyrortstillägg samt ålderstillägg per månad i euro.

Lkl	Antal ålderstillägg						
	0	1	2	3	4	5	6
A1	1 165,43	1 223,70	1 284,89	1 349,13	1 409,84	1 459,18	1 488,36
A2	1 178,44	1 237,36	1 299,23	1 364,19	1 425,58	1 475,48	1 504,99
A3	1 193,66	1 253,34	1 316,01	1 381,81	1 443,99	1 494,53	1 524,42
A4	1 208,33	1 268,75	1 332,19	1 398,80	1 461,75	1 512,91	1 543,17
A5	1 222,62	1 283,75	1 347,94	1 415,34	1 479,03	1 530,80	1 561,42
A7	1 245,96	1 308,26	1 373,67	1 442,35	1 507,26	1 560,01	1 591,21
A8	1 266,27	1 329,58	1 396,06	1 465,86	1 531,82	1 585,43	1 617,14
A9	1 286,23	1 350,54	1 418,07	1 488,97	1 555,97	1 610,43	1 642,64
A10	1 308,41	1 373,83	1 442,52	1 514,65	1 582,81	1 638,21	1 670,97
A11	1 332,00	1 398,60	1 468,53	1 541,96	1 611,35	1 667,75	1 701,11
A12	1 358,31	1 426,23	1 497,54	1 572,42	1 643,18	1 700,69	1 734,70
A13	1 384,34	1 453,56	1 526,24	1 602,55	1 674,66	1 733,27	1 767,94
A14	1 417,07	1 487,92	1 562,32	1 640,44	1 714,26	1 774,26	1 809,75
A15	1 454,57	1 527,30	1 603,67	1 683,85	1 759,62	1 821,21	1 857,63
A16	1 505,19	1 580,45	1 659,47	1 742,44	1 820,85	1 884,58	1 922,27
A17	1 565,83	1 644,12	1 726,33	1 812,65	1 894,22	1 960,52	1 999,73
A18	1 641,59	1 723,67	1 809,85	1 900,34	1 985,86	2 055,37	2 096,48
A19	1 723,86	1 810,05	1 900,55	1 995,58	2 085,38	2 158,37	2 201,54
A20	1 813,69	1 904,37	1 999,59	2 099,57	2 194,05	2 270,84	2 316,26
A21	1 938,62	2 035,55	2 137,33	2 244,20	2 345,19	2 427,27	2 475,82
A22	2 148,31	2 255,73	2 368,52	2 486,95	2 598,86	2 689,82	2 743,62
A23	2 261,94	2 375,04	2 493,79	2 618,48	2 736,31	2 832,08	2 888,72
A24	2 425,38	2 546,65	2 673,98	2 807,68	2 934,03	3 036,72	3 097,45
A25	2 615,73	2 746,52	2 883,85	3 028,04	3 164,30	3 275,05	3 340,55
A26	2 870,82	3 014,36	3 165,08	3 323,33	3 472,88	3 594,43	3 666,32
A27	3 174,08	3 332,78	3 499,42	3 674,39	3 839,74	3 974,13	4 053,61
A28	3 505,40	3 680,67	3 864,70	4 057,94	4 240,55	4 388,97	4 476,75
A29	3 865,99	4 059,29	4 262,25	4 475,36	4 676,75	4 840,44	4 937,25
A30	4 263,14	4 476,30	4 700,12	4 935,13	5 157,21	5 337,71	5 444,46
A31	4 721,11	4 957,17	5 205,03	5 465,28	5 711,22	5 911,11	6 029,33
A32	5 225,77	5 487,06	5 761,41	6 049,48	6 321,71	6 542,97	6 673,83
A33	5 784,76	6 074,00	6 377,70	6 696,59	6 997,94	7 242,87	7 387,73
A34	6 156,97	6 464,82	6 788,06	7 127,46	7 448,20	7 708,89	7 863,07
A35	6 814,99	7 155,74	7 513,53	7 889,21	8 244,22	8 532,77	8 703,43
A36	7 533,95	7 910,65	8 306,18	8 721,49	9 113,96	9 432,95	9 621,61

Därutöver tillkommer ett allmänt tillägg om 118 euro per månad.

LÖNETABELL FÖR C-LÖNER

fr.o.m. 1.3.2003

Summan av grundlöner, dyrortstillägg samt ålderstillägg per månad i euro.

Lkl	Antal ålderstillägg						
	0	1	2	3	4	5	6
C25	1 193,11	1 252,77	1 315,41	1 381,18	1 443,33	1 493,85	1 523,73
C26	1 202,64	1 262,77	1 325,91	1 392,21	1 454,86	1 505,78	1 535,90
C27	1 211,62	1 272,20	1 335,81	1 402,60	1 465,72	1 517,02	1 547,36
C28	1 223,18	1 284,34	1 348,56	1 415,99	1 479,71	1 531,50	1 562,13
C29	1 234,90	1 296,65	1 361,48	1 429,55	1 493,88	1 546,17	1 577,09
C30	1 251,28	1 313,84	1 379,53	1 448,51	1 513,69	1 566,67	1 598,00
C31	1 264,43	1 327,65	1 394,03	1 463,73	1 529,60	1 583,14	1 614,80
C32	1 278,70	1 342,64	1 409,77	1 480,26	1 546,87	1 601,01	1 633,03
C33	1 291,92	1 356,52	1 424,35	1 495,57	1 562,87	1 617,57	1 649,92
C34	1 309,50	1 374,98	1 443,73	1 515,92	1 584,14	1 639,58	1 672,37
C35	1 324,09	1 390,29	1 459,80	1 532,79	1 601,77	1 657,83	1 690,99
C36	1 340,43	1 407,45	1 477,82	1 551,71	1 621,54	1 678,29	1 711,86
C37	1 356,85	1 424,69	1 495,92	1 570,72	1 641,40	1 698,85	1 732,83
C38	1 376,83	1 445,67	1 517,95	1 593,85	1 665,57	1 723,86	1 758,34
C39	1 397,81	1 467,70	1 541,09	1 618,14	1 690,96	1 750,14	1 785,14
C40	1 421,69	1 492,77	1 567,41	1 645,78	1 719,84	1 780,03	1 815,63
C41	1 446,81	1 519,15	1 595,11	1 674,87	1 750,24	1 811,50	1 847,73
C42	1 473,76	1 547,45	1 624,82	1 706,06	1 782,83	1 845,23	1 882,13
C43	1 503,71	1 578,90	1 657,85	1 740,74	1 819,07	1 882,74	1 920,39
C44	1 534,11	1 610,82	1 691,36	1 775,93	1 855,85	1 920,80	1 959,22
C45	1 567,31	1 645,68	1 727,96	1 814,36	1 896,01	1 962,37	2 001,62
C46	1 600,86	1 680,90	1 764,95	1 853,20	1 936,59	2 004,37	2 044,46
C47	1 638,08	1 719,98	1 805,98	1 896,28	1 981,61	2 050,97	2 091,99
C48	1 675,36	1 759,13	1 847,09	1 939,44	2 026,71	2 097,64	2 139,59
C49	1 715,92	1 801,72	1 891,81	1 986,40	2 075,79	2 148,44	2 191,41
C50	1 757,43	1 845,30	1 937,57	2 034,45	2 126,00	2 200,41	2 244,42
C51	1 804,68	1 894,91	1 989,66	2 089,14	2 183,15	2 259,56	2 304,75
C52	1 849,57	1 942,05	2 039,15	2 141,11	2 237,46	2 315,77	2 362,09
C53	1 902,17	1 997,28	2 097,14	2 202,00	2 301,09	2 381,63	2 429,26
C54	1 956,10	2 053,91	2 156,61	2 264,44	2 366,34	2 449,16	2 498,14
C55	2 134,12	2 240,83	2 352,87	2 470,51	2 581,68	2 672,04	2 725,48
C56	2 183,24	2 292,40	2 407,02	2 527,37	2 641,10	2 733,54	2 788,21
C57	2 235,10	2 346,86	2 464,20	2 587,41	2 703,84	2 798,47	2 854,44
C58	2 308,85	2 424,29	2 545,50	2 672,78	2 793,06	2 890,82	2 948,64
C59	2 380,52	2 499,55	2 624,53	2 755,76	2 879,77	2 980,56	3 040,17
C60	2 472,99	2 596,64	2 726,47	2 862,79	2 991,62	3 096,33	3 158,26

C61	2 554,73	2 682,47	2 816,59	2 957,42	3 090,50	3 198,67	3 262,64
C62	2 662,35	2 795,47	2 935,24	3 082,00	3 220,69	3 333,41	3 400,08
C63	2 778,89	2 917,83	3 063,72	3 216,91	3 361,67	3 479,33	3 548,92
C64	2 909,10	3 054,56	3 207,29	3 367,65	3 519,19	3 642,36	3 715,21
C65	3 041,03	3 193,08	3 352,73	3 520,37	3 678,79	3 807,55	3 883,70
C66	3 176,97	3 335,82	3 502,61	3 677,74	3 843,24	3 977,75	4 057,31
C67	3 333,08	3 499,73	3 674,72	3 858,46	4 032,09	4 173,21	4 256,67
C68	3 505,20	3 680,46	3 864,48	4 057,70	4 240,30	4 388,71	4 476,48
C69	3 684,85	3 869,09	4 062,54	4 265,67	4 457,63	4 613,65	4 705,92
C70	3 874,54	4 068,27	4 271,68	4 485,26	4 687,10	4 851,15	4 948,17
C71	4 073,34	4 277,01	4 490,86	4 715,40	4 927,59	5 100,06	5 202,06
C72	4 283,02	4 497,17	4 722,03	4 958,13	5 181,25	5 362,59	5 469,84
C73	4 502,08	4 727,18	4 963,54	5 211,72	5 446,25	5 636,87	5 749,61
C74	4 732,70	4 969,34	5 217,81	5 478,70	5 725,24	5 925,62	6 044,13
C75	4 975,42	5 224,19	5 485,40	5 759,67	6 018,86	6 229,52	6 354,11

Därutöver tillkommer ett allmänt tillägg om 118 euro per månad.

ÖVERSIKT ÖVER LANDSKAPETS OCH KOMMUNERNAS INVESTERINGSPLANER

Avsikten med översikten är att ge en ungefärlig bild av investeringsvolymen inom den offentliga sektorn. Kostnaderna är därför endast angivna i miljoner euro (me) och inplacerade under de år de huvudsakligen antas genomförda. Stora investeringar har dock fördelats mellan åren. Kostnadsangivelsen och tidsinplaceringen innebär inte något ställningstagande till för vilken kostnad respektive när landskapsandel betalas.

Översikten är vad gäller landskapets projekt uppgjord på basen av den information som legat till grund för budgetförslaget. Vad gäller de kommunala projekten har informationen inhämtats muntligt före kommunernas budgetbehandling. **Alla kostnadsangivelser är exklusive moms.**

Avsikten är att ge en bild av hur projekten kan förverkligas, inte när och hur de budgeteras.

Byggnadsprojekt	År 2003	År 2004	År 2005
Landskapets byggnadsprojekt			
Om- och tillbyggnad av självstyrelsegården			
Om- och tillbyggnad av polishuset		0,2 me	0,8 me
Ålands hälso- och sjukvård			
Byggnadsinvesteringar	0,3 me		0,6 me
Om- och tillbyggnad av centralsjukhuset, etapp I	0,2 me	5,0 me	4,3 me
Ålands folkhögskola			
Renovering av tak		0,3 me	
Nybyggnad för gymnasial- och yrkeshögskolenivån			
Ålands lyceum			
Tillbyggnad		4,4 me	1,0 me
Ålands sjömansskola			
Grundreparationer m.m.			0,5 me
Ålands yrkesskola			
Renovering av svetsverkstad			0,6 me
Om- och tillbyggnad	1,1 me	0,4 me	
Ålands hotell- och restaurangskola			
Om- och tillbyggnad		0,4 me	1,6 me
Recirkuleringsystem vid Ålands fiskodling, Gutterorp	0,6 me	0,5 me	
Uppförande av oljeskyddslager		0,4 me	
Renovering av Möckelö lagerfastighet	0,1 me	0,1 me	
Utbyggnad av Möckelö hamn	0,2 me	0,1 me	
Kultur- och kongresshus, totalkostnad ca 15 me		1,6 me	5,0 me
Postterminal inkl. utrustning samt tillbyggnad		3,0 me	
ITIDEN, utvecklings-/IT-by på Klinten	2,7 me	5,3 me	
Uppskattad volym	5,2 me	21,7 me	14,4 me

Byggnadsprojekt**År 2003****År 2004****År 2005****Kommunernas byggnadsprojekt**

Brändö kommun

Till- och ombyggnad av skolan inkl. bibliotek och idrottshall		1,2 me	2,3 me
Om- och tillbyggnad av Solkulla åldringsboende ev. 2006 (0,4 me)			

Eckerö kommun

Servicehus, äldreboende	1,2 me	1,2 me	
Utbyggnad av vatten- och avloppsnätet		0,3 me	

Finströms kommun

Idrotts- och motionscentrum i Godby, simhall	3,5 me	0,8 me	
Ishall			0,7 me
Skidtunnel			2,5 me
Infrastrukturella satsningar			
Ny skola i Godby inkl. bibliotek	3,0 me	3,0 me	
Nytt daghem i Godby			0,5 me

Föglö kommun

Utbyggnad av vatten- och avloppsnätet		0,1 me	0,1 me
Motionsutrymme	0,1 me		
Reservvattentäkt-avsaltninganläggning		0,3 me	
Nybyggnad av demensboende inkl. renovering av Annagården			0,3 me

Geta kommun

Om- och tillbyggnad av Geta grundskola inkl. bibliotek	1,8 me		
--	--------	--	--

Hammarlands kommun

Till- och ombyggnad av Näfsby skolas kök		0,4 me	
Avloppsledning till Mariehamn		0,5 me	0,6 me
Avlopp i Hellesby			0,1 me
Vattenledning till Tellholm	0,1 me		
Kommunalteknik till industriområde	0,1 me		

Jomala kommun

Byggnadsplaner och kommunalteknik	0,2 me	0,4 me	0,2 me
Renovering av Överby lekskola	0,4 me		
Daghem i Kalmarnäs	0,2 me	1,3 me	
Om- och tillbyggnad av Södersunda skola			0,4 me
Sanering och ombyggnad av Vikingahallen		1,5 me	
Ombyggnad av Gottby skola till daghem		0,2 me	0,4 me

Kumlunge kommun

Renovering av kommunkansli			0,1 me
Reningsverk			0,5 me

Kökar kommun

Om- och tillbyggnad av servicehuset Sommarängen ev. 2005			
--	--	--	--

Lemlands kommun

Servicebyggnader vid idrottsplanen	0,5 me		
Tillbyggnad av daghemmet Saltkråkan		0,3 me	
Grundskolan, entre och omklädningsrum		0,2 me	

Lumparlands kommun

Kommunalteknik till Långnäs	0,1 me		
Reningsverk i Långnäs	0,3 me		

Byggnadsprojekt	År 2003	År 2004	År 2005
Ombyggnad av servicehus			0,1 me
Branddepå		0,5 me	
Byte av fönster vid grundskolan		0,1 me	
Tillbyggnad av daghemmet Videungen		0,2 me	
Mariehamns stad			
Badhus	9,2 me	2,6 me	
Medborgarinstitutet			3,2 me
Utbyggnad av Islandia		0,3 me	
Centrum för teknisk planering	2,9 me	2,6 me	2,0 me
Ombyggnad av Strandnäs skola	3,3 me		
Daghemmet Blåbäret	0,2 me	0,6 me	1,0 me
Daghemmet Väktars	0,5 me	0,1 me	
Backebergs daghem		0,1 me	1,8 me
Mathis serviceboende			0,1 me
Tallbacken		0,3 me	0,2 me
Om- och tillbyggnad av Ytternäs skola	0,2 me	0,3 me	3,0 me
Renovering av Bollhalla	0,3 me		
Lilla holmen	0,1 me	0,1 me	
Skärgårdshamnen	0,2 me		
Sleipner, renovering av gamla stallet	0,1 me		
Stadshusets yttre miljö		0,1 me	
Mariaparken		0,4 me	0,4 me
Lotsgatan		0,2 me	
Centrumgata			0,1 me
Ombyggnad av Ålandsvägen		0,2 me	0,2 me
Ombyggnad av Gamla Godbyvägen		0,2 me	0,2 me
Oljehamnsområdet			0,3 me
Lotsbroverket, för- och detaljplanering av kväverening	1,6 me	3,0 me	3,0 me
Ombyggnader i Västrahamnen	2,4 me	5,0 me	1,4 me
Saltviks kommun			
Om- och tillbyggnad av Rangsby skola inkl. huvudbibliotek	1,0 me	1,0 me	
Utbyggnad av Skogsgläntan och Prästkragen daghem	0,7 me	0,4 me	
Ledningscentral	0,1 me		
Till- och ombyggnad av brandstation	0,3 me		
Ombyggnad av kommunalväg till Kuggvik	0,1 me	0,1 me	
Sottunga kommun			
Bostadshus med 3 lägenheter	0,2 me		
Branddepå	0,1 me		
Sunds kommun			
Ombyggnad av hyreshus till daghem	0,3 me		
Om- och tillbyggnad av skolan	0,1 me	0,5 me	
Avloppsledning Sund - Mariehamn			0,6 me
Kommunalteknik till Ängen bostadsområde			0,2 me
Stamvattenledning mot Prästö	0,2 me	0,4 me	
Vårdö kommun			
Tillbyggnad av Strömsgården	0,1 me	1,0 me	
Radhus i Strömsby	0,4 me		

Byggnadsprojekt	År 2003	År 2004	År 2005
De Gamlas Hem			
Ingen inv. över 0,1 me			
Ålands Omsorgsförbund			
Mögelsanering av Enbacken	0,6 me		
Omsorgsbostäder av servicehuskaraktär	1,0 me	0,6 me	
Utrymme för dagverksamhet			0,5 me
Norra Ålands högstadiedistrikt			
Ingen inv. över 0,1 me			
Södra Ålands högstadiedistrikt			
Om- och tillbyggnad av Kyrkby högstadieskola	2,6 me		
Uppskattad volym	40,3 me	32,6 me	27,0 me
Uppskattad volym - landskapet	5,2 me	21,7 me	14,4 me
Uppskattad volym - kommunerna	40,3 me	32,6 me	27,0 me
Uppskattad totalvolym	45,5 me	54,3 me	41,4 me

KONJUNKTURLÄGET HÖSTEN 2003

Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB) utarbetar två gånger per år en konjunkturrapport gällande den åländska ekonomin. Syftet med översikten är dels att förse landskapsstyrelsen med aktuell information om samhällsekonomin inför budgetberedningen, dels att sprida information till allmänheten om aktiviteten i den åländska ekonomin. Bedömningen inleds med ett kortfattat sammandrag av det internationella konjunkturläget med en utförligare översikt över Ålands närmarknader i Finland och Sverige. Översikten baseras på nationella och internationella konjunkturanalyser och ekonomiska data som publicerats under sensommaren och hösten.

Sedan att antal år tillbaka har ÅSUB i samband med sina vår- och höstanalyser av det åländska konjunkturläget använt sig av en enkät till ett betydande antal företag vilka tillsammans representerar närmare 70 procent av det åländska näringslivets arbetsplatsutbud. Som ett led i en pågående rationalisering av arbetet med konjunkturanalyserna och tack vare bättre utvecklade s.k. snabba BNP-indikatorer (se ÅSUB Rapport 2003:4) kommer företagsenkäten dock från och med detta år att enbart göras i samband med vårprognosen. Förutom att denna avser företagens bedömningar ända fram till början av 2004, och därmed alltså fortfarande är aktuell, så utnyttjas data från mervärdesskatteregistret om näringslivets omsättning och löneutbetalningar ända fram till mitten av sommaren som indikationer på det rådande konjunkturläget. Bearbetningen av trenddata gällande företagens omsättnings- och löneutveckling görs med hjälp av den statistiska programvaran Demetra som av Eurostat särskilt utvecklats för denna typ av tidsserieanalyser.

Övriga indikatorer såsom valutakurser, ränteläge, inflation, arbetslöshetsgrad, befolkningsrörelse, extern handel, försäljning av kapitalvaror, bostadsproduktion, företagsetableringar samt konkurser har också studerats. I arbetet har företrädare för näringslivet och dess organisationer samt landskapsstyrelsens näringsavdelning varit till värdefull hjälp.

Undertecknad har med bistånd från *Katarina Fellman* och *Maria Rundberg-Mattsson* ansvarat för sammanställningen av översikten. *Jouko Kinnunen* och *Jonas Karlsson* har bidragit med behandling av tidsserier och prognosunderlag. Kinnunen har även ansvarat för en fortsatt metodutvecklingen av den åländska BNP-prognosen med hjälp av befintliga ekonomiska indikatorer. Bedömningen är i huvudsak gjord under senare delen av september månad. Vissa uppdateringar av dataunderlag och text har dock gjorts i mitten av oktober.

Bjarne Lindström
Direktör

Innehåll

Sammanfattning.....	3
1. Det internationella konjunkturläget.....	5
2. Konjunkturbilden i Finland och Sverige.....	9
3. Den åländska ekonomin.....	14
3.1. Allmän översikt.....	14
3.2. Den offentliga ekonomin.....	22
3.3. Läget inom det privata näringslivet.....	24
Bilaga: Omsättningens och lönernas utveckling - en jämförelse mellan barometersvaren och mervärdesskatteregistret	

Sammanfattning

Trots tecken på en begynnande uppgång inom världsekonomin och det nu militärt sett avslutade kriget i Irak, är osäkerheten om styrkan och omfattningen i den globala konjunkturförbättringen påtaglig. De säkraste indikatorerna på en ekonomisk återhämtning finns i USA och delar av Östasien, medan uppsvinget fortsättningsvis lyser med sin frånvaro eller är väldigt trögt inom stora delar av EU-området. Osäkerhet präglar även de för Åland så viktiga finländska och svenska ekonomierna - även om försiktig optimism här ändå präglar synen på de kommande två årens konjunkturutveckling.

Den osäkra, men trots allt försiktigt optimistiska, synen på omvärldens konjunkturläge präglar även mycket av den åländska konjunkturbilden. Som vanligt försvåras dock bedömningen av de långsiktiga tillväxtförutsättningarna avsevärt av det osäkra läget inom rederinäringen, och då särskilt färjnäringen. Om kostnadsläget för den åländska färjnäringen inte kan fås i paritet med åtminstone det konkurrerande svenska tonnaget kommer nya utflaggningar att leda till en påtaglig reduktion av ekonomins tillväxtpotential, eventuellt med en direkt tillbakagång i dess volymutveckling under de kommande åren.

Den åländska ekonomin växte stadigt under senare halvan av 1990-talet. Efter rekordåret 1997 (+ 10 procent) har dock tillväxten avtagit ordentligt. Enligt ÅSUBs beräkningar av Ålands BNP minskade den ekonomiska volymen under 2001 med närmare 2 procent (- 1,7 procent) för att under fjolåret åter krypa upp mot en realltillväxt i närheten av 1-procentsnivån (+ 0,8 procent). I år pekar ÅSUB-prognosen på en förnyad uppgång på 3,4 procent. Årets uppgång jämfört med fjolårets siffror beror främst på förbättrade tillväxtsiffror från den privata sektorn som i år ser ut att vända fjolårets produktionsnedgång på 0,6 procent till en uppgång på 3,2 procent. Den största expansionen återfinner vi dock inom den offentliga sektorn (+ 3,4 procent), något som karaktäriserat utvecklingen sedan flera år tillbaka. Under perioden 2000 – 2003 växte den offentliga sektorn årligen med i genomsnitt ca 2 procent medan motsvarande årliga tillväxtgenomsnitt för den privata sektorn stannade vid ca 0,4 procent. Inom den offentliga sektorn är tillväxten störst bland kommunerna.

ÅSUBs preliminära prognos för den åländska volymtillväxten under 2004 pekar på en nedgång från årets 3,4 till under en procent (0,7 %). Uppbromsningen i tillväxten under nästa år beror främst på en lägre tillväxttakt inom näringslivet. Huvudorsaken till nedgången är konsekvenserna av de utflaggningar av åländskt tonnage som skett under året. Om ytterligare utflaggningar genomförs under nästa år kommer konsekvenserna för den privata sektorns BNP-bidrag under nästa och därpå följande år att bli än mer märkbara. Även inom den offentliga sektorn förväntas nästa år medföra en tillbakagång i tillväxttakten.

Den avtagande tillväxten inom den åländska totalproduktionen har dock ännu inte gett några mer påtagliga effekter inom arbetsmarknaden. Arbetslösheten är fortsättningsvis låg, men har under våren och sommaren tenderat att öka något jämfört med motsvarande period i fjol. Den

totala arbetslöshetsgraden stannade på 2,1 procent och den öppna arbetslösheten på 1,8 procent år 2002. I september månad i år var den totala arbetslöshetsgraden 2,0 procent vilket är 0,1 procentenheter över motsvarande månadssiffra i fjol. Trots tendensen till en gradvis försvagning av arbetsmarknaden måste ändå sysselsättningsläget på Åland som helhet fortsättningsvis anses vara gott. För ungdomsarbetslösheten ser situationen dock inte fullt så ljus ut. Arbetslöshetsgraden bland personer under 25 år var i september 5,0 procent, en klar ökning från fjolårets septembersiffra på 4,3 procent.

År 2003 beräknas nettoinflyttningen åter sjunka något som ett resultat av den tilltagande osäkerheten inom den åländska ekonomin och en något sämre arbetsmarknadssituation. Enligt ÅSUBs senaste prognos kommer nettoinflyttningen dock fortfarande att vara positiv, kring nivån en bit under 100 personer.

1. Det internationella konjunkturläget

Under våren och sommaren har flertalet internationella konjunkturöversikter präglats av en märkbar osäkerhet om den kommande konjunkturutvecklingen. Världsekonomin sades befinna sig i något av ett 'vänteläge' efter det avslutade Irak-kriget, ett krig vars snabba och (militärt sett) förhållandevis oproblematiska förlopp stärkte förhoppningarna om en uppgång i den konjunktursvacka som präglade den internationella ekonomin sedan 2000/2001. Samtidigt konstaterades dock att några riktigt handfasta tecken på en mer betydande återhämtning egentligen inte stod att finna i Europa, och att inte heller den i detta sammanhang så centrala amerikanska ekonomin uppvisade några riktigt säkra tecken på en mera kraftfull konjunkturuppgång. Det mest påtagliga – men föga pålitliga – tecknet på att en uppgång ändå är i sikte var den vändning på flertalet av världens större börser som skedde under våren 2003.

Under sensommaren och den tidiga hösten har dock allt fler positiva rapporter, inte minst från den amerikanska ekonomin, börjat märkas i konjunkturrapporteringen. Samtidigt är konjunkturbilden fortsättningsvis svag i flera av de viktigaste europeiska ekonomierna. Det stora flertalet konjunkturbedömare tycks dock nu vara eniga om att den globala konjunkturen sakta men säkert är på väg upp ur en ovanligt lång, om än inte exceptionellt djup, recensionsperiod. De positiva signalerna gäller även Asien, där sarsepidemin ser ut att vara under kontroll samtidigt som Kina uppvisar en god tillväxt – och framtiden för den japanska ekonomin för första gången på länge ser ljusare ut. Övervägande positiva tillväxtsignaler rapporteras även från Ryssland och Centraleuropa samt delar av Latinamerika. Ett annat tecken på en positivare global konjunkturbild är världshandelns volymtillväxt som efter en kraftig nedgång under 2000 och 2001 nu åter är på väg uppåt.

Den globala tillväxttendensen är trots detta ändå förhållandevis svag och behäftad med många osäkerhetsfaktorer. Den amerikanska tillväxten sker sålunda i hög grad via ökad kreditfinansierad privat konsumtion samt den snabba tillväxten inom den av Irakkriget positivt påverkade försvarsindustrin. De första förhoppningarna efter det avslutade kriget om en betydligt stabilare internationell miljö har nu också börjat klinga ut och ersättas av en växande oro kring möjligheterna att normalisera den ekonomiska (inkl. den så viktiga oljeproduktionskapaciteten) och politiska situationen i Irak (och därmed också mellanöstern i stort). Inte heller ser de försiktigt optimistiska signalerna från de stora europeiska ekonomierna helt övertygande ut. Den svårbedömda blandningen av positiva och negativa tendenser gör att prognoserna om den förväntade ekonomiska uppgångens faktiska storlek divergerar en hel del mellan olika prognosinstitut. En vanlig bedömning tycks dock vara att den globala tillväxten under innevarande år stannar på ca 3 procent och under de närmaste två åren tar klivet upp mot 3,5 till 4-procentsnivån.

Den över lag allt positivare bedömningen av den närmaste 12 - 24 månadersperiodens utveckling inom **den amerikanska ekonomin** bygger på rapporter om stigande BNP-tillväxt under årets första sex månader (2-2,5 procent på helårsbasis) och en kombination av expansiv

finanspolitik, förhållandevis svag dollar samt en under senare månader klar uppgång, inte bara i konsumenternas framtidstro (*figur 1*), utan också i detaljhandeln och tjänstesektorns försäljningsvolym.

Den amerikanska uppgången är starkt beroende av stigande privat konsumtion, fortsatt tillväxt inom det militärindustriella komplexet samt en ökad export, inte minst till EU. Detta förutsätter i sin tur bestående låga räntenivåer och skatter, stigande aktiekurser, höga belåningsvärden på fastigheter, fortsatt militär upprustning samt en bibehållen svag dollarkurs.

En viktig faktor är här en säkerställd fortsatt låg räntenivå på omkring 1 procent (*figur 3*). Det trots allt fortfarande osedvanligt låga resursutnyttjandet (ca 75 procent) med en relativt hög arbetslöshet (ca 6 procent) i kombination med en låg inflationstakt tros av de flesta bedömare säkra dagens låga räntenivå åtminstone till början av nästa år. Därefter antas styrräntan höjas i små steg för att uppnå 3,5 – 4,0 procentsnivån först mot slutet av 2005.

Den andra kritiska faktorn bakom en mer påtaglig amerikansk uppgång är en fortsatt expansiv federal budgetpolitik, något som redan idag lett fram till ett mycket stort och därtill snabbt växande statligt budgetunderskott, ett underskott som beräknas uppgå till hela 4 procent av BNP redan i år. Enligt vissa bedömare kommer underskottet att mot slutet av nästa år ha vuxit till gigantiska 480 miljarder dollar. Detta förutsätter i sin tur ett fortsatt inflöde av utländskt kapital samtidigt som ett överstort finansiellt underskott på sikt också kan verka destabiliserande på den amerikanska makroekonomin och därmed äventyra den långsiktiga ekonomiska tillväxtpotentialen.

Trots de många potentiella osäkerhetsfaktorerna - t ex det omfattande bytesbalansunderskottet, den växande instabiliteten i efterkrigs-Irak och därmed ett fortsatt högt oljepris - anses den amerikanska BNP-tillväxten allmänt med god marginal överstiga 2 procent i år och under nästa år stanna vid dryga 3,5 procentsnivån (*figur 2*).

Utvecklingen inom euroområdet påverkas i högt grad av förhållandena inom den amerikanska ekonomin, men naturligtvis även av den internationella ekonomin i övrigt. Trots de allt tydligare tecknen på en begynnande USA-ledd internationell uppgång, är motsvarande tendenser ändå betydligt svagare och mer osäkra inom Euroområdet, och då inte minst i de två största euroekonomierna Tyskland och Frankrike. Euroområdet nådde dock sannolikt botten på sin ekonomiska kraftgång under andra kvartalet i år med en samlad BNP-tillväxt på bara 0,4 procent (årsbasis). Trots den svaga tillväxtuppgång som därefter noterats, anses det allmänt att den samlade tillväxten under innevarande år inte ens uppnår fjolårets rekordlåga tillväxt på 0,8 procent. Flertalet bedömare ligger i stället på intervallet 0,5 – 0,7 procent.

Förtroendet för den ekonomiska utvecklingen har dock under sommaren hämtat sig något, inte bara bland konsumenterna (*figur 1*), utan också inom näringslivet. Inköpsindex för

industrin såväl som tjänstesektorn har sålunda börjat stiga under senare månader, dock från fortsättningsvis mycket låga nivåer. Bakom de positiva nya signalerna ligger framför allt den växande aktiviteten inom de amerikanska och asiatiska (inkl. Japan) ekonomierna och en under våren och sommaren förstärkt dollarkurs (*figur 5*), något som förbättrat konkurrenskraften för den europeiska exportindustrin. En annan positiv faktor är tecknen på en minskad och under kommande år förhållandevis låg inflationsnivå (1,5-2,0 %). Det låga inflationstrycket gör att den europeiska centralbanken (ECB) kan bibehålla den låga och för investeringar och konsumtion förmånliga styrräntan på ca 2 procent (*figur 3*). Även 1 – 12 månaders Euriboräntorna ligger på motsvarande sätt lågt (*figur 4*). Först under nästa år förväntas en gradvis mer allmän höjning av räntenivåerna inom euroblocket. Den positiva grundtonen förstärks ytterligare av ökade förhoppningar om möjligheten att genomföra tillväxtfrämjande strukturreformer på den tyska arbetsmarknaden.

Hittills är dock de mer konkreta indikatorerna på ett europeiskt uppsving i termer av växande investeringar, ökad industriproduktion och export ändå förhållandevis svaga. På grund av en mycket långsam ökning i sysselsättningen förväntas arbetslösheten kvarstå på nuvarande höga 9-procentsnivån åtminstone fram till slutet av nästa år. Härtill kommer fortsatt osäkerhet kring viktiga makroekonomiska faktorer som den slutliga utformningen av nödvändiga strukturreformer, svårhanterliga budgetunderskott inom några av de största euroekonomierna, utvecklingen av eurons externa kurs, oljepriset och, inte minst, omfattningen av den så viktiga draghjälpen från uppgången i omvärlden. Den senaste tidens förstärkning av euron i förhållande till dollarn understryker osäkerheten i bedömningen av euroområdets tillväxtförutsättningar.

Sammantaget pekar detta ändå fram emot en gradvis ökande tillväxt inom euroområdet, en tillväxt som redan under nästa år bör kunna uppgå till strax under 2-procentsnivån och under 2005 stanna på storleksordningen 2,5 procent (*figur 2*).

Den **japanska ekonomin** beräknas i år - efter en lång period av stagnation och tillbakagång - växa med omkring 2 procent, en tillväxt som förväntas hålla i sig om än på en något lägre nivå (ca 1,5 procent) även under de kommande två till tre åren. Det mesta pekar nämligen just nu uppåt i Japan: bolagens vinster, börskurserna, investeringarna, industriproduktionen, antalet arbetsplatser och hushållens konsumtion. Optimismen om de ekonomiska framtidsutsikterna bland företag och hushåll har också vuxit markant samtidigt som den tidigare oron för sarsepidemins konsekvenser klingat av. Utvecklingen i Japans **asiatiska grannekonomier** blir allt viktigare, inte bara för Japan, utan också för den globala ekonomin. Detta gäller särskilt **Kina**, vars ekonomi nu sedan en lång tid tillbaka år efter år uppvisat anmärkningsvärt höga tillväxtsiffror. Den starka kinesiska tillväxten förväntas fortsätta även under kommande år, om än på en något lägre nivå (7-8 procent). Inom övriga asiatiska 'tigerekonomier' ser årets ekonomiska tillväxt ut att bli betydligt mer blygsam (3-4 procent). Under 2004 förväntas dock tillväxten åter ta fart och i flera fall passera 5-procentsnivån.

Den **ryska ekonomin** karaktäriseras av viss instabilitet i sin utveckling, bland annat på grund av sitt starka beroende av de fluktuerande råvarupriserna – och då inte minst priset på råolja. De under hösten kommande parlamentsvalen och presidentvalet i mars nästa år bidrar också de till en viss osäkerhet bland marknadsaktörerna. Trots detta har den ekonomiska och politiska stabiliteten i Ryssland gradvis ökat under senare år. Budgeten är i rimlig balans, realvärdet på löner och pensioner har ökat, något som i sin tur medfört växande hushållskonsumtion. Företagsinvesteringarna ökar och produktionsvolymerna växer, främst dock inom den priskänsliga råvarusektorn. Flertalet internationella konjunkturbedömare ser därför ändå rätt optimistiskt på de närmaste årens ekonomiska tillväxt i Ryssland (4-6 procent).

Tillväxten inom de **baltiska ekonomierna** har varit stark under de senaste åren trots den internationella recensionen. En viss avmattning har dock skett under första halvan av innevarande år. Den goda tillväxten har primärt drivits av den inhemska efterfrågetillväxten med hushållen i spetsen. Hushållens köpkraft har under senare år kontinuerligt förstärkts av en låg inflation i kombination med växande löner. Eftersom den växande inhemska konsumtionen medfört en ökad import som inte kunnat matchas av en tillräckligt snabbt växande export har de tre baltiska ekonomierna belastats av växande handelsunderskott, något som särskilt gäller Estland som för närvarande uppvisar ett rekordstort bytesbalansunderskott på närmare 20 procent av BNP. Det nära förestående EU-medlemskapet i kombination med de gradvis förbättrade exportförutsättningarna genom den kommande internationella konjunkturuppgången förväntas dock allmänt ge baltstaterna den politiska stabilitet och de ekonomiska förutsättningar som möjliggör en tillväxt under de kommande 1-2 åren på i storleksordningen 5-6 procent.

2. Konjunkturbilden i Finland och Sverige

Den **finska ekonomin** uppvisade en jämfört med övriga euroområdet rätt god BNP-tillväxt under fjolåret: 2,2 procent jämfört med eurogenomsnittet på endast 0,8 procent. Bakom tillväxten låg en mycket god exportutveckling. Från slutet av 2002 och särskilt under första halvan av innevarande år sjönk dock den ekonomiska aktiviteten påtagligt, främst som en följd av en klar nedgång i exporten. Under det första kvartalet 2003 var sålunda nettoexporten för Finlands del negativ. Orsaken till exportnedgången var framför all den kombinerade effekten av den svaga internationella konjunkturbilden och en i förhållande till dollarn allt starkare euro. Trenden mot en allt svagare dollar bröts under första halvan av innevarande år, men har under hösten återgått till en för den finska exportindustrin mer negativ kursrend i förhållande till euron (*figur 5*). Under året som helhet beräknas den finska exportvolymen enbart gå upp med 1,5 procent.

Kräftgången i exporten och åtföljande låga tillväxtnivå inom ekonomin som helhet ser dock ut att ha nått botten under andra kvartalet detta år. Sedan våren och försommaren ser de finska tillväxtförutsättningarna åter något bättre ut, och enligt flera konjunkturexperter står landet nu inför en uppgång efter en treårsperiod av förhållandevis låg ekonomisk tillväxt. Förutom en fortsatt hög privat konsumtion och växande konsumentförtroende (*figur 1*), medverkar här indikationerna på en begynnande internationell återhämtning med åtföljande uppgång i exportefterfrågan. Detta förväntas leda till att den negativa tendensen under årets första del bryts och att en uppgång under årets andra halva medför att BNP-tillväxten under året som helhet trots allt kommer upp över enprocentsnivån (1,2 procent enligt finansministeriets septemberprognos). Detta innebär nära nog en halvering av fjolårets tillväxt på 2,2 procent (*figur 2*). Den viktigaste faktorn bakom den tillväxt som innevarande år ändå medför, torde vara den privata konsumtionen - inte minst av servicetjänster - som går starkt fram med god draghjälp av en stegring i hushållens disponibla inkomster som i år beräknas uppgå till omkring 3 procent.

Flera andra faktorer medverkar dock till en över lag något mer optimistisk bedömning av den finländska ekonomins tillväxtförutsättningar under de närmaste åren framöver. Ett förhållandevis lågt kapacitetsutnyttjande, låga räntor och statliga skattesänkningar (främst alkoholbeskattningen) borgar således för fortsatt stark inhemsk konsumtionsvolym utan någon större risk att detta leder till några mer kännbara prisstegringar. Även om priserna åter visat en svagt stigande tendens sedan sommaren (se *figur 12*), förväntas inflationen sjunka något under innevarande och nästa år jämfört med 2002 – från 1,6 procent till en bit under 1 procent. Först från och med 2005 beräknas inflationstakten åter stiga något och närma sig 2-procentsnivån.

Sammantaget medför dessa förhållandevis positiva ekonomiska signaler att den samlade tillväxten inom finsk ekonomi bör kunna stiga till 2-3 procent/år under den närmaste två-årsperioden (*figur 2*).

Det finns dock en del orosmoln gällande den offentliga ekonomin, där inkomsterna framöver ser ut att öka betydligt långsammare än utgifterna. Det här betyder att det tidigare så stabila överskottet i statens finanser sannolikt kommer att försvinna under innevarande och nästa år. Något större underskott i likhet med situationen under delar av 1990-talet är det dock inte frågan om. Den kommunala sektorns ekonomi går sedan en tid tillbaka på minus, något som förväntas fortsätta, eller till och med förvärras, åtminstone under innevarande och nästa år.

Den mest negativa bilden av den finska ekonomin får man dock om man vänder blickarna mot arbetsmarknaden. Den sedan många år tillbaka höga arbetslöshetsnivån på över 9 procent (9,1 procent 2002) förväntas bestå som en följd av fortsatt lågt kapacitetsutnyttjande och olika typer av strukturproblem på arbetsmarknaden. För närvarande verkar arbetslösheten att vara på väg uppåt snarare än neråt. Först under 2005 förväntas en svag tillbakagång i arbetslöshetsgraden.

Den **svenska ekonomin** har under senare tid uppvisat en hyfsad tillväxttakt – åtminstone med genomsnittliga europeiska ögon sett. Enligt nyligen publicerade data från EU's statistikkontor Eurostat låg den svenska tillväxten under andra kvartalet i år på 1,5 procent¹ medan motsvarande siffra för EMU-länderna stannade på 0,2 procent. Bland EU-länderna var det bara Storbritannien, Spanien och Grekland som uppvisade bättre tillväxtsiffror.

Den förhållandevis goda tillväxten är dock främst driven av låga räntor (*figur 3*) och en av växande konsumentoptimism (*figur 1*) underblåst privat konsumtion. Botten bedöms dock nu vara nådd för investeringarna som med hjälp av låga räntor och sakta växande produktion beräknas ge ett mer påtagligt positivt BNP-bidrag från och med slutet av innevarande år. Detta gäller även för exporten som, tack vare en förbättrad efterfrågesituation i omvärlden, efter två år av mycket svag volymutveckling sedan början av detta år åter visar något mer positiva tillväxtsiffror. Detta gäller särskilt tjänsteexporten (inkl. sjöfarten) som från en direkt nedgång under fjolåret indikerar en återhämtning. Under nästa år beräknas den svenska exportvolymen öka med ca 6 procent och under 2005 med över 7 procent.

Den samlade effekten av den trots allt rätt svaga uppgången i omvärlden och den sannolikt först mot slutet av året mer påtagliga svenska produktionsförbättringen, gör dock att den samlade BNP-tillväxten under innevarande år sannolikt kommer att stanna någonstans kring 1,5 procentsnivån. Under 2004 förväntas dock den svenska tillväxten, inte minst med draghjälp från ökade investeringar och en växande export, nå upp till en nivå på ungefär 2,5 procent (*figur 2*).

¹ Jämfört med motsvarande kvartal i fjol. Enligt färskta uppgifter från SCB var den svenska tillväxten detta kvartal 1,1 procent. Den svenska tillväxttakten under årets första kvartal uppgick enligt SCB till 1,9 procent.

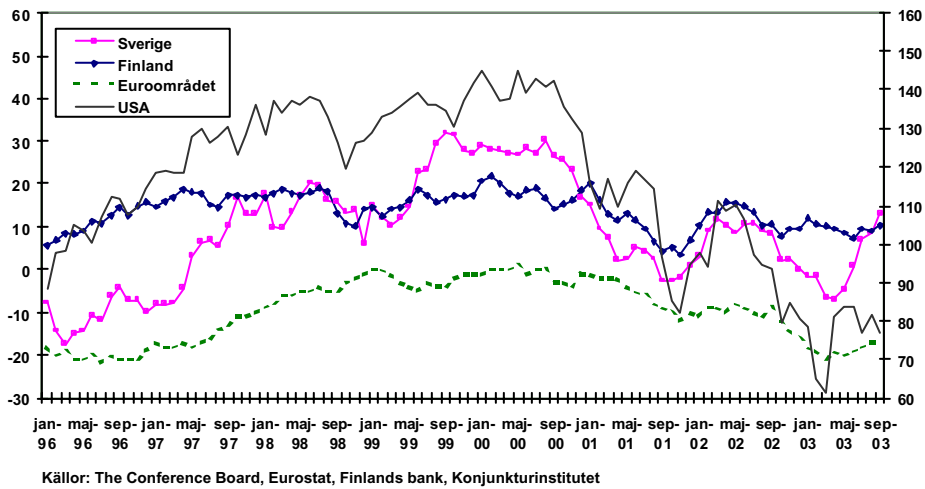
Svenskarnas nej till EMU och euron förväntas inte medföra några mer omfattande effekter på den nu aktuella svenska konjunkturcykeln. De negativa effekterna av den jämfört med konkurrentländerna inom euroområdet något högre räntenivån motverkas sålunda av de positiva exporteffekterna av en på sikt eventuellt svagare krona. Hittills har dock utvecklingen efter folkomröstningen varit närmast den motsatta: kronan har kraftigt förstärkts (*figur 5*) och räntetrycket är snarare neråt än uppåt. På litet längre sikt kan dock negativa samhällsekonomiska effekter i form av minskade utländska investeringar, valutainstabilitet och andra valutagränsproblem inte uteslutas.

Eftersläpningen mellan uppgången i produktionen och en växande arbetskraftsefterfrågan förväntas medföra att arbetslösheten till och med stiger något under innevarande år jämfört med fjolårsnivån på 4 procent. Flertalet bedömningar av den årsbaserade arbetslöshetsgraden för 2003 ligger sålunda på nivån 4,5 – 4,8 procent. Under de två kommande åren förväntas dock uppgången i totalproduktionen medföra en gradvis förbättring av sysselsättningssituationen och en nedgång i arbetslösheten som mot slutet av 2005 åter bör kunna närmas sig 4-procentsnivån.

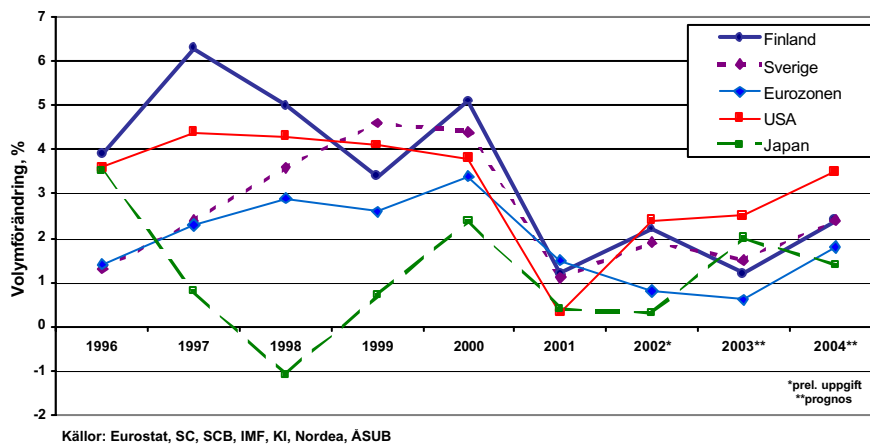
Riksbankens centrala målsättning för inflationen är 2 procent på årsbasis. På grund av skenande elpriser och höga oljepriser översteg inflationstakten detta mål under första delen av innevarande år. Sedan mars-april har dock prisökningstakten fallit tillbaka en hel del (*figur 12*) som en följd av svagt inhemskt inflationstryck och sjunkande oljepriser, och den allmänna bedömningen är för närvarande att inflationen under 2003 kommer att hålla sig ungefär på 2-procentsnivån. Även under 2004 och 2005 förväntas den svenska inflationstakten hålla sig på eller något under 2 procent.

Fjolårets svaga ekonomiska tillväxt och expansiva ekonomiska politik minskade det offentliga sparandet från 4,6 till 1,1 procent av BNP. I år beräknas den offentliga sparkvoten sjunka ända ner till omkring 0,5 procent av BNP. Det offentliga finansiella sparandet ligger således nu rätt långt under det av riksdagen satta långsiktiga målet om ett överskott på 2 procent i genomsnitt (över en hel konjunkturcykel). Den offentliga bruttoskulden minskar dock fortfarande och sparkvoten beräknas genom en stramare finanspolitik under åren framöver att åter närma sig den långsiktiga målnivån.

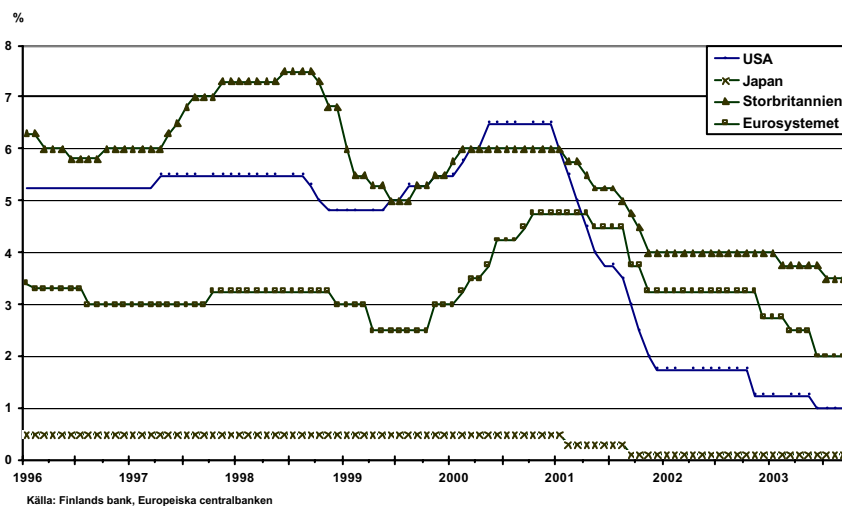
Figur 1: Konsumenternas framtidstro i USA, EU, Finland och Sverige

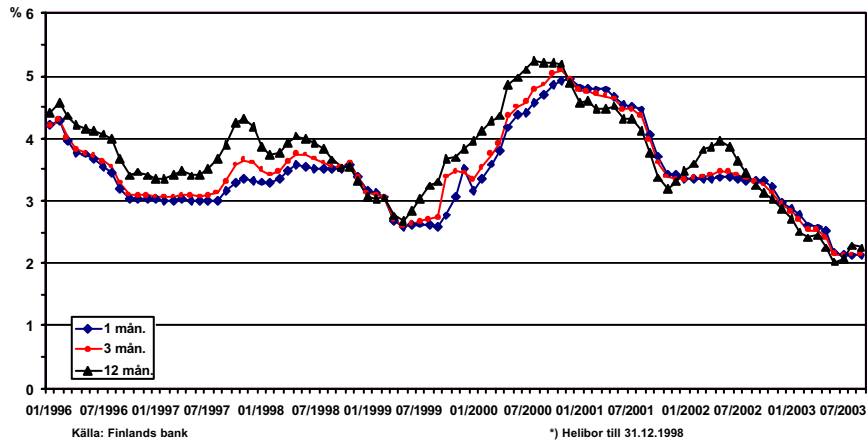
Figur 2: BNP-tillväxten 1996- 2004, procent

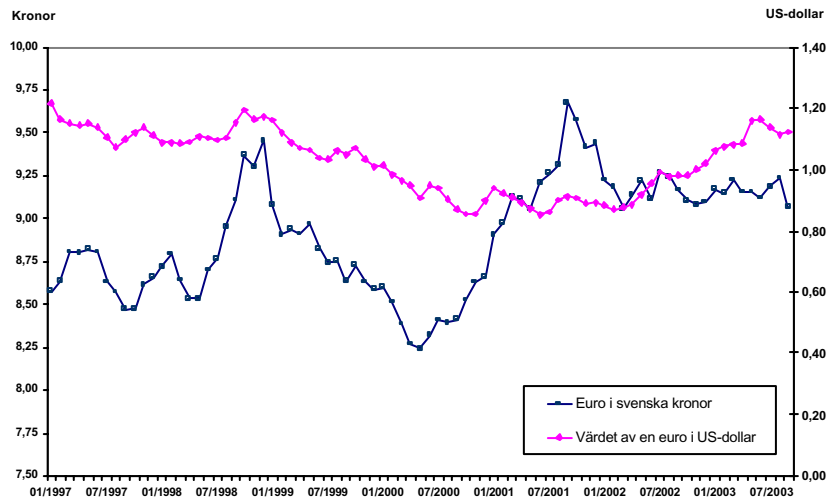
Figur 3: Centralbanksräntor

Figur 4: Euriborräntor, månadsdata*

Figur 5: Euro i svenska kronor och US-dollar

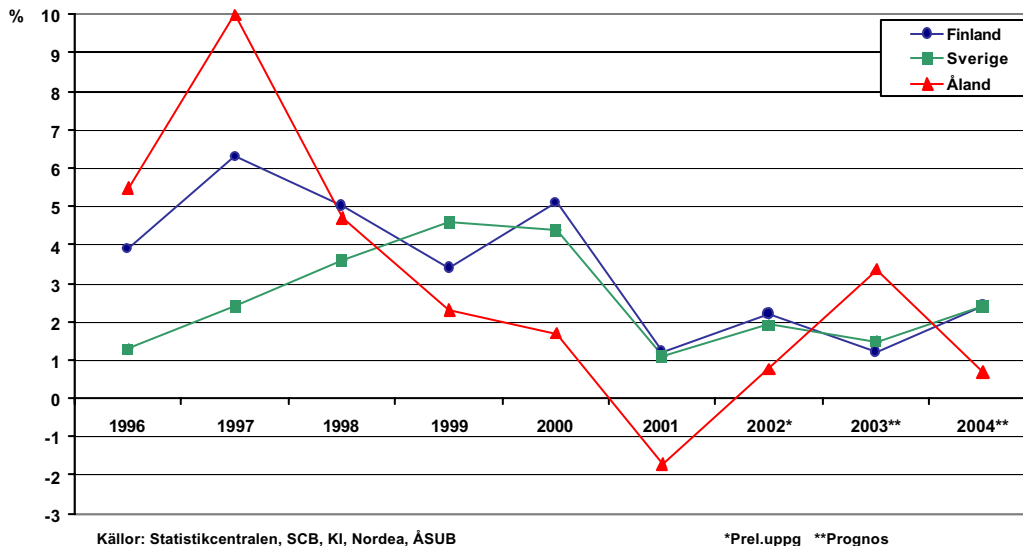
3. Den åländska ekonomin

3.1. Allmän översikt

Den åländska ekonomin växte stadigt under senare delen av 1990-talet. ÅSUBs beräkningar av Ålands BNP visar dock att tillväxten avtog rejält under perioden 2000 - 2002.² Förhandsuppgifterna för år 2001 pekar till och med på en direkt nedgång i totalproduktionens volym. De preliminära prognoserna för innevarande och nästa år tyder på en fortsatt instabil ekonomisk utveckling. Under 2003 ser det sålunda ut som om tillväxten åter kliver upp på den internationellt sett mycket goda 3,4 procentsnivån. Den preliminära kalkylen för nästa år pekar dock åter på en nedgång i tillväxttakten till den mer blygsamma enprocentsnivån, en tillväxt motsvarande mindre än hälften av 2004 års tillväxtprognos för Finland och Sverige (figur 6).

Bakom den krympande åländska ekonomiska tillväxten står enligt ÅSUB-prognosen en svagare utveckling av såväl den offentliga som den privata sektorn under nästa år. En av huvudorsakerna till den reducerade tillväxten inom det privata näringslivet är de utflaggningar inom färjsektorn som genomförts under innevarande år.

Figur 6: BNP-tillväxten på Åland i jämförelse med Finland och Sverige

Utvecklingen av den åländska ekonomin har under senare år blivit allt mer svårbedömd. Orsaken till detta är oklarheterna om de grundläggande konkurrens- och verksamhetsförutsättningarna inom den för Åland så viktiga färjnäringsen. Ovan redovisade

² ÅSUB reviderar för närvarande inom ett utvecklingsprojekt både metoderna och det använda dataunderlaget vid framräkningen av nationalräkenskapsdata, varför uppgifterna för 2001 och framåt kan komma att justeras framöver.

prognos utgår från att inga nya utflaggningar genomförs under 2004. Om så ändå skulle ske påverkas prognosutfallet på ett märkbart sätt i negativ riktning och skulle, särskilt om utflaggningarna sker redan i början av året, kunna leda till en negativ ekonomisk tillväxt (nedgång i BNP-volymen) under 2004. Som framgår av analysen av sjöfartsbranschen i avsnitt 3.3 så är situationen när det gäller det regelverk och den skattelagstiftning som i hög grad styr färjrederiernas konkurrenskraft i förhållande till andra flaggor (främst den svenska, men även den estniska och andra baltiska flaggor) alltfjämt oklar. Detta leder inte bara till betydande osäkerhet om de närmaste årens utveckling av Ålands volymmässigt absolut viktigaste näring, utan också beträffande de långsiktiga omställningsproblemen för Ålands övriga ekonomi (inkl. den offentliga sektorn) som en mer omfattande utflaggning av tonnage (och arbetsplatser) skulle medföra.

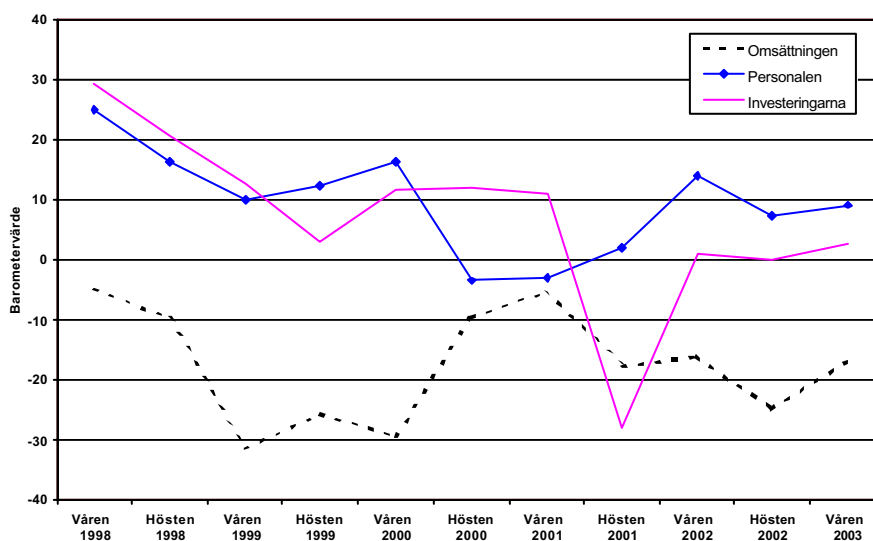
En kommande utflaggning av åländska sjöarbetsplatser till Sverige medför därtill sannolikt att en växande del av den på Åland bosatta arbetskraften framöver får sin lön i svenska kronor. Detta betyder att deras köpkraft på Åland kommer att styras av kronkursen i förhållande till euron, något som ytterligare späder på den fortsatta valutainstabilitet - inte minst för turismen och delar av exportindustrin - som resultatet av den nyligen genomförda svenska EMU-folkomröstningen innebar. Den nedgång i kronkursen som ett svenskt nej till euron förutsågs innebära har dock hittills inte besannats. Kronan har istället stärkts (*figur 5*) vilket gynnat såväl den lokala köpkraften för de ålänningar som redan arbetar på svenskflaggade fartyg som konkurrenskraften för den del av näringslivet som är beroende av export till Sverige.

I samband med vårens konjunkturöversikt sammanställdes för sjätte året i rad en **konjunkturbarometer** som baseras på ett urval åländska företag, med en viss tonvikt på de större företagen. Frågorna gällde företagets syn på den egna branschens dagsaktuella konjunkturläge och framtidsutsikter för den närmaste 12-månadersperioden, alltså fram till och med första kvartalet 2004.³ Enkätens resultat presenteras enligt en skala från -100 till +100. Om en variabel fått resultatet +100 innebär det att samtliga företag som besvarat frågan har en positiv syn på den del av konjunkturutvecklingen som frågeställningen gäller. De negativa svaren dras från de positiva, och räkneoperationen resulterar i de netttotal som slutligen redovisas.

Svaren är viktade i två steg, dels enligt företagets och dels enligt branschens andel av den totala sysselsättningen inom branschen respektive inom hela ekonomin. Med andra ord får de stora företagens svar en större vikt i beräkningen och påverkar därmed det totala utfallet mer än de mindre företagens svar. Samtliga branscher har minst fyra svarande. I de förväntningar som återspeglas i konjunkturbarometern för det åländska näringslivet som helhet får sålunda rederinäringens syn stor genomslagskraft.

³ För en närmare redovisning av undersökningens uppläggning och de frågor som ställdes till företagen, se ÅSUB Rapport 2003:1 (*Konjunkturläget våren 2003*)

Figur 7: Konjunkturförväntningarna inom den privata sektorn 1998-2003

Som framgår av *figur 7* ovan så har de inom det privata näringslivet så centrala konjunkturindikatorerna gällande synen på den framtida omsättningen, personalstorleken och investeringarna generellt sett haft en svagt positiv utveckling sedan slutet av föregående år. Detta gäller särskilt förväntningarna på personalstyrkans storlek och investeringsbehovet som efter en långsiktigt nedgående trend som gav direkt negativa förväntningsvärden under 2001, nu åter ser betydligt mer positiva ut. Den exceptionellt kraftfulla nedgången i investeringsförväntningar under hösten 2001 härrör främst från rederinäringsen, och avspeglar sannolikt den skärpning i osäkerhet om näringsens framtid under hemmaflagg som följde på de förbättringar i den svenskflaggade sjöfartens verksamhetsförutsättningar som då initierades. Även när det gäller förväntningar på omsättningen har trenden nu förstärkts en aning efter de senaste årens nedgång, men dock på en fortsatt negativ allmän konfidensnivå. Över huvud så är det notabelt att företagen genomgående under mätperioden varit mer pessimistiska när det gäller möjligheterna till växande omsättning än vad gäller behovet av nyinvesteringar och personalförstärkningar.

Den allmänna uppgången i företagens förväntningar om nya investeringar och växande personal avspeglar sig inte heller i bedömningen av den egna branschens framtidsutsikter under perioden fram till början av nästa år. Precis som när det gäller bedömningen av omsättningen tenderar de åländska företagen att snarare ligga på den negativa än den positiva sidan av vårbarometers förtroendeskala. Detta avspeglar i sin tur ett vanligt drag i de åländska företagens syn på konjunkturläget: man är mer pessimistisk om den egna branschens verksamhetsförutsättningar som helhet än när det gäller det egna företags framtidsmöjligheter.

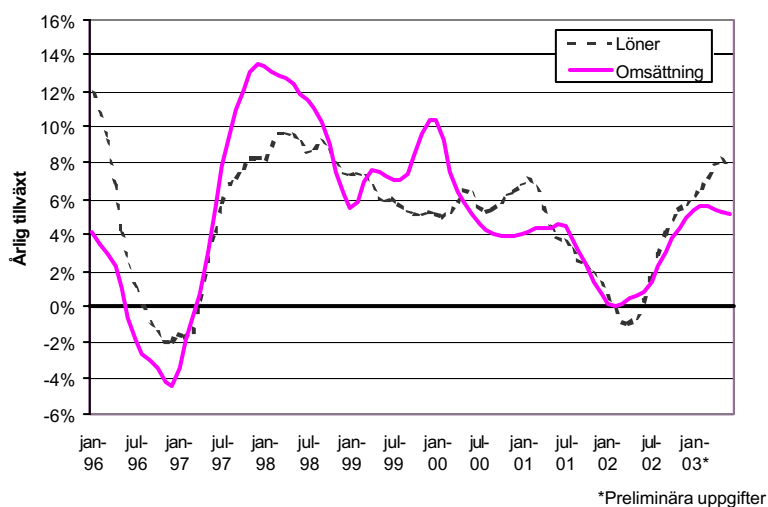
Det område inom vilket den största delen av företagen i våras uppgav att de kommer att koncentrera sina framtidssatsningar på är rationalisering av verksamheten. Andra

satsningsområden av betydelse under de kommande åren var investeringar i maskiner och inventarier, utveckling av marknadsföringen, personalutbildning samt produktutveckling.

Den hårda konkurrensen upplevdes fortsättningsvis som det absolut största hindret för utvecklingen av det egna företaget, dess betydelse har till och med ökat jämfört med resultatet från 2002-års undersökningar. Bristen på kompetent personal ansågs också utgöra ett betydande hinder för utvecklingen liksom skattegränsen och osäkerhet om företagets och branschens framtida verksamhetsförutsättningar. Den allmänna osäkerheten upplevdes av företagen i våras som större än vid någon tidigare förfrågan.

En analys av omsättnings- och lönekostnadsutvecklingen inom näringslivet på basen av de mervärdesskatteskyldiga företagens månadsrapporter till skattemyndigheten ger en uppdaterad bild av den faktiska utvecklingen inom näringslivet under månaderna efter den senaste konjunkturbarometern, nämligen perioden februari till en bit in i sommaren innevarande år. I denna rapport hade ÅSUB tillgång till omsättningsuppgifterna fram till och med juni och löneuppgifterna fram till och med juli 2003. Uppgifterna för det senaste halvåret är preliminära och de tre senaste månadernas uppgifter är i vissa fall rätt osäkra.

Figur 8: Omsättningens och lönekostnadernas utveckling

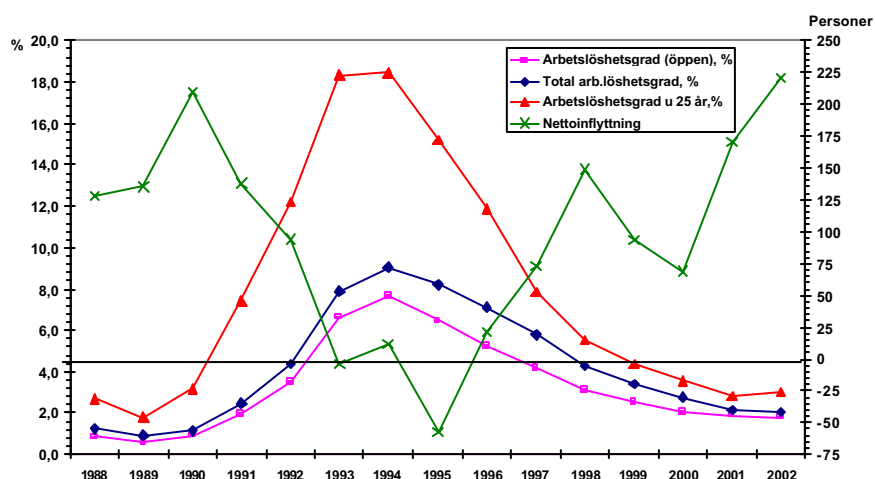
I *figur 8* åskådliggörs företagens årliga tillväxttakt enligt mervärdesskatteregistret med avseende på **omsättningens och lönekostnadernas utveckling**⁴ sedan år 1996 fram till och med juni 2003. Figuren visar att omsättningens såväl som lönekostnadernas årliga tillväxttakt

⁴ De faktiska uppgifterna har säsongrensats och därefter har den procentuella tillväxttaktan beräknats från motsvarande månad föregående år på basen av tidsseriens trendkomponent.

varit långsiktigt sjunkande efter högkonjunkturen i slutet av 1990-talet och ända fram till början av fjolåret. Därefter har såväl omsättningen som lönevolymerna åter stigit på ett mer påtagligt sätt. Tillväxttakten på årsnivå var sålunda under försommaren åter upp på samma nivå som under högkonjunkturåren 1999-2000. Som också framgår av figuren har uppgången dock varit mer påtaglig när det gäller lönevolymerna än för företagets bruttoförsäljning, något som i längden inte är bra för produktiviteten och konkurrenskraften inom det åländska näringslivet.

I bilagan till rapporten presenteras två diagram där utfallet av den kvalitativa konjunkturbarometern jämförs med det verkliga utfallet enligt mervärdesskatteregistret för omsättningens respektive lönesummans utveckling. Sammanställningen visar att förväntningarna på den framtida utvecklingen enligt konjunkturbarometern i stort överensstämmer med framskrivningen av tidsserierna från mervärdesskatteregistret. Speciellt stort är sambandet när det gäller omsättningens utveckling. För lönesummans del verkar variationerna vara svårare att förutsäga med hjälp av barometern.

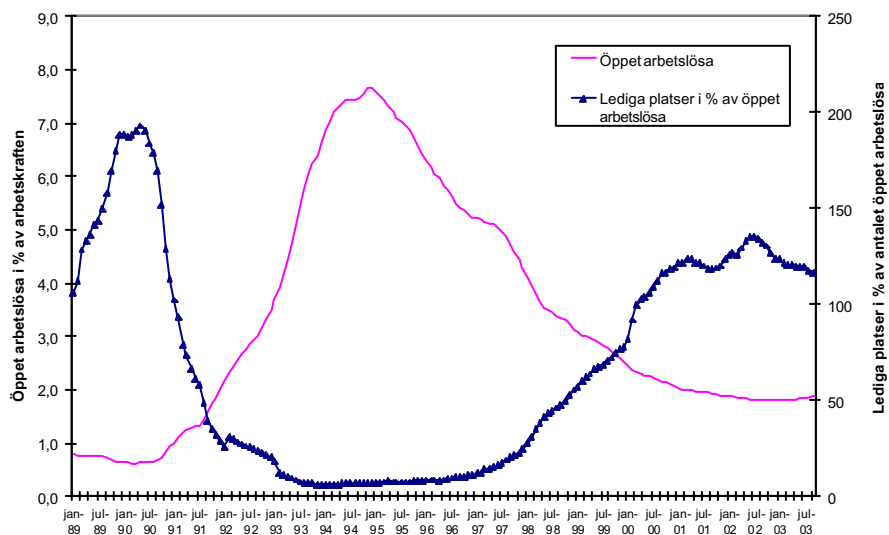
Figur 9: Arbetslöshetsgrader och nettoinflyttning

Sedan ett par år tillbaka ligger den åländska **arbetslösheten** relativt stabilt kring den internationellt sett mycket låga 2-procentsnivån. Under fjolåret stannade den totala arbetslösheten på 2,1 procent och den öppna arbetslösheten på 1,8 procent. I september 2003 var den totala arbetslöshetsgraden 2,2 procent och den öppna arbetslösheten 2,0 procent, vilket representerar en svag uppgång jämfört med motsvarande månad i fjol. Den övergripande bilden av arbetsmarkanden är dock fortsättningsvis att sysselsättningsläget på Åland är gott. För ungdomsarbetslösheten ser situationen dock inte fullt så ljus ut, arbetslösheten bland personer under 25 år steg från 2,8 procent år 2001 till 3,0 procent år 2002 (*figur 9*). I september innevarande år var ungdomsarbetslösheten uppe i 5,0 procent mot 4,3 procent under samma månad ifjol. Andelen arbetslösa bland personer som är 55 år och

äldre har fortsatt att sjunka långsamt och var 1,9 procent i september i år mot 2,1 procent samma månad ifjol. Långtidsarbetslösheten, alltså personer som varit arbetslösa i minst 6 månader, ligger relativt stabilt på den låga nivån kring 0,4 procent.

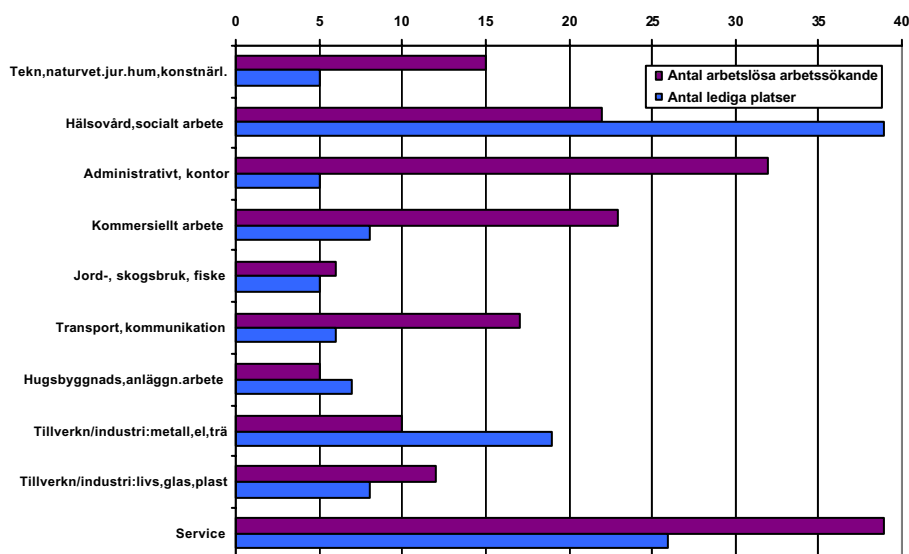
Figur 10: Trender i öppen arbetslöshet och lediga platser

Den sedan 1997-98 så snabba ökningen i det åländska arbetsplatsutbudet bröts i samband med den allmänna konjunkturförsämringen för ett par år sedan. Efter en svacka under andra halvan 2001 och början av fjolåret, steg antalet lediga platser i förhållande till antalet öppet arbetslösa åter till en mycket hög nivå under våren och försommaren 2002. Därefter minskade antalet lediga platser både i absoluta tal och i förhållande till antalet arbetslösa (*figur 10*). Under våren och sommaren innevarande år har dock en stabilisering skett på en nivå där antalet lediga platser ligger på nivån 120 procent av antalet öppet arbetslösa. Detta gäller dock de genomsnittliga siffrorna (glidande medeltal) på årsnivå. Om man jämför den mer exakta månadsstatistiken med motsvarande period i fjol så har arbetsmarknadsläget gradvis försvagats under våren och sommaren. Under september månad översteg sålunda antalet arbetslösa antalet lediga platser med ca 50 procent.

En analys av inom vilka yrken de arbetslösa finns och inom vilka yrkesgrupper de lediga arbetsplatserna erbjuds bekräftar den bild som präglat den åländska arbetsmarknaden under fler år (*figur 11*). De flesta arbetslösa arbetssökande tillhör yrken inom transport och administration/kontor, medan de lediga platserna återfinns inom yrkeskategorierna hälsovård/socialt arbete samt inom serviceyrkena. Det här betyder alltså att det finns betydande 'matchningsproblem' mellan efterfrågan och utbud på dagens åländska arbetsmarknad.

Figur 11: Antal öppet arbetslösa arbetssökande och lediga platser enligt yrke, september 2003

Flyttningsrörelsen till och från Åland har starka samband med läget på arbetsmarknaden (se figur 9). Den lägre inflyttningen åren 1999 och 2000 kan till stor del förklaras av en anmärkningsvärt låg bostadsproduktion under slutet av 1990-talet. Nettoinflyttningen har dock ökat markant de senaste två åren och uppgick till hela 229 personer ifjol (177 personer 2001). Inte sedan 1970-talet har nettoinflyttningen varit så hög. Bakom nettoppgifterna ligger betydligt större bruttopflyttningsrörelser.

År 2003 beräknas nettoinflyttningen åter sjunka som ett resultat av den tilltagande osäkerheten inom den åländska ekonomin och en något sämre arbetsmarknadssituation. Enligt ÅSUBs senaste prognos kommer nettoinflyttningen fortfarande att vara positiv, dock klart under 100 personer.

Inflyttningen har varit möjlig genom att antalet färdigställda bostäder ökat under de senaste åren. Såväl de beviljade byggloven som de färdigställda bostädernas antal ökade med ca 23 procent år 2001. Bygglov för 270 bostäder beviljades det året, de färdigställde bostäderna uppgick till 162 stycken. Under fjolåret uppgick byggloven till hela 307 stycken, en ökning med ca 14 procent jämfört med året innan. Samtidigt växte antalet färdigställda bostäder under 2002 till 208 stycken - motsvarande en tillväxt i den åländska byggvolymen jämfört med året innan på hela 30 procent. Fram till och med maj i år hade drygt 140 nya bostadsbygglov beviljats, ett tal som indikerar en sannolik nedgång jämfört med fjolårets volym.

Under år 2002 startades 170 **nya företag** på Åland, vilket var en liten ökning jämfört med året innan (159 nya företag). Samtidigt avslutade 112 företag sin verksamhet under 2002 (119 stycken år 2001). **Företagsnedläggningar** återfanns framför allt inom branscherna byggverksamhet, handel, hotell- och restaurangverksamhet samt fastighetssektorn. Samtidigt

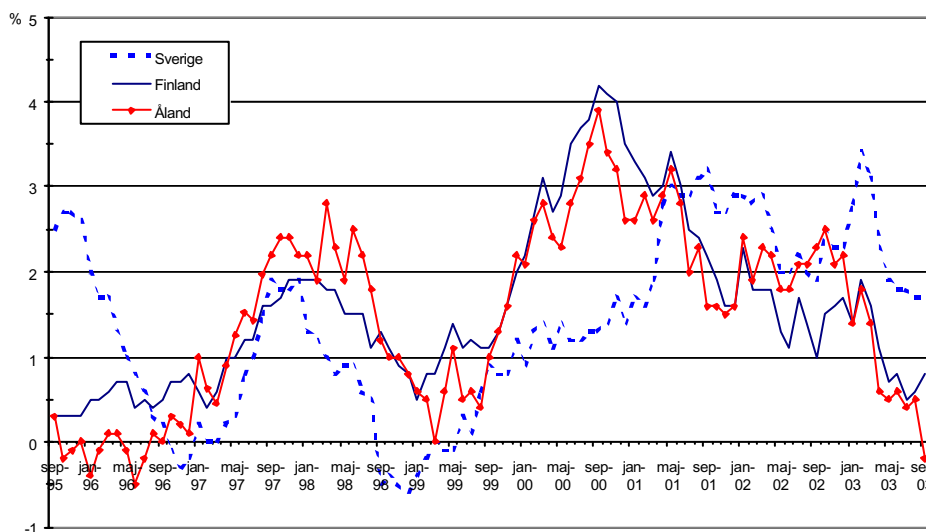
är det också inom dessa branscher huvuddelen av nyetableringsverksamheten förekom, något som ledde till att det största nettotillskottet av nya företag även stod att finna inom dessa branscher. Det samlade nettotillskottet av nya företag steg från 40 stycken 2001 till 58 stycken år 2002. Den bransch som enligt statistiken bidrog med det största nettotillskottet av nya företag var byggsektorn (13 nya företag) följd av handeln, fastighetssektorn och personliga tjänster (med 8 nya företag netto vardera). Enligt den senaste tillgängliga statistiken etablerades 45 nya åländska företag under det första kvartalet innevarande år. Dessa nyetableringar återfinns främst inom handeln (8 stycken), personliga tjänster (7 stycken) och tillverkningsindustrin (5 stycken). Någon nedläggningsstatistik för samma kvartal är inte ännu tillgänglig. Enligt Ålands tingsrätt har dock sju företagskonkurser anhängiggjorts hittills under året.

Tillgången på information om det egentliga värdet på **handeln till och från Åland** är tillsvidare bristfällig eftersom handeln med Finland inte täcks in av nu tillgänglig statistik. Enligt statistik från Mariehamns distriktstullkammare över *utrikes* varuhandeln har exporten från Åland till utlandet minskat med cirka 6,8 procent från 2001 till 2002, medan importen från utlandet procentuellt ökat lika mycket. Värdet på importen är dock mer än dubbelt så högt som värdet på exporten. Underskottet i utrikeshandelsbalansen har därmed ökat under fjolåret. Fraktmängderna till och från Åland (i ton) fungerar som en indikator på den totala externa varuhandeln. Utvecklingen av fraktmängderna bekräftar i stort distriktstullkammarens statistik. Fraktmängderna från Åland har under den senaste femårsperioden vuxit relativt stadigt fram till senaste årsskifte då fraktmängderna började minska. Fraktmängderna till Åland har däremot efter en femårsperiod med sjunkande volymer nu sedan ett år tillbaka börjat öka igen. Även frakterna hit är dock mer än dubbelt så omfattande som frakterna från Åland.

Marknadsräntorna har sjunkit stadigt sedan sommaren. Den för bolån vanliga referensräntan tolv månaders euribor har fortsatt att sjunka sedan vårens bedömning. I februari i år var tolv månadersräntan 2,5 procent i medeltal, i augusti låg de genomsnittliga dagsnoteringarna under 2,3 procent. Under sommarmånaderna låg räntan under några veckor till och med runt 2,0 procent. Enligt de senaste dagsnoteringarna i mitten av oktober rör sig tolv månadersräntan runt 2,3 procent. Tack vare den låga räntenivån är kreditefterfrågan fortsättningsvis hög.

Den **åländska inflationstakten** har sjunkit de två senaste åren. Den genomsnittliga inflationen stannade år 2002 på 2,1 procent efter att ha varit 2,3 procent år 2001. Sedan andra halvan av fjolåret har inflationstakten varit klart avtagande och pekar nu fram emot något som liknar deflation snarare än inflation. Under den senaste tolv månadersperioden (september 2002 – september 2003) sjönk priserna sålunda med i genomsnitt 0,2 procent (*figur 12*).

Figur 12: Inflationstakten

3.2. Den offentliga ekonomin

Landskapets ekonomi har försvagats betydligt de senaste två åren. Budgeten finansieras till stor del av den så kallade klumpsumman, en avräkningsinkomst om 0,45 procent av statens inkomster exklusive upplåning. Under slutet av 1990-talet ökade klumpsumman förhållandevis snabbt. En delförklaring till den ökningen utgjorde effekterna av utförsäljningen av statliga aktier. År 2001 bröts trenden, avräkningsbeloppet stannade då på 159,4 miljoner euro och för år 2002 uppgick summan till 163,6 miljoner euro. Förskottet för år 2003 har fastställts till 159,9 miljoner euro och för år 2004 till 161 miljoner euro. Avmattningen inom den finska ekonomin samt de ökade avdragen och justerade skatteskalorna dämpar utvecklingen av statens inkomster och därmed även inkomsterna för landskapet. Det verkar således som om nivån för avräkningsbeloppet planat ut på en relativt stabil nivå efter expansionsåren. Hotbilden ligger nu kanske främst i ett ytterligare försämrat sysselsättningsläge på den finländska arbetsmarknaden. Samtidigt har landskapets utgifter fortsatt att stiga, personalkostnaderna ökade enligt landskapets bokslut med 8,2 procent mellan 2001 och 2002. Även investeringsbehovet har varit stort.

Den så kallade skattegottgörelsen, det vill säga den del av landskapets direkta skatter som överstiger 0,5 procent av de influtna direkta skatterna i Finland, sjönk till 6,75 miljoner euro för år 2000. År 2001 steg summan åter till 11,85 miljoner euro. För skattegottgörelsens del är systematiken den att den gottgörelse som erläggs år 2003 baseras på 2001-års skatteintäkter. För de närmaste åren beräknas skattegottgörelsen stanna runt 10 miljoner euro.

Utvecklingen av de **åländska kommunernas ekonomi** har varit svag de senaste åren. Nettoutgifterna för verksamheterna steg sammantaget med 7,4 procent enligt 2002 års

bokslut, år 2001 var ökningen hela 9,3 procent. Fem kommuner uppvisade negativt resultat år 2002 (år 2001 var det fyra kommuner), en kommun hade ett negativt årsbidrag för fjolåret. Enligt budgeterna för 2003 beräknas kostnadsökningen vara fortsatt snabb. Hela tio kommuner har budgeterat med negativt resultat i år och en kommun har en budget med negativt årsbidrag. Årsbidraget borde på längre sikt vara så stort att det täcker avskrivningarna. Sammantaget är underskottet 584.000 euro i kommunernas budgeter för i år.

Investeringsnivån är fortsatt hög hos de åländska kommunerna. Enligt budgeterna för i år uppgår de planerade investeringarna till 36 miljoner euro. I ekonomiplanerna för åren 2004 och 2005 uppges investeringarna sjunka endast sakta, till runt 27,5 miljoner euro för år 2005.

Kommunernas intäkter har inte ökat i samma takt som kostnaderna. Tillväxten i kommunernas skattefinansiering beräknas ha varit negativ ifjol (se sammanställningen i *tabellen* nedan). För år 2003 visar kalkylerna på en svag nominell tillväxt. För år 2004 kommer den sammantagna skattefinansieringen enligt kalkylen att vara lägre än för år 2001. Detta även i nominella termer, reellt handlar det om en nedgång på cirka 3,6 procent. Om inflationen beaktas är tillväxten från i år till år 2004 i det närmaste noll. Inför 2003 höjde fem kommuner skattesatserna för att klara finansieringen. Den genomsnittliga kommunala skatteprocenten steg därmed från 16,41 procent ifjol till 16,47 i år.

Inför 2004 råder det fortfarande en viss osäkerhet kring huruvida det allmänna avdraget kommer att vara kvar i kommunalbeskattningen enligt alternativ (a) i sammanställningen nedan, eller om avdraget kommer att slopas enligt alternativ (b), vilket landskapsstyrelsen aviserat. Om avdraget försvinner ökar kommunernas skatteintäkter, men istället kommer landskapsandelarna enligt förslaget att sjunka. Tidtabellen för det lagpaket som innehåller förändringarna är rätt knapp. Förändringarna måste träda i kraft från årsskiftet för att kunna tillämpas år 2004. Totalt sett blir utfallet lite positivare ur kommunalt perspektiv om det allmänna avdraget bibehålls, det vill säga alternativ (a), men variationerna mellan kommunerna är stora.

Två andra aspekter har avgörande betydelse för den negativa utvecklingen av kommunernas skatteinkomster under perioden. För det första har de andelar av samfundsskatterna (företagsskatterna) som tillfaller kommunerna gradvis sänkts ända sedan 1997. År 1997 fick kommunerna 44,8 procent av skatterna. I år utgör kommunernas andel endast 19,75 procent. Samtidigt har statens – och via klumpsumman landskapets - andel av de här skatterna ökat. För det andra har ökade avdrag i förvärsinkomstbeskattningen dämpat utvecklingen av kommunalskatterna. Tillväxten i skatteintäkterna ökar därmed betydligt försiktigare än förvärsinkomsterna. Riksdagen har årligen beslutat om höjda avdrag som via motsvarande beslut i Lagtinget har minskat kommunernas intäkter med flera hundratusen euro per år. Bara i år motsvarar ökningarna i avdragen minskade skatteintäkter i storleksordningen 1 miljon euro.

Kommunernas samlade skattefinansiering, 1.000 euro

	2001	2002*	2003**	2004**(a)	2004**(b)
Skatteinkomster, totalt	66 487	63 170	63 259	63 665	66 750
Landskapsandelar netto, totalt	21 160	21 860	22 662	23 667	20 357
Skattefinansiering, totalt	87 646	85 030	85 921	87 332	87 106
Förändring, %	4,9	-3,0	1,0	1,6	1,4
Skattefinansiering, euro per invånare	3 400	3 269	3 272	3 310	3 302
Förändring, %	4,6	-3,9	0,1	1,2	0,9

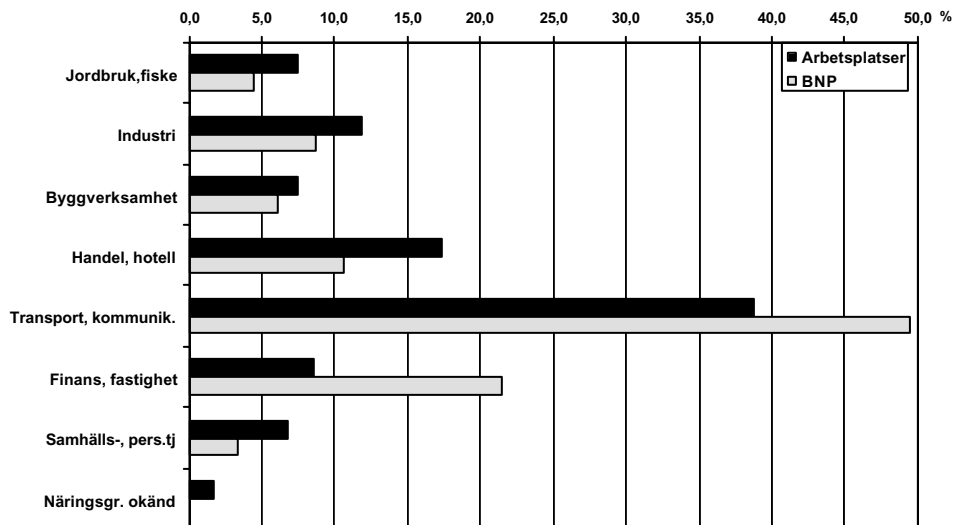
* Prel. uppg. **Prognos

Inför framtiden tillkommer de allt större orosmolnen kring utvecklingen av den åländska passagerarsjöfarten. Frågan är om och hur snabbt eventuella fortsatta flaggbyten sker. Om det åländska tonnaget byter flagga tillfaller företagsskatterna inte längre de åländska kommunerna. Även skatteinkomsterna från förvärvsinkomsterna minskar betydligt om de åländska sjömännen är anställda på utländskt tonnage. Om en sjöman till exempel är anställd på ett svenskt fartyg betalas i första hand en källskatt på 15 procent till Sverige. Personen är skattskyldig även i Finland, men får dra av den skatt som betalats i Sverige. Om den slutliga skatten efter avdrag blir lägre än 18 procent, vilket inte är ovanligt, betalas ingen kommunalskatt alls. Om kommunerna får skatt kan den skatten i slutändan vara mindre än en femtedel av vad den hade varit om sjömannen hade varit anställd på ett åländskt/finskt fartyg. Det aktuella läget inom sjöfartsnäringen och – politiken behandlas närmare i avsnitt 3.3.

3.3. Läget inom det privata näringslivet

Analysen av läget inom det privata näringslivet grundar sig på resultaten från vårens konjunkturbarometerundersökning samt på uppgifter om företagens omsättning och lönekostnader från Statistikcentralens mervärdesskatteregister. Nyckelpersoner från vissa branscher och branschorganisationer här även kontaktats. Omsättningens och lönekostnadernas förändringar fram till och med juni respektive juli redovisas i figurer för respektive bransch. Det bör poängteras att tillväxtdiagrammen, som är säsongutjämnade, försöker hitta en trend i utvecklingen och kan därför beskrivas som en anpassad modell per bransch. Tidsseriemodellerna revideras med jämna mellanrum och företag som nybildas eller byter bransch kan också påverka beskrivningen av utvecklingen bakåt i tiden. De olika branschernas relativa betydelse för sysselsättning och BNP (förädlingsvärdet) inom åländsk ekonomi sammanfattas i *figur 13* nedan.

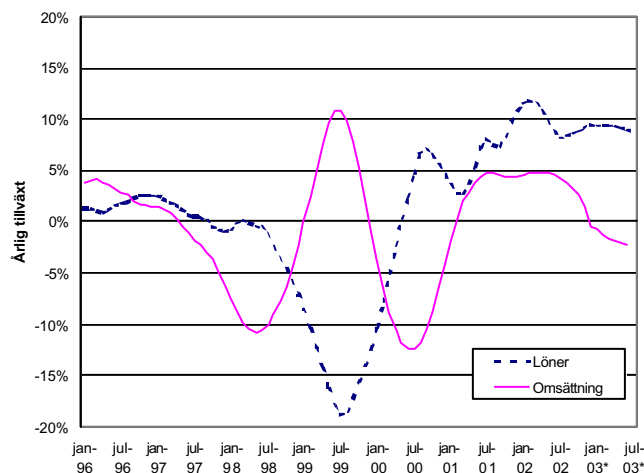
Figur 13: Näringslivsstruktur år 2000

Enligt den under våren gjorda konjunkturenkäten såg många aktiva inom **primärnäringsarna** mycket dystert på sina såväl som branschens verksamhetsförutsättningar under perioden fram till början av nästa år. Den negativa bedömningen gällde i stort sett alla viktigare ekonomiska indikatorer som lönsamhet, omsättning, investeringar och sysselsättning. En granskning av branschens omsättnings- och löneutveckling under våren och sommaren bekräftar i grova drag konjunkturenkätens pessimistiska bild. En kraftig nergång i omsättningen parad med fortsatt höga lönekostnadsvolymer karakteriserar sålunda den hittillsvarande utvecklingen under 2003 (*figur 14*).

Primärnäringsarnas årliga omsättningstillväxt har sedan sommaren 2001 legat just under 5-procentsnivån, men från och med sommaren 2002 blev tillväxttakten långsammare och låg runt nollprocentsnivån i slutet av året. Under första halvåret av innevarande år har kräftgången fortsatt och branschen har sedan januari i år uppvisat direkt negativa tillväxtsiffror. I juni hade sålunda produktionsvolymen jämfört med situationen 12 månader tidigare sjunkit med drygt 2 procent. Lönekostnadernas årliga tillväxttakt har varit betydligt snabbare och höll sig runt 10-procentsnivån under år 2002. Hittills under 2003 har lönekostnadsexpansionen hållit sig strax under 10-procentsnivån och varit svagt sjunkande. Ser man på omsättningens och lönekostnadernas utveckling under senare år, framkommer ett växande gap mellan svagt sjunkande omsättning och växande lönekostnader. Jämfört med situationen 1995 hade sålunda branschens lönekostnader sommaren 2003 stigit med omkring 10 procent samtidigt som omsättningen sjunkit med ca 5 procent.

Figur 14: Primärnäringarnas omsättnings- och lönekostnadsutveckling

Vare sig vårbarometerns eller de omsättningskatteregisterbaserade uppgifterna är dock riktigt representativa för primärnäringen som helhet. Merparten av jord- och skogsbruket utövas av enskilda personer som är underrepresenterade i vårenkätens urval. Eftersom jordbrukarna normalt inte heller betalar in mervärdesskatten månadsvis så är lantbruket även underrepresenterat i denna källa. Huvuddelen av dataunderlaget grundar sig sålunda på de mer sysselsättningsintensiva fiskodlingarnas svar. Nedan följer därför en separat granskning den dagsaktuella konjunkturbilden och framtidsutsikterna för primärsektorns tre huvudbranscher: jordbruk, fiske/fiskodling och skogsbruk.

Under hösten kommer flera för det åländska **jordbruket** viktiga frågor att avgöras. Förhandlingarna kring fortsättningen av stödprogrammet enligt artikel 141 i EU-anslutningsfördraget riktat till jordbruket i södra Finland och på Åland slutfördes i medlet av oktober. Finland och EU kom överens om att det nationella 141-stödet, som är ett inkomststöd främst till mjölk- och djurproduktionen samt växthusnäring, blir kvar i fyra år men att det skärs ned. Det finns dock goda möjligheter att kompensera nedskärningen via andra stödformer.

Om man ser till det aktuella läget inom enskilda produktionsområden så är situationen inom mjölksektorn förhållandevis stabil. Normalt sett brukar priserna stiga något mot slutet av sommaren och hösten och detta år verkar priserna stiga något mer än normalt. För nötköttets del karaktäriserades vintern och våren av ett kraftigt överutbud. Det är först i slutet av augusti och början av september som branschen börjar se en stabilisering av utbudssituationen vilket gjort att priserna också har slutat att sjunka. Den åländska svinproduktionen är obetydlig. Priserna har fallit konstant sedan toppnoteringarna i slutet av 2001. Under de senaste veckorna har en antydning till stabilisering av priset noterats men branschen tror inte att det är början på någon mer långsiktigt positiv utveckling. Fårköttet är som vanligt den sektor som visar upp den stabilaste konjunkturen. Man har hittills lyckats hålla priserna på Åland på en något högre nivå än i Finland tack vare god kvalitet och kostnadseffektiv nischproduktion.

Spannmålsodlingen brukar allmänt sägas föra en tynande tillvaro. För tillfället ser odlarna dock tillbaka på ett av de bättre åren på länge. Skörden verkar trots den torra sommaren att bli riktigt god. Prismässigt är det endast havren som drabbas av stora prisfall denna säsong. Övriga spannmålsgrödor har endast marginellt sänkta avräkningspriser. Branschen förutspår en ökad odling av brödsäd då det varit några år med goda produktionsutfall som stimulerat odlarna samtidigt som produktpriset här är någorlunda attraktivt.

Hur säsongen för specialgrödorna sockerbeter och potatis kommer att gestalta sig är det för tidigt att dra några slutsatser om ännu. Den varma sommaren har gjort att tillväxten var väldigt låg under en period i juli, men sockerbeterna tros kunna återhämta sig tack vare en gynnsam höst. Inför odlingssäsongen 2003 verkade intresset för chipspotatisodlingen vara stigande efter några års svalare intresse. Anledningen var en ny prisöverenskommelse mellan förädlingsindustrin och odlarna som skulle göra att de flesta odlare kunde se fram emot högre priser. Detta odlingsår verkar dock resultera i en skörd som ligger långt under medelskörden - och också under de prognoser som gjorts upp inom branschen med vetskap om de svåra odlingsförhållanden som rått under sommaren med extrem hetta och bristande tillgång på vatten. Kvalitetsmässigt är det dessutom problematiskt då odlingarna drabbats av skorv på grund av den ojämna odlingssäsongen.

Grönsaksodlingen går för närvarande bra och efterfrågan är god. Prisnivån är beroende på skördarna och dessa ser normala ut (utom för vissa produkter som lidit av sommarens höga temperaturer). Fruktdodlingen ser fram emot en bra säsong med god skörd och bra priser. Både frukt- och grönsaksnäringen ser med tillförsikt på framtiden och nyinvesteringar är här aktuella i såväl produktions- som försäljningsledet.

Inom **skogsbruket** har avverkningen hittills varit god under innevarande år. Avverkningen under året ser dock inte ut att nå riktigt ända fram till skogsbruksplanens målsättning om 208.000-210.000 kubikmeter. Sannolikt kommer resultatet vid årets slut att ligga på nivån 190.000 – 200.000 kubikmeter.

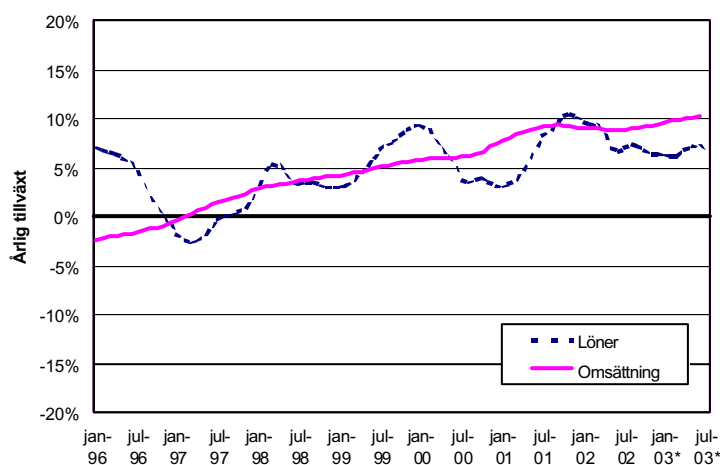
Läget inom **fiskerinäringen** som helhet har inte förändrats på något avgörande sätt sedan vårens konjunkturöversikt. Näringen befinner sig fortsättningsvis i en period av ansträngd lönsamhet och osäkerhet om de framtida verksamhetsförutsättningarna. När det gäller fiskodlingen så kan det konstateras att årets säsong varit relativt dålig. Under vintern och våren noterades hög dödlighet i många odlingar, vilket förväntas påverka utbudet av slaktfärdig fisk såväl under innevarande som nästa år. Verksamheten har breddats genom att produktion av sik har påbörjats i några av de åländska odlingarna. Produktionsvolymen är dock liten. EU-kommissionen har nyligen fattat beslut om temporärt införande av en dumpningstull på norsk regnbågslox på ca 21,4 procent, vilket kan antas ha positiv inverkan på prisbilden.

Trålfisket av strömming har stabiliserats på sin nuvarande låga nivå. Denna del av fisket har dock idag rätt liten betydelse. Merparten av den åländska trålfiskeflottan har avvecklats och det kvarvarande fisket koncentrerats till våren då största delen av fångsten går till foder. Vårens laxfiske var mycket dåligt och sälskadorna fortsatte att öka. Trots de låga fångstsiffrorna har inköspriset på lax hos de åländska inköparna haft svårt att hålla sig på en acceptabel nivå. Situationen för det framtida laxfisket bedöms som kritisk. EU-kommissionen har föreslagit stegvis införande av totalt drivgarnsförbud i Östersjön till år 2007.

Det åländska torskfisket, som bedrivs av ett fåtal båtar i södra Östersjön, har i år gett ett bra resultat. Fiskets framtid är dock osäkert på grund av pågående diskussioner på internationellt plan om ökade fiskebegränsningar. Det småskaliga kust- och skärgårdsfisket karakteriseras av relativt stora fluktuationer i avseende på fisktillgång och prisbild. Enligt uppgifter från den åländska fiskhandeln har fångsterna av de viktigaste arterna sik, gös och abborre under början av hösten varit bra.

Inom **livsmedelsindustrin** var framtidsutsikterna enligt vårens konjunkturbarometer fortsättningsvis ljusa trots att företagens förväntningar på branschen som helhet har blivit mer negativa. Några nyanställningar eller större investeringar planerades dock inte under innevarande år. Istället uppger företagen att de kommer att satsa på rationalisering av verksamheten, produktutveckling och marknadsföring de närmaste åren. Branschen domineras av några större aktörer vars utveckling slår mycket kraftigt igenom för hela den åländska industrikonjunkturen. Dessa karaktäriseras för närvarande av konsolidering och 'business as usual' på hemmamarknaden samt expansion och etablering på nya marknader av vissa nischprodukter (främst snacks)

Figur 15: Livsmedelsindustrins omsättnings- och lönekostnadsutveckling

Enligt mervärdesskatteregistret har omsättningen inom livsmedelsindustrin sedan sommaren 2001 legat på en årlig tillväxttakt på ungefär 9 procent (*figur 15*). Under första halvan av innevarande år har volymökningen inom branschen stegrats till 10 procent. Lönekostnadernas

tillväxttakt, som tenderar att variera mer än omsättningens, är för tillfället något lägre, drygt 7 procent. Om man ser på omsättnings- och lönekostnadsutvecklingen på lite längre sikt, så har de sedan år 1995 i stort utvecklats i samma takt och låg båda runt indexnivån 145 sommaren 2003.

Den totala åländska mejeriproduktionen ligger på samma nivå som under fjolåret medan invägningen av mjölk är något lägre än tidigare. Dock tyder en viss uppgång under senare tid på att man kan komma upp på ungefär samma volymer som tidigare trots att ett flertal producenter lagt ned sin produktion under året. Antalet producenter börjar nu bli så lågt att den enskilda producentens betydelse för mejerisektorns mjölkvolymer i visa fall är mycket stor.

Beträffande köttförädlingen så har nötköttet under innevarande år karaktäriserats av överskottsutbud och åtföljande prispress. Vissa inom branschen anser dock att det finns utrymme för viss produktionstillväxt om man lyckas hålla en hög kvalitetsnivå och inriktar sig på lokal avsättning. Svinköttproduktionen är liten på Åland och har dessutom under senare år haft en mycket dålig utveckling med snabbt fallande priser. Konkurrerande produktion i Finland väntas växa då en mängd nya slaktsvinstall börjar producera för fullt. Fårköttproduktion är förhållandevis stabil. Prisnivån är acceptabel och antalet tackor som registrerats in för produktion har ökat något denna säsong. Detta är dock inget som oroar eftersom de volymer som produceras nu kan med lätthet avsättas till rådande priser.

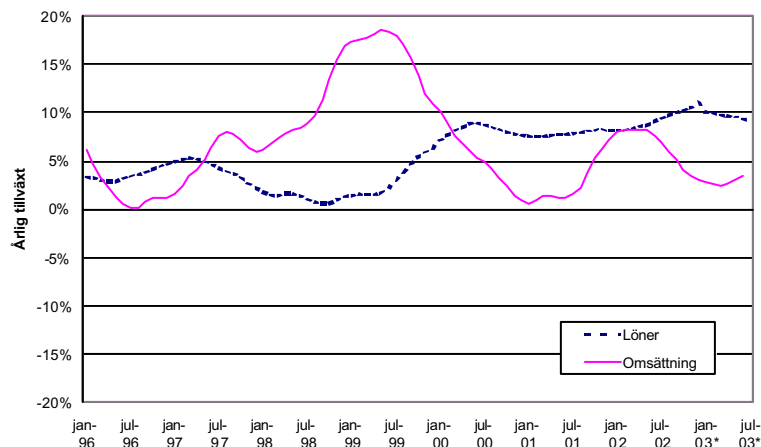
Årets dåliga potatisskörd har gjort att den åländska snacksproduktionen i hög grad måste förlita sig på odlingar utanför Åland. De förädlade produkterna rapporteras dock ha en fortsatt stark efterfrågan. Expansion pågår fortlöpande dels genom nya produkter och produktutveckling och dels genom utökning av produkternas geografiska marknadstäckning. Man ser en stor tillväxtpotential i marknaderna i öst.

De delar av den **övriga industrin** som av tradition levt på underleveranser till den svenska exportindustrin (främst inom metallsektorn) har under senare år drabbats en del av den svaga svenska industrikonjunkturen. Den skärpta konkurrensen och allmänt svaga svenska marknaden har även satt sina negativa spår i tryckeribranschen. Även inom delar av träindustrin har exportmarknaderna krympt som en följd av främst strukturproblemen inom den tyska ekonomin. Exportförutsättningarna har också försämrats genom prispress och ökad konkurrens från kanadensiska, baltiska och ryska leverantörer. Inom flisindustrin är det fortsättningsvis prismässigt tufft, vilket beror på stort utbud på massaved och hård konkurrens från Sverige och Baltikum.

Inom den kemiska och plastindustrin är dock efterfrågan och lönsamheten fortsättningsvis god. Här sker dock expansionen numera i allt högre grad i låglöneländer utanför Åland, t ex i Baltikum.

Trots dessa problem såg dock den åländska småindustrin (exklusive livsmedelsindustri) i vårbarometerna att framtidsutsikterna var rimligt goda. Förväntningarna på lönsamheten under resten av innevarande år var positiva och vissa nyanställningar planeras. Däremot hade investeringsviljan försvagats. Transportkostnaderna upplevdes som det största hindret för utvecklingen av företagen, tätt följt av den hårda konkurrensen.

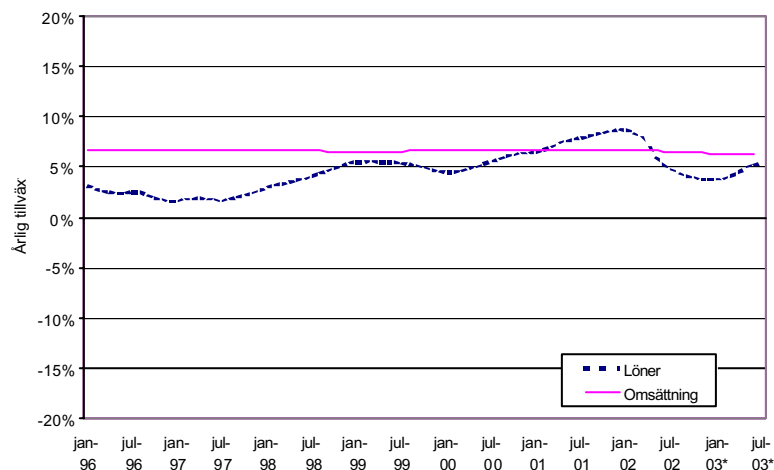
Figur 16: Den övriga industrins omsättnings- och lönekostnadsutveckling

Den positiva tongången bekräftas också i viss utsträckning av det faktum att branschens försäljningsvolym är stadd i stadig tillväxt sedan april månad detta år (*figur 16*). Lönekostnadsstegringen ligger dock fortsättningsvis på en betydligt högre nivå, dock sedan början av detta år något avtagande.

Inom den heterogena branschen **vatten- och elförsörjning** förväntades enligt vårbarometern omsättningen öka parallellt med en viss nedgång i lönsamheten. Några större förändringar i investeringarna eller antalet anställda planerades inte.

Figur 17: Omsättnings- och lönekostnadsutvecklingen inom el och vatten

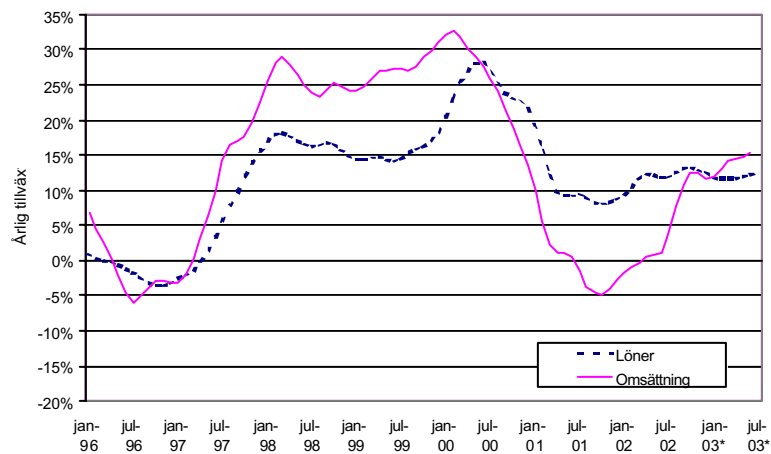
Omsättningens årliga tillväxttakt har under hela den period som ÅSUBs register omfattar varit nästan 7 procent. Lönekostnadernas årliga tillväxttakt var som högst (nästan 9 procent) årsskiftet 2001-2002 för att sedan bli långsammare. Sedan början av innevarande år har lönekakan åter börjat växa snabbare och närmade sig under sommaren samma tillväxttakt som företagens försäljning (5-6 procent). Jämfört med situationen år 1995 har omsättningen i löpande priser ökat med ca 66 procent och lönekostnaderna med ca 43 procent.

Enligt vårbarometern såg framtidsutsikterna för **byggsektorn** relativt ljusa ut. Lönsamheten förväntades öka och företagens vilja att investera och nyanställa var god. Under de närmaste åren uppgav företagen sålunda att de främst kommer att satsa på personalutbildning samt expansion genom ökad arbetskraft förutom att de kommer att rationalisera verksamheten. Största delen av byggföretagen uppgav också bristen på kompetent personal som det största hindret för utvecklingen av det egna företaget följt av den hårda konkurrensen. Detta gäller fortfarande efter den gångna sommaren.

Branschen verkar för närvarande surfa på en åländsk byggkonjunkturtopp som kommer att vara åtminstone detta år ut. Bristen på arbetskraft är påtaglig och flera finska företag/byggare är för närvarande aktiva på den åländska marknaden för att utnyttja konjunkturtoppen inom branschen. Konjunkturläget avspeglar sig även inom sågindustrin som under året haft mycket lokal avsättning av sina produkter på grund av den höga aktivitetsnivån inom byggsektorn. Bedömare inom branschen uttrycker dock viss oro för situationen om 1-2 år, då den åländska byggsektorn – om inte fler nya byggprojekt startas - sannolikt kommer att gå in en betydligt lugnare konjunkturfas.

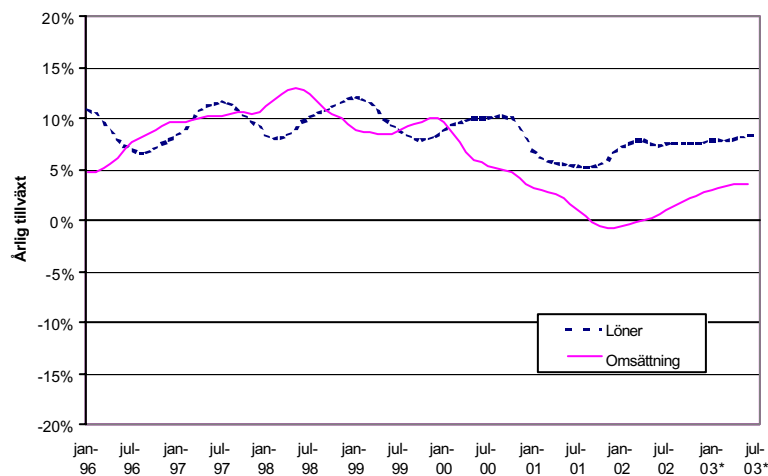
Årets kraftiga uppgång inom byggsektorn bekräftas även av de uppdaterade uppgifterna från mervärdeskatteregistret. Från januari och fram till sommaren innevarande år tog omsättningstillväxten ett påtagligt kliv uppåt – från en genomsnittlig tillväxttakt (årsbasis) på drygt 11 procent i början av året till en mer än 15 procent under den gångna sommaren. Lönevolymernas tillväxttakt har i stort följt omsättningens, dock sedan början av året på en något lägre nivå än omsättningstillväxten, något som ju också tyder på förbättrad produktivitet och ökade marginaler inom branschen.

Figur 18: Byggbranschens omsättnings- och lönekostnadsutveckling

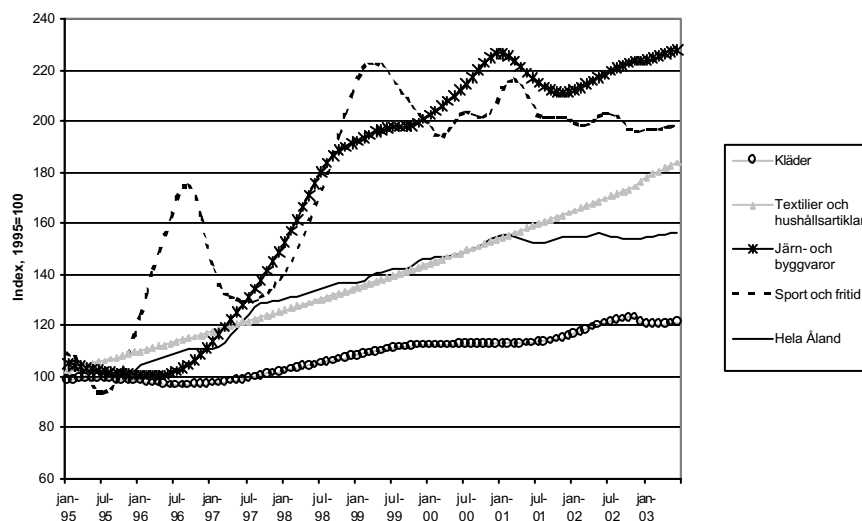
Bilden av **handeln** har varit rätt stabil och ljus i de senaste konjunkturbarometrarna med positiva förväntningar på lönsamheten. Detta gällde även den senaste vårbarometern. Utvecklingen under sommaren och inledningen av hösten har bekräftat den allmänt taget ljusa bilden. Ålänningarnas konsumtion är fortsatt hög och upplevs av delar av handeln ha förbättrats ytterligare under innevarande år. Även turistintäkterna har bidragit till inkomsterna på ett positivt sätt. Branschen genomgår dock en gradvis förskjutning mot de största och mer centralt lokaliserade enheterna, medan småbutikerna, särskilt inom dagligvaru- och fackhandeln, får det allt svårare att klara konkurrensen. De nyinvesteringsplaner som finns gäller också nästan uteslutande utvecklingen av de större detaljhandelsenheterna.

Figur 19: Handelns omsättnings- och lönekostnadsutveckling

Sedan början av förra året har handelns omsättnings och löneökningstakt stigit rätt påtagligt (*figur 19*). Ett potentiellt bekymmer är dock att lönekostnadsutvecklingen (för branschen som helhet) ända sedan början av år 2000 kontinuerligt legat över omsättningstillväxttakten.

Figur 20: Omsättningens utveckling inom detaljhandeln

En närmare titt på utvecklingstrenderna inom vissa delar av handeln visar att omsättningen i företag som säljer produkter förknippade med byggnad, sport och fritid samt inredning har ökat snabbast sedan år 1995 (*figur 20*). Alla dessa delbranscher är sådana som traditionellt är känsliga för konjunktursvängningar. Sedan år 1995 har omsättningen i företag som säljer järn- och byggvaror ökat snabbast. Under år 2001 minskade dock omsättningen i företagen som säljer järn- och byggvaror för att sedan öka igen år 2002. Detta var även var fallet för byggföretagen (se *figur 18*). Den allt snabbare tillväxten i byggvaruhandeln har fortsatt även under 2003. Handeln med sport- och fritidsartiklar har också ökat snabbt, men det verkar som om omsättningen stabiliserat sig runt indexnivån 200. En annan bransch vars omsättningsutveckling ligger ovanför genomsnittets är handeln med textilier och hushållsartiklar (butikshandel med möbler, belysningsarmatur, inredningsartiklar mm). Omsättningen inom handeln med kläder, som ligger under genomsnittet för handeln, har ökat med drygt 20 procent i löpande priser sedan år 1995. Efter en mera markerad uppgång från andra halvan av 2001 och fram till sommaren 2002 har tillväxttakten dock tenderat att gå ner en aning inom klädeshandeln. Under våren och sommaren innevarande år märks dock en åter en svag uppgång inom branschen.

Under år 2002 minskade antalet nyregistrerade bilar med 4 procent (totalt nyregistrerades 550 bilar), vilket delvis kan förklaras med osäkerheten kring skattereformen för nya bilar och de utdragna processerna om importen av begagnade bilar. Antalet begagnade bilar från Finland ökade däremot under året med 6 procent (totalt infördes 542). Under de nio första månaderna år 2003 nyregistrerades totalt 538 bilar. Detta motsvarar en uppgång med 115 bilar (27

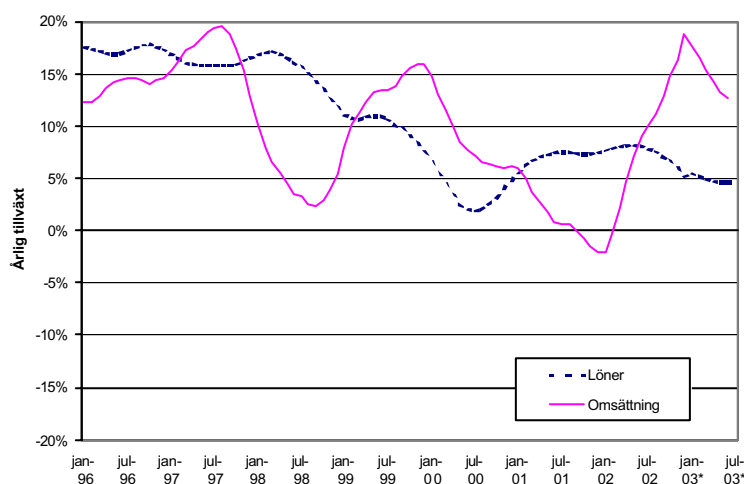
procent) jämfört med motsvarande period i fjol. Poängteras bör att antalet nyregistrerade bilar sjönk i september (-18 procent) för första gången i år. Under de åtta första månaderna sjönk införseln av begagnade bilar från Finland med 5 procent till 344 stycken, varav 280 var personbilar. Importen av begagnade personbilar från utlandet uppgick till 147 stycken varav huvuddelen (127) kom från Sverige.

En något svagare utveckling av antalet nyregistrerade bilar förutspås under nästa år. Den svenska bilimporten kommer sannolikt att bli viktigare. Eftersom priset för en typisk bättre begagnad bil ligger ca 20 procent under hittillsvarande åländska priser, så kommer detta att medföra en sänkning av priserna inom hela den begagnade bilmarknaden på Åland. Det kan inte heller uteslutas att detta påverkar nybilsförsäljningen – åtminstone för en del bilmärken. Vissa omstruktureringar när det gäller fördelningen av märken och andra typer av serviceavtal bland de åländska återförsäljarna kan också bli aktuella.

Inom **hotell- och restaurangbranschen** var utsikterna enligt vårens konjunkturbarometer för branschen som helhet negativa, medan förväntningarna på det egna företagets verksamhet var svagt positiva. Vissa företag inom branschen uppgav att omsättningen under våren verkar ha minskat något jämfört med ifjol, medan sommarens försäljning blev relativt normal trots en sval start på sommaren. Flera företagare hade också den uppfattningen att högsäsongen har infallit en vecka senare i år jämfört med tidigare år. Dessutom verkar det som om det skett en förskjutning av semestrandet från juni månad till augusti.

Den finska marknaden uppvisade en marginell minskning i efterfrågan både bland privatpersoner samt företag, vilket kan bero på en allmän försvagning av konjunkturläget i Finland. En allmän uppfattning bland turisterna och speciellt bland svenskarna är att det är dyrt på Åland. Bokningsläget inför hösten verkar inte vara så bra, men man bör komma ihåg att trenden går mot mer spontant bokande och kortare framförhållning.

Figur 21: Hotellen och restaurangernas omsättnings- och lönekostnadsutveckling

Omsättningens årliga tillväxttakt ökade stadigt under år 2002, efter att ha varit till och med negativ under vintern 2001-2002. Från att ha uppvisat en tillväxttakt om drygt 18 procent i slutet av år 2002 blev tillväxttakten långsammare igen under det första halvåret 2003, men låg trots detta i juni på en tillväxttakt om ca 13 procent. Lönekostnadernas årliga tillväxttakt blev aningen långsammare under hösten 2002 och har under det första halvåret 2003 hållit sig runt 5-procentsnivån.

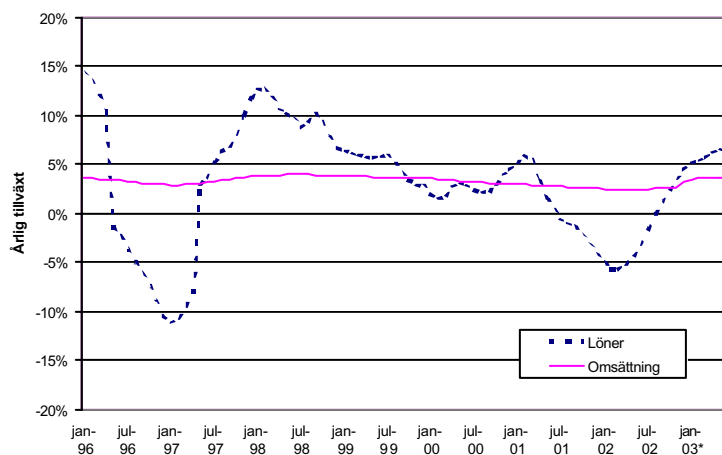
Poängteras bör att omsättningen inom hotell- och restaurangbranschen (trots relativt stora variationer i den årliga tillväxttakten) jämfört med andra branscher uppvisat en kraftig ökning, med nästan 130 procent i löpande priser sedan år 1995.

Enligt inresandestatistiken reste ca 1.374.900 personer till Åland under perioden januari-september 2003, en marginell ökning jämfört med motsvarande period ifjol. Antalet resenärerna från Finland verkar fortsättningsvis minska om än inte lika mycket som tidigare. Poängteras bör att antalet resenärer från Finland minskade med i snitt 6,5 procent under högsäsongen jämfört med juni-augusti ifjol. Resenärerna från Sverige ökade med 1,1 procent under de nio första månaderna.

Tillgänglig hotellstatistik visar på en marginell minskning av antalet övernattningar på de åländska hotellen under årets första nio månader. Svenskarnas hotellövernattningar ökade marginellt, medan finländarnas och de övriga gästernas övernattningar minskade med en respektive åtta procent.

Den inom den åländska ekonomin så omfattande branschen **transport och kommunikation** som domineras av sjöfarten men som omfattar alla former av transport, post- och telekommunikationer samt resebyråverksamhet. Företagen uppgav i vårens konjunkturbarometer att branschens framtidsutsikter har försämrats avsevärt, även om tilltron till det egna företags verksamhet fortfarande var svagt positiv. Förväntningarna på utvecklingen av omsättningen var negativa, men nu har även förväntningarna på lönsamheten försämrats avsevärt. Trots detta kunde en svag vilja till att nyanställa personal samt investera skönjas. Företagen uppgav också att de på lite längre sikt främst skall satsa på att investera. Den hårda konkurrensen uppfattades så sent som i våras fortfarande som det största hindret för utvecklingen av företagen, men även arbetslagstiftningen och osäkerheten om verksamhetsförutsättningar och konjunkturläge upplevdes som begränsande.

Figur 22: Omsättnings- och lönekostnadsutvecklingen inom transport och kommunikation

En fram till sommaren 2003 uppdaterad bild av omsättningsutvecklingen inom branschen transport och kommunikation visar på förhållandevis stabil långsiktig tillväxttakt på årsbasis kring 3-4 procentsnivån. Lönernas årliga tillväxttakt har däremot varierat mer. Från och med våren 2001 minskade lönevolymerna till följd av ett kollektivavtal mellan redarföreningen och Sjömans-Unionen som skapade möjligheter för rederierna att sänka arbetskraftskostnaderna. Lönekostnadernas årliga tillväxttakt blev positiv igen hösten 2002 och närmade sig 7 procent (årsbasis) i början av den gångna sommaren. För närvarande är tvååriga kollektivavtal i kraft gällande huvuddelen av färj- och frakttonnaget. I början av nästa år kommer en allmän lönehöjning på 2,2 procent. Avtalen löper ut i februari 2005.

Denna höst blir avgörande för **färjsjöfartens** framtid under finsk/åländsk flagg. Dagsläget är att passagerarrederiernas försäljningsbidrag är på väg nedåt till följd av kraftigt sänkta landpriser (främst i Finland, diskussion pågår dock även i Sverige om en sänkning av alkoholskatten från och med 2005) samtidigt som konkurrerande från estniska fartyg blir allt mer märkbar. Hittills har redan tre passagerarfartyg, varav ett åländskt, inregistrerats under svensk flagg. Silja Line har meddelat att åtminstone ett av deras större fartyg byter flagg nästa år. För Birka Lines nybygge, som levereras nästa höst, har inga definitiva beslut om flaggval ännu tagits.

Den finska regeringen har meddelat att den inom november månad avser se över behovet att utveckla färjsjöfartens verksamhetsvillkor (inkl. rederibesattningen). Om regeringen denna höst inte i första hand beslutar om sänkningar av arbetsgivarens lönebikostnader, och i andra hand om en revidering av rederibesattningen ägnad att befrämja nyanskaffningar kommer flaggbytena inom finsk och åländsk färjsjöfart att fortsätta. Scenariot kommer i så fall vara att

nybyggen flaggas direkt under annan flagg och fartyg som är direkt utsatta för konkurrens från lågkostnadsregister inom (eller utanför) EU, byter flagg.

Utflaggning av åländska färjor till Sverige behöver dock inte nödvändigtvis betyda att de av ålänningar besatta sjöarbetsplatserna automatiskt får ny arbetskraft från Sverige. Särskilt i det kortare perspektivet kan ålänningarnas position ombord till och med tänkas bli förstärkt av det faktum att fartygen hamnar under en enspråkig svensk myndighetstillsyn (och i vissa fall även förflyttning till mer Sverigeanknutna rutter). Det faktum att den svenska registermodellen ger större skatteåterbäring till rederierna från sjöarbetsplatser med i Sverige bosatt personal torde dock leda till ett långsiktigt tryck mot anställning av mer rikssvensk personal – alternativt att den åländska personalen bosätter sig i Sverige. För en åländsk färja av genomsnittstorlek uppgår sålunda kostnadsskillnaden mellan enbart i Sverige respektive enbart på Åland (och/eller i Finland) bosatt sjöpersonal till över 500.000 euro per år – till den svenska personalens fördel.⁵

För det medelstora **lasttonnaget** kan det skönjas en svagt neråtgående trend på tidsbefraktningensmarknaden. Orsaken är överutbudet på tonnage som byggts på spekulat. Den vikande fraktmarknaden har medfört att flera av dessa fartyg idag är till salu. Det som räddat lönsamheten och hjälpt de etablerade rederierna att hålla ut i konkurrensen är att ränteläget är betydligt lägre än kalkylerat.

Det allra minsta resebefraktade frakttonnaget har haft en oväntat svag sommar vilket även lett till kortare perioder av uppläggning. Till hösten förväntas dock marknaden förbättras avsevärt. Man kommer sannolikt på befraktarhåll att gardera sig mot att det, som under det senaste året, återigen kan bli en mer påtaglig isvinter. Detta betyder att transportmängderna tillfälligt kan öka under hösten så att det temporärt också kan komma att finnas behov för mera tonnage.

Den finska regeringen verkar nu ha insett att inget rederi kommer att ta den nya tonnageskattelagen i bruk. Därför är det positivt att en återinföring av 6 § fartygsanskaffningsreservering, i lagen om skattelättnader för sjöfarten, seglat upp som ett troligt alternativ. Denna åtgärd skulle vara snabb att genomföra och leda till omedelbara nyanskaffningar inom lastfartygssektorn.

Bristen på eget sjöfolk med STCW-behörighet har tvingat rederierna att komplettera sina besättningarna med kompetent arbetskraft från Estland, till åländska lönevillkor. Samtidigt ser det dock ut som om andelen ålänningar i sjöskolorna är på väg upp. Målsättningen inom

⁵ I den svenska s.k. nettolönemodellen beror denna effekt på det faktum att den nettolön som rederiet utbetalar till de på Åland (Finland) bosatta sjömännen blir högre än motsvarande nettolön för de i Sverige bosatta sjömännen. Eftersom mellanskillnaden (5-10 %) beskattas av den finska staten och de åländska (och finska) kommunerna, så blir det dock i slutändan ingen större skillnad på den lön som de åländska/finska respektive svenska sjömännen faktiskt får ut.

branschen är att det traditionella sjöfararyrket återigen skall attrahera ungdomar, vilket i förlängningen utgör en bra grogrund för nya sjöfartsentreprenörer. Ett växande hot mot den åländska sjöfarten är det faktum att det inte grundats några nya rederier på Åland sedan 1970-talet.

Det utflaggade **tanktonnaget** har haft goda tider med bra intjäning som följd av hyfsade fraktpriser och god efterfrågan, något som ser ut att hålla i sig även framöver med tanke på den gradvis förbättrade internationella konjunkturen med ökad produktion och världshandel som följd. Efter en omfattande förnyelse av tonnaget är också den ålandsägda flottan inom detta segment utomordentligt konkurrenskraftig inför kommande – inte minst inom EU - skärpningar av myndigheternas miljö- och säkerhetskrav på de sjögående oljetransporterna.

Enligt vårens konjunkturbarometer var framtidsutsikterna inom **finanssektorn** ljusa, åtminstone beträffande företagets syn på det egna företagets verksamhet. Förväntningarna på lönsamheten har dock försvagats jämfört med tidigare barometerundersökningar. I dagsläget verkar också företagen inta en avvaktande position när det gäller framtida personalförändringar och investeringar. De inom sektorn utbetalade lönevolymerna har under senare år uppvisat en jämn ökningstakt på 7-9 procent. Den under de senaste tio åren genomförda omstruktureringen av verksamheten från manuella till elektroniska tjänster verkar nu i huvudsak vara genomförd samtidigt som konkurrensläget, särskilt inom banksektorn, medfört över lag hårt pressa marginaler.

Nedgången på börserna och den minskade värdepappershandeln har också påverkat finansbolagens marginaler negativt. Även inom försäkringssektorn växer konkurrenstrycket genom etableringen av en ny typ av försäkringsförsäljning via bankerna.

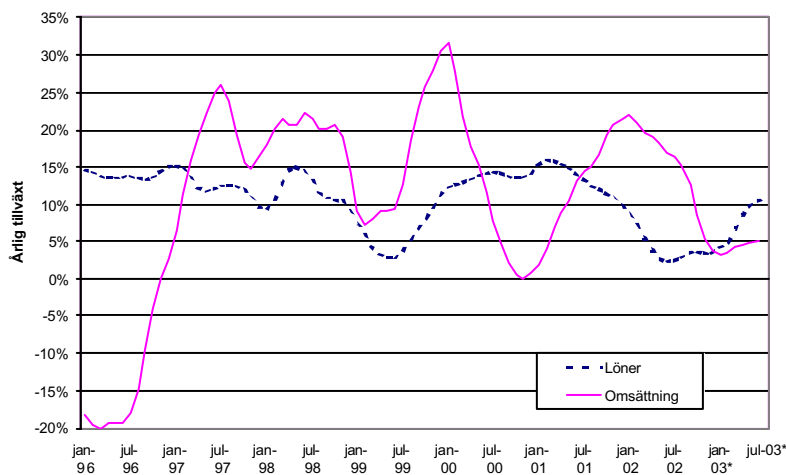
Bostadskrediterna har fortsatt att expandera tack vare stor nettoinflyttning och expanderande bostadsbyggande, en expansion som kreditföretagen förväntar fortsätta även under det kommande året. Även övriga privatkrediter går fortsättningsvis bra, bland annat tack vare de låga räntenivåerna. En eventuellt kommande generell höjning av räntenivån skulle dock kunna påverka utlåningen negativt.

Privatkundernas inflöde av sparmedel till bankerna uppvisar över lag en positiv utveckling. Även beträffande utvecklingen av försäkringsbolagens premievolymer är trenden försiktigt positiv.

Branschen **övriga tjänster** består av mycket olika typer av företag, till exempel företag som producerar tjänster till andra företag samt företag som är inriktade på enskilda privata konsumenter. Enligt vårenkäten till företagen har framtidsutsikterna inom branschen ljusnat. Omsättningen förväntades öka under innevarande år, medan förväntningarna på lönsamheten hade justerats neråt. Företagen sade sig planera nyanställa personal under året, men några större investeringar planerades inte.

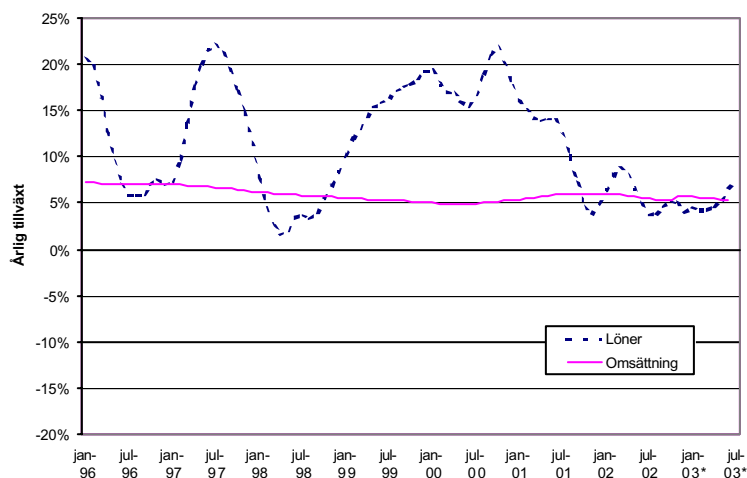
Bilden bekräftas i stort av uppdaterade momsregisterdata som visar på en sedan årsskiftet påtaglig uppgång i såväl omsättningen som löneutbetalningarna (*figur 23*). Uppgången är dock betydligt mer påtaglig för lönekostnaderna än för omsättningen, något som på sikt åter kan hota lönsamhetsutvecklingen och expansionskraften inom branschen.

Figur 23: Omsättnings- och lönekostnadsutvecklingen inom övrig service

En särskild granskning av de företag som kan klassificeras som **IT-företag** och som alltså till övervägande del ingår i näringsgrenen övriga tjänster ger vid handen att framtidsutsikterna fortsättningsvis ser ljusa ut. Förväntningarna på omsättningen, antalet anställda och investeringsvolymerna var väldigt positiva vid ÅSUB's vårenkät till de aktuella företagen.

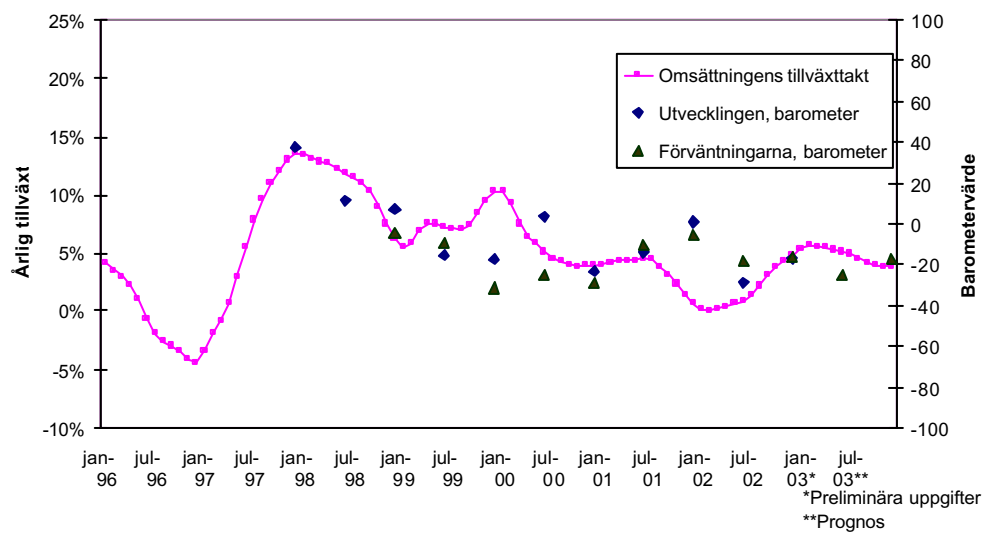
Figur 24: IT-sektorns omsättnings- och lönekostnadsutveckling

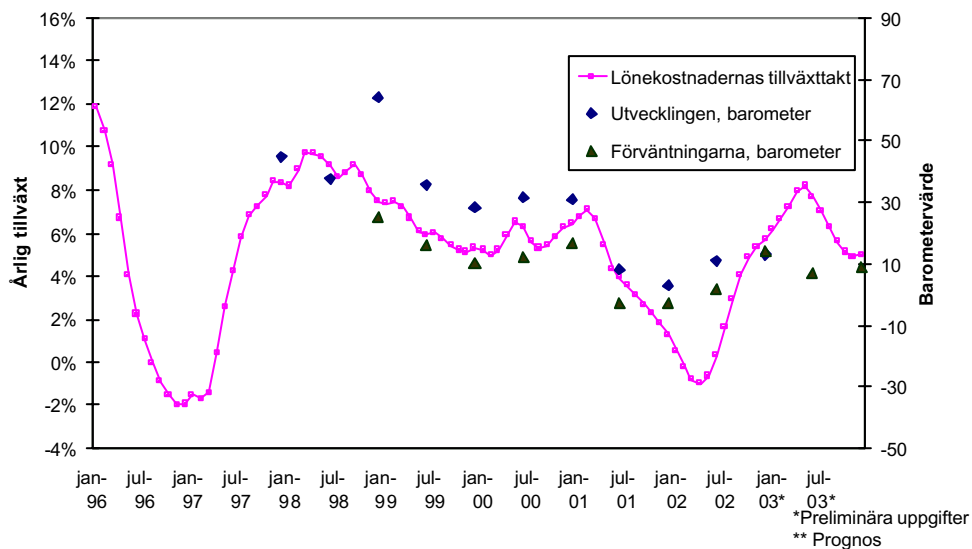
Som framgår av uppdaterade mervärdeskattregisterdata så har nu även tillväxten i lönerna börjat matcha produktionsutvecklingen bättre än tidigare (*figur 24*). Medan omsättningstillväxten hela tiden legat relativt stabilt på 5-7 procentsnivån, så har lönekostnadsutvecklingen varit synnerligen volatil. Instabiliteten i lönekostnaderna kan sannolikt åtminstone delvis förklaras med branschens svårigheter att hitta kompetent personal. Sedan mitten av 2002 ligger lönekostnadsutvecklingen dock ungefär på samma nivå som produktionen.

Bilaga: Omsättningens och lönernas utveckling - en jämförelse mellan barometersvaren och mervärdesskatteregistret

Omsättningens utveckling enligt momsregistret och konjunkturbarometern

Lönekostnadernas utveckling enligt momsregistret och personalstyrkans enligt konjunkturbarometern

31./41. LAGTINGET

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004	Förändring 2003-2004	Förändring 2002-2004
Summa inkomster	2 535	4 000	2 000	-50,0%	-21,1%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-2 155 889	-2 290 000	-2 363 000	3,2%	9,6%
Överföringsutgifter					
Realinvesteringsutgifter					
Summa utgifter	-2 155 889	-2 290 000	-2 363 000	3,2%	9,6%
Anslag netto	-2 153 354	-2 286 000	-2 361 000	3,3%	9,6%

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004	Förändring 2003-2004	Förändring 2002-2004
Utgifter per uppgiftsområde					
Lagtinget	-1 332 928	-1 375 000	-1 420 000	3,3%	6,5%
Lagtingets kansli	-504 116	-570 000	-585 000	2,6%	16,0%
Lagtingets övriga utgifter	-282 840	-298 000	-311 000	4,4%	10,0%
Ålands delegation i Nordiska rådet	-36 005	-47 000	-47 000	0,0%	30,5%
Summa	-2 155 889	-2 290 000	-2 363 000	3,2%	9,6%

41.01. LAGTINGET

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-1 332 928	-1 375 000	-1 420 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 332 928	-1 375 000	-1 420 000
Anslag netto	-1 332 928	-1 375 000	-1 420 000

Lagtinget utövar lagstiftnings-, budget- och kontrollmakt enligt de ramar självstyrelselagen och lagtingsordningen utstakar. Lagtingsarbetets omfattning beror i hög grad på den mängd framställningar som republikens president och landskapsstyrelsen överlämnar samt på i vilken utsträckning ledamöterna själva utövar sin initiativrätt. Bland annat som en följd av EU-medlemskapet har antalet framställningar från landskapsstyrelsen tenderat att minska något medan antalet ärenden rörande internationella avtal något ökat. Omfattningen av lagtingets arbete bedöms förbli i stort sett av samma omfattning som under senare år eller 170-180 sammanträdesdagar per år. Medlemskapet i lagtinget innebär utöver närvaro i pleni- och utskottsarbetet även insatser från ledamöterna i form av grupparbete, nordiska och övriga internationella kontakter, behov att läsa in och följa med material och information samt kompetensutveckling inom t.ex. IKT och språk.

Vissa frågor som gäller det parlamentariska samspelet mellan lagtinget och landskapsstyrelsen har utretts i en parlamentariskt sammansatt kommitté och kan under året tänkas resultera i förslag till ändringar i regelverket eller till övriga åtgärder som positivt påverkar de politiska umgängesformerna.

Landskapet deltar i EU-samarbetet på det sätt självstyrelselagen anger. På grund av unionens organisation och struktur bedrivs arbetet i huvudsak som ett reger-

ingssamarbete medan de nationella parlamentens roll är att följa och kontrollera regeringarnas arbete för att garantera att regeringsorganen agerar så att de har parlamentens förtroende. Detta förutsätter en nära samverkan mellan lagtinget och dess organ å ena sidan och landskapsstyrelsen och dess beredningsapparat å andra sidan. Kontinuerliga diskussioner förs om hur samspelet mellan lagtinget och dess organ och landskapsstyrelsen och dess förvaltning kan utvecklas och stärkas och de för landskapet väsentliga frågorna identifieras. Utgångspunkten är härvid en så ändamålsenlig resursanvändning som möjligt. Lagtinget följer utvecklingen och utvärderar verksamhet och resurser på basis av vunna erfarenheter.

I lagtinget sker samråd i EU-ärenden med landskapsstyrelsen i självstyrelsepolitiska nämnden eller något specialutskott beroende på ärendets natur. Antalet samrådsärenden har hittills varit 5-10 per år men bedöms öka något. Härutöver konsulterar landskapsstyrelsen lagtingets relevanta organ i olika EU-relaterade ärenden av allmän natur utan anknytning till konkreta förslag till rättsakter. I frågor som inte förutsätter samråd håller landskapsstyrelsen utskotten och lagtingsgrupperna kontinuerligt informerade genom att tillhandahålla information om EU-ärenden av särskilt intresse. Specialutskotten eftersträvar att genom de ansvariga landskapsstyrelseledamöterna hålla sig informerade om aktuella EU-frågor inom resp. ansvarsområde. Självstyrelsepolitiska nämnden följer också övriga EU-frågor av övergripande natur. I fokus står under året EU:s nya grundstadga och särskilt regionernas ställning inom unionen. I samråd mellan lagtinget och landskapsstyrelsen utreds hur landskapsstyrelsen årligen för lagtinget kan lämna en redogörelse över de viktigaste frågorna som gäller landskapsstyrelsens EU-politik. Lagtinget medverkar i CALRE som är ett organ för talmännen i regionala lagstiftande organ inom EU:s medlemsländer. Organet arbetar på att stärka regionernas roll i EU.

Intensiteten i lagtingsarbetet har med åren ökat samtidigt som arbetet i lagtingsgrupperna fått allt större betydelse. Ledamöternas och lagtingsgruppernas behov av tilläggsutrymmen har därför beaktats vid planeringen av en utbyggnad av självstyrelsegården och kommer att aktualiseras när förutsättningar finns att gå vidare med projektet.

Utgifter

41.01.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-1 332 928,12 (t.a. -32 629,00)	-1 375 000	-1 420 000

Under momentet upptas främst medel för lagtingsledamöternas arvoden enligt lagtingets gällande beslut samt för lagtingsledamöternas och lagtingsorganens resekostnader.

Arvodet utgår enligt löneklass A 28 jämte sex ålderstillägg och beräknas som hittills utgående från 220 arvodesberättigade dagar per år. På grund av talmansuppdragets karaktär utgår dennes arvode på helårsbasis medan vicetalmännen och utskottsordförandena erhåller en förhöjning om 5 procent på sina arvoden. Medlemmarna i Nordiska rådet har rätt till särskilda dagsarvoden för förrättningsdagar som infaller under tider då lagtinget inte sammankommer.

Anslaget beräknas i övrigt täcka ledamöternas resekostnader, dagtraktamenten och logiersättningar samt kostnader för resor som utskott och delegationer från lagtinget företar, förutom kostnaderna för medlemmarna i Nordiska rådet som

påförs moment 41.20.01.

Ur anslaget erläggs också kostnaderna för de hälsovårds- och utbildningstjänster som ledamöterna erhåller.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- övriga löner och arvoden		-1 337 500
4300	Inköp av tjänster		-7 500
4800	Övriga utgifter		
	- resor		<u>-75 000</u>
	Anslagsbehov		-1 420 000

41.05. LAGTINGETS KANSLI

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster	2 535	4 000	2 000
Konsumtionsutgifter	-504 116	-570 000	-585 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-504 116	-570 000	-585 000
Anslag netto	-501 581	-566 000	-583 000

Lagtingets kansli är ett serviceorgan som i första hand sköter kansli-, sekreterar- och informationsuppgifter för lagtinget, dess ledamöter och organ. Kansliet betjänar också förvaltningen i övrigt, massmedia och allmänhet. Ett viktigt mål för kansliet är att underlätta tillgången till lagtingets handlingar för olika användare i och med att lagtingshandlingarna efter ett grundligt utvecklingsarbete numera finns tillgängliga på internet. Datasystemet utvecklas kontinuerligt. Arbetet med att utveckla ett förbättrat informationssystem för pleniarbetet pågår och förväntas leda till åtgärder under året.

Lagtingets bibliotek tillhandahåller ledamöterna och landskapsförvaltningen relevant biblioteks- och dokumentationsservice. Det fungerar som referens- och handbibliotek för lagtinget och dess medlemmar samt för landskapsförvaltningen. Det betjänar även andra bibliotek i landskapet och allmänheten genom att det är anslutet till ett datoriserat samkatalogiseringsystem och till flera utomstående databaser. En allt viktigare uppgift för biblioteket har blivit att tillhandahålla material och information med anknytning till EU-medlemskapet.

..... *Inkomster*

31.05.01. Verksamhetens inkomster

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
2 535,31	4 000	2 000

Inkomsterna härrör från prenumerationsavgifter för lagtingshandlingar, bibliotekets inkomster samt viss publikationsförsäljning. På grund av att internet-servicen utvecklats har tillgängligheten till lagtingshandlingarna underlättats, vilket dock fått till följd att antalet prenumeranter minskat betydligt.

Specifikation:

3000	Inkomster av verksamheten	<u>2 000</u>
	Totalt	2 000

*Utgifter***41.05.01. Verksamhetens utgifter (VR)**

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-477 123,81	-543 000	-557 000
(t.a. -29 825,13)		

I anslaget ingår avlöningsutgifter för den ordinarie kanslipersonalen samt arvoden på timbasis för tillfälliga uppdrag vid tidvis förekommande arbetsanhopning. Vidare ingår utgifter för kopiering och tryckning av lagtingshandlingarna och övrigt tryckarbete, post- och teleavgifter, kontorsmaterial och servicearbeten, personalens resor och fortbildning samt sedvanlig förnyelse av kontors- och datautrustning för kansliet och lagtingsledamöterna liksom även för fortsatt utveckling av lagtingets internet-service, hemsida och övriga IT-funktioner.

	År 2002	År 2003	År 2004
Inrättade tjänster	5	5	5
Personal i arbetsavtalsförhållande	3	3	3

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- inrättade tjänster	-283 005	
	- tillfälliga tjänster	-6 671	
	- personal i arbetsavtalsförhållande	-104 653	
	- övriga löner och arvoden	<u>-6 671</u>	-401 000
4100	Material och förnödenheter		-12 400
4300	Inköp av tjänster		-105 200
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-12 200	
	- övrigt	<u>-6 200</u>	-18 400
1125	Maskiner och inventarier		<u>-20 000</u>
	Anslagsbehov		-557 000

41.05.04. Lagtingets bibliotek (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-26 992,31	-27 000	-28 000

Rubriken ändrad.

Föreslås ett anslag om 28.000 euro som avser kostnader för prenumerationer och litteratur till lagtinget och centrala ämbetsverkets handbibliotek, inbindning, dattakatalogisering i mediedatabasen Katrina, informationssökning och anslutning till avgiftsbelagda databaser, fjärrlån, kontorsmaterial och övriga konsumtionsutgifter.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter	-26 000
4300	Inköp av tjänster	<u>-2 000</u>
	Anslagsbehov	-28 000

41.10. LAGTINGETS ÖVRIGA UTGIFTER

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-282 839	-298 000	-311 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-282 839	-298 000	-311 000
Anslag netto	-282 839	-298 000	-311 000

Under kapitlet upptas medel bland annat för landskapsrevisorernas verksamhet, för stöd av lagtingsgruppernas verksamhet samt för lagtingets representation.

Landskapsrevisorernas verksamhet bedrivs enligt bestämmelserna i landskapslagen om landskapsrevisionen. En målsättning för arbetet är att årligen granska landskapets hushållning och förvaltning på ett översiktligt plan. Nyttillkomna och särskilt kostnadskrävande verksamheter ägnas särskild uppmärksamhet. Under en något längre tidsperiod skall i princip varje verksamhetsenhet granskas. Landskapsrevisorerna har även rätt att granska beviljandet och användningen av samt tillsynen över lån och bidrag som betalats av EU:s medel. I sitt arbete samverkar landskapsrevisorerna på det sätt revisionslagstiftningen anger med den interna revisionen. En målsättning är att ¼ av en revisors årsarbetstid skall kunna ställas till landskapsrevisorernas förfogande.

En viktig förutsättning för att främja demokratin är att det ges tillräckliga och jämlika verksamhetsbetingelser för att bedriva politiskt arbete och politisk opinionsbildning. Ett fungerande samarbete inom ramen för de olika lagtingsgrupperna är tillsammans med kansliresurser här viktiga beståndsdelar. I detta syfte beviljas lagtingsgrupperna ett årligt anslag för att stöda gruppkansliernas arbete och för utredningar.

..... *Utgifter*

41.10.04. **Revisionsutgifter (F)**

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-27 376,28	-42 000	-45 000

Under anslaget föreslås medel för landskapsrevisorernas arvoden samt deras gransknings- och studieresor. Landskapsrevisorernas dagsarvoden motsvarar enligt lagtingets beslut 21.1.1991 lagtingsledamöternas dagsarvoden. I anslaget beaktas även kostnader för studiebesök och nödvändiga specialutredningar i anslutning till revisionsarbetet.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter	
	- övriga löner och arvoden	-32 000
4300	Inköp av tjänster	-10 000
4800	Övriga utgifter	
	- resor	-3 000
	Anslagsbehov	-45 000

41.10.05. Expertutlåtanden

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-3 724,52	-5 000	-6 000

Anslaget avser kostnader för sakkunnigutlåtanden till utskott och övriga organ inom lagtinget samt för översättnings- och tolkningsuppdrag och liknande.

Dispositionsplan:

4000	Personalutgifter		
	- övriga löner och arvoden		-4 900
4800	Övriga utgifter		
	- resor		<u>-1 100</u>
	Anslagsbehov		-6 000

41.10.06. Till lagtingsgruppernas disposition för kansliändamål

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-192 000,00	-192 000	-200 000

Anslaget utgår som stöd för lagtingsgruppernas verksamhet enligt riktlinjerna i 1985 års budgetbeslut kompletterat med anvisningar från kanslikommissionen. Beloppet föreslås fördelat på en andel per lagtingsgrupp enligt den gruppindelning som anmälts vid mandatperiodens början och en andel som fördelas per mandat.

Med beaktande av den allmänna kostnadsutvecklingen och antalet lagtingsgrupper föreslås en mindre höjning av anslaget. Beslutet om fördelningen fattas av kanslikommissionen.

Dispositionsplan:

8209	Övriga inkomstöverföringar		<u>-200 000</u>
	Anslagsbehov		-200 000

41.10.18. Dispositionsmedel

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-59 739,14	-59 000	-60 000

Anslaget avser medel för gästbesök, uppvaktningar, talmannens särskilda representationsersättning, vissa resekostnader i anslutning till inbjudningar och arrangemang och motsvarande. I anslaget ingår ett grundbelopp för framtida konstan-skaffningar. Ur anslaget kan även verksamheten i lagtingets veteranförening stö-das.

Dispositionsplan:

4300	Inköp av tjänster		-18 500
4800	Övriga utgifter		
	- resor	-1 500	
	- representation	-38 500	
	- övrigt	<u>-1 500</u>	<u>-41 500</u>
	Anslagsbehov		-60 000

41.20. ÅLANDS DELEGATION I NORDISKA RÅDET

	Bokslut 2002	Budget 2003 (inkl. I o. II tb)	Förslag 2004
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-36 004	-47 000	-47 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-36 004	-47 000	-47 000
Anslag netto	-36 004	-47 000	-47 000

Verksamheten vid delegationen och delegationssekretariatet bedrivs med stöd av landskapslagen om Ålands representation i Nordiska rådet (25/1984).

Liksom föregående år sköts sekreteraruppgifter och kansligöromål vid delegationen av en utskottssekreterare respektive byråsekreterare vid lagtingets kansli.

..... *Utgifter*

41.20.01. Verksamhetens utgifter (VR)

Bokslut 2002	Budget 2003	Förslag
-36 004,92 (t.a. -7 906,56)	-47 000	-47 000

Under momentet föreslås ett anslag om 47.000 euro. Anslaget utgörs främst av delegationens resekostnader samt vissa omkostnader i samband med att vissa möten inom ramen för Nordiska rådets arbete förläggs till Åland.

Dispositionsplan:

4100	Material och förnödenheter	-1 000
4300	Inköp av tjänster	-2 000
4800	Övriga utgifter	
	- resor	-38 000
	- representation	<u>-6 000</u>
	Anslagsbehov	<u>-47 000</u>